Bonaventuras betraktelser

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

Förord.

Af den namnkunnige »serafiske läraren,» kardinalen Bonaventuras (f. 1221 † 1274) under medeltiden vida spridda, och till en del ännu i den romersk-katolska kyrkan lästa skrifter, synes endast en, men också den mest populära, hans berömda *Meditationes vitæ Christi*, hafva blifvit öfversatt på Svenskt tungomål. Uppgifter när, hvar och af hvem denna öfversättning företogs fela oss alldeles; men af hela dess inre beskaffenhet torde man med säkerhet kunna antaga, att hon härstammar från slutet af 1300-talet och Wadstena kloster. Ehuru nemligen den äldsta qvarvarande handskriften icke är äldre än från 1400-talets första fjerdedel, vittnar dock språket om något, men icke mycket högre ålder. Af flera ställen (s. 33 25, 47 32, 61 30, 87 31, 106 26, 135 7, 26, 145 8, 146 24, 32, 147 6) der Latinets på manlige åhörare syftande uttryck blifvit ändrade (såsom broder till syster), eller endast till qvinnor hänförliga ord tillagda, är det åter klart att öfversättningen var ämnad till läsning för nunnor, och af nunnekloster hafva vi knappast något annat än Wadstena bekant för litterära sysselsättningar. En handskrift från 1500-talet, troget följande den 100 år äldre, är dessutom enkom indelad i lektier för Wadstena-nunnorna, och bidrager sålunda att styrka den uppgifna åsigten. Öfversättarens namn deremot är, och förblir sannolikt, okändt; hvilken som helst var han onekligen utrustad med magt öfver

modersmålet, samt förmåga att sjelfständigt behandla urskriften, om hvilket den ingalunda slafviska öfversättningen samt hvarjehanda tillägg, ändringar och uteslutningar bära vittne.

Legenden om Armeniens apostel, martyren Gregorius är öfversatt från Latinet, efter en redaktion af *Vita et martyrium Sancti Martyris Gregorii magnae Armeniae, authore Simeone Metaphraste*, något utförligare än den som L. Surius meddelat i *Sanctorum historiis* under den 30 September. Om denne Gregorius, hvilken, oaktadt legendens fromma sagor, väl icke får anses för en helt och hållet mythisk personlighet, uppgifves för öfrigt att han skall hafva dött år 310, och att hans hufvud skall förvaras i en åt honom helgad kyrka i Neapel. — Den Svenska öfversättningen härrör från samma tid, ehuru kanske ej från samma hand, som tolkningen af *Bonaventuras Betraktelser*.

Endast det andra af dessa arbeten har i fullständigt skick hunnit til vår tid; båda utmärka sig fördelaktigt, i den äldsta codex, genom ett rent och ålderdomligt språk samt ovanligt god rättskrifning, hvarför man ansett dem väl förtjenta att, i en vårdad upplaga, bevaras såsom vackra minnesmärken af vår forna litteratur och utvecklingen af vårt språk.

De på följande blad beskrifna fyra handskrifter A, B, C, D äro för denna vår upplaga begagnade.

*

A. En Universitets-Biblioteket i Lund tillhörig pergament-codex i liten qvart, nu bestående af 165 blad. De äro fördelade i 23 lägg, af hvilka det 1, 2, 3, 7, 16, 18 och 19:e i fullständigt skick hade sju blad, det 23:e tio och de

öfriga åtta hvartdera, samt alla tillsammans c. 179.Ursprungliga storleken kan icke beräknas. Den förlorade början af *Bonaventura* kan ej hafva erfordrat mer än 21 blad, om öfversatt oafkortad, och hela bladtalet hade då varit 200; men framför *Bonaventura* kan naturligtvis åter någon annan afhandling ha förekommit. Enligt Lagerbrings uppgift fanns 1758 på det gamla, nu borttagna bandet en anteckning (från 1600-talet), att boken innehöll 242 blad; förlusten skulle således hafva varit minst 77 blad. Detta synes dock knappt vara troligt, emedan boken i sitt *gamla band* var, som Lagerbring säger, »vid pass 4 finger tjok»; och då tjockleken ännu i dag, i det nya tunnare bandet, är den samma, kan bladförlusten svårligen vara så stor. I sitt nu varande omfång har handskriften således förlorat c. 14 blad, nemligen ett i hvarje af läggen 2, 10, 16, 17 och 23, detta sista dock tomt; två i det 3:e och sju (?) i 6:e lägget. Af dessa 14 blad hafva 9 förkommit i äldre tid, och 5 efter 1758, då Lagerbring begagnade boken, samt före 1803, då hon erhöll sitt nuvarande band och skick. Af de 5 sistnämnda bladen tillhörde 4 det sista lägget och bildade bokens slut, hvadan det blir lätt förklarligt att de af ålder lossnat och bortfallit; det 5:e var med nog sannolikhet endast det i 23:e lägget tomt lemnade bladet, hvilket man vid ombindningen ansett öfverflödigt och derför bortskurit; en bokbindare åtgärd hvars spår äro fullt synliga.

Handstilen är särdeles vacker och omsorgsfull; prydnader äro endast röda öfverskrifter och begynnelsebokstäfver; radtalet vexlar mellan 27 och 30 på sidan. Boken är utan tvifvel skrifven i Wadstena kloster vid början af 1400-talet (omkring 1420); dess innehåll är nu:

1 Legenden om *Gregorius af Armenien*, sid. 1—70.

2 Början (11 rader) af några utdrag ur *Heliga Birgittas Uppenbarelser* (4 boken 131 kap. etc), på sid. 70.

3 *Bonaventuras Betraktelser*, sid. 71—329.

4 Ett yngre utdrag ur legenden om *S:t Mektild*, på sid. 329.Detta utdrag följer här:

pingisdagha dagh tha systrana [sungo] ympnona Veni creator sp*irit*us j tärcena tha sa s*anct*a Mäktil thä hälgha anda j örna like flyugh göno*m* systra*n*na kor oc vt af the*m* örneno*m* af hans hiärta gingo sua manga skinandhe solgisla so*m* th*e*r varo systrana j koreno*m* til huaria enna solgisl thiänto tusanda ängla oc thäntidh *con*uentit gik fram til gudz bordh at taka gudz licama tha ko*m* flyghandhe en huit dufua oc ho*n* tok a huaria enna syster hiärta mz sit näf oc huaria the*ra* hiärta optende ho*n* en bräna*n*de lugha oc j somlika hiärta sloknadhe the*n* lughin oc j somlika hiärta tok han til at brin*n*a ä meer oc meer sua at th*e*r vard af en stor eldher Th*et* händhe annantidh a pingisdagha dagh at ih*es*us *christus* tedhis hän*n*e oc ha*n* hafdhe a sik gylta kapa sua at ho*n* var so*m* en skinande gul af klarhet oc gik lioflika til härca ena syster som j koreno*m* stodh oc vt af sino söta oc honaxfulla hiärta insände ha*n* j huaria the*ra* sin hälgha anda sua linan oc blidha*n* so*m* et blidhasta oc linasta vädh*e*r Sid. 330 är tom, så när som på något gammalt klotter från 1600-talet.

Innan ombindningen 1803 skedde var ordningen omvänd; *Bonaventura* bildade början, och utdragen ur *Birgitta* slutet af boken. Dessa små utdrag upptogo fyra blad och voro utan tvifvel införda för att fylla de eljest öfverflödiga bladen.

Forne ägare af boken hafva varit Johan Clausson Uggla, som gaf henne till sin svåger Christofer Johansson Ekeblad, och vidare Karin Liljehök år 1655; allt enligt anteckningar på det borttagna bandet. Hundra år senare tillhörde hon vice bibliotekarien i Lund P. O. Bergman, som förmodligen skänkt henne till Universitets-Biblioteket derstädes.

Beskrifven är denna handskrift af:

1:o Lagerbring i *Samling af åtskilliga handlingar*, III s. 70—108, Lund 1758. Han meddelar der, jemte anmärkningar om det gamla Svenska språket, ett aftryck af de då ännu befintliga utdragen ur *Birgittas Uppenbarelser*, så att äfven denna lilla uppteckning, ehuru försvunnen ur handskriften, icke gått förlorad.

2:o Wieselgren i *Sveriges sköna litteratur*, I s. 78—93, Uppl. 2 sid. 92—105; på båda ställena bland

bibelöfversättningar. — Rätta bestämmandet af handskriftens hufvudsakliga beståndsdel, tillhör en af Lunds förre bibliotekarier, numera h. h. erkebiskopen dr. Reuterdahl, som således har förtjensten af arbetets förflyttande från en så oriktig plats i vår litteratur.

3:o Rietz i *Scriptores Suecici mediï œvi cultum culturamque respicientes*, I, Lund 1842, 43. Hela codex är deri aftryckt, men icke med den omvårdnad, i både yttre och inre afseende, man numera anser nödvändig vid sådana arbetens utgifvande.

Då hufvudsakliga innehållet af detta arbete är tryckt efter denna handskrift, må här anmärkas, att grunden för utgifningssättet är den i *Fornskrift Sällskapets Samlingar* antagna sträfvan efter urkundens återgifvande med fullkomlig trohet. Med kursiv stil tryckta bokstäfver återgifva handskriftensförkortningar; de ständigt återkommande orden »ihesus, christus, iohannes, ierusalem, sanctus» äro dock tryckta såsom de vore i handskriften utskrifna, ehuru de der alltid äro förkortade. I handskriften förekommer mycket ofta en punkt med ett rödt streck tvärtigenom, eller i bland bredvid; då punkten är det ursprungliga skiljetecknet, har han ensam blifvit upptagen i trycket, ehuru ofta alldeles öfverhöljd af och nästan osynlig under det röda bläcket; mångfaldiga senare insatta streck (commata) äro alldeles utelemnade. Bokstäfverna a', ø och långt s (ʃ) äro här återgifna med vanliga typer. Flera kapitel af *Bonaventura* sakna öfverskrifter, men en yngre hand har vid kap. 10, 11, 12 tillskrifvit »Reges tarsie», »De purifficacio», »Huars h*er*ra liffuerne». Efter kap. 57 finnes en yngre anvisning: »Här wänden jgen at läsa», samt före kap. 58: »Passio Christi dymil wicu»; dessa anteckningar visa att handskriften begagnades till föreläsning i klostret, innan man ännu bildat det efter samma plan och för samma ändamål inrättade stora urvalet, hvilket straxt här nedan nämnes.

*

B. Kongl. Bibliotekets i Stockholm pergament-codex med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A 3. Han är i stor folio, bunden i tjocka träpermar öfverklädda med brunt, pressadt skinn, och består af 156 blad, med 2 spalter på sidan och 31—34 rader i spalten. Handstilen är stor och prentad med mycken omsorg. Prydnader äro: på bl. 2, omedelbart före textens början, en liten, grof målning föreställande Jesu genomborrade hjerta med röd inskrift *fons amoris*, samt ofvan och nedan namnen *ihesus maria* i guld, alltsammans uti en dubbel, röd ram; stora begynnelse-bokstäfver i lysande färgor, guld, silfver, rödt och blått, granna men utan konstfärdighet pålagda; mindre dylika i enkla färgor; slutligen öfverskrifter och skiljetecken i rödt. På de från skrift toma 3/4:delarna af bl. 80 verso hafva 3 träsnitt varit fastlimmade; ett stycke af det sista finnes qvar och föreställer förmodligen Jungfru Marias död och himmelsfärd. På bl. 52 verso har äfven funnits en målning.

Boken är skrifven i Wadstena kloster år 1502, genom syster sångföreståndérskan ELSEBY GJORDZDOTTERS försorg och på bekostnad af hennes moster CHRISTINA, BIÖRN NIELSONS hustru, som för detta ändamål hade testamenterat till klostret ett silfverbälte, värdt 24 marker, hvilken summa betäckte kostnaden både för denna bok och dess ena fortsättning. Systrarna KATHARINA GUDHMUNDI och ANNA GIRMUNDI skrefvo hvar sin halfdel, den förra bladen 1—80, den senare bladen 81—156.

Innehållet är ett i lektier för Wadstena nunnorna indeladt urval af klostrets äldre handskrifter, och sammanhemtadt från Gamla och Nya Testamentet, Birgittas uppenbarelser, Legendarier, Postillor, m. fl. andliga och uppbyggliga böcker. Äfven *Bonaventuras Betraktelser* hafva skattat ett betydligt bidrag, nemligen för läsningen på palmsöndagen samt under hela dymbelveckan t. o. m. påskdagen: kapitlen 58-81, 90—92, samt för julaftonen och juldagen: kapitlen 6 och 7, hvilka sista blifvit bevarade endast genom denna afskrift. Utdraget öfverensstämmer så troget med den äldre handskriften, och afviker derifrån genom så få olikheter, hufvudsakligen uteslutningar samt en och annan föryngring, att man med allt fog kan anse detsamma vara afskrifvet just efter denna vår hufvudcodex (A).

Hela detta urval utgjorde fullständigt 3 delar, af hvilka detta band är blott den första, eller om man så vill sista, omfattande Christi pina och uppståndelse samt legender för tiden från Simon och Juda till åttonde dag jul (d. 28 October — 31 December). De båda andra delarne finnas nu mera ej i behåll; Syster Märitta bok, innehållande

åttonde dag jul (1 Jan.) till Trinitatis, synes vara helt och hållet förlorad; men af Elseby Gjordzdotters andra bok skrifven af syster Anna Girmundi, och innefattande Trinitatis till Simon och Juda, finnas sex blad uti Linköpings bibliotek. Utförlig redogörelse om dem finnes i *Ett fornsvenskt Legendarium*, s. 1331, 32. denne har från Wadstena kloster öfvergått först till Riks Arkivet, sedermera (1668) till Antiqvitets Kollegiet och Arkivet, der han af J. Hadorph d. y. erhöll N:o 3 i dåvarande uppställning, samt i yngre kataloger signaturen A 3; sedan 1780 tillhör han Kongl. Biblioteket.

För närmare kännedom af denna handskrift meddelas här de ursprungliga underrättelserna om dess affattande, samt en utförlig lista öfver alla dess beståndsdelar, rubriker och anordningar.

Inledande underrättelse på första bladets frånsida:

J thässe wars h*er*ra pino bok staar, först thz som läsas skal för bordhe d*omi*ica passionis wt märkt til huan daghen mykyt so*m* läsas skal til hwaria maltidh, Än ko*m*ma manghe hälghe män i the wiku tha laghar abb*atiss*an siälff läsinge*n*ne so*m* want är, för thy at sta*ci*ones falla ekke tha swa rätta som the nw ära wt märkta, wtan at wikwn är sökn än tha haffwen i nok at läsa i alle the wikw aff wars h*er*a pino sa*m*man hänt aff flero*m* bokom oc sa*m*man skriffwat mz modh*er* abba*tiss*e syst*er* a*n*na fikonis radhe, Jtem th*er* näst dymbel wika mz alt thz want är at läsas j h*en*nne, oc wt märkt til hwan dagh ällar maltidh Jtem sidhan all wars h*er*ra opstandilse aff paska dagh oc alt thz aff the högtidhenne skal läsas, Jtem nakra hälga ma*n*na hystorias so*m* läsas skulu a thera dagho*m*, som falla fran symonis *et* jude oc jn til ywl, oc ywla dagx läsing oc jn til attonda dagh Sidhan taker modh *er* syst*er* märitta bok widh*er* oc haldh*er* jn t## trinitate*m*, Oc är thz witandhe at the boken som begy*n*nas oppa s*anct*e trinitatis dagh h*en*ne lät syst*er* elzeby giorderi skriffwa, täslikes oc th*en*na, oppa thz p*er*man so*m* h*en*na modh*er* syst*er* hwstru cristin byörn nigilss*ons* gaff til co*n*uentz böker för sith tästamänt i eth bälte om, xxiiij mark*er*, Oc kom i the bok xx quinterne oc h*en*ne skreff syst*er* anna girmw*n*di Oc haldh*er* the bok alla the hälga ma*n*na hystorias so*m* wardha läsna för bordhe fran

trinitate*m* oc jn til symonis *et* jwde, Oc tha skal th*e*nna h*e*r boken begy*n*nas näst äpth*er* h*en*ne, Oc är thz wetande at j tässa bok ko*m*mo xvij qwinterne aff hwstru cristina p*er*man, Oc löp*er* p*er*manet j badha bökerna xjx [18½] dikker, thz är xjx m*ark*er, Oc tässa bok skreff syst*er* katerina gudhmu*n*di oc syst*er* anna girmu*n*di, hwar thera sin halffdeel Jtem ij dikker fingho brödhrena aff sa*m*ma hwstru cristina p*er*man, Jtem iij [2½] dikker ko*m* til makabeor*um* bok som jak syst*er* e g siälff skriffwar, Jte*m* j m*ark* ko*m* wt för ij rysk skin, Oc i swa matto löp*er* th*et*ta alt xxiiij m*arker* som ko*m*na ära i co*n*uentz böker mi*n*a modh*e*r systers tästamänt, Thy bidhis för h*en*ne trolika, Oc glömes ey them som scriffwadho ¶ Jte*m* bältet so*m* h*e*r til giffwit war thz köpte hustru birgitta anders tordzs*ons* för xxiiij m*arker*

På sista bladet finnes följande slutmening:

Th*en*na bok läth systh*e*r älseby giordz dott*er* skriffwa aat co*n*uente*n*ne, tha hon war sw*m*ma cantrix wppa thz p*er*man, som köptis for thz silff bältet so*m* h*en*na modh*e*rsysth*e*r. hustru cristin biörn nielsons gaff th*e*r til, thz war swa goth so*m* xxiiij mark, hwilki*n* bok skriffwe*n* war aff e*n*ne co*n*wentz syst*er* som war Anno d*omi*ni Mdij, i th*e*m tima war kära modh*e*r syst*er* anna fickonis war abb*atiss*a, gudhi til hedh*e*rs oc jdh*e*r allo*m* mino*m* kära systro*m* til andelikin hugnat

*

Innehåll.

Blad

2 sp. 1 ”Sanctus marcus ewangelista sigh*e*r, at s*anct*us iacob*us* oc s*anct*us ioh*ann*es ap*osto*li sagdho til wan h*er*ra ih*esu*m, O mästare giff os at wiskwlin sithia i thi*n*ne äro rike”. Är en uppsats om Christi pina och de ”tolff

storbekara ha*n* drak i sino*m* pino tima oc i hwario*m* thera thre smabekara aldhra bekasta mz mangho*m* andro*m* pinom”. Utdrag ur *Birgitta*, *Bernardus*, etc.

9 sp. 3 ”aff blodzsenz wtgiwtilsom”. Huru Christus ”j si*n*ne wälsignadhe pino oc dödh two os oc rensadhe aff vij dödheliko*m* syndo*m*, äpth*e*r thy at han tha vij resor wtgöt sit wälsignadha blodh”.

13 » 2 ”Th*et*ta är läst nichodemi”. De första nio kapitlen af *Nichodemi Evangelium*; se *Sv. Medeltidens Bibelarbeten*, II s. 373 f.

20 » 1 ”Reuelac*io*nes”. Två utdrag ur *Birgittas Uppenbarelser*.

22 » 1 ”Th*et*ta skal läsas om midaghe*n* jn sabbato palmaru*m* Oc o*m* swa är at warffru a*n*unciac*io*nis komber oppa sa*m*ma daghen, Tha läsis th*et*ta lika wäl först, oc sidha*n* aff warffrw swa mykyt th*e*n daghe*n* orkar mäst läsas oc ey meer Sabbato palmaru*m* jn missa lecc*i*o iheremie p*ro*phete”. Kap. 18, v. 18—23.

22 » 3,4 ”Sabbato palmaru*m* ewangeliu*m* s*ecun*d*u*m iohannem”. 17:e kapitlet, v. 1—11.

23 » 1 ”Th*et*ta skal läsas til bordhz oppa palmsönedag först wars he*er*ra gärniga”. Om infärden i Jerusalem, efter Math. 21, Marc. 11, Luc. 19.

23 » 3 ”Lecc*i*o in b*ene*dic*io*ne palmaru*m* die d*omi*nica libri exodi”. Ur kap. 16; tryckt i *Sv. Medeltidens Bibelarbeten*, I s. 558, 59.

23 sp. 4 "Epistola j mæsso*n*ne a palmsönedagh Apostol*us* paul*us* ha*n* screff til philippenses, oc sagdhe," etc. Kap. 2, v. 5—11.

24 » 1 "Naar time*n* nalkades," etc. *Bonaventura*, kap. 58.

25 » 3 "Th*et*ta skal läsas fran bordhe om palmsönedagh om middaghe*n*". Ett utdrag af S:t Mechtilds legend.

26 » 1 "Th*e*tta, skal läsas til bordz om palmsönedagh om qwällen". *Bonaventura*, kap. 60.

28 » 1 "S*anct*us bonauentura sigh*e*r aff wars h*e*rra pino". *Bonaventura*, kap. 63, början.

28 » 2 "Th*et*ta skal läsas fran bordhe a pa[lm]sönedagh o*m* qwä[llen]". *Bonaventura*, kap. 63, slutet.

28 » 4 "Th*e*tta skal læsas til bordz manedaghe*n* j dymbel wiqw, Först wars h*er*ra gär*n*inga th*e*n daghe*n* Arla o*m* manedaghen gik war h*e*rre ih*es*us ath*e*r jn til iherusale*m* Oc tha ha*n* jngik j stadhe*n*, hu*n*gradhe hono*m*". Efter evangelierna, Math. 21 v. 18, 19; Joh. 8 v. 3—8; Joh. 12 v. 20—33.

29 » 3 "Första p*ro*phecia j mässo*n*ne manedaghen j dymbel wikw Zacharias p*ro*pheta han taladhe til jwda*n*na". Kap. 11 v. 12 till och med Kap. 13 v. 9.

30 » 4 "Feria s*ecun*da, post palmar*um* jn maiori ebdomada lecc*i*o ysaie p*ro*phete Th*et*ta skal läsas fran borde o*m* middage*n*". Esaias, kap. 50 v. 5—10.

31 » 2 "manedaghen j dymbel wikw, ewa*n*geliu*m* s*ecun*d*u*m ioh*ann*em". Kap. 12 v. 1—19.

32 sp. 1 "Th*et*ta skal läsas om manedax qwällen j dymbelwikw de bonaue*n*tura". *Bonaventura*, kap. 64, första hälften.

33 » 3,4 "Th*et*ta skal läsas til bordz tisdaghe*n* j dymbelwikw först wars h*er*ra gärniga th*e*n daghen". Math. kap. 21 v. 23-43.

34 » 2 "Th*et*ta är epistola j mässo*n*ne tiisdaghe*n* j dymbilwiku Omille män sagdho widh*e*r sik siälffwa gaam tilsa*m*man" etc.

34 » 3 Tiisdaghen j dymbelwiku j mässo*n*ne pr*o*phecia jeremie". Kap. 11 v. 18—20.

34 » 4 "Bonauentura aff ottesangx tänkilso*mme*n". *Bonaventura*, kap. 64, andra hälften.

36 » 1 "Th*et*ta skal læsas om tiisdagx middaghen fran bordhe Sille*n*na kä*n*neswen sigh*e*r O äw*er*dheliken snille ih*es*u *christ*e".

37 » 2 "Th*et*ta skal läsas om tiisdagx qwälle j dymbelwikw Gudhelika snilles kä*n*neswen sagdhe" etc. Båda dessa äro utdrag ur 14:e kapitlet af *Horologium divinæ sapientiæ*, hvaraf en annan öfversättning finnes i Kongl. Bibliotekets pergament-handskrift, med gammalt rnärke (Antiqvitets-Arkivets) A. 4.

38 » 2 "Uaar h*er*ra sigh*e*r mz p*ro*phetano*m* osea". Kap. 6 v. 1—6.

38 » 3 "Gudh ha*n* sagdhe til moysen oc aaron" etc. Ur Exodus, kap. 12. Se *Sv. Med. Bibelarbeten*, I s. 554, 55.

39 » 1 "J första timano*m* tha all tingh waro skapat." Genesis, kap. 1, början. Tryckt sammastädes s. 541.

39 sp. 1 "Th*et*ta skal läsas til bordz om odhensdage*n* j dymbelwiku". Math. 22 v. 2—37, 23 v. 1—3, 26 v. 14, 15.

40 » 1 "Första p*ro*phesia j mässo*n*ne a dymbel odhinsdagh". Esaias 62 v. 11, 12; 63 v. 1—7.

40 » 3 "Annar p*ro*phecia a dymbel odhensdagh Ysaias sagdhe swa". Kap. 53.

41 » 2 "Före paska högtidhes dagh, Nar ytersta natwardhen war nw halle*n*" etc.

42 » 1 "Th*et*ta skal läsas fran bordhe om middaghe*n* odhensdaghen j dymbelwiku Gudeliken snille sigh*e*r, j mi*n*om pino tima saa iak alla wägna mik omkring" etc. Ur 15:e kapitlet af *Horologium divinæ sapientiæ*.

42 » 4 "Th*et*ta äpth*e*r skreffna skal läsas o*m* odensdax qwällen j dymbel wiku". Fortsättning af Genesis, kap. 1. Se ofvan, bladet 39.

43 » 4 "Tha gudh ha*n* saa thera ilherdzko j egipto landhe" etc. Ur Exodus, kap. 14. Tryckt i *Sv. M. Bibelarbeten*, I s. 556, 57.

44 » 1 "Thän daghe*n* skal ko*m*ma at swa faa män skulu fi*n*nas j wärlde*n*ne, at vij qwi*n*nor skulu taka hand oppa enom ma*n*". Esaias 4.

44 » 3 "Gudh ha*n* talar mz p*ro*phetano*m* ysaia oc sigh*e*r, alla the som thörsta ko*m*men hiit til watnet". Esaias 55 v. 1—11.

45 » 1 "Th*et*ta stykket maa haffwas mz o*m* swa kan tarffuas oc ey ällas Gudhelik snille so*m* är gudz son sigh*e*r, J the stwnde*n*ne iak tolde" etc. Utdrag ur 15:e kap. af *Horologium divinæ sapientiæ*.

45 sp. 3 "Th*et*ta skal läsas til bordz om torsdaghen j dymbelwiku". Om tillredelsen af påska lammet; efter Marc. 14 v. 12-16, Luc. 22 v. 9-13.

45 » 4 "A skära torsdagh epistola pauli ad corintheos". 1:a brefvet, kap. 11 v. 21-32.

46 » 3 "A skära torsdagh ewa*n*geliu*m* s*ecun*d*u*m ioh*ann*em". Kap. 13 v. 1-15.

47 » 2 "Om p*r*ims tima". *Bonaventura*, kap. 65.

48 » 3 "Om teerz". *Bonaventura*, kap. 66, början,

ibid. "Th*et*ta skal läsas fran bordh o*m* torsdagx middagen". *Bonaventura*, kap. 66, fortsättning.

49 » 3 "De cena d*omi*ni o*m* torsdax kwälle*n*". *Bonaventura*, kap. 62.

52 » 3 "Th*et*ta skal läsas til bordz oppa langha fredagh jn reuelac*ion*ib*us*". Ur *Heliga Birgittas Uppenbarelser*, två utdrag.

55 » 3 "Th*et*ta, skal läsas fran bördhe a langa fredag sexta*m* oc nonam". *Bonaventura*, kap. 67, början.

56 » 3 "Nonam". *Bonaventura*, kap. 67, slutet.

57 » 4 "Oppa paska affton til bordz först lywse*n*s wigxle oc sidha*n* tässa Epistola oc ewangelia ¶ Epistola pauli j mässo*n*ne a paska affton". Colosser brefvet, kap. 3 v. 1-4.

ibid. "Ewangeliu*m* j mässo*n*ne a paska affton". Matheus, kap. 28 v. 1-10.

58 » 1,2 "Th*et*ta ärw the dyra oc wärdogha ordhe*n* mz hwilko*m* so*m* pascha lywset wighis mz ¶ Th*et*ta skal läsas först Frögdhins nw alle the ängla skara j hymerike". Fullständig ritual.

59 sp. 2 "jn vesp*er*is". *Bonaventura*, kap. 68.

61 » 1 "The*t*rta skal läsas fran bordhe om middaghen a paska affton ad co*m*pletorio". *Bonaventura*, kap. 69, början.

62 » 3 "Th*et*ta skal läsas til bordz a paska affto*n* om qwällen". *Bonaventura*, kap. 69, slutet, 70, 71.

64 » 3 "Här äpth*er* star thz som läsas skal oppa paska dagh Oc all wars h*er*ra opstandilse, gudhi til hedh*er* oc idh*er* allom til hwgnat". Ur *Birgittas Uppenbarelser*.

65 » 1 "Aff ihesu christi opstandilse oc ha*n*s ma*n*doms æro". Ur *S:t Mechtilds legend*, 2 utdrag.

65 » 4 — blad. 72 sp. 4 *Bonaventura*, kap. 73-81, 90-92.

72 » 4 — blad. 80 sp. 3 "Th*et*ta är aff nichudemi läst so*m* enka*n*nelika röre wars h*er*ra opstandilse". Fortsättning af *Nichodemi Evangelium* från kap. 9 till slutet, se ofvan blad. 13.

81 » 1 Sagan om S. Symon och S. Judas. Se *Ett Fornsvenskt Legendarium*, 231-39.

83 » 3 "Jtem a alla hälgona dagh v cap*itu*la j s*anct*a, mäktilda bok th*er* sith*er* wty en rödh*er* silkis traadh*er* oc standa the all fäm hwart äpth*er* a*n*nat oc är thz en godh ny bok thy tarffwas thz ekke inskriffwas j tässe bok". "Jt*em* a siäla daghe*n* ij cap*itul*um j sa*m*ma bok, oc th*e*r sith*er* wty en grön silkis traadh*e*r, oc eth blaat registr*um* skodhe*n* thz grant, oc spören engen a*n*nan thz wiser idh*e*r rätta*n* wägh, hwat j skolen th*e*n dagh*e*n haffwa baadhe aff greffwano*m* oc aff thy älskeliko

barnena, thz standh*er* alt j sa*m*ma bok, oc engha andra bökir skulen j haffwa til tässa twa högtidh*er* än tässa ena forskriffna bok".

83 sp. 3 "Aff s*anct*o theodoro". Se *Legendarium*, 530, 31.

84 » 1 "Aff th*e*m hälga h*er*rano*m* s*anct*o martino". Se sammastädes, 629-34.

85 » 1 "Här börias s*anct*i bricci hälga liffw*er*ne so*m* war fadh*e*r h*e*r törkil haffw*er* wänt." Tryckt i *Legendarium*, 635-38.

86 » 2 "Aff s*ancta elizabeth de vngaria." Se Legendarium, 803-6.*

87 » 2 "Kasthän til ändan en rödher silkis traadher sither j De presentacione marie". Tillhör S:t Elisabeths af Ungern Uppenbarelser, hvilka förekomma på bladen 150-156. Icke meddeladt i Legendarium.

88 » 4 "Aff sancta cecilia". Se sst., 390, 91.

89 » 1 "Aff sanctum clementem." Se sst., 356 r. 15 -63.

90 » 4 "Aff sancto crisogono". Se sst., 488, 89.

91 » 3 "J the hälgha iomfrunne sancte katherine högtidh, Syntis sancte mäktildis iomfrwn siälff, i fäghersta klädhom". Ur S:t Mechtilds legend.

92 » 1 "Aff sancta katherina". Se Legendarium, 533 r. 11 -39, der dock icke är upptaget ett här tillagdt järtecken,

om "en grewe som war badhe fadherlös oc modherlös", vändt af broder Sven, och fyllande hela bladet 94, som är inskjutet.

95 » 1 "Aff sancte andrea". Se Legendarium, 133-46.

99 » 3 "Sancta barbara the werdoga iomfrwn hon staar j — [tomrum] — bok"

99 sp. 3 "Om s*anct*i nicholai dagh". Se *Legendarium*, 574-80. Sagan börjar dock här med en inledning lånad från *Birgittas Uppenbarelser*.

101 sp. 3 "Jn concepc*io*ne b*ea*te marie v*irginis* Maria gudz modh*e*r taladhe Naar mi*n* fadh*e*r oc modh*e*r". Ur *Birgittas Uppenbarelser*.

101 » 2 "l*ecci*o p*ri*ma feria quarta Erant ho*min*es ante legem datam moysi. Mænnene waaro langhan thima"

102 » 4 "Rubrica Th*et*ta är aff io*m*frw marie co*n*cepc*io*nis högtidh. huruledhis oc ffor hwat sak ho*n* wart aff gudz weno*m* besy*n*nerliga wptaghin mz wndh*e*rsamo*m* oc storo*m* iärtekno*m* so*m* h*e*r äpt*er* skal sighias". (Med 4 järtecken: om en abote elsinus aat nampne, en abbatissa, en kaniker, och en studens.)

107 » 1 "Rubrica: Th*et*ta äpth*e*r scriffna är wttakit aff thäs hälga h*e*rrans s*anct*e ioachi*m*s historia oc skal läsas först s*anct*e a*n*ne dagh Oc thz wändhe war kära modh*e*r syst*er* anna fikconis naar hon war p*ri*orissa gudhi til hedh*e*rs oc th*e*m ärofulla h*e*rrano*m* til loff oc priis oc idh*e*r allo*m* sino*m* kära systro*m* til andeliki*n* hugnat".

109 » 3 "Här börias the ärofulla frw*n*na hälga liffw*er*ne s*anct*a anna iomfru maria gudz modh*e*r gudi til loff oc s*anct*a anna". (Med sex järtecken: om en skrifvare, två köpmansdöttrar, biskopen Remigius, en klerk, en enka i Rom, samt en jungfru). Början ses i *Legend.*, 3, 4. I kanten står anmärkt: "th*et*ta skal ey läsas".

116 sp. 1 "Aff s*anct* lucia". Se *Legendarium*, 555-58.

117 » 1 "Th*et*ta är wttydilse aff th*e*m siw antiphonis som siongas fore iwlen, som heta O sapiencia oc skal läsas o*m* siälffwa daghin".

119 » 1 Ritual för lördagen före adventssöndagen, första och andra söndagen i adventet, m. fl.

121 » 1 "De s*anct*o thoma". Se *Legend.*, 181-90.

123 » 4 "Tässa äpth*e*rsc*ri*ffna dagha the standa jnskriffna [tomrum] dott*ers* bok. fförst iwlaapton eth capitulu*m* o*m* middagh*e*n oc eth om qwällen Jte*m* jwla dagh S*anct*us stephan*us* skal ekke läsas o*m* jwlen fför än o*m* wincula petri ha*n* staar j tässe bok Jt*em* nyars dagh Jte*m* trättande dagh Jte*m* purificac*io*nis Jt*em* annu*n*ciac*io*nis Jte*m* paska dagh Jte*m* ascensionis d*omi*ni Jtem pingisdagha dagh tässa forskriffne dagha staa alt j e*n*ne bok, oc th*e*r skal idh*e*r bäth*e*r wndh*e*rwisas oppa främsta bladhit j forscriffne bok huat j skulin hwa*n* daghin haffua swa at j skuli*n* th*e*r enkte äpt*er* leta Jte*m* compac*io*nis högtid".

124 » 1 "Th*et*ta skal läsas om jwla apton vm middaghin". Ur *S:t Mechtilds legend.*

ibid. "Th*et*ta skal läsas til bordz o*m* jwla apton wm qwällin". Sjette kapitlet af *Bonaventuras Betraktelser*, tryckt här ofvan s. 340.

125 » 3 "Th*et*ta skal läsas a jwla dagh" neml. fyra utdrag ur *Birgittas Uppenbarelser*, fyra ur

S:t Mechtilds legend och en bön, samt slutligen

130 sp. 3 sjunde kapitlet af *Bonaventuras Betraktelser*, tryckt här ofvan s. 343.

133 » 1 "Rubrica h*e*r äpt*er* stand*er* aff wars h*e*rra ihesu christi vndirs tekno*m* so*m* hände j ha*n*s födzlo tima o*m* w*e*rll*e*na". Tryckt i *Legendarium*, s. 65-70.

135 » 1 "Swa som likamlica sidh*e*r är, at thäs hedh*e*rsamare qwi*n*na liggh*e*r j barnsängh Thäs thuktelicare

thiänisto möia oc qwi*n*nor, skulu tilskipas so*m* h*en*ne siälffwe skulu thiäna. oc barneno som föth är Samuledh är andelica vm the ärofulla höghtidh j hwilke amy*n*nilse är. aff wars h*er*ra födzlo time" etc.

136 » 3 "Rubrica Aff wars h*er*ra ih*es*u *christi* barndome oc wäxte, huru han andelica skal födhas oc vpfostras j mä*n*niskio*n*ne hiärta oc siäl Atta pu*n*cta".

139 andra spaltens största del och hela frånsidan är tom.

140 » 1 "Aff s*anct*o ioh*ann*e ewangeliste som kombir o*m* jwlen". Består af två utdrag ur *S:t Mechtilds legend*.

141 » 1 "Rubrica h*er* staar huru s*anct*us ioh*ann*es ewangelista liknas wid*er* siw thrä oc siw fogla oc siw blomst*er* mz fägh*er*sto*m* wttydilsom gudhi til hedh*er* oc s*anct*i ioh*ann*i til pris oc äro".

148 » 4 "De s*anct*o thoma ca*n*turie*nsi*". Se *Legendarium*, 787, 88.

149 sp. 2 "Aff s*anct*o siluestro". Se sammastädes, 564 r. 18 -67 r. 17.

150 » 2 *S:t Elisabeths af Ungern Uppenbarelser*, öfversatta af abbedissan Anna Fickesdotter (Bylou). Tryckt i *Legendarium*, 807-826.

156 » 1 "Th*et*ta äpth*er*skreffna skal fförst läsas j iomfrw marie högtidh som kallas p*re*centac*i*o oc sidha*n* kasten ath*er* fram [till bl. 87] som för staar skriffwat oc läsen swa thz, kan thz oc swa hända at j th*et*ta litla äpth*er* scriffna förglömen tha sköten th*er* oc enkte mera o*m* thy jak ffan thz wp j e*n*ne bok än tha är thz fagh*er*t oc höre til sa*m*ma högtidh". Se *Legendarium*, 5 r. 1-15.

156 » 2 "Aff s*anct*o barnaba hwilkit som läsas skal wppa hans dagh h*er* standh*er* ha*n* rätth*er* wile*n* j oc läsa thz andra först oc swa th*et*ta ä so*m* j wile*n*". Se *Legendarium*, 295, 96.

*

(NB. ofvan sid. XIV r. 4, 9 borde utförligare stå: 58, 59 och 60, 61 för 58, 60.)

*

C. Kongl. Bibliotekets i Stockholm pergamenthandskrift i liten qvart, från sista åren af 1400-talet, eller de första af 1500, med gammalt märke (Antiquitets-Arkivets) A 31; bunden i enkelt hvitt pergamentsband från medlet af 1600-talet. Innehåller 104 blad af för norden ovanligt fint pergament, af hvilka det första och sista lemnades toma; skriften är delad på 2 spalter, med 25 till 28 rader i hvardera; inga andra prydnader finnas än stora initialer i blått och rödt, samt de vanliga röda strecken på mindre begynnelse-bokstäfver uti texten.

På första sidan finnes följande anteckning om handskriftens tidigaste öden:

"Thenne bog haffwer tilhördt Hogborne oc allereddelste Försthinde Frw Christine met Gudts Nade vdj framfaren thiid Danm*arcis* Swerigis Norigis *ec* Drotning *ec* oc er nw aff Stormegtugiste oc woffwerwinligste Herre oc Förste Her Christiernn aff samme nade Danm*arcis* Swerigis Norigis *ec* Koning *ec* Sendt och giffwen Erlig och fornumstig qwinna Jehanne Albrecht van Gocks hwstrw at hwn schall bede fore hennes nades oc alle christne siälle till then aldsomegtugiste Gud Amenn J: brockmann".

Handskriften har således tillhört Johan II:s gemål Christina, och är sannolikt nog utskrifven för hennes räkning, kanske under det hon var i Stockholm åren 1499—1503. — Sedermera har boken förmodligen kommit till Sverige med Stephanii boksamling, som inköptes af M. G. de la Gardie 1652; vidare tillAntiqvitets-Kollegiet, samt slutligen 1780 till Kongl. Biblioteket. I NYERUPS *Rejser til Stokholm 1812 og 1814*, s. 187, är hon beskrifven såsom tillhörande HALLENBERG; handskriften fanns verkligen också en lång tid hos honom och vandrade vidare, med åtskilligt af hans samlingar, till Upsala Universitets Bibliotek, derifrån hon dock nyligen, i Juli 1859, blifvit återställd.

Innehållet är:

1) *Christi pinohistoria* (passional), på bladen 2-61.

2) Utdrag af *Bonaventuras Betraktelser*, kap. 62-81, 90-94, på bladen 62-103.

Båda äro af Dansk man skrifna efter Svenska codices; i början närmar sig språket mera Svenskan än Danskan; längre fram blir förhållandet omvändt, och *Bonaventura* kan sägas vara öfversatt på Danska. Denna öfversättning är dock så nära anslutande till Svenskan, samt så vanställd genom misstag om ordens betydelse, utelemnanden och skrif-fel, att meningen ofta svårligen kan förstås utan jemförande med den Svenska bearbetningen. I *Gammel Dansk Læsebog*, Kbhvn 1857, har BRANDT lemnat prof af *Passionalet*, sid. 243-47, och af *Bonaventuras* 62:a kapitel, sid. 162-64. För vårt ändamål torde vara nog med det här framför meddelade 63:e kapitlet af *Bonaventura*, hvilket, äfven aftryckt ur codex B, således erbjuder en lämplig jemförelse af de tre handskrifternas språkvärde och egendomligheter.

-

D. Kongl. Bibliotekets i Stockholm handskrift med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A 49; är en liten qvart bunden i tjocka ekskifvor, öfverdragna med simpelt ofärgadt skinn och försedda med en grof rem, att hophäkta på bakpermen med ett enkelt messingspänne. Innehållet består af 13 särskilda häften, skrifna af 14 olika händer, på 265 pappers- och 3 pergaments-blad, samt förenade till en codex endast genom hopbindningen. Samtliga handstilarne äro helt enkla, utan vidare prydnader än röda öfverskrifter, begynnelsebokstäfver och streck. Alla de olika uppsatserna äro nedskrifna i senare hälften af 1400-talet, uti eller för Nådendals kloster (Finland, Åbo län), hvilket synes af några nedanstående anteckningar. Codex fanns år 1671 af E. BRENNER i en gammal, förfallen vrå af Åbo domkyrka, och hemfördes af honom till Antiqvitets-Kollegiet, derifrån den 1780 öfvergick till Kongl. Biblioteket. Nämnas må ock, att det är denna codex som åsyftas i SCHEFFERS *Svecia Litterata* 1680, s. 345 rad. 5-10.

Innehållet är följande:

1 "*Sancti ansgarii hälgha lifwerne*". Blad 1-62, eller 5 lägg med ursprungligen 64 blad, af hvilka det första och sista nu fela; båda voro dock toma, likasom det qvarblifna 62:a bladet. Är den enda kända handskriften till öfversättningen af *Vita s. Anscharii per Rembertum*; utgifven af CL. ARRHENIUS (ÖRNHJELM), Sthm 1677 4:o, och af J. H. SCHRÖDER i *Scriptores rerum Svecicarum medii ævi*, II 177-257, Upsala 1828

folio. Handstilen är den samma som i N:o 4; slutet lyder sålunda (utan afdelningar för rimmen):

"Här är lyktadh sancti ansgarii hälgha lifw*er*ne som i suerike oc danmark först prädikadhe the hälgha tro Thy bidhin for hanom som thätta skreff, Oc for hano*m* som thz vppa swänsko vände, glömen ey hano*m* som idh*i*r thz sände, thz thiggia the gerna i ihesu christi hedhir, the bidhia oc gerna fore allom idhir"

Man har, allt sedan legenden först utgafs, antagit att biskop NILS HERMANNI i Linköping, † 1391, skulle vara dess öfversättare. Grunden härför var följande inskrift på hans grafsten:

"Annam, Birgittam solenniter historiavit Ansgarii vitam solenni stylo decoravit"

samt de motsvarande orden i hans *Historia* (Link. 1523): "Historias sanctorum Ansgarii, Annæ matris intemeratæ virginis Mariæ & Birgittæ ornatissime composuit". Men dessa uppgifter om "historiæ" åsyfta icke några legender, utan ritualen för helgonens officia, med tillörande hymner och lektier, allt på Latin. Så är till exempel biskop NILS's egen, nyss nämnda *Historia* icke annat än en dylik ritual. Uttrycken "solenniter, solenni stylo" kunde icke begagnas för prosaberättelser på modersmålet, men utmärka just ett officium i något missale eller breviarium. Bästa beviset i detta fall lemnar den tredje och fullt samtidiga uppgiften om vår biskops författarskap, nemligen *Diarium Vazstenense*, der det vid år 1391 säges: "composuit historiam sanctæ Birgittæ, quæ incipit *Rosa rorans bonitatem* & plures alias sanctorum historias". Vi se här denna sköna sång enligt tidens

bruk

kallas en "historia", och sluta derför till samma beskaffenhet af de "flera andra helgon-historierna" från samma hand. Vi kunna således fullkomligt tryggt antaga, att han för sitt stift anordnat S. Annas, Birgittas och Ansgarii officia, och författat de dertill hörande vackra hymnerna, men icke att han öfversatt eller på Svenska författat deras legender. — Skulle man dock icke anse dessa skäl nog bindande, må utslaget fällas af legendens eget språk; det tillhör icke 1300-talet, och således icke heller biskop NILS HERMANNI. En antydan derom ligger äfven i legendens ofvan anförda slutverser, af hvilka det är klart att öfversättaren och afskrifvaren voro samtidige; afskriften är tagen i senare hälften af 1400-talet, och till denna tid hör äfven öfversättningen.

2 *Legenden om Gregorius af Armenien*. Blad 63-102, eller tillsammans med N:o 3 af samma hand = 6 lägg af 42 blad. Meddelas här efter i sin helhet, såsom ett vid den äldre uppteckningen lämpligt tillägg, visande språkets skiftningar och öfvergångar till nyare former. Denna yngre afskrift har dessutom förtjensten att vara fullständig, samt att, jemte en och annan bättre läsart, äfven innehålla ett par i den äldre uteglömda meningar (jemför 266 $_{30}$ med 357 $_{24}$ och 298 $_{2}$ med 392 $_{8}$). Anmärkas må också att, så vidt utgifvaren vet, frågetecknet (?) här första gången förekommer i Svensk skrift; det ser ut nästan som ett upp och ned vändt semikolon (¿).

3 "*Formula honeste vite sancti bernardi*". "Nota: Th*et*ta scref sanctus bärnardus eno*m* sino*m* kloost*er*brodh*e*r ok eygh aat enast hano*m* eno*m*. vta*n* ma*n*gu*m* andru*m* til kiän*n*edom" Slutar: "Här lyktas höfwisks

lifwerne skipan älla maata diktadh af sancto bernardo". Blad 103-108, eller slutet i 5:e lägget af N:o 2 och ett litet eget lägg af 4 blad. Handstilen är den samma som i *Gregorius*; men under det legenden är blott en afskrift, är deremot denna formula öfversättarens egen renskrift, hvilket synes af den med fin stil nedanför textens slut gjorda anteckningen: "nimis stricte secut*us* fui textu*m* i*n* hac tr*an*sla*cio*n*e*". Af öfversättarens namn känna vi endast första bokstafven, den han på följande sätt antecknat i slutet af bladet 102: "Orate Pro me. T†" Detta är visserligen icke mycket; ett annat datum kan dock möjligen en gång lära oss det öfriga.

4 *Barlaams och Josaphats Saga*. Blad 109-169, eller sju lägg och 4 insticksblad, alla skrifna med samma handstil som N:o 1. Innefattar på 103 sidor hela sagan i öfversättarens eget utkast, med mångfaldiga ändringar, utstrykningar, rättelser och tillägg; samt vidare en början renskrift, som ej hunnit längre än till 18 sidor, bland hvilka senare förekomma de ofvan nämnda 3 pergamentsbladen. Öfverst på första sidan finnes en samtidig inskrift: "Nadhe*n*dals clost*er* book mz b*r*odh*e*r laur*is* hac*vin*i". Sannolikt är detta öfversättarens namn, som för öfrigt är alldeles okändt i vår litteratur.

5 *Läke- och Örta-bok.* Blad 170-177, i ett lägg. Har öfverst påskriften: "nadhe*n* dals clost*er*s book". Är tryckt af P. J. BERGIUS i hans tal om *Stockholm för 200 år sen*, sid. 45-50, Sthm 1758 8:o.

6 *Andliga betraktelser om Christus och jungfru Maria.* Blad 178-188, eller ett lägg af 12 blad, af hvilka det 12:e, förmodligen tomt, nu saknas. Börjar:

"Jhesu christi oc hans ärofulla moodh*e*r Ju*m*ff*ru* Ma*r*ia loff oc hedh*i*r ok til hwa*r*io enne mäniskio samwithz reensilse tha börias h*ä*r en godh*e*r ok geen mod*us* ath bet*ra*cta ok bidhia ower theem goodhg*er*ni*n*gom som jhesus christus oss beuisthe j waar*e* aat*er*lösni*n*gh Ok aff thöm eenka*n*nerligha fordeelom friiheet fröghdom ok glädhi som the ärofulle ju*m*ff*ru*ne Ju*m*ff*ru* Ma*r*ie ärw eenka*n*neligha wnth oc giffuen h*ä*r j jordhrike först Ok nw j hymerikx äro äw*er*dhelica". Afhandlingen innehåller hufvudsakligen "fämtyghi Puncta", hvilkas stomme är de 5 salutationes Mariæ med 10 tillhörande, på prosa öfversatta, sånger för hvardera, eller som det heter i texten "Ok gaar vppa them fäm heelsonar, ok Psalma*n*a ow*er* Ju*m*ff*ru* Ma*r*ia napm, Ok aff fäm fröghdh*e*r so*m* hon fik mz sinom son Jhesu christo, ok är aff fleero*m* saman sath, Effth*e*r thy so*m* hon fintz begaaffuat mz fleerom ok stoor*om* fordelom ok naadhu*m* ok afflathe".

7 *Sagan om de Sju vise Mästare*, med rubrik: "Här byrias de septe*m* sapie*n*tib*us*". Blad 189-209 recto, eller tillsammans med N:o 8 = 2 lägg af 22 blad.

8 *Legend om en munk i Rom, hvilken fick skåda paradiset och skärselden*. Blad 209 verso, 210; skrifna af samma hand som N:o 7.

9 *Böner*. Blad 211-218, eller ett lägg af 8 blad. "Här byrias the fämthan bön*er*" till Christi kroppsdelar. 211, 212.

Om Christi 5 460 sår och nyttan af bönerna till dem. 212, 213.

"Här byrias .v. dröwilse marie". 213, 214.

"Här loffu*er* ma*n* oc bidh*e*r siin ängil". 214, 215.

"Här byrias läsas vij fryghde marie". 214—216. På vers, ehuru skrifna som prosa.

En rimmad bön till Maria; skrifven som prosa. 216, 17.

Två böner till Christus. 218.

En Latinsk skyddsformel af påfve *Clemens*; skrifven af en vid namn *Thord*. 218. Den är icke längre än att den kan införas här i sin helhet.

"Jn nomine patris et filij et spiritus sancti amen Ego clemens papa composui hanc literam vt quicumque eam deuote inspexerit xl dies indulgenciarum habebit et quicumque eam secum portauerit securus erit ab omnibus inimicis et passionem aliquam non timebit nec mortem subitaneam nec pestem nec potum herbarum nec venenum et si deberet mori non potest si litera non aufertur ab eo quod sepius probatum est † messyas † elyas † jacob † ysaac † sachor † emanuel † sabaoth † laborauit † ihesus † christus † deus † octonicis † zymar † pamageon † sardram † agla † anactipon † acertesios † anathos † sanctus deus † sanctus fortis † sanctus et in mortalis libera me famulum tuum thordonem ab omnibus hiis periculis Amen.

Aue ihesus rex iudeorum johannes autem transsiens per medium illorum ibat † hely † hely † domine ad iuua me. nemo te condempnabit nec ego te condempnabo vade in pace Amen."

10 *Legend*. Handlar om en jungfru, som fick erfara något af jungfru Marias bedröfvelse öfver sonens frånvaro på hemfärden från Jerusalem. Fragment på 2 blad 219, 220; fyra blad, som fyllt lägget, fela.

11 *Om de 15 i Christi pinohistoria märkliga ställen, dem jungfru Maria besökte under de 15 år hon*

öfverlefde sonen. Blad 221-235 eller ett lägg af 16 blad, af hvilka det första och toma felas; slutet felar äfven. Börjar:

"Äpthär thän timen waar herre ihesus Cristus war wpfarin til hymerikis. lifdhe hans wärdogha modh*e*r iwmfrw maria fämtan aar äptär honom oc j thöm fämpta*n* aarin sökte hoon fämpta*n* städh*e*r j hwilkom he*n*ne älskelighe son ihesus christus tolde plaaghor oc pinor smällik haadh oc gab oc marghfal dröfwilse for mäniskene helso oc aat*er*löösn".

Den lilla skriften är till stor del byggd på *Bonaventuras Betraktelser* och sammansatt af utplockade stycken ur den gamla Svenska öfversättningen deraf.

"Förste stadhin är thän som waarh*erre* aat naatwardin mz sinom apostolis". Ur *Bonaventura* kap. 62, sid. 172-179 i denna upplaga.

"Annar stadhin war vidh*e*r oliobärghit". Delvis ur *B*. kap. 64.

"Tridhi stadhin war örtagardin som kallas getzemani". Delvis ur samma kap., slutet.

"Fiärde stadhin war byscops cayphe hws". Delvis ur *B*. kap. 64 slutet, kap. 65 början.

"Fämptä stadhin war raadhwsith".

"Siätte stadhin war konugx herodis hws". Ur *B*. kap. 65.

"Siwnde stadhin war stödhin". Efter samma kap.

"Attande stadhin war stoolin oc sätith th*er* waarh*erre* sat vppa tha ha*n* kronadhis".

"Nyonde stadhin war the longa gatan som warh*erre* leedis wt aat". Efter *B*. kap. 66.

"Tionde stadhin war thär som varh*erre* fiöl nidhir vndi korseno".

"Älläptä stadhin war bärghith som varh*erre* korsfästis". Efter *B*. kap. 67, 68.

"Tolfhte stadhin war thär iu*m*frw maria hafde wanh*er*ra dödhan j syno sköte". Efter *B*. kap. 69.

"Trättande stadhin war thär som the laghdhe wanh*er*ra j grawena". Efter samma kap. - Slutet, jemte hela fjortonde och femtonde staden felas.

12 *Betraktelser och Böner*. Två blad skrifna med två olika händer och tillhörande ett lägg af 6 blad, hvaraf nu återstå endast dessa två första 236, 237 och det sista oskrifna 238.

"Thetta äru san ödhmiukz tekn".

En bön till S. Anna.

"Nota. in quadam litera, wlgari patrie ydiomate scripta., a beata domina birgitta. ad quendam Jon pädherson et vxori sue katerina. in monasterio wastenensi nouiter inchoato et in primo fundacionis inicio dispensantibus et fideliter ministrantibus pro consolacione mortis matris viri et filiorum suorum in dicto monasterio nouo sepultorum de roma ad eos transmissa., habetur hec clausula finalis in hec verba. inter cetera. ¶ Ok är iac gladh th*er* aff, at thera kruppa. äru iordhathe. i the dyro var fru closter. i vazsteno*m*., Jac birgitta birghis dottor."

Två böner; en till Christi likama, en till gud alzwaldhugir.

"Thessa pu*n*cta skal klärkin spöria the*n* siuka j soto seng". Oafslutad.

13 *Legend om Germanus antisiodorensis archiepiscopus*. Blad 239-248 eller ett lägg af 10 blad. Synes vara öfversättarens eget exemplar, färdigt till renskrift.

Öfverst på första sidan står: "Nadhe*n*dals clost*er*s bok".

Börjar: "J th*e*m na*m*pnku*n*nogha stadh so*m* het*e*r antisiodor*us* war en welbyrdugh*e*r ma*n* ha*n*s na*m*pn är german*us*. fra sino*m* barndom war ha*n* öfdh*e*r i bokelike konst och hafdhe alskona gawor aff gudhi swaso*m* är goz oc fäghrind oc styrk oc snille".

14 *Andliga Betraktelser*. Blad 249-257 = ett lägg och ett inskjutet blad, som är skrifvet af annan hand; första sidan är tom, och slutet felar.

De 12 "ödhmiwktinna trappo". 249-251.

"Fore paaska höghtiid naar ytarste naatwardhin var haaldin". 251, 52. Fragment ur 3:e kap. af *Horologium divinæ sapientiæ*; det samma som ofvan är anmärkt i codex B, bladet 41 sp. 2. Fragmentet i B innehåller äfven ett stycke ur 15:e kap. och är lika med öfversättningen i K. Bibl:s hds. med gammalt märke A 4; fragmentet i denna codex D är deremot lika med en annan öfversättning af åtskilliga stycken ur det nämnda arbetet, hvilka förekomma i K. Bibl:s hds. med gammalt märke A 27.

"O ihesu christi liwaanda gudz brwdh. gör theem helgha aanda härb*er*ghe i thik mz reenom reenleek oc egh swina sölo älla röwara skiwl so*m* äru dyäwalne mz oreens lwsta gyrilsom". En maning till nunnorna. 253, 54.

"En sigh*er* gudhlik snille. at hwilkin som vil gudhlika thänkia a gudz sons pino oc andra til thz sama gudhlika opwäkia. skal swa thänkia oc tala". 254, 55.

"Af ondz oc godz reenliuis manz tekn". 255, 56.

"at likna sik christi pino". 256, 57,

"af heluitis pinom". 257. Utan slut.

Allesamman utdrag ur *Horologium divinæ sapientiæ*, lika med den fragmentariska öfversättningen som förekommer i den nyssnämnda hds. A 27.

15 "*Legenda et vita sanctarum. sive tam virginum quam mulierum de Mense Januarii Jnchoabitur in hoc quaternio*[*ne*]. Ad laudem et gloriam viuentis In sæcula sæculorum". Ett lägg af 10 blad och ett särskildt blad med förestående titel. Innehåller endast "*Genouepha*"; 8 blad, utan början; samt "*Passio sancte macre virginis*"; 2 blad, utan slut. Båda äro på Svenska.

På det nämnda titelbladets frånsida finnes följande anvisning, den vi för dess ovanlighets skull införa.

"Then th*et*ta skal läsa som j thesso q*uaternio*ne sc*ri*wat är. merke th*et*ta, h*är*., at somlikin ordh äru stäkt oc th*e*r skal mera läsas än th*e*r staar scriwat, ällighis är ey mon vm läsni*n*gena Hwar so*m* scriwat staar eth tholkit S. thz thydh*er* s*anctus* äller s*anct*a. Jte*m* Tholkit litit s. thydh*er*. sagdhe. Swar*e* thydh*er*. swaradhe. Jte*m* hwar nokur na*m*pn. scriwas först mz fullo*m* stawm tha thorwo the ey sidhan swa fullelika scriwas hwart sin the koma, vtan stekkis aff th*e*m. Swaso*m* at th*et*ta na*m*pnit genouepha. stekkis tha th*e*r sc*ri*was ey mer aff än gen, oc tho skal thz läsas so*m* thz war*e* scriwat mz fullom stafwm. Oc swa är vm a*n*nor na*m*pn. hwat thz är antigia helgha ma*n*na na*m*pn äll*er* annor Oc th*et*ta är mykit giint th*e*m thz vnd*e*rsta Oc spar mykit perman tha th*e*r til komb*er*"

-

(Kap. 9.)

*

mz dygdhanna klädhe. J dagh eno are äptir at han (71) var döptir giordhe han första miraculu*m* i brullöpeno. i hulko ma väl vndirstandas ihesu christi ok siälanna andelikin samanföghilse. See nu huru värdhelikin thänne daghin är. i hulko*m* gudh (5) wtualde göra swa stoor vndarlik thing, Ok for thy at kirkian thänkir swa ma*n*ga stora godhgärninga som ho*n* hawir i dagh fangit. af sinom brudhgo*m*ma. vil hon honom thäkkias mz glädhi frygdh oc sang. ok halda af honom stora höghtidh. (10) Thy skalt thw nw thänkia, at the hälgho thre konu*n*ga komo mz myklo fölghe. ok hedh*i*rlico sällaskapi. Nw tha the komo fore stallit som är thz skiulit som var h*er*ra var föddir ij. Ok varfrw fik höra stimit ok bangit som af the*m* gik. tok (15) hon piltin ihesum i fagnin. Ok ginsta*n* konu*n*gane komo in farande hedhradho the han som konu*n*g ok badho til hans som sin gudh mz alle vyrdhning See här huru stor thera tro var. hwa hafdhe thz kun*n*it tro. at then litle piltin som fanz mz swa (20) fatike modh*i*r. swa smälica kläddir. oc i swa miswyrdho*m* stadh. vtan hion oc thiänara. oc al prydhilse. skulle vara kirkionna oc himerikis konu*n*gir, sandir gudh oc man. hulkit the stadhelica trodho. Tholica härtogha. h*er*ra oc första som (25)

os leddo til varn skapara. frälsara oc atirlösara. burdhe os hawa The standa a knä*m* fore honom oc tala vidh*i*r varafrw. ok spöria aat piltzsins (72) skipilsom, hulkin varfrw them sigh*i*r. ok alt tro the. Skudha them väl granlica huru the vyrdhelica (5) oc höuisklica sta*n*da. tala. oc höra. Skodha ok ämuäl varafrw huru blygh hon är at tala mz swa storo*m* h*er*rom. Ok huru höuisklica hon saa nidh*i*r mz öghomen. vidh*i*r at hon taladhe. thy at hänne lyste hwazske tala älla läta sik see. Tho (10) gaf gudh hänne makt oc styrk. i thässo storo ärindeno. J hulko konu*n*gane teknadho alla the hälgho kirkio som koma skulde af hedhningomen. Skudha oc ämuäl piltin ihesum som ey än talar. vtan staar oc teer sik stadhugha*n* swa som fulgöran (15) man. th*e*r alt vndirstandir ok seer väl thera athäfwe. ok konu*n*gane lustas mykyt i hono*m*. swa väl i siälinna vndirstandilso*m* som är andelica synin. i hulke han hawir th*e*m lärt oc liust. som oc i lica*m*like syninne. thy at han var fagh*i*r owir (20) alla människio*n*na synir. Än sidhan

the hafdho fangit thänna stora hughnadhin. lagdho the eet faghirt klädhe fra*m*ma*n* fore piltin ihesum. vplätande sina fatabura. ok offradho hono*m* gul oc rökilse oc mirram. Ok är märkiande at hwar (25) thera offradhe väl mykyt storan hoop af thässom threm. oc särlica af gulleno. Annars hafdho the ey thorft vpläta fataburana. thy at thera dispensatores hafdho väl haft när sik swa mykyt the (73) hafdho offrat. Sidhan kysto the hans fötir mz (30) alle vyrdhning oc gudhelikhet. Ok th*e*r til at visaste piltin skulle them än mere hughnadh göra.

lät han them ok kyssa handena. ok the nighu honom mz alle vyrdhning, oc foro thädha*n* mz store glädhi. Ok at androm vägh foro the heem i siin rike. Än hwat vänte thw at af thässo gulleno giordhis som swa mykyt värt var, Hwat (5) mu*n*de ey varfrw läggia thz nidh*i*r, th*e*r thz var väl beuarat ok göma til sit behof. älla mu*n*de hon ey köpa hws oc heem. akra. oc vingardha. Ängaledhis. thy at ey aktar fatikdomsins älskoghe thera handa, ok frwn som manlica owirgaf al thing for (10) fatikdomen. vndirstodh sins sons vilia swa af thy at han lärdhe hona innantil. som af thy at han gaf hänne tekn. tha han vände änlitit fran gulleno, oc miswyrdhe thz Ok thy gaf hon thz innan faa dagha fatiko folke. thy at thz var hänne thung (15) byrdhe. länge halda thz hä*n*na son ekke thäktis. thy skilde hon sik th*e*r swa ganzklica vidh*i*r, at tha hon gik ij mönstrit som vi kallom kirkioga*n*g. hafdhe hon änkte som hon matte köpa lambit mz. hulkit hon skulde offra fore sin son. vta*n* köpte (20) turtil dwor vngar. Väl är thz troande at konu*n*ganna offir var stort. ok at varfrw som fatikdomin älskadhe. ok fwl var mz kärlek. gaf thz offrit fatiko folke. Ok finnom vi at thera fatikdo*m*bir lowas i twäggia handa matto. Först for (25) (74) thy at ihesus oc hans modh*i*r. toko almoso i dagh. Sidhan i thy at the ey drogho saman älla gömdo. vtan thz som them gafs villo the ekke behalda. vtan altidh vaxste fatikdomsins astundilse i them. ödhmiuktin vaxste ok mz dröuilsomen. hulkin vtan (30) the*m* kan ey pröuas. Nw äru somlike som miswyrdha sik ok räkna sik enkte värdha i sinomhugh. ok tee sik enkte for androm. Än tho vilia the äkke swa vara älla räknas for androm i annars ögho*m*. ok gita ekke tholt at the miswyrdhas. forsmas. älla gabbas af androm. ok vilia ey at andre vita thera krankdom oc vanskilse. at the (5) skulin ey vanlica forsmas. älla miswyrdhas. Äkke giordhe swa piltin ihesus i dagh. alra thinga h*er*ra. vtan vilde andra lata vita sin krankdom. ok thz giordhe han ey for faam älla litlom. vtan fore maktogho*m* konu*n*gom. storo*m* h*er*rom, ok thera (10) sällaskapi th*e*r mange varo saman. Ok i swa matto at i the*m* tima man matte väl rädhas. at mädhan the komo thy at the villo finna vppa iudha konu*n*gin. thän the ämuäl trodho vara gudh. matte man iäfwa nar the fu*n*no han. i swa (15) matto thänkto the sik vara daradha. oc hafdhin farit bort vtan tro oc värdhskyllogha gudhelikhet. Än ödhmiuktzsens älskare forlät thz ey for thy. gifwande os äptedömilse. at vi skulu*m* ey forlata (75) ödhmiuktena. än thot nakar ande thz sigh*i*r, for (20) nakar stykke th*e*r synas godh. ok at vi skolo*m* nima vilia synas i annars öghom ängo värdhe.

THa som konu*n*gane hafdho syst sit ärinde ok varo atir heem farne. ok thera offir var alt gifwit (25) fatiko folke, tha blef än världinna frw. mz sinom son oc gambla karleno*m* iosep tholimodhelica mz alle ödhmiukt quar vidh iätuna. i stalleno i them fatika stadheno*m* fyretighi dagha, swa som hon hafdhe varit the qui*n*na. th*e*r ey hafdhe stor mon (30) hugh. ok tee sik enkte for androm. Än tho vilia the äkke swa vara älla räknas for androm i annars ögho*m*. ok gita ekke tholt at the miswyrdhas. forsmas. älla gabbas af androm. ok vilia ey at andre vita thera krankdom oc vanskilse. at the (5) skulin ey vanlica forsmas. älla miswyrdhas. Äkke giordhe swa piltin ihesus i dagh. alra thinga h*er*ra. vtan vilde andra lata vita sin krankdom. ok thz giordhe han ey for faam älla litlom. vtan fore maktogho*m* konu*n*gom. storo*m* h*er*rom, ok thera (10) sällaskapi th*e*r mange varo saman. Ok i swa matto at i the*m* tima man matte väl rädhas. at mädhan the komo thy at the villo finna vppa iudha konu*n*gin. thän the ämuäl trodho vara gudh. matte man iäfwa nar the fu*n*no han. i swa (15) matto thänkto the sik vara daradha. oc hafdhin farit bort vtan tro oc värdhskyllogha gudhelikhet. Än ödhmiuktzsens älskare forlät thz ey for thy. gifwande os äptedömilse. at vi skulu*m* ey forlata (75) ödhmiuktena. än thot nakar ande thz sigh*i*r, for (20) nakar stykke th*e*r synas godh. ok at vi skolo*m* nima vilia synas i annars öghom ängo värdhe.

THa som konu*n*gane hafdho syst sit ärinde ok varo atir heem farne. ok thera offir var alt gifwit (25) fatiko folke,

tha blef än världinna frw. mz sinom son oc gambla karleno*m* iosep tholimodhelica mz alle ödhmiukt quar vidh iätuna. i stalleno i them fatika stadheno*m* fyretighi dagha, swa som hon hafdhe varit the qui*n*na. th*e*r ey hafdhe stor mon (30)vm varit. oc änga andra wtuägha vist Ok piltin ihesus at enast man af litlo komin. oc hafdhe vidh*i*r thorft laghanna gömo. Än the villo ey nakra enka*n*nelica fordela at tee. vtan gömdo laghin swa som andre flere. Än mange the som (5) haua gifwit sik fran världinne göra ekke swa. hulke som vilia haua nakra handa fordela. oc vara hedh*i*rhalne swa som wtmärkte af androm. Än san ödhmiukt gitir äkke thära handa tholt. thy blef iomfrun quar äpte thy som andra qui*n*nor plägha. (10) Ok bidde th*e*r til som hon skulde gaa i kirkio, ok var vakir oc atgömol huru hon skulde sino*m* alra kärasta son taka var Gudh veet hwat vmsorgh hon hafdhe. oc huru granlica hon gaf sik vin vm at vpfostra han. mz hwat vyrdhning oc varilse. ok (15) millom räddogha. munde hon hänna oc taka ha*n*. som hon viste vara sin gudh. ok sin son oc herra. (76) hon fiöl a sin knä nar hon tok han vp. älla han nidh*i*r lagdhe i vaggona. Säl vare the smamöön. ok än stora mön mz. som värdogh vare vagga tholko (20) barne. Thänk oc mz hwat store glädhi oc tröst ok modh*i*rlico valde hon vmfängde han oc köste ok fäghin til sin tok. oc frygdhadhe sik i gudhi so*m* hon saa vara sin son. huru opta oc huru innärlika hon skodhadhe hans ä*n*lite. ok andra (25) hans välsignadha lica*m*ma limi. Hwat aluorlica oc viislica hon swepte hans spädho limi. thy at swa som hon var alra ödhmiukast. swa var hon ok alra sniällast. ok var hon idhkelica redho honom thiäna. oc til hugnadh vara badhe vakande oc (30) sofwande. ey at enast tha han var barn. vtan än tha han var fuluäxin O hwat gärna hon han söfdhe.Vtan iäf. tha kä*n*de hon for androm qui*n*nom storan oröntan sötma. nar hon tholkan son söfdhe. Än af gambla sancto iosep sigh*i*r bernard*us*. at han tro. at thz hande opta at han hafdhe piltin ihesum i sino*m* knäm. Nw mädhan varfru star (5) vidh*i*r iätuna. tha skal ok thu sta mz hänne vidh iätuna. tha mat thu ok idkelica forlusta thik mz pilteno*m* ihesu. Thy at han är dygdhelikin oc skönsambir. thy skulde hwar troin siäl. oc särlica renlifwis människia. fran iula dagh oc til kyndilmässo (10) särlica eet sin vm daghin sökia varafrw vidh iätuna. ok bidhia til piltin ihesum ok hans (77) modh*i*r, ok innärlica thänkia thera fatikdom. ödhmiukt oc väluilioghan godhlek.

(15)

NAr som fyretighinde daghen var komin äpt*ir* thy som i laghomen var skipat. foor varfrw bort w stalleno mz pilteno*m* ihesu, oc iosep. Ok gingo af bethleem til ierusalem som skilia aat fäm milo Gak oc thu mz them. ok hiälp til at bära piltin, (20) ok vakta gra*n*lica aat allo thy som görs oc talas. thy at the äru mykyt gudhelikin. Nu bära the mönstrins h*er*ra til mönstrit Än nar the gingo in ij mönstrit köpto the twa turtil dufwo. älla twa dwo vnga. at iomfru*n* skulde them for han offra. (25) som for annan fatikan pilt. Ok for thy at the varo alra fatikast. är väl sanno likt at thz varo dwfwo vnga. thy at the gälla mindra oc äru bätre finna. ok thy nä*m*pnas the ytter meer i lästi*n*ne Ok änkte talar ewangelista vm lambit, thy at thz (30) Vtan iäf. tha kä*n*de hon for androm qui*n*nom storan oröntan sötma. nar hon tholkan son söfdhe. Än af gambla sancto iosep sigh*i*r bernard*us*. at han tro. at thz hande opta at han hafdhe piltin ihesum i sino*m* knäm. Nw mädhan varfru star (5) vidh*i*r iätuna. tha skal ok thu sta mz hänne vidh iätuna. tha mat thu ok idkelica forlusta thik mz pilteno*m* ihesu. Thy at han är dygdhelikin oc skönsambir. thy skulde hwar troin siäl. oc särlica renlifwis människia. fran iula dagh oc til kyndilmässo (10) särlica eet sin vm daghin sökia varafrw vidh iätuna. ok bidhia til piltin ihesum ok hans (77) modh*i*r, ok innärlica thänkia thera fatikdom. ödhmiukt oc väluilioghan godhlek.

(15)

NAr som fyretighinde daghen var komin äpt*ir* thy som i laghomen var skipat. foor varfrw bort w stalleno mz pilteno*m* ihesu, oc iosep. Ok gingo af bethleem til ierusalem som skilia aat fäm milo Gak oc thu mz them. ok hiälp til at bära piltin, (20) ok vakta gra*n*lica aat allo thy som görs oc talas. thy at the äru mykyt gudhelikin. Nu bära the mönstrins h*er*ra til mönstrit Än nar the gingo in ij mönstrit köpto the twa turtil dufwo. älla twa dwo vnga. at iomfru*n* skulde them for han offra. (25) som for annan fatikan pilt. Ok for thy at the varo alra fatikast. är väl sanno likt at thz varo dwfwo vnga. thy at the gälla mindra oc äru bätre finna. ok thy nä*m*pnas the ytter meer i

lästi*n*ne Ok änkte talar ewangelista vm lambit, thy at thz var rika manna offir. Vppa then tima kom ok rätuise symeon. yplyptir af them hälgha anda i mönstrit, äpt^r thy som honom var lofwat at han skulde fa see christum gudz son. Ok swa brat han fik see piltin, kände han han ginstan af them hälgha anda. ok var raskir til at bidhia til hans. Än tha modhorin hiolt ihesum i fawgnenom lutte 78 han sik nidhir teande sik vilia til hans. hulkit modhorin väl vndirstodh, ok än thot hon vndradhe thør aa. fik hon syrneoni piltin, ok han tok han io gladhelica i sin fangn mz alle vyrdhning, oc tok til at välsigna sin gudh oc lowa han oc sagdhe. Nrøc dimittis seruwn tnwn in pace &c. Ok spadhe af hans pino. oc sagdhe iomfrw marie i bland annor thing, af thy swärdhe som skulde ga ginom hänna siäl i hans pino tima. Tha kom ok anna prophetissa bidhiande til han. ok spadhe samu-ledhis af honom. Modhorin vndradhe här vppa oc gömde granlica al thing ij sino hiärta. Thør äpte räkte piltin ihesus wt armana til modhorinna. oc hon tok han atir til sin. ok gingo sidhan i prø-cessione fram til altarit hulkit som processio teknar th^r görs i dagh. owir alla the hälgho kirkio. Gladhelica framgingo thässe twe värdhelike garnblo karlane. iosep ok symeon. hulke som hioldos i händir. ok af store hiärtans frygdh oc glädhi, sungo the ok sagdho. Confiternini åommo quoniam bonus &c. Ytterrneer sagdho the. Nw hawir gudh sänt -sino folke atir lösaren. han är sandir oc troin i allom sinom ordhom. han gör thera vilia som han rädhas ok älska. Här hawm vi nw varn gudh ok varn Iwra. som os skal frälsa ok styra for 79vtan ända. O Iwra gudh vi hawm fangit thina miskund mit i thino mönstre. ,Anna prøphetissa gik vppa ena sidho när varefrw mz alle vyrdhning, ok] lowadhe sin gudh mz osighelike glädhi. Af thässom pørsonis vardhir prøcessio. ok än thot the äru faa. tha äru the mykyt stora, ok tekna swa som al the hälgho kirkio skipilse oc stadhga. Thy at i bland them äru män oc quinnor gamble oc vnge. jomfrwr oc änkior. Nw tha the komo fram io fore altarit fallir modhorin a knä mz alle vyrdhning, ok offrar gudhi fadhir sin älskelicasta son. sigh-iande O alz uallogh^r fadhir tak thin enga son. hulkin iak offra thik äpte laghanna budhi. thy at han är min förste son. O fadhir tho bidhir iak thik. vn mik han atir. Etørra gudh hulkit offir thätta är. fran thy at världin byriadhis offradhis alrigh tholkit offir oc alrigh offras. Seer thu nw at piltin ihesus liggir vppa altareno. swTa som han vare nakar annar fatikir piltir. Änlitit vändir han altidh til modhorinna. oc til the andra th<?r mz hänne äru. oc bidhar tholimodhelica ok ödhmiuklica thz som them bör framledhis göra. Nw callas prøstene. oc alra thinga skapare oc hørra. lösis atir swa som thräl fore fäm siclos. thz är litit af päningom. som fatikt folk pläghadhe gifwa thør swa got som änkte atto. Ok tha iosep 80 hafdhe them framlakt. tok modhorin gladhelica atir sin son. Sidhan fik iosep hänne foghlana thz är dufwo vngana. oc hon fiöl a sin knä. oc hiolt them i handomen. vpseande mz öghomen til him-illin oc sagdhe. O millaste fadh^r. tak thäkkelica thässa litla gafwo. oc thätta fatika offir, ther thinson thänne litle piltin, thik i dagh först prøsentera. af thy fatika vi hawm. Ok räkte piltin ihesus händrina aat foghlomen. vplyptande öghonen til himilin. Ok än thot han ey än taladhe, lät han vndirsta i sinom athäwom. at han offradhe mz modhorinne. ok swa lagdho the foghlana vppa altarit Sa thu nw hwat offre sonin oc modhorin offradhe, hwat ey munde tholkit offir mädhan thz var swa litit vanwyrdhas älla forsmas. Ängaledhis. Vtan hällir var thz af änglomen prøsenterat i io himerike mykyt thäkkelica. af hulko alt himerikis härskap sang oc gladdis. Sidhan foor iomfru maria mz sinom son af ierusalem. Ok foro at sökia eliza-beth. thy at the villo see iohannem baptistam. för än the for en af the bygdinne. Thy skalt thu nw redha thik til. oc gak mz varefrw ä hwart hon gang^r ok hiälp til at bära ihesum. Nw tha the komo til

elizabeth. hafdho the stora höghtidh, oc mäst af sinom sonom. i thy at the sagho at the gladdos sina mällan. ok iohannes fruktadhe mykyt fore ihesu, oc tedde honom vyrdhning swa som han vndirstodhe nw hwat som tijt vare. Nw skalt 81 thu ok taka iohannem mz alle vyrdhning, thy at thänne piltin är mykyt maktogh^r mz gudhi, ther til at han välsignar thik. Tha the hafdho nakra dagha thør varit foro the thädhan oc vildo fara at^r til nazareth. Än vilt thu i thy som nw är sakt läras af ödhmiukt ok fatikdom, tha thänk vppa offrit, oc hans atirlösn ok huru han gömde laghin, tha ma thu rasklika nima

(Kap. 12.)

Nw tha the varo i väghenom til nazareth. oc herodes hafdhe sik reet vppa at dräpa piltin ihesum ok the visto ekke än i thy ärindino hwat gudhi thäktis. Tedhis gudz ängil iosep i sömpnenom. oc sagdhe honom at han skulde mz piltenom ihesu, oc modhorinne fly i egypto land. thy at herodes ville fordärua barnit Ån ginstan iosep han vaknadhe. vakte han vppa modhorena. oc

io sagdhe hänne thätta. Ok hon lät ekke dwälia. vtan stodh ginstan vp. oc redde sik vppa väghin thy at vidh thz ordhit möddis hänna hiärta swa. at al hänna inälue gafwos thør vidhfr. Ok vidhir sins sons helso ville hon ey dylsk älla forsumol

vara. Thy ginstan vm samu nattena foro the a väghin til egyptoland. Skudha nu oc thänk granlica hwat som här six. huru varfrw tok vp piltin ihesum swa sömpnoghan. oc varkunna them. ok vakta här aat granlica thy at här mat thu märkia

mång nyttelikin thing At thy första skalt thw

82 thänkia, hwru varfrw hafdhe sik badhe i hugnadh

ok dröuilsom. ok tha thik händir tholkit sama.

tha skalt thu ekke vara otholugh. thy at vidhir

bärghit findir thu dalin, ok seer thu väl at aa

iula dagh tha ihesus var föddir, tha var han louadh/r oc storlica hedhradho af hyrdhomen swa som gudh. ok litit th^r äptzr var han vmskorin swa som annar syndoghir man. Thør äptir komo konungane oc hedhradho han storlica. ok likouäl

blef han quar i stalleno i bland oskällik diur. oc grät som annat stafkarla barn. Sidhane tha han

prøsenteradhis i templum, louadhis han mykyt af symeone oc anna prøphetissa. Ok nw sighir äng-illin at han skal fly i egyptoland. Ok af mango tholko som vi finnom i hans liuirne oc gärningom. maghom vi thänkia thz os är til lärdom, ok thy nar thu hawir hugnadh, tha vänt äpter dröuilsom. ok tha thu hawir dröuilse tha hopas hugnadhin. oc thy skolom vi i them hwazske mödhas älla ofmykyt gifwas. oc hälla os illa. Thy giuir var htfrra hugnadhin til at lätta os mz hopino. at vi io skulum ey vanskas. oc dröuilsin til ödhmiuktinna gömilse. Ok nar vi kännoms swa vidhir vara ysäld. blifwom vi altidh stadhugh i gudz räddogha. Thänkiom thy at han hawir alt thätta giort os til lärdom, oc at han skulle löna sik for diäflenom. Annat är. at thu skal thänkia vidhir guz godhleek oc hugnadh, at thm som them takir han skal ekke 83 foresätia sik them som them ekke faar. Ok then som them ekke takir, han skal ekke owir gifwa sik. älla afwndas vidhir then som them hawir. Thätta sighir iak for thy at ängillin taladhe vidhir iosep, oc ekke vidh gudz modhir, än thot han var mykyt mindre i lönom oc värdoghet än hon. Swa oc then som takir godhgärningana. oc nadhena. skal ekke vara othäkkir älla osköniogh ir. älla ok onadhas. at han faar nadhena ekke äptir sinom vilia. Mädhan til iosep som swa stor var fore gudhi, taladhis äkke vppinbarlica vtan i sömpnenom. At thy thridhio thänk huru gudh latir sina vini mödhas af hat oc dröuilsom. Än nw. far modhorin oc iosep stoor dröuilse. nar the fingo vita at the leetto äpte piltenom, thy at the vildo han

dräpa.12 Kap. 12.

Ängin tidhinde kurøio the hardharin höra. Ok var thz them stoor dröuilse. at än thot the visto han vara gudz son. tho matto thera sin oc huglwr dröuas ok sighia. O hørra alzuallogh^r gudh. hwat tharfwas thz at thänne thin son skuli fly vndan. hwat ey format thu han här värna. Ämuäl var them oc thz til dröuilsa at the skullo fara lankt bort i annat landskap, hwar the sik änkte foruisto. Ok at the skullo fara hardhan vägh owir stora io ödhmark. thé?r ängin bygde, ok ryghelikit var at färdhas. ok them var vansamt fore iomfrunna vngdom. oc ioseps allirdom skuld Ok piltin som the skuldo bära var näplica twäggia manadha 84 gamal. ok skullo fatik färdhas i annat landskap. swa som the thør änkte hafdho til. Alt thätta är dröuilsenna ämpne. Thy nar thik koma dröuilse til. tha var thologh. oc tro ey at thik gifwis thän fordeel. som han gaf hwazske sik älla sinne modhir. At thy fiärdha skalt thu thänkia hans mykla siäflek thy at thu höre huru rasklica han vardhzr hat-adhzr oc drifs wt af sinne barnfödho. oc väghir tho mz godhom vilia hans wredhe hulkin han gate fordäruat i enom punkt. Hwat rnykyn ödhmiukt thätta är oc stort tholimodh. Ey vilde han honom tholkit atirgälla oc ey hämpnas. vtan flyande vndkoma häris forsaat. Swa skulum ok vi vidhir-fresta at göra them som dela oc afwita älla hata os. ok ekke standa a moot. älla bidha thør til vi komum aat at hämpnas oc os wräkia. vtan tholimodhelica vmbära them oc väghia thera gäld. ok än thz som mera är. bidhia fore them som var h^rra sighir i lästinne thy flydhe var herra foreKap. 12. 13

sinom thräl. Ok som ån var mera. fore diäfwlsins thräl. Nw baro the han. modhorin som klen var oc alstingis vng. oc sancte iosep, mykyt gamal i egypto land aat mykyt vilsamum vägh. myrkan oc skoghughan. hwassan ok obyggelican. oc owir -r> mykyt längan vägh. thy at thz six at en raskir fantir löp han i tolf dagha Än them var thz väl twäggia manadha vägbar oc vanlica än mera. The foro oc owir the öknena som israels folk foor. nar moyses ledde them af egypto lande i hulke io 85 the varo fyretighi åar Nw mat thu ok pröua mz thik at the hafdho ok manga thunna maltidh i them väghenom. mädhan the orkadho ekke bära mykyn matin mz sik. Ok än tha at the hafdho funnit nakat falt. tha hafdho the ekke haft päninga at köpa mz. Thänk oc huru the lagho vm natt-ena älla hwar the fingo härbärghe. thy at siällan finnas hws i the ödhmarkinne. Varkunna thy them i swa storo äruodhe oc i swa langom oc vansamum vägh oc swa storo froste. thy at the foro han i februario tha kallast är vm alt arit. Varkunna oc pilteno?n ihesu thy at vtan iäf gafs han vidhir thera vidhir mödho Ok gak mz them. oc hiälp til at bära barnit, oc var them til thiänist i allo thy thu gitir. Ey skulle os thikkia vara mödho- samt at göra penitenciam ok bätring fore os siälua. for hulkom andre hafdho tholkit äruodhe. oc särlica tholke. ok swa länge. Än af thy them hände i ödhknenne oc i väghenom. for thy at man kan thz ey mz scriptinne beuisa aktar iak ey sighia. Än thän tidh the gingo in ij egypto land. nidhir fiollo al thäs landzskapsins afgudh. äptir thy som14 Kap. 12.

ysaias prøpheta hafdhe fore sakt. the gingo til en stadh som kallas ermepolim. oc ther legdho the sik nakat litit hws. oc bodho ther siw åar swa som pilagrima ok wtländningia fatike oc inangx thorftoghe. Nw mötir os här faghir oc mild oc mykyt varkunsam huxilse. thy vakta väl aat thy

86 som här äptir fylghe Nw mädhan the ther varo

huru mundo the sik bärgha i swa längan tima.

Hwat ey gingo the okthagho. Vi läsom af varefrw

io at hon afladhe sik sina fordhan ok sinom son. mz rök oc teen. af hulko vi läsom som Jeronimo sighir, at världinna frw sömadhe oc spän for legho. fore fatikdomsins älskogha. Mykyt älskadho the fatikdomin oc hioldo honom troskap alt til dödhin.

is Hwat ey gik hon i by in at bedhas sik vi oc too. oc annat thz hon skulle göra. Ey kunde annat vara vm gr ankomma hänna skuldo faa vita at hon vilde äruodha at them. Annars hafdhe hon gangit fåfäng oc haft änkte göra. thy at quinnonar varo

äkke oc kundo äkke gata til. Hwat ey gik oc piltin ihesus hänna budhskap. nar han vardh fäm ära älla swa. oc beddis modhorinne thz hon skulde göra. mädhan hon hafdhe ey annan smaswen sända. Hwat ey bar han atir thz hon hafdhe giort oc

badh löna sik a modhorinna vägna. Ey blyghis piltin ihesus alzuallogx gudz son i tholko??i thing-om. älla modhorin han sända. Nw. tha han bar atir thz modhorin hafdhe giort oc beddis thz hon hafdhe forthiänt. komo stundom höghfärdogha oc

hoghmodogha oc ordhfulla quinnor the som ondan käpt hafdho, oc gärna pläghadho dela oc snöbdo honom oc swaradho honom smälica, giordho honomKap. 12. 15

orät ok toko af honom modhorenna äruodhe. kördho han bort obitaladhan. oc han kom atir heem tomom handom. O hwat mykyn oc marghfallir var thässa wtländningians orättir oc smälikhet. 87 hulka hørran kom äkke thy at han skulle them 5 fly. vtan tholimodhelica taka vidh them. Stundom kom han oc heem hungroglwr oc beddis af brödh-ino som barna sidhzr är. oc modhorin hafdhe änkte gifwa honom, af hulko hänna hiärta särlica möddis. oc al hänna inälue gafwos th^r vidhzr. io tho hugnadhe hon sin son mz liofwom ordhom. oc äruodhadhe thør til thz masta hon formatte, at hon skulle annat sin hawa nakat honom i händir stinga. Stundom vmbar oc hon thz hon skulde siälf ata oc hiolt thz äpte synenom. Thätta oc tholkit mera thässo likt mat thu thänkia af piltenom ihesu. Jak gaf thik tilfälle. An thu mat thy fulfölghia oc thz wtuidha som thik thäkkis oc synis. til thäs thw vardhir litin thz är ödhmiuk, ok litin ihesus giuir thik fulstopa hugnadh. Ey skalt thw försmå älla läta thik forthykkia tholkit af honom thänkia, oc ey thikkia thz vara barna leek. Thy at tholke thanka gifwa gudhelikhet, ökia kärlekin. värma hiärtat oc göra thz brennande. göra människiona varkundsama. rätfärdogha. oc enfalda. ok gifwa the människionne ödhmiuktinna oc fatikdomsins dygdh. The göra man gudhi hemelican oc likan, oc vplypta oc styrkia hopit. thy at til hans höghelica thing formaghom vi ekke vpfara vtan mz ödhmiuktinne. thy at thz som världinna viso marmorn synis vara darskapir af varom Iwra. thz är visare än människian kan16 Kap. 12.

88 vndirstanda. ok ihesu christi krankdombir är stor sighir, thy at tha han var wnnin i thy at han doo. tha foruan han dödhin, hulkin ängin kämpe formatte vndkoma mz nakre krapt. Tholke thanka

köra bort höghfärdhena. minzska girina. ok skämma foruitina. som är at vilia vita thz som til änksins är got. Seer thu nu huru mykyt got kombir af tholkom thankom. Var thy som iak sagdhe. litin mz litlom, ok swa skalt thu växa til lika vp mz

io honom, ödhmiuktena skalt thu tho altidh göma. Sidhane mat thu fylghia honom hwart han gaar. ok skudha altidh änlitit hans. Nw hawir thu hört vm thu vilde atuakta huru mödhosambir oc äru-odhis fullir oc blyghelikin thera fatikdombir var.

Nw mädhane the skullo födha sik mz thera handa gärning, ok af sino äruodhe. hwat sighiom vi tha af klädhomen älla andro som tharfwadhis i boskap-eno??^ som äru sänga oc annat thz som i huseno är thorftelikit. Mondo the hawa twäfald klädhe

oc fodhradh älla nakat owirlöpis älla wtkorlica tilsat. thätta är alt thwärt amoot fatikdomenow. Ok thot the hafdho gitit thera handa sik radhit. ey vilde fatikdomsins älskare thera handa plägha. An munde varfrw thz hon sömadhe. älla annat

thz hon giordhe, göra thz konstelica älla mykyt behändelica swa som somlica plägha at göra. Ängaledhis. Thz görin the som äkke vyrdha tappa

89 timan, thy at hon som stad var i swa mykle hawandzlöso. hafdhe äkke tom aat, at vpnöta

fafängelica timan, hulkit hon hafdhe tho ängaledhis giort, thy at thz är vadhelicaste lastir oc odygdh. ok mast tholkom som thu äst oc thinomKap. 12. 17

lekøm. Ok vilt thw vita huru. tha vakta aat Först for thy at timin i hulkom man skulle lowa gudh. vpnötis fafängelica a möte honom, thy at behändogh gärning, takir myklo meer af timanom än tharfwas. oc thz är mykyt skadhelikt. Sidhane är thz hänne som gör. sak oc tilfälle til fåfänga glädhi. O huru opta hon thz skodhar oc ther a thänkir vâfwir oc vändir i hughenora. at hon skuli göra faghra gärning, än tha hon ey gör älla far ther mz. vtan ämuäl tha hon skulde läsa oc sionga oc vara a io sinom bönom. Ok thør af räkna hon sik oc vil af androm kallas slögh. At thy thridhio. thy at thz är them som hon gör aat. höghfärdhinna ämpne. oc tilfälle. thy at af tholke oleo födhis höghfärdhinna eldir. ok vptändis mera. Ok swa som groft oc kluddoght. oc ofannokt äru ödhrniukteraia födha. swa är oc slöghdhin höghfärdhinna At thy fiärdho thy at thz draghir hughin fran gudhi. At thy fämto. thy at thz är öghna giri eet af them threm som alla synde i världinne tilledhas, thy at til änkte annat duglwr slögdhin vtan at födha ögh-onin i fafängonne. ok swa opta nakar skudhar thera handa lustelica. oc födh^r fanytlica öghonin. 90 swa opta syndar swa thän soiïi giordhe, som thän thz hawir oc nytiar. At thy siätta thy at thz är mangra andra snara oc nidh^rfald thy at the som thera handa hawa. magho i manga handa matto synda, i thy at the fingo ont äptedöme. älla oc at the thz lustelica seen. älla tala vm them som giordho thz. som äru bakmal. Thänk thy huru opta gudh ma retas för än the slögdhin

Bonavent'ura ' ' 218 Kap. 12.

afskrapadh. ok til allo thässo är the männ-iskian sakin som gärningena giordhe, badhe än iak. älla nakar annar thik. at thu skulle thera handa göra aat honom, ok thu viste for sant at han vilde thz hawa. likouäl skulle thu thz ey göra. thy at thz man veet vara gudhi a möte thz skal man ängaledhis göra. ok thäs större är syndin at inan aat forthänkto modhe hällir thäkkis creature. thz är nakre människio än skaparenom,

Tho skal man thätta swa vndirstanda at i somlikoni stykkiom är loflikit at göra klena oc faghra gärning. oc särlica i thy som görs til gudz thiänist gudhi til hedlw'r. i hulko man skal tho vakta sik fore vanskipadhom lustilsom. oc haua rätta akt

oc godhan vilia. Gangom nw atir til varafrw, fran

hulke vi gingom i ofrnykle behändoghet oc slögdL

som callas maledictum curiositatis vicium. Ok seem

9i til hänna i äruodheno huru hon sömar oc spindir

oc väfwir trolica. ok gifwir sik th^r stora vin vm*

ok läggir sik thz när hawande tho granna atwakt vm sin son oc är atgömol, oc hawir stora vmsorgh at forestanda huseno oc göra thz som i thy tharfwas at göra. Ok än ther mz skal hon thiäna gudhi i vaku oc böno?n idhkelica äpte thy hon

mast forma, thy varkurøna hä&ne af allo hiärta oc thänk at himerikis drotning fik ekke rikit for ak änkte. Ån oc hände opta swa. at godha hustrur som sagho hänna fatikdom oc hawanzlöso oc hänna hälaghet oc dygdhelica vmgango* sandö hänne nakat

til fordhan, hulkit hon tok ödhmiuklica mz thakkom. An ok forthiänte gainble kaolin iosep nakat MZ sino äruodhe. thy at han var timbroman. Än äKap. 12, 13. 19

hwart thu vände thik hawir thu ämpne til at varkunna them. Nw tha thu hawir nakra stund varit när them. tha beedz orlof fara thädhan. Tak tho först välsignilsen af piltenom ihesu. Thør äptir fal a knä. oc helsa them medh fällande tarom oc mykle ömkan oc varkunnan. Thy at the äru vtan sak. wtdrifwin af sinne barnfödho. oc wtlagdh swa som the varin biltogha. älla nakra snödha gärninga giort at the matto äkke blifwa i landino. Ok siw åar vm kring födha the sik thär i thera io änlitis swet.

(Kap. 13.

NAr siw åar varo fulcowpnadh i hulkom var hørra hafdhe varit som pilagrimbir i egyptolande. tedhis ängillin iosep i sömpnenora sighiande. tak piltin 92 oc modhir hans oc far atir i iudha landit. thy at the äru nu dödhe som villo dräpa piltin. Ginstan tok han piltin oc modhir ha?2S oc foor atir i iude-am. Ok nar han var thijt komin oc hördhe at archelaus herodes konungx son han styrdhe i rikeno. tha räddis han thijt fara. Än han vardh manadhir af änglenom. oc foor sidhan i galileam i stadhin nazareth. Ån hans atirkorna af egypto var daghin äpte thrättanda dagh iula. Nw seer thu här som ok var förra sakt. at var Iwra han gör oc gifwir reuelac^orøes oc hughnadh, smam oc smam. ok ekke swa fullelica älla swa ytterlica som astundanin bedhis. hulkit thu mat finna twem lundom i thässe mattonne. som är at ängillin tedhis i sömpnnenom oc äkke oppinbarlica. Ok at

hwart thu vände thik hawir thu ämpne til at varkunna them. Nw tha thu hawir nakra stund varit när them. tha beedz orlof fara thädhan. Tak tho först välsignilsen af piltenom ihesu. Thør äptir fal a knä. oc helsa them medh fällande tarom oc mykle ömkan oc varkunnan. Thy at the äru vtan sak. wtdrifwin af sinne barnfödho. oc wtlagdh swa som the varin biltogha. älla nakra snödha gärninga giort at the matto äkke blifwa i landino. Ok siw åar vm kring födha the sik thär i thera io änlitis swet.

(Kap. 13.

NAr siw åar varo fulcowpnadh i hulkom var hørra hafdhe varit som pilagrimbir i egyptolande. tedhis ängillin iosep i sömpnenora sighiande. tak piltin 92 oc modhir hans oc far atir i iudha landit. thy at the äru nu dödhe som villo dräpa piltin. Ginstan tok han piltin oc modhir ha?2S oc foor atir i iude-am. Ok nar han var thijt komin oc hördhe at archelaus herodes konungx son han styrdhe i rikeno. tha räddis han thijt fara. Än han vardh manadhir af änglenom. oc foor sidhan i galileam i stadhin nazareth. Ån hans atirkorna af egypto var daghin äpte thrättanda dagh iula. Nw seer thu här som ok var förra sakt. at var Iwra han gör oc gifwir reuelac^orøes oc hughnadh, smam oc smam. ok ekke swa fullelica älla swa ytterlica som astundanin bedhis. hulkit thu mat finna twem lundom i thässe mattonne. som är at ängillin tedhis i sömpnnenom oc äkke oppinbarlica. Ok at

han sagdhe honom twem sinnom til hwat stadh han skulle fara. Ok sighir wtthydhningin owir thz. at var hørra giordhe thz for thy. at af idhkelicorn gudhelicom sökilsom skulle han värdha thäs vissare. hwat han skulle athawas. Ok thy ä hulka reue-laciones älla hughnadhin kunno hälzt vara. skulu the os thikkia vara stora, oc aat thy skolom vi vara skönsami. thy at han gör altidh a vara vägna oc mz os. thz som han veet os vara nytlicast.

Än blifwom nw vidhir vars hørra atirkomo. at hulke vi skolom granlica vakta, thy at hon är mild oc varkundsam at thänkia. Nw skalt thu än fara atir til egypto land oc sökia piltin ihesum för än 93 han thädhan far. Vm daghin tha the thädhan fara.

faar thu see godha hustrwr af thera grankonom. oc ämuäl männena koma oc följhia them wt vm portin. fore thera thäkka vmgango skuld, ok hälgha lif Warne. Thy at the sagdho them til. nakroni daghom förra at the skuldo tha thädhan fara thy

at thz höfdhis äkke väl. oc ey hafdhe thz them väl standit, at the skullo swa farlöst swa som stiälandis thädhan

fara. An annat var tha the thijt foro, thy at the räddos pilzsins dödh. Nw tha the fara afetadh. gar iosep fram fore mz

mannomen ok varfrw gar laknt äpte mz hustrumän. Än thu tak piltin i handena^ oc gak mit mällan thera fore modhorenne. thy at hon latir han äkke äptir sik. Än tha the äru vtan portin komin, tha vil äkke iosep städhia mannomen at the längir

fölghin honom. Ok thän märkelicaste man ther var mz varkunnadhe thera fatikdom, oc kalladhe piltin til sin. oc gaf honom nakra täro päninga.Kap. ï3. 21

An piltin blygdhis taka vidhir, tho for fatikdomsins älskogha räkte han fram handena, oc tok blyghelica vidhir, oc thakkadhe honom ödhmiuklica. swa giordho oc andre flere. Sidhane calladho oc hustrunar piltin til sin. oc giordho oc sarnuledh. f> Än här blyghis ey mindra modhorin än sonin. än tho thakkadhe hon them ödhmiuklica. Sannelica mat thu them här mykyt varkunna. mädhan han som p?'øphetiw sighir. Guius est tørra et plenitudo eius. wtualde sik ok sinne modhir oc sinom fostir- 94 fadhir. swa nappan fatikdom, at the skullin liua i swa store vidhirmödho. Mykyt skiin i them hälaghe fatikdomen, ok the tee os at han är them älske-likin oc vinlikin. Sidhan the hafdho them thakkat oc helsat foro the sin vägh. Nw mädhan piltin ihesus är än swa spät barn. huru mon han gita atir komit. mik thikkir at atirkoman är vansamare än framfärdhin. thy at nar han foor til egypto land. var han swa litin at the gato han väl borit. Än nw är han swa stor at the gita äkke väl borit han. ok swa litin at han orkar äkke siäluir gaa. Än vanlica nakar af them godho rnarøiomen gaf them älla ok länte them nakan åsna som han matte ridha vppa. O kleen, stoltir, oc ärlikin piltir himerikis oc iordhrikis konungir oc hørra, hwat thu mykyt ärüodhar fore os oc huru sköt thu tilbyriadhe hwadhanaf prophetin foresagdhe i thinne persona. Jak är fatikir. ok är af minoin barndom i äruodhe. mykla vidhirmödho oc stort äruodhe ok licammans thwang. tok thu vppa thik. so oc tholde them stadhelica Thu hafdhe thik siäluan swa som i hati fore varn älskogha. Visselica ensamït22 Kap. 13.

thätta äruodhit som vi nw vm talom. thz skulle hawa varit ympnyt til var fulcowmin atirlösn. Nw skalt thu taka piltin oc sätia han vppa åsnan, oc ledha trolica vndi honom Ok tha han vil afstigha.

tha tak han gladhelica i thin fangn. oc bär han

95 nakra stund, oc särlica til thäs modhir hans kombir

fram. Hulkin som gaar nakat litit senare oc

maklicare. Ok piltin gaar fäghin til hänna, ok

sonsins nalkan ok tilquämd vardhir modhorinne

mykyn hwila, at hänne thikkir som hon är nw änkte thröt. Nw ga the oc fara owir samu öknena som the thijt kornö. Ok i them väghinom mat thu opta varkunna them. takande vidh them thröt. oc al wtmöd af äruodhe. hawande litla hwilo swa

väl vin nattena som vm daghen. Nw tha the varo när ginom öknena komin, funno the iohannem baptistam. hulkin som nw hafdhe ther byriat göra penitenciam. än tho at han hafdhe giort änga syndena. Nw mat thu thänkia huru han them

fängnadhe. ok huru gladhir han var af thera komo. oc ther hwilto the sik nakra stund, oc atö mz honom rån kal. sudhnan mat som är gräs" oc rötir» oc annat thz iohannes gat tha saman hänt. Sidhane the hafdho thør haft omätelik andans vidhir quek-

ilse. sagdho the honom godha nat. Än thu skalt badhe i tilquämd ok swa i bortfärdh falla a knä fore iohannem oc kös hans fötir bedhandis hans välsignilse. oc anduardha thik hans bönom. thy at thänne piltin är stoor oc maktoghir. oc vndarlikin.

so ok han var förste ärmete oc thän som byriadhe renlifwes lifwärne. Han var renaste iomfrw. han var störste prødicare. han var meer än propheta.Kap. 13. 23

han var ärofullir oc ärlikin martyr Sidhan foro the owir iordans flodh, oc komo heem til heliza- 96 beth sancti iohannis modhir hwar them var väl fägnat, oc the hafdho ther stora oc gladha högh tidh. Ok [tha] iosep fik ther höra at archelarø herø- dis son. styrdhe i iudea. vardh han räddir oc illa vidhir. Än sidhan ängillin hafdhe teez honom i sömpnenom gingo the i galileavn i stadhin nazaräth. See nu leddom vi atir ihesum af egypto. oc tha han var atir komin, komo til varafrw, piltzsins io modhir systir oc andre thera frändir oc vini thijt til saman, at see them. Ok the bliua ther quar i nazareth. oc hawa fatikt lifwärne. Än hädhan fran oc til han var tolf ära läs man ey af honorm nakat. Tho six thz oc är väl sanno likt, at ther is är brunnin af hulkom piltin hänte sinne modhir vatn, hulkit ödhmiuke oc milde herran giordhe fulcommit gärna oc annat tholkit sinne modhir til thiänist. thy at hon hafdhe äkke annan thiänara älla smaswen Ok mat thu här thänkia at iohannes ewangelista han kom oc thijt mz modhir sinne varfrw systir hulkin som tha var fäm ära gamaL thy at man läs af honom at han doo äptir vars herra pino siw oc siäxtighi arom. [åtta] oc niotighi ära gamal. Ok hafdhe han i vars herra pino tima eet åar oc thrätighi oc litit mera. Än nu tha var herra kom atir af egypto var han siu ära. oc iohannes var fäm ära. thy skalt thu nu see vppa huru the vmganga badhe saman äpte thy som gudh gifwir thik nadhe. Thätta är thän discipulus. 97 hulkin ther äptir ihesus enkannelica älskadhe.

(Kap. 14.)

THäntidh ihesus han var tolf ära, foor han vp til ierusalem mz sinne modhir, oc sinom fostirfadhir. äptir thy som sidhuänia var i iudhanna höghtidh.

hulkin som stodh åtta dagha vm kring. Thy seer thu at oc äruodadhe piltin ihesus nu oc foor längan vägh at han skulde hedhra sin himerikis fadhir i hans' höghtidhom. thy at alra störste kärlekir är çiällan fadhorin oc sonin. Än beskare plägha oc

io bitra(re) hiärtans värkir var honom af gudz fadhors vanhedhir. i thy at manga synde giordhis. Än honom var hugnadhir af them hedhrenom ther the, giordho i the yttro oc vppinbaro höghtidhis glädhis bälli(i?me). Ok nu star laghanna hørra. oc gömir

laghin ödhmiuklica swa som en annar fatikir enfallir man. Nw tha höghtidhin var haldin, oc modhir hans oc fostirfadhorin foro thädhan, blef han atir i ierusalem. Vakta nu väl aat allo thy här six. oc lät thik thikkia som thu äst ther när stad. thy at

maria hon är mykyt gudhelikin oc gagrilikin. Nw skalt thu vita at nazareth hwar var hørra bodhe oc ierusalem, them skil aat väl fyra oc siutighi milo. älla vm the matto af them milomeii. Nw mädhan varfrw oc iosep tha the foro af ierusalem.

gingo äkke badhin saman en vägh. vm quällin tha the komo thijt som daxledhin ändadhis. hwar 98 the skullo oc taka härbärghe. fik hon see iosep oc äkke piltin ihesum hulkin hon thänkte honom hawa fölght. Spor hon han aat. hwar piltin ihesus är. lian sagdhe. Äkke veet iak thz. thy at han

fylgdhe äkke mik. tha fik hon rädheïica stora sorgh oc vardh illa vidhir, oc sagdhe mz gråtande öghom. Äkke kom han mz mik. Jak seer väl at iak gömde äkke väl min son. Ok gik ginstan afstadh oc leette äptir honom vm sama quällin hws fran huse thz masta hon formatte, ok sagdhe til alla them hänne motto. Saghin i äkke min son. älla ij. saghin ij min son. oc näplica kände hon sik fore sorgh ok bruna oc brändagha. Än gamble karlin iosep fölgdhe hänne äpte mz storom graat io oc vengan Än mädhan the funno han äkke vm thän quällin, tha thänk vppa hwat roo the kunno hawa the nattena. oc mast modhorin som han innärlicast älskadhe. Ok än thot hänna vini trösto hona. tho gat hon ey hugnadz. hwat är at tappa ihesum, thz är äkke barna lekan. Skudha hona väl. oc varkunna hänne af allo hiärta, thy at hänna siäl är nu i ängxla oc vidhirmödho Air e fran thy hon var föd

oc til thän daghin, var hon i swa store sorgh. thy skolura vi äkke ofmykyt mödha os tha vi hawm dröuilse Mädhan gudh spardhe ey ämuäl sinne modhir thy at han lätir 99 them koma sinom vinom. oc the äru hans kärlex tekn oc os är gagnlikit them hawa Vm sidhe gik varfrw i camara a sina böne? ok tok til gråta w sighiande. O Jwra gudh äuärdhelikin millaste oc väluilioghaste fadhir. thik thäktis gifwa mik thin son. Än thu seer at iak hawir han tappat oc veet ey hwar han är. O fadhir. faa mik han tho atir. Tak fran mik thässa besklikhetina ok visa mik min son. O fadhir see til mins hiärta dröuilse ok ey til min forsumilse. thy at iak var owar vm26 Kap. U.

mik. oc vtan han forma iak äkke lifwa. O alra-käraste son hwar äst thu. hwat är af thik wordhit älla när hwem hawir thu nu takit härbärghe. hwat mon thu ey vara atirfarin til himerikis til thin fadhir. Thy at iak veet väl at thu äst gudh. oc gudz fadhirs son. Än hwi sagdhe thu inik äkke til, älla mon ey nakar hawa giort thik forsaat thy at iak veet väl at thu äst föddir sannir man. Ok förra tha som herodes leette äpte thik. foor

io iak mz thik ij egypto land. Thin fadhir görne thik af allom vadha miji alra käraste son. Son min visa mik hwar thu äst. tha kombir iak til thin. Älligis oc kom thu atir til min. Vmbär mz mik i thätta sin. oc thz skal mik alre optarmeer

hända, at iak skal thik ey väl beuara. oc granlica

göma. Hwat ey son min giordhe iak thik nakat

at mene. älla for hwan skuld skildis thu fran mik.

loo O son min dwäl ey nu längir koma atir til mik,

Alre sidhan thu väst föddir til thänna dagh var iak

vtan thik aat älla sof vtan nu at enast, ok veet iak ey hwi thz är vordhit. Thu vest at mit hop. mit liif oc alt mit got är i thik. oc vtan thik gitir iak äkke varit, thy visa mik hwar thu äst oc huru iak ma finna vppa thik. Medh tholkom oc

thässo licom ordhora mödde modhorin sik alla ganzska nattena genom vm sin alra kärasta son. Än ginstan arla vm morghonin gingo the af huseno oc leetto äptir honom alra vägna vm kring, thy at folkit foor thiit at marøgo??i väghom. swa som

man far af enom stadh til annan flere vägha än en. Annan daghin gingo the andra vägha at leta. ok spordho äptir honom i bland thera vini ocKap. U. 27

frändir. ok for thy at the han äkke funno, ängxl-adhis modhorin swa som vtan alt hop oc hafdhe ängin lisa. Än thridhia daghin gingo the atir til ierusalem, ok funno han ther i mönstreno sitiande mit i bland mästarana. Ok tha hon fik see han vardh hon swa fäghin som hon al lifnadhe vidhir oc fiöl a knä oc thakkadhe gudhi mz: taroghom öghom. Ok piltin ihesus, tha han fik se modhir sina gik han ginstan til hänna, hulkin hon tok innärlica i sin fangn. ok kyste han lioflica. oc lagdhe io änlitit vidhir hans. oc hawande han i sino sköte hwilte hon sik swa nakra stund mz honom. Ey formatte hon tha for mäghinlöso tala. Sidhane sagdhe hon til hans. Son. hwi giordhe thu os swa. 101 Jak oc thin fostirfadhir. hawm syrghiande leet äptir thik han swaradhe, hwi leettin ij äptir mik. thy at mik bör vara i thy som tilhöre minom fadhir. Tha sagdhe modhorin honom. Son iak vil at vi skolom atir koma heem til vart hws. vilt thu ey koma heem mz os. han swaradhe. Jak vil göra hwat som idhir thäkkis. Ok foor atir mz them til nazareth. Saat thu nu varafru vidhirmödho oc dröuilse mädhan hon leette äptir sinom son. Än hwat giordhe piltin ihesus i them threm daghomen. Vakta aat honom granlica, tha faar thu see, huru han gaar til fatika manna hws. ok är än blyghir at bedhas sik härbärghe, Ok takir mz thakkom fatike piltin ihesus, thz fatikt folk vil honom ata gifwa, Skodha han oc ämuäl sitiande i bland mästarana. mz blidho änlite, viso oc vyrdhelico. oc hördhe swa som ey vitande än thot han viste al thing hulkit han giordhe for ödhmiukt skuld. Än28 Kap. U, 15.

mästarane vndradho oc blygdhos vidhir hans vndar-lica viso s war Nw mat thu märkia i thy som nu är sakt thry mykyt märkelikin thing. Thz första är at thän som vil gudhi fulcomlica thiäna, han

skal äkke vmganga i bland sina frändir. vtan fara fran them Thy at piltin ihesus lät fran sik sina sötasto oc alrakärasta modhir, nar han ville akta oc göra sins fadhirs gärninga. oc än tha the letto äptir honom, fanz han äkke i bland vini oc frändir. 102 io Annat är at thän som i andelico liuärne är. skal äkke vndra at han är stundom thör vtan nadhanna väzsko. oc thikkir sik vara forlatnan af gudhi, mädhan thz hände ämuäl gudz modhir, Ok thy skal han äkke slionas i hughenom. vtan granlica

is spöria han oc leta äpte honom, mz idhkelike andans idhn oc äruodhe bliuande i hälghom huxsilsom oc godhom gärningom. ok han skal ihesum atir finna. Thridhia är at han skal äkke såta sinom eghnom sinnom, älla fara äptir sinom eghnom

vilia, thy at nar var hm*a ihesus, hafdhe sakt. at honom burdhe akta fadhirsins gärninga. vmuände han radhit oc fölgdhe sinna modhir vilia, oc foor thädhan mz hänne oc sinom fostir fadhir. oc var them vndigifwin oc lydoghir i hulko thu mat

ämuäl vndra vppa hans ödhmiukt, af hulke här näst skal nu yttermeer sighias.

(Kap. 15.)

NW tha var hørra ihesus kom atir af ierusalem

til nazareth mz sinne modhir ok fostirfadhir. var

han them vndirgifwen oc lydhoghir. oc bodhe ther

mästarane vndradho oc blygdhos vidhir hans vndar-lica viso s war Nw mat thu märkia i thy som nu är sakt thry mykyt märkelikin thing. Thz första är at thän som vil gudhi fulcomlica thiäna, han

skal äkke vmganga i bland sina frändir. vtan fara fran them Thy at piltin ihesus lät fran sik sina sötasto oc alrakärasta modhir, nar han ville akta oc göra sins fadhirs gärninga. oc än tha the letto äptir honom, fanz han äkke i bland vini oc frändir. 102 io Annat är at thän som i andelico liuärne är. skal äkke vndra at han är stundom thör vtan nadhanna väzsko. oc thikkir sik vara forlatnan af gudhi, mädhan thz hände ämuäl gudz modhir, Ok thy skal han äkke slionas i hughenom. vtan granlica

is spöria han oc leta äpte honom, mz idhkelike andans idhn oc äruodhe bliuande i hälghom huxsilsom oc godhom gärningom. ok han skal ihesum atir finna. Thridhia är at han skal äkke såta sinom eghnom sinnom, älla fara äptir sinom eghnom

vilia, thy at nar var hm*a ihesus, hafdhe sakt. at honom burdhe akta fadhirsins gärninga. vmuände han radhit oc fölgdhe sinna modhir vilia, oc foor thädhan mz hänne oc sinom fostir fadhir. oc var them vndigifwin oc lydoghir i hulko thu mat

ämuäl vndra vppa hans ödhmiukt, af hulke här näst skal nu yttermeer sighias.

(Kap. 15.)

NW tha var hørra ihesus kom atir af ierusalem

til nazareth mz sinne modhir ok fostirfadhir. var

han them vndirgifwen oc lydhoghir. oc bodhe ther

mz them. Än thädhan fran oc ther til han byriadhe gaa vppa sit tfyrätighinda åar finz ey i scn'pt-inne at han nakat giordhe i allom thässom tima-nom. hulkit som synis vara mykyt vndarlikit. Än hwat skal man thänkia at han giordhe, hwat ey murade var hørra ihesus swa langara tima vara 103 fafängir. swa at han änkte thz giordhe ther värd-oght vare tala älla scn'fwa, Vm han ok nakat giordhe, hwi vardh thz ey swa väl scn'fwat som andra hans gärninga. här ma man väl vndra vppa. io Än thu skal thz väl märkia. oc mat thu thz vppin-barlica see. at änkte görande, giordhe han alra största thing os mykyt gagnlikin. thy at änkte är thz i hans gärniragom. thz ey hawir ä nakat inbära os til lärilsa. Ok swa som han dygdhelica taladhe oc giordhe, swa thigdhe han oc dygdhelica. oc stodh rolica quar i sik siäluom. oc drogh sik fran androm, thy at höxste mästarin som dygdhenar skulle

framledhis känna oc lifsins vägh tee. til-byriadhe af sinom barndom at göra dygdhefulla gärninga. Än them giordhe han i vndirsami matto, ok i framlidhna timanom okurmogha. Än han giordhe sik fore maranom onyttan oc swa som wtkastadhan oc bortwraknarø. owisan oc darottan. som man ma gudhelica thänkia vtan alla darotta iasägn. Tho som iak förra sagdhe i hwat matto han hafdhe sik i thässom timanom. är thz ey scn'fwat. swa at man kan thz mz scnptinne beuisa älla mz hälghra fädhra lärdom. Än var hm*a ihesus drogh sik fran maraia kompanskap oc vm- gango Han gik oc til kirkio som tha kalladhis synagoga oc var thør länge a sinom bönom. sät- Kap. 15.

iande sik altidh i sewyrdhoin stadh. Thädhan gik

104 han heem. oc stodh ok vmgik mz sinne modhir

oc fostir fadhir. Stundom halp oc til at äruodha

mz honom, foor atir oc fram. ok gik hijt oc thijt

s manna mällan, som thän thør mz ängom kunde

vmganga, Alle vndradho vppa han seande the

vngo pørsona swa stolta änkte athawas. älla nakat

thz göra man matte sighia af oc lof vare värt.

The vänto at han skulle göra stoor .oc vndarlik

io thing ok frornz manz gärninga, thy at tha han var piltir som scnfwat är. tha threfs han mz alre-nom ok visdomenom fore gudhi oc mannom. Ån nu tha han giordhis växin oc vardh tiughu ära älla fäm ära oc tiughu tedhe han änga the gär-

ninga ther teddo fromhetz oc mandoms hop. Här vndradho the rädhelica vppa oc gabbadho han. sighiande hwar til annan. Thätta är en onytlikin drängir, han dughir til änksins. han kan änkte, thz är en man aat alz ängo. fwl dåre oc veet änkte.

ey vil han oc nima book. Ok i folkeno gik ordh af, at han var en armbir fåne. swa ledhår som han var langar. Ok thässa sidhuäniona gömde han oc hiolt swa granlica at almänt for allom var han oc räknadhis som wtwrakin fwl skiptingir. hulkit

som väl var foresakt af prøphetomen i hans pør-

sona. Ego sum vmnis et non homo etc. Seer thu

nu hwat han giordhe änkte görande, giordhe som

ios iak sagdhe sik fulottan oc eet wtwrak af allom.

An nu ma thik thikkia som thätta är änkte fyri.

oc han thorfte thera handa änkte vidhir. Än visselica i allom varom gärningom räknas änkte fulcomnare älla vansamare ok thikkir rnik thänKap. 15. 31

vara komin til höxsta oc vansamasto fulcomlik-hetzsins trappo. som swa frammarla är komin at han af hugh oc hiärta sarøielica oc ey skryrntelica sik swa foruindir, Ok sinom höghfärdogha hugh. oc modogha köti herras, at han vili ey räknas vtan forsmas oc miswyrdhas, swa som fulottir oc hwars manz wrak. Thätta är större dygdh än vinna land oc borghir. hws oc fäste, swa som salomon vise sighir. Tholugh människia är bätre än starkir kämpe, ok thän som härras älla radtw'r to sinom hugh är maktoghare än thän som vinnir manga städhi. Ok alt ther til thw kombir vppa thässa trappona. thz är til swa höghelica fulcom-likhet. skal thik thikkia änkte hawa giort, ok i thy at var herra ihesus swa giordhe smidde han is ödhmiuktinna swärdh som prophetin hafdhe fore-sakt af honom. Aecingere gladio tuo super femur tuum etc. Thy at mz ängo andro höfdhis bätir än mz ödhmiuktinna swärdhe. dräpa höghfärdogha owinin. Ok swa hawir thu nu hört at var herra w ihesus byriadhe förra göra än känna, thy at

han skulle känna thz som i lästinne scn'fwat staar, Nirnin af mik thy at iak är millir oc ödhmiukir i hiärtano Thätta ville han förra göra. ok tho ey af nakre flärdh. vtan af allo hiärta. Som han sanne- lica af allo hiärta var ödhmiukir oc siäfwir. thy at ängin skrynitelikhet matte vara i honom. Vtan hällir sänkte han sik swa diupt i ödhmiuktinna miswyrdhe oc forsmäilse, oc swa giordhe han sik til änkte i manna åsyn. at ämuäl sidhan han tok til at prädica oc tala höxsta oc diupasta thing af gudhdomenom. oc ämuäl göra iärtekn oc fulcommit32 Kap. 15.

stora gärninga. var them som han hafdhe vmgangit mz ey stort vm han. hulkit som oc väl vndirstars i sancti pauals ordhom ther han sighir, at var hørra ihesus ödhniiukadhe sik siäluan takande vppa

sik thrälsins ham oc liknilse. ey at enast i the matto som han tok mandom mz os som thräle varom, vtan än onytlikx thräls. vm sina ödhmiuka oc af allom miswyrdha vmgango. vilt thw thy nu see huru maktelica han giordadhe sik mz thässo

io swärdheno. Tha thänk hans gärninga hwaria äpte andre ok altidh skiin ödhmiuktin i them som thu hawir väl hört i thy som förra är sakt vm thu vilt thz ledha til ami??ne. ok thu skal än höra i thy som hädhan fran six, hulkin som ä syntis

is thäs mere at nämbir ledh aat dödhenom. hulke han hiolt oc trona altil dödhin, ok än ämuäl sidhan han hafdhe tholt dödhin, tha han var vpstandin ok swa äptir sina vpfärdh. hwat ey thwadhe han apostlanna fötir i ändelyktinne, tha timen var

komin at han skulde hädhan fara. hwat ey ödh-miuktis han meer än man kan sighia. tha han tholde dödhin $ korseno. hwat ey tha han var vpstandin til äuärdhelica äro. kalladhe han apo-stolos oc discipulos sina brödhir. som han sagdhe

magdalene. Gak ok sigh minom brödhrora, iak far vp til min fadhir etc. hwat ey taladhe han oc äpte sina vpfärdh til himerikis ödhmiuklica til paulum. swa som til sin brodhir sighiande. Saule. saule. quid ine pørsequeris. oc ey nämpde han sik

tha gudh, vtan ihesum, hwat ey skal han oc sighia a domadagh. tha han sitir a domstolenom. hwat i giordhin enom af thässom minom minzstoKap. 15. 38

brödhrom. thz giordhin i mik. Ey älskadhe han thässa dygdhena swa mykyt vtarø sak. Han viste väl at swa som höghfärdhin är alra synda vphof. Swa är ödhmiuktin helsonna. oc alz gooz grunduaL Vtan thänna grundualin vardhir bygningin fanyt. Thy at vtan thu hawir ödhmiuktena, thorft thu trösta thik hwazske vidh iomfrudom. älla fatikdom, älla nakra andra dygdh älla gärning Ok thy tedhe han här i sik hulkaledhis hon ma fäas oc aflas, som är at man miswyrdhir oc forsmaar sik siäluan io i sinne oc andra manna åsyn. oc idhnar sik i ödhmiukom gärningom. Thy gak oc thu oc gör samuledhis. Ok thätta är nw at sinne öfrit sakt af thässe dygdhinne. Ok komum nu atir at skudha vars hérra ihesu christi, vars spöghils. gärninga oc liuärne. hulkit först oc främst är var akt Thy skal thik thikkia som thu äst altidh när stad Ok owir alt annat, tha thänk vppa the välsignadho familiam. ok än thot hon är litin, är hon tho mykyt höghelica värdogh, hawande swa fatikt oc ödhmiukt lifwärne. Thän säle gamble karlin iosep, drogh til födhonna tholikt som han gat mz sinne timbir gärning, An varfrw äruodadhe mz rök oc naal. oc giordhe andra husins syslor th^r väl manga äru. som thu vest bätir än iak. Hon redde oc sonenom oc fästeswenenom sinom thz the atö. oc giordhe annat thz som tharfwadhis. än ey hafdhe hon nakan annan thiänara. Varkunna thy hänne som alt skulle siälf äruodha oc göra mz sinom eghnom handom. Varkunna oc varom herra ihesu. thy at han halp hänne trolica. oc äruodadhe i thy

Bonaventura 334 Kap. /5.

som han gat. Thy at som han siäluir sagdhe kom han thør til at han skulle thiäna, oc äkke läta sik thiäna, hwat munde han ey hiälpa hänne til at redha bordh, oc göra annat thz som them

tharfuadis i huseno. Thy skodha han väl granlica huru öflätir han är at göra swa ödhmiuka thiänist i huseno. ok alt licouäl skalt thu oc skodha varafrw, oc väl göma aat huru thön thry ata al saman al vidhir eet bordh hwar

dagh, oc af enom disk.

io hawande hwazske manga rätte älla kostelica redda, vtan fatika oc sina nappa vidhirliit. oc hulkaledhis the sidhane tala til saman sina mällan ey fanyt älla fåfäng ordh. vtan ful mz visdom oc snille oc them hälgha anda. ok ey viclhà'quekias the mindra

i hughenom. än i licamanom af andelicom hughnadh oc kännedom som siälinna kostir är. Ok hulkaledhis the ga sidhan the äru mät hwart thera i sin stadh a sina böne i thy litla huseno som the bodho ij. See oc vmkring husit thera, hwar en

litin kamare är. oc th^r hawir hwart thera ena säng. Ok skodha granlica huru var hørra ihesus, nar han star vp af sinom bönom. hwilar sik swa längan tima hwaria nat. i eiine af them threm fatiko sängomen, swa ödhmiuklica oc swa snöppelica

som en annar fatikir man af almoghanom ok swa pläghadho the göra hwarn quäld J thässom skip-ilsoinen skulde thu han idhkelica giörla skodha. O hm'a gudh. thør thik swa lönte. hwi thwingadhe thu swa thin välsignadha menlösa licama. Visselica

enna nätta thwang skulle hawa ympningatz til alra världinna atirlösn. Än thin omätelike kärlekir han nödhgadhe thik th^r til at thu ville gifwaKap. 1.5, tø. 35

thik swa stora vin vm at leta äpte thy tappadho fareno. hulkit thu bar a thinom eghnom axiom atir til himerikis hiordh. O konungir owir alla konunga oc äuärdhelikin gudh. thu som hwars manz nödh lättir oc gifwir öfryt. äpfeV thy som hwariom höwir. atirgömde thik swa storan fatikdom, srnälikhet oc hwaslikhet. vakande oc sofwande ij atirhalde. oc allom androm thinom gäriiingom swa längan tima. Thy hwar äru the som leeta äpte Iicamlico maki. hwar äru oc the som faghir gmie io äru, älla the som åstunda fanyt prydhilse. Vij som thera handa vilioin hawa. äkke namom vij thz i thässa niästarans skola, hwat ey monom vi vara visare än han är. Han kände os mz ordhorn oc äptedömom. ödhmiukt oc fatikdom, licammans is thwang oc äruodhe. ok thy skolom vi fölghia höxsta mästarenom. th^r ey vil swika ok äkke kan daras. ok nar vi hawin äpte sancti pauals lärdom, brödh oc klädhe, äpte thy som tharfwin tilsighir. ey owirflödhelica. tha låtom os nöghia ok öfuom os i androm dygdhanna idhnorou

(Kap. 16.)

NAr nio oc tiughu^ åar varo framlidhin af vars h^rra ihesu christi aldir i hulkom som sakt är. han lifdhe swa pinlica. ok var af allom swa miswyrdhir. sagdhe han sinne modhir. Nu är time at iak skal gaa oc ära min fadhir. ok vppinbariica tee mik världinne, ok nu skal iak göra siälanna helso. fore hulka min fadher sände mik hut. Alra-kärasta modhir styrk thik oc vmbär mz mik» - Kap. 1.5, tø. 35

thik swa stora vin vm at leta äpte thy tappadho fareno. hulkit thu bar a thinom eghnom axiom atir til himerikis hiordh. O konungir owir alla konunga oc äuärdhelikin gudh. thu som hwars manz nödh lättir oc gifwir öfryt. äpfeV thy som hwariom höwir. atirgömde thik swa storan fatikdom, srnälikhet oc hwaslikhet. vakande oc sofwande ij atirhalde. oc allom androm thinom gäriiingom swa längan tima. Thy hwar äru the som leeta äpte Iicamlico maki. hwar äru oc the som faghir gmie io äru, älla the som åstunda fanyt prydhilse. Vij som thera handa vilioin hawa. äkke namom vij thz i thässa niästarans skola, hwat ey monom vi vara visare än han är. Han kände os mz ordhorn oc äptedömom. ödhmiukt oc fatikdom, licammans is thwang oc äruodhe. ok thy skolom vi fölghia höxsta mästarenom. th^r ey vil swika ok äkke kan daras. ok nar vi hawin äpte sancti pauals lärdom, brödh oc klädhe, äpte thy som tharfwin tilsighir. ey owirflödhelica. tha låtom os nöghia ok öfuom os i androm dygdhanna idhnorou

(Kap. 16.)

NAr nio oc tiughu^ åar varo framlidhin af vars h^rra ihesu christi aldir i hulkom som sakt är. han lifdhe swa pinlica. ok var af allom swa miswyrdhir. sagdhe han sinne modhir. Nu är time at iak skal gaa oc ära min fadhir. ok vppinbariica tee mik världinne, ok nu skal iak göra siälanna helso. fore hulka min fadher sände mik

hut. Alra-kärasta modhir styrk thik oc vmbär mz mik» -36 Kap. W.

at iak skal raskliea atirkoma til thiin. Sidhane in fiol ödhmiuktinna mästare a knä oc beddis bene-dicc'/onem. Ok hon fiöl samuledh a knä vmfägnahde han innärlica mz tarom sighiande. Min välsignadhe son. gak mz thins fadhirs ök minorn välsignilsom. Minz vppa mik oc kom sköt atir. Swa tok han mz alle vyrdhning oiiof af hänne oc iosep sinom" fostirfadhir. ok tok väghin vm ierusalem til iordan-em. thijt som iohannes döpte som är af ierusalem, io fyra oc siutighi milo. An världinna herra, gaar thän langa väghin ensamin. thy at han hafdhe ey än fangit sik discipwlos. Fore gudz skuld s-ee huru han gaar ensamin oc barföttir swa längan vägh. oc varkunna honom innärlica af allo hiärta, hwat skal man här thänkia* O herra min gudh hwart gaar thu. hwat ey äst thu owir alla konunga Hwar äru thy hørra oc förste. grewra oc härtogha, baruna oc riddara. hasta oc camela oc vlualla Hwrar äru the höghtidhelico vagnane oc the mango sömarene oc thz härrelica fölghit. Alla the th^r thik skullo taka var oc beuara for moghanom som konungom oc storom herrom pläghar göras nar the thrängias in vppa them. Ehvar äru pipor oc bambor oc basuna oc alzskons lekara älla the konunxlico baneriri. Hwar äru the som ridha fram fore vm quällin at taka härbärghe ok redha thik alt thz thik tharfwas. älla hwar äru badhe hedhir oc bälle. som vi maclhkamatine thränktom swa mykyt äpte. i\2 O hørra min skapara hwat ey äru badhe himil oc iordh ful mz thinne äro. hwi miswyrdha thu thik swa siäluir. hwat ey äst thu thän the? thusanda thusand thiäna i thino rike. Hwi gaar thu tha swaKap. 16. 37

eifsamin trudhande iordhena mz baroni fotomen. An iak vänte väl at thu giordhe thz i varo rike. oc äkke i thino eghno. thy at thit rike thz är äkke af thässe världinne. Än här ödhmiukadhe thu thik ok miswyrdhe thik, takande vppa thik thrälsins ham ok äkke konungxsins. oc vardh swa som en af os. pilagrirnbir oc wtländninge. som oc varo alle vare foräldra. Thu giordhe thik til thräl at vi skollom värdha konunga, thu kom thy hijt at thu skulle ledha os til himerikis, läggiande väghin io for var öghon. aat hulkom vi skullorn väl gita thijt vp farit. Än hwi glömom vi han. hwi fölghiom vi thik äkke. Hwi ödhmiukom vi os ey. hwi standom vi äpte hedh^r oc bälle som fanyt oc forgangelikit är. Visselica thy at vart rike är af is thässe världinne, oc thänkioin os äkke vara pila-grima. Ok thy komom vi i swa mykyt ont. hwat ömblike arom vi som kalloins människionna synir. Hwi takom vi fafängona for sannindina. forganglikit for vissona. ok vmfängnom mz swa store akt värlzlikit, for thz som äuärdhelikit är. Sannelica godhe ihesu, vm vi hafdhom aluärlica forefatat, 113 mz stadhughom hugh at koma til thit rike, ok vare vmgangan vaar i himerike oc villom vi granlica thänkia os vara pilagrima oc wtländningia. sakt gatom vi thik fölght. Ok vm vi tokom äkke meer än os tharuadhis af thässo vi seem. tha hafdhom vi änga byrdhe ok änkte thz os senkadhe at löpa äpte thik i thinne dyra smörilsa godho lokt. Ok litit vare os försmå thätta forganglica. vm vi räknadhom thz nu swa som framfarit, Nw gar var hørra ihesus swa ödhmiuklica hwan daghin til thäs38 Kap. tf.

han kom til iordanem. ok at allom them väghinðm beddis han almoso for fatikdomsins älskogha ther han prisadhe. thy at han hafdhe änga päninga» Nw tha han kom til iordanem fan han th^r iohann-

em döpande syndogha män. ok thän mykla moghan ther thijt kom at höra hans prediean thy at the hafdho han swa som Christum. Tha sagdhe var herr SL ihesus til hans. Jak bidh^r thik at thu döp mik inz thässom. Än iohannes sa vppa han. oc

io känden i andanom, vardh räddir oc sagdhe mz alle vyrdhning, herra, af thik skal iak döpas. Thigh nu ther vm sagdhe var herra, ihesus til hanum. thz tilbör at vi skolom swa fulcomna alla rätuisona. Sigh thz äkke thätta sin. ok vppinbara mik äkke.

thy at min time kona äkke än. Vtan döp mik. thy at nu är ödhmiuktinna time. oc thy vil iak beuisa oc fulcompna alla ödhmiukt, thy skalt thu vita at ödhmiuktin hawir thre trappor, förste är at vndigifwa sik them som större är. ok äkke fore

sätia sik sinom iämpnonga. Annor är at vndir-gifwa sik sinom iämpnonga. oc äkke foresätia sik them som mindre är. Thou thridhi oc thön höxsta är at vndirgifwa sik them som mindre är. ok här stodh christus vppa thässe trapponne. ok thy ful-

compnadhe han alla ödhmiukt. Ok mat thu här see huru hans ödhmiukt var ökt. Sik miswyrdhzr han. oc thiänarin sin hedhradhen. oc gör han rät-uisan. Ok skalt thu thänkia mz thik huru hans ödhmiukt gaar vm kring, thy at här til hawir han ödhmmklica vmgangit swa som onyttir ok wturakin. här ville han ämuäl vppinbaras en syndoghir man. thy at iohannes han prødicadhe syndoghom mann-Kap. W. gg

örn synda bätring. oc them döpte häri ok var herra, ihesus ville i bland them oc fore them läta sik döpa. Thy sighir Sanctus bernardus at var h^rra ihesus kom til iohannem oc lät sik döpa fore fatika røoghanom som en annar fatikir man af litlo komin, hulkin th^r tho var ensamin vtan synd. hwa skulle tha hawa tröt at han var hälagh-IT _oc guz son. gudh oc alzualloghir h^rra. O htfrra min. hwat thu mykyt ödhmiukar thik oc vil thik löna An tho kan thu thik äkke löna fore Johanne thinom döpefadhir. ok än thot man ma tholkit sama sighia af hans vmskärilsom. hwar han ville ok räknas mz syndoghom mannorn, Tho var 115 thätta meer som var vppinbarlica for moghanora. än thz som vardh hemelica, hwat munde han ey skola hawa rätz här mädhan han hädhan fran ville hälla vppa at pr^dica. at han skulle forsmas som han hafdhe varit en syndoghzr man. Än altlicouäl. ey for thy forlät ödhmiuktinna mästare at han sik ey alradiupast ödhmiukadhe. oc ville synas then M han ey var sik til miswyrdhning oc forsmäilse. th^r til at han skulle os göra rätuisa Än thwärt amot viliom vi synas thz vi ey arom. os til lof oc äro. ÄT oc nakat thz i os som fromt thikkis vara thz teem vij. Än vaar vanskilse lönom vi mädhan vi arom onde oc syndoghe. Än hulkin vaar ödhmiukt skulle vara hör äkke mik. vtan sanctum bernardum som sighir, at ödhmiukt är hulka os födhe sannindin, ok hon hawir äkke hitan. Ok är the ödhmiuktin ther kärlekin gör oc vptändir. oc hon är i viliano7ft. Än the andra är i vidhir-känninginne. Nw än thu skodhar thik innantil40 KaP- !ff°

vidhir sa?iniridinna. lius vtan skrymtan ok dömir thik ther äptir vtan smikir. vtan iäf ödhmiukas thu i thinom öghom, oc vardhir thik siälue fwl oc ledh af thässe thinne sanno vidhirkänning. An tho at vanlica gate thu ey thz tholt i annars ris öghom. Än thz tharuas ey at thz visto alle som vi siälue vitom mz os. Ok af sannindinna kärlek. ok kärleksins sannind forbiudhoms vi läta thz op som them vardhir til skadha thz faa vita O männ-iskia döm ängin äpte thy thik thikkir han vara skipadhan. thy at thu vest ey af vanlica, thän thu väntir vara alra fulastan oc alra vslastan. vidhir hulkins liuärne thu styggis som alra snödhast oc alra orenast, ok väntir thy at han skal forsmas oc vanlica vm ena stund är han rätuis oc mildir oc hawir bäzsta lifwärne. Ok swa hände at thän thu hiolt alra värstan ok snödhastan är han nalkan bätre än thu oc flere andre som sik lata vara fulgodha. Ok thy skalt thu som var Iwra thik radhir. thik ängom foresätia. ok ey näst them yttarsta. älla tildyruas thik vidh nakan likna, vtan sätia thik i yttarsta stadhin. thy at sannelica ödhmiukir räknar sik af allom minstan, oc lowas ödhmiuktinna dygdh marghfallelica af sancto bern-ardo. oc särlica th#r han sighir, brödhir stor oc högh dygdh är ödhmiuktin som forskullar thz man gitir ey beuisat. th^r hon är värdhogh at faa. ok värdoghas faa thz hon gitir ey wtthyt mz sinom ordhom. hwi tha. Ey for thy at swa är värt. vtan at swa thäkkis gudz sons ihesu christi siälinna

117 brudhgomma fadhir th^r är alra thinga hørra. ok

sik siäluan i ödhmiuktenne swa mykyt miswyrdhe.Kap. W. 41

thy är ödhmiukten enga dygdhen th^r stadhda kärlekin atirbyggir. Hon är oc the ther äkke pläghar äras. ok ey veet dyrfwas. ok är äkke van at thrätta. Ödhmiukten hon deler äkke i doine. Ok thän som sannelica är ödhmiukir han bär äkke fram rätuisona mz ödhmiuktenne forlicom vi os mz gudhi, hon thäkkis gudhi i os hon pläghar altidh vara gudz nadh hemelik, mz them som ödhmiuke äru skipar swa gudz milhet. at thäs mera han thrifs. thäs mindra räknar han sik io thrifwas i dygdhomen. Thy at them som swa thrifs i dygdhomen at han kombir vppa höxsto trappona latz än nakat af the försto, at honorm swa thikkir at han näplica än fatadhe the försto. Thy sighir ok bernardus at faghirt sambland är iomfrudomsins oc ödhmiuktenna. ok the siäl thäkkis gudhi ey litit i hulke ödhmiuktin prisar iomfrudomin. ok iomfrudomin vphöghis af ödhmiuktenne ok fruktsamlikhetin hälghar iomfrudomin. Thu höre iomfruna. hör the ödhmiuko. Gitir thu äkke fölght iornfrunne. tha fölgh ödhmiuk ödhmiuktenne Jomfrudomin är mykyt lowande dygdh. Än ödhmiuktin är mera vidlwrthorftelikin. Til iomfrudomin gifs thik radh. än ödhmiuktin biudz thik Til iomfrudomin lokkas thu. oc til ödhmiuktinna nödhgas thu. Af iomfrudomenom six at then skal taka som gitir, Än af ödhmiuktenne six. at vtan människian vardhir tholik som thänne piltin, tha skal hon äkke gaa in ij himerikis rike. Jomfrudomin atirlönas. oc ödhmiuktin wtkräfs, Vtan iom- frudom mat thu koma til himerikis. Än vtan ödhmiukt kombir thu aldrigh. Ödhmiukten som42 Kap. W.

gratir tappadha iornfrudomin ma thäkkias. Än iak thor sighia at vtan ödhmiuktena hafdhe inarie iomfrudombir ey varit thäkkir. thy at var Iwra sighir mz prøphetanom. owir hwem skal min ande

hwilas. vtan owir thän ödhrniuka. Thy hafdhe maria ey varit ödhmiuk. äkke hafdhe thän hälghe ande owir hänne hwilas. ok hafdhe han ey hwilatz owir hänne, tha hafdhe han ey giort hona hawande. ok vtan han tha hafdhe hon af honom äkke aflat.

io tho finnom vi at hon afladhe af them hälgha anda. som hon siälf sigter, at gudh skodhadhe sinna thiänisto quirmo ödhmiukt hällir än iomfrudomen. Thy vtan iäf giordhe ödhmiuktin iomfrudomen thäkkan. Jomfru godh. hwat höghfärdhas thu,

Maria glömir sik iomfrw. oc prisar sik af ödh-miuktenne. oc thu glömir ödhmiuktenne ok smekir thik af iornfrudomeno77i. The värdoghasta iomfrun sagdhe. han skodhadhe sinna thiänisto quinno ödhmiukt, hwat ey mon thu vara gudhelicarø älla

bätre möö än hon. Älla vanlica thin höuisca vara

thäkkare än mari e renlekir. at thu skuli ömnu^gas

119 at thäkkias vtan ödhmiukt af thinom iomfrudom.

ok äkke hon af sinom. Visselica thäs hedhirlicare

thu äst af enkannelike renleksins gawo thäs mere

örat gör thu thik siälue. at thu swa dyrt liggianda-fää smittar mz höghfärdhinna tilbla??d. Kärlekin. ödhmiuktin oc renlekin the hawa ängin litin. Än tho hawa the ey minzsto fäghrindena hulkin som lusta hans öghon som forma at rensa thz som

so aflat är af oreno samblande. Renlekin gör af människio?me ängil. Ängillin ok een höuisk människia, the hawa en atskilnadh mällan siin. tho ijKap. 16. 43

sälikhetïnne oc äkke i dygdhinne. Är ängilsins renlekir sälicare. tha är människionna starkare Renlekin är the enga dygdh. thør i thässom dözins stadh oc tima bär odödhelikhetzsins tekn. ok skipilse älla biläte. Teande os i nakre matto här wtrönilse af the himerikis vmgangilsomen. hwar the hwazske giptas älla taka sik hustrur. Thz kränka karit som vi baroni i hulko vi farom opta vadhelica. hallir renlekin i hälagheet swa som bäzst loktande balsam, mz hulko nar dödho kroppane smörias io gömas orötelike at the ey fulrien i ondo??? astund-ilsoiri. ok ey

rutnen i kötzsins lusta. Nw ä huru höghelikir oc faghir renlekin synis i sik siälwom. hwazske hawir han lön älla värdh vtan kärlekin. ok ey är thz vndir. thy at vtan kärlekin thäkkis is ey älla takx tronna godhlekir. Ämuäl vm hon 120 fore bärghin af stadh, ok ey visdomen som ängla tungor talar, ok ey som Sanctus paulus siglwr. vm iak anduardha min licama swa at iak brindir. thy at vtan kärlekin thäkkis änkte got. Ok ey är thz godha swa litit at thz forsmas mz kärlekenora. Renlekin vtan kärlek är lampa vtan oleo. Siar thu bort oleona, tha lysir enkte lampan, är borto kärlekin tha thäkkis ekke renlekin. Än nu viliom vi oc tala litit af ödhmiuktenne thy at hon är swa mykyt thorftogh. at vtan hona synas hwazske renlekir älla kärlekir vara dygdhe. thy at ödhmiuktin forskullar at faa renlikhetz oc kärlekx dygdh. thy at gudh giuir ödhmiukom sina nadh. ödhmiuktin göme the dygdhe man hawir fangit. oc gör then fulcomnan them haw^r. thy at then hälghe ande hwilas äkke vtan owir spakan oc44 Kap. W, 17.

ödhmiukan. Alra dygdha owin är höghfärdhiri. höghfärdhin är oc syndanna vphof. än ödhmiuktin köre badhe fran sik oc androm dygdhom hänna gröma herradöme, högfärdhin pläghar taka sik ökilse, oc öfra sik af allom androm dygdhom. An ensamin ödhmiuktin är alra dygdha swa som en värn oc torn ther starklica standir möte höghfärdhinna onzsco. oc mötir hänna dyrue. Nw hawir thu här mykyt faghirt hört hulkit ödhiniuke saricte io bernardus sighir af ödhmiuktenne. See thy til at 121 thu thz ok innärlicare älska, at var herra ville hona swa märkelica göma i allom sinom gärningom.

(Kap. 17.) Af vars herra fasto oc frestilsom. ok af hans atirkomo til swria modhir

SJdhan var herra ihesus, han var döptir, gik han ginstan i ödhknena vppa eet biärgh som ther var näär vppa fyra milo älla swa matto, oc fastadhe fyretighi dagha oc fyretighi nättir. Ok som Sanctus marclms sighir var han ther näär oskällicom diurorø. Thänk thy ok skodha han här granlica, thy at han teer thik manga dygdha äptedöme. som är at han gaar i ödknena. fastar, bidhir ok vakar, liggir a baru iordhinne. ok vmgaar ödh-miuklica mz oskällicom diurom. Varkunna thy honom, thy at altidh, oc hwarn stadh, oc mast här. är hans lifwärne pinsamt, oc plaghofult til hans licamma oc af hans äptedöme nim at idhna thik i tholko. Thy at fyra thing sighias här som höra til andelikit liuirne som sik vndarlica hiälpa inbyrdhis. som äru ökriin ok fastan, böne ok licamm- 44 Kap. W, 17.

ödhmiukan. Alra dygdha owin är höghfärdhiri. höghfärdhin är oc syndanna vphof. än ödhmiuktin köre badhe fran sik oc androm dygdhom hänna gröma herradöme, högfärdhin pläghar taka sik ökilse, oc öfra sik af allom androm dygdhom. An ensamin ödhmiuktin är alra dygdha swa som en värn oc torn ther starklica standir möte höghfärdh-

inna onzsco. oc mötir hänna dyrue. Nw hawir thu här mykyt faghirt hört hulkit ödhiniuke saricte bernardus sighir af ödhmiuktenne. See thy til at

121 thu thz ok innärlicare älska, at var herra ville hona swa märkelica göma i allom sinom gärningom.

(Kap. 17.) Af vars herra fasto oc frestilsom. ok af hans atirkomo til swria modhir

SJdhan var herra ihesus, han var döptir, gik han ginstan i ödhknena vppa eet biärgh som ther var näär vppa fyra milo älla swa matto, oc fastadhe fyretighi dagha oc fyretighi nättir. Ok som Sanctus marclms sighir var han ther näär oskällicom diurorø. Thänk thy ok skodha han här granlica, thy at han teer thik manga dygdha äptedöme. som är at han gaar i ödknena. fastar, bidhir ok vakar, liggir a baru iordhinne. ok vmgaar ödh-miuklica mz oskällicom diurom. Varkunna thy honom, thy at altidh, oc hwarn stadh, oc mast här. är hans lifwärne pinsamt, oc plaghofult til hans licamma oc af hans äptedöme nim at idhna thik i tholko. Thy at fyra thing sighias här som höra til andelikit liuirne som sik vndarlica hiälpa in- byrdhis. som äru ökriin ok fastan, böne ok licamm-

ans thwang. ok mz thässom fyrom maghom vi koma til hiärtans renlek, hulkin som är niykyt astundande. thy at han begripir i nakra handa matto i sik alla dygdhe. han hawir kärlek oc ödhmiukt tholumodh oc alla andra dygdhe. ok allra r» lasta bort rörilse. thy at mz lastomen, älla dygdhanna vanskilsom staar äkke hiärtans renlekir. Ok thy scn'fwas thz ij hälghra fädhra kännedom, at munka oc nunno idhn oc äruodhe skal alt vara thør til at the mattin faa hiärtans renleek. Thy io at han är the dygdh mz hulke människian forskullar at see gudh. som var hm*a sighir i lästinne. Bøati mundo corde cμwniam ipsi dewn videbunt. Ok som Sanctus bernardus sighir, at then som är 122 klarare han är gudhi nämbre, än thän som fram- komin är han är klarastir. Til at faa thässa dygdh-ena. dughir mykyt brennande oc idhkelikin bön. af hulke framledhis skal yttermeer sighias. mz fasto oc licammans thwang tho skällike, thy at oskäl-likhetin fordäruar alt got Än mz omrflödhelikhet i mat oc dryk oc kräselico liuirne. oc käte oc orko-löso dughir bönin litit. Thy til alla thässa ful-comnilse hiälpir enselikhetin. som är nar människian draghir sik fran annars vmgangilsom. thz masta hon gitir, thy at mz stirne oc bange kan bönin äkke värdha höuelica. oc see oc höra mykyt kan näplica vara vtan sör oc synd. Thy at ginom the vindöghonin ingangir dödhin til vara siäla. Thy tak äptedöme af varom hm*a, oc gak i ökri-ena. thz är skil thik fran annars kompanscapi thz masta thu gitir, oc var ensamin vm thu vilt gudhi tilföghias oc see han mz reno hiärta, fly oc

ämuäl samtalan gärna, oc mast värlzlica pørsona» stat äkke äpte thera vinscap älla thera gudhelikhet , ok vakta thik at thu fyl äkke öghonin oc öron-in mz nakro thy thu mat vanlica hindra thin f» hugh ij mz fanytom thankom. ok alt thz som huxsins roo oc siäfleek hindrar, fly swa som etir. oc siälinna owini. thy at ey vtan sak flyddo häl-ghe män i skogha oc the stadha som lankt varo fran alra manna vmgango. Ok ey vtan sak budhu the them som i klostromen varo. vara blinde, döfwe oc dumba. Ok at thu skal thätta bätir vndirstanda tha hör hwat Sanctus bernardws sighir owir thätta,

123 Thz sighir han. Vm thu röris af thäs hälgha anda inskiutilsom. oc åstundar hetelica oc gifwir thik

is alla vin vin huru thu skalt göra thina siäl gudz brudh, tha sit som prophetin radhir. ensamin. ok lypt thik vp owir thik siälua. oc än owir änglana. vm thu vilt at änglarna herra skal taka thik til brudh. hwat ey äst thu owir them. tha thu är

swa när gudhi at thu är en ande mz hono???. Sit thy ensamin som turtur dwan. änkte hawir thu göra mz moghanom. älla mz andro folke, thy at thu skalt ämuäl glöma thit eghit folk. ok fadhors thins hws. oc sidhan girnas konungin thina fäghr-

ind. O hälagh siäl var ensamin. at thu maghe thik honom ensampnom göma hulkin som thu thik af allom wtualde, fly alt thz vppinbart är. fly oc them thik äru hemelike, dragh thik fran thinom innerlico vinom. oc än fran honom som thik thiän-

ar. hwat vest thu ey at thu hawir blyghan brudhgomma, ok thän som ey vil gifwa thik sina näruaru i andra näruaru. Gak thy owir ena sidho. än thzKap. 17. 47

vari mz hughenom. nar thu kombir thäs äkke aat mz licammanom. mz aktenne oc gudhelikhetinne oc andanom, thy at andelica som prophetin sighir, skal var Iwra ihesus christus vara fore varom öghom, thy at han vil andans oc äkke licammans ökno. Ok äst thu tha swa ensamin nar thu thänkir äkke thz alrnät är. vm thu ey åstundar När-uarande thing, vm thu försmår thz mange taka. 124 vm thik ledhis vidh thz mange åstunda, vm thu flyr thrätto oc delo. vm thu kännir ey skadha. thz är at thu gifwir vm ängin licamlikin skadha. vm thu minnis äkke vppa thän örat thik är gör. Älighis äst thu ey ensamin. än thot thu äst borto fran androm mz licammanom. Seer thu nu at thu mat vara ensamin tha thu äst ij bland mz mång- örn. Ok äst thu mz mangom tha thu är ensamin. ok vm thu lustas i nakro andro än thinom gudhi. Ok aa mz hwaria handa folke thu äst. tha vakta at thu vari äkke enkannelik ij thinrie vmgango. älla foruitin speyare. älla darottzV domare. Seer thu nu hwat öknin är vidhzrthorftelikin. ok huru äkke yrnpningas älla duglur licamlikin. vtan huxs-ins ödhkn. ok thør til at huxsins ma hawas. til-bör at licammans vari fulcommit thrang oc hardh. at hughin skuli äkke flyta i yttro thingomen. at siälin maghe swa gita sik saman hänt oc blifwa mz sinom brudhgomma. Thy skalt thu mz alle thinne magho vidhir fresta at fölghia thinom brudhgomma ihesu christo varom h<?rra i öknenne mz fasto oc bönom. oc licammans skällike thwang. J thy at han vmgar thør mz oskällicom diurom. Nim thu ödhmiuklica vmganga ibland thina systir.48 Kap. 17.

oc mz them tholimodhelica vmbära. oc ämuäl them som thik thikkir sik stundom oskällica hawa. J thässe öknonne skalt thu opta sökia varn hørra.

125 oc see huru han ther vmgangir. ok särlica huru han liggir vm nattena vppa baru iordhinne. Ok

skulle godh cn'stin siäl sökia han ther eet sin vm daghin särlica fran thrättanda dagh. the fyretighi daghana som han ther fastadhe. Nw tha fyretighi dagha varo framlidhne tha hungradhe varom Iwra.

io ok frestarin som är diäfwllin gik at honom, oc ville forsökia vm han vare gudz son. Nw fresta-dhe han varn hørra af gula som är oskällikhet i mat oc dryk. sighiarcde til hans. äst thu gudz son. tha sigh. thz är gör at thässe stenane vardhin

brödh. An ey gat han däråt mästaran. thy at swa swaradhe han hanum. ok swa ledhis hafdhe han sik. at äkke fiöl han i frestilsomin. oc ey kunde diäfwllin fa vita thz han ville thy at han sik hwazske nekadhe älla iacadhe vara gudz son. vtan

foruan diäfwllin mz scn'ptinne. ok swa hawm vi äptedöme af varom hørra at vi skolom sta a möte thässe syndinne ther görs i mat oc dryk Thy at a hänne skulum vi byria. vm vi viliom foruiraia the andra syndenar. Ok thän som fallir i thässe

syndenne han vardhir vanmaktoghir til at for-uinna the andra. Swa sighia hälghe män som scn'ptina wtthydha. at vtan förra styris swalgheno. tha äruodhar man fanytlica mot the andra synd-ena. Sidhan tok diäwllin han. oc fördhe han til

iherusalem som liggir thedhan atirtan af thera milom. här ma thu thänkia vars hørra tholimodh.

126 siäflek oc godhlek, i thy at han stadde at thänKap. 17. . 49

ledhe gramin. som badhe hans oc alla hans vina blodh thörstir. han hannadhe oc baar vppa mönstrit i iherusalem, hwar diäfwllin frestadhe han af fanyte äro oc fafängo lofwi. ok ville pröua som han giordhe förra vm han vare gudz son. Än ok foruindz han 5 här mz scnptinne. ok ha??s akt vardh fanyt. thy at han fik äkke vita thz han ville Ok äptir thz som Sanctus bernardus sighir, for thy at var h^rra tedhe änga gudhdomsins gärning, thänkte diäfwllin han vara puran man? Ok sidhan tok han varn io h^rra. oc fördhe han atir vppa eet höght biärgh som laa twa milo när thy biärgheno ther han fastadhe. oc frestadhe han ther af girinne. Än oc lagh här thän snödhe manz banin vndir. Sat thu nu huru var Iwra ihesus han var frestadhir is oc hannadhir af diäflenom som sancte bernardz/s sighir, at then som äkke las the fiärdho vars hørra frestilse. han veet äkke scriptena som sighir. Människionna liuärne är alt frestilse här i världinne. Ok sighir Sanctus paulws han var frestadhar? i allo for liknilsens skuld vtan synd. Nw tha sighrin var wnnin. komo änglane oc thiänto honom. Än här skalt thu granlica atuakta oc skodha varn htfrra. at han atir ensamin. oc huru änglane sta kring vm han Ok göm väl aat allo thy som här äpte six. thy at thz är faghirt oc mykyt gudhe-likit. Nw ma man spöria i hwario änglane thiänto honom, älla hwat han aat äpte swa langa fasto. thy at scriptin talar ther äkke aaf. Thy maghom vi thässa sighirfulla maltidhena skipa som vi viliom. 127 Än skolom vi thänkia hans gudhelica väld. tha är

rasklica swarat til qw^stionem thy at han formatte skapa hwat han ville, ok af thy som skapat var. var i hans valde hwat honom thäktis. Än ey finnom vi at han äntigia fore sik älla sinom

discipwlis nytiadhe thätta valdit. An for mogha-nom finnom vi thz väl at han födde twem sinnom mykyn mogha af faam brödhorn oc litlom fiscom. Än af apostlomen läsom vi at the wridhu kornit w axomen ok atö for hungir skuld i hans näruaru.

Samuledhis var han ihmttir af väghenom sat oc hwilte sik vppa brimnenom. tha han taladhe vidh hina samaritariam. äkke six at han skapadhe mat. vtan at han sände discip^los at leta them mat i stadhenom. Swa synis oc väl sannolikt at han

annorledhis saa sik fore i thässe rnaltidhinne än iniraculo. Thy at han giordhe miracula androm til gangn. oc tha mange varo närstadde. Än här var ängin när honom vtan änglane. hwat skolo??* vi tha här til thänkia, mädhan vi vito??ž, väl at

^o th^r bodhe ängin a bärgheno. ok ängin mat fan man th^r reddan. Älla mundo ey änglane föra honom thijt mat mz sik. som danieli prophete hände som scnfwat är at nar abbac prøpheta hafdhe mat giort oc baar thz som reet var sino skyrdha

folke, kom gudz ängil oc tok prøphetan i harit. oc bar han af iudea ij babiloniam thijt som daniel sat i diura gardhenom i bland leonin. Ok sidhan daniel hafdhe fangit ata. fördhe ängillin i samu stund atir prophetan thijt han tok han. Än nu 128 viliom vi här blifwa oc göra os gladha mz varom hørra i thässe maltidhinne ok skal man sighia til varafrw hans värdogha modhir. Af thässe glädhiKap. 17. 51

oc sighir, thy rnaghom vi här millelica oc gudhe-lica thänkia at änglane komo fulcompnit mange til varn hm*a ihesum, ok kördho bort diäfwllin. oc fiollo nidhir a iordhena oc badho til hans sigh-iande. Aue domine ihesu, thz är. heel alla helare hm»a ihesu var gudh. An var Iwra fägnadhe them af allom godhuilia. oc tok ödhmiuklica thera komo. swa at han ämuäl negh them mz hofdheno. thänkiande sik vara a mandomsins väghna minna giordhan for pinonna skuld th<?r han skulle thola Tha sagdho änglane til hans. hørra thu hawir länge fastat, hwat vilt thu at vi skolom redha thik til mat. Tha sagdhe han. farin til minna alra kärasto modhir, ok takin oc förin mik thz som hon hawir nu reet. Thy at af ängom mat ätir iak swa gärna is som af hänna, tha foro twe af änglomen af stadh oc varo i samu stund när hänne. The helsadho hona mz alle vyrdhning, oc baro hänne budhscapit. Ok thz litla som hon häfde reet aat sik oc iosep, oc thør til brödh oc dwk. oc annat som thør til höfdhe toko the oc fördho varom hørra. Ok varfrw gaf sik stora vin vm at faa nakat af smam fiscom. hwar hon gat. oc sände mz them. Nw tha änglane komo atir til vars hørra reddo the fore honom nidhir a iordhinne ther the

funno nakat slät oc laso höghtidhelica til borclhz mz honom. Skodha nu väl huru han sitir höuisklica oc ödhmiuklica nidhir a iordhenne oc atir oc drikkir väl til matto 129 huru änglane sta kring vm han. ok thiäna sinom hørra En läggir fore han brödbit, oc annar lätir ij fore han. En läggir foren the små fiscana som varfrw sände honom. Ok the andre sta ok sionga52 - Kuμ. 11.

hin söta syons sangin, som han kände them i himerike. görande sik alla gladha. oc haua stora höghtidh mz honom. Än matte man sighia, tha är thässin höghtidhin them mykyt ömkosam. for thy mattorn vi väl gråta oc varkunna honom af allo hiärta. Änglane skodha han mz alle vyrdhning, thänkiande sin gudh oc sin hørra oc alla thinga skapara, hulkin ther födhir alt thz liif hawir, hawa sik swa ödhmiukat ok misvyrt at han var

io thorftoghir aat licamlicom mat til sit behof oc vppehälle. som thän ther ey kunde andraledhis bärgha sik. Ok ata swa snöppelica som en enfall-oghir man af almoghanom. thy matto the väl ömka honom, ville oc thu rättelica thänkia thik vm. ok

skodha granlica oc see han i them skipilsomen. ok hafdhe thu han innärlica käran af allo hiärta tha ropadhe thu af store var kunnan oc sagdhe, O herra, gudh hwat thu tholde for mina skuld, alla thina gärninga äru fulla mz vndir. hiälp mik

the? til at iak matte thola nakat fore thik som

swa mykyt oc stort tholde fore mik. Visselica

ensampt thätta skulle thik mykyt storlica vptända

ij hans älskogha. Sidhane han hafdhe tha ätit.

130 badh han bära atir thingin. oc sighia sinne modhir

at han kome skyt atir til hänna, än tha änglane the komo atir sagdhe han til them alla saman, farin hern til min fadhor i idhra glädhi, thy at mik bör än nakra stund här vandra. An iak bidhir idhir at i anduardhin mik minom fadhir.

oc helsin alt himerikis härscap a mina vägna. Änglane fiollo nidhir a iordhena oc beddos hans välsignilse. ok sidhan the hafdho them fangit, foroKap. /7. 53

the heem atir til himerikis, oc giordho thz som han them sagdhe. oc af hans sighir oc them nymärom oc godhom tidhindom the baro. vpfylto the alt himerike mz otalike glädhi. Än nu tha var herra, ihesus vilde koma atir til sinna modhir, gik han nidhir af bärgheno. thy skodha han oc nu väl huru alra thinga h<?rra gangir ensamin oc barföttir ok varkunna honom storlica af allo hiärta. Ok tha han kom atir til iordanem. oc iohannes baptista fik see han. teknadhe han aat honom mz fingreno sighiande. Seen gudz lamb. Seen thän som bort takir världinna synde. ïhätta är thän owir hulkin iak saa hwilas thän hälgha anda. nar iak han döpte. Ok en annan dagh nar han saa gängan vidhir iordanem. sagdhe han oc sarnuledhis aat hanum. Ecce &gnus dei etc. Tha gik sancte andris. oc en annar af sancti iohannis discipulis äptir varom h^rra ihesu. Än var liofwe oc godhuilioghir herra,, som thera oc alra vara helso åstundar, ther til at han skoli gifwa them af sik tröst oc dyrfwe vände han sik vm oc taladhe til them sighiande. hwat vilin ij. 131 The sagdho honom, mästare hwar böör thu. tha tok han them oc ledde them mz sik i thz husit som han pläghadhe gaa i the bygdinne. Ok the stodho ther en dagh mz honom. Ther äptir ledde sancte andris brodhir sin sancte pätar til varn herra, ihesum, ok han tok gladhelica vidhir honom, thy at han viste väl hwat månne han ville af honom göra. ok sagdhe til hans. Thu skalt heta pätar. thy at han hat förra syrnon. ok swa kom han i könscap mz them. oc vardh them hemelikin. Nw mädhan var herra, vilde atirkoma til sinna54 Kap- V* 18.

modhir, foor han thädhan af the bygdinne oc gik atir til galileam hwar modhir hans var. Ämuäl skalt thu oc nu see ok varkurøia honom oc gänga altidh mz honom, thy at han gaar som han är van ensamin oc barföttir, swa längan som är fyra oc siutighi milo vägh. Än tha han kom atir heem oc modhir hans fik se han. vardh hon gladhare än nakar man kan sighia. Tha stodh hon vp oc gik möte hono?ft. oc tok han innerlica ij sin fampn. io oc var h^rra ihesus negh hänne mz alle vyrdhning, hulkit han giordhe ok sinom fostir fadhir iosep ok blef ther quar

när them som han var förra van.

(Kap. 18.) is Huru var herra lät vp bokina ij iudha kirkionne

HÄr til mz gud?; nadh hawm vi sakt huru vars hørra ihesu lifwärne var skipat. Ok hawm vi äntigia litit älla enkte atirlatit af thy som han giordhe ij thässom timanom. Än hädhan fran 132 thänkir iak äkke swa göra. thy at thz vare månne alt oflankt at thänkia alt thz han giordhe oc taladhe. Mast for thy at vaar akt skal vara som Sancta cecilia giordhe idhkelica bära christi gärninga innerlica i varo bryste Ok thy takom, nakat af hans

gärningom i hulcom var thanke skal idhkelica vändas, ther til vi komum til hans pino. Än thädhan fran skal man enkte atirlata. Thz andra skolum vi oc ekke alstingx swa owirgifwa at vi skolom thz ey thänkia nar vi kunnom thäs atkoma.

Än hädhan fran thänkir iak ekke göra lang thänk-ilse vtan fulcommit siällan. Thy at thz är thik 54 Kap- V* 18.

modhir, foor han thädhan af the bygdinne oc gik atir til galileam hwar modhir hans var. Ämuäl skalt thu oc nu see ok varkurøia honom oc gänga altidh mz honom, thy at han gaar som han är van ensamin oc barföttir, swa längan som är fyra oc siutighi milo vägh. Än tha han kom atir heem oc modhir hans fik se han. vardh hon gladhare än nakar man kan sighia. Tha stodh hon vp oc gik möte hono?ft. oc tok han innerlica ij sin fampn. io oc var h^rra ihesus negh hänne mz alle vyrdhning, hulkit han giordhe ok sinom fostir fadhir iosep ok blef ther quar

när them som han var förra van.

(Kap. 18.) is Huru var herra lät vp bokina ij iudha kirkionne

HÄr til mz gud?; nadh hawm vi sakt huru vars hørra ihesu lifwärne var skipat. Ok hawm vi äntigia litit älla enkte atirlatit af thy som han giordhe ij thässom timanom. Än hädhan fran 132 thänkir iak äkke swa göra. thy at thz vare månne alt oflankt at thänkia alt thz han giordhe oc taladhe. Mast for thy at vaar akt skal vara som Sancta cecilia giordhe idhkelica bära christi gärninga innerlica i varo bryste Ok thy takom, nakat af hans

gärningom i hulcom var thanke skal idhkelica vändas, ther til vi komum til hans pino. Än thädhan fran skal man enkte atirlata. Thz andra skolum vi oc ekke alstingx swa owirgifwa at vi skolom thz ey thänkia nar vi kunnom thäs atkoma.

Än hädhan fran thänkir iak ekke göra lang thänk-ilse vtan fulcommit siällan. Thy at thz är thikKap. IS. 55

öfryt at thu thänkir vppa thz som han giordhe oc sagdhe. oc at thu vmgar mz honom, oc var honom hemelik, thy at i thy skalt thu finna mere sötma oc större gudhelikit. oc ij thy är alla thässa thänkilsinna frukt oc gagn at thu altidh oc alla stadz han skudhar aa i riakre hans gärning. Stundom huru han vrngar med apøstolis. oc sinom di-scipwlis. stundom mz syndqghom marmorn oc talar mz them. Huru han p?^dikar fore moghanom, stundom tha han gaar, oc stundo?n tha han sitir. io tha han sofwzr oc tha han vakar, tha han atir oc huru han androm thiänar. Huru han gifwer siuko?n bötir. ok huru han gör mång annor vndarlik iärtekn i thässo oc andro tholko, skodha hans godhgärninga som han giordhe for vara helso skuld, ok särlica vm thu gitir begripit hans änlitis vänleek. tha 133 skodha thz granlica, hulkit som mik thikkir owir alt annat vansamare vara, An iak tror at thz skulle vara thik mäste hugnadhin. Ok göm väl granlica aat vm han vanlica seer lioflica vppa thik. Ok ij allo thy som här äpte six tha haf thz fore kännedom at hwar iak sighir nakat af hans gär-ningom. ok vm iak äkke sighir thør nakron en-kannelik thänkilse. tha thänk aa nakat vppa thz som nu är sakt oc thz är thik tha yfryt. Ok nu viliom vi sighia hwat var h^rra ihesus hädhan fran giordhe. Nw tha var hm*a ihesus han var döptir oc han kom atir til nazareth. Tha vmgik ödh-miuktinna mästare swa ödhmiuklica som han var förra van. An tho tiltok han aa smam oc smam at vppinbara sik nakrom. ok prødicadhe fore them hemelika. An ey six at han ij thy areno nakat56 Kap. 18.

vppinbarlica prädicadhe. för än han a sarnadaghin-om areno äptir at han var döptir giordhe thz miraculum i brullöpino. at han vände vatn i vin. oc än vm han stundom. prädicadhe. oc hans discipwli döpto. tho idhnadhe han äkke swa sina prädican för än sancte iohannes baptista var sattir i myrko-stofwne. som han giordhe sidhan. Gifwande os i thy vndirsampt ödhmiuktena äptedöme. nar han iohanni som stort mykyt var mindre än han ödh-

miuklica fruktadhe oc vägdhe mz sinne prädican.

Ey byriadhe han sina prädican mz roop oc skral

134 älla bälle. vtan ödhmiuklica oc saktelica. Vm en

hälghan dagh hulkin iudhane kalladho sabbatum

nar han var i synogoga thz är i iudha kirkionne

is mz androm. Stodh han vp ok las i prøphetans ysaie bok. thz som a vart maal thydhir swa. Gudz ande kom owir rnik oc smordhe mik. oc for thän skuld sände han mik at prädica fatikom etc. Ok tha han hafdhe läkt saman bokena. sagdhe

han Thässin scn'ptin är i dagh ij idhrorn örom fulcompnadh. See huru ödhmiuklica han las sina försto läkze. i hwario han tok lectovis ärnbite som är eet af smauixlomen. Medh thäkko oc liofwo änlite las han i bland them oc wtthydhir scn'ptena.

Hwat ödhmiuklica han tilbyria sik vppinbara. nar han sighir. J dagh är thässin scn'ptin fulcompnadh. som han ville sighia* Jak är thän sami som hon talar af, Ok alle aktadho granlica hwat han sagdhe. fore hans ordha fulcomlikhet. oc hans

faghro oc ödhmiuko vpsyn. thy at han var alra fäghirst. som han var oc alra bäzst väl talande. Ok af b^dhorn thässom talar prophetin sighiandeKap. 18 19. 57

Speciosa forma pre filijs hörnrum, diffusa es£ grada, in labijs etc.

(Kap. 19.)

Sidhan tok var hørra ihesus til at faa sik discipwlos. oc gifwa sik vin vm vara helso. tho swa at han altidh gömde ödhmiuktena. Nw calladhe han san-cturn petrum oc andream apøstolos threm sinnora. Än huru han kalladhe them första sin, sagdhis förra tha han var vidhir iordanem. nar the komo i kyndskap mz honom Annat sin kalladhe han them io af skipino nar the fiskiadho som luchas sighir, ok 135 tha folgdho the honom swa at the thänkto koma atir heem til sin. Än tha fingo the höra hans kännedom. Thridhia sin kalladhe han them af skipino som mathews ewangelista sighir at han sagdhe til them. komin oc fölghin mik Jak skal göra af iåhir manna fiscara. oc tha forläto the alt oc fylgdho honom äptir, Ok i them yttarsta twem sinnomen kalladhe han oc sanctum iacobum. oc hans brodhir sanctum iohannem ewangelista/^. hulkin han hafdhe förra callat af brullöpino, i hulko han vände vatn i vin nar han ville hawa gipt sik. Sidhan calladhe han oc philippum oc sanctum matheum apøstolwm oc ewangelistam hulkin som af rätte ödhmiukt calladhe sik publicanum. Än huru flere apostlane varo kalladhe thz är äkke scn'fwat här. Thänk thy oc skudha han i thässom kallilsomen oc hans vmgangilsom mz them. huru han them innerlica Callar, görande sik them til-latoghan ok hemelikin. liofwan oc thiänoghan. draghande them innantil oc vtan. Ok ämuäl tok han Kap. 18 19. 57

Speciosa forma pre filijs hörnrum, diffusa es£ grada, in labijs etc.

(Kap. 19.)

Sidhan tok var hørra ihesus til at faa sik discipwlos. oc gifwa sik vin vm vara helso. tho swa at han altidh gömde ödhmiuktena. Nw calladhe han san-cturn petrum oc andream apøstolos threm sinnora. Än huru han kalladhe them första sin, sagdhis förra tha han var vidhir iordanem. nar the komo i kyndskap mz honom Annat sin kalladhe han them io af skipino nar the fiskiadho som luchas sighir, ok 135 tha folgdho the honom swa at the thänkto koma atir heem til sin. Än tha fingo the höra hans kännedom. Thridhia sin kalladhe han them af skipino som mathews ewangelista sighir at han sagdhe til them. komin oc fölghin mik Jak skal göra af iåhir manna fiscara. oc tha forläto the alt oc fylgdho honom äptir, Ok i them yttarsta twem sinnomen kalladhe han oc sanctum iacobum. oc hans brodhir sanctum iohannem ewangelista/^. hulkin han hafdhe förra callat af brullöpino, i hulko han vände vatn i vin nar han ville hawa gipt sik. Sidhan calladhe han oc philippum oc sanctum matheum apøstolwm oc ewangelistam hulkin som af rätte ödhmiukt calladhe sik publicanum. Än huru flere apostlane

varo kalladhe thz är äkke scn'fwat här. Thänk thy oc skudha han i thässom kallilsomen oc hans vmgangilsom mz them. huru han them innerlica Callar, görande sik them til-latoghan ok hemelikin. liofwan oc thiänoghan. dragh-ande them innantil oc vtan. Ok ämuäl tok han58 Kap. 19, 20.

them heem mz sik til modhir sinna. oc gik heme-lica mz them heem til thera, Ok han lärdhe oc kände them. oc gaf sik enkannelica alla vin vm them swa som modhorin vrn sin enga son. Ok six at sancte pädher han sagdhe for sancte clämitte. at nar the sofwo. stodh var hørra ihesus vp vm nattena, oc höide vppa them klädhin. thy at han them swa innerlica älskadhe, oc viste väl hwat mannom han ville af them göra. Ok än thot the 136 io varo vm man ma swa sighia grofwe oc ofannoghe oc af litlo kompne a byrdhinna vägria. tho skip-adhe han them världinna hyfdhinga them ther fore skullo gänga oc ledha alla trona kristna män i andelike Stridh Thänk thy for gudz skuld af hulkom the hälgha kirkia byriadhis. Ey vilde var h<?rra thässa världinna viso oc rnaktogha män wtuälia. at ey skulle thz som görande var thera frornheet tilscn'fwas. thy at thz atirgömde han sik. oc löste os atir mz sinne makt oc godhlek oc snille

• (Kap. 20.)

ÄN thot somlike twäka ther vm hwars brullöpe thz var som giordhis i chana galilee. tha thänkiom vi thz haua varit sancte iohannis ewangeliste. äpte thy som Sanctus ieronimus sighir i prologo som

han satte fore hans ewangelium. J thy brullöpeno var oc varfrw, tho ey swa som hon hafdhe varit thijt slätlica budhin. vtan swa som thön första oc älzsta i bland systrana, oc var ther aat systir sinna som hon hafdhe varit i sino eghno huse.

swa at brullöps kostnadhin skipadhis alt äpte hänna forsyn, hulkit som vi maghom finna i threm thingoin. 58 Kap. 19, 20.

them heem mz sik til modhir sinna. oc gik heme-lica mz them heem til thera, Ok han lärdhe oc kände them. oc gaf sik enkannelica alla vin vm them swa som modhorin vrn sin enga son. Ok six at sancte pädher han sagdhe for sancte clämitte. at nar the sofwo. stodh var hørra ihesus vp vm nattena, oc höide vppa them klädhin. thy at han them swa innerlica älskadhe, oc viste väl hwat mannom han ville af them göra. Ok än thot the 136 io varo vm man ma swa sighia grofwe oc ofannoghe oc af litlo kompne a byrdhinna vägria. tho skip-adhe han them världinna hyfdhinga them ther fore skullo gänga oc ledha alla trona kristna män i andelike Stridh Thänk thy for gudz skuld af hulkom the hälgha kirkia byriadhis. Ey vilde var h<?rra thässa världinna viso oc rnaktogha män wtuälia. at ey skulle thz som görande var thera frornheet tilscn'fwas. thy at thz atirgömde han sik. oc löste os atir mz sinne makt oc godhlek oc snille

• (Kap. 20.)

ÄN thot somlike twäka ther vm hwars brullöpe thz var som giordhis i chana galilee. tha thänkiom vi thz haua varit sancte iohannis ewangeliste. äpte thy som Sanctus ieronimus sighir i prologo som

han satte fore hans ewangelium. J thy brullöpeno var oc varfrw, tho ey swa som hon hafdhe varit thijt slätlica budhin. vtan swa som thön första oc älzsta i bland systrana, oc var ther aat systir sinna som hon hafdhe varit i sino eghno huse.

swa at brullöps kostnadhin skipadhis alt äpte hänna forsyn, hulkit som vi maghom finna i threm thingoin.Kap. 20. 59

först af thy som ij lästinne six at maria ihesu modhir var ther. An af varom hm*a ihesu oc hans discipulis. oc androm them ther varo six at the varo budhne til brullöpit. oc skal vndirstas at the varo thijt budhne. Nu tha varafrw systir som häät maria Salome, zebedei hustru, oc sancti iohannis modhir, hon kom til varafrw i nazareth som liggir fran chana. fyra thera milor sagdhe hon at hon 137 ville göra brullöp aat sinom son iohanni. tha gik varfrw mz hänne at redha til thz som tharfuadhis io nakrom daghom fore ok swa nar andre varo budhne tha var hon ther fore them. Aat thy andro finnom vi at thz var sancti iohannis brullöp. at varfrw kärdhe vm at them brast vinit. hwadhan af vi finnom at hon var äkke af them vidh bordhit sato. *5 vtan thön som ther tok til

var. oc saa at them brast vinit. hafdhe hon oc sitit vidh bordhit, hwat munde ey modhorin hawa blygdz sitia när sonenom i bland männena. thy at thz pläghas äkke i them landomen, hafdhe hon oc sitit i bland quinnomen. munde hon haua hällir talat vm at ther brast vinit än andre, hafdhe hon oc funnit at vinit brast hwat munde hon hawa standit vp v sino lïiatsäte. oc gangit til sonin. Alt thätta thikkis vara ohöuelikit oc ey väl standa, oc thy är väl sanno likt. at hon ekke sat vidh bordh, thy at af hänne six at hon var mykyt thiänogh. at thy thridhio vndirstars thz af thy. at hon bödh them som thiänto at the skullo gaa til sonin. oc göra thz som han them budhi. oc swa synis at hon stodh fore i brullöpino. oc rädh owir thz som ther giordhis, oc thy lät hon sik ther vm värdha at ther ey skulle vanskilse60 *«P. 20.

hända, thy skal thu nu ij thässe mattone skodha varn hørra ihesum, oc see han ata i bland andra swa som en af litlo almaghanom. oc sitia i bland them. ey mz .them frärnsto. vtan hällir mz them 138 yttarsto. ey ville han som the höghfärdhoghe plägha sitia i thy första säteno i gästabudhomen. thy at han ville swa göra som han sidhan lärdhe sighiande nar thu vardhir budhin til brullöpis älla gästabudh tha gak sitia i yttarsta stadhin. Än han siäluir

io byriadhe förra göra än känna. Skodha oc ämuäl hwat blidhelica varfrw gangir fore oc thiänar. oc hwat granlica hon takir var i allo huru thz rätte-lica skipas, ok teer oc visar thiänarornen hulka-ledhis the skulu rätta vppa. oc hwat the skulu

sätia fore brullöpis folkit. Nu tha aat thy leedh at brullöpit skulle ändas, koma the som thiänto oc sagdho til hänna, vinit räkkir äkke längir, oc vi hawm äkke meer gifwa folkeno drikka. Tha swaradhe hon. Bidhin, iak skal skipa swa at vi

skolom hawa yfryt. oc gik til sonin hwar han ödhmiuklica sat vid bordz ändan, när durornen i huseno. oc sagdhe til hans. Min käre son här vanskas vinit thy at thz räkkir äkke aat. ok systir vaar är fatik oc veet ey hwat hon skal tiltaka

Af miliö hiärta tha varkunnadhe varfru sik owir thera hawandzlöso. oc tlier til at the skullo ey faa blygdh. tha badh hon sonin hulkin hon viste makt-oghan vara. oc at han ville vppinbara gudhdoms-ins väld for thera hugnadh skuld som thorftoghe

varo Tha swaradhe var Iwra ihesus hänne sighiande. quinna hwat är mik oc thik. Nw mädhan var herra ihesus hafdhe sina modhir i störsteKap. 20. 61

vyrdhning, thikkis vndarlikit vara at han swaradhe hänne swa. hulkit som thikkis vara oginlica swarat. Thy sighir Sanctus augustnms. at göra miracula 139 thz hafdhe var h<?rra a gudhdomsins natwr vägna. hulka han hafdhe äkke af modhorirme. ok i thy at han modhorinne swa swaradhe ville han hänne beuisa at han var äkke pliktoghir at lydha hänne i thy. Ok thy sagdhe han Quid michi et tibi est mulier. Quinna hwat är mik oc thik. Som han ville sighia. makt at göra miracula. thz hawir iak io äkke af thik. älla vita quäman tima at göra miracula thz är mik oc thik äkke almänt vtan thz höwir mik ensampnom vita, hardh thikkias tholik s war vara. Än thz är talat os til kännedom, af hulko Sanctus bernardus talar sighiande. hwat är thik oc hänne hørra min. hwat ey thz som syni oc modhir. Hwat spor thu hwat thu höre hänne til, mädhan thu äst hänna renasta lifs välsignadha frukt, hwat ey är hon thön som helom iomfrudom afladhe. ok thik ospiälladhom iomfrudom födde, i hulkins lifwe thu hwiltis nio manadha. hulkra iomfrulico spina thik söfdho. mz hulke tha, thu väst tolf ära gamal. foor thu til nazareth af ierusalem, oc var hänne vndirgifwin. ok sighir til hänna. Quid michi et tibi. mykyt i alla handa matto. Än vppinbarlica seer iak nw at thu thz äkke sagdhe swa som thik forthyktit. älla at thu ville göra thinna modhir iomfrulico hemsco nakra blygdh. mädhan thu thz hon beddis fulcomnadhe. nar thiänarane thik lyddo äptir thy som hon them bödh. Thy kära systir. so hwi murade var hørra sinne modhir swa swara. Vtan fore vara skuld, ok alra thera som sik hawa 14062 Kap. 20.

gifwit til gudz thiänist. at thera frända vmsorgh vm thera fordhan skuli them ey mödha älla hindra af ándelico äruodhe oc thiänist som the gudhi haua lofwat thy at aa mädhan vi arom i värld-inne. tha arom vi fadhir oc modhir pliktoghe til thera fordhan. Än nu mädhan swa är at vi hawm förlåtit os siälua. myklo hällir ärorn vi frälse af thera vmsorgh. Thy läsom vi af at en ärmete badh sin brodhir som kom til hans oc beddis hiälp

io af honom ga til annarø. brodhorin thera som longo var dödhir. An nar hin brodhorin som til ärmetan kom vndradhe ther vppa oc sagdhe at han var dödhir. Sagdhe ärmetin sik oc vara dödhan. Ok thy giuir var hm*a os alra bäzsta kännedom, at

is vij hawin änga vmsorgh vm fadhir oc modhir oc vara frändir meer än vara reghlo lofwan tilsighir, Nar han sinne modhir oc tholke modhir swaradhe. Quid michi et tibi est mulier. Swa swaradhe han oc annorstadz enom. som sagdhe honom, at modhir

hans oc hans modhir systirsyni stodho vte oc vildo tala vidh han. Hwa är min modhir älla mine brödhir. Hwar äru nu the som swa kötlica oc swa fanytlica läta sik swa mykyt vaardha oc swa stora vmsorgh hawa vm sina kötlico frändir Swa

som the än siälue vmgingo mz them. An af thässom swaromen vantröste ey modhorin. Vtarc tröste sik vidh hans väluiliogha godhleek. ok gik atir til them som thiänto sighiande. Gån til min son ok görin thz han idh^r sighir, hulke som gingo 141 so ok äptir thy som var hørra them bödh. fylto the vatnkarin mz vatn. oc sidhan the hafdho thz giort, sagdhe han them. Takin nu oc bärin architriclino,Kap. 20. 63

Architn'clnms thz var then som främst sat, Ok här mat thu märkia tw thing, först vars hm*a skällikhet i thy at han först sände them hedhir-samasta månne ther var. Sidhane thz at han sat siäluir lankt fran honom i ödhmiukare stadh mykyt nidhirmeer, Ok äptir vars h^rra budhi baro thiän-arane honom vinit oc sagdho them androm af huru vinit var tilkomit. swa at miraculum vardh vppin-bart. oc hans discipuli trodho at han var christus Nw tha brullöps kostin var hallin kalladhe var io hørra ihesus iohannem vppa ena sidho oc sagdhe til hans. Forlat thässa hustruna thina oc fölgh mik. Jak skal skipa swa at thu skalt koma til höghelicare brullöp. som han ville sighia oc thu skalt värdha myklo bätzr giptir, Ok han fylgdhe is honom ginstan, J thy at var hof ra ihesus var i brullöpe. beuiste han at hionalaghit är af gudhi skipat. Än i thy at han calladhe iohannem af brullöpeno, lätir han os vppinbarlica vndirstanda at myklo värdoghare är andelikit hionalagh än licamlikit. Sidhan gik var hm*a ihesus thädhan. Ok vilde nu thädhan fran vppinbarlica göra thz som vara siäla helso vardhadhe, Tho ville han förra fölghia modhir sinne heem til siin. thy at tholkit fölghe skulle varafrw haua. Thädhan gaar var hé?rra oc takir hona oc iohannem oc andra sina discip^dos mz sik til capharnaum. oc thør äptir nakra dagha heem til nazareth. Skodha thy them i thöm väghinom huru ödhrniuklica the ga til foot. 142 oc hwat lioflica the gaa badhin saman sonin oc modhorin. O hulkin the tw äru. alre saghos annor tholik tw mödhgyn här i iordhrike. Skodha oc64 Kap. 20, 21.

ämuäl discipz/los medh hwat vyrdhning the fylghia them. oc göma granlica aat vars Iwra ordhorn, thy at ij them var enkte fåfängt älla onyt. vtan altidh tha giordhe han älla taladhe nakat got. oc tholkit fölghe kunne äkke vara ledhosampt

(Kap. 21.)

UAr hørra ihesus gik vppa ena sidho fra mogh-anom som honom fölgdhe. ok tok sina discipulos mz sik. oc gik vppa bärghit thabor thør liggir twa

milo fran nazareth. at han skulle känna them thz som them tharfuadhis nima. thy at thz höfdhis väl at han skulle them först lära. hulka han ville androm skipa til mästara oc ledhara i himerikis väghinom Än tha lärdhe han them af mangra

handa thingom Ok var the prødicanen faghir oc fulcommit lang. Ok ey är thz vndir. thy at gudz mundir satte hona saman. Thør kände han them af sälikhetinne, af honom, oc fasto. almoso oc mangom androm dygdhom som thu thør findir.

läs hona opta oc granlica swa at thik väl minnis hwat ther six. thy at thz är mykyt andelikit. än tho satir iak thz äkke här thy at thz vare alt oflankt. oc tholik wtthydhilse sta äkke alla stadz väl i bland thänkilsen. An tho sätz manga stadz 143 thera handa oc hälgha manna kännedombir thik til lärilsa. Än at var hørra byriadhe thässa pr^dic-anena a fatikdomenom. gaf han vndirstanda at fatikdomin är alla andelica bygninginna grund ual. thy at then som mz väraldz thingomen är löddir.

so häri gitir äkke fulcomlica fölght varom herra, christo som är fatikdomsins spöghil. Ok thän som siälfs64 Kap. 20, 21.

ämuäl discipz/los medh hwat vyrdhning the fylghia them. oc göma granlica aat vars Iwra ordhorn, thy at ij them var enkte fåfängt älla onyt. vtan altidh tha giordhe han älla taladhe nakat got. oc tholkit följhe kunne äkke vara ledhosampt

(Kap. 21.)

UAr hørra ihesus gik vppa ena sidho fra mogh-anom som honom följdhe. ok tok sina discipulos mz sik. oc gik vppa bärghit thabor thør liggir twa

milo fran nazareth. at han skulle känna them thz som them tharfuadhis nima. thy at thz höfdhis väl at han skulle them först lära. hulka han ville androm skipa til mästara oc ledhara i himerikis väghinom Än tha lärdhe han them af mangra

handa thingom Ok var the prødicanen faghir oc fulcommit lang. Ok ey är thz vndir. thy at gudz mundir satte hona saman. Thør kände han them af sälikhetinne, af honom, oc fasto. almoso oc mangom androm dygdhom som thu thør findir.

läs hona opta oc granlica swa at thik väl minnis hwat ther six. thy at thz är mykyt andelikit. än tho satir iak thz äkke här thy at thz vare alt oflankt. oc tholik wtthydhilse sta äkke alla stadz väl i bland thänkilsen. An tho sätz manga stadz 143 thera handa oc hälgha manna kännedombir thik til lärilsa. Än at var hørra byriadhe thässa pr^dic-anena a fatikdomenom. gaf han vndirstanda at fatikdomin är alla andelica bygninginna grund ual. thy at then som mz väraldz thingomen är löddir.

so häri gitir äkke fulcomlica fölght varom herra, christo som är fatikdomsins spöghil. Ok thän som siälfsKap. 2/. 65

uiliandis vndirgifwir sik thässom forganglico thing-omen. han är äkke fräls vtan en thräl. thy at som apostolin sighir. Thäs thingsins thräl gör iak af mik th<?r iak mykyt älscar som Sanctus augustinrø sighir, at älscoghin är siälinna förare bärande hona thijt han far. oc thy skal man alzenkte älsca vtan gudh. oc sin iärricn'stin for gudz skuld, ok thy är väl värt at fatik människia kallas sääl. thy at som sancte bernardus sighir, hänna vinga, äru väl store mz hulkom man flygla'r swa rasklica til io himerikis rike. for andra dygdhe louas människionne thz som korna skal, swa som thän th^r thiänar a skön. än for fatikdomin är man vis aa thy som lowas, thy at them six at himerikis rike är thera. Än vi seem somlica fatika människior dröuas oc hälla sik illa. hulke vrn the hafdhin sannan fatikdom ok thänktin sik vara himerikis konunga oc drotninga hiollin the sik äkke swa ömblica. Än thz äru the som mz thän skäl vilia vara fatike at them skuli änkte brista ok swa älska the fatik- doniin at them skal änkte vänta Thy sighir Sanctus bernard?/s vm iak vardhir vplyptzr älla vp-högdhir fran iordhinne. diärflica sighir iak. at iak skal al thing dragha til mik siäluan. Ey sighir iak thätta som en dåre mz brodhirs mins röst i hulkins liknilse iak fore mik. Mädhan thz oc swa 144 är. tha skulu thässa världinna rike män äkke vänta christi brödhir oc systir ägha ensamit himerike. for thy at the höra han sighia Säle äru the som andelica äru fatike, thy at thera är himerikis rike, so Ok ägha the iordhrike, oc äru sannelica som the

ther änkte hawa, oc al thing ägha. thiggia äkke som vsle. vtan ägha gudh ä thäs vissare at the mindra hawa af girinne. Visselica trolicom man är al världin rikedorna. thy at alt thiänar honom

iämpt swa lint som strijt. oc badhe mz oc moot koma honom til godho. Girughir man thiggir som biddare. thz som trolik människia försmår som hørra. Thänne gömer forsmande. oc girughzr thiggir ägh-ande. Spor af hwariom them th^r omättelica giri

hawa til at samandragha rikedomana mz alle fikt. vm the som owirgifwa sit. ok gifwat i gudz nampn fatiko folke, ok köpa for litit gooz himerikis rike. göra vislica älla egh Vtan iäf. the sighia vislica. Sidhan sigh thu. Hwi gör äkke thu swra, han swara.

Jak gitir äkke, hwi tha Sannelica thy at frw girin vil äkke städhiat. ok han är äkke fräls, ok thz han thikkis hawa är äkke hans. oc han äghir äkke siäluir väld vm sik. A rit oc thit. tha gif thz wt. ok båta oc vin ther af. oc byt iordhzlikit i himerike. Gitir thu äkke tha känz thik vara thinna päninga thräl oc äkke herra, gömara oc äkke äghara. C)k nu viliom vi koma atir til thz vi skulum thänkia. Thänk thy oc skodha varn hérra ihesum Christum sitia vppa thy biärgheno nidhir aa iordhinne ij 145 bland sina disciptdos swa som en af them. ok huru lioflica ok astundelica. faghirlica. oc fulco??ilica han talar til them ledhande oc lokkande them til thässa fornämpda clyghdhanna gärniwga, ok altidh som för är sakt. tha vidhirfresta at skodha änlitit hans.

Skodha oc ämuäl discipwlos mz hwat vyrdhning oc ödhmiukt the skodha han mz alle huxsins akt. oc atgöma granlica thän dyra kännedomin. oc gifwa

sik alla vin vm han fästa, oc hawa storan hugnadh oc glädhi, badhe af ordhomen. oc swa af hans liofwe tilsyn. J thässom thänkilsomen skalt oc thu glädhias skodhande han som han vare th^r när staddir mz sinom discipwlis oc taladhe til thiin. Ok äptir thy som gudh giwir thik nadh. tha tilfögh thik oc lat thik til them. ok dwäls thu th^r nakra stund, hända ma at thw vardhir kalladh. Nw tha prädicanin är vte. skodha varn herra ihesum ga nidhir af biärgheno mz discipwlis, hemelica talande mz them. io vidhir at the gingo i väghinom. ok huru discipwli enfallelica flyktos vm han. tha the honom följgdho. eyg miok granlica skikkadhe. Vtan swa som kyklinga plägha rinna äpte hänonrie. ok hwar vidhir frestadhe honom nalkas mera. til thäs at han skulle faa bätir höra. Skodha oc mz hwat astu?^dan moghin mötte honom, oc baro fram foren siuka folkit. oc han heladhe them al saman

(Kap. 22.)

J Capharnaum var en riddare som hafdhe en siukan thiänara, han hafdhe fulcomlica tro til varn htfrra ihesum oc sände til hans. oc badh läkian. Var h^rra swaradhe ödhmiuklica sighiande. Jak 146 vil coina oc helan Nar riddarin fik thätta höra. Sände han a moot honom, oc lät honom sighia, hørra, Jak är äkke värdoghir at thu gaar vndir mit thak. Vtan sigh at enast mz eno ordhe. ok piltin min vardhir väl helbrygdho. Tha louadhe var htfrra ihesus hans tro. ok gik äkke fram bätir Vtan heladhe thiänaran th^r borto som han var. so J sama stadhenom var oc en konungir, han gik

Kap. 21, 22. 67

sik alla vin vm han fästa, oc hawa storan hugnadh oc glädhi, badhe af ordhomen. oc swa af hans liofwe tilsyn. J thässom thänkilsomen skalt oc thu glädhias skodhande han som han vare th^r när staddir mz sinom discipwlis oc taladhe til thiin. Ok äptir thy som gudh giwir thik nadh. tha tilfögh thik oc lat thik til them. ok dwäls thu th^r nakra stund, hända ma at thw vardhir kalladh. Nw tha prädicanin är vte. skodha varn herra ihesum ga nidhir af biärgheno mz discipwlis, hemelica talande mz them. io vidhir at the gingo i väghinom. ok huru discipwli enfallelica flyktos vm han. tha the honom följgdho. eyg miok granlica skikkadhe. Vtan swa som kyklinga plägha rinna äpte hänonrie. ok hwar vidhir frestadhe honom nalkas mera. til thäs at han skulle faa bätir höra. Skodha oc mz hwat astu?^dan moghin mötte honom, oc baro fram foren siuka folkit. oc han heladhe them al saman

(Kap. 22.)

J Capharnaum var en riddare som hafdhe en siukan thiänara, han hafdhe fulcomlica tro til varn htfrra ihesum oc sände til hans. oc badh läkian. Var h^rra swaradhe ödhmiuklica sighiande. Jak 146 vil coina oc helan Nar riddarin fik thätta höra. Sände han a moot honom, oc lät honom sighia, hørra, Jak är äkke värdoghir at thu gaar vndir mit thak. Vtan sigh at enast mz eno ordhe. ok piltin min vardhir väl helbrygdho. Tha louadhe var htfrra ihesus hans tro. ok gik äkke fram bätir Vtan heladhe thiänaran th^r borto som han var. so J sama stadhenom var oc en konungir, han gik

siäluir til varn herra ihesum, bidhiande han. at han skulle koma heem til hans oc hela hans son som siukir var. Än var herra ihesus ville äkke gaa. Vtan heladhe tho sonin hans. Thänk thy i thässo riddarins tro värdhelikhet oc forskullilse oc vars herra ihesu ödhmiukt, som ville ga til riddarins thiänara, ok nekadhe at koma til konungxsins son Nw mädhan var herra hedhradhe meer riddarins swen än kommgxsins son. gifs os vndir standa at

io vi skolom äkke vara vildoghe. ok eygh altidh taka niänniskiona äptir thy os thikkir hona vara värdha, oc ey thiäna nakrorn i öghomen, oc ey äptir thy som yttra vällit wtkräfwir. Vtan äptir thy som hans tharf oc godhlekir wtkräfwir som thiänistena

thörf vidhzr. ey for thäknadz skuld, vtan af kärlek

(Kap. 23.)

Af them lanisiuka niannenom som Ihe fördho nidlnr ginom thakit oc baro han fore varn herfa. hulkom han gaf helbrygdho

i»o J foresagdha stadhenom capharnaum nar var herra

ihesus sat ok kände i eno huse. oc ther varo

samansankadhe pharisei oc mange laghanna" känne-

147 fädhzr af iherusalem ok galilea. oc allo iudha land-

ino. Tha komo män som baro i sänginne en lam-

sjukan man oc villo in ij husit. at han skulle helas af varom herra. Nw tha the ku/mo äkke in koma fqj.,rnoghanom. tha foro the vppa thakit. oc fördho han ther nidhir ginom. oc lagdho han fram fore varn herra ihesum, ok tha han saa thera tro.

sagclhe han til then sluka. Son. haf godha tröst.

siäluir til varn herra ihesum, bidhiande han. at han skulle koma heem til hans oc hela hans son som siukir var. Än var herra ihesus ville äkke gaa. Vtan heladhe tho sonin hans. Thänk thy i thässo riddarins tro värdhelikhet oc forskullilse oc vars herra ihesu ödhmiukt, som ville ga til riddarins thiänara, ok nekadhe at koma til konungxsins son Nw mädhan var herra hedhradhe meer riddarins swen än kommgxsins son. gifs os vndir standa at

io vi skolom äkke vara vildoghe. ok eygh altidh taka niänniskiona äptir thy os thikkir hona vara värdha, oc ey thiäna nakrorn i öghomen, oc ey äptir thy som yttra vällit wtkräfwir. Vtan äptir thy som hans tharf oc godhlekir wtkräfwir som thiänistena

thörf vidhzr. ey for thäknadz skuld, vtan af kärlek

(Kap. 23.)

Af them lanisiuka niannenom som Ihe fördho nidlnr ginom thakit oc baro han fore varn herfa. hulkom han gaf helbrygdho

i»o J foresagdha stadhenom capharnaum nar var herra

ihesus sat ok kände i eno huse. oc ther varo

samansankadhe pharisei oc mange laghanna" känne-

147 fädhzr af iherusalem ok galilea. oc allo iudha land-

ino. Tha komo män som baro i sänginne en lam-

sjukan man oc villo in ij husit. at han skulle helas af varom herra. Nw tha the ku/mo äkke in koma fqj.,rnoghanom. tha foro the vppa thakit. oc fördho han ther nidhir ginom. oc lagdho han fram fore varn herra ihesum, ok tha han saa thera tro.

sagclhe han til then sluka. Son. haf godha tröst.

t^iik fqrgifwas thina synd e Än pharisei oc lagh-mäiinenç som af ondzsko märkto hwat han aat-hafdhis. sagdho innan sik at han taladhe haadz ordh thy at ensarnin gudh forma at förlåta syndenar, ok han takir sik thz til, Thätta sagdho the for thy at the trodho han vara puran man. Tha sagdhe var väluilioghe ödhmiuke herm. som skodhar badhe gärningana oc hiärtan. til thera. Hwi thänkin ij ont i idhro hiärta, oc sagdhe yttirmeer. at ij skolin vita at

människionna, som är iomfrw marie io son. hawir makt i världinne at forlata syridenar. Tha sagdhe han them siuka mannenom. stat vp oc gak. Ok han vardh i sam u stundinne fräls af siukdomenom. oc stodh helbrygdho vp. Ök alle vordho vndarlica vidhir. Här mat thu rnärkia mång godh thing oc faghir. Thz första at af thy vardh iudhanna blinde foruumiin. thy at the matto vppinbarlica finna oc vndirstanda. at var hm'a ihesus .som syndena forlät, var sandir gudh oc man. Annat är at for syndenna skuld händir stundom licamlikin siukdombir. som vi finnom af them siuka mannenom som vardh heel vidh pisci-nam. hulkom var herra sagdhe at han skulle äkke mera synda, at honom skulle ey än värra hända. 14S At thy thridhia thänk at tromia vardh oc for- skullan är stort, thy at ämuäl dughzr ma/me annars tro, som förra är sakt af ridclarins thiänara ok som vi finnom i cananea. thz är i hedhnisko quimi-onne i hulkra tro var Iwra ihesus heladhe hänna dottir, thätta händir oc daghlica i them barnomen som döpas, hulkin vm the döö. för än the äru komin til skällikin aldir. taka the nadhena i annarsJQ Kap. 23, 24,

tro. fore hulka the helas i vars her ra ihesu christi värdhe th<?r han them forskulladhe mz sinne pino oc hardha dödh. at koma til äuärdhelica äro i himerikis glädhi.

(Kap. 24.)

Huru sancti påtårs swära (iälslis af kallosoltinne

Ok hände i fornämpda stadhenom capharnaura at

var hørra ihesus gik in ij sancti pätars hws. hwar

* hans swära hafdhe hardha kallosoot. Än ödhmiuke

io hørran th^r lät sik enkte forthryta. tok vppa hänna hand. oc heladhe hona swa fulcoinlica. at hon stodh ginstan vp. oc thiänte honoy^ ok lians discip^lis. ge redhskapadhe fore them. Än hwat redhskap älla thiänist hon giordhe, thz är ekke scn'fwat.

Thänk thy at fatike fatikdomsins älskare aat i sins fatika discipuli huse nakan growan kost. oc thz som the gato rasklica reet. oc sat fore them. Thänk ok ämuäl at var Iwra ihesus, halp them til at redha. oc särlica i sins fatika discipwli huse.

thy at alt thz ödhmiukt är tha mat thu af honom

thänkia, äntigia at han reedde til bordhit älla

thwadhe drykkio karen oc annat tholkit. thy at

alt thera handa giordhe ödhmiuktinna mästare

149 gärna som korn at thiäna, oc äkke läta sik thiäna.

Sidhane satte han sik hemelica mit vidh bordhit. oc sina discipulos bäggia vägna vm sik. oc aat thes gladhelicare at fatikdomin liuste i thera maltidb JQ Kap. 23, 24,

tro. fore hulka the helas i vars her ra ihesu christi värdhe th<?r han them forskulladhe mz sinne pino oc hardha dödh. at koma til äuärdhelica äro i himerikis glädhi.

(Kap. 24.)

Huru sancti påtårs swära (iälslis af kallosoltinne

Ok hände i fornämpda stadhenom capharnaura at

var hørra ihesus gik in ij sancti pätars hws. hwar

* hans swära hafdhe hardha kallosoot. Än ödhmiuke

io hørran th^r lät sik enkte forthryta. tok vppa hänna hand. oc heladhe hona swa fulcoinlica. at hon stodh ginstan vp. oc thiänte honoy^ ok lians discip^lis. ge redhskapadhe fore them. Än hwat redhskap älla thiänist hon giordhe, thz är ekke scn'fwat.

Thänk thy at fatike fatikdomsins älskare aat i sins fatika discipuli huse nakan growan kost. oc thz som the gato rasklica reet. oc sat fore them. Thänk ok ämuäl at var Iwra ihesus, halp them til at redha. oc särlica i sins fatika discipwli huse.

thy at alt thz ödhmiukt är tha mat thu af honom

thänkia, äntigia at han reedde til bordhit älla

thwadhe drykkio karen oc annat tholkit. thy at

alt thera handa giordhe ödhmiuktinna mästare

149 gärna som korn at thiäna, oc äkke läta sik thiäna.

Sidhane satte han sik hemelica mit vidh bordhit. oc sina discipulos bäggia vägna vm sik. oc aat thes gladhelicare at fatikdomin liuste i thera maltidb

(Kap/ 25.) Af vars herra sömpii i skipino

Eet sin irar var hm*a ihesus foor vppa eno litlo skipi rnz sinom disc^^lis lagdhe han sik nidhir at sofwa, thy at han vakadhe mykyt vm natteiïa 6 i sinom bönom. oc vm daghin äruodhadhe han i pr<?dican. Nw tha han sof kom en mäkta stormbir. swa at disciptøli räddos at the skullo forfaras, oc thordho äkke väkkia han. Än sidhan nödhen gik aat them tha väkto the vppa han. oc sagdho. *o h^rra hiälp os. vi forfaroms. Var hm*a ihesus stodh vp oc sagdhe til them. H wi rädhins ij. O hwat litla tro i hawin. Sidhan auitte han vädhrit oc vatnit. oc äptir hans budhi vardh ginstan mykyt lunkt oc stormin vände atir Här skolom vi markia os til kännedom at än thot os thikkir at var hm*a sofwir vidh os oc vara gärninga ok athäfwe, oc särlica tha vi hafwom vidhirrnödho oc dröuilse. tho vaktar han granlica aat os. oc lätir sik alra mast värdha vm vara helso. oc thy skolom vi vara stadhoghe oc enkte iäfwa.

(Kap. 26.) Af änkionna son som var herra vpreste

NAr var hørra ihesus, gik eet sin til thän stadhin som kallas naym. mötte han myklorn mogha som i?5 fölgdho enom vngom månne enna änkio dödha son til grawa. Än milde hørran varkunnadhe änkionne som dödha sonin grät. oc tok vppa barinne oc bödh them som baro standa quarra. Sidhan sagdhe han. Vngir. man. Jak sighir thik stat vp. ok Kap. 25, 26. 71

(Kap/ 25.) Af vars herra sömpii i skipino

Eet sin irar var hm*a ihesus foor vppa eno litlo skipi rnz sinom disc^^lis lagdhe han sik nidhir at sofwa, thy at han vakadhe mykyt vm natteiïa 6 i sinom bönom. oc vm daghin äruodhadhe han i pr<?dican. Nw tha han sof kom en mäkta stormbir. swa at disciptøli räddos at the skullo forfaras, oc thordho äkke väkkia han. Än sidhan nödhen gik aat them tha väkto the vppa han. oc sagdho. *o h^rra hiälp os. vi forfaroms. Var hm*a ihesus stodh vp oc sagdhe til them. H wi rädhins ij. O hwat litla tro i hawin. Sidhan auitte han vädhrit oc vatnit. oc äptir hans budhi vardh ginstan mykyt lunkt oc stormin vände atir Här skolom vi markia os til kännedom at än thot os thikkir at var hm*a sofwir vidh os oc vara gärninga ok athäfwe, oc särlica tha vi hafwom vidhirrnödho oc dröuilse. tho vaktar han granlica aat os. oc lätir sik alra mast värdha vm vara helso. oc thy skolom vi vara stadhoghe oc enkte iäfwa.

(Kap. 26.) Af änkionna son som var herra vpreste

NAr var hørra ihesus, gik eet sin til thän stadhin som kallas naym. mötte han myklorn mogha som i?5 fölgdho enom vngom månne enna änkio dödha son til grawa. Än milde hørran varkunnadhe änkionne som dödha sonin grät. oc tok vppa barinne oc bödh them som baro standa quarra. Sidhan sagdhe han. Vngir. man. Jak sighir thik stat vp. ok

ginstan stodh han vp som dödhzr var. ok var herm i50 fik han atir sinne modhir. Ån the som thätta sagho vndradho här vppa oc louadho gudh.

(Kap. 27.)'

f> Af the smamönne som vprestis af dödha oc huru rnarlha fik boot af sinne soot

For ens hyfdhinga bön skuld, tha gik var herra ihesus mz honom at vpresa hans dottir. Nw i them moghanom som mz honom*gik var en quinna

io som hafdhe ena hardha soot. oc thz six at thz var martha. marie magdaleno systir. hon sagdhe mz sik. vm iak at enast finge taka vppa fallenom a hans klädhom tha vordhe iak heel. ok nar hon nalkadhis honom oc kom vidh klädhin. vardh hon

frälzt som är af siukdomenom. An var Iwra ihesus sagdhe ginstan, hwa tok vppa mik. tha swaradhe sancte pädhar h^rra moghin thrängir thik oc gör thik omak. oc thu sighir hwar tok vppa mik, Se hwat tholughir var herr a är. hwat

opta vardh han thrängdir af moghanom. thy at the vildo nalkas hononx. An var h^rra ihesus viste väl hwat han sagdhe. ok sagdhe än. kom nakar vidh mik, Jak kände väl at dygdhen gik af mik, Tha gik martha vidhir oc sagdhe vppin-

barlica hwat hon hafdhe giort, oc huru hon var frälst af sinom siukdom. gärna helde var hørra ihesus hona hulke han beuiste sidhane swa stora lioflikhet. tha sagdhe han til hänna, thin tro giordhe thik heela. J thässo miraculo hawir thu at tron

hon lofwas. oc at var h^rra vil at iniraçula skulu

ginstan stodh han vp som dödhzr var. ok var herm i50 fik han atir sinne modhir. Ån the som thätta sagho vndradho här vppa oc louadho gudh.

(Kap. 27.)'

f> Af the smamönne som vprestis af dödha oc huru rnarlha fik boot af sinne soot

For ens hyfdhinga bön skuld, tha gik var herra ihesus mz honom at vpresa hans dottir. Nw i them moghanom som mz honom*gik var en quinna

io som hafdhe ena hardha soot. oc thz six at thz var martha. marie magdaleno systir. hon sagdhe mz sik. vm iak at enast finge taka vppa fallenom a hans klädhom tha vordhe iak heel. ok nar hon nalkadhis honom oc kom vidh klädhin. vardh hon

frälzt som är af siukdomenom. An var Iwra ihesus sagdhe ginstan, hwa tok vppa mik. tha swaradhe sancte pädhar h^rra moghin thrängir thik oc gör thik omak. oc thu sighir hwar tok vppa mik, Se hwat tholughir var herr a är. hwat

opta vardh han thrängdir af moghanom. thy at the vildo nalkas hononx. An var h^rra ihesus viste väl hwat han sagdhe. ok sagdhe än. kom nakar vidh mik, Jak kände väl at dygdhen gik af mik, Tha gik martha vidhir oc sagdhe vppin-

barlica hwat hon hafdhe giort, oc huru hon var frälst af sinom siukdom. gärna helde var hørra ihesus hona hulke han beuiste sidhane swa stora lioflikhet. tha sagdhe han til hänna, thin tro giordhe thik heela. J thässo miraculo hawir thu at tron

hon lofwas. oc at var h^rra vil at iniraçula skulu

kimnoghas for annars gagn skuld ok nyttelikhet. Ån thz masta han gat tha lönte han them for ödhmiuktena skuld, som thu nu seer. ok thz han giordhe mz gudhdomsins valde oc makt. thz til-räknadhe han hänna tro. Ämuäl hawir thu här 5 ok til ödhmiuktena gömo. eet thz som är mykyt 151 märkelikit thz sancte bernardus scn'fwar os til kännedom sighiande. hwar en thän thør gudhi fulcomlica thiänar. ma kallas faallir thz är yttarste delin af christi klädhom. for thy at han sik ödh- io miukan räknar. An thän som kombir til swa stora fulcomlikhet. at han vardhir hördlwr af gudhi, äntigia i thy at han forskullar siukom mannom helsona. älla i androm rniraculis. tha

skal han ther af äkke höghfärdhas. älla sik til räkna thz. thy at ir> thz giordhe gudh ok äkke han. Nw än thot martha hon trodde at hon skulle värdha helbrygdho vm hon toke vppa vars hørra ihesu christi klädhom som hon ok vardh. tho gik äkke the dygdhin af klädhomen vtan af gudhi, ok thy sagdhe han känna dygdh haua gangit af sik. oc thy skal thu alre nakat sin nakat got thik tilscnfwa. thy at thz är alt af gudhi. Sidhan gik var Iwra ihesus til hyfdhingans hws oc vpreste dottor hans som dödh var

(Kap. 28.) Af sancte marie magdalene vmuändilse

UAr liofwe hørra ihesus var en dagh budhin til gäst af enom som hat syinon leprosus. ok gik mz honom til at ata mz honom, oc thz pläghadhe han göra swa väl for godhuilia skuld, som for the

kimnoghas for annars gagn skuld ok nyttelikhet. Ån thz masta han gat tha lönte han them for ödhmiuktena skuld, som thu nu seer. ok thz han giordhe mz gudhdomsins valde oc makt. thz til-räknadhe han hänna tro. Ämuäl hawir thu här ok til ödhmiuktena gömo. eet thz som är mykyt 151 märkelikit thz sancte bernardus scn'fwar os til kännedom sighiande. hwar en thän thør gudhi fulcomlica thiänar. ma kallas faallir thz är yttarste delin af christi klädhom. for thy at han sik ödh- io miukan räknar. An thän som kombir til swa stora fulcomlikhet. at han vardhir hördlwr af gudhi, äntigia i thy at han forskullar siukom mannom helsona. älla i androm rniraculis. tha skal han ther af äkke höghfärdhas. älla sik til räkna thz. thy at ir> thz giordhe gudh ok äkke han. Nw än thot martha hon trodde at hon skulle värdha helbrygdho vm hon toke vppa vars hørra ihesu christi klädhom som hon ok vardh. tho gik äkke the dygdhin af klädhomen vtan af gudhi, ok thy sagdhe han känna dygdh haua gangit af sik. oc thy skal thu alre nakat sin nakat got thik tilscnfwa. thy at thz är alt af gudhi. Sidhan gik var Iwra ihesus til hyfdhingans hws oc vpreste dottor hans som dödh var

(Kap. 28.) Af sancte marie magdalene vmuändilse

UAr liofwe hørra ihesus var en dagh budhin til gäst af enom som hat syinon leprosus. ok gik mz honom til at ata mz honom, oc thz pläghadhe han göra swa väl for godhuilia skuld, som for the

astundanena th<?r han hafdhe til siälinna belso for hulka han foor nidhir af himerike thy at vmgang-ande oc ätande rnz ma?znomen. drogh han them til sin älskögha oc kärlek, han lät sik oc biudha for fatikdoms skuld, thy at han var alra fatikastir oc hafdhe af världinna ägho enkte hwazske fore sik älla sinom discipz^lis. ok thy tok var h<?rra ihesus. ödhmiuktinna spöghil ödhmiuklica mz tholkom nar 152 honom böödz. tha som swa var i fallom. at han io var thorftoglur. Nw fik maria magdalena höra at han aat i thäs sama symonis huse. hon hafdhe vanlica nu hört hans pr^dican oc älskadhin hete-lica. än thot hon hafdhe thz äkke än vppinbarat. Nu tha hon fik innerlica hiärtans sorgh for sina synde. oc vardh vptäiid af hans älskögha. thänkte hon väl at hon kunne äkke faa helsona vtan han. ok gat nu äkke längir vnat sik. gik hon af stadh thit som gästabudhit var. oc gik fram for budlia-folkit mz nidhirlutto änlite, oc öghonen hafdhe hon hwarghin vtan nidhir a iordhena, oc hafdhe änga roo för än hon ko??£ til varn h<?rra sin älske-lica oc alra kärasta, ok fiöl tha ginstan nidhir for hans fötir vpfylt mz blygdh ok innerlike sorgh af sinom syndom, ok som hon laa swa framluto mz änlitino owir hans fötir mz enne tröst, thy at hon älskadhe han nu innerlica af allo hiärta owir al thing, tok hon starklica til at sukka oc gråta, swa som hon skulle al flyta bort i tarom. ok sagdhe thystlica mz sik siälue. h<?rra min starklica oc so stadhelica tro iak oc vidhir gaar thik vara min gudh. oc min h^rra. J myklo oc margho hawir iak dröft thit

gudhelica väld. Jak syndadhe mot alle thinne

rätuiso. oc flere äru mina synde än sandkornin i hawino. tho flyr iak til thiäna miskund. Jak vsul oc vräng syndirsca syrghir oc sukkar oc latir mik ångra mina synde. Jak bedhis nadh. oc är iak redho bätra mik. oc vil air e optar meer gänga fran thinne lydhno. älla vara thik olydhogh. Bidh^r iak thik liofuaste skapare, wrak mik äkke fran 153 thik. thy at andra wtuägha weet iak mik hwarghin hawa. ey vil iak ok til nakan annan lita thy at ensamen thik älskar iak owir al thing, ok köör io thy äkke mik fran thik, vtan näfs mik oc plägha mik for mina ondzsco oc synde som thik thäkkis. An tho bedhis iak miskund. Nw ä mädhan hon swa ryghelica läät ok vengadhe sik. tha rurmo hänne tarane swa at hon vätte alla fötrena a varom hørra. swa som thyt the våren alle thwaghne. Tha vände hon ok atir vm sidhe at gråta, ok thänkte väl mz sik at ouärdhokt var at hänna tara skullo koma vidh hans fötir strök hon af them oc thyrk-adhe fötrena mz sino hare. Än thy thörkadhe hon them mz hareno at hon hafdhe äkke när sik nakat thz som gäfuare älla dyrare var. mz hulko hon matte them stryka, oc giordhe hon thz for thy at hon hafdhe harit nytiat til thz fanyt ok skadhelikit var. ville hon thz nu nytia ok vända til thz som ganglikit oc nytlikit var, Ok at murmin skulle ekke lankt vara fran fotomen, at hon skulle opta faa kyssa them. äpte thy som älskoghans bruni vaxste i hiärtano, ok for thy at vars Iwra ihesu fötir varo söroghe af väghinom. smordhe hon them medh dyrom smörilsom. thy skalt thu väl skudha hona ok langsamlica thänkia hänna

gudhelikhet, som swa enkannelica var älskadh af varom herra. for thy at thätta var höghtidhelikin oc fulcoTwmit märkelikin gärning Skodha oc ämuäl

154 varn herra ihesum hwat väluilioghlica han tok s hona. ok huru tholimodhelica han stadde hänne alt thz hon giordhe, han hiolt vppe oc lät af at ata alt ther til at ärindit var ändat. Ämuäl hiolt oc budhafolkit vp. oc alle vndradho vppa thätta nymärit, An symon dömde han storlica mykyt i sino hiärta, at han lät han na sik af tholke quinno. Swa som han hafdhe äkke varit prøphete. oc hafdhe äkke vist hulken hon var. Än i thy at var herra swaradhe til hans hiärta thanka. beuiste han sik vara sannan prøpheta, Ok van han mz thy äpte-

dömilse ther han sagdhe af them som skylloghe varo, Ok nu mädhan han ville oppinbarlica tee at al thing fulcompnas oc gömas i kärlekiriorø. sagdhe han, hänne forlatas manga synde. thy at hon älskadhe mykyt, Ok sagdhe sidhane til hänna.

gak i fridhi, O hwat lostelikit ok lioffc var thz ordhit. hwat gärna rnagdalena hördhe thz. oc hwat gladhelica hon gik thädhan, fulcomplica vänd til hans, lifwande thädhan fran höuisklica i alle fulcomlikhet, ok var altidh stadhelica quar när

honom oc hans modhir, Thänk thy thätta granlica, oc fresta vidhir at fylghia swa storan kärlek, som här swa mykyt lofwas af varom h^rra. badhe mz ordhom oc gärningom. Ok hawir thu här vppin-barlica at kärlikin byggir atir fridhin mällan gudh

oc mannen. Som sancte pätar sighir, at kärlekin hyl syndanna mykelikhet, kärlekin gör alla dygdhe fulcomplica. oc ängin dygdh thäkkis gudhi vtan

kärlekin. som var herra sighir, J thy skulu alle vita at i ärin mine discipwli vin i hawin inbyrdhis mz idhir kärlekin. oc thz är thz nya budhor dhit 155 som han gaf os at vi skolom älskas inbyrdhis. oc nar han badh for os tha badh han at vi skullom vara enadhe i kärlekenow hwat väntom vi at kärlekenom liknas mädhan han fore

sätz martyrio oc troraie som biärghin fore af stadh Ok thz är som iak sighir at fridhin skal os vara af os siälfwom. ok alt thz som vtan til synis hota. thz io rädhir äkke. thy at thz gör ey skadha. ok hwaria enna siäl mykylikhet räknas äptir thy som kärlekin är stor til ther hon hawir, Ok then som hawir mykyn kärlekin är stor. ok thön som hawir litlan är liten, hawir hon oc ängin, tha är hon änkte. som sancte paual sighir Vm iak hawir äkke kärlekin tha är iak enkte. An vm hon nu tilbyria at haua nakat litit vätta swa at hon älskar them som hona älska, ok helsa them atir som hona helsa. Nw ma iak äkke sighia. at hon är änkte som mz thy haldir vinskapin at hon gifwir them som hänne gifwir. Än som var Iwra sighir, hwat vilt thu at hon skal mera göra. thy at man kan äkke mera taka än til är, Tho the siälina som iak veet haua swa litlan kärlekin. kallar iak hwazske vidha älla stora vtan rät badhe thranga oc stunta. Än the siälina som i nadhinne swa mykyt thrifs. at hon far owir thän menföra oc thranga älskoghsins ända. ok fatar fore vidha godhleksins mänzsco af asllo andans frälse hulkin som giwir sik vin vm at wträkkia sik mz ena handa fulco?nmit vidho gooz vilia sköte, oc älska hwarn sin iämenstin som

156 sik siälua. hwat ey herras dygdhin the siälinne. hwat skal the siälin tha mera göra som sik swa vidha gör, ok swa mykyt vidha som hon bär kärleksins skötit ther alla vmfägna. Ämuäl them mz hulkom hon hawir hwazske skylskap älla licamlikin vinskap enkte oloflikit hop til nakat gagn. älla for thy at hon väntir sik atirlön, ängorn skyllogh at atirgälla for the godhgärninga hon hawir takit, Vtan i swa matto som sancte paual io sighir. Ängom ärin ij nakat pliktoghe. vtan at i skulin inbyrdhis älskas, thy skalt thu göra kärleksins rike owiruälle. oc bekräkta thz alt i yttarsta landamärin, ok skalt ey thänkia at milhetinna inälue skulin ämuäl atirlykkias ouinomeii. Gör väl vidh thän som thik hata. oc halt them fridh thør fridhin dröua. ok tha är thinna siäl vidhlekir tholkir som himilsins. oc högdhin ey oiämpn. än fäghrindin är ey 'olik. Sidhan fulcomnas thz som dauid sighir j hänne. Extendens celum sicut pellem. J hulko thän äro fulle, himinenom omät-elica högher, oc owir vidha höghelikhet vndarlica faghir, han värdoghas nu ey byggia vtan vidhelica spazera. thy sen i hwat nyttelik, oc hwat tharflik kärleksins dygdh är. vtan hulka omöghelikit är thäkkias gudhi, ok vtan iäf tha thäkkias alle mz hänne Thy skalt thu af allo hiärta oc alle makt gifwa thik vin vm at faa the dygdh th^r thik lätir gärna thola oc bära alt thz hart oc hwast är for gudz skuld oc iämcn'stna.

(Kap. 29.)

At iohannes Baptista sände sina cliscipulos til varn herra ihesum

Tha thän ärofulle riddarin vars herra ihesu christi precursor iohannes baptista var i bandomen. oc af is? herode sattir i myrkostofwo for rätuisonna vário thy at han auitte herodern at han hafdhe sins brodh^rs hustru honörn lifwande, Ville han ledha sina discipwlos ther til at the skullo fölghia varom herra ihesu, tha sände han them til hans. for thy io at nar the hafdhin hört hans kännedom, oc seet hans vndarlica gärniiiga. skullin the vptändas i hans älskogha oc fylghia honom äptir. Än discipuli gingo til hans ok sagdho a Johannis vägna til varn herra ihesum. Äst thu then som koma skal. älla skolom vi nakan annan vänta. Än tha the komo til vars herra, hafdhe han rnykyn mogha när sik. thy skalt thu väl granlica han skodha huru lioflica han tok iohannis discipwlos. oc huru vislica han swaradhe them först mz gärningomen, oc sidhan mz ordhomen. ok i thera näruaro helde han badhe dumba oc döfwa oc blinda, oc giordhe mång annor miracula oc prädicadhe for folkeno, Ok sidhan i bland annat tha sagdhe han them. Gangin oc sighin iohanni thz i hördhin oc saghin. the gingo oc sagdho thz iohanni. hulkit han hördhe fulcommit gärna, ok nar iohannes var döåhir blifwo hans discip?^li stadhelica när varom herra ihesu. Nw tha the varo bort gangne. louadhe var herra ihesus mykyt iohannem fore folkeno, sighiande han vara meer än pr<?pheta, ok at i bland them. som af

quinnom varo födde vpstod ängin större än han. ok mykyt arønat som thu hawir scn'fuat i ewangelio. Altidh skalt thu skodha varn Iwra ihesum, swa tha han prølicar som tha han gör miracula. äpt^r thy som thik är förra sakt.

(Kap. 30.) 158 Af sancti Johannis dödh

NAr then snödhe herodes oc the argha horkonan hafdho stadhfäst sina mällan at dräpa iohannem.

io at the skullin ängin hawa som them auitte for syndena Tha hände at herodes hiolt stort gästa-budh vppa thän daghin som han var föddir, Ok the vsla dottorin herodis huppadhe oc thz thäktis hanum. ok them som budhne varo, badh hon gifwa

sik iohannis baptiste howdh, ok herodes sände ginstan en som han hals hiog i myrko stofwonne. Seer thu hwat mäghin ma/me som swa oquämelica var dräpin. oc hwat qumno. i hulke ondzskan badhe bödh oc styrdhe, O hm*a gudh huru thu vilde

thz städhia. hwat är thz at thänkia at iohannes skoli tholkaledhis döö som var swa fulcomiri oc hälaghir at han väntis vara christus. Vilt thu ytterlica tala af thässo ärindeno, nar thu hawir hört thera ledha oc oqämelica gärninga. tha thänk

iohannis mykelikhet ok enkannelica värdhelikhet. oc tha mat thu väl for sanno vndra. Thu hördhe förra huru han var i mangom thingom louadhir af varom herra» hör nu huru sancte bernardus louar han sighiarøde Modhorin oc alla kirkio mästersca

romara kirkia af hulke som sagdhis. Pätar iak badh for thik at thin tro skulle äkke vanskas.

quinnom varo födde vpstod ängin större än han. ok mykyt arønat som thu hawir scn'fuat i ewangelio. Altidh skalt thu skodha varn Iwra ihesum, swa tha han prølicar som tha han gör miracula. äpt^r thy som thik är förra sakt.

(Kap. 30.) 158 Af sancti Johannis dödh

NAr then snödhe herodes oc the argha horkonan hafdho stadhfäst sina mällan at dräpa iohannem.

io at the skullin ängin hawa som them auitte for syndena Tha hände at herodes hiolt stort gästa-budh vppa thän daghin som han var föddir, Ok the vsla dottorin herodis huppadhe oc thz thäktis hanum. ok them som budhne varo, badh hon gifwa

sik iohannis baptiste howdh, ok herodes sände ginstan en som han hals hiog i myrko stofwonne. Seer thu hwat mäghin ma/me som swa oquämelica var dräpin. oc hwat qumno. i hulke ondzskan badhe bödh oc styrdhe, O hm*a gudh huru thu vilde

thz städhia. hwat är thz at thänkia at iohannes skoli tholkaledhis döö som var swa fulcomiri oc hälaghir at han väntis vara christus. Vilt thu ytterlica tala af thässo ärindeno, nar thu hawir hört thera ledha oc oqämelica gärninga. tha thänk

iohannis mykelikhet ok enkannelica värdhelikhet. oc tha mat thu väl for sanno vndra. Thu hördhe förra huru han var i mangom thingom louadhir af varom herra» hör nu huru sancte bernardus louar han sighiarøde Modhorin oc alla kirkio mästersca

romara kirkia af hulke som sagdhis. Pätar iak badh for thik at thin tro skulle äkke vanskas.

vardh vigdh oc kalladh sancti ioharmis kirkia. som för hat sancti saluatoris. ok var väl värt at han främiadhe sin enkannelica vin ther som pätar kors-fästis. ok paulrø lutar for swärdheno. Än tho blifwir värdhelikhetin pn? cursori. Roma klädhis mz purpura i thy at th^r äru mange the som fore gudz skuld tholdo dödhin. Än höxsta värdhelikhetin 159 gömis thässom hälgha patriarchanom. Johannes är hwari stadh mere i allom enkamielikin. oc owir alla vndarlikin. hwa är swa ärlica budhadhir, hwa är io swa enkannelica i modhir lifwe vpfyltir mz them hälgha anda. hwem hawin ij läsit haua gladz älla frygdhas i modhir lifwe. af hwars fözlo tima hawin i seet kirkiona hälla höghtidh, hwa är then som swa piltir gik i öknena. hwar vrngik swa ödhmiuk- lica. hwar tedhe först penitenciam oc himerikis rike. hwa döpte ärorna konung, hwem tedhe sik the hälgha thräfallelikhet först swa vppinbarlica. hwem bar var h^rra ihesus christus tholkit vitne, hwa hedhradhe swa kirkiona. Johannes patriarcha. han är visselica patriarchanna finis oc capud. Johannes prøpheta oc meer än prøpheta thy at han

viste thän mz fingreno som andre sagdho at koma skulle. Johannes ängil. Än i bland änglana then wtualde, som var helare bär honom vitne tha han sighir Ecce ego rnitto angelum meum. Johannes apostolus. oc en af apostolomin hyfdhingin oc thän förste, qui fuit homo rnissws a deo. Johannes ewangelista oc än then förste som os viste väghin til,,, himerikis mz sinne prødican. Johannes virgo oc är iomfrudomsins höxsta ärlikhet. blyghelikhetzs-

ins lof. oc renleksins äptedöme. Johannes martyr ok alla thera lius som födh tholdo for ehristo. han är roparins röst i öknerine. domarins forelöpare, gudz sons kreyiare. han är ok helyas i hulkom som ändadhis badhin laghin oc prophete. Johannes han är brännande oc liusande lyktan. Ey skal man oc thz thighia at iohannes han är swa sattir i nio ängla korana at han är ämuäl fördhir öfwärst i seraphin. Hör ok huru iohannes

io msostomus han lofuar iohannem baptistam i erme smnone sighiande. Johannes är dygdhanna scole. oc mästare, hälaghetzsins fäghrind oc rätuisonna reghla et cetera. Än är thz swa at thu liknar til saman iohannis höghelica värdhelikhet, ok thera

ondzsco diuplikhet som han drapo. tha hawir thu väl ämpne at vndra. oc än vm man matte sighia muwbla mot varom hørra hwi han ville tholkit städhia. Thy at til at afhugga tholkins oc swa värdhelikx inanz howdh. sändis en stupo grefwe.

som han hafdhe varit nakar snödhaste mandråpare oc värste röuare. Skodha thy han mz alle vyrdhning oc store varkunnan. huru han ödhmiuklica räkkir halsin til thäs fula skalksins stupo grefwans budin, oc thakkar innärlica gudhi. Sit hälaghasta

howdh lagdhe han owir en stok. oc tok thululica hwart eet hug. alt til thz var alstingx afhuggit See hwat ändelykt iohannes fik vars herra frände, ok alrakäraste vin. thän thør mast viste af gudz hemelico thingom. Sannelica är os thz stor skam

at vi arom äkke tholughe i alle ginuärdho. Johannes tholde tholimodhelica dödhin, oc sidhan tholkin dödh, Ok vi som fulstoppadhe arom mz

syndomen, oc gudz wredhe värdhe, latoras ey gita tholt Htin örat. älla nakat thz os är ginuärdoght. Ok än stundom ey ordhin. Var hørra ihesus var tha i iudha landmö, tho äkke th<?r som thätta hände. Än nar Johannis dödhir var honom sagdhir tha grät mille hørran sin kämpa oc sin frända oc i6t gräto hans discipwli mz honom. Ämuäl grät oc iomfrw maria som han hafdhe först takit af iordh. oc han innärlica älskadhe. Än var h^rra hugnadhe sina modhir oc sagdhe hon. Son. hwi värnadhe to thu ey han at han hafdhe ey swa dööt. Tha sagdhe var hørra til hänna. Min värdhelica modhir, tholkin värn tharfuadhis äkke. thy at han doo for rnino?ft fadhir. oc hans rätuiso vário. oc han skal vara sköt i hans äro ok mins fadhirs akt är äkke at värna älla varia sina vini här i världinne i swa matto, thy at the skulu här äkke länge dwälias. oc ey är thera fädhirnis land här vtan i himerike. Johannes han är skildir vidh lica?mnans band. oc ey är stort aat huru människian döör. Ouinin tedhe i honom sina grymheet. swa mykyt han formatte. Än han skal styra äuärdhelica mz rninom fadhir Glädz thy oc hugnas min alra kärasta modhir. Nakrom daghom ther äptir, foor var h^rra ihesus thädhan, oc gik atir i galileam. Thy skalt thu i allo thy som sakt är thänkia som thu vare när stad. mz alle gudhelikhet Ok ä hwart var Iwra gaar. tha skalt thu fölghia honom.

(Kap. 31.)

Huru var herra ihesus taladhe mz qumnonne vid brunnin

NAr var hørra ihesus foor atir til galileam af iudha landeno. som skilia aat siutighi thera milo. Ok tha han foor vm sarnaria?7i var han thröttir af väghinom thy for gudz skuld skodha han här. huru han tok nu rnaklica til gaa tha han var thröttir. Opta var han thröttir. oc alt hans lifw-

ärne var mödhosamt. thy satte han sik vppa brunnin

162 oc hwilte sik. Än hans discipuli gingo in i stadhin

at faa them nakan matin Jnnan thätta tha kom

en quinna som hat lucia til brunnin äpte vatne,

Tha byriadhe var hørra til at tala mz quirmonne

af storom höghelicom thingom, oc vppinbaradhe sik hänne. Än af thy som han rnz hänne taladhe, ok huru discipwli komo atir til hans af stadhenom, ok huru af stadhenom komo möte honom äptzV quinnonna ordhom. ok huru han gik mz them oc

blef ther. oc huru han gik thädhan, thz vil iak äkke här sighia. Thz är alt lät, läs ewangeliur/i ther som thz star. Ok skodha varn Iwra ihesum i allo thy som han th^r giordhe, ok mat thu thør rnärkia til kännedom faghir thing oc nytlikin,

Först vars hørra ihesu ödhmiukt, J thy at han blef ensamin quar nar discipwli gingo ij stadhin. hwar thu mat pröfwa hwat däält oc hemolt the hafdho vmga mz honom, Ok swa i thy at han taladhe swa ödhmiuklica af tholkom höghelico?n

thingom mz enne ensampne quinno, ok skipto swa iämpnom ordhom sina mällom. ok han tok sik thz

änkte til misthykkio. älla miswyrdhe hona, hafdhe han talat af thera handa thingom for mangom visom mannoT??. thz hafdhe varit stort, Äkke göra swa the höghfärdhoghe. vm the fingin wtgiuta sin bulghno ordh i bland faam. oc än hällir for enom. the räknadho them al vara tappadh, ok thykto som the varin ey värdoghe at fa thera ordh. Annat är at thu thänk hans fatikdom, ok licamlica thwang, An thu hawir här at discipuli gingo i stadhin at leta them vp mat. oc thz the funno io 103 baro the thijt oc villo at han skulle ata, Än hwar mundo the skola ata, visselica rät ther vidh bruraiin älla vidh nakan bak, älla nakra källo. See thy huru han aat, tha han var badhe thröttir oc hungroglur Tro ey at han giordhe swa at enasto thz sinnit. vtan han giordhe tha swa som han altidh plägh-adhe göra Af hulko thu mat vppinbarlica finna, at nar ödhmiuke h^rran oc fatikdorns älskarin gik vm världina aat han opta vtan stadhin ther ängin bodhe. hwar han korn äntigia til källo älla nakan bak, Ok ä huru thröttir älla inöddir han var hafdhe han hwazske sudhin älla konstelica reddan mat. ey oc kräselican mat, oc ey dyrt vin. Vtan han som alla vingardhana gör fruktsama. oc alla käll-onar skapadhe. ok alt thz som röris badhe i vatne oc a iordh. drak rinnande bäkkia vatn. sitiande ödhmiuklica nidhir a iordhinne som annar stafkarl vidh at han aat brödhit. At thy thridhio thänk huru- stora vin han gaf sik vm andelik thing, thy at nar discipuli budhu honom ata sagdhe han. Jak hawzr thän mat ata som i vitin äkke. Min matir är at göra hans vilia som mik sände, ok ey ville

han ata. vtan bidhadhe them som komo af stadhenom, at han skulle än förra prødica fore them. viliande förra göra thz som andelikit var än licam-likit. ä huru mykyt han thorfte thz tha vidhir. Skodha thy han i thässom thingomen. oc gif thik vin vm at fölghia hans dygdhe

(Kap. 32.)

Huru iudhane drogho varn herra ihesum vppa en bärgh klindt oc villo skiwian ther nidhir fore

164 io N Ar var Iwra ihesus kom atir til nazareth. oc iudhane beddos af honom miracula. oc han beuiste them at the varo owärdoghe at fa miracula. vordho the äkke bätre än galne, ok drifwn wt af stadhenom. Än var mille h^rra ihesus flydhe vndan

for them oc the fölgdho fast äpte. oc fatadho han i wredhinne som the tha hafdho, oc drogho han vppa en biärghaklint. oc villo han skiufwa ther nidhir. An var hørra gik mz sino gudhelica valde mit w hopenom fran them. oskaddir. thy at timin

var äkke än komin i hulkom han hafdhe wtualt at döö. Ok thz six at i stenomen som han foor nidhir aat. synas rynkionar äptir klädhomen hans. Ok vnde biärghskuro/me rymde stenin vndan. swa mykyt at han fik väl rwm at

löna sik. swa som han hafdhe varit af vax. ok alla rynkionar som klädhin varo skipadh blifwo ther quarra. som the hafdhin varit ther grepta. Skodha thy han flyande for them ok lönande sik vndi the bärghskrifwnne. oc varkwzna* honom i hans plagho oc vidhir mödho.

oc vidhir fresta fölghia honom i hans ödhmiukt oc tholimodhe

han ata. vtan bidhadhe them som komo af stadhenom, at han skulle än förra prødica fore them. viliande förra göra thz som andelikit var än licam-likit. ä huru mykyt han thorfte thz tha vidhir. Skodha thy han i thässom thingomen. oc gif thik vin vm at fölghia hans dygdhe

(Kap. 32.)

Huru iudhane drogho varn herra ihesum vppa en bärgh klindt oc villo skiwian ther nidhir fore

164 io N Ar var Iwra ihesus kom atir til nazareth. oc iudhane beddos af honom miracula. oc han beuiste them at the varo owärdoghe at fa miracula. vordho the äkke bätre än galne, ok drifwn wt af stadhenom. Än var mille h^rra ihesus flydhe vndan for them oc the fölgdho fast äpte. oc fatadho han i wredhinne som the tha hafdho, oc drogho han vppa en biärghaklint. oc villo han skiufwa ther nidhir. An var hørra gik mz sino gudhelica valde mit w hopenom fran them. oskaddir. thy at timin var äkke än komin i hulkom han hafdhe wtualt at döö. Ok thz six at i stenomen som han foor nidhir aat. synas rynkionar äptir klädhomen hans. Ok vnde biärghskuro/me rymde stenin vndan. swa mykyt at han fik väl rwm at löna sik. swa som han hafdhe varit af vax. ok alla rynkionar som klädhin varo skipadh blifwo ther quarra. som the hafdhin varit ther grepta. Skodha thy han flyande for them ok lönande sik vndi the bärghskrifwnne. oc varkwzna* honom i hans plagho oc vidhir mödho.

oc vidhir fresta fölghia honom i hans ödhmiukt oc tholimodhe

(Kap. 33.)

A.f enom som hafdhe visna handena oc vardh helad h{r af varom herra

EN hälaghan dagh prødieadhe var hørra ihesus i iudhakirkionne. oc ther var en som hafdhe visna handina. Var hørra ihesus lät han vp standa thør mit i bland folkeno. oc spordhe the laghuisa männ-ena vm loflikit vare at göra väl vm sumiadaghin. än the thagdho. tha badh var hørra han räkkia wt handena, oc hon vardh ginstan helbrygdho. io 165 Ok giordhe var hørra ihesus opta flere miracula vm surcnadaghin iudhomen til skam oc vanäro som kötlica vndirstodho laghin, hulkin gudh ville at andelico skullo hallas. Ok ey skulle man vm sunnadaghin lata af godho oc kärlekx gärningom. vtan af syndinne oc thräla äruodhe. Af hulko the skändos oc wordho thäs värre ok satto sik mykyt mot honom oc sagdho. Thänne rnannin är ekke af gudhi som äkke gömir suraiadaghin Än ekke lät var hørra for thän skuld af. vtan gaf sik thäs mere vin vm at göra miracula at the skullen frälsas af the villone, Tak thy äptedöme af varom Iwra i hans gärningom. oc lat äkke af at göra thz som got är. än thot somlike orätuislica skändas af thy. Thy at thz godha som tharflikit är til siälinna helso oc gagn. skalt thu äkke forlata nar somlike skändas oc arghas ther af, An licamlikit gagn skal man lata for kärlex skuld at man ey skände sin iämcn'stin som sancte paual sighir. Got är halda sik badhe af köt ok vin. ther til at thin systir skuli ey skändas älla thola nakat meen

(Kap. 34.) Huru var herra ihesus ökte hrödhit

UJ läsoni af at var herra, ihesus, vaar liofwe frälsare twem sinnom ökte faa brödh. oc giordhe mät af them mång thusand folk. Thz mat thu väl ledha til enna thänkilsa. ok thänk i hänne badhe hans ordh oc gärninga. Än han sagdhe tha. Jak hawir miskund owir moghan. thy at the haua nu blifwit oc bidhat när mik thre

dagha, oc hawra 166 io änkte thz the magho ata. ok lätir iak gaa them fastande fra?z rnik tha vanskas the i väghenom. ok somlike af them äru längdan hijt kompne. Ther äpte ökte han brödhit. swa at alle hafdho yfryt ata. Thänk thy här mång godh thing, oc särlica

huru var liofwe hørra var miskundsambir oc skön-ioghir. skällikir oc atgömol oc lät sik värdha vm thera thárfwir. Miskunnin drogh han til at hiälpa thera hawanzlöso tha han sagdhe. Ja,k hawir miskund owir moghan. thy at al världin är ful

mz hans miskund. Han var oc skynioghir oc sighir ther sak til tha han sighir at the hawa bidhat när honom thre dagha. Här mat thu see huru skyn-ioghir han är. oc swa hans mykyt vndarlica kärlek, thy at han talar som han hafdhe takit af them

stora godhgärninga, än som sant är. tha är thz alt thera gagn at the til hans komo An thz är som han annarstadz sighir, min luste oc min åstundan är at vara när människionna sonum. Än thot ther af kan honom ängin frome tiluaxa. vtan os

korabir thädhan var helsa, them som honom fölghia oc hans budhördh göma. älskar var hørra. oc ey

lykkir han them sina hand. vtan hiälpir them ful-comlica nar som them tharfwas. han var oö skäl-likin oc atgömol i thy at han thänkte thera tharf oc hawaridzlöso. huru the matto hawa vanskadz. oc huru somlike varo långdan kompne. See thy oc thänk hwat liof oc sööt thässon ordhin varo. Swa händir os daghlica andelica, thy at vtan han gifwir os. tha hawm vi änkte thz vi rnaghom ata. ok latir han os fastande tha vanskoms vi i vägh- 167 inom. Ok vtan han formaghom vi os äkke forese io i nakro thy os andelica tharfwas. Ok thy hawum vi ängin ämpne til at höghfärdhas. thän tidh vi takom nakan hughnadh af vars herra hand. älla oc tha vi thrifvoms i andelico äruodhe. thy at thz är äkke af os vtan af honom. Ok thy vm thu vaktar väl aat. tha skalt thu see gudz thiänara thes ödhmiukare. at the fulcompnare äru. oc gudhi nämare. oc i hans gafwo??^ höghelicare. thy at the tilräkna sik enkte vtan syndena oc vanskilsin. Ok thes mera människia^ nalkas gudhi thäs mera lysis hänne samuitit, Ok seer thy klarare gudz valdz mykelikhet. oc sina ysäld. ok swa kan äkke högh-färdhin älla fåfäng ära hawa stadh ij hänne, thy at the koma af fauizsconna blinde. Ok then som gudh känne ok sik siälua ranzsakar kan äkke högh-färdhas. ok enkannelica vi som komo/ft til gudz swa längdan. särlica talom vi vm vara vidhir lika som gingom fran gudhi vm syndena swa lankt wtländis Ok tha nakar kombir atir til hans. six han koma af langom vägh. Äpte thz var hørra hafdhe talat thässe ordhin. giordhe han gärningana. Skodha thy huru han tok brödhit. Först thakkadhe han

gudhi fadhir. ok sidhan fik han thz apostlomen at the lagdho thz fore moghan. Än i thera handom öktis thz swa. at hwar aat swa mykyt honom lyste. ok tha alle varo väl mätte, lupu them iwir manga brödhskala fulla. Thänk oc hwat lioflica han saa them ata oc gladdis i thera glädhi. Skodha oc

168 ämuäl huru the vndra vppa thätta miraculum, ok en talar til annan, oc thakka gudhi, Ok somlike af them hugnas oc vidhir quekias ey at enast licamlica. vtan än andelica til thera siäla. Än munde ther oc ey vara varfru som gärna hafdhe burit quinnomen brödbit. Ok glädz af at the hafdho varit väl pläghadha. äkke talar scn'ptin af thy. Än thu mat thänkia af thy äpter thy som gudh giuir thik nadhe

(Kap. 35.)

Huru var herra flydde vadan, tha moghin ville haua giort han til konung.

ÄPtir thz var hørra hafdhe mättat moghan thänkto the väl at han forrnatte foresee them i thy som them tharfwadhis. villo the göra han til konung. Än var hørra ihesus som viste thera vilia, flydde fran them vppa bärghit. för än the visto af, swa at the thäntidh funno äkke vppa han. thy at var hørra ville äkke licawlica hedhras. Ok skalt thu väl see at han sannelica vtan alla skrymtelikhet flydhe then hedhrin. Thy at han lät discipulos fara fran sik owir hawit. ok siälwir gik han vppa biärghit. mz then skäl at vm the hafdhin farit oc leet äpte honom i bland discipulos tha hafdho the han äkke funnit, discipuli vildo nödhoghe haua 90 Kap. M, 35.

gudhi fadhir. ok sidhan fik han thz apostlomen at the lagdho thz fore moghan. Än i thera handom öktis thz swa. at hwar aat swa mykyt honom lyste. ok tha alle varo väl mätte, lupu them iwir manga brödhskala fulla. Thänk oc hwat lioflica han saa them ata oc gladdis i thera glädhi. Skodha oc
168 ämuäl huru the vndra vppa thätta miraculum, ok en talar til annan, oc thakka gudhi, Ok somlike af them hugnas oc vidhir quekias ey at enast licamlica. vtan än andelica til thera siäla. Än munde ther oc ey vara varfru som gärna hafdhe burit quinnomen brödbit. Ok glädz af at the hafdho varit väl pläghadha. äkke talar scn'ptin af thy. Än thu mat thänkia af thy äpter thy som gudh giuir thik nadhe

(Kap. 35.)

Huru var herra flydde vadan, tha moghin ville haua giort han til konung.

ÄPtir thz var hørra hafdhe mättat moghan thänkto the väl at han forrnatte foresee them i thy som them tharfwadhis. villo the göra han til konung. Än var hørra ihesus som viste thera vilia, flydde fran them vppa bärghit. för än the visto af, swa at the thäntidh funno äkke vppa han. thy at var

hørra ville äkke licawlica hedhras. Ok skalt thu väl see at han sannelica vtan alla skrymtelikhet flydhe then hedhrin. Thy at han lät discipulos fara fran sik owir hawit. ok siälwir gik han vppa biärghit. mz then skäl at vm the hafdhin farit oc leet äpte honom i bland discipulos tha hafdho the han äkke funnit, discipuli vildo nödhoghe haua

skilt sik vidh han. Ån han nödhgadhe them gaa til skips oc fara owir, Godh var thera åstundan, oc the vildo altidh blifwa när varom hørra. Än han skipadhe thz annorledhis. Nw skalt thu see huru nödhoghe the fara fran honom. Ok huru var hé?rra ihesus nödde them til at fara. ok lät them vndirstanda at han andelica ville at the skullo ga til skips vtan han. Sidhan lyddo the ödhmiuk- 109 lica ä huru thungt oc hart them thotte thz vara. Swa gör var hørra daghlica mz os andelica, thy io at vi viliora at han skulle ängin tima vara fran os. Än annorledhis hawir han sik mz siälinne. han gaar oc kombir äptir thy honom thäkkis oc os tharfwas. som bernardus sighir, at tha vi hawrn mykyt vakat oc länge bidhit. oc arom nu stundom vata af manga tara rägnskurom. kombir brudh-gommin oc söke os. Ok ärnbrat nar han vänte hallas, veet man ey af för än han är hädhan Ok nar man takir atir til at gråta oc leeta. vände han atir. oc lätir taka sik. än äkke hälla sik quarran. Nar han ginstan är hädhan som han flyghir v handomen. Ok vm gudhelikin siäl idhnar bönena ok gratin, kombir han än atir. ok ey skal han misfelas hänne, älla hona därå i hänna vilia astundilsom. Än ok hwärfwir han ginstan annat sin. Ok synis äkke vta?i at än letis äpte honom mz alle åstundan. Thy at i thässom licamanom, ma vara af brudh-gonians när varo. thiok. än äkke ympnandis glädhi, thy at än thot vitianin glädhir. yrnpse omskiptilsin quälia tho ok mödha, Ok thätta är thorftelikit. älskoghan swa länge thola. til at hon faar eet sin läkt af sik olänkelika kropsins byrdhe oc opflughit*

Ok tha byrdhin är nidhir lagdh. är hon thingelik ok fräls i hugheno/ft fölghia sinom alra kärasta allaledhis äpte sino?^ astundilsom. aat väghinom owir contewplacionis. thz är clara syn oc vidhir känningx märka. Än tho vardhir han ij vpfärdh-inne äkke swa redhoboin hwarre siäl. vtan the siälinne enkannelica hulka stoor gudhelikhet oc stark åstundan, ok hiärtans älskelikin sötme beuisa brudh, Ok värdogha at gudz son i fari höghtidh-elica takande owir sik brudhgomma ham. thy enkom at han skoli ga ok sökia hona, Ok sighir bernardus, at han vanlica thy drogh sik vndan. at han skuli thäs hetelicare atir kallas, ok fastare hallas, ok lät än stundom som han ville längir bortgaa. ey for thy at han ville, vtan at honom lyste höra sighias. Måne nobiscura dømine. quoniam aduespe-rascit. thz är. Hørra var quar när os. thy at thz är ginstan quällir. som han ok eet sin giordhe nar apøstoli äruodhadho oc drogho fast arana oc rodho i binom stora stormeno?tt. tha kom han gängande aat hafwino vppa vatneno. ok lät som han ville gänga wt om them. ok ville tho ey. vtan pröua thera tro oc stadhughet. An som ewangelista sighir wordho the illa vidhir, ok thänkto at the sagho fantasma thz är nakat thz som annor-ledhis synis än thz är. som man pläghir sighia. at somlike see trol älla dyddylghio. Ok thässa mula skrymteliko vmskiptelikhetina som är hällir helsamen dispensacio ok skipan. som brudhgomen gudz son giordhe tha licamlica. gör han nu idhkelica a sina mato andelica mz gudhelike siäl sinne käro brudh Ok fran farande vil han hallas, oc bort

gängande atirkallas ok han gaar ok kombir äpte thy som honom thäkkis Än gaa är honom i nakra handa matto fore varo bäzsta ok koma altidh viliоght. Än thz är badhe fult mz dorn ok han veet ther väl skäl til., Än swa pläghir brudh- gommin ymse fara fran. ok koma til siälinna, som 171 han siälwir sighir. Jak gaar ok kombir til

idhir. Ok sighir han annarstadhz litit. ok i skolin äkke see mik. ok sidhan litit skolin ij see mik. O. litit. litit. sighir berna^^e O litit mykyt lankt. mille io hørra litit sighir thu vara thz at vi äkke seein thik. mz orlofwe fallir iak i ordh for min herra. thz är lankt ok alt ofmykyt lankt. tho äru thin ordh san. som prøphetin thin sighir a thina vägna. Vm han dwäls. tha bidha honom, thy at han skal äkke senka at koma. Än huru skal han äkke senka vm han dwäls. vtan thz som öfrit är a forskullanmna vägna. thz ympningas äkke vilianom. Ok girin lätir sik äkke nöghia, thy at älskande siäl föris aat vilianom. oc drax äptir astundilsornen. skrömtar. ok latir som thz kombir äkke vidhir hona hwat hon hawir forthiänt. lätir atir öghonin til swa höghelikit väld. ok seer väl op til sin vilia, sätiande sik iämpt vidh älskoghan, ok hafs hemelica vidhir atirkallar diärflica. oskäluande ok oblyghelica sin alra kärasta ok atir bedhis mz alle tröst sina krase, af thy frälse, som hon pläghir. kallande sin skapara och frälsara ey h^rra vtan sin alra kärasta älsk-ogha sighiande. kom atir käre min. Ok swa pläghir han ymse fara ok koma til andelica människio. älla ok til the som han hawir thänkt göra andelica, som thän som pläghir vitia aat sidhquällom ok

f ouarandis koma at han vil vita hwat som tidharide

är. Ok nu hawir thu hört huru var Iwra ihesus

172 andelika sökir siälina. oc far fran hänne, Ok hwat

siälin skal tha göra. thy at mädhan han är borto.

skal hon gifwa sik stora vin vm at atir kalla han oc thulumodhelica vmbära hans fran uaru. som vi hafwom äptedömilse af apostlomen thz lyddo, Ok än thot the skildos nödhoghe vidh han. tho gingo the til skips. vtan han. Swa skolom ok vi

io göra i hans fran uaru. sta mannelica i frestilsanna storm ok vidhir mödho, ok af hans godhleek bidha hiälp oc frälse. Nw skolom vi ok koma atir til vars hørra ihesu, thy at nar apostoli varo gangrie til skips. gik han ensamin vppa bärghit. ok vndkom

swa them som leetto äpte honom ok vildo göra han til konung. Seer thu hwat granlica han tok sik var. ok hwat vin han gaf sik om at fly kon-ungxlikin hedhir. gifwande os äptedöme at vi skolom samuledhis göra. thy at ey flydhe han for sina

skuld vtan for vara. Thy at han viste väl hwat fule därå vi arom vm vi staam äpte hedhir. thy at hedhrin är een af them försto snaromen thør inänniskian f ätas oc fångas ij. Ok the thung-asta byrdhe man kan sighia af, ther siälina sänkir

i fordömilse. hwat th<?t är hellir formandz döme hedhir älla af storom visdom, näplica kan thz vara. at then som lustas af hedhrenom är ey ij storom vadha oc branto nidhir falle. Alla ok som än är värra nu sundir knosadhir af falleno. Ok thz

vil iak tee mz flerom skälom, först for thy at

människian owir matto lustas i hedhrenom. ok

173 hawir vmsorgh huru hon skal han beuara ok ökia

ok »wtuidha thy händir som sancte gregorirø sighir, at ä thäs meer skils man fran himerikis älskogha at man inner meer lustas. At thy andro. thy at människian aktar at fa sik vini ok the som mz hänne hälla, at hon skuli gita mz thera hiälp värnat ok ökt hedhrin for myklo thy som hända kan. Ok til tholka vina thokka. gör hon opta moot gudhi oc sino eghno sarauiti. at hon skuli göra them viliogha at göra for sina skuld. At thy thridhio awndas människian vidh them som io hedhir hafwa, ok dantar vm them. at hon matte vara thäs hällir hedhir hallin, oc swa fallir hon i afwnd oc hat. At thy fiärdha. thy at människian räkna sik oc vil räknas af androm värdh then hedhrin. oc swa fallir hon ij hoghmodh oc högh- is färdh. thy at som sancte paual sighir Thän som. väntir sik sta ok nakat vara. mädhan han änkte är. han därå sik siäluan. Ok thy sighir var hørra i ewangelio. Thän tidh i hawin alt väl giort, tha sighin. Vi arom onytlike thräla. Än thz skal man vakta at han, sighi thz ey i swa matto som

somlike göra, for thy at han vil hedhras. At thy färnto thy at the gänga äkke äpte andanom, vtan äpte kötino. oc ey hafwa the hughin oplyptan til himerikis, vtan vafrande til mykla fanyto fafängo. At thy siätto oc yttarsto. for thy at sidhan männ-iskionne draghir luste til hedhrin. tha lukkas hon ther swa mykyt til. at hon gitir äkke heelz älla vari thäs quit. vtan röktar sik daghlica nyan ok 174 större hedhir. ok aa thäs meere hedhir hon faar thäs större hedhir åstundar hon. thy at hon tror sik vara badhe i sinom ok annars öghom altidh

hedhirlicare ok värdoghare än hon var van vara, Ok swa fallir människian i the värsto syndena som är hedhir giri. th^r root är at mangom androm lastom. Ok af hänna ondzsko tha hör äkke mik vtan sanctum bernardwn som sighir at hedhir giri är behändokt ont ok hemelikit etir. lönlik soot ok swiksins mastar man. skrömtans modhir, ok awndinna fostirmodhir. lastanna vphof. helsonna tnaar. oc hiärtans blinde älla wtstingirska.

görande soot af boot. ok thranadh af läkedom. A hwat manga thässe sottin hawir däråt oc fulica nidhir kastat. Än hwat mon thänna marken fostra annat än huxsins gäld ok sannindinna glömsko. Älla hwat mon leeta äpte thässa forradharins fortappilse. ok awita mörkianna skulkara. vtan sannindin. Thy at hon är the som sighir Hwat dughir människionne at hon af lar alla världina, vm än hon gör sik siälue skadha oc än fortappilse. mädhan maktoghe ok valloghe skulu rnaktelica thola brändaghan ok pinonar. Sannindin är thön som draghir til aminne. hwat häggoma hedhirgiri är. litin hugnadhir ok hardhir dombir ok litin nyt. Ok at vars herra thridhi frestilse var af hedhir-girinne. thy at nar diäfwllin hafdhe teknat alt kring om världina sagdhe han til varn hørra. fallir

175 thu nidhir ok bidhir til rnin. tha gifwir iak thik alt thätta. Nw seer thu at hedhir girin är diäfwlsins dyrkan. Ok allom them som bidhia til hans i thy at the äru hedhir girughe them lowar han hedhir ok äro ok iak vänte väl som sancte bernardus sighir, at fleste af os girnas vpfärdhina. ok åstunda ophöghilse. Än ve är os vrn vi viliom honom

fölghia som sagdhe. Sedebo in monte testamenti in lateribws aquilonis som han ville sighia. Jak skal sitia höght oc allo radha ok skipa i norro sidhomen. Vsal veningir. äkke viliom vi fölghia thik i the rusno nordhmarkena. a them fiällomen är swa kält. Thu rosar thik af valleno som thu miste for hedhir girina. Hwat mange äru tho än i dagh som stigha i orena vsla fiätin äpte thik ok äru fulcommit faa ther vndkoma i hulkom ey herras luste til at vara forman. Hwem fölghin i io vsle. äpte hwem gangin ij. hwat ey är thätta thz bärghit th^r ängillin ville fara vppa. oc vardh diäfwl. Sidhan afwndadhis han vidhir at gudh ville gifwa ma?menom ärona af hulke han fiöl oc gaf sik alla vin om huru han skulle gita han däråt. Ok viste honom vppa eet annat tholkit biärgh. tha han sagdhe qumnonne. J skolin värdha som andre gudha vitande badhe got ok ont Ok swa finnom vi at valdzsins giri dref ängillen af sälikhetinne. Ok visdomsins luste oc åstundan röfwadhe af mannenoin odödhelikhezsiris äro. Nw om nakar vidhir frestar at klifwa oppa valdzsins bärgh manga vänte thu at han f åar gensighiara. 170 huru manga findir han them som han atir wraka. huru mykyt meen oc vansaman vägh. kan ok hända at han vm sidhe faar thz han hawir äpte standit, tha thänke at scriptin sighir at valloghe ok makt-oghe skulu starklica thola brändaghan ok pinonar. Ok ma väl hända at han vinbär gärna the vmsorgh ok vidhir mödho ther valleno fölghia. Nar then som star äpte visdomenom. th^r höghfärdhin fölghir. äruodhar ok modhir sik tha han faar see nakan

som han thänkir vara visare än sik. älla han vänte at andre hälla visare, tha thänke at var htfrra sighir Jak skal tappa visa manna visdom, oc bortwräka sniälla manna snille, som iak vänte seer thu nu at badhiri thässin

bärghin skulu flyas. som är ängilsins nidhirkastilse oc manzsins nidhir-fal. Viliom vi gänga op aat rätta väghenom. tha fölghiom honom som scriptin sighir, at os känne helsamlica opfärdh. thy at then som nidhir foor.

JO han är then som vpfoor owir alla ängla chorana. ok sitir a gudz fadhirs höghro hand. Höxste gudh foor nidhir, ok mz sinne nidhirfärdh reedde han os helsama vpfärdh. Af valzins bärghe nidhir foor han ok took vppa sik kötzsins krankdom.

han foor nidhir af visdomsins bärghe. thy at varom herra thäktis at hela oc säla göra them som tro vm prädicaninna dårskap. Hwat thikkis spädha licammanom. oc barna limomen krankare vara. Alla hwat thikkis them pilte fulottare vara som 177 enkte weet vtan ensarnpna modhorinna spina. hwa är honom vanmaktoghare. hulkom alle limine ginom sloghos oc fästos vidh korsit mz iärnspikom. Hwa synis thom osniällare thør anduardha fran sik siäl-ina i dödhinom. oc atirgällir älla bitalar thz han

alre took Seer thu huru mykyt han foor nidhir, Hwat mykyt han skilde sik vidhir badhe visdom ok väld. An ey formatte han höghra vpfara a godhleksins bärgh. ok ey yttärmeer beuisa sin kärlek, ok ey är vndir at var h^rra ihesus nidhir-

farande opfoor. mädhan badhe ängillin oc mannin opfarande iiollo. Gangom thy äkke i footsporin äpte forradharenom. thy at liusit beuaras äkke swa99

Väl i abskonse som i lyktonne. Vtan blifwom i disciplina som vi hawom til os takit. at vi maghoin mz ödhmiuktinne opfara til the höghelica ärona. thy at thätta är väghin, ok ey är nakar annar vtan han. hulkin som annorledhis gängor, han fallir hällir än han vpfar. thy at ensamin ödhmiuktin är thön som vpfar hon ophöghir oc hon ledhår ensamin til lifwit, O wranglikhet. O adams sona osidhogh sidhuänia at än thot vansamast är opfara tho opfara the lätlika. ok vansamlica nidhir fara l ø the. redhobone äru the til hedhir. ok kirkionna värdhelikhetz höghelikhet oc then thunga som rädhelikin vare ämuäl änglomen at läggia oppa sina axla om inan matte swa sighia. An at fölghia thik o Iwra ihesu, finnas näplica the som än vilia thola at the draghas aat thinna budhordha vägh, m Af thy som sakt är hawir thu hulkaledhis thu mat koma til sannan hedhir mz ödhmiuktinne. Ok hulkaledhis thänne licamlike falske hedhrin är flyande Om vanlica the hedhir girughe. ok the som latas mykyt vita. smikra sik oc mena sik vilia afla siälana. swa som the komin swa bätir aat. at göra annars siäla gagn ok helso. Hörin hwat bernardus swarar them sighiande. hwar en gange rättelica in. kan thz ok vara at han bödh sik tröstelica in ij ämbitit. tha thiäne trolica. Vanlika är thz äntigia vansampt älla omöghelikit at af beske hedhirgirinna root framgange söt kärleksins frukt. Än th^r til at thu skuli försmå hedhrin som th^r tilbör är dygdhanna höghelica storlikhet vidhir thorftogh, Thy at som c?^'sostonms sighir. Tholkit är väl nytia hedhir oc väld* swa som thyt100 KaP- 35> M'

nakar vmginge altidh mz alra fägtursta människia, ok tok e sik thz for reghlo at han skulle ey nakat sin see oppa hona diärflica mz oblyghom öghom. Vtan iäf thorf man fulkomit starkan hugh at han skuli nytia vallit oc hedhrin i thy som honom bör

(Kap. 36.)

Hum var herra ihesus badh vppa bärgheno oc gik sidhan oppa vatneno hwar sancte päiar tok til at sionka

Swa som förra var sakt nödhgadhe var h<?rra ihesus discipwlos gaa til skips. ok han gik ensamin oppa bärghit. ok stodh th<?r a sinom bönorn thre delena af nattinne. Ok skalt thu vita at scn'ptin skiptir nattena ij fyra dele. Ok swa tha han stodh

op af bönomen var en delin atir, Ok i swa matto

179 mat thu vndirstanda huru var Iwra pørnoctabat

in oracionibtøs. thy at han giordhe thz flerom

sinnom. Skodha thy han huru han bidbir oc

ödhmiukar sik fore fadhorenom. gängor ensarnin i

hemelica stadha. thwingar sik oc modhir i mökle vaku. ok bidhzr som troin byrdhe fore sinom farom. thy at han bidhir fore os ok äkke fore sik. swa som var mäklare oc midhlare fore fadhorenom. Ok badh han thy at han skulle gifwa äptedöme

at bidhia, ther til maiiadhe han ok idhkelica disci-pulos. ok beuiste ok tedhe thz mz gärningomerL Ok sagdhe han thöm at thz tilbör altidh at bidhia ok äkke vanskas. ok huru böninna thrättelikhet faar thz som hon bedhis sighiande them äptedöme

so af domarenom ok änkionne- Ämuäl äggiadhe han

nakar vmginge altidh mz alra fägtursta människia, ok tok e sik thz for reghlo at han skulle ey nakat sin see oppa hona diärflica mz oblyghom öghom. Vtan iäf thorf man fulkomit starkan hugh at han skuli nytia vallit oc hedhrin i thy som honom bör

(Kap. 36.)

Hum var herra ihesus badh vppa bärgheno oc gik sidhan oppa vatneno hwar sancte päiar tok til at sionka

io Swa som förra var sakt nödhgadhe var h<?rra ihesus discipwlos gaa til skips. ok han gik ensamin oppa bärghit. ok stodh th<?r a sinom bönorn thre delena af nattinne. Ok skalt thu vita at scn'ptin skiptir nattena ij fyra dele. Ok swa tha han stodh

op af bönomen var en delin atir, Ok i swa matto

179 mat thu vndirstanda huru var Iwra pørnoctabat

in oracionibtøs. thy at han giordhe thz flerom

sinnom. Skodha thy han huru han bidbir oc

ödhmiukar sik fore fadhorenom. gängor ensarnin i

20 hemelica stadha. thwingar sik oc modhir i mökle vaku. ok bidhzr som troin byrdhe fore sinom farom. thy at han bidhir fore os ok äkke fore sik. swa som var mäklare oc midhlare fore fadhorenom. Ok badh han thy at han skulle gifwa äptedöme

25 at bidhia, ther til maiiadhe han ok idhkelica disci-pulos. ok beuiste ok tedhe thz mz gärningomerL Ok sagdhe han thöm at thz tilbör altidh at bidhia ok äkke vanskas. ok huru böninna thrättelikhet faar thz som hon bedhis sighiande them äptedöme

so af domarenom ok änkionne- Ämuäl äggiadhe han

ok rädh them at trösta sik til at faa thz the beddins sighiande them Bedhiris ok idhir skal gifwas. Ok sagdhe them eet annat äptedöme af vinenorn som for vinsins enthrätto ther beddis brödhit. fik honom swa mång som honom tharfw- adhis. Ok thätta sagdhe han at han skulle beuisa os böninna dygdh. thy at hänna dygdh är othänk-elikin. hon är fulco??zpnin til at rökta alt thz gagn-likit är ok bortröra thz som skadha ma. Vilt thu tholimodhelica vmbära ginuärdhogh thing, tha idhna io bönina. Vilt thu ok forwirøia frestilse oc dröuilse, ok fula thanka, ok oloflik astundilse quäfwia idhna bönena. Vilt thu fa vndirstanda diäfwlsins klokskap ok fly hans swiklico falsklikhet idhna bönina. Vilt thu gladhelica lifwa i gudz thiänist ok vakta thina gärninga. ok beuara thin vilia ok åstundan idhna bönina, Vilt thu idhna andelikit lifwärne ok äkke rökta kötit i sinom astundilsom oc giri? idhna bönina. Vilt thw köra bort fanytta thaiik-arma flughur tha vakta aat thy thu läs. ällighis mumblar thw. Vilt thu gödha thina siäl mz godh om ok hälghom tha^kom brännande åstundan ok gudhelikhet idhna bönena, Vilt thu fästa thit hiärta ij manlicom anda. oc stadhughom forthanka i thy gudhi thäkkis. idhna bönena. ok tha mat thu op- rvkkia alla läste oc läras i alle dygdh. J böninne takx thäs anda smörilse som hughin af allo lare. Vilt thu oc vpfara til contemplaczcmem oc takas i brudhgommans fampn. ok vilt thu smaka then othänkelica himerikis sötman, ok annor gudz höghe- liko stor thing som människian ma gita känt oc äkke sakt. idhna bönena. thy at mz hänne faar

man badhe skodha ok smaka himerikis thing. Seer thu hwat stora makt ok dygdh bönin hawir, thy skal thik enkte swa mykyt lusta, ok lät thik aat ängo swa mykyt lysta som at vara när varom

hørra. mz hulkom människian blifwir i bönomen. Tho skalt thu ey lata. älla f or surna at göra alt annat thz som tharfwas oc thik biudz. Af bön-inne talar sancte berna^is sighiande. The som idhkelica plägha bidhia, the haua rönt thz iak

sighir thy at vi gangoin opta a böne mz dufwo

ok dulsko thorro hiärta än tha vi fallorn nidhir.

An ginstan vi blifwom ingiutz nadhin. brystit

181 fitnar. ok milhetzsins inflytilse opfyllir iräluen. ok

vm thän är til ther afladha sötmans miolk wt-

kristar. tha senka äkke spinane at wtgiuta miolk-ena. Nw händir stundom at os thikkir at vi arom tholke tha vi låtom af. som tha vi tilbyriom at bidhia, thy skal ängin miswyrdha sina bön. thy at then som vi bidhiom. han försmår hona ey. Ok

för än hon är väl komin w muTzneno??^. biudhir han hona scrifwa i sinne book. Ok vtan iäf skolom vi hopas eet af twem. thy at äntigia gifwir han thz vi bedhoms älla ok thz som han veet os nyt-licare vara. os bör at bidhia, ok än thot vi vitom

äkke huru. tha varkunna han sik owir vara fauizsco takande lioflica vara bön. Ok äntigia at han os äkke gifwir thz som os är äkke nyttelikit. Älla thz som tharflikit är skal äkke swa rasklica gifwas. tho vardhir bönin ängaledhis ofructsam om vi swa

görom som prophetin. sighir, Dekc^are in domino etc. thz är. lustas i varom h^rra. oc han skal gifwa thik thz hiärtat bedhis, beedz tho skällika. OkKap. M. 103

skalt thu i thässo fölghia tronna. ok äkke thin pröuilse. thy at tron är san oc pröuilsin äru falsk. An hwat är annat tronna sannind. vtan thz guz son lof war. tha han sighir, hwat i bidhiande bedh-ins. troin, thy at i skulin thz faa oc thz skal idhir värdha Ok ey hawir thu nakat kära. vtan hällir hwadhan thu mat gudhi thakka af allo hiärta, mädhan han l'àtir sik swa mykyt vaardha om thik. at swa opta thw vest ey af. bedhis thz thik är onyttelikit. höre thik äkke i thy. vtan omskiptzV io thz i bätre gafwo. görande som fadhorin gör piltenom, gifwande honom brödhit fulcommit gärna tha han bedhis. An nar han bedhis knifwin sättir han äkke. vtan brytir hällir sundir brödhit aat honom. Ok skalt thu beclhas i thinne bön thz som thik oc thinom iämcnstne är nyttelikit til siäl oc licamma. Än idhkelicare skalt thu bedhas siälinna gagn som är at faa gudz nadh ok siälinna dygdhe. ok koma til äuärdhelikit luff. hwar som badhe siälinna ok licammans ful ok fulkomimn sälikhet är. NAV tha thu bedhis lica?nlikit. tha skalt thu bedhas änkte vtan thz som enkannelica tharfwas. Ok the bönin som thu bidhir for siälinna gagn oc dygdhorn skal vara fräls af alle orenlikhet, ok änkte åstunda vtan thz som gudhi thäkkis. Ok the bönin thu bidlur for äuärdhelico lifwe värdhe i alle ödhmiukt, ok tröst thik vidh enkte annat vtan vidh ensampna gudz miskund, Ok som bernardus sighir, bör them som bidhia vil ey at enast göma stadhin. vtan än ämuäl tima??,, thän tidh som alle äru lidhughe är quämast, oc särlica nar hardhe sömpnin hawir allom sat silencium. framgår bönin104 Ä

frälsare mz mere clarhet. Stat op om nattena i thinna vaku opbörilse. oc wtgiut thit hiärta som vatnit. A hwat sikir bönin far op vm nattena. nar som thz veet ängin vtan ensamin gudh. ok ängillin ther hona takir oc presentera a högha altara i himerike, hwat thäk ok Hus hon är. nar människian omskiptir färghona oc rudhnar i änlit-eno ok hemskas som thän ther blyghis. hwat klar oc blidh hon är. nar hon dröuis af ängo stime

älla rope. hwat skär oc ren hon är oc ostänkt af

183 allo världinna vmsorgx döpte ok muld. ok ofrest-

adh af thera lof ok smikir som thz ey sagho. ok

th^r fore brudhin som bör vara ey minna blygh än var om sik. sagdhe til brudhgomman äpte hulkora hon altidh letar, var säng som är sa?ttuitit är blomstrat Ok far thu äpte nakro andro. älla letar thu nakat annat i thinom bönoin. tha bidhz'r thu äkke rättelica ok särlica nar thu åstundar älla bedhis thz äkke for hans skuld, thy at i honom äru al thing, ther är saranna läkedornbir, ther är tharfwanna hiälp, ther är vanskilsonna. ok hawandz-lösonna bätring, ther är alskons ympnilse. oc hwaria handa thz är ther människionne tharfwas at taka älla hafwa. Ok vtan sak bedhis alt annat, än brudhgommin. vtan thz bedhis for hans skuld Komom thy atir til varn herra ihesum. Nw thän tidh var herra var a sinom bönom oppa bärgheno. varo apostoli i skipino i store thwang oc vidhir mödho. thy at vädhrit var mot them. ok skipit kastadhis i storrnenom af bylghiomen. thy skalt thu see ok varkunna them thy at the äru stadde i myklom dröuilsom. äru fran sinom herra i storom

storm vin myrka nattena Än i fiärdha delenom a nattinne gik var hørra nidhir af bärgheno. ok kom gängande vppa vatneno. ok nalkadhis them. Skodha thy huru thröttir han gik nidhir af bärgheno af swa mykle vaku ok larigom bönom. ok gik barföttir vm nattena i stenoghom ok mödhosamom vägh. oc gar oppa vatneno mz fastom fiätom swa som han ginge at iordhinne. thy at kreaturin kändis vidh sin skapara. Än nar han nalkadhis skipino 184 vordho aposføli rädde ok ropadho ok visto ey io hwat the villo thänkia, Än godhuilioghe liofwe h^rran ville äkke meer läta mödhas thöm. giordhe them sikra sighiande. thz är iak rädhins äkke. tha tröste sancte pätar sik vidh vars h^rra personam, oc tok sidhan ok han til at gaa oppa hafwino äpte hans budhi. Än sidhan honom iäfwadhe. tok han til at sionka. Än gudz höghre hand drogh op han at han skulle äkke dronkna. Ok lät var hørra han gänga oppa hafwino at han skulle tee sit gudhelica väld. ok thy lät han sionka harž, at han skulle äkke förgäta sin krankdom, älla höghfärdhas oc vänta sik vara gudz iämnonga. Sidhan gik var hørra in ij skipit oc stormin forgikx oc alt vardh lunght ok späkt. Discipuli. thz är aposfoli fägnadho honom väl oc vordho mykyt glädhi, oc fingo thaghan roo oc got mak. Thy skalt thu skodha han oc apostlana väl i allo thy som sakt är. thy at thz är faghirt oc mykyt gudhelikit. Ok mat thu thänkia thik til kännedom, at var h^rra gör daghlica swa oppa ena ha?zda matto mz os ande- lica. J thy at han lätir sina wtualda män hawa vidhir mödho här i världinne badhe i licamma ok

siäl. thy at han plaghar alla them som han takir til sinna sona oc dottir, thy at som sancte paual sighir, ärin i vtan disciplinam. tha ärin i äkke adhol barn. vtan rät hoor barn. thy tilbör os här hawa thwang. vidhir mödho oc dröuilse. thy at af thy läroms vi. oc thädhan aflom vi dygdhena oc gömom thz som aflat är. ok än thz som än är 185 mera. thädhan skolom vi vänta os koma äuärdhe- likin lön. ok thy skolom vi äkke vanskas älla io otholas i them. vtan åstunda at älska them. Ok än thot dröuilse äru nytlikin. tho vndirsta thz äkke alle. ok thy synas the tholkom vansam ok obärlikin. ok ther til at thu skuli i them läras oc vrnbära them thollica. tha hör thz som bernardus talar af them ' sighiande. Nytlica dröuilsen som pröua ledha til äronna. thy at var hørra sighir. mz honom älla hänne är iak i dröuilsomen, iak skal han frälsa af them. oc hedhra mz äuärdhelike äro. Thakkom thy miskunnanna

fadhir som mz

os är oc hugnar os i allom varom dröuilsoin. Thy är dröuilsen som iak sagdhe ther vmuändis i ärona eet tharflikit thing. Dröuilsen som vmskiptis i väl langa glädhi hulka som ängin skal taka af os. thz är marghfald glädhi, thz är fulcomnin glädhi.

thz är tharflikin tharf som gifwir kronona. kära systir. forsmam hona äkke. Sädhin är litin. ok fructin vardhir mykyn Aktom äkke thz som synis. vtan hällir thz som ey synis. thy at thz som synis är forganglikit. än thz som ey synis är äuärdhe-

likit. ok swa rnaam vi frygdha os vidh dröuilsen. thy at dröuilsen är äronna hop. ok ma iak väl sighia at äran haldz i dröuilsomön swa som frukt-Kap. 36. 107

sins hop i sädhinne. ok thz finnom vi i thy at var hørra som siälf äran är sighir. Jak är mz honom i dröuilsomen, ok thy kurmom vi hwarghin bätir spöria op han än i dröuilsomen, got är mik Iudha vidh gudh. ok ey at enasto thz. vtan alt hopit 186 mit sätia til hans som sighir. Jak skal han frälsa ok ära. ok är mz honom i dröuilsom. ok mina krase ok allir min luste är at vara mz människionna sonom. han foor nidhir at han skulle vara när them som bedröfdh hiärta hawa. ok mz os i io varom dröuilsom* An thz skal korna som sancte paual sighir at vi skolom gripas i skyno op mot cristo i vädhrit ok swa skolom vi altidh vara mz varom hørra. Om vi tho aktom at hawa han nu mz os. bätra är mik hm*a min dröuas mädhan thu äst siälwir mz mik. än styra ok radha vtan thik. lifwa kräselica oc hawa thusanda frygdh vtan thik. eldin rensar gullit ok dröuilsanna frestilse pröuar rätuisa män. Hwi darrom vi. hwi dwälioms vi. hwi flym vi thänna oghnin. eldin är grymbir än var herra är mz os i dröuilsomen. Vm var hm*a är mz os. hwa är mot os. ok om äkke frälsar han os. hwa är tha thän th^r os forma at taka w hans handom. Ok om han ärar. hwa är thän ther man vanärar älla miswyrdhir. thy skal man ey at enast i hopino. vtan fulcomit gärna äras i dröuilsomen som sancte paual sighir, at gudz dygdh skoli byggia i mik öskiande är then krankdombir som thrifs af cristi dygdh. hwa gifwir mik ey at enasto kränkias. vtan än alstingx vanskas oc foruardha i mik siäluom hwar iak stadhnar i gudz dygdh. som sancte paual sighir. Nar iak är krankir. tha är iak starkare oc108

maktoghir. Ok thy kallar sponsa in cantico can-

ticorøm sin alra kärasta fasciculum rnirre. at hwat

187 thz är äruodhe älla sorgh som hända kan. thikkir

hänne alt vara lät for kärlex skuld oc hans älsk-

ogha fascicultøs är mindre än kärue. Ok ma väl

callas facicwlz/s thy at alla thässa timans pina. ok

alt thz man kan thola, är ängo värt vidhir the

komaskolande ärona som oppinbaras skal i os. hwat

ey är han f&ciculus. hulkins wk som lint är ok

io byrdhin lät. ey for thy at thz är lint älla lät i sik. thy at ey är pinonna hwasselikhet lin. ey är dözsins bitärlica besklikhet lät. vtan älskoghano??i är alt lät. Vm thik lystir at skodha al the hälgho kirkio skipilse ok stadhga. tha findir thu at hwass-

are ok myklo starkare Stridh oc frestilse thola the andelico än the kötlico kirkionna söni. Ok thz gör höghfärdhin oc diäfwlsins awndsiuka ondzsca th^r thäs hardhlicare bär sik aat. at människian är fulcowpnare. äpte thy som scn'fwat är. hans matir

är wtualdir. Thätta görs tho ey. vtan gudz raaz vissa foresyn oc skipan. hulkin som them th^r kranke äru ey lätir frestas, owir thz som the for-magho thola. vtan ökir them nadhena i frestelsomen. Ån them som fulcomnare äru redlizr han

myklan ok ärofullan sighir af owinenoin som mz myklo mere omsorgh oc större klokskap äruodhar om at taka af them hiärtans gooz än licawmans. Thy skal man gifwa sik mere vin om at ther stridha moot som meere om thräng^r hwar al stridhinria byrdhe liggir aa. ok hwar al kifsins makt är. hwadhan os redhis äntigia vm vi gifwom fluktena skämmelikin fängilse. Alla ok om viKap. 36. 109

virmom ärofullir sighir. Än thätta är gudz nadh m ok miskund til hans thiänara, ok tilsyn til hans wtualda män. at ij thera nidhir låte. som thz kome äkke vidhir han. som thän ther ginge oppa vinstro sidhona. Än tha som rent gaar fore. star han altidh oppa höghro handena som prophetin sighir. Jak hafdhe gudh altidh i minne åsyn for thän skuld at han är mik höghro vägna at iak ey skuli falla. O bone ihesu, stat thu höghro vägna ok halt altidh mina höghro hand thy at iak veet. oc io är iak vis at ängin ginuärdha skadhar. vm ängin wranglikhet herras. Stötis thy vinstre sidhan ok knosis. böstis thz mz örat. thz fulne af smälek ok obrygdhilsom. thz vil iak gärna tilsätia thän tidh iak göinis af thik, ok thu äst värnarin owir mina höghro hand. Ok skalt thu vita at ä,kke är badhe ens at varia sin hedhir mz storo äruodhe. ok ägha han i godho maki. Ok idhnadh dygdh är klarare, oc ä thäs fromare at hon är mera kostwardh. Än hwar som älskoghin är. ther är äkke äruodhe. vtan smakin som callas sapiericia. Ok starklica thola dröuilsin thz höre dygdhinne til. ok glädhias i dröuilsomen sapiencie. ok hwar som aktin är rätfärdogh th<?r är gärningin rät. ok säl är thän som thol licamrnans plagho for rätuisonne. ok tho swa at dantanin ok mootkorran skal takas af hiärtano. ok thakkan ok lofsins röst vändas i munnenom. thän som swa hawir reet sik til han takir sotta sängena a bakin oc gaar heem til sin. Var sotta säng är var licamme i hulkom vi laghom för ok thranadhom. thiänande kropsins åstundan ok lusta. 189 Än nu bärom vi han mädhan vi nödhora han til110 Kap. 3d,

at lydha siälinne. Thätta är alt thäs hälgha anda gärning, Ok ma man väl sighia at häris nadh är rnarghfald. hulkin sik mz människionne swa margh-fallelica beuisar. at ey är thän sik kan löna af hans hita. thy at han gifs badhe ondom oc gocthom värdoghom ok owärdoghom giwande fulstoplica almännelikit got. Swa at stundom thikkis han hawa ängin aatskilnadh. Ok är thän othäkkir ok oskön-ioghir som ey kännir thäs hälgha anda godhgärninga i them. Til at göra miracula gifs han. ok i mangom dygdhelicom gärningorn hulka han mz mangom gör. han opuäkkir gamul iärtekn. oc stadh-fästir thera tro som fra?nfarne äru mz thy som nu hände, ok thässon nadhen gifs än somlicom vtan thera eghna nyt oc gagn. Han gifs oc ingiutz til helso nar vi vmuändoms til varn gudh af allo hiärta Ok än gifs han til hiälp nar han hiälpir oc styrkir varn krankdom i allom frestilsom. Ok nar han sökir varn hugh oc bär varom anda vitne at vi arom gudz söni. gifs han os til hughnadh. Han gifs ok i fulcomna människio hiärta, nar han stark-lica optändir i them kärleksins eld. at vi ey at enast frygdhom os th^r til at vi hopoms os vara gudz syni. vtan glädhioms än ämuäl i dröuilsomen.

räknande smälekin äro. obrygdhilse glädhi, nidhrilse oc afsätilse ophöghilse. An allom os är thän hälghe ande gifwen til helso. tho äru the faa som han

190 hawa mz brännande kärleksins eld. thy at fläste thrängias ok läta nöghia sik. ok vidhir fresta äkke at äruodha frälselica til hwars manz helso. Nw seer thu at bernardus, ther mykyt väl talande var, haw^V faghMica beuist mz mangom skälom atKap. ,W, 37. Hl

dröuilse äru os gagnlikin. Thy skalt thu äkke vndra at var h^rra som viste hwat nyttelikhet apøsføli hulka han swa mykyt älskadhe, skullo fa af dröuilsomen lät them hawa vidhir mödho i stormenom. Ok väl läsorn vi at skipit

stöttis i storrnenom af bylghiom än äkke läsom vi at thz sänk nidhir. Af tholkom kännedom skalt thu swa skipa oc stadhfästa thit hiärta, at i alle genuärdho ther hända kan. ok allo thy ther misthäkkias ma. skalt thu thik gladhelica oc tholumodhelica hawa. Ok idhna thik swa i andans vägh. at thu värdoghis opfyllas af hans älskogha Ok åstunda at fölghia varom hørra ihesu cristo som thänna höghelica väghin hiolt. ok beuiste badhe i sik ok sinom vinom.

(Kap. 37.) Af cananea

Thäntidh var h<?rra ihesus gik oc prädicadhe oc heladhe them som siuke varo. Tha kom en hedhn-isk quinna gängande til hans. ok badh han hela sina dottir som möddis af diäflenom. hon trodhe stadhelica at han formatte thz göra. Ok än thot var h<?rra swaradhe hänne änkte, var hon thrättin at bidhia oc ropadhe swa barmelica at af rätte örnko badho apostlane fore hänne. Nw om sidhe nar var hørra hafdhe sakt. at man skulle äkke taka brödbit fran barnornen oc gifwa hondomen, tha swaradhe hon ödhmiuklica. at hon matte värdogh as som en hwalpzV fa af smolomen ther fiöllo af bordh- 191 eno, ok swa värdhoghadhis hon vara bönhördh. här skalt thu skodha varn hørra oc apostolos. oc Kap. ,W, 37. Hl

dröuilse äru os gagnlikin. Thy skalt thu äkke vndra at var h^rra som viste hwat nyttelikhet apøsføli hulka han swa mykyt älskadhe, skullo fa af dröuilsomen lät them hawa vidhir mödho i stormenom. Ok väl läsorn vi at skipit

stöttis i storrnenom af bylghiom än äkke läsom vi at thz sänk nidhir. Af tholkom kännedom skalt thu swa skipa oc stadhfästa thit hiärta, at i alle genuärdho ther hända kan. ok allo thy ther misthäkkias ma. skalt thu thik gladhelica oc tholumodhelica hawa. Ok idhna thik swa i andans vägh. at thu värdoghis opfyllas af hans älskogha Ok åstunda at fölghia varom hørra ihesu cristo som thänna höghelica väghin hiolt. ok beuiste badhe i sik ok sinom vinom.

(Kap. 37.) Af cananea

Thäntidh var h<?rra ihesus gik oc prädicadhe oc heladhe them som siuke varo. Tha kom en hedhn-isk quinna gängande til hans. ok badh han hela sina dottir som möddis af diäflenom. hon trodhe stadhelica at han formatte thz göra. Ok än thot var h<?rra swaradhe hänne änkte, var hon thrättin at bidhia oc ropadhe swa barmelica at af rätte örnko badho apostlane fore hänne. Nw om sidhe nar var hørra hafdhe sakt. at man skulle äkke taka brödbit fran barnornen oc gifwa hondomen, tha swaradhe hon ödhmiuklica. at hon matte värdogh as som en hwalpzV fa af smolomen ther fiöllo af bordh- 191 eno, ok swa värdhoghadhis hon vara bönhördh. här skalt thu skodha varn hørra oc apostolos. oc112 Kap. 37.

thässa quimiona i swa matto som förra är sakt. ok alt likouäl skalt thu thänkia thässa quinnonna dygdhe. ok vänt them thik siälue til nyt oc gagn. hulka som varo särlica thre. förste var tron som swa stor var at hon räkte ämuäl alt til dottor hänna, ok for hona var hon här lofwadh af varom hørra. The andra var böninna stadhughet ok var hon ey at enasto stadhugh. vtan än thrättin. som man plägh^r kalla een akäfwin älla thrabetin. hulkit

som varom hørra mykyt thäkkis. ok ther til ledhår han os som för sakt är, th^r som talas vm bönena Thridhi var grund diup ödhmiukt, thy at hon nekadhe sik ey vara hund. ok ey räknadhe hon sik värdhogha vara i bland barnin älla faa heelt

brödh. vtan lät sik nöghia at hon matte faa af smolomen hwadhan af hon sik mykyt ödhrniuk-adhe. ok thy fik hon thz hon beddis. Swa händir ok ämuäl thik om thu mz fullo hiärta, trolico. oc reno. stadhelica bidh^r ödhrniukande thik for thinom

gudhi, oc räkna thik ouärdhogha aat nakre hans godhgärning. ok tror thz visselica. tha faar thu hwat thu bedhis af honom Ok swa som apøstoli badho for thässe chananea hedhniske quinnonne. Swa bidhir thin ängil fore thik oc presentera gudhi

thina bön som sancte bernardus sighir, at the siäl

som idhkelica sukkar ok bidhzr vtan ledho. oc

thwingas af åstundan, är ängillin th^r en är af

192 brudh gommans föghilslaghom i thy ämbite skip-

adhzr at han skal bära älskogha inbyrdhis helso

hemelikit ärinde mällan brudhinna ok brudhgo?^man. A hwat thän ängillin frygdhar sik oc glädz vidh tholika siäl. ok vändir sik lustelica til varn hørraKap. SI.

ok sighir. O valzsins ok äronna herra, Jak thakkar thik. thy at thu gaf hänne thz hänna hiärta astund-adhe. swa at hänne änkte misfeladhis. af thy hon beddis. Ängillin är när siälinne i hwariom stadh, oc gifwir sik vin om som armar thiänogh^r små- swen at mana hona mz idhkelicom äggilsom sigh-iande. lustas i gudhi ok han skal gifwa thik hiärtans frygdh som thu gärna hafdhe, bidha tho om han dwäls. thy at han senkar äkke vtan kombir andelica, bidha hørranom oc görn väl at väghino/ft io hans Sidhan talar ängillin til herrans sighiande. Swa som hiortin girnas til vatu källona. swa åstundar thässin siälin koma til thiin sin gudh. hon åstundar thik örn nattena. ok än opuäkte hon hiärtat sit arla til thik. Allan daghin wträkte hon händrina sina til thin. fa hänne thz hon bedhis. thyt hon ropar äpte os. vänt om thik til hänna nakat litit ok lät bidhia thik. See til hänna af himerike. ok sök thän sokkande är. ïroen är thänne hofriddarin som weet bäggia thera älskogha. Än han afun them han äkke. thy at han letar äkke sina. vtan horans äro. han far mit i mällan älskoghan, ok hans liofwa kär o. förande for han hänna vilia, ok bär atir gafwonar vpuäkkir hona. oc blidhkar han. Stundom händir ok än thot thz 193 skeér siällan at han kombir them badhom saman, takande äntigia hona til hans. älla ok ledhe han til hänna thy at han är hema oc väl kändir i palacio. oc rädhis äkke värdha bort kördhir. thy at han seer altidh fadhirsins änlite. Än thu skalt see til oc taka granlica vara. at thu ey huxa brudh-

gommans ok siälinna sambland vara licamlikit. Vtan thätta talas som sancte paual sighir, at then som tilludhir gudhi, han är en ande mz honom, Ok rena huxsins opfarilse i gudh. ok hans miliö nidhir farilse i siälina. wtthydhom vi mz tholkom ordhom som vi gitom. Seer thu hwat trolica vare ängla thiäna os. oc thy skolom vi göra them stora vyrdhning oc daghlica hedhra them. Ok äghoin vi them mykyt thakka. Ok i thera åsyn som altidh äro

när os skolom vi änkte thz f wi t älla oloflikit är thänkia tala älla göra som bernardus sighir owir prophetans ordh hwar han sighir. Gudh bödh sinom änglom af thik. at the skulu göma oc beuara thik i allom thinom vägho/ft. hwat stora vyrdhning.

gudhelikhet, oc tröst, skulle thätta ordhit gifwa thik. vyrdhningena for näruarona. gudhelikhetena for väluilioghetena. oc tröstena for gömona oc beuarilsen. Thy skalt thu i hwariom stadh i hwarie wra göra thinom ängil vyrdhning, ok äkke skalt

thu thora göra honom när staddom, som thu äkke

thordhe vm iak saghe thz. The sta til värn tha

thik fatas. the värfwa thit bäzsta. hwat skal iak

194 atir gälla gudhi for alt thz got han hawir mik

gifwit, honom vari ensampnorn hedhir oc ära. han

bödh. ok alt got är af ängom vtan af honom. Nw än thot han hawir them thz budhit. ok the lydha honom af swa storom kärlek, ok the thiäna os, i swa rnykle vidhirthorft. är os äkke loflikit älla höwelikit vara osköniogha. Varom thy thässom

oc särlica tholkom gömarom gudhelike ok skön-ioghe. ok hedhrom them äpte vare makt som os bör. Ok swa är här sakt af änglanna thiänist ocKap. M, 38. 115

hiälp, ok af böninna dygdh. Göm aat hänne oc gör them alla the vyrdhning som thu format.

(Kap. 58.)

Huru somlike arghadhos af vars herra ihesu ordhom. oc thz hclir scandalum i the hälgho scn'pt

Thw skalt äkke vndra. vm vndirstundom nakre skändas af varom gärningom Ey kunrio the swa väl oc trolica göras, mädhan thz hände opta siälw-om gudhi, hulkom som i ängo misfelis. Nw en lo dagh. tha pharisei spordho varn hé?rra. hwi discipwli som varo apøstoli thwadho äkke händrina tha the atö. An var hørra swaradhe them hardhelica awit-ande them at the aktadho yttra renlekin ok äkke indra, af hulko the vordho skandalizati. Ån var h<?rra aktadhe thz ey. Swa hände ok annat sin nar han taladhe af andelicom thingom i sinne pre-dican i iudha kirkionne. tha gingo somlike af hans discipwlis the som kötlike varo ok äkke vndir-stodho thz han sagdhe. frän honom, ok ey aktadhe han ok thz. vtan sagdhe til tolf apostlanna. hwat ey vilin ok ij gänga bort. Tha swaradhe sancte pätar for sik oc flere, hérra til hwem skolom vi gänga, thw hafver lifsins ordh Thy skodha han i thässo ok andro tholko huru han taladhe ok lärdhe 195 mz valleno. Huru han värdhe ok forswaradhe sannindena. ey aktande wranga oc fula därå skan-dalum. Ok thässin thry maghorn vi här märkia os til kännedom, första at vi skolom for annars scandalum äkke gänga af rätuisonna sannind. Annat Kap. M, 38. 115

hiälp, ok af böninna dygdh. Göm aat hänne oc gör them alla the vyrdhning som thu format.

(Kap. 58.)

Huru somlike arghadhos af vars herra ihesu ordhom. oc thz hclir scandalum i the hälgho scn'pt

Thw skalt äkke vndra. vm vndirstundom nakre skändas af varom gärningom Ey kunrio the swa väl oc trolica göras, mädhan thz hände opta siälw-om gudhi, hulkom som i ängo misfelis. Nw en lo dagh. tha pharisei spordho varn hé?rra. hwi discipwli som varo apøstoli thwadho äkke händrina tha the atö. An var hørra swaradhe them hardhelica awit-ande them at the aktadho yttra renlekin ok äkke indra, af hulko the vordho skandalizati. Ån var h<?rra aktadhe thz ey. Swa hände ok annat sin nar han taladhe af andelicom thingom i sinne pre-dican i iudha kirkionne. tha gingo somlike af hans discipwlis the som kötlike varo ok äkke vndir-stodho thz han sagdhe. frän honom, ok ey aktadhe han ok thz. vtan sagdhe til tolf apostlanna. hwat ey vilin ok ij gänga bort. Tha swaradhe sancte pätar for sik oc flere, hérra til hwem skolom vi gänga, thw hafver lifsins ordh Thy skodha han i thässo ok andro tholko huru han taladhe ok lärdhe 195 mz valleno. Huru han värdhe ok forswaradhe sannindena. ey aktande wranga oc fula därå skan-dalum. Ok thässin thry maghorn vi här märkia os til kännedom, första at vi skolom for annars scandalum äkke gänga af rätuisonna sannind. Annat 116 Kap. 38,39,

at vi skolom mera akta indra renlekin. än the yttra höuiskona. Thz thridhia at vi skolom andelica lifwa at vars Iwra ordh ey synins os swa ogeen som the syntos hinorn discipidis som gingo bort ö fran honom, vtan hällir kunna vita oc första at the ledha os til äuärdhelikit luff. at vi maghom honom mz them androm som quarre blifwo ful-comlica äpte fölghia.

(Kap. 39.) Af thera atirlönom som al thing forlata

NAr thän trone oc sniälle discipwlws sancte pätar spordhe af varom hørra ihesu for sik ok flerom apostlomen af thera atirlönom. Swaradhe var hørra i bland annat at alle the som världina for-

lata oc fölghia honom äpte. skulu taka hundradha faalt i thässe värld ok äuärdhelikit liiff i andre. Märk väl thässin lönin oc glädz af store glädhi, oc thakka gudhi, ok lofwa han af allo hiärta som thik ledde til tholkin köpinskap. hwar thu mat båta

hundradha af eno. ok likouäl sidhane äuärdhelikit liiff. Än thätta hundradha falla talit är äkke licam-lica thinga. Vtan indra dygdhanna hugnadhzr. hulkin ther vi kännom medh wtrönilsoin ok ey mz nakrom lärdom. Nw tha siälin hon kännir

fatikdomsins lokt. renleksins skinande fäghrind.

196 tholimodzsins oc alla andra dygdha smak ok lustas

i them. hwat ey thikkir thik hona hawa takit

hundradha falt. Nw om hon yttermeer far op at

hon faar brudhgommans sökilse. ok äras af hans

näruaro. hwat ey hawir hon tha fangit meer än thusanda falt. lika vidh alt thz hon hawir förlåtit

at vi skolom mera akta indra renlekin. än the yttra höuiskona. Thz thridhia at vi skolom andelica lifwa at vars Iwra ordh ey synins os swa ogeen som the syntos hinorn discipidis som gingo bort ö fran honom, vtan hällir kunna vita oc första at the ledha os til äuärdhelikit luff. at vi maghom honom mz them androm som quarre blifwo ful-comlica äpte fölghia.

(Kap. 39.) Af thera atirlönom som al thing forlata

NAr thän trone oc sniälle discipwlws sancte pätar spordhe af varom hørra ihesu for sik ok flerom apostlomen af thera atirlönom. Swaradhe var hørra i bland annat at alle the som världina for-

lata oc fölghia honom äpte. skulu taka hundradha faalt i thässe värld ok äuärdhelikit liiff i andre. Märk väl thässin lönin oc glädz af store glädhi, oc thakka gudhi, ok lofwa han af allo hiärta som thik ledde til tholkin köpinskap. hwar thu mat båta

hundradha af eno. ok likouäl sidhane äuärdhelikit liiff. Än thätta hundradha falla talit är äkke licam-lica thinga. Vtan indra dygdhanna hugnadhzr. hulkin ther vi kännom medh wtrönilsoin ok ey mz nakrom lärdom. Nw tha siälin hon kännir

fatikdomsins lokt. renleksins skinande fäghrind.

196 tholimodzsins oc alla andra dygdha smak ok lustas

i them. hwat ey thikkir thik hona hawa takit

hundradha falt. Nw om hon yttermeer far op at

hon faar brudhgommans sökilse. ok äras af hans

näruaro. hwat ey hawir hon tha fangit meer än thusanda falt. lika vidh alt thz hon hawir förlåtit

for hans skuld. Seer thu huru sant är thz som sannindin talar, han därå man äkke, ok thz mis-felas äkke at han ey atirgällir hundradha falt i thässe världinne ok ey at enasto eet sin vtan opta ok flerom sinnom gör han thz. the siäl som honom är gudhelikin. Swa storlica at han hona swa pläghar. at hon ey at enasto forlatir. vtan vyrdhir alla världina ey meer än thräk at hon maghe afla sin brudhgomma Ok ther til at thu maghe af thässo hundradha falla fulcomlicare läras, tha hör bern- ardum som sighir, nalkan matte nakar som än är värlzlikin sighia. tee mik thz hundradha falla thu louar oc yiak forlatir gärna al thing. An hwi skal iak thz göra. thy at tron är änkte värdh. thør hon är äkke större än manna skäl beuisa. Ängla brödhit som sancte iohannes ij apocalipsi lofwar them som sighir vindir. är hwlt ok lönt. som ok är nya nampnit. ther än gin veet. vtan thän thz takir. Hwat ey 'åghir thän al thing, hulkom al thing hiälpa til got. hwat ey haw^r thän alskons hundradha falt som opfyllis mz them hälgha anda ok Christum ihesum haw^r i brysteno. Ok är thäs hälgha anda sökilse oc christi näruara storlica myklo meer än hundradha 197 falt är. Hwat stor är thins sötma mykylikhet Iwra gudh, hulka thu än löne for them thik rädhas, oc recllur them ther a thik hopas. Seer thu väl at hälagh siäl rapar vidhir at hon girnas wtthydha häris ömnungas sötma aminne. oc vardhzr mykyt tidhrnält vidh at hon talar af hiärtans frygdh. Väl är thz thusanda falt, värdha gudz barn, fa thäs hälgha anda framstank som är andans frälse, kär-leksins krase. samuitzsins ära. gudz rike, ther innan

os är som hwazske är drykkir älla matir. vtan rätuisa. oc fridhir. oc glädhi i them hälgha anda. Ok än ey the glädhin som inan hawir nu af äronna hopi. Vtan i dröuilsom ok vidhir mödho. Thätta är thän eldin som var hørra ville at hetelica skulle optändas. Thätta är dygdhin som owan kombir som andream lät omfäghna korsit. laurencium thola sins licamma kötmangara. Stephanus i sinom dödh böghia knän til böna at bidhia for them han sten- kadho. Thätta är fridhin som var herra christus atirlefdhe sinom vinom nar han gaf siälina. ok är sannelica gudz wtualdom mamiom fridhir oc gafwa ther gaar owir al sin. Än alt thz vndir solenne är kan äkke liknas

thässom fridhinom. Thätta är gudhlikhetzsins nadh oc smörilse ther af allo kännir. hulka thän weet som rönt hawir ok öröntir weet thør änkte af. Gläz thy oc frygdhas som iak sagdhe oc thakka gudhi, at thu äst calladh til at taka 198 thätta hundradha falla, ok gak opta i thätta para-dysit, hulkit thu maat faa vm thu idhnar bönena,

(Kap. 40.)

Hulkaledhis var herra ihesus spordhe af apostlomen hwat som taladhis om han

NAr var Iwra ihesus kom i thz landzskapit som calladhis Cesarea philippi. spordhe han af apostlomen hwat som af honom sagdhis. Ok spordhe haft them aat for hwat the hiollo han. ok the swaradho, ok hwar thera sagdhe sit. An sancte pätar swaradhe badhe fore sik ok flere sighiande, Tu es christus Ufwandis gudz son. tha sagdhe var

os är som hwazske är drykkir älla matir. vtan rätuisa. oc fridhir. oc glädhi i them hälgha anda. Ok än ey the glädhin som inan hawir nu af äronna hopi. Vtan i dröuilsom ok vidhir mödho. Thätta är thän eldin som var hørra ville at hetelica skulle optändas. Thätta är dygdhin som owan kombir som andream lät omfäghna korsit. laurencium thola sins licamma kötmangara. Stephanus i sinom dödh böghia knän til böna at bidhia for them han sten-jo kadho. Thätta är fridhin som var herra christus atirlefdhe sinom vinom nar han gaf siälina. ok är sannelica gudz wtualdom mamiom fridhir oc gafwa ther gaar owir al sin. Än alt thz vndir solenne är kan äkke liknas

thässom fridhinom. Thätta är gudhlikhetzsins nadh oc smörilse ther af allo kännir. hulka thän weet som rönt hawir ok öröntir weet thør änkte af. Gläz thy oc frygdhas som iak sagdhe oc thakka gudhi, at thu äst calladh til at taka 198 thätta hundradha falla, ok gak opta i thätta para-dysit, hulkit thu maat faa vm thu idhnar bönena,

(Kap. 40.)

Hulkaledhis var herra ihesus spordhe af apostlomen hwat som taladhis om han

NAr var Iwra ihesus kom i thz landzskapit som calladhis Cesarea philippi. spordhe han af apostlomen hwat som af honom sagdhis. Ok spordhe haft them aat for hwat the hiollo han. ok the swaradho, ok hwar thera sagdhe sit. An sancte pätar swaradhe badhe fore sik ok flere sighiande, Tu es christus Ufwandis gudz son. tha sagdhe var

Iwra til hans. Tu es petrws. Som thydtur oppa vart mal kännespakir. ok teknar trona, i hulke vi kännom gudh i rätte ok sanne vidhir gango. ok owir thässa hällena skal iak byggia mina kirkio. Ok gaf thaghan hono??i oc hans äptekomandom himerikis rike. som är väld oc makt lösa ok binda, göra ok lata i himerike oc iordhrike. Skodha thy här sanctum petrum oc andra apostlana. ok thänk them i swa matto som thik var för sakt, Ok skalt thu granlica märkia thz thu här hördhe. at petrim io som var h<?rra ihesus giordhe swa storlica makt-oghan. kalladhe han litit thør äpte sathana. for thän skuld at for thän kötlica kärlekin. th<?r sancte pätar hafdhe til varn hørra. afrädh han honom fran hans pino at ey skulle swa värdha ok han skulle äkke thola. Här skalt thu taka äptedöme af varom h^rra ihesu, ok hawa alla swa som thinna siäla helso genuärdogha som for lica??zlikit mak ok lättilse vilia thik dragha fran idhn oc äruodhe ok andelico godho

(Kap. 41.)

Huru var herra ihesus tedhe sins ärofulla licamma klarhet vppa bärgheno thabor.

UAr h^rra ihesus tok mz sik thre af discipwlis som 199 varo hans apostla. ok gik oppa bärghit thabor Ok ther vmskiptis hans licamme fore them teande sik them ärofullan. Ok moyses oc helyas komo thijt oc taladho mz honom af hans komaskolande pino. tha sagdho the, hørra thäs är äkke tharf at thu döö. thy at en thins blodz drupi atirlöste

Kap. 40, 41. 119

Iwra til hans. Tu es petrws. Som thydtur oppa vart mal kännespakir. ok teknar trona, i hulke vi kännom gudh i rätte ok sanne vidhir gango. ok owir thässa hällena skal iak byggia mina kirkio. Ok gaf thaghan hono??i oc hans äptekomandom himerikis rike. som är väld oc makt lösa ok binda, göra ok lata i himerike oc iordhrike. Skodha thy här sanctum petrum oc andra apostlana. ok thänk them i swa matto som thik var för sakt, Ok skalt thu granlica märkia thz thu här hördhe. at petrim io som var h<?rra ihesus giordhe swa storlica makt-oghan. kalladhe

han litit thør äpte sathana. for thän skuld at for thän kötlica kärlekin. th<?r sancte pätar hafdhe til varn hørra. afrädh han honom fran hans pino at ey skulle swa värdha ok han skulle äkke thola. Här skalt thu taka äptedöme af varom h^rra ihesu, ok hawa alla swa som thinna siäla helso genuärdogha som for lica??zlikit mak ok lättilse vilia thik dragha fran idhn oc äruodhe ok andelico godho

(Kap. 41.)

Huru var herra ihesus tedhe sins ärofulla licamma klarhet vppa bärgheno thabor.

UAr h^rra ihesus tok mz sik thre af discipwlis som 199 varo hans apostla. ok gik oppa bärghit thabor Ok ther vmskiptis hans licamme fore them teande sik them ärofullan. Ok moyses oc helyas komo thijt oc taladho mz honom af hans komaskolande pino. tha sagdho the, hørra thäs är äkke tharf at thu döö. thy at en thins blodz drupi atirlöste

väl alla världina. An var Iwra ihesus swaradhe sighiande. Godhir byrdhe s'atir sina siäl wt for siin faar. Swa bör ok mik göra. thør var ok ämuäl seeddir thän hälghe a?zde ij eet liust sky. Ok gudz fadhirs röst hördhis i skyno sighiande. thätta är min älskelike son aat hulkom mik väl aatgätz hörin han. Tha apøstoli hördho thätta. fiollo the fram luto oppa änlitit nidhir a iordhena. ok vordho mykyt rädde. Än var hørra ihesus.

io gik oc took vppa them. ok sagdhe standin op. oc varin äkke rädde. Sidhan tha the läto op öghonin sagho the ängin vtan ensampnan ihesum. Nw tha the gingo nidhir af bärgheno bödh var hørra ihesus them sighiande. Sighin ängom af thässe syninne

för än iomfrurma son är standin op af dödha. Thy skalt thu granlica thänkia hwat som sakt är. Ok lät thik thikkia som thu vare när stad. thy at the äru höghelica stoor

(Kap. 42.)

Huru var herra ihesus dref wt them som köpto oc saldo i mcwstreno.

Twein sinnom kördhe var hérra ihesus wt w mönstreno them som th#r köpto ok saldo. hulkit väl ma räknas i bland hans storo miracula. thy at än thot the altidh miswyrdho han. tho flyddo

200 the tha alle for honom, Ok alt likouäl at the varo mange, vardho the sik ey älla gripo til värn. Vtan ensamin dreff han them alla wt mz smam repa stubbom, Ok thz var for thy at han tedhe sik them rädhelican i änliteno, Thy at han var op-

120 Kap. 41, 42.

väl alla världina. An var Iwra ihesus swaradhe sighiande. Godhir byrdhe s'atir sina siäl wt for siin faar. Swa bör ok mik göra. thør var ok ämuäl seeddir thän hälghe a?zde ij eet liust sky. Ok gudz fadhirs röst hördhis i skyno sighiande. thätta är min älskelike son aat hulkom mik väl aatgätz hörin han. Tha apøstoli hördho thätta. fiollo the fram luto oppa änlitit nidhir a iordhena. ok vordho mykyt rädde. Än var hørra ihesus.

io gik oc took vppa them. ok sagdhe standin op. oc varin äkke rädde. Sidhan tha the läto op öghonin sagho the ängin vtan ensampnan ihesum. Nw tha the gingo nidhir af bärgheno bödh var hørra ihesus them sighiande. Sighin ängom af thässe syninne

för än iomfrurma son är standin op af dödha. Thy skalt thu granlica thänkia hwat som sakt är. Ok lät thik thikkia som thu vare när stad. thy at the äru höghelica stoor

(Kap. 42.)

Huru var herra ihesus dref wt them som köpto oc saldo i mcwstreno.

Twein sinnom kördhe var hérra ihesus wt w mönstreno them som th#r köpto ok saldo. hulkit väl ma räknas i

bland hans storo miracula. thy at än thot the altidh miswyrdho han. tho flyddo 200 the tha alle for honom, Ok alt likouäl at the varo mange, vardho the sik ey älla gripo til värn. Vtan ensamin dreff han them alla wt mz smam repa stubbom, Ok thz var for thy at han tedhe sik them rädhelican i änliteno, Thy at han var op-

tändir af starkom rätuisonna brona af thy at hans fadhir vanhedhradhis af them. särlica i them stadh som the kkullo han mast hedhra. Thy skalt thu han väl skodha ok honom varkumia. thy at han är fullir mz varkunnaninna sorgh. oc ämuäl rädhas. om vi som altidh stam i gudz mönstre. oc arom af gudz store ok enkannelike nadh. skipadh til hans thiänist. väfwom os i värlzlicom ärindorn swa som the giordho Ok mädhan vi skolom altidh akta gudz loff. tha skolom vi ok maghom väl io rädhas at fa hans wredhe. ok wräkas fran honom om *vi tildyrfwoms at väuia os i thy ther vi hafw-om änga syslo mz, Ok ey skalt thu plägha at göra behändogha älla slögha gärning, hulka ther hindra af os timan som vi arom gudhi skyllogha

(Kap. 43.) Af prøbatica piscina som var i ierusalem

I Jherusalem var vatn samanflutit i hulko farin thwaddos som offras skullo. ther laa trät som thz hälgha kors giordhis af. eet sin i areno tha rördhis vatnit af gudz ängle. ok the sinka inänniskian som först kom i vatnit äpte at ängillin hafdhe rört thz. vardh helbrygdho. Ok thy lagho altidh manga siuka mämiiskior vidhir vatnit. Th<?r hafdhe en siukir man lighat oc thranat i sotta säng åtta åar oc thrätighi. ok han heladhe var hm*a ihesus om en hälagha^ dagh Här mat thu see varn Iwra. hwat ödhrniuklica han sökte thän siuka, Ok i thässe 201 vars hm*a gärning mat thu märkia thik til kännedom thry thing. Först at 'han spordhe thän siuka vm han ville helas, i swa matto gifwir han ok äkke

Kap. 42, 43. 121

tändir af starkom rätuisonna brona af thy at hans fadhir vanhedhradhis af them. särlica i them stadh som the kkullo han mast hedhra. Thy skalt thu han väl skodha ok honom varkumia. thy at han är fullir mz varkunnaninna sorgh. oc ämuäl rädhas. om vi som altidh stam i gudz mönstre. oc arom af gudz store ok enkannelike nadh. skipadh til hans thiänist. väfwom os i värlzlicom ärindorn swa som the giordho Ok mädhan vi skolom altidh akta gudz loff. tha skolom vi ok maghom väl io rädhas at fa hans wredhe. ok wräkas fran honom om *vi tildyrfwoms at väuia os i thy ther vi hafw-om änga syslo mz, Ok ey skalt thu plägha at göra behändogha älla slögha gärning, hulka ther hindra af os timan som vi arom gudhi skyllogha

(Kap. 43.) Af prøbatica piscina som var i ierusalem

I Jherusalem var vatn samanflutit i hulko farin thwaddos som offras skullo. ther laa trät som thz hälgha kors giordhis af. eet sin i areno tha rördhis vatnit af gudz ängle. ok the sinka inänniskian som först kom i vatnit äpte at ängillin hafdhe rört thz. vardh helbrygdho. Ok thy lagho altidh manga siuka mämiiskior vidhir vatnit. Th<?r hafdhe en siukir man lighat oc thranat i sotta säng åtta åar oc thrätighi. ok han heladhe var hm*a ihesus om en hälagha^ dagh Här mat thu see varn Iwra. hwat ödhrniuklica han sökte thän siuka, Ok i thässe 201 vars hm*a gärning mat thu märkia thik til kännedom thry thing. Först at 'han spordhe thän siuka vm han ville helas, i swa matto gifwir han ok äkke

os helsona. Vtan varn samthokka. ok thy hawa syndoghe män änga orsäkt som äkke sätta gudz vilia ok sinne helso. thy at som sancte augustinrø sighir. Thän thik skapadhe vtan thik, han gör thik äkke sälan vtan thik. Annat är at vi skolo/72 mykyt granlica vakta os. at vi äkke fallom aatir i syndena sidhan gudh hawir gifwit os helsona i synda forlatilsom thy at thz är väl värt at var othokke skuli hardhare nafsas, Ok thy sagdhe var

io herr Si thässom, gak, ok vakta thik väl at thu ey mera synda, at thik skoli ey hända än nakat värre. Thridhia är at onde tappa af allo swa som godhe vinna alla stadz. thy at nar "thänne som var hel-brygdho vordhin bar sängena

sina. oc iudhane

sagdho at thz var äkke loflikit in sabbato. ok han swaradhe. thän som mik giordhe helan, han sagdhe til mik. tak sängena thina ok gak hädhan mz hänne. Sagdho iudhane. hwa är thän som thik sagdhe. tak ok bär bort sängena. äkke sagdho the. hwa

är thän som thik helan giordhe, Ok swa toko the thz fore som the matto afwita oc straffa, ok äkke thz the matto lowa. ok prisa. Swa göra opta onda rnänniskior som kötlica äru som til alt läggia ont. ok vända alt til argho thz the see. the äru

som the ther af allo tappa. Än the so?r; andelica

lifwa vända alt til gudz loif oc hedlm». hwat thz

gaar hällir mz älla moot. ok hwat thz är hällir

202 bliit älla strijt. got älla ont. ok twäka ther vm

enkte at ey värdha al thing skällika, gudhi äntigia

al thing rättelica görande, älla oc rätuislica städh-iande. gifwande thol til at the swa värdha, ok thy skal alt , vändas oppa the bätra sidhona, äpte thyKap, 43. 123

som bernardus känne os sighiande. Vakta at thu vari äkke aat annars vmgango äntigia fundoghir speiare älla ok fulottir domare. Ämuäl vm thu findir nakat vara wranglica giort, ey skalt thu än tha döma thin iämcnstjn, vtan orsäktan hällir. ok om thu gitir äkke gärningena. tha orsaka aktena. ok vänt thz vara fauizsco ok farlöst tilkomit Ok om gärriingin är swa vis at hon kan mz ange om-slät orsakas, thänk än alt likouäl mz thik siälue ok sigh. Stark var thässin frestilsin ok alt ofhardh. io hwat monde hon hawa giort af mik. om hon hafdhe haft samuledhis väld i rnik. Än andelica männ-iskior båta af allom thingom. oc ämuäl af sinom eghnom oc swa annars syndom. Ok af skadhelicom thingom. Ok ämuäl af diäfwlsins värkom som bernardus beuisar sighiande. Än thot oskällikin oc diurlikin ande han kan äkke fa andelikin thing, tho hiälpir han til at fa them mz lica?7ilike thiänist särlica them som alla licamlica thinga nyt vända i äuärdhelikit gagn. Nytiande thesse världina swa som the ther änkte är om hona. Ok vm nakar diwr finnas onytlik til sik siälua. oc ämuäl skadh-lik til manzsins licamlico helso. tho bristir them äkke thz i thera licamma, hwadhan af the hiälpa them til got som äpte gudz foreskipan kalladhe äru hälaghe. Ok än om the äru äkke matnyt älla 203 tee månne sina thiänist. vtan öfwa nämit. äpte thy som han thør änkte hatar thz han skapadhe redho-boin är almänt at foresee allo thy som skäl hawir i näfst oc andro thy som tharfwas. thy at gudz andelik thing ther man kan äkke see. the vndir-stas mz licamlicom thingom. ok än diäfwllin oc124 Kap. M.

hans drängia ther hawa onda akt ok äru altidh girughe til at skadha. äru när människionne ok mena hänne ont, än the göra hänne hällir gagn. ok göra moot sinom vilia, människionne til godho. särlica thera som godhe äru hulkom som six. hwa är thän idh^r forma at skadha. om i ärin godh ra älskara äptefölghiara, Ok är thän som nödoghzr gör hwat han är hällir onder inan älla oridir ängil. ok thz som görs vardhfr äkke for hans skuld, thy

io at nödoghom hiälpir änkte got. än thot honom är anduardhat at skipa. Ok ey weet iak huru thäkke-licare älla gudhelicare vi matto???- vndfa thz godha som görs vm ondan thiänara. Ok thätta är sakin. hwi var hørra gör godhorn got mz ondom än ey

for thy at han thorf thera gärninga vidhir til at göra got. Thy sighir ok bernardus til människionna varilsa. hwat höghfärdhas thu muld ok aska. Ok var hm-a foor fran änglomen swa leedh var honom thera höghfärdh. Ok thy skal änglanna

bortwrakilse wara människionna bätrilse. ok är

thätta scn'fwat til thera bätring ok rättilsa. ok

vändis mik til godho ämuäl diäfwlsins ondzska.

Ok iak skal thwa mina händir i syndarins blodhe.

204 An vilt thu vita huru. tha hör at them modhogha.

diäflenom, gar rädhelica ryghelikit ban owir som prophetin sighir mz enna handa liknilsorn sighiande-Montes gelboe etc, Nw om swa är giort mz änglenom, hwat skal tha värdha af mik iordh ok asko. Han höghfärdadhis i himerike oc iak modhas

i dyngio höghenom. hwa vänte ey thollicare vara höghfärdhena i them rika än i stafkarleriom. Vee mik oslom mädhan swa hardhelica är räknat mz

them maktogha for thy at hiärtat hans modhadhis. oc dugdhe honom tho enkte at höghfärdhin är maktogha manna franka Hwat skal tha kräfwias af mik badhe osloin oc höghfärdoghom. Ok talar bernardus af brudhinne som är the hälgha kirkia. hulkin som äpte manga synde kom til vars herra. hon är thön hulke th^r mykyt är förlåtit oc thön th^r mera älskadhe. Ok hwat som owinan obrygdh-adhe hänne til hadhuetilse. thz vände hon sik til gagn. thädhan är hon siäfware til näfstinna. thol- io ughare til äruodhit. mera brännande til älskoghan, thädhan är hon thäkkare for blygho höuiskhetina. redhobonare til at lydha ok idhoghare at thakka gudhi mz alle vyrdhning oc gudhelikhet. Seer thu huru the som andelica lifwa vända alt til thz bäzsta, Ok af allo göra the sik gagn. Var thy andelikin, tha skulu al thing vändas thik til godho. Ok thera handa thänkilse dughir til dröuilsanna ok frestilsanna tholimodh oc huxsins rolikhet Thy at om människian idhnar sik altidh i tholko ma hon koma til swa storan siälinna siäflek. at hon näplica älla fulcompnit siällan dröfdhis af nakro thinge. vtan vare swa skipadh som sniälle inannin sighir. 205 rätuisom man modhir enkte ä hwat honom hände

(Kap. 44.)

Huru apostoli knusadho axin oc atö for hunger skuld

UM en iudhanna sunnadagh nar apostlane visto ängo wtuägha hwar the matto fa nakat ata. gingo the wt oppa akrana. hwar sädhin stodh oc skaladho

bort w axoinen mz handomen ok ata. An nar the auittos ther fore af phariseis som sagdho at thz var äkke loflikit vm sunnadaghin göra. Tha forswaradhe var herr o, them. ok giordhe mång iärtekne om sunnadaghin ther vppa som förra var sakt. af them som visna hafdhe handena, oc var herr SL heladhe ok androm flerom. Nw skalt thu skodha apostlana oc varkunna them ther stadde varo i swa mykle vidhir thorft. Än thot the

io giordho thz gladhelica af fatikdomsins älskogha. Alla dygdhe oc hälaghet hafdhe thera Iwra oc mästare them anduardhat. An hwat är tho at thänkia världinna höfdhingia vara kompna til swa owir matto storan fatikdo??ž, at them tilburdhe nära

sik vidh fodhir som annor oskällik diur i alra thinga skapara näruaru. Var h^rra saa thätta ok var-kunnadhe them af rätte ömko. thy at han them innärlica älskadhe. An alt likouäl gladdis han swa väl for thera skuld, hulka han viste i thy mykyt

forskulla som for uara hulkom han atirlät äpte-dömit. J thy äptedömeno magho vi thrifwas til manga dygdhe. Thy at här skiin vndarlica fatikdomin, ok tees at världinna bälle är forsmande. Välsmakande matzsins lustelik redha nidhir slaas.

ok omättelica swalghsins fula giri ok owir stöpa

206 fylle forbiutz. thy skalt thu som styrkis af thässo

äptedömeno vrnfägna fatikdomen, af allom kraptom.

hulkin ther swa liuslika skeen i varom herra oc

varefrw hans modhir, Ok them wtkorno världinna

höfdhingora, Ok allom them som fulcoralica fölgdho thera äptedöme, Än thu skalt vakta aat. af hwat fatikdom thu skalt thätta vndirstanda, Thy at iak

veet väl at thu som i klostre är hawir lofwat fatikdom at enkte hawa. ok thakka thør af thino??z gudhi, ok göm han osmittadhan. An iak vil at thu skdli fara riakat op bätir. hulkit som tho är enkte moot thinne lofwan, Ok vtan thässon vndirstand- ilsin, vare thin lo wän fanyt oc ij ensam pnorn ordh-omen. Thy sighir iak af them fatikdomenom som rotas i hiärtano. thy at dygdhenar skulu sätias i hiärtat. ok äkke i yttro thingoinen. Thy hallir thu väl fatikdomsins lofwaii vm thu gifwer ther io samthykkio til af allo hiärta, Thy at om thik bristir nakat. oc thik thikkir vanlica at thw hawir äkke alt öfrit thz som thik tharfwas til licammans fordhan. Ok hawir innantil girina at thu mz for-thanka åstunda meer än lifs bärghariin til sighir. äkke lifwir thu i fatikdome vtan hallir i hawanz-löso. thy at thänne fatikdomen är äkke dygdhelikin ok thäkkir. älla thän ther lön forskullar, vtan hallir pinsam oc tharflös hawanzlösa ok forskullar enkte got, Ok astundanin mz samthykkiorme ömpningas til at tappa alla forskullan, ok til at fulcompna alla synd. Ok tro ey thik gita opstandit älla thrifwitz til böna älla contemplacionem. älla faa hundradha fal lön mz tholkom fatikdom, huru skulle hiärtat 207 th<?r thyngt är mz iordzlica thinga giris byrdhe gita opfarit. Ok huru skulle thz hiärta gita nalkatz gudz ok himerikis thinga uno klarheet. ther af iordhzlica thinga thräk oc drag är smittat, Ok är vordhit iordzlikit oc groft af sik. thy älska fatikdomin af allo hiärta, haf han for modhir, lät thik thäkkias hans fäghrind lustas i honom, hwila thik när honom sikärlica mz frygdh oc glädhi. Alre128 Kap. 44.

skalt thu vilia skadha han for nakat thing i världinne. Änkte skalt thw hawa. ok enkte vilia hafwa meer än tharfwas. Ok om thu mat sta äpte allo thy som tharfwin kräfw^r. Swara iak, at thäs nämäre ok innerlicare thu älskar fatikdomen, thäs görlare dömer thu af thy som thorftelikit är, Ok the thing äru os tharflikin vtan hulkin vi gitom äkke varit. Thy skalt thu granlica see ok märkia the thing hulkin thw kan äkke ornbära, Ok nakat

io annat skalt thw ey vilia hawa. ey åstunda, ey läggia vin aa thz rökta, ey af them som siälfswili-andis gifwa. taka. Ok än aa huru mykyt thu thrängir ok kostar thik. format thu äkke fulcow-lica at fölghia varom Iwra ihesu i fatikdomenow.

ok egh seer iak at vaar fatikdombir gitir varit iämpn vidhir hans fatikdom, ey kunnom vi swa mykla vin giwa os om han göma. Ok thz ma rasklica mz faghrom skälom beuisas tho thässom forlatnom. som är at han är ok var alra rikast, ok

alra thinga hørra. ok alra fulcownastzV ok androm tholkom. An a fatikdomsins vägna pröwas thz mz thän skäl at han ey at enast tok a sik fatikdomsins pinsamu vidhir mödho. vtan ämuäl hans 208 obrygdhilse ok smäleek. An var fatikdombir for

thy at vi hafwom han af gudz älskogha, rnz godhoTn vilia lofwat ok takit. räknas han som han ok är dygdhelikin ok thy är han äkke blyghelikin. vtan hedhirlikin oc ämuäl af ondom. Än hans fatikdombir räknadhis äkke swa. thy at man vndir-

stodh äkke. ok viste ey at han var siälfswiliaådis fatikir, Ok fatikdomin ther man hawir nödoghir, oc man thol vtan sina thak gifwir obryghilse okKap. 44. 129

forsrnäilse, Ok mädhan var herra, ihesus hafdhe hwazske gardh älla gooz älla nakat af alla världinna rikedomom. ok thz viste hwar man. mis-wyrdhis han ok var forsmadhir af allom, thy at thera handa fatikt folk hatas af allom. Vm the äru vise them troos äkke. äru the ok ärlike ok välborne, likouäl gabbas the ok värdha forsmadhe. Ok än som mera är ärlikhet. visdorøbir. oc from-heet, ok alla dygdlnr som mannenom thikkir synas vara quafdha ok wtsläkta i them, ok äru som hwars rnanz fota trudh. oc äru af allom miswyrdhe, swa mykyt at them dughir hwazske frändsäiüia älla gamal vinskapir. vtan alle neka ok vidh/rsighia them. viliande hwazske frändsämio älla vinskap kännas til thera Seer thu nu väl huru thu gitir hwazske liknaz hans fatikdom, älla fölght honom äptir i swa grund diuptz fatikdoms ok ödh-miuktmna forsmäilse. Ok thy äru världinna fatike män äkke forsmande som tekna siälwan ha-ran. Ok är thässom som är fatikdomsins dygdh. särlica

af os som hona hafwom lofwat. thy skalt thu altidh

t/

akta at göma hona mz alle vyrdhning ok gudhelikhet, som sancte bernardus radlnr os sighiande. 209 fölghiom

honom thz masta vi gitom. hulkin ther swa älskadhe fatikdomen, at än thot al världin fran enom ända. ok til annan var i hans hand. tho hafdhe han ey swa mykyt han matte tilböghia sit howdh. Sannelica stor osidhzr är ok alt ofstor. at fule madhkin vil ther vara rikir, hwar valdzsins hm'a ok äronna konungir ville vara fatikir. Ok sighir bernard?^1 at ey räknas fatikdomin dygdh.

Bonaventura O130 Kap. 44.

vtan fatikdomsins älskare, ok himerikis rike är fatika manna, thy hawir thu af apostlanna äpte-dörne, oc af sancti bernardi kännedom badhe här. oc förra af vars herra fötzlo tima. ok af the 5 smnone ther han byriadhe af fatikdomenom oppa bärgheno, hulkaledhis thu skalt åstunda fatikdomen swa som höghelicasta dygdh Än hwat skolom wij oc sighia af atirhalle. oc amoot giri til mat oc dryk, hulka ther samuledhis i thässo äptedöme

io skiin. Ok af thässom dygdhomen aktar iak sighia ok pröfwa min ordh mz scriptinna vitnom. for thy at iak veet at thz är thik nytlikit. thy at vtan thu äst rönt i tholko, tha äst thu ey quäm til lärdom, ok ey hawir thw stort gagn at thw läs i

bokom. Ok thy gifwir iak nnk vin om at tala af them. at thik skoli särlica i thässe matto vitirlik värdha dygdhanna naturlik skipilse. i hulkom vi spöriom äpte hans mästarskap, hulkins lifwirne vi viliom först oc främst fölghia i dygdhomen. Nw

skalt thw vita at mykyt skal människian sta möte

oskällike giri til mat oc dryk, ok th^r a moot

210 skal vara idhkelikin Stridh, ok hälghe fädh^r som

varo i andelike idhn, äruodhadho mykyt ij thy.

som sancte bernardus sighir, hwadhan af är thässin

swa stor hughrädde oc swa vsul bortkastilse. oc ärlikin creatura skapadh til at taka äuärdhelica sälikhet. ok alzualloghx gudz äro, af hulkins godh-leek hon är skapat, ödhkänd af hans liknilse. atir-löst mz hans blodhe. begawadh mz tronne. ok är

af visso hopi hans barn. blyghis äkke vsul at thola thräldomin vndir thässom licamlica sinna thräkk-enom. Ok är väl värt at the människia forma äkke 130 Kap. 44.

vtan fatikdomsins älskare, ok himerikis rike är fatika manna, thy hawir thu af apostlanna äpte-dörne, oc af sancti bernardi kännedom badhe här. oc förra af vars herra fötzlo tima. ok af the 5 smnone ther han byriadhe af fatikdomenom oppa bärgheno, hulkaledhis thu skalt åstunda fatikdomen swa som höghelicasta dygdh Än hwat skolom wij oc sighia af atirhalle. oc amoot giri til mat oc dryk, hulka ther samuledhis i thässo äptedöme

io skiin. Ok af thässom dygdhomen aktar iak sighia ok pröfwa min ordh mz scriptinna vitnom. for thy at iak veet at thz är thik nytlikit. thy at vtan thu äst rönt i tholko, tha äst thu ey quäm til lärdom, ok ey hawir thw stort gagn at thw läs i

bokom. Ok thy gifwir iak nnk vin om at tala af them. at thik skoli särlica i thässe matto vitirlik värdha dygdhanna naturlik skipilse. i hulkom vi spöriom äpte hans mästarskap, hulkins lifwirne vi viliom först oc främst fölghia i dygdhomen. Nw

skalt thw vita at mykyt skal människian sta möte

oskällike giri til mat oc dryk, ok th^r a moot

210 skal vara idhkelikin Stridh, ok hälghe fädh^r som

varo i andelike idhn, äruodhadho mykyt ij thy.

som sancte bernardus sighir, hwadhan af är thässin

swa stor hughrädde oc swa vsul bortkastilse. oc ärlikin creatura skapadh til at taka äuärdhelica sälikhet. ok

alzualloghx gudz äro, af hulkins godh-leek hon är skapat, ödhkänd af hans liknilse. atir-löst mz hans blodhe. begawadh mz tronne. ok är

af visso hopi hans barn. blyghis äkke vsul at thola thräldomin vndir thässom licamlica sinna thräkk-enom. Ok är väl värt at the människia forma äkke•

begripa andelik thing, som forlatir tholkan brudhgomma, ok fölghir tholkom älskoghom. ok är visse-1 lica thz eet osino äruodhe, at opfostra älla yrkia thz gaalt oc ofructsamt är, hulkit som äkke födhir. ok äkke vilia göra väl vidhir änkiona. Forlata hiärtans rökt. ok rökta kötit i thäs astundilsom. gödha rutna likit som litit th^r äpte skal värdha madhka matir Här hawzV thu hwi oskällikhet i mat ok dryk är flyande. tho maghom vi varku7^na kroppenom äpte thy som tharfwin ok helbrygdhan lo til sighir ok kräfwir. thy at alt kropsins godha är heelbrygdhan oc helsan. Ok thz är ok thz eenga th^r vi arom honorø pliktogha, oc ther owir skal honom enkte gifwas älla spörias Vtan i them iordhmonsens ända skal han tödhras ok bindas, mädhan hans frukt är ängin. oc dödhin är hans ändelykt, Ok vm swa händir at vilianom thiänas ok äkke helsonne. tha är thz äkke a natur-inna väghna. vtan vndi naturinne. hulkit th^r dödhenom räkkir handena mädhan man takir vin an ~~ - —•*•

(Ett blad är här bortskuret.)

först akta ok göma aat, Apostolin äkke äggia älla biudha sik siälwom thera handa. Ok ey discipulum sik thz bedhas. Sidhane at han rädh thz äkke munke älla nunno. vtan enom biscope. hulkins lifwirne som än var mykyt thorftelikit kirkio?zne som tha byriadhis. ok än var kleen i trogne, ïhi-moiheus var thänne, fa rnik en annan tholkan thimotheum. Jak vil gifwa honom vm thu vilt ämuäl gul ata. ok drikka helewagh. Än thu ömkar

thik salaghe oc dispenserar mz thik siälf. Misthänkt är mik thäs kännis iak. siälfra thinna dispenseran Ok rädhis iak at thu gabbas vndi siäflikhetinna na??ipne af kötzsins snille. An thz är thz iak bidhir thik, ok äghir thu ther til thik siälf mana. at vm thik swa thäkkis apostolins kännedombir af at drikka vinit. tha glöm äkke modico som han sagdhe th^r mz. Af thy som sakt är ok pröwat mz skriptirme. hawir thu at människian skal standa

moot gule som är oskällikhet i mat ok dryk. Ok at akta ma kropsins helso. Än thz skal vaktas at inan ey wräki älla väli matin Än hwat vi skolom sighia af atirhalleno. tha hör äkke mik vtan sama bernardum som sighir, ellin. ok thz liot är. liot

thz kallas vara dof wi t som hwazske är heet älla kält, Andin ok kötit the dwälias äkke saman i eno huse. särlica mädhan liot pläghir een läta vpkasta. Nw mädhan apostoli vidhir lodhande än vars liérra köti ther ensamit hälaght var. hulke

som varo iiålghona hälghe män kundo äkke op-

fyllas af them hälgha anda. for än thz tokx fran

212 them Ok thu tilbudin. ok thino köti til thrykt

som oreent är oc vpfylt mz mykle srnitto ok synda

thräk. vänte thik magha taka then renasta fina

andan, vtan thu vidhir frestar allaledhis vidhir sighia thässom kötlika hugnadhenom. Sannelica nar thu tilbyriar. dröuilsin skal opfylla thit hiärta. Än vm thu blifwir stadhugh ok hallir fram. tha skal dröuilsin vmuändas i glädhi Thy at tha rensas

thankane oc astundilsin oc vilin opnyas. ok alt thz som förra syntis vansamt oc än omöghelikit. thz skal owirkomas oc vinnas mz myklom sötma ok

kärlex åstundan. Hwat ey auitoin vi paulura at han thwingar sin licamma oc ledhår han i thräl-dorn. Ok iak skal hälla mik af vin oc starkom drykkiom thy at them följhzr gärna oren kropsins rörilse. Alla ok om iak är krarikir oc vanmakt- oghžT ma iak drikka litit äpte apostolins radhe. Ok skal iak hälla mik af köti. at thz ey. nar thz ofmykyt födhir kötit. skoli ok vanlica mz kötino födha \kotzsins läste. Jak skal ok gifwa mik vin oc göm om at

taka matelica af brödheno at mik io skoli ey ledhas mz thungom bwke standa a bönom. ok at ey skoli ämuäl prophetin foruita mik at iak atir mit bröclh til mätte. Än ey skal iak ok vänia inik at fylla bwkin mz ensampno reno vatne. at ey skoli vanlica fule bwkin taka til at kitzla mz snödhom lusta. Ok sighir bernardus til robertum monachum at viin ok miödhir oc andre starke drykkia. kräselikin födha oc dyr kostir the hiälpa kroppenom i stridhinne, ok äkke siälkne. Af them 213 mättas kroppin ok äkke siälin, Pipar ok komin ingefära ok galiga. kardamomorn oc näghlikkor. paradisakorn ok än hiärtans frygdh, ok annor thera handa krydde. hwat the latas hällir i mat älla salso tha lusta the smaken oc vptända lustan. Än them som lifwa vislica ok sobrie. är öfryt kokat salt ok brödh oc hungrin. Sobriws thz är väl tempradhir at rnänniskian takir mat ok dryk väl til matto swa at hon äkke thyngis vtan är bequäm bidhia ok läsa oc göra hwat hon skal swa väl mät so i n fastande. Än nar rnänniskian bidhar äkke hungrin oc matlustan, tha skal han eet ok annat thz siälsynt är. oc mangra handa flätio blanda

saman ok mängïa. som skola gita atirböt käptana, fra?7ikallat swalghit oc opuäkt matlustan, oc gradh-ena. Ok sighir bernardœ ad frätes, at hwar som andin tilbyriar at opnyas äpte sins skapara biläte.

ginstan tilbyriar kötit atirbötas oc vidhir sighia vilianom oc sinom astundilsom oc säter andanom. Ok takir sidhan at lusta hänna sin alt thz andan lustar, Ok än här owir nar hon takir kännas vidh sin marghfallo vanskilse thør hon hafwir for synd-

enna skuld, ïhrättir hon ga fram fore styrarin sin til gudh. Thy at vi tappom äkke älla mistom lustan, vtan vändomen fran kroppenora i hughin. fran sinnomen til samuitit. vatn oc brödh. olia. älla ensamt skafwil. ängaledhis är thz lustelikit af

sik at ata. Än for ihesu christi älskogha. oc äuärdhe-

lix hughnadz åstundan är väl lustelikit at gita

lika giort af them enom sidhoghom. ok väl tämpr-

aclhom bwk. Af thy älla ok af andro thera fult

214 göra ïiaturinne meer än fäm thusand fatikt folk

mz storom hugnadh, thz vare väl rast aat. oc mykyt lustelikit, tilfögdhe gudz älskogha salso liwa äpte naturinne om kränka vanskipadha na-turin ville thz städhia. Än ginstan hon är läkt oc vidhir fangitz tha leer naturin mot thy hänne

är naturlikit. A sarno matto är oc af äruodheno. bondin hawir hardha axlar, starka armläggia. oc stinna knokor. idhnan gör thz oc äruodhit. Vtan thz viker han mz timanom. vilin gör vanan. Vanin gör idhnona. idhnan konstena. ok koristin giwi?"

kraptena i allo äruodhe. Af thässo beuisas oppin-barlica at atirhallit är mykyt lofwande. oc for thy fulco??ilica idhnande. Tho som bernardus sighir

skal man tämpra sik i atirhalleno for thriggia handa saka. Förste är nar thz giordhis amoot formanzsins vilia, thy at tholkit atirhald skal ängaledhis göras Annor är nar thz vordhe swa at systrena märkelica skändos af thy. Thy at gagn- likin är andelikin idhn af kärlek i almännelico lifw-ärne. Än mz systranna skändilsom tee enkanne-likit atirhald. owir almänt lifwärne. Skandal™? thz är at skändas, ok skändas älla skända, är at taka sik älla göra androm synda tilfälle. Thridhia io sak är nar atirhallit vordhe owir licammans rnagho. thy at oskällikit atirhald räknas äkke vara dygdh. vtan hällir lastir ok vanskilse som bernardus sighir af tholkorn som thz göra. J vilin äkke läta nöghia idhir aat almännelico lifwärne. egh ymmmgas idhir reghlonna fasta, egh höghtidhinna vaka. ey bndhin ok skipadh disciplina ey the matan hulkin idhir gifs i klädhom oc födho enkannelikin thing satin i fram fore almännelikin. ij som eet sin anduardh- 215 adhin os idhra rökt. hwi beuarin ij idhir atir siälue mz idhir. Thenna idhan eghin vilia mz hulkom ij hawin swa opta giort a möte gudhi som idhart eghit samuit bär idhir vitne hafwin i nw reghlo mästara ok äkke rnik. Eghin vili är thän. thør idhir känne äkke spara naturmne. egh säta skäl- omen egh taka senioram som äru alrogha systranna radh. älla äptedöme. ey lydha os som formännene arom.

Hwat vitin ij äkke at bätre är lydhnan än offrit, hafwin i äkke hört at alt thz som görs vtan andelica fadhirsins vilia oc samthykkio. thz räknas 30 til fanyte glädhi, ok äkke lönommen. hwat läsin ij äkke i ewangelio hulka lydhnonna forman piltin136 Kap. 44.

ihesus anduardhadhe sinom barnom nar han blef atir i mönstreno. oc sagdhe at honom tilburdhe at vara i sins fadhirs ärindom. Ok modhir hans oc iosep gafwo ther äkke sarnthykkio til. tha for-

smadhe honom äkke oc lät sik ey forthykkia at fölghia them atir til nazaräth. rnästarin discipwlos. gudh människionar. ordhit th<?r siälwir visdomen är gudz fadfairs son qumnona oc träsmidhin. Ok läggir the hälgha läst thz ther til at han var them

K) vndi gifwin oc lydhoghir. Ok än ärin ij visa i idhrom öghom som idhir siäluom thikkir. Gudh han anduardhar sik oc vndi gifwer sik dödhelicom människiorn. Ok ij gaan än aat idhrom vägh. Hec est voluntas propria, godhan andha hafwin ij

takit än i nytin han äkke väl. Jak rädhis at i fan for han annan anda. hulkin th<?r laatir sik vara godharø ok dårar idhir. Ok i som byriadhiri i andanom, kommin ok quäfwins af kötino. Hwat vitin i äkke at pukans ängil laatir sik opta vara

liusins ängil, gudh är visdomen, oc han vil sik älskas ey at enast sötelica vtan ok vislica som sancte paual sighir at idhur thiänist skal vara skällikin. Annars kornbir villonna ande rasklica aat. at gabba thinom zelo. thz är thinom hita. ok

är zelus hiti til at göra got. Vm thu glörnir vis-domenom oc skällikhetinne, Ok ey hawir kloke ouinin annat aridbudh thz honom bätir dughir til" at taka älskelikhetina oc kärlekin af hiärtano. vm han gitir ther fram komit mz, at i honom thz är

hitanoM garigis owarlica ok äkke mz skälomen. Ok ma tholkom rädhas thz bernardus sighir, at fwlt är at göra samsat mz kroppeno??^ sinom, hulkaKap. 44. 137

man förra bödh af i enuigheno. ok ville faktas som en kämpe. Ok blyghis mik nu vidhir at thu skoli them see kälta äpte meer än noogh. som förra varo enthrätte ok nekadho thz them tharfwadhis. Tho at swa är at somlike vilia vanlica äkke swigha oc hälla sina enthrätto ä fram at eno i sino oskäl-lico atirhalle. dröfwande them mz märkelike en-kannelikhet mz hulkom the skulu boo i huseno mz sämio i likom sidhom vndi samu reghlo. Thätta vänte iak at the göra af godho. thänkiande sik io göra gudhi thäkka thiänist. atirhallande sik tho milhetina. Än mik thikkir tho at the hawa hona lankt fran sik kastat. An the som hawa stadhfäst mz sik thikkia sik siälua vara visa i sinom öghom, ok vilia sätta hwazske radhe älla budhi. Seem til hwat the swarin egh mik. vtan honom som sighir 217 at mootstridha oc standa möte thz är swa som trolkonu synd. ok äkke vilia sätta är swa som af gudha dyrkan, han sagdhe förra, som thu hördhe at bätre är lydhnan än offrit, ok at vara hörsambir bätra än at offra vädhra talgh thz är olydhogha människio atirhald, Ok thz är thz som os ij thässo gudz huse swa opta oc hardhelica oroar, ödhmärkta som iak sighir somlica thera som i bland os äru fanyta. Ok owirflödhis atirhald af hulko the göra sik allom thunga ok ledha. A hwat almännelikin inissämia thätta är ok siälfra thera samuitz minsk-ilse oc sundirstänkilse, Ok swa mykyt som til thera liggir thässa vingardzsins? thz är alra idhra endräktoghe sämio. hulka herrans höghro hand plantadhe stoor nidhir kastilse oc fordäruilse, Vee värdhe the människio som var Iwra sighir i läst-138 Kap. 44.

inne. per quam scandalum venit. Hulkin som var Iwra sighir skändir een af thässom pussillis. ok är väl hart thz som äpter six. huru myklo bardhare forskullar thän som swa manga oc sidhan swa hälgha rnänriiskior skändir. vtan iäf han skal bära hardhasta dorn. ä hwa han är. Thy sighir bernardus, at the som äru kompne til gudhelikhetsins nadh oc nu thikkis vadhin förestå skolu allaledhis vakta sik af dernonio meridiano. thz är middax

io diäfwlskap. Thy at siälwir sathanas omskiptir sik opta i Kusins ängils, thz är godha ängilsins lik-nilse. Ok thz skal thän rädhas som gifwer sik swa stora vin om alt thz han gör, ok faar tho äkke thz han mykyt fulcomlica åstundar, hwat

hiälpir thik at thu fordäruar kroppin mz ofmyklo ok oskällico äruodhe ok haw^V sidhane thorft, ok 218 skalt vtan thina thak hindras vidh kropsins rökt ok krankdom ey vtan andelica thinga f or sum an oc storan skadha, Ok thør til at thik skuli ey thera handa tima. tha är thik thorftokt skällikhet-inna lius thy at skällikhetin är dygdhanna modhir, oc fulcomriilsanna ändelykt. Thätta är attonda daghin i gamblo laghomen a hulkom piltin omskars, thy at san skällikhet omskar at värdha skal hwarte mindra älla meer än tilbör. Thy at thän som godha gärninga frukt skär ofrnykyt af, han omskar äkke. hulkit som äkke gör ok tepidus. thz är then som dol oc dufwin är som gör mindra än tilbör. A thässom daghenom gifs barne nampn som är helsonna nampn. Ok ey twäkar iak af them som swa omgangir sighia at han gör siälfs sins helso. Til thänna daghin magho thz väl

änglane sighia. hulke ther vita himerikis thing. An iak insätir hänne nu först helsonna na?npn? Ok är thänne foghlin alstingx siälsyn i iordhrike, Thy kärasta syster opfyllin thässa skällikhetzsins stadh mz lydhnonna dygdh at i görin enkte mindra älla annorledhis än budhit är. Ok sighir bernardus ad fratres de monte dei. At licamlikit äruodhe är i hulko thorftelikit är licammanom at äruodha. Swa som är vaka ok annat thera handa hwat ther andelikit äruodhe är. som äkke hindra vtan hiälpa io rnänniskionne om the värdha mz skälom oc skällikhet. Än thän som gör godhgärninga swa oskällica at andin oc siälinna krapte vanskas. ok är sinom licamma swa grymbir at han misfelis honom af krankdom, ok människian hindras sidhan i ande- licorn thingom. Godhgärningornen fortax fulcomn-ilsin. Andanum åstundan oc godhzr vili. Jam- 219 cn'stnanom äptedömit. gudhi hedhrin. han är visse-lica sacn'legtøs. oc skylloglur for gudhi af allo thy godha som forsumas for hans tilrädha skuld Sa- cnlegws är andelica thinga thiufwir. tho skal thz äkke thäkkias vara oskällikit. vtan väl rätuist. at howdhit som fordhorn äruodhadhe opta i världinna fafängo alt ther til at thy värkte, skoli oc stundom värkia i gudz thiänist. bwkin ther opta fyltis alt til han rapadhe. stundom hungra, swa at han rytir vidh. Än mattan skal hawas i allo. ok kroppin skal stundom thwingas oc äkke sundir knosas. Thy at licamlica idhnin i fasto oc andro tholko dughw* fast litit. Än milhetin är til al thing nytlikin. Ok thy skal thwangin idhnas äkke til skadha. vtan möte kropsins oloflica lusta, ok sobrie. ok mz ena

handa andelike disciplina hwazske mindra älla mere vtan i SAva matto at enkte finnis thz som gudz thiänara är skadhelikit hör thy mz stakkottorn ordhom hwat bernardus talar af hänna lofwi sighi- ande. at skällikhetinna dygdh liggir nidhre vtan kärleksins brona. Ok starkir brändaghe kastar om kul människiona vtan skällikhetzsins tämpran. thy är then lof värdhir ther hwarte bristir. Swa at kärleksins hiti vprätte skällikhetina. ok skällik- hetin styre älskoghans brändagha. thy at skällik-hetin satir hwarre enne dygdh skipilse. skipilsiri gifwer hänne mattona ok fäghrindina oc ämuäl äuärdhelica stadhughetina som prøphetin sighir, i thinne skipan blifwit daghin, kallande dygdh ena 220 dagh. ok thy är skällikhetin egh at enasta dygdh. vtan een mattirska ok dygdhanna köroswen. Astund-ilsanna skipirsca ok sidhanna mästirsca. tak hona bort, tha vardhir dygdhin lastir. naturlica astund-ilsin ok vilin vrnuändis til bedröuilse oc natur- irma fordäruilse. Thy hawir thu af thy som nu är sakt. huru i thässo apostlanna äptedöme nidhir sias owirflödhelikhet oc oskällik giri oc åstundan til mat ok clryk Än huru världinna bälle skulle nidhir sias oc nidhir läggias thz sagdhe iak äkke än. ok äkke vil iak ther stort af sighia. ok tho ey alstingx owirgifwa. Thy väntir iak i thätta sin thz ömpnyngas at sighia. At här thykkis första allirsins. godha enfalloghet vara opnyadh. J hulke människian lät sik nöghia aat fruktinne af trämen

oc gräs rotomen, ok reno vatne. Vare thz swa at människionna opfödha vare nu tholkin. tha thorftom vi hwazske quärna älla oghna. egh andbudh. älla

swa mykyn redhskap. egh boskap, älla swa högh-färdoghan fatabwrs redhskap. ok andra fafängo i hulko människian ok nästan alt mankönit är othänke-lica ok osighilica innan väft.

(Kap, 45.)

Af marie rnagdalene oc marthe thiänist

EEt sin nar var hørra ihesus kom til bethaniam i rnarthe ok marie magdalene hws Ok for thy at the älskadhe han af allo hiärta, gladdos the mykyt af hans komo ok toko han mz alle vyrdhning, Än io martha redde sik ginstan vidhir, ok lät vaardha sik örn hwat han ok hans apostoli skullo ata. Ok maria sattis vidh hans fötir. Ok for thy at var hørra ville äkke vara lidhoghir oc fafängir. taladhe han som han altidh plägha äuärdhelix lifs ordh. ok maria aktande han mz öghom ok örom gladdis i hans ordhom meer än man kan sighia. ok gat 221 enkte annat thänkt, Ån marthe misthäktis at hon swa sat oc möddis thør af. badh varn hørra at häri skulle sighia hänne oc bidhia hona hiälpa sik at äruodha ok redha til maltidhenna. Än martha fik annor swar än hon thänkte. ok hördhe rnariam syster sina hawa wtualt bäzsta delin. Än maria som hwiltis i gudz ordhom. vaknande swa som af sömpr/ vidh at systir hänna beropadhe hona ok tok til rädhas at hon skulle värdha awit for sina rolica hwilo. sat oc thigdhe. ok bögdhe änlitit nidhir til iordhirma Än sidhan var hørra hafdhe hona forswarat sat hon sikirlicare oc gladhlicare quar, Ok tha maltidhin var redho, ok var hørra

Kap. 44, 45. 141

swa mykyn redhskap. egh boskap, älla swa högh-färdoghan fatabwrs redhskap. ok andra fafängo i hulko människian ok nästan alt mankönit är othänke-lica ok osighilica innan väft.

(Kap, 45.)

Af marie rnagdalene oc marthe thiänist

EEt sin nar var hørra ihesus kom til bethaniam i rnarthe ok marie magdalene hws Ok for thy at the älskadhe han af allo hiärta, gladdos the mykyt af hans komo ok toko han mz alle vyrdhning, Än io martha redde sik ginstan vidhir, ok lät vaardha sik örn hwat han ok hans apostoli skullo ata. Ok maria sattis vidh hans fötir. Ok for thy at var hørra ville äkke vara lidhoghir oc fafängir. taladhe han som han altidh plägha äuärdhelix lifs ordh. ok maria aktande han mz öghom ok örom gladdis i hans ordhom meer än man kan sighia. ok gat 221 enkte annat thänkt, Ån marthe misthäktis at hon swa sat oc möddis thør af. badh varn hørra at häri skulle sighia hänne oc bidhia hona hiälpa sik at äruodha ok redha til maltidhenna. Än martha fik annor swar än hon thänkte. ok hördhe rnariam syster sina hawa wtualt bäzsta delin. Än maria som hwiltis i gudz ordhom. vaknande swa som af sömpr/ vidh at systir hänna beropadhe hona ok tok til rädhas at hon skulle värdha awit for sina rolica hwilo. sat oc thigdhe. ok bögdhe änlitit nidhir til iordhirma Än sidhan var hørra hafdhe hona forswarat sat hon sikirlicare oc gladhlicare quar, Ok tha maltidhin var redho, ok var hørra

ihesus lät af at tala. stodh hon ginstan op oc hänte vatn til at thwa hans händir, Ok thädhan fran var hon altidh när stad oc thiänte honom trolica. Skodha väl varn Iwra ihesum ingangande.

ok the systrena gladhelica mz alle vyrdhning fägn-ande honom, Skodha them ok hädhan fran fram-ledhis i thera grniingom. thy at thz är faghirt oc hughnelikit. ok vilt thu thz ytterlica vita. tha läs ewawgelium. Än thu skalt vita at vm thässa twa

io systrena sigliia hälghe män. vndirstars twäggia handa liuärne swa som är actiua oc contemplatiua. Annat är rolikit oc annat mödhosamt. Af hulkom at sighia är lang materia. Tho vil iak sighia nakat af them. thy at bernardus talar öfrit af them

ma^gastadz i the hälgho scn'pt. for thy at thz är mykyt tharflikit at vita. thy at daghlica lifwom vi äpte thässa twäggia handa lifwärnin. Ok vitom opta ey hulkaledhis os tilbör at lifwa. hulkit som är stoor vadhe. ok ey litin skadhi. särlica renlifwis

människiom. Ok thy teknas actiua vita mz martha.
ok contemplatiua vita mz maria. An af bernardi
ordhom tha finnom vi at actiua vita skiptis ij twa
222 dele. förste delin är nar människian idhnar sik ok
äruodhar först oc främst til sinna nyttelikhet, at
rätta ok bätra sik af syndomen ok lära sik i dygdliomen. Ok thätta sama värdhe ämuäl sidhan til iärncn'stins gagn vm rätuisonna gärninga oc rnilhetz ok kärlex gärninga Andre delin actiue vite är nar nakar gifwer sit äruodhe oc ornsorgh

först oc främst ij iämcn'stinsens nyttelikhet än thot thz görs oc vardhžT til siälfs" hans mere forskullan oc löna. Som är andra styra, känna, ok hiälpa

til thera siäla helso. swa som formännene göra. pr^dicara ok kirkionna kännefädhir ok andre the som for hänna bestandilse äruodha. Ok rnällan thässa twa delena actiue vite. är vita contempla-tiua. Ät thässin vari skipilsin at mä??niskian idhne sik först oc äruodhe i bönom. oc studere i the hälgho scn'pt. oc androm godhgärningom oc thiänist ok almänneliko om gango. rättande sik af syndomen mz dygdhanna afwil oc samansankilsom. Aat thy andro skal hon hwilas i contemplaczone letande io huxsins ensilikhet. oc vara näär ensarnpnom gudhi mz alle makt. villande enkte akta vtan han. Aat thy thridhio. nar människian hawir öfrat sik i thässom twern idhnomen. ok är nw lyst oc lärdh i dygdhomen. ok brännande i kärlekenom ok actar annars siäla helso. ok thy tilbör som iak sagdhe at hughin först i actiua vita rensis oc skaris oc styrkis i dygdhanna idhn. Sidhane optändis. lysis. oc läris ij contemplatiua vita. Th^r äpter ma han tröstelica wtganga til andra gagn oc thrifnadh oc hiälpa them. Ok at thänne ordo är rättir. thz beuisas mz scn'ptinne. ok först at förste delin actiue vite skal foreganga co??,templatiwa7tt.

(Kap. 46.)

Huru förste delin actiue vite skal foreganga cøntemplatiuam vitam

BErnardws sighir in tercio smnone de assumpeione beate virginis at nar var- hérra ihesus gik in ij kastelit, toko thässa twa systrena martha ok maria 223 vidhir honom, thz är gärningin ok vridirstandilsin.

Kap. 45, 46. 143

til thera siäla helso. swa som formännene göra. pr^dicara ok kirkionna kännefädhir ok andre the som for hänna bestandilse äruodha. Ok rnällan thässa twa delena actiue vite. är vita contempla-tiua. Ät thässin vari skipilsin at mä??niskian idhne sik först oc äruodhe i bönom. oc studere i the hälgho scn'pt. oc androm godhgärningom oc thiänist ok almänneliko om gango. rättande sik af syndomen mz dygdhanna afwil oc samansankilsom. Aat thy andro skal hon hwilas i contemplaczone letande io huxsins ensilikhet. oc vara näär ensarnpnom gudhi mz alle makt. villande enkte akta vtan han. Aat thy thridhio. nar människian hawir öfrat sik i thässom twern idhnomen. ok är nw lyst oc lärdh i dygdhomen. ok brännande i kärlekenom ok actar annars siäla helso. ok thy tilbör som iak sagdhe at hughin först i actiua vita rensis oc skaris oc styrkis i dygdhanna idhn. Sidhane optändis. lysis. oc läris ij contemplatiua vita. Th^r äpter ma han tröstelica wtganga til andra gagn oc thrifnadh oc hiälpa them. Ok at thänne ordo är rättir. thz beuisas mz scn'ptinne. ok först at förste delin actiue vite skal foreganga co??,templatiwa7tt.

(Kap. 46.)

Huru förste delin actiue vite skal foreganga cøntemplatiuam vitam

BErnardws sighir in tercio smnone de assumpeione beate virginis at nar var- hérra ihesus gik in ij kastelit, toko thässa twa systrena martha ok maria 223 vidhir honom, thz är gärningin ok vridirstandilsin.

An thäntidh var hørra ihesus kom til thera i bland annat, gaf han them tw. androm än quämelicare. swa som är v^rtutem oc sapienciam. vz'rtutem gar-ninginne. oc sapienciam vndirstandilsenne. ok thy pr^dicas han af apostlomen gudz dygdh oc gudz visdombir Än hwat hawzV thz inbära at nar han gik in. tha tok martha vidhir

honom ok thiänte* tilredhande thz som tharfwadhis. Än maria sat vidh hans fötir oc hafdhe hiärtat oplypt i hans io ordhom. Vtan at förra är gérningin oc sidhan contemplaczo. Thy at hwar thän som åstundar at koma til vndirstandilsin. vtan iäf är honom thorfte-likit sik förra granlica idhna i godhom gärningorn. som vise mannin sighir. Son. åstundar thu vis-is domin. tha göm rätuisona oc gudh skal thik han gifwa. Ok är annarstadz sm'fwat som prophetin sighir at af thinom budhordhorn vndirstodh iak. at thu mz trogne rensar hiärtan thera, hwat tro mon thätta vara. vtan thön som gör mz kärlek-enom. Maske at thu siälf åstundar ok contempla-cionis hwilo oc roo. ok thu gör väl. Tho skalt thu äkke glöma blomstreno mz hulko thu läs brudhinna säng ströiadha. Thy gif oc thu thik vin örn samuledhis thina säng ströia mz godha g£?*ninga blomstir Ok tilbör väl forekoma hälgha makit mz dygdhanna idhn. swa som blomstrit kombir för än fruktin. Ällighins leddis thik sofwa i swa kleno maki. vm thu åstundar hwilas ok är äkke öfradh, in labore supple i äruodheno. Ok lye 224 swa hetande quinno fruktsamlikhet glömde oc for-sumadhe. girnas thu lustelica sofwa i ensampne rachäls faghne. Än omuändir ordo är at förra

kräfwia lönin. än nakat är forskullat. ok fore äru-odhit göra maltidhena, mädhan apostolin sighir at then som äkke äruodhar skal äkke ata. Af thinom budhordhom vndirstodh iak sighir prø-phetin. at thu skuli allaledhis vita contemplac^onis söta smakin ey skola gifwas vtan budhordhanna lydhno. Thy skalt thu äkke vänta at nakraledhis skal orättir göras hälghe lydhnonne älla seniorá gärningom oc skipan for thinna eghna hwilo ok makx vilia skuld. Annorledhis sofwir äkke brudh- io gomen mz thik i enne säng. Särlica i the säng-inne hulka thu strödde aat thik mz odhyrtinne ok nätlanna olydhno for alskons lydhnonna blomstir. for thy höre han äkke thina böne. ok kalladhir kombir han äkke. Ok ey skal swa stor lydhnonna älskare at han ville hällir döö än äkke lydha. gifwa olydhoghe människio sin ympnilse. Ok än lowar han ey thinna fanytta contemplacionis mak som sighir mz prophetanom. at han tholimodhelica äru-odhadhe. teknande timan ij hulkom swa som wtlänninge af himerike oc höxsta hwilonna fädhirnis lande giordhe han helsona mit i iordhrike. Än mik rädhis storlica at ey skuli hardhe domin ther var herra talar mz prøphetanom mz otrono iudh-omen väfwia thik mz sighiande. Stmnodaghana oc hwilo daghana idhra oc andra idhra hälgho dagha gitir iak äkke tholt. Ok sighir framledhis. Jdhra 225 kalendas oc höghtidhis dagha hatar min siäl the äru mik mödhosami ok alstingis ledhe. Ok sidhan takir prøphetin til at gråta owir thik oc sighir. Ouinine sagho hona oc gabbadho hänna mak? Ok

hwi ma ey ouinin väl gabba män älskoghanom hör ryrna, Thy vndra mik storlica oppa somlica dårskap som i bland os äru. mädhan the os mz sinne enkannelikhet alla dröfwa. mz sino otholi reta, oc mz sinne olydhno smitta, thora likouäl mz idhkelicom bönom alra renlikhetiraia h^rra biudha til sins samuitz swa sörogha säng. Än idhir händir som han sighir, Nar i räkkin wt händrina. skal iak vända bort öghonin min. ok än thot i görin

io marghfalla bönena. skal iak ey höra hona thy at sängin är äkke blomstradh. vtan hällir illa lokt-ande. Ok thu draghir äronna konung thijt til hwilo. thätta gör thu. oc ma väl ske han hawir thäs mera mz thik. Centurio forbiudhir han gänga

vndi sit thak for sina owärdhelikhet. hulkins tro loktar tho väl owir alt israels folk. Ok thu som fwlnadh är i swa stora synda thräk. vilt nödhgan gänga in til thiin. Apostlanna höfdhinge ropar, h^rra gak bort fran mik. thy at iak är een synd-

oghir man. Ok thu sighir. h<?rra gak in til min. som thu ville sighia. iak är hälagh. Thy sighir sancte pätar at i skulin vara enhughadha i idhroin bönom oc vmgangin mz sämio ok älskins af syster-licom kärlek. Ok wtualda karit sancte paual sighir

at man skal lypta op rena händir i sinom bönom.

vtan wredhe. vtan thrätto oc döma oc delo. Seer

226 thu äkke huru the dragha badhe owir eno. oc

princeps aposfolomm oc doctor genciu??^ tala badhe

af enorn anda af fridh oc hugxsins späkt ok rolek.

som thän skal th<?r bidhir, Mon thu väl allan daghin wträkkia händrina thina til gudh som altidh dröwir thina syster, syndrar enadhin, ok atskil

sämiona. oc äst af allom märkt ok ödhkänd. Nw mat thu sighia. hwat vilt thu at iak skal göra. Vtan iäf. at thu skoli först rensa samuitit af allom synda thräk som är afwnd oc wredhe, thrätta ok dela. murran ok korran. ok alt thz som finz alstingx genuärdhokt vara äntighia systranna fridhi ok sämio. älla ok formanzsiris ok seniomm lydhno. tha skalt thu skynda at wtrensa af hiärtans herne. Sidhane skalt thu sätia kring om thik alskons godha ger-ninga blomster, loflica idhnilsa oc dygdhanna väl- io loktande yrte. thz är liwaria handa thz sant är. thz rätuist är, hwraria handa thz hälaght är? thz älskelikit ok lioft är. ok alt thz som draglur til godha frägdh. Vm nakar dygdh är, vm nakat discipline lof är thz thänkia. Ok i thy skalt thu akta at idhnas. Til thera handa ok swa redda säng mat thu sikerlica kalla oc biudha brudhgomrn-an. ok thän tidh thu inledhzr han mat ok thu sarmelica sighia. thy at var säng är blomstradh. Vtan iäf mädhan samuitit loktar swa dyrlica af milhetmne. af fridhenom. af siäflekenom. af rätuis-onne, af ödhmiuktinne, af lydhnonne, ok af gladh-lekenorn i them hälgha anda. Af thy som sakt är seer man huru actiue vite delin, hulkin iak kalladhe förre delin föregånger contemplatiuam

-Afhandlingen om det contemplativa lifvet, mycket skiljaktig till utförlighet och indelning i originaltextens olika redaktioner, har i de äldre, särskilda upplagorna af Meditationes l eller 3 kapitel, men växer i Bonaventuræ Opera (förnämligast genom lån .från Sit Bernardus) ända till 14; Svenska öfv. åter äger blott de två ofvanstående. — Af de olika numereringarna ha vi följt den i redaktionen med 3 kapitel, såsom både här och sedermera närmast motsvarande Svenska öfversättningen»

(Kap. 48.)

Huru var hørra ihesus foresagdhe iudhomen at kirkian skulle koma til hedhningamia nar h'ån taladhe mz likmlsom vm vingardz yrkia-råna ther sins herra son drapo

UAr htfrra ihesus siälanna atirlösare hetelica astund-ande siälanna helso. thør komin var at sätia for them sina siäl vidhirfrestande i alla handa matto dragha them til siin wt w ouinanna käptom ok

thy nytiadhe han stundom lättom ok blidhom ordhom, ok stundom hardhom oc snarom ordhom. ok vände ä helsonna läkedom i the matto som han saa höfwas badhe stadh ok tima. ok them personis ther hans kännedom hördhe. Än i thäss-

om stadhenom nytiadhe han hardhom ordhom. ok eno rädhelico äptedönie a möte iudhanna for-mannom oc phariseis. swa rätuiso ok sanno at nar the varo rnz skälom forwnne. gafwo the siälue domin owir sik. nu tha han sagdhe them liknilsin

af vingardha örkiaromen som herrans thiänara oc ämuäl sonin hans drapo nar the komo äpte af-gälleno. ok spordhe hwat doom ok pino the varo värdhe. Swaradliis honom. Onda skal han illa fordärua. ok faa sin vingardh androm akirkarlom

Var hørra stadhfäste doinin oc sagdhe. Gudz rike thz är the hälgha kirkia. ok the hälgho scn'pt vndirstandilse skal takas af idhir. oc gifwas thy folke thør frukt gör som är hedhningomen, af hulkom vi arom. kompne ok al kirkian som äru

crøtne män. Ämuäl sagdhe han ok äptedömit af

wra stenenom. hulkin som han teknadhe, ok iudhana skulle sundir knosa. Tha the vridirstodho at thässe parabole vara sagdha af them. rätto the sik äkke vtan vordho än mera wredhe thy at thera ondzska 228 hafdhe them blinda giort. See ok nu hwat ödh- miuklica han sat i bland the snödho iudhana. ok taladhe tho mz väld ok makt ok dygdhelike krapt

(Kap. 49.)

åt iudha ne villo gripa varn hørra ihesum ij ordhom io

Swa som var hørra ihesus vidhir frestadhe mangom lundom göra iudhanna helso. swa thwärt a mot vidhzrfrestadho the i alla the matto som the gato til hans vanfrägdh oc dödh. The thänkto ok at s wika ok därå han. An the vanskadhos i thera fundom. The sandö af giordho oc forethänkto radhe sina discipwlos mz kontmgx herodis thiäna-rom. at the skullen spöria han om möghelikit vare at gudz folk skulle gifwa keysarenom skat. älla ok egh. Ok rnento swa at the skullo han äntigia hawa giort ledhan keysarenom älla iudha moghanom. swa som han hafdhe äkke gitit kunna swara fore sik. An hiärta^na ransakare vndirstandande thera ondzsko. swaradhe. at the skullo gifwa thz gudhi som honom bordhe. ok thz keysarenom som the atto honom gifwa. kallande them ypomtas som taladho blidh ordh af falsko hiärta. Ok for thy at them annorledhis gik än the thänkto, bortgingo the mz blygdh. Skodha han ok nw i swa matto som thik är förra beuist. Thänk oc här ämuäl at ao var Iwra vil äkke at formännene ok värlzlike

wra stenenom. hulkin som han teknadhe, ok iudhana skulle sundir knosa. Tha the vridirstodho at thässe parabole vara sagdha af them. rätto the sik äkke vtan vordho än mera wredhe thy at thera ondzska 228 hafdhe them blinda giort. See ok nu hwat ödh- miuklica han sat i bland the snödho iudhana. ok taladhe tho mz väld ok makt ok dygdhelike krapt

(Kap. 49.)

åt iudha ne villo gripa varn hørra ihesum ij ordhom io

Swa som var hørra ihesus vidhir frestadhe mangom lundom göra iudhanna helso. swa thwärt a mot vidhzrfrestadho the i alla the matto som the gato til hans vanfrägdh oc dödh. The thänkto ok at s wika ok därå han. An the vanskadhos i thera fundom. The sandö af giordho oc forethänkto radhe sina discipwlos mz kontmgx herodis thiäna-rom. at the skullen spöria han om möghelikit vare at gudz folk skulle gifwa keysarenom skat. älla ok egh. Ok rnento swa at the skullo han äntigia hawa giort ledhan keysarenom älla iudha moghanom. swa som han hafdhe äkke gitit kunna swara fore sik. An hiärta^na ransakare vndirstandande thera ondzsko. swaradhe. at the skullo gifwa thz gudhi som honom bordhe. ok thz keysarenom som the atto honom gifwa. kallande them ypomtas som taladho blidh ordh af falsko hiärta. Ok for thy at them annorledhis gik än the thänkto, bortgingo the mz blygdh. Skodha han ok nw i swa matto som thik är förra beuist. Thänk oc här ämuäl at ao var Iwra vil äkke at formännene ok värlzlike

hørrane skolin dar as i thy som thera bör. Thy at synd är. ok illa fangit gooz är. at hälla quart told oc skat. som värlzlike h^rra hawa rättelica oc skällica skipat

(Kap. 50.)

Huru iudhane sworo sik saman moot varom herra ihesu ok at han flydde i een stadh som kallas effrem THän millaste hørran thør af masta kärlek nidhir

io foor af fadhzrsins skööt for vara helso. vitande at hans pino time nalkadhis, reedde sik til at gaa til ierusalem hona taka. hulka han ok foresagdhe tha apostlomen. Än the vndirstodho han äkke. Nw tha han nalkadhis iherico. ok en blindir man som

sat oc thigde vidh väghin. fik vita af moghanom at var herra ihesus foor ther fram. tok han til starklica at ropa miskund Ok än thot honom snobbadhis af moghanom. thaghnadhe han äkke. oc blygdhis egh. Var herra, ihesus skodhadhe hans

tro stadhugheet. ok lät han ledha til sin oc sagdhe hwat vilt thu at iak skal thik göra. tha sagdhe thän blinde. Iwra at iak matte faa see, Ok mille htfrran vette honom böön. oc badh han see. ok fik ginstan öghon här skalt thw skodha granlica varn

hørra ihesum ok hans milhet. ok thänkia tronna ok böninna dygdh. ok at thrättelikin bön misthäkkis äkke gudhi, vtan thäkkis honom hällir som ok var förra sakt. af the hedhniske quirmonne. Ok käimir han i sama cap^Mo at gagnlikit är altidh

bidhia ok äkke vanskas. sighiande äptedöme af domarenom af hulkom änkian fik thz hon beddis

hørrane skolin dar as i thy som thera bör. Thy at synd är. ok illa fangit gooz är. at hälla quart told oc skat. som värlzlike h^rra hawa rättelica oc skällica skipat

(Kap. 50.)

Huru iudhane sworo sik saman moot varom herra ihesu ok at han flydde i een stadh som kallas effrem THän millaste hørran thør af masta kärlek nidhir

io foor af fadhzrsins skööt for vara helso. vitande at hans pino time nalkadhis, reedde sik til at gaa til ierusalem hona taka. hulka han ok foresagdhe tha apostlomen. Än the vndirstodho han äkke. Nw tha han nalkadhis iherico. ok en blindir man som

sat oc thigde vidh väghin. fik vita af moghanom at var herra ihesus foor ther fram. tok han til starklica at ropa miskund Ok än thot honom snobbadhis af moghanom. thaghnadhe han äkke. oc blygdhis egh. Var herra, ihesus skodhadhe hans

tro stadhugheet. ok lät han ledha til sin oc sagdhe hwat vilt thu at iak skal thik göra. tha sagdhe thän blinde. Iwra at iak matte faa see, Ok mille htfrran vette honom böön. oc badh han see. ok fik ginstan öghon här skalt thw skodha granlica varn

hørra ihesum ok hans milhet. ok thänkia tronna ok böninna dygdh. ok at thrättelikin bön misthäkkis äkke gudhi, vtan thäkkis honom hällir som ok var förra sakt. af the hedhniske quirmonne. Ok käimir han i sama cap^Mo at gagnlikit är altidh

bidhia ok äkke vanskas. sighiande äptedöme af domarenom af hulkom änkian fik thz hon beddis

for sina enthrätto. Annarstadz sighir han ok äpte-dorne af them som om nattena beddis brödhit til läns. ok fik for sina enthrätto swa mång som honom tharfwadhis. Swa gör ok var hørra them som thrättelica bidhia, gifwande them thz the stadhe-lica oc skällica bedha.s. Ok sighir hwariom enkannelica, hwat vilt thu at iak skal göra thik. ok gör än opta meer än bedhis älla än människiari thor 230 bedhas. som thu findir af zacheo här ginstan äpte. Ok swa hawir thw nu at hwat thu trolica oc io stadhelica bedhis. thz faar thu af varom hørra. ok thy skalt thu äkke blyghias som thu findir at thänne blinde m armin, chananea the hedhniska qumrian. oc zacheus. blygdhos äkke at bedhas nadhina som the fingo. Swa skolom ok vi äkke blyghias at thiäna gudhi, läggia af syndena. ok bedhas os nadhina th<?r os thorftelik är. Nw som bernardus sighir, thz människian är heernsk ok blygh, tilhöre stundom store dygdh. ok stundom storom last. thy at blygdh är hulkin ther tilledhir syndena. Ok är en blygdh som tilledhir ärona. Godh blygdh är at thik skämmis at synda, älla oc hawa syndat. Ok vit at thäs hardhare syndar människian a moot gudhi at hon mindra thänkir synda. Ok vtan iäf thera handa blygdh redhir ärona. nar hon ängaledhis vil synda, älla ok at hon plaghar sik for thz som giort är. ok bort älterit i vidhirgangonne. vm tho är thätta var ära som är vars samuitz vitne. Nw om nakar skämmis at vidhirganga thz som hon lätir sik ångra. Tholkin blygdh tilledhir syndena oc vtelykkir ärona af samuitino. nar hemska blygdhin lätir äkke wt-

gänga thz onda ginom lapa dörrin. hulkit som

idhrughin vidhir frestar wtdrifwa af Wärtans

grunde, O blygdh. skala lutlös, helsonna fioride. Alskons hedhirs oc höuisklikhetz vitlös Höxste sighir är oc höxste hedhir oc ära är at äkke standa möte gudz höghelica valde ok kirkionna —-----------(Ett blad är bortskuret här.)---------------

(Slutet af Kap. 51.)

them til sin dragha. Skodha ok apostlana huru io the vrnganga mz them samo syndaromen. samtalande mz them. oc vmuändande them til godha gärninga. thy at the visto väl at thz var thera mästara vili. hulkin som girnadhis thera helso

('Kap. 52.)

Af enom som bJindir var föddir oc var herra ihesus gaf öghon

NAr var h^rra ihesus gik om stadhin iherusalem. saa han een som blindir var föddir ok six at han häät cedoni^?. Nw tha var h<?rra ihesus kom til

hans. lutte han sik ödhmiuklica nidhir, ok han hafdhe väät iordhena mz sputteno. strök han öghonin hans. ok sände han til vatnit syloe. at* han skulle thwa sik. thän blinde gik thijt. ok ther fik han sin öghon. Thätta miraculum var oppinbarlica rån-

zsakat af them snödho iudhomen them til blygdh ok skam. Thätta see i lästinne thy at thz är fulkornit lät ok faghirt J thässo skodha varn herra ihesum äpte thy som thik är förra sakt, Ok thänk hwat skönsambir, thänne blinde mannin var. Thy

at han stodh swa stadhughir ok värdhe vars Iwra 152 Kap. 50, 51, 52.

gänga thz onda ginom lapa dörrin. hulkit som

idhrughin vidhir frestar wtdrifwa af Wärtans

grunde, O blygdh. skala lutlös, helsonna fioride. Alskons hedhirs oc höuisklikhetz vitlös Höxste sighir är oc höxste hedhir oc ära är at äkke standa möte gudz höghelica valde ok kirkionna —-----------(Ett blad är bortskuret här.)---------------

(Slutet af Kap. 51.)

them til sin dragha. Skodha ok apostlana huru io the vrnganga mz them samo syndaromen. samtalande mz them. oc vmuändande them til godha gärninga. thy at the visto väl at thz var thera mästara vili. hulkin som girnadhis thera helso

('Kap. 52.)

Af enom som bJindir var föddir oc var herra ihesus gaf öghon

NAr var h^rra ihesus gik om stadhin iherusalem. saa han een som blindir var föddir ok six at han häät cedoni^?. Nw tha var h<?rra ihesus kom til

hans. lutte han sik ödhmiuklica nidhir, ok han hafdhe väät iordhena mz sputteno. strök han öghonin hans. ok sände han til vatnit syloe. at* han skulle thwa sik. thän blinde gik thijt. ok ther fik han sin öghon. Thätta miraculum var oppinbarlica rån-

zsakat af them snödho iudhomen them til blygdh ok skam. Thätta see i lästinne thy at thz är fulkornit lät ok faghirt J thässo skodha varn herra ihesum äpte thy som thik är förra sakt, Ok thänk hwat skönsambir, thänne blinde mannin var. Thy

at han stodh swa stadhughir ok värdhe vars Iwra 152 Kap. 50, 51, 52.

gänga thz onda ginom lapa dörrin. hulkit som

idhrughin vidhir frestar wtdrifwa af Wärtans

grunde, O blygdh. skala lutlös, helsonna fioride. Alskons hedhirs oc höuisklikhetz vitlös Höxste sighir är oc höxste hedhir oc ära är at äkke standa möte gudz höghelica valde ok kirkionna —-----------(Ett blad är bortskuret här.)---------------

(Slutet af Kap. 51.)

them til sin dragha. Skodha ok apostlana huru io the vrnganga mz them samo syndaromen. samtalande mz them. oc vmuändande them til godha gärninga. thy at the visto väl at thz var thera mästara vili. hulkin som girnadhis thera helso

('Kap. 52.)

Af enom som bJindir var föddir oc var herra ihesus gaf öghon

NAr var h^rra ihesus gik om stadhin iherusalem. saa han een som blindir var föddir ok six at han häät cedoni^?. Nw tha var h<?rra ihesus kom til hans. lutte han sik ödhmiuklica nidhir, ok han hafdhe väät iordhena mz sputteno. strök han öghonin hans. ok sände han til vatnit syloe. at* han skulle thwa sik. thän blinde gik thijt. ok ther fik han sin öghon. Thätta miraculum var oppinbarlica rån-zsakat af them snödho iudhomen them til blygdh ok skam. Thätta see i lästinne thy at thz är fulkornit lät ok faghirt J thässo skodha varn herra ihesum äpte thy som thik är förra sakt, Ok thänk hwat skönsambir, thänne blinde mannin var. Thy at han stodh swa stadhughir ok värdhe vars Iwra

ihesu deel swa manlica. Ämuäl a rnoot höfdhing-anna oc iudharaia höxsto. Ok spardhe them ey i eno ordhe. mädhan han hafdhe tho ey än seet varn h^rra ihesum, Mykyt är skönsama dygdhin lofwande. af hulke bernardus talar sighiande Nirn thakka gudhi til hwaria gafwo. oc thänk granlica hwat som fore thik lägx. swa at ängin gudz gafwa skuli mista värdhskyllogha thak. Os biudz oc i lästinne hänta saman smoluna. at the ey spillins, thz är egh glöina minzsta godhgärninga, Hwat ey io spillis thz ok forfars som oskönioghom oc othäkkom gif s, Othokkin är siälinna fionde, forskullaninna tappilse, dygdhanna sundirstänkilse, ok alz gooz 232 fordäruilse, Othokkin är som brännande vädher thörkande sik milhetzsins källo miskunninna dag, ok nadhinna flodh

(Kap. 55.)

At var herra ihesus flydde w mönstreno. oc Jonte sik nar iudhane villo stenkan

Eet sin nar var hørra ihesus prädicadhe ij mön-streno. ok han sagdhe i bland annor thing, Thän som gömir min ordh. han skal äkke äuärdhelica sea dödhin. J bland annat thz the taladho til hans swaradho the, hwat ey äst thu större ok mere man än var fadhzr abraharn, hulkin som dödhir är, Var h^rra ihesus sagdhe. För än habra-ham han vardh. tha är iak. Af thässo ordheno fingo the sik tilfälle swa som han hafdhe talat lygn. älla thz som ornöghelikit hafdhe varit, Toko the stena oc villo stenkan. Än han lönte sik. ok gik wt w mönstreno, thy at hans pino time han

Kap. 52, 53. 153

ihesu deel swa manlica. Ämuäl a rnoot höfdhing-anna oc iudharaia höxsto. Ok spardhe them ey i eno ordhe. mädhan han hafdhe tho ey än seet varn h^rra ihesum, Mykyt är skönsama dygdhin lofwande. af hulke bernardus talar sighiande Nirn thakka gudhi til hwaria gafwo. oc thänk granlica hwat som fore thik lägx. swa at ängin gudz gafwa skuli mista värdhskyllogha thak. Os biudz oc i lästinne hänta saman smoluna. at the ey spillins, thz är egh glöina minzsta godhgärninga, Hwat ey io spillis thz ok forfars som oskönioghom oc othäkkom gif s, Othokkin är siälinna fionde, forskullaninna tappilse, dygdhanna sundirstänkilse, ok alz gooz 232 fordäruilse, Othokkin är som brännande vädher thörkande sik milhetzsins källo miskunninna dag, ok nadhinna flodh

(Kap. 55.)

At var herra ihesus flydde w mönstreno. oc Jonte sik nar iudhane villo stenkan

Eet sin nar var hørra ihesus prädicadhe ij mön-streno. ok han sagdhe i bland annor thing, Thän som gömir min ordh. han skal äkke äuärdhelica sea dödhin. J bland annat thz the taladho til hans swaradho the, hwat ey äst thu större ok mere man än var fadhzr abraharn, hulkin som dödhir är, Var h^rra ihesus sagdhe. För än habra-ham han vardh. tha är iak. Af thässo ordheno fingo the sik tilfälle swa som han hafdhe talat lygn. älla thz som ornöghelikit hafdhe varit, Toko the stena oc villo stenkan. Än han lönte sik. ok gik wt w mönstreno, thy at hans pino time han

var äkke än komin, thy skalt thu han här nw granlica skodha, mz store sorgh oc ömko. oc thänkia huru alra thinga h^rra forsmas oc miswyrdhis af them snödho thrälomen, Ok huru han vägdhis fore. gik vndan thera

gäld. Skodha han ok apostl-ana mz honom bortganga dröfdha ok nidhir siande howdhit swa som the ther ryma oc äru swa hugh-rädde at the thora äkke gripa til värio.

(Kap. 54.)

Huru iudha ne villo oc en tima annat sin slenka varn herra ihesum

Eet sin om kirkmässona nar var h<?rra ihesus var in porticu salomonis. skikkadho the rifwande vluane sik kring om han mz mäste gäld skärande tarøi-

omen ok sighiande. länge vilt thw dragha for os.

Sigh os oppinbarlica vm thu äst christus Än var

millaste hørra ihesus swaradhe them ödhrniuklica

233 sighiande. gärningana som iak gör the bära vitne

af mik. For gudz skuld, skodha han nw väl i

thätta sin. thy at han taladhe ödhmiuklica til thera, än the stimadho oc göddo mz gäld mot honom som hunda. kringom gifwande han alra vägna, Ok vm sidhe tha formatto the äkke längir hiärtans etir innehalda. vtan gripo til stena ok villo stenkan.

An var h^rra ihesus taladhe alt licouäl blidhelica sighiande. Manga godha gørninga tedhe iak idhz'r for hulka thera vilin i stenka mik. Ok i bland annat sagdho the. Thy at mädhan thu äst man. oc gör thik siäluan gudh. See thera vndirsarna

gäld. The villo vita om han vare christus, ok for thy at han beuiste thz mz ordhorn oc gärningow.

var äkke än komin, thy skalt thu han här nw granlica skodha, mz store sorgh oc ömko. oc thänkia huru alra thinga h^rra forsmas oc miswyrdhis af them snödho thrälomen, Ok huru han vägdhis fore. gik vndan thera

gäld. Skodha han ok apostl-ana mz honom bortganga dröfdha ok nidhir siande howdhit swa som the ther ryma oc äru swa hugh-rädde at the thora äkke gripa til värio.

(Kap. 54.)

Huru iudha ne villo oc en tima annat sin slenka varn herra ihesum

Eet sin om kirkmässona nar var h<?rra ihesus var in porticu salomonis. skikkadho the rifwande vluane sik kring om han mz mäste gäld skärande tarøi-

omen ok sighiande. länge vilt thw dragha for os.

Sigh os oppinbarlica vm thu äst christus Än var

millaste hørra ihesus swaradhe them ödhrniuklica

233 sighiande. gärningana som iak gör the bära vitne

af mik. For gudz skuld, skodha han nw väl i

thätta sin. thy at han taladhe ödhmiuklica til thera, än the stimadho oc göddo mz gäld mot honom som hunda. kringom gifwande han alra vägna, Ok vm sidhe tha formatto the äkke längir hiärtans etir innehalda. vtan gripo til stena ok villo stenkan.

An var h^rra ihesus taladhe alt licouäl blidhelica sighiande. Manga godha gørninga tedhe iak idhz'r for hulka thera vilin i stenka mik. Ok i bland annat sagdho the. Thy at mädhan thu äst man. oc gör thik siäluan gudh. See thera vndirsarna

gäld. The villo vita om han vare christus, ok for thy at han beuiste thz mz ordhorn oc gärningow.

villo the han stenka. Sannelica hafdhe thera ondzska giort them blinda, ok ey kumio the hawa nakra orsäkt. mädhan the gita ok skola tro varn hørra ihesum vara gudz son Än for thy at äkke var än komin hans time. gik han wt w thera handom. oc foor annan väghin vm iordans flodh, i thän stadhin hwar iohannes baptista hafdhe prødicat oc döpt som liggir fran iherusalem attirtan milor Ok ther stodh han mz sinom discipwlis. Thy skodha swa väl han som apostlana mz hwat dröuilsom io the flyddo bort. ok varkunna them af alle makt.

(Kap. 55.) af lazari vpresilse

Thätta miraculum är mykyt höghtidhelikit ok väl märkelikit nar thz thänkis mz gudhelico amiraie. Ok thy skalt thw swa granlica vakta aat thy som här var talat oc giort som thu vare ther när stad Ok skalt thw gärna omganga ey at enast mz varom herra ihesu oc hans apostloni. vtan ämuäl mz thässo 234 välsignadho härskapino som är lazaro, martha. oc maria, gudhi varom htf-rra ihesu swa gudhlico ok älskelico. Nw tha lazaras han laa siukir, ok for thy at systrana hans varo varom h<?rra mykyt hemelica. sandö the til hans thijt som han var farin annan väghin iordanem som för är sakt. sighiande. lazarws var brodhir som thw älskar han är siukir, ok äkke sagdho the meer. äntikgia for thy at thz var öfrit älskoghanom som älskadhe ok sik väl forstodh. Älla oc at the räddos kalla han til sin mädhan the visto iudhanna höfdhinga göra honom forsat oc girnas hans dödh. Nw tho.

villo the han stenka. Sannelica hafdhe thera ondzska giort them blinda, ok ey kumio the hawa nakra orsäkt. mädhan the gita ok skola tro varn hørra ihesum vara gudz son Än for thy at äkke var än komin hans time. gik han wt w thera handom. oc foor annan väghin vm iordans flodh, i thän stadhin hwar iohannes baptista hafdhe prødicat oc döpt som liggir fran iherusalem attirtan milor Ok ther stodh han mz sinom discipwlis. Thy skodha swa väl han som apostlana mz hwat dröuilsom io the flyddo bort. ok varkunna them af alle makt.

(Kap. 55.) af lazari vpresilse

Thätta miraculum är mykyt höghtidhelikit ok väl märkelikit nar thz thänkis mz gudhelico amiraie. Ok thy skalt thw swa granlica vakta aat thy som här var talat oc giort som thu vare ther när stad Ok skalt thw gärna omganga ey at enast mz varom herra ihesu oc hans apostloni. vtan ämuäl mz thässo 234 välsignadho härskapino som är lazaro, martha. oc maria, gudhi varom htf-rra ihesu swa gudhlico ok älskelico. Nw tha lazaras han laa siukir, ok for thy at systrana hans varo varom h<?rra mykyt hemelica. sandö the til hans thijt som han var farin annan väghin iordanem som för är sakt. sighiande. lazarws var brodhir som thw älskar han är siukir, ok äkke sagdho the meer. äntikgia for thy at thz var öfrit älskoghanom som älskadhe ok sik väl forstodh. Älla oc at the räddos kalla han til sin mädhan the visto iudhanna höfdhinga göra honom forsat oc girnas hans dödh. Nw tho.

var Iwra hafdhe hört budhskapit. thagdhe han quar twa dagha vm kring Ok sidhan sagd-he lian apostlomen i bland annat, lazaras är dödlur. ok iak gläz for idhra skuld at i skolin tro. thy at äkke var iak ther. Sidhan gingo the af stadh ok komo til bethaniam. Ok ginstan martha fik thz vita. gik hon wt möte honom, ok fiöl nidh/r til hans fötir oc sagdhe h^rra, Vm thu hafdhe här varit, tha hafdhe brodlm* min äkke blifwit dödlur, Tha

io sagdhe var hørra at han skulle opstanda, ok tal-adho sina mällan nakat af vpstandilsomen. Sidhan sände han hona äpte marie. hona älskadhe var h^rra enkannelica. Än tha hon fik vita at han var komin, stodh hon ginstan op ok kom til hans.

fallande nidhir til hans fötir, oc sagdhe til honom

tholik ordh som martha hafdhe förra talat, Än

var hørra ihesus seande sina älskelica swa mödda.

gråtande ok sukkande. oc i tholke vidhirmödho af

235 sins brodhz'rs dödh. Ämuäl gat ok han ey atirhallit

tarana. vtan grät af rätte ömko. Skodha thy väl granlica badhe han ok the sy s trana, ok ämuäl vapostlana. älla

mon thu gita troit at the gato tha låtit at gråta Ena stund th<?r äpte nar alle hafdho swa gråtit. Sagdhe var h^rra ihesus, hwar lagdhin

i han. Än thot han thz väl viste, tha taladhe han i swa matto som man pläghir. Tha sagdho the. hørra kom oc see. ok leddo han til grafwinna. Var h^rra ihesus gaar mit mällan systrena. hugh-nande ok tröstande them. ok the varo alla gladha

af hans näruaru. ok hafdho swa som förgätit alla sorgh oc quidho. ok aktadho nu änkte vtan han Nw mädhan the gingo al thry til saman i vägh-

inom thiit Sagdhe m agdalena. A herra, hwat os hawir thot vara sidhan thw hädhan foor. stora sorgh hawir iak haft af the färdhinne Ok tho ä mädhan thu här väst. räddis mik vm thina dwalo. Än nw tha iak hördhe at thu var komin, fik iak stora glädhi. An alt likouäl räddis iak oc rädhis än ey litit thy at thu vest hwat ondzsko oc afwnd vare höfdhinga ok formän hawa möte thik. ok thy thordhom vi äkke bidhia thik korna hijt. tho är iak mykyt gladh at thu kom. Än iak bidhir thik. io for gudz skuld, vakta thik for thera forsatom Var herra ihesus badh them äkke rädhas, oc sagdhe at hans fadhir i himerike skal i thy väl foresee. ok swa talande sina rnällan kornö thön til griptinna. Tha bödh var h^rra ihesus lypta af stenin som ther var oppa lagdhir. Än martha räddis at han skulle fa känna loktena. ok thy sagdhe hon. herra han loktar illa, thz är nu fyrorn dagh om at han doo A herra gudh. see thässa systranna vndarlica älskogha til varn li6Tra ihesum, thy at the villo at ämuäl skulle ey loktin koma vidh hans näsa. 236 Än alt licouäl ok än thy hällir bödh var herra ihesus lypta af stenin. Ok tha thz var giort, lypte var hørra ihesus öghonin op til himilin oc sagdhe. Jak thakkar thik fadhir. thy at thu hördhe mik. Jak weet at thu altidh höre mik. Än for thässa skuld sighir iak thätta at the skulu vita. thy at thu sände mik. Skodha han nu väl swa bidhiande. ok thänk oppa hans stora kärlek til siälanna helso. Ther äpte ropadhe han mz höghe röst sighiande. lazare kom wt, ok ginstan vardh han lifwandis. ok sprang wt w griptinne. tho swa bundin oc

sweptir som han var iordhadlw'r. än äpte vars hørra budhi lösto apostlane han. ok swa tha han var löstir. badhe han ok systrana hans fiollo a knä ok thakkadho varom h^rra ihesu, for swa stora godhgmiing, ok leddo han i sit hws. Alle the ther varo oc thätta sagho vndradho här oppa. Ok miraculum spordhis swa vidhirla. at mykyn moghe af ierusalem ok af androm stadhom komo at seia lazarum. Ok iudha/ma höfdhinga thotto som thz io. var them til skam. ok thänkto at dräpa han

(Kap. 56.) Huru var Herra ihesus bannadhe fiko träno

NAr var hørra ihesus gik eet sin til ierusalem oc honom hungradhe i väghinom. Saa han eet fiko

trä faghirt oc pryt af löfweno. ok nar han nalka-dhis thy oc fan änga fikonar. bannadhe han thy. oc thz falnadhe ginstan swa at apostlane the vndradho. Skodha thy han ok apostlana i thässo äpte thy ok i swa matto som thik är för sakt. Thänk

ok ämuäl at än thot var Iwra viste väl at äkke

var tha fiko timin. tho var thz af varom h^rra

rätuislica giort, thy at om tholkit trä som grönt

hawir löfwit oc faghirt, oc änga fruktina. magho

237 vndirstandas ordhfulle oc talurifwe the som äkke

hafwa gmiingana. ypocn'te ok skrymtelike, hawande yttro hälaghetina ok äru innantil tome oc ofructsami

(Kap. 57.)

The snödho pharisei. oc iudha höfdhingane varo

vakre i sinne ondzsko möte varom hm*a ihesu.

Ok gafwo sik alla vin om. huru the skullo gita 158 KW- M> M> 57-

sweptir som han var iordhadlw'r. än äpte vars hørra budhi lösto apostlane han. ok swa tha han var löstir. badhe han ok systrana hans fiollo a knä ok thakkadho varom h^rra ihesu, for swa stora godhgmiing, ok leddo han i sit hws. Alle the ther varo oc thätta sagho vndradho här oppa. Ok miraculum spordhis swa vidhirla. at mykyn moghe af ierusalem ok af androm stadhom komo at seia lazarum. Ok iudha/ma höfdhinga thotto som thz io. var them til skam. ok thänkto at dräpa han

(Kap. 56.) Huru var Herra ihesus bannadhe fiko träno

NAr var hørra ihesus gik eet sin til ierusalem oc honom hungradhe i väghinom. Saa han eet fiko

trä faghirt oc pryt af löfweno. ok nar han nalka-dhis thy oc fan änga fikonar. bannadhe han thy. oc thz falnadhe ginstan swa at apostlane the vndradho. Skodha thy han ok apostlana i thässo äpte thy ok i swa matto som thik är för sakt. Thänk

ok ämuäl at än thot var Iwra viste väl at äkke

var tha fiko timin. tho var thz af varom h^rra

rätuislica giort, thy at om tholkit trä som grönt

hawir löfwit oc faghirt, oc änga fruktina. magho

237 vndirstandas ordhfulle oc talurifwe the som äkke

hafwa gmiingana. ypocn'te ok skrymtelike, hawande yttro hälaghetina ok äru innantil tome oc ofructsami

(Kap. 57.)

The snödho pharisei. oc iudha höfdhingane varo

vakre i sinne ondzsko möte varom hm*a ihesu.

Ok gafwo sik alla vin om. huru the skullo gita 158 KW- M> M> 57-

sweptir som han var iordhadlw'r. än äpte vars hørra budhi lösto apostlane han. ok swa tha han var löstir. badhe han ok systrana hans fiollo a knä ok thakkadho varom h^rra ihesu, for swa stora godhgmiing, ok leddo han i sit hws. Alle the ther varo oc thätta sagho vndradho här oppa. Ok miraculum spordhis swa vidhirla. at mykyn moghe af ierusalem ok af androm stadhom komo at seia lazarum. Ok iudha/ma höfdhinga thotto som thz io. var them til skam. ok thänkto at dräpa han

(Kap. 56.) Huru var Herra ihesus bannadhe fiko träno

NAr var hørra ihesus gik eet sin til ierusalem oc honom hungradhe i väghinom. Saa han eet fiko

trä faghirt oc pryt af löfweno. ok nar han nalka-dhis thy oc fan änga fikonar. bannadhe han thy. oc thz falnadhe ginstan swa at apostlane the vndradho. Skodha thy han ok apostlana i thässo äpte thy ok i swa matto som thik är för sakt. Thänk

ok ämuäl at än thot var Iwra viste väl at äkke

var tha fiko timin. tho var thz af varom h^rra

rätuislica giort, thy at om tholkit trä som grönt

hawir löfwit oc faghirt, oc änga fruktina. magho

237 vndirstandas ordhfulle oc talurifwe the som äkke

hafwa gmiingana. ypocn'te ok skrymtelike, hawande yttro hälaghetina ok äru innantil tome oc ofructsami

(Kap. 57.)

The snödho pharisei. oc iudha höfdhingane varo

vakre i sinne ondzsko möte varom hm*a ihesu.

Ok gafwo sik alla vin om. huru the skullo gita

wnnit han mz sinom falsorn fundom oc giort han folkeno ledhan. An thera skut drifwo atir in til them siälua. Eet sin nar en quinna var gripin i hoordom oc skulle äpte laghomen stenkas. tha leeddo the hona til hans ij mönstrit, spöriande han aat hwat som af hänne skulle göras, thy at the thänkto koma han i vanda, som han skulle äkke vita hwat han skulle aathafwas, swa at vm han hafdhe sakt at laghin skullo gömas, tha hafdhe han varit märktir af grörnheet oc omiskund. Hafdhe io han oc sakt at laghin skullo äkke hallas, tha hafdho alle hållit han orätuisan. Än mästarin ther väl viste hwar thera nät stodho. kunne väl gaa vm thöm. lutte sik ödhmiuklica nidhir ok skref a iordh-ina mz fingreno. Ok som wtthydhningin sighir. tha skref han thera synde. Ok the scriptin hafdhe swa stora dygdh. at hwar thera kändis vidhir sina synde. Nw tha var h<?rra rätte vp sik. sagdhe han. Thän idhra som vtan synd är. han kaste hona mz första stenenom. Sidhan Iwtte gönstoghe barran sik än nidhir at hans owini skullo äkke blyghias vidh at the toko thädhan gaa. ok the rymdo alle saman thädhan, ok thera klokskapir ok sriödho funde wordho aat ängo. Ok sidhan var hørra ihesus hafdhe manat quinnona. ok budhit hänne äkke meer synda, gaf han hänne orloff. Skodha varn herra, ihesum i thy som sakt är. oc märk hans badhe ordh ok gärninga

(Kap. 58,)

NAr tirnin nalkadhis th^r var herra ihesus hafdhe 238 skipat at göra var atirlösilse vm sins eghins blodz

wnnit han mz sinom falsorn fundom oc giort han folkeno ledhan. An thera skut drifwo atir in til them siälua. Eet sin nar en quinna var gripin i hoordom oc skulle äpte laghomen stenkas. tha leeddo the hona til hans ij mönstrit, spöriande han aat hwat som af hänne skulle göras, thy at the thänkto koma han i vanda, som han skulle äkke vita hwat han skulle aathafwas, swa at vm han hafdhe sakt at laghin skullo gömas, tha hafdhe han varit märktir af grörnheet oc omiskund. Hafdhe io han oc sakt at laghin skullo äkke hallas, tha hafdho alle hållit han orätuisan. Än mästarin ther väl viste hwar thera nät stodho. kunne väl gaa vm thöm. lutte sik ödhmiuklica nidhir ok skref a iordh-ina mz fingreno. Ok som wtthydhningin sighir. tha skref han thera synde. Ok the scriptin hafdhe swa stora dygdh. at hwar thera kändis vidhir sina synde. Nw tha var h<?rra rätte vp sik. sagdhe han. Thän idhra som vtan synd är. han kaste hona mz första stenenom. Sidhan Iwtte gönstoghe barran sik än nidhir at hans owini skullo äkke blyghias vidh at the toko thädhan gaa. ok the rymdo alle saman thädhan, ok thera klokskapir ok sriödho funde wordho aat ängo. Ok sidhan var hørra ihesus hafdhe manat quinnona. ok budhit hänne äkke meer synda, gaf han hänne orloff. Skodha varn herra, ihesum i thy som sakt är. oc märk hans badhe ordh ok gärninga

(Kap. 58,)

NAr tirnin nalkadhis th^r var herra ihesus hafdhe 238 skipat at göra var atirlösilse vm sins eghins blodz

wtgiutilse. Vänkte diäfwllin sina thiänara, oc vp-tände, thera hiärta moot varom hm*a, Ok hafdho stadhfäst at dräpa han for hans mangfallo godhgärninga, oc särlica for lazari vpresilse tha vp-tändos the ä meer oc meer swa som the th^r frätas ok vanskas af afwnd. ok gita sina ondzsco oc gälnisco äkke längir lönt. älla bwrit. Nw tha iudha höfdhingane ok pharisei hafdho kallat saman radhit. i hulko cayphas iudha biscopin hafdhe spaat.

io at en man skulle döö. ther til at folkit skulle äkke alt forfaras, stadhfästo the mz sik at dräpa thz menlösa lambit. A hwat wrangt var thz radhit, O värste folksins formän. O härinslicaste radh-gifware. hwat görin i vsle. hwat mykyn gäld som

idhzr ältir. hwat daghthingan thätta. hwat är vars h^rra dööz sak. hwat är häris skuld, i hwario hawir han foruärkat sik. hwat ey är han mit ij mällan idhzr. än thot i vitin enkte af honom, oc vndirstar oc veet al idhur ordh. oc idhur hiärta, An ande-

lica skal swa värdha som i hawin thänkt at göra, hans fadh^r anduardhadhe han i idhra händir, Vm idhir skal han dräpas. An for vara helso skal han döö. Sidhan skal han vpstanda af dödha oc frälsa sit folk. thz kunnin i

äkke meena. Thätta

radhit vardh kunnoghat oc vitirlikit. Än vise Iwran viliande gifwa vredhinne rwm. Ok swa for thy at äkke var än alt fulco??mat. gik han bort thädhan bort vndir öknena i een stadh som callas effrem. ok swa flydde ödhmiuke hørran vndan

fore thöm snödho thrälomen Väl mat thu pröua

239 mz thik hwat hete the snödho iudhane varo til

at fulfölghia sit radh. Varkunna thy varom hørra

oc apostlomen som swa snöppelica flyddo. som the hafdho varit thz ömblicasta folk. oc ey visto andra wtuägha, hwat vänte thu at magdalena sagdhe ther til. thänk ok huru thz edde vars herra kärasto modhir, nar hon saa han swa ryma. oc hördhe at thz var sakin for hwi at the villo han dräpa, Ok mat thu thänkia at varfrw oc hänna systir varo tha mädhan hema aat marthe oc magdalene. Ok them alla hawa fangit storan hugnadh af thässe hans atfrkomo.

(Kap. 59.)

Swa som var herra ihesus nytia förra os til kännedom pruderzcia. i thy at han flydde vndan. teande at vi maghoin nar vi hafwom stadh oc tima varlica väghia oc fly vndan thera gäld ther os hata. Swa nytiar han nw fortitudine, thy at han i vissom oc quämelicom tima korn siälfsviliandis atir at han skulle sik offra til pinonna. oc anduardha sik i sinna ouina händir. Swa nytiadhe han ok ämuäl temp<?rancia nar han ville hedhras som konungir. nar folkit gik möte honom mz palm oc oliue quistom. tho ville han taka then hedhrin öfryt sparlica. ok thy kom han ridhande oppa asnanom. Bernardus sighir at thässa fyra dygdhenar som är prudencia, te7? ^perancia. fortitudo. oc iusticia nytia- dhe dygdhanna herra os til lärilsa ok kännedom, ok kallas thässa dygdhenar cardinales. thy at the äru första oc främsta, oc alla andra dygdhe gänga wt af thöm. särlica virtutes morales. thz äru the dygdhir ther rnänniskiona göra fulcowna til sit

oc apostlomen som swa snöppelica flyddo. som the hafdho varit thz ömblicasta folk. oc ey visto andra wtuägha, hwat vänte thu at magdalena sagdhe ther til. thänk ok huru thz edde vars herra kärasto modhir, nar hon saa han swa ryma. oc hördhe at thz var sakin for hwi at the villo han dräpa, Ok mat thu thänkia at varfrw oc hänna systir varo tha mädhan hema aat marthe oc magdalene. Ok them alla hawa fangit storan hugnadh af thässe hans atfrkomo.

(Kap. 59.)

Swa som var herra ihesus nytia förra os til kännedom pruderzcia. i thy at han flydde vndan. teande at vi maghoin nar vi hafwom stadh oc tima varlica väghia oc fly vndan thera gäld ther os hata. Swa nytiar han nw fortitudine, thy at han i vissom oc quämelicom tima korn siälfsviliandis atir at han skulle sik offra til pinonna. oc anduardha sik i sinna ouina händir. Swa nytiadhe han ok ämuäl temp<?rancia nar han ville hedhras som konungir. nar folkit gik möte honom mz palm oc oliue quistom. tho ville han taka then hedhrin öfryt sparlica. ok thy kom han ridhande oppa asnanom. Bernardus sighir at thässa fyra dygdhenar som är prudencia, te7? ^perancia. fortitudo. oc iusticia nytia- dhe dygdhanna herra os til lärilsa ok kännedom, ok kallas thässa dygdhenar cardinales. thy at the äru första oc främsta, oc alla andra dygdhe gänga wt af thöm. särlica virtutes morales. thz äru the dygdhir ther rnänniskiona göra fulcowna til sit

lifwärne. thy skal man äkke thänkia at han var hughräddir älla ostadhuglnr som ey är. ok nakar annar then som for falla skuld idhnar sik i manga handa dygdhom. Vm löglwr daghin fore palm 240 sunnadagh. kom var herra, ihesus atir til bethaniam. bethania liggw" twa thera milor af ierusalem, oc thør reddo the honom natuardh. i Symons leprosi huse. Ok ther varo lazarrø oc inartha ok man'a magdalena. the varo symone skyl. ok varo hans

io hemelike vinir, Ok the? göt tha maria magdalena hin dyro smörilsin oppa vars hørra howdh. oc smordhe badhe howdh oc fötir a honom, eet sin förra giordhe hon thz af idhrugha. än nw giordhe hon thz af gudhelikhet, thy at hon älskadhe han owir al thing, oc af at göra honom thiänist kunne hon äkke mättas. An iudas forradhare dantadhe oc korradhe ther af. hulka var hørra ihesus for-swaradhe oc orsakadhe hona. som han ok för var van at göra. An alt likouäl forgikx äkke forradharenom wredhin. oc tok sik thädhan sinna for-radhilsa sak oc tilfälle. ok vm odhinsdaghin ther äptir sålde han varn herra ihesum for xxx päninga. Skodha thy han ätande mz thässom sinom vinom oc vmgangande mz them the faa daghana til thäs han var pintir. ok vtan thätta sin altidh i lazari huse. Thy at lazari hws oc hans systra var vars herra ihesu licamlica tilhald oc hugnadhir. ther aat han vm daghin, oc ther sof han vm nattena mz sinom discip^lis. Ther blef oc hans modhir varon frw mz sinom systrom. thy at alle hedhradho mykyt hona, oc särlica magdalena hon fölgdhe hänne altidh. Ey gik hon nakar stadz fran hänne.Kap. 59. 163

Skodha ok väl varafrw oc varkunna hänne som swa bedröflica rad var vm sin alra kärasta son. Ey gat hon i thässom timanom skilt sik fran honom. Nw tha var h^rra ihesus forswaradhe magdalenam nar iudas dantadhe vm smörilsen sagdhe han. Mittens hec vngentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. Som han ville sighia. hon smordhe min licamma mz thässom smörilsomen. ok thässon smörilsen är for the som 241 hon skulle göra mik nar iak iordhas. Hwat ey io tror thu at thässa ordhzsins swärdh. foor gino?7z modhir hans siäl Ok hwat kunne han yttermeer oppinbarare sighia af sinom ködh. Saniuledhis varo oc apostlane ok alle andre badhe bedröfdhe oc rädde oc fulle mz vmsorghelicom thankom talande sina mällan en mz thöm andra, oc hwar til annars, som the plägha göra ther haua hardh thing at hantera, ok mast räddos the at han skulle ga til ierusalem, hulkit som han tho hwar dagh giordhe. Ok fran thässom löghir daghenom ok alt til skär thorsdagh taladhe han ok giordhe vppinbarlica mång thing for iudhomen i iherusalern. Af thy thänkir iak äkke mera sighia. Vtan huru han kom ridhande til iherusalem vppa asnanom. at vars h^rra ihesu christi pino thänkilse skuli ey hindras älla forsumas. thy at vi stam'nu i duromen, hänt thy saman allan andan thin. ok lät han äkke vafra ok skingras til annat, at thu maghe vara lidhugh ok vakir at akta oc thänkia oc vndirsta the hernelico thingin som föregå swa som siälua so pinona. ok här i inällan vmgak mz them i bethania (Kap. 60.)

LÖnlico thingin idhnadhos oc scnptin fulcomnadhis vm van hørra ihesum. Nar aat tirnanom leedh i hulkom han skulle gifwa världinne läkedomin vm sins eghins licamma pino Nw vm palm sunnadagh fulcommit arla redde han sik at gaa til iherusalem annorledhis än han var förra van. äpte thy som prophetat oc foresakt var, Ok nar han ville gaa af stadh, taladhe modhir hans af modhMike varkunnan til honom sighiande. Min alra käraste son hwart vilt thu gänga, bidlur iak thik vm thz ma vara at thu äkke gak. Samuledhis thikte ok apostlomen oc allom androm othollikit vara at han ville 242 thijt gänga. Ok vm the hafdho gitit villo the thz haua forstyrt Magdalena sagdhe oc til hans. mästare for gudz skuld gak äkke. thu vest väl at the åstunda thin ködh. vm thu gaar tha kornbir thu i thera händir. i dagh fånga the thik. oc swa haua the allan sin vilia. O h^rra gudh hwat the han innerlica älskadho. oc hwat beest them var alt thz han mödde. Än han som mankönsins siäla helso thörste. han skipadhe thz i andra matto. Ok swaradhe thöm sighiande. thz är mins fadhirs vili. latin mik gaa, rädhins äkke. thy at han värnar os. oc vi skolom i quäl skadhalöse hijt atir koma. Sidhan gik han af stadh, oc thz litla fölghit som tho var troit fölgdhe honom. Thäntidh han kom til bethfage eet thorp mit i väghenom. Sände han twa sina discipidos til iherusalem. at the skullen

föra honom asnona. oc hänna vnga som bundin stodho i enorn oppinbarom stadh, oc varo skipadh

fatiko folke til thiänist oc behoff. Ok sidhan thz var giort, sattis var herra ihesus först vppa asnona. Ok litit ther äpte sattis han ödhmiuklica vppa åsna vngan. ok discipwli lagdho vppa thöm sin klädhe vndi han. ok swa reedh alra världinna herra, som the plägha fara ther a asnom sitia. Nw än thot thz är rätuist oc alra värdoghast han at hedhra. tho hafdhe han i hedhirsins tima tholkin örs oc tholkin strygh som thu nu hördhe. Skodha han nw väl. oc see huru häri i thässom sinom io hedhir miswyrdhe världinna hedhzr. hoghmodh. oc bälle. thy at thässin diurin varo äkke tilsat oc pryd mz forgyltom betzlom oc sadhlom. älla forthäkt mz sindal ok silke, äpte thy som världinna fåfänga oc darskapir pläghir. Vtan mz fatika manna plagg- om. Än thot han var alra konunga herra oc konungir Nw thaghan almoghin fik vita at han var a vägh-inorn. gingo the wt af stadhenom möte honom, oc 243 toko han swa som sin konung mz store glädhi, mz löf och sang. oc ströddo väghin mz löf oc gräs. oc breddo ämuäl sin äghin klädhe vndir åsna fötrena. Än tho var thässin glädhin blandadh mz gratenom. thy at tha han kom til stadhin. tok han til at gråta oc sagdhe. Vm thu viste hwat thik skal owir gänga, tha gräte oc thu. Ok skalt thu vita at vi läsom varn herra ihesum threm sinnom hawa gråtit. Eet sin af lazari dödh, oc tha grät han mankönsins ysäld. Annat sin tha grät han nu här människionna blinde ok fauizsco. thy at the villo äkke kännas vidhir thera sökilsa tima i hulkom gudz son sökte thöm siäluir i sinom mandom Thridhia sin grät han i sinne pino människionna synde oc

oiidzsco. thy at han sa at hans pina oc dödhir ömningadhis allom än tho at hon dugdhe äkke allom, thy at bansattora oc hardhom hiärtom ok thöm som äkke bätra sik hiälpir hans pina enkte

til siälinna helso. Af thessom gratenom talar sancte paual sighiande at han var hördhir mz tarom ok maktogho rope for sina vyrdhning oc värdhelikhet, Af thesso?7i threm sm'fwas i ewang-elio. Än the hälgha kirkia hulke os bör at tro

io siongir. at han grät tha han var barn. ther hon sighir. Vagit infans inter arta positus prøsepia. Ok thz giordhe han for thy at han ville löna sik for diäflenom Nw skalt thu skodha han väl granlica, ok thu skalt andelica gråta mz honom, han

grät fulcommit starklica af Wärtans grund oc kärlek. Vtan flärdh oc skrymtelikhet sörgdhe han oc grät thera äuärdhelica siäla vadha. Ok foresagdhe han tha thera licamlico nidhrilse. Ok skalt thu ämuäl skodha apostlana som mz vyrdhning oc 244 räddogha altidh blifwa när honom. The äru hans grefwa. ok the äru hans iärla. riddara. oc iunk-hørra. Skodha oc ämuäl modhir hans. magdalenam oc the andra quinnonar. hwat granlica the fölghia honom äpte. ok ey skalt thu tro at modhir hans

oc andre the thør af hans fölghe varo. gato atir-hallit tarana nar han swa grät. Än nar han kom i mönstrit, wtkördhe han the som th^r saldo ok köpto, ok thz giordhe han nw annat sin. Ther i mönstreno stodh var hørra ihesus oppinbarlica ok

prädicadhe for folkeno. oc swaradhe phariseis oc iudha höfdhingomen alt wt ij quällin. Ok än thot han vardh swa hedhradhir af folkeno. tho fanz

ängin thän honom bödh eet sin drikka oc än sidhir meer, Vtan fastadhe mz sino fölghe allan daghin. Ok vm quällin foor han atir mz thörn til betha-niam. Thy skodha han granlica ämuäl oc nw. thy at han som vm morghonin kom swa hedlurlica. han gaar nw vm stadhin mz sino faa folke mykyt ödhmiukir An magdalena oc discipuli gladdos ey litit nar the oskadde atirkomo til bethaniam

(Kap. 61.)

Huru var herra ihesus foresagdhe sinne modhir io sin dödh

HÄr ma man thänkia thz som fulcowinit faghirt är. än thot scn'ptin talar thør enkte af. Thy at vm odhinsdaghin nar var hørra ihesus mz sinom discipwlis aat natuardh i marie magdalene oc marthe huse, Ok modhir hans mz quinnomen sat annan väghin i huseno, tha badh magdalena varn hørra ihesum sighiande. mästare här skalt thu

hälla pascha höghtidhena mz os. thz är min bön at thu mik thz äkke neka. Än tha var hørra ville änga- ledhis iaka. vtan sagdhe at han skulle andelica hälla paska höghtidhena i iherusalem. gik hon gråtande til varfrw oc badh at hon skulle hälla han ther quarran vm pascha högtidhena. Äpte nat- 245 uardhin gik var hørra til modhir sinna oc sattos badhin en stadh oc taladho sina mällan. Ok gaf var hørra tha hänne sinna näruaru ömnilse. hulka han skulle bradhelica fran hänne taka. Skodha nw väl thöin badhin sitia oc tala. ok huru varfrw takir han mz alle vyrdhning, ok hwat Höft hänne

ängin thän honom bödh eet sin drikka oc än sidhir meer, Vtan fastadhe mz sino fölghe allan daghin. Ok vm quällin foor han atir mz thörn til betha-niam. Thy skodha han granlica ämuäl oc nw. thy at han som vm morghonin kom swa hedlurlica. han gaar nw vm stadhin mz sino faa folke mykyt ödhmiukir An magdalena oc discipuli gladdos ey litit nar the oskadde atirkomo til bethaniam

(Kap. 61.)

Huru var herra ihesus foresagdhe sinne modhir io sin dödh

HÄr ma man thänkia thz som fulcowinit faghirt är. än thot scn'ptin talar thør enkte af. Thy at vm odhinsdaghin nar var hørra ihesus mz sinom discipwlis aat natuardh i marie magdalene oc marthe huse, Ok modhir hans mz quinnomen sat annan väghin i huseno, tha badh magdalena varn hørra ihesum sighiande. mästare här skalt thu

hälla pascha höghtidhena mz os. thz är min bön at thu mik thz äkke neka. Än tha var hørra ville änga- ledhis iaka. vtan sagdhe at han skulle andelica hälla paska höghtidhena i iherusalem. gik hon gråtande til varfrw oc badh at hon skulle hälla han ther quarran vm pascha högtidhena. Äpte nat- 245 uardhin gik var hørra til modhir sinna oc sattos badhin en stadh oc taladho sina mällan. Ok gaf var hørra tha hänne sinna näruaru ömnilse. hulka han skulle bradhelica fran hänne taka. Skodha nw väl thöin badhin sitia oc tala. ok huru varfrw takir han mz alle vyrdhning, ok hwat Höft hänne

är vara th^r han är. Samuledhis skalt thw ok skodha hwat vyrdhning var herra hawir til hänna. Nw mädhan the swa tala sina mällan. gangir magdalena til thöm ok satir sik nidh vidh thera

fötir, ok sagdhe til varafrw. Jak badh mästarin at han skulle här hälla pasca höghtidhena. än mik thikkir som han vil ga til iherusalem ok läta ther fånga sik i höghtidhinne. thy bidhir iak at thu lät äkke gängan thijt. Tha sagdhe modhir hans. son

io min. ma thz vara tha varorn här i pasca höghtidhinne. thy at thu vest väl at the haua reet sik vidhir at fånga thik. Var hørra swaradhe hänne, Min alra kärasta modhzr. fadhirs mins vili är at iak skal ther göra pasca höghtidhena. thy at atir-

lösninna" tirne är komin. Nw skal fulcomnas alt thz som sakt oc scn'fwat är af mik. ok the skulu göra mz rnik hwat the vilia. Än thätta hördho tha mz store sorgh. Thy at tha vndirstadho väl at han sagdhe thz af sinom dödh Tha sagdhe

modhir hans. oc gat näplica talat. Son min vidh thässori ordhin gafwos al min inälue vidhir, ok hiärtat mit forlät mik, Gudh fadhir foresee nw, ey vet iak hwat iak skal sighia. ok ey vil iak sighia möte honom, An tho vm honom swa thäktis.

badhe iak han at vi mattorn thässa pasca höghtidhena hälla här mz varorn vinow. Ok än vrn honom thäkkis tha forma han foresee oc skipa atirlösilsin i andra handa matto vtan thin dödh. 246 thy at al thing äru honom möghelikin. O vm thu

hafdhe seet varafrw, huru innerlica hon sukkadhe oc grät vidh thässon ordhin. oc tho hafdhe hon sik swa mattelica at enkte othol kunne märkias

mz hänne, oc rnagdalena swa som thän som drukkin vare fore sins mästara skuld, gratir rygh-elica sukkande mz höghe röst vanlica hafdhe thu ey gitit låtit at gråta. Thänk thy i hwat skipilsom varfrw var tha stad som thätta giordhis. An var hørra hugnadhe thöm lioflica oc sagdhe. gratin äkke thy at i vitin väl at lydhnan skal hallas oc fadlurs mins vili skal andelica fulco/npnas. Vtan vitin for visso väl ok tröstin idhir ther vidhir, thy at iak skal

rasklica atirkoma til idhar. Ok thridhia daghin skal iak helbrygdho vpstaiida. An i monte syon äpter mins fadlurs vilia vil iak vara i pasca höghtidhinne. Tha sagdhe rnagdalena. Mädhan vi kunnom äkke hallan här quarran. tha varom oc vi mz honom i iherusalem i varo eghno huse. An iak tror at alre hafdhe iak swa beska oc bedröfdha pasca. Ok var Iwra ihesus, gaf samthykkio oc sin godhuilia til at hälla pasca höghtidhena i samu huseno.

(Kap. 62.)

De cena domini vm skär ihorsdagh

Nw tha vars hørra miskund oc varkuraienna time nalkadhis oc var alla redho komin hulkin han hafdhe skipat til at atirlösa oc hela sit folk ey mz forgangelicom thingom som är gul ok silfwer, vtan mz sino värdhelico dyra blodhe. ville han göra en märkelikin natuardh mz sinom discipwlis för än han skildis fran thöm mz dödhenom til äuärdhe-likit amiraiilse. ok ämuäl for thy at thz som atir-stodh af thy som prophetane hafdho af honom talat skulle fulcompnas. Än thänne natuardhin 247 Kap. 61, 62. 169

mz hänne, oc rnagdalena swa som thän som drukkin vare fore sins mästara skuld, gratir rygh-elica sukkande mz höghe röst vanlica hafdhe thu ey gitit låtit at gråta. Thänk thy i hwat skipilsom varfrw var tha stad som thätta giordhis. An var hørra hugnadhe thöm lioflica oc sagdhe. gratin äkke thy at i vitin väl at lydhnan skal hallas oc fadlurs mins vili skal andelica fulco/npnas. Vtan vitin for visso väl ok tröstin idhir ther vidhir, thy at iak skal
rasklica atirkoma til idhar. Ok thridhia daghin skal iak helbrygdho vpstaiida. An i monte syon äpter mins fadlurs vilia vil iak vara i pasca höghtidhinne. Tha sagdhe rnagdalena. Mädhan vi kunnom äkke hallan här quarran. tha varom oc vi mz honom i iherusalem i varo eghno huse. An iak tror at alre hafdhe iak swa beska oc bedröfdha pasca. Ok var Iwra ihesus, gaf samthykkio oc sin godhuilia til at hälla pasca höghtidhena i samu huseno.

(Kap. 62.)

De cena domini vm skär ihorsdagh

Nw tha vars hørra miskund oc varkuraienna time nalkadhis oc var alla redho komin hulkin han hafdhe skipat til at atirlösa oc hela sit folk ey mz forgangelicom thingom som är gul ok silfwer, vtan mz sino värdhelico dyra blodhe. ville han göra en märkelikin natuardh mz sinom discipwlis för än han skildis fran thöm mz dödhenom til äuärdhe-likit amiraiilse. ok ämuäl for thy at thz som atir-stodh af thy som prophetane hafdho af honom talat skulle fulcompnas. Än thänne natuardhin 247170 Kap. 62.

var mykyt höghtidhelikin. ok alt thz var hørra ihesus giordhe thz är mykyt rnärkelikit, Ok til at see ok skodha thz, skalt thu gifwa thik vin vm mz höxste atuakt at thu vari thør när, Thy at vm thu äst vakir oc gör thz värdhelica. tha lätir liofwe skönsame Iwran thik äkke fastande thädhan gaa. Thänna natuardhin at thänkia mana os särlica fyra thing som ther varo märkelica giordh. Första är thän licamlike natuardhin. Annat är at

lo var htfrra ihesus thwadhe apostlanna fötir. Thridhia är hans värdoghasta hälgha licamma sacramtfnti skipilse Fiärdha är the dyro ordhin som han tha prødicadhe for apostlomen. Nw skalt thw thänkia at var hm*a ihesus viiste sanctum petrum oc

sanctum iohannem til en sin vin i monte sy ön. hwar som eet stort palacium var, at redha til pasca höghtidhenna Ok thorsdaghin aat quälle kom var hørra ihesus mz thöm androm discipwlis i stadhin. oc gik i thz sama palacium. Skodha

han nw standa een väghin i huseno. oc tala mz discipwlis thz som siälanna helso rördhe mädhan somlike af thöm siutighi discipwlis reeddo til natuardhin. Thy at swa scnfwas i sancti marcialis legenda at han mz nakrom af thöm siutighi vm

thän quällin thiänte varom hørra ihesu oc tolf apostlomen mädhan the atö. Ok bar varom hørra vatnit tha han thwadhe thera fötir. Nw tha alt var tilreedt ij huseno. hans älskelike iohannes, som lät vaardha sik ther vm oc gik atzV oc fram oc

saa til oc halp til at redha gik til varn Iwra ihesum sighiande. Her ra mästare i maghin ata nar idhfr thäkkis. thz är alt redho. Skodha nu välKap. €2.

granlica alt thz som six oc görs thy at the äru mykyt värdogh ok göras af storom kärlek. Ok ey skal man thöm stäkkia swa som the andra 248 vars Iwra ihesu gärninga. Vtan hällir wtuidha thz masta man gitir, thy at af allom thänkilsom liggir os mast makt a thässom. Ok nu takir han til at beuisa i thässom natuardhenom. kärleksins ther han til vara helso hawir störsto tekn. Sidhan iohannes hafdhe sakt varo/TZ hørra at redho var, Gik han af stadh oc discip^li mz honom oc io- io hannes fögdhe sik in til hans. oc thädhan fran skilde han sik äkke vidhir han. ok ängin blef swa trolica oc stadhelica när varom Iwra som han. Johannes gik in mz honom nar han leeddis fangin in ij biscopsins hws. ok ey forlät han varn hørra tha han korsfästis, ok ey i dödheno???. ok än ey äpte dödhin för än han var iordhadlm*. J thässom natwardheno/M sat han opsidhis varom herra, än thot han var yngxstyr af allom. Nw ga the thaghan in ij pallacium som callas i lästinne, cenacwlwm. Alle thwa sina händir oc standa sidhan om kring oc välsigna bordhit för än the sätias. Skodha nw väl alt thz som th^r görs. Än thu skalt vita at bordhit laa nidhir a iordhinne ok the sato nidhre a iordhinne tha the atö äpte thy som tha plägh- adhe folkit sitia. Bordhit var fioghir slint, tho af flerom fiölom som thöm är väl vitirlikit i sancti iohannis kirkio lateranensi hawa varit i room. thz är twäggia alna breet oc än litit mera oppa hwarie breddine Ok än tho at the sato nakat thrangt. tha sato thre apostlane vidh hwaria breddina. oc var Iwra sat mit mällan thörn i enhörnorøie. swa172 AV w.

at the gato alle ätit af enom disk. ok thy vndir-
stodho äkke apostlane hwem han mente nar han
sagdhe. Thän som takir handina i diskin mz mik.
han skal mik forradha. thyt the toko alle i sama
diskin. Nw tha vars hørra höghre hand hafdhe
249 giort bønødiccicwem, ok the sato alt kring om
bordhit oc iohannes sat näst honom, Tha bars
pasca lambit fram for thöm fulkomit väl stekt oc
tilreet. hulkit var herra, ihesus thz sanna, ok osmitt-
adha lambit som mit mällan thöm var swa som thän ther thiänar. tok oc skar thz sundir i stykke oc skipte thz gladhelica mz apostlomen oc styrkte thöm til at ata ok the atö. Än äkke sänk thöm thz gladhelica. thyt the varo altidh rädde, som the

ther vänta äpte thy som äkke kan fly as. at ey skulle vanlica nakat siälsynt hända varom hérra ihesu. Nw vidhir at the atö. lät han thörn vpp-inbarlica vndirstanda hwat som tijt var oc hwat han mente, Ok i bland annor thing sagdhe han.

Af allo hiärta astundadhe iak at ata thätta pasca lambit mz idhir för än iak thol dödhin. Än en af idhir skal rnik forradha. Thässin ordhin gingo in ij thera hiärta ok ginora stungo thöm som eet hwast swärd. oc vändo atir at ata. ok awitto sik

inbyrdhis swa som hwar thera hafdhe misthanka til annan, oc hwar ville sik orsaka. Skodha thöm nwr väl. oc varkunna badhe varom h^rra ihesu oc thöm. thy at the äru stadde i store sorgh oc vidhir mödho. Än ther til at thässin ordhin skullo

thikkias äkke röra forradharan lät han äkke af at ata, Tha spordhe iohannes aat varn herra, som sancte pätar hafdhe han bidhit oc sagdhe. herra,.Kap. 62. 173

hwa är thän thik skal forradha, Ok var hørra ihesus sagdhe thz hernelica sinom enkannelica, älsk-elica iohanni. oc han vardh vndarlica vidhir, ok thotte som eet swärdh gik ginom hiärtat vidhir, ok Iwtte sik vidhir brystit a varom

hørra oc sornpn- adhe ther vppa, oc sagdhe pätare ther enkte af. Thy at som sancte augustnms sighir, vm han hafdhe han vist. han hafdhe slitit forradharin sundir mz tannomen Än thu skalt vita at mz pätare vndirstandas actiui. oc mz iohanne vndirstandas con- templatiui, Ok hawir thu här eet märkelikit thing 250 som är at co? atemplatkms beuara sik enkte mz yttro gerningomen. älla värlzlicom thingom. oc än ämuäl bedhis han ey hämd. älla oc hämpnis gudz örat. vtan sukkar oc gratir innantil ther af. Ok vändir sik til gudh mz bönommen. nalkandis honom thäs starklicare i contemplacione oc tilludhande honom, anduardhir al thing gudz valle oc skipan. Thätta skalt thu vndirstanda nar han är lidughir oc hawir brudhgommans ympnilse. thz' är hans nadh oc andelikin hughnadh. Thy at contempla-tiuus han gaar oc stundom wt ij yttro gärningana af gudz kärlek for siälanna helso skuld, Ok hawir thu här at än tho at iohannes spordhe van hørra for pätars skuld tho sagdhe han honom thz ey, Af hulko thu mat vndirsta at contemplatiurø oc andelikin människia skal äkke vppinbara gudz lönlik thing Swa läsom vi af at hälghe män giordho. at the oppinbaradho äkke androm meer af thy som gudh tedhe thöm än thera siäla gagn wt- krafdhe. oc the gato äkke låtit af gudhelicom kärlek. Skodha thy nu vars hørra ihesu kärlek oc

liofleek huru han hiolt sin älskelica owir sit bryst, O hwat innerlica the älskadho sik inbyrdhis. Skodha oc ämuäl the andro apostlana mykyt dröfdha oc af thässom vars Iwra ordhom äkke ata. hwar

thera see vppa annan oc här owir vita enkte til radz gripa. Nw thaghan swa var timat, stodh var hørra ihesus vp fran bordheno. ginstan stodho oc apostlane op. oc visto tho äkke hwart han ville gänga Än han gik nidhir mz thöm i en annan

stadh nidhir bätir i huseno som the sighia som stadhin hawa seet. ok thør lät han alla sitia. thijt bödh han bära vatnit. Sidhan lagdhe han af sik klädhin oc giordhadhe sik mz eno lirino klädhe, han lät vatnit i ena Steen mullögh mz hulko han

ville thwa thera fötir Nw tha han ville thwa sancti

251 pätars fötir, nekadhe han. oc vardh vndarlica vidhir.

ok flydde, som honom thikte swa ohöuelikit thing.

Än nar han hördhe van Iwra sighia. at han skulle

ällighis äkke haua lut mz honom, vände han viis-

lica radhit i bätra oc lät sighia sik, Thänk nu väl alla gärningana, oc thu mat väl vndra oppa thz som görs, Höxsta valdit oc ödhmiuktena mästare, böghir sik. ok lutar sik nidhir til fiscaranna fötir, han star nidhir lutter, ok sidhan a sinom knäm

for thöm sitiandom. ok thwar ok thörkar mz sinom eghnom handom oc kössir alra thera fötir Ån thz gaar owir ödhmiuktena at han gör forradharenom samo thiänistena. Än o thu arghasta oc snödh-asta hiärta, hardhare än siälf härdhzscan. thør ey

vekis älla böghis til swa stora ödhmiukt. Ey rädhis valzsins hørra ok vyrdhir äkke äronna konung. Swa grymbir äst thu til menlösa lambsins

dödh. thu gör som thu äst til. Swa betalar thu honom for alt thz got som thu hawir af honom takit Vee är thik vslom. Än mädhan thu äst härdhir i ondzskonne. födha skalt thu thz thu afladhe. Än tho skalt thu forfaras oc fortappas. oc äkke han, Thy är swa obegriplikit ödhmiukt-eraia oc kärleksins diup väl vndrande. Äptir at han hafdhe giort apostlornen thässa thiänistena gik han atir at sitia. oc styrkte apostlana manande thöm at fölghia sit äptedöme badhe i thässo oc io andro. Ok mat thu thänkia här at var hørra ihesus gaf os thän quällin margha dygdha äptedöme. Väl var thz stoor ödhmiukt at äronna konungir värdoghadhis at thwa fiskaranna fötir Kärlekin beuisas i hans välsignadha Iica9?zma sacra- mento oc srnnone som fullir är mz kärlekx ordhom ok liofwe månan Tholumodhit. at han vmbar thol- 252 lika sin forradhara. ok tholde mång obrygdhilse nar han fangadhis oc leddis som röfuare. Lydhnona at han gik siälfwiliandis til pinorna, ok tholde dödhin for fadhirsins lydhno Ok mz sino äptedöme mana han os at bidhia nar han threm sinnom badh i yrta gardhenom. Thy vidhirfrestom

äpte vare makt fölghia honom i thässom dygdhomen. Än nw maghom vi vndra oppa the alra liofwasto vyrdhningena oc thän värdoghasta kärlekin i thy at han anduardadhe ok atirlät os sik siälwan til mat oc födho. Nw tha han var gangin atir sitia. ok han ville at gamblo laghin oc thera offir skulle ändas, ok at nyo laghin skullo byrias. Tok han brödbit ok lypte öghonin vp til fadhorin ok vigdhe sins licamma höxsta sacramentum. ok gaf thz sinom

discipwlis ok sagdhe. Thätta är min licamme. hulkin som skal anduardhas for idhir. Samuledhis tok han oc vinit sighiande. thätta är mit blodh som skal wtgiutas for idhir. For gudz skuld skodha nu väl. huru granlica, trolica. oc gudhelica. han gör alt thätta, Oc gifwir sik siäluan mz sinom eghnom handom thässe sinne älskelike familie. Oc til kärleksins arninne sagdhe han sidhan. Hoc facite in meam commemoracaonem. Thätta är thz io rnemoriale oc liggiandefäth som thäkka oc gudhelica siäl thäntidh hon han takir äntigia nötande älla oc ämuäl trolica thänkiande. skulle göra alla brennande oc drukna. ok allaledhis i varn hé?rra ihesum transformera, for älskoghans oc gudhelik-hetinna storlek Änkte gat han, mera. kärare. sötare, älla nytlicare os atirlätit än sik siäluan.

253 Thy at han som thu takir i sacramento är then sami som vndarlica afladhis oc föddis af iomfruraie. ok dödhin tholde for thik a korseno, hulkin som vpstodh af dödha oc vpfoor ärofullir til himerikis oc sitir aa gudz fadhors höghro hand. han är then som skapadhe himil oc iordh oc alt thz som är. ok thz styre ok laghar swa at enkte gar afskedhis. han är then af hulko??^ thu skalt hopas badhe helso oc sälikhet i hulkins vilia ok valle är at gifwa älla sönia thik paradisi äro. han är then som daghlica offras fore thik i thy litla öflätino ther vi nu talom vm var hørra ihesus christus lifwandis gudz son. Vakta ok aat thöm androm älskelik-hezsins teknom i the faghro smnone som han giordhe thöm. ther fullir är mz sötmans ok älskoghans kulum. Nw thaghan var hørra ihesus hafdhe

eömmunicerat discipwlos, sagdhe han til iudas forradhara. Thz thu vilt göra. gör thz rasklica. Ok then vsle stodh ginstan op oc gik til prøsta höfdhingian. thz är biscopen hulkom han hafdhe om odhinsdaghin förra salt han for thrätighi pän- inga. Ok beddis af honom folk til at fångan. Nw här i mällan giordhe var h^rra ihesus discipidis the foresagdho smnonem. af hulkins fäghrind oc nyttelikhet oc värdogha storlek mat thu thänkia först oc främst fäm thing. Först hulkaledhis han styrkte io thöm. oc foresagdhe thöm at han skulle fara fran thöm. nar han sagdhe än är iak litla stund när idhir. än äkke skal iak forlata idhir fadhirlösa» Jak gaar oc konibir atir til idhir. ok än skal iak see idhir oc idhur hiärta skulu glädhias. Thätta ok annat tholkit ther nu är lankt at sighia. sagdhe han thöm. hulken som allaledhis ginorn stungo thera hiärta Thy at hans bort färdh gato the äkke 254 hört. Aat thy andro skalt thu thänkia vidh ser-rnonem hwat innelica han gaf sik vin vm at lära thöm af kärlekenom. sighiande flerom sinnom. thz är mit budh at i skolin älskas inbyrdhis, Ok a thy skolu alle känna idhir at i ärin mine discipwli. om i hafwin älskelikhetina i mällan idhir. ok mykyt rnera som thu mat finna fulcowlicare i lästinne. Thz thridhia som thu skalt thänkia vidh smnonem. huru han manadhe thöm til at göma sin budhordh sighiande. Vm i älskin mik tha göm in min budhordh, ok mykyt annat som i lästinne staar sagdhe han thöm. Thz fiärdha som thu skalt thänkia vidh smnonem. hulkaledhis han giuir thöm tröst a moot

dröuilsom. hulkin han foresighir thöm at koma skulu sighiande. J världinne skulin i hawa dröu-ilse Än tröstin idhir ther vidhir at iak foruan världina. Ok vm världin hatar idhz'r. tha vitin ij at världin hatadhe mik för än

idtu'r. Ok mädhan världin glädz tha skolin ij dröuas än idhur dröuilse skulu vmuändas i glädhi, Thz fäm ta som thu skalt vidh sermonem thänkia, hulkaledhis var herra ihesus christus vände sik thaghari til fadhorin. oc saa op

io til himilin sighiande, fadhir göm thässa som thu gaft mik. mädhan iak var mz thöm. tha gömde iak thöm. Än nw kombir iak til thin. hälghe fadhir for thöm bidhir iak. äkke for världinne. Ok ey at enast bidhir iak for thöm vtan for allom

thöm ther a mik tro skulu vm thöm. Fadhir iak vil at the som thu gaft mik. skulu ther vara som iak är mz mik at the skulin see mina klar-heet. Thätta sadhe han thöm oc mykyt annat som väl matte skära sondrr hiärtaii thera, Ok var 255 thz visselica stort vndir hurw apostlane som varn herra ihesum swa mykyt innerlica älskadho gato blifwit vidh thässin ordhin. Ok vm thw atuakte-lica ranzsakar oc granlica skodhar thz som i the serrnone sagdliis. ok annat thz som vm thän quällin

giordhis, hwilande thik i thera sötma, tha mat thw värdhskyllelica vptändas ok hitna vidh swa stor vyrdhilse. Swa stora väluilioghet ok f or akt. swa stora tilsyn ok kärlek. Skodha thy han nar haft talar, hwat fulcorølica. gudhelica. ok lustelica han

lare thöm thz han sighir. Ok thu skalt födhas oc thrifwas i hans åsyns oc ordha lioflek. Skodha oc ämuäl apostlana hwat sörghelica the sta oc luta

nidhir howdhin. gråta ok sukka. fulle mz sorgh oc vidhir mödho ok allom dröuilsom i thz yttarsta* som siälf sannindin bär thöm vitne sighiande For thy at iak idhir thätta sagdhe vpfylte sorghin idhur hiärta. Skodha ok at i bland andra apostl- å ana blifwir ä iohannes enkannelica honom näst i mäste vïdhzrmödho. oc fäste granlica al ordhin hans, Sidhan tha gaf han sik mast vin om thöin saman scn'fwa. oc anduardadhe os thöm. Sidhane i bland annat sagdhe var hørra ihesus thöm. standin io op oc gangom hädhan A hwat stor räddoghe thöm kom tha i hiärtat. hwat the skolwo vidh thätta ordhit. oc visto äkke hwart älla hulkaledhis the skullo gänga. Ok ä var mast thera rädde at han skulle skilias fran thöm. Sidhan han hafdhe lyktat smnonera taladhe han än licouäl mz thöni ä mädhan the gingo aat väghenom. Skodha thy nu apostlana gänga äpte honom, oc huru hwar thera nalkas honom thz rnästa han gitir, flykkiande sik alt hop-om in til hans som kyklingane löpa äpte hönonne. thrängiande sik in til hans nw een oc tha annar af thöm astundilsomen ther the hafdho, nalkas 256 honom oc höra hans ordh. An han tholde thz af thöm alt saman gärna, ok sidhan alt var ful-comnat gaar han mz thöm i en yrtagardh. oc th^r bidhar han sin forradhara oc vänkta folkit

(Kap. 63.) Af vars herr a ihesu christi pino

Nw mädhan vi skolom tala af vars hørra ihesu christi pino tha skal then som åstunda at äras i vars herra, pino ok korse hona idhkelica thänkia*

Kap. 62, 63, 179

nidhir howdhin. gråta ok sukka. fulle mz sorgh oc vidhir mödho ok allom dröuilsom i thz yttarsta* som siälf sannindin bär thöm vitne sighiande For thy at iak idhir thätta sagdhe vpfylte sorghin idhur hiärta. Skodha ok at i bland andra apostl- å ana blifwir ä iohannes enkannelica honom näst i mäste vïdhzrmödho. oc fäste granlica al ordhin hans, Sidhan tha gaf han sik mast vin om thöin saman scn'fwa. oc anduardadhe os thöm. Sidhane i bland annat sagdhe var hørra ihesus thöm. standin io op oc gangom hädhan A hwat stor räddoghe thöm kom tha i hiärtat. hwat the skolwo vidh thätta ordhit. oc visto äkke hwart älla hulkaledhis the skullo gänga. Ok ä var mast thera rädde at han skulle skilias fran thöm. Sidhan han hafdhe lyktat smnonera taladhe han än licouäl mz thöni ä mädhan the gingo aat väghenom. Skodha thy nu apostlana gänga äpte honom, oc huru hwar thera nalkas honom thz rnästa han gitir, flykkiande sik alt hop-om in til hans som kyklingane löpa äpte hönonne. thrängiande sik in til hans nw een oc tha annar af thöm astundilsomen ther the hafdho, nalkas 256 honom oc höra hans ordh. An han tholde thz af thöm alt saman gärna, ok sidhan alt var ful-comnat gaar han mz thöm i en yrtagardh. oc th^r bidhar han sin forradhara oc vänkta folkit

(Kap. 63.) Af vars herr a ihesu christi pino

Nw mädhan vi skolom tala af vars hørra ihesu christi pino tha skal then som åstunda at äras i vars herra, pino ok korse hona idhkelica thänkia*

thy at vm vars herra, pina, ok thz som i hänne giordhis, skodhas innerlica mz alle hugxsins atuakt. vmuändis människian ok ledhis til enna nya ful-comlikhet. thy at thön som hona skodhar granlica af Wärtans grund, oc allom inäluanna krapto??^. möta farlöst mång the thing, af hulkom människian faar nya varkunnan. nyan kärlek, nyan hugnadh, ok en nyan fulcomrnit stadhughan sötma, th^r hona visselica sikra gör af äronne. Nw än thot iak är

io fwlottir oc stambir i ordhomen. tha tror iak at ther til at människian matte koma til swa stora fulcomlikhet. atte hon forlata alla vmsorgh oc yttra syslonar ok thijt sätia alla huxsins krapt mz hiärtans vakande öghom, Ok ey springa til, älla mz huxsins

leedho ok blirikrande öghom, vtan granlica, tomlica. stadhelica, mz godhorn vilia thikkia som hon vare när stad vidh alt thz som hände i vars hm*a pino oc korsfästilsom. Ok vm thu väst vakir at vakta aat thy som sakt är af vars hørra ihesu lifwärne.

Tha .mana iak thik at thu skuli här vara myklo vakrare, hawande här allan hughin oc alla krapt-enar. Thy at här oppinbaras mast thän kärlekin hans ther hiärtan vaar skulle allaledhis bränna. Thänk alt thz som nw six af gudz pino som thu

äst förra van. ok at thz ma millelica thänkias swa

257 som här six. Thy at min akt är ey at sighia i

alle thässe bokinne nakat thz som ey pröwas äntigia

mz the hälgho scn'pt, älla ok mz hälgha manna

kännedom. Oc ma man väl sighia at ey at enast

thorf man vndra oc storlica varkunna vars h<?rra pinlike oc dödhelike korsfästan. vtan än ämuäl thz som hände fore korsfästilsin. hwat är thz at thänkia

at hørran ther alra thinga gudh oc skapare är. var fran thöm tirnanorn han var fangadlur vm nattena. oc alt til siätta timan a daghenom i hulkom han korsfäst^ i idhkelike Stridh, i storom värkioin. obrygdhilsom. gabbilsom. oc flängiom. Ok gafs honom ey i swa store Stridh minzsta stund til hwilo. An hör nu ok skodha hulkin stridhin var. Somlike gripo hand a honom, oc somlike bundo han. en flöghir oc annar skriar, en skiwer oc annar rykker. en hädhir ok annar sputtar. en draghir io atir, oc annar fram. E en spor han. ok annar ledhår fram möte honom falsa vitnara en liughzr oc annar vitnar. somlike röghia honom ok somlike bära thöm fals vitne, en hyl vm öghonin hans. Somlike sia han i änlitit, oc somlike pusta han vidh kinbenin. Somlike rykkia han til studhenna. oc somlike föra han w klädhomeri. Somlike sia han vidhir at han ledhis. oc somlike skria oc ropan. en takir han aat sik til at thröttelica mödha han. oc annar bindir häri vidh studhina. Somlike spiärna han røz fotomen. oc somlike flängia han mz gislomen. Somlike föra han i purpwra klädhe hono???, til smälek, oc somlike sätia honom thornkronona a howdhit. Een faar honom röna i handena, ok annar fatar hona atir af rätte gäld. oc siar hans thorn krönadha howdh. somlike hadhueta honom mz knä-fallom ok somlike wräka honom sputtit i änlitit, leclhis sidhan atir oc fram. forsmas ok wräkx. skwfs 258 ok vändis, hut oc thiit swa som en dåre. oc swa som thän ther gifwit -hawir väriona. ok enkte thor möte taka som röuare oc omillaste ransman. Nw til anriam oc nw til caypham. Nw til pylatum.

oc nw til heroderø. oc sidhan än aüV til pyktUWl. oc th^r, wrokx han. oc drogx badhe in oc wt Thikkir thik ey thätta vara hardhasta. bescasta. oc maktogha Stridh. Bidha tho än litit oc thu

skalt faa see än hardhare. the omildo hyfdhingane oc pharisei. vnge oc gamble. oc mgng thusand folk standa thrättelica möte honom, ropa oc bidhia korsfästa han. korsit som han korsfästis vppa. lax vppa axlana hans som -nw varo brutna oc slitna

io alla ofärdogha. Thør lupu the saman aa hwar the varo stadde swa väl wtländningane som borgh-arene. swa väl the som man hiolt for godha män. som the fwlasto ribballane. ey til at varkunna honom, vtan til at gabba oc

hädha han. Ángin är then som han kännir vtan alle mödha han oc kasta han mz thräk oc alle orenlikhet, Ok thän tidh han bär sin smälek hadhuetis honom oc vardh thörn til ordhquädhe. Mot honom skälto the som i portomen sato. ok the som vinit drukko sungo oc giordho sik vin han visor. Swa skwfs han oc ältis. swa drax han ok köris. oc swa möddir oc flängdir oc allir sarghadhir. ok alt i thz yttarsta mättadhzr af obrygdhilsomen. hwazske gafs honom hwila älla roo oc näplica andarwmit. til thes han kom tha til caluarie locum, som är then orenaste ok alra värst loktande stadhin. ok alt thätta giordho the mz gäld oc ryghelike brädhe. Än i thöm stadhinom ändas oc hwilas stridhin. af hulke nw skal sighias. Än hwat hwilo mon thätta vara. män thu seer väl hwat hardha oc langa Stridh han tholde fran rnidliio nat oc alt til sext tima. korsfästilsin hans oc vndanna värkir. ok hiärtans

sorgh äru än hwassare än stridhin. ok see sidhane hulkin hwilan är. Sannelica tha gik vatnit in til hans siäl. oc mange hurida rädhelike oc gryme kringom gafwo han, ok han belagdho värst vili-ogha manna radh. ok hwästo badhe händir oc tängir mot honom som hwassasto swärdh Af thässo som nw är sakt. thikkis vndir enne summo ändat vara af vars hm*a pino. thz som giordhis i threm tidh-omen som är ottosangx tidhinne. priirn. oc terz. ok alt til sextam Än ey skal swa vara. thy at io swa stoor ok biterlik vars hørra ihesu pina skal ey swa lätlica trakteras. Thy skalt thu läta op öghonin oc skodha hona grarilicare. ok lät thik thykkia som thw vare när stad i hans pino, ok lät thik äkke ledhas vidh at thänkia, thz som h^rranom leddis äkke at thola,

(Kap. 64.)

Vars herra ihesu pino thänkilse om ottosangx timan

Byria nu til af vphofweno at thänkia gudz pino oc fulfölgh hona sidhan alt wt ij ändan. Jak gifwer thik ämpnit. ok thu formerat sidhan som thik thäkkis ok gudh gifwzV thik nadhina. Vakta thy at allo. ok skodha han swa som thu vare ther näär stad. huru han stodh op fran yttarsta nat- uardhenom. tha han hafdhe lyktat smnonew. oc gik mz sinom apostlom wt ij yrtagardhin. huru innelica. oc huru satlika oc hemelica han talar mz thöin oc äggiar thöm til at bidhia. Skodha oc huru han gik litit wt fran thöm swa som vm eet stenkast, ok fiöl ödhmiuklica mz alle vyrdhning a

Kap. 63, 64. 183

sorgh äru än hwassare än stridhin. ok see sidhane hulkin hwilan är. Sannelica tha gik vatnit in til hans siäl. oc mange hurida rädhelike oc gryme kringom gafwo han, ok han belagdho värst vili-ogha manna radh. ok hwästo badhe händir oc tängir mot honom som hwassasto swärdh Af thässo som nw är sakt. thikkis vndir enne summo ändat vara af vars hm*a pino. thz som giordhis i threm tidh-omen som är ottosangx tidhinne. priirn. oc terz. ok alt til sextam Än ey skal swa vara. thy at io swa stoor ok biterlik vars hørra ihesu pina skal ey swa lätlica trakteras. Thy skalt thu läta op öghonin oc skodha hona grarilicare. ok lät thik thykkia som thw vare när stad i hans pino, ok lät thik äkke ledhas vidh at thänkia, thz som h^rranom leddis äkke at thola,

(Kap. 64.)

Vars herra ihesu pino thänkilse om ottosangx timan

Byria nu til af vphofweno at thänkia gudz pino oc fulfölgh hona sidhan alt wt ij ändan. Jak gifwer thik ämpnit. ok thu formerat sidhan som thik thäkkis ok gudh gifwzV thik nadhina. Vakta thy at allo. ok skodha han swa som thu vare ther näär stad. huru han stodh op fran yttarsta nat- uardhenom. tha han hafdhe lyktat smnonew. oc gik mz sinom apostlom wt ij yrtagardhin. huru innelica. oc huru satlika oc hemelica han talar mz thöin oc äggiar thöm til at bidhia. Skodha oc huru han gik litit wt fran thöm swa som vm eet stenkast, ok fiöl ödhmiuklica mz alle vyrdhning a

sin knä oc badh til fadhorin. Här stat litla stund

260 ok thänk mz millom hugh gudz vndarlico thing.

Nw bidhzr var h^rra ihesus. Opta badh han oc

förra, oc tha badh han for os. swa som var ad*

uocatœ. Thy at han hafdhe takit til siin badhe vara sak oc swa al var ärinde. Än nu bidhir han for sik. varku?ma honom oc vndra oppa hans diup-asta ödhmiukt, mädhan han som är äuärdhelikin gudh. iämpn vidh sin fadhir. synis som haw hawzr

glömt sik vara gudh. oc bidlw'r som man. hwat ey star han ok bidhir til gudh som en annor människia. An hwat bidhir han. visselica tha bidhir han til fadhorin. Ok thz var hans ärinde at han skulle äkke döö. vrn honom swa thäktis

An ey var han hördhir a mandomsiws vägna 'äptir sinom vilia thy at gudh fadhir ville at han skulle andelica döö. Ok spar honom ey än thot han var hans eghin oc ende riatwrlike son. vtan anduard-adhe han wt for os alla. oc swa älskadhe han

världina at han gaf sin enda son. Ok var h<?rra ihesus var lydogh?'r oc fulfölgdhe fadhirsins vilia mz alle vyrdhning, ok gaf os i thy fulcomna lydhn-onna äptedöme J thässo seem vi oc swa fadhirsins som sonsins osighelikin kärlek til os. i vndarlike

oc värdoghaste varku?man? Här biudz oc takx vidhir dödhenom for os, af thera mykla kärlek. Nw bidhir var liOTa ihesus fadhorin godha stund sighiande. Min millaste fadhir. Jak bidhir thik at thu hör mina bön. akta mik. oc hör mik. thy at iak är

dröfdhir i rnino???, ängxla. ok andin min är rnöddir i mik, oc hiärtat mit är dröft i mik. Luta thy örat til min ok akta mina bön Fadhir thik thäktisKap. 64. 185

sända mik i världiria at iak skulle ympnyt göra for orättin som os var af manneno?n gör, ok ginstan som thu ville, sagdhe iak. Jak gaar? sicut in ca-pite libri scnptum est de me vt fac^rem voluntatem tuam. Swa ville iak. ok krønoghadhe. thina sannind til människionna helso. Jak var fatikir. oc var af minom barndom i äruodhe oc giordhe alt thz thu bözst. fadhzr fulcompna thz som atir-star. O f'àdhir vin thz tho ma vara tha tak af mik swa stora besklikhet som mik är reed af minom io owiriom. thy at thu seer hwat mykla ondzsco the hawa mot rnik ok huru mykla orätta skuld the gifwa mik at the maghin mz falskom radhom gripa mina siäl. O hälghe fadhir thu vest vm iak thz giordhe, vm vranglikhetin är i minom handom. vm iak atirgalt thöm som mik atirgullo ont? tha är väl värt at iak fallir for mino7n owino??ž- fanytter. Än iak giordhe altidh thz thik var thäkt. oc the satto ont mot mik for got. oc hat for min kärlek. The arghadho en min discipwlwm. görande sik han til ledhara, at fordärua mik. honom fingo the mit värdh xxx silf päninga. for hulka the mik saldo. Thy bidhir iak thik min fadh^r. tak fran mik thänna bitarlica kalkin. Än vm thik synis annorledhis tha värdhe thin vili. oc äkke min. tho fadiur var mik hiälpoghzr. O dulcissime pater, lat som swa vare at the vistin mik äkke vara thin son. tho for mit menlösa lifwärne som iak beuiste. ok thz mykla godha som iak giordhe thöm. skullo the vara ey swa grymi möte mik Jak stodh i thinne åsyn at iak skulle tala for thöm got. oc at iak skulle Vända thina wredhe frän thöm. hwat ey atirgäldz186 K

tho ont for got. thy at the growo grafwena minne siäl. oc reddo mik fwlasta dödh. hérra fadhir. thu seer thz. thigh äkke. gak ey bort fran mik. thy at dröuilsin oc vidhir rnödhan äru nu näst. oc ey 262 är thän som hiälpir. See hwat när oc i thinne åsyn äru the som mik dröwa oc rnödha. ok leta äpte minne siäl. mit hiärta bidhar ysäld ok obrygdh-ilse. Sidhane gik var herra ihesus atir til apostl-anna sinna vpuäkkiande thöm oc tröstande, ok badh

thöm bidhia. Ok gik än annat sin. oc swa än thridhia sin vppa sina böne. Ok i threm stadhom ok hwan stadhin skilde eet stenkast fran androm äkke swa stort som een gate kastat nar han slängde af alle makt. vtan swa som en kastadhe tha han

äkke kostadhe sik stort. Nw tha var h^rra ihesus gik annat sin, oc thridhia sin. oc badh sama bön-ina. lagdhe han thätta til sighiande. O. rätuise fadhir. mädhan thu swa stadhfäste at iak skal andelica thola korsins pino for

mankönit. tha värdhe

thin vili An iak anduardhar thik mina alra kärasto modhir, ok mina älskelica discipidos. hulka iak här til gömde mädhan iak var mz thörn. Min hälghe fadhir. göm thöm oc beuara thöm af ondo. Ok ä swa länge som han swa innärlica badh oc han

stodh i thässe ängxlike stridhinne. i hulke licaminin lydde tho siälinne. flöt hans värdoghasta licamma dyrasta oc hälghasta blodh hwan stadh vm allan licammen swa som swettir nidhir a iordhena. Thänk nw hwat stoor siälinna hans ängxla oc

quidha är. ok vakta aat thy. a moot vart othol. at var h^rra ihesus badh threm sinnom för än han fik af fadhorenom swar. Än mädhan var hørraKap. M. 187

ihesus swa badh oc var i tholkom änxla. Ängillin michael archängil stodh när honom oc tröste han sighiande. hel oc säl h<?rra. min gudh ihesu christe. thina bön. oc thin blodhogha sweet offradhe iak thinom fadhir i alra himerikis barskåps åsyn. Ok vi fiöllom alle ödhmiuklica til böna oc badhom at han skulle owirsee thässa pinona. Ok fadhorin 263 swaradhe. Min älskelike son ihesus veet at man-könsins atirlösn hulka vi swa storlica astundom kan äkke swa höuelica värdha, vtan blodzsins wt- io giutilse. Ok thy vm han vil siäla?^na helso tha tilbör honom döö for thöm hwat hawir thu tha thänkt at göra. Tha swaradhe var h^rra ihesus änglenora. Siälanna helso vil iak andelica, ok thy vil iak hällir döö. at siälana som fadhorin skapadhe äptir sino biläte skulin atirlösas. Än äkke döö. oc siälana vardhin ä,kke atirlösta. Ok thy värdhe mins fadhirs vili. Ok tha sagdhe ängillin til hans. var thy starkir oc gör manlica. Thy at höghelicom höfwis at göra stoor thing, Ok starkir kämpe skal fromlica stridha. oc mykyt lidha. ok sköt är pinan lidhin, än äran som äptir fölghir är äuärdhelikin. fadhorin sighir at han är altidh mz thik. Ok at han vil göma ok beuara thina modhir oc thina discipwlos. ok atirfa thik thöm alla behalna. Ok ödhmiuke hørran tok ödhmiuklica mz alle vyrdhning thässon styrkilsin af sinne kreatwra. thänk- iande sik vara mindre ij litlo än änglane. män han är i thässom tara dal eno???, som är världin. ok swa dröfdhis han tha som annar man. ok badh ängelin anduardha sik fadhorenom oc allo himerikis här-skapi. Nw tha var herra ihesus stodh thridhia188 Kap. 64,

sin vp af bönmne. var han allir väter af blodhino ther han swettis. Ok thy skalt thw granlica göma aat, tha han strykir swettin af änlitino. älla ok at han vanlica thwadhe blodhit af i strömenorn som ther var näär. See han mz alle vyrdhning i tholke quidho oc vidhir mödho. ok varkunna honom i/znerlica af allo hiärta, thy at thätta kunne honom äkke hända vtan stora sorghinna biterlikhet. Ok for thy at han var sandir man. var han som

io man tha staddir i storom ängxla. varkunna honom

innerlica thz masta thu gitir, ok vakta granlica

264 aat thins herra gärningoni ok alle hans pino.

Sidhan gik han til apostlana sina oc sagdhe thöm.

sofwin nu oc hwilen idhir ok the sofwo thaghan

nakra stund, än godhe hyrdhin vakar owir sins litla hiordz gömo. O mykyt stor älskoghe, han älskadhe thöm visselica i ändan, oc än mädhan han stodh i swa storom ängxla oc tholke quidho läät han sik värdha vm thera mak. oc hwilo. Ok

än thot han längdan sa sina ouini koma mz blosom oc vakriom. ey vakte han tho vp thöm för än the varo alstingx när kompne. Tha sagdhe han thöm. latin iåhir nöghia, i hawin öfryt sofwit, See, thän som mik forradhir är allaredho här. Ok än vidhir

at han taladhe, kom iudas thän värste köpmaraiin. gängande for thöm snödho skalkoinen. ok gik fram ok kyste varn h<?rra. oc sagdhe. råby. som han ville sighia. äkke är iak i thera fölghe, vtan iak kysse thik mästare äptir thy som iak altidh

pläghir göra tha iak kornbir atir thädhan thu hawir viist mik ok sighir råby. O rättir snödhir forradhare.

Skodha nu väl thin Iwra, hwat tholumodhelica oc huru siäflica han vmbär oc vndfaar thäs ysla manzsins falska kus oc vmfämnilse. hulkom han litit förra thwadhe fötrena. oc mättadhe mz höxsta köste. Ok huru tholemodhelicá han lätzV sik fånga oc binda, ledha. oc sia mz mykle gäld. swa som han hafdhe varit en ilgärningis man ok formatte äkke varia sik. huru han ok varkunnadhe apostlomen sinom som flydho oc foro alle villeradha. Än thera sorgh ok vidhmnödho mat thu väl vndirsta. ok thänkir thu hwat nödoghe io the skildos vidhir han. ok hwat rädde the tha fingo, huru the sörgdho. sokkadho. oc gräto som fadhzrlöös barn th^r mist hafdho allan sin fagnadh. Ok än öktis thera sorgh oc var thäs mere at the sagho sin inästara ok sin herra swa fulica draghas som siäfwasta lamb ther följglwr vtan gensägn, thijt som the snödho hundane villo thz dräpa. Skodha han nw huru han osaktelika rökkis. ok ledhis af thöm värsto skalkomen fran strörnenom oc vp til ierusalem, bakbunclin oc kapolös. ok kiortilin aat- snardhir som the plägha göra skämda gästorn barhofdhe. oc gik allir kroinpin af thy at han var inöddir af thy at the hafdho rökt han oc osaktelica farit mz hono??^. An tha som han presenteras biscopomen oc iudha höfdhingome??. th^r som the varo samansankadhe. frögdha the sik ok glädhias som leonit nar thz hawir fatat bradhena. Thør examinera the han. ok rökta sik fals vitne möte honom Fordöman, ok sputtan i hans hedhirlicasta. hälghasta änlite, hylia for öghoniri. slån a halsin. oc pustan a kinnana sighiande. gät til hwa han är som thik slö. The rnödha han mz mangom

265

obrygdhilsom. Ok han hawir sik i allo tholimodhelica. Skodha han i allo thässo oc varkurma honom Vm sidhe gingo the försto höfdhingane bort. ok läto sätia varn herra ihesum i ena mörkostofwo som ther vnclir huseno var ok ma än synas hwar hon hawir varit. Thé?r bundo the han vidhir ena sten studh. ok til mere beuarilse tha atirläto the ther väknt folk. hulke som alla nattena möddo han mz spöt oc gab. bannan, oc hadhuetz ordhom.

Skodha thy huru the diärfwo oc snödho männene lastadho han. ok hwat smälek the taladho til honom sighiande. trodhe thu thik vara bätre oc visare, än vare viso höfdhinga äru Tholkin var thin darskapir. thu skulle ey hawa thorit läta thin mon 266 op mot thöm. huru väst thu swa diärfwir än thin visdombir synis nw. Thu star nu som thik ok thinom likom höfwis. vtan iäf äst thu värdhir dödhin, oc han skalt thw hawa. ok swa hadhuetto the hono?^ badhe mz ordhom oc gärningom alla nattena hwar äpte androm. Som thu mat vndirstanda. nar ribballa oc skalka fa lata som the vilia, tha vyrdha the alre hwat the göra älla tala. Skodha nw varn h m'a huru blyghelica han siar nidhir änlitit oc thighir tholimodhelica til alt thz til hans talas, swa som thän som i tholko vare funnin. Ok varkuraaa honom storlica. Sannelica tha är thätta hora tenebrarwm. Ok swa stodh han oppe bundin vidh the studhina alt til thäs daghir var, Jnnan thätta gik iohannes til varfrw oc hänna följghe ther the varo i magdalene huse ther the hafdho ätit natuardhin. oc sagdhe thöm. huru thz var vordhit mz varom hørra oc apostlomen. Ok

ther var tha een osighilikin gr atir. oc hwar vengadhe sik i sin stadh. Thänk thy huru thöm tha likadhe, ok varkiwria thörn thy at the äru i mästo vidhirmödho oc störsto sorgh af sinom alra kärasta hørra. Vm siclhe gik varfrw vppa ena sidho a sina böne oc sagdhe. O värdhelicaste fadhir. O millaste fadhir, O miskunsamaste fadhzr Jak anduardhar thik min sötasta son. thu som allom är väluilioghir oc Ii of wi r. var hanom äkke grymbir. alzualloghaste fadlu'r, mon thin son skola döö. enkte hawir han io illa giort. O. rätuise fadh?'r. An vrn thu vilt mankönsins atirlösn. tha bidhir iak thik at thu gör hona i andre matto. Al thing äru thik möghelikin. bidhir iak thik millaste fadhir. lät min son äkke döö. vm thik thz thäkkis. frälsa han af ouinanna 267 oc syndararaia handom, ok fa inik atir han, for thina vyrdbnyng oc lydhno hiälpir han sik äkke. i thera valle giwir han sik owir som thän thør krankir är. oc orkar äkke varia sik. thy hiälp thu honom alzualloghir fadlur. ïhätta ok annat tholkit badh varfrw af allo hiärta mz rnykle sorgh. oc hughsens besklikhet varkurma hänne nw i tholke vidhir mödho

(Kap. 65.) Af vars herra pino Ihänkilse vm prims tima

Arla vm morghonin komo iudha höfdhingane oc the främsto af folkerio tirnelica atir. ok läto varo?n h^rra ihesu binda händrina atir vm bakin. sighiande til honom. Thu röuare kom mädhir os. kom til domin, i dagh skal thin ondzska ok thina snödha medhfärdhe taka en ända. Nw seer man thin Kap. 04, 65. 191

ther var tha een osighilikin gr atir. oc hwar veng-adhe sik i sin stadh. Thänk thy huru thöm tha likadhe, ok varkiwria thörn thy at the äru i mästo vidhirmödho oc störsto sorgh af sinom alra kärasta hørra. Vm siclhe gik varfrw vppa ena sidho a sina böne oc sagdhe. O värdhelicaste fadhir. O millaste fadhir, O miskunsamaste fadhzr Jak anduardhar thik min sötasta son. thu som allom är väluilioghir oc Ii of wi r. var hanom äkke grymbir. alzualloghaste fadlu'r, mon thin son skola döö. enkte hawir han io illa giort. O. rätuise fadh?'r. An vrn thu vilt mankönsins atirlösn. tha bidhir iak thik at thu gör hona i andre matto. Al thing äru thik möghelikin. bidhir iak thik millaste fadhir. lät min son äkke döö. vm thik thz thäkkis. frälsa han af ouinanna 267 oc syndararaia handom, ok fa inik atir han, for thina vyrdbnyng oc lydhno hiälpir han sik äkke. i thera valle giwir han sik owir som thän thør krankir är. oc orkar äkke varia sik. thy hiälp thu honom alzualloghir fadlur. ïhätta ok annat tholkit badh varfrw af allo hiärta mz rnykle sorgh. oc hughsens besklikhet varkurma hänne nw i tholke vidhir mödho

(Kap. 65.) Af vars herra pino Ihänkilse vm prims tima

Arla vm morghonin komo iudha höfdhingane oc the främsto af folkerio tirnelica atir. ok läto varo?n h^rra ihesu binda händrina atir vm bakin. sighiande til honom. Thu röuare kom mädhir os. kom til domin, i dagh skal thin ondzska ok thina snödha medhfärdhe taka en ända. Nw seer man thin192 Kap. 65.

visdom, ok leddon thädhan til pylatwn. ok han följgdhe thörn som thän th<?r brutlikin vare. mädhan han var thz meenlösa lambit. Än thäntidh modhir hans oc iohannes oc thera följghe som fulcommit

arla gingo af huseno oc villo koma til hans. motto honom a gatunne. oc sagho han swa smälica oc ohöuelica ledhas af swa myklorn mogha. Af huru store sorgh thera hiärta vpfyltos tha thz kan ey sighias. Ok thässa sorghena hafdho badhe thön

io oc swa var herra,, thy at vars h^rra sorgh oc dröuilse öktos mykyt af the ömkonne ther han hafdhe til sina vini oc mast til modhir sinna. Han viste väl at the sörgdho alt for hans skuld, swa at siälin ok licamniin mondo nästan hawa skildz

aat. Thänk thy oc skodha thöm al granlica, oc

the äru mykyt ömkosam. Swa ledhis var Iwra

ihesus til pylatum. oc thön följghia honom längdari

til äpte. thy at the koma äkke aat nalkas honom.

268 ther rögdhis han af thöm ok kära mång thing til

hans. Än pylatws sände han fran sik til herodern. ok herodes var ther gladhir af. for thy at han girnadhis at see nakat af thöm miracuKs som han hördhe at var herra, giordhe. Än han fik af honom enkte miraculum ok ey eet ordh. ok af thy hiolt

han varn herra for en därå. ok til hadh oc atlöghe fördhe han varn herra, i eet hwit klndhe ok sände han atir pylato. Ok seer thu at var herra, räknas ey at enast ilgärningis man. vtan ämuäl en dåre. Än han vmbar thz alt mz störsto tholimodhe.

Skodha han oc här mädhan han ledhis atir ok fram. fran enom oc til annan huru han ga ar nidhir seande blyghelica mz änliteno. takande thera roop.Xap. 65. 193

oc ohöuelica obrygdhilsa smälek Skodha ok ämuäl modhir hans. oc andra hans vini som följghia honom längdan äpte mz myklom osighelico/ft graat. Nw tha the hafdho leedt han atir til pylatum. fulföljghia the hundane thrättelica sin falso käro- maal mz mykle dyrfwe. Än for thy at pylatus fan i honom änga dözsins sak. vidhirfrestadhe han gifwa han lösan. ok sagdhe. Jak skal nafsa honom* oc läta han fara. O pylate. o pylate. thu näfsir varom herra. Thu vest ey hwat thu gör, hwazske io dödh älla slagh forthiänte han. Ok giordhe thu bät^r vm

thw rätte thik äpt'/r hans vilia. Ok bödh thaghan flängia han Sidhane föris var h
o

tha löstir. ok badhe the som flängdo han the thröttos. ok the som sagho vppa leddos vidhir, vppa studhinne som han var flängdir vidhir synis än blodz teknin. Här skalt thu langa stund dwälias. ok skodha han väl granlica. Ok vm thu äkke var- kunnar honom här tha räkna thik hawa sten hiärta.

Bonaventura ~> 13194 Kap. 65.

Tha fulcompnadhis thz som ysayas prøpheta sagdhe af honom, at vi saghom han. ok asynin var äkke. thz är faghir, vi räknadhom han swa som spit-älskan. oc ödhmiuktan af gudhi, thz är swa owir-

gifnan som thän ther honom vare enkte vm. O herra ihesu christe. hwa var swa diärfwir oc radhlös som thik affördhe. Ok the som än varo diärfware som thik bundo. Ok än the som alra diärfwast varo ther thik flängdo. Vtan thu rätuisonna sool atir-

hiolt soolgislanar thina. ok thy varo the i mörkeno. ok mörkianna valde, Alle äru maktoghare än thu. Thin kärlekir oc var vranglikhet giordhe thik swa vanmaktoghan. Forbannadh vari swa stor wrang-likhet for hulka thu swa pinlica plaghas. NAV tha

var herra var löstir fran studhinne. leeddo the han oc drogho swa näktan. swa flängdan vm husit ok leetto äpte klädhomen hans som kastadh varo kring vm husit, alrigh thit eet som annat, af thöm som han affördho. Skodha han väl swa plagh-

adhan ok skälwande for köld skuld. Thy at som

ewangelium sighir, thz var frost vppa. tha han

ville föra i sik atir ropadho the omillo männene

270 sighiande til pylatum. Herra han giordhe sik til

konwng, klädhom han oc kronom han som en konung,

Ok toko eet röt silkis klädhe leet oc gamalt, ok kläddo han rnz. ok kroriadho han mz thornom. Skodha han i tholke vidhirmödho. thy at han gör oc thol alt thz the vilia, lätir föra sik i purpuram hallir quart howdhit mädhan the sätia vppa han

thornkroriona. Takir aat sik röna som the satto i handina hans. Thighir som dumbe vidhir at the falla a knä ok helsan som konung. Skodha hanKap. 65, 66. 195

nu i hiärtans besklikhet ok mast nar howdhit hans fult mz thornom sias hardhelica oc opta. huru halsin gifs vidhir the hardho slaghin han takir mz storom värk. Thy at the bitarlico hwassasto thornin ginom stungo hans hälghasta howdh. oc läto wtflyta alt blodhit. A hwat rädhelikit skal idhir vslom än thätta howdhit oppenbaras. hulkit ij nu swa slån. The giordho honom smälek ok obrygdhilse som thöm ther styra ville ok orkadhe äkke fram ther mz. An han thol al thing som han io vare thera thräl Än ey läta the sik nöghia at the honom til meere smälek hafdho samansankat alla bowana. Vtan leddon wt for pylatum oc alt folkit swa mz thornkrononne oc purpi^ra klädheno. Skodha han nw for gudz skuld huru han staar oc siar nidhir änlitit for swa myklorn mogha. ropande oc skriande crucifige. crwcifige. thz är. hank vp han. gabbande han ok hädhande som the varin alle visare än han. Ok som nw syntis at han hafdhe darlica oc owislica borit sik aat rnoot höfdhingomen oc phariseis. som swa hafdho lätit fara rnz honom oc leedt han til tholka ändelykt Ok swa tholde var härå ihesus af thöm ey at enast pinor ok sörghelikin värk. 271 vtan ämuäl hadh oc obrygdhilse

(Kap. 66.)

Vars h^rra ihesu pino thänkilse vm teerz tima

Allir iudha moghin som th^r vm kring stodh, badh mz höghe röst korsfästa varn h^rra. ok swa for-dömdis han af thöm vsla domarenom pylato. ey minnas the hans godha gärninga. oc the välgär- ninga han hawir thöm giort.

nu i hiärtans besklikhet ok mast nar howdhit hans fult mz thornom sias hardhelica oc opta. huru halsin gifs vidhir the hardho slaghin han takir mz storom värk. Thy at the bitarlico hwassasto thornin ginom stungo hans hälghasta howdh. oc läto wtflyta alt blodhit. A hwat rädhelikit skal idhir vslom än thätta howdhit oppenbaras. hulkit ij nu swa slån. The giordho honom smälek ok obrygdhilse som thöm ther styra ville ok orkadhe äkke fram ther mz. An han thol al thing som han io vare thera thräl Än ey läta the sik nöghia at the honom til meere smälek hafdho samansankat alla bowana. Vtan leddon wt for pylatum oc alt folkit swa mz thornkrononne oc purpi^ra klädheno. Skodha han nw for gudz skuld huru han staar oc siar nidhir änlitit for swa myklorn mogha. ropande oc skriande crucifige. crwcifige. thz är. hank vp han. gabbande han ok hädhande som the varin alle visare än han. Ok som nw syntis at han hafdhe darlica oc owislica borit sik aat rnoot höfdhingomen oc phariseis. som swa hafdho lätit fara rnz honom oc leedt han til tholka ändelykt Ok swa tholde var härå ihesus af thöm ey at enast pinor ok sörghelikin värk. 271 vtan ämuäl hadh oc obrygdhilse

(Kap. 66.)

Vars h^rra ihesu pino thänkilse vm teerz tima

Allir iudha moghin som th^r vm kring stodh, badh mz höghe röst korsfästa varn h^rra. ok swa for-dömdis han af thöm vsla domarenom pylato. ey minnas the hans godha gärninga. oc the välgär-ninga han hawir thöm giort. Änkte akta the hans

196 Kap. 66.

menlöso. oc thz som än thikkis grymare vara. enkte miukas the fore the vidhir mödhona oc the pinona som the see at han hawir nw tholt. Höfdhingane oc formännene glädhias. at the hawa sin wranga vilia fulcompnat. hälla han for gab ok atlöghe. som är sandir ok äuärdhelikin gudh. ok skynda hans dödh thz masta the gita. Sidhan ledhis var h<?rra atir in. oc the föra han bort w purpwa. oc star än nakin for thöm. til thäs honom gafs orlof fara i sin eghin klädhe. Thänk granlica hans skip-ilse i allo??! hans gärningom. oc at thu maghe thäs innerlicare varkunna honom, lät op öghonin nakat litit til gudhdomen. ok thänk han oc vara sannan man. Ok see sidhan, thän vnga stolta, ärlicasta. menlösasta. oc älskelicasta iwikh^rran. än allan hudhstruknan. gisladhan. oc stänktan mz blodh oc blanadh. saman hänta sin klädhe a gulueno. kastadh hijt oc thijt i huseno hwart fran andro. ok föra sik i thöm mz enne vyrdhning oc hemsko. blyghiandis for thöm som han hääddo ä wt at eno som han hafdhe varit thän öinblike. yttarste forlatin af gudhi, ok owirgifwin vtan hiälp, göm 272 görlica aat thy at thz är väl ömblikit. huru han häntir saman klädhin siin. Nw eet oc nw annat. ok i fore sik swa for thöm iudhomen. Thätta thänk - a mandomsins vägna. Ok a gudhdomsins vägna thänk thz omättelica. äuärdhelica. oc obegrip-lica. oc keysarlica valdit vordhit man. ok lätit sik pina ok plägha, luta sik ödhmiuklica äptir klädh-omen nidhir a iordhina. föra sik i thöm swa snöpp-elica mz tholke blygdh. som han hafdhe varit ful-asta skam. thz man pläghir kalla manskani. ok

Kap. 66. 197

armasta dugga, ok än en kopter thräl. ok the atto väld vin han at nafsa honom for stoor brut. Skodha han nw väl granlica oc vndra oppa hans ödhmiukt, oc fölgh honom ij tholimodheno thz masta thu gitir, Äptir thz han är ij farin leeddo the han wt. at dödhin skulle äkke länge draghas. ok lagdho thz värdoghasta korsins trä. badhe lankt oc stort, oc mykyt thungt oppa hans axlar, hulkit thz siäfw-asta lambit took. ok bar tholomodhelica. ok the skufwa oc dragha han osaktelica. ok ledha hans io kompana mz honom, oc thz varo twe röuara. thz rena sällaskapi^ O godhe ihesu, hwat storan hedhzr thit folk thz gör thik. tilföghiande thik röuaromen. ok göra thik än värra än thöm. thy at the läta thik siäl wän bära kor sit. hulkit man läs äkke af röuaromen. ok som ysayas propheta foresagdhe. är han ey at enast skipadh^r mz wrangom. vtan räknadhzr wrangast^r oc snödhastzV af

allom, hørra min gudh. osighelikit är thit tholomodh Skodha han väl. huru han gaar krumpin vndir korseno. oc stankar af mäghinlöso. varkunna thy honom thz 273 masta thu format, staddorn i swa mykle thwang oc vidlurmödho oc gabbilsanna opnyilsom. Nw for thy at sorghfulla modhorin hans. kunne äkke nalkas honom for mykla inoghanom. gik hon rask- lica mz iohanne oc quinnonien som hänne fölgdho en genare vägh. at hon skulle koma fram for moghan. oc swa nalkas honom. An nar the motto honom i vägha moteno vtan portin. oc hon saa han swa thröttan oc mäghinlösan vndir thy stora träno. hulkit hon hafdhe äkke förra seet, vardh hon al half dödh af sorgh. oc gat talat til198 Kap. 66.

ey eet ordh, ok ey var h<?rra til hänna, swa skynd-adho the fram mz honom som ledden til at kors-fastan. An vidhir at var Iwra gik. ok han kom litit fram bätir. tha vände han sik vm til quinn-onar som gräto, oc sagdhe thöm J israels dottir, gratin äkke owir mik. vtan gratin owir idhir siälua. oc owir idhra syni. thy at thän daghzr skal koma i hulkom sighias skal. Sala äru ofructsamlica. oc the quiidha som äkke föddo. ok the spina som äkke

io gafwo diia Tha skulu the sighia bärghomen falliri owir os. oc skylin os. Thy at the göra thätta i gröna träno. hwat skal tha värdha i thy thörra. Thän tidh han hafdhe än fram bätir gangit. oc han var swa lambir oc thröttir. at han orkadhe

äkke längir bära. lagdhe han nidhir korsit. An the snödho iudhane som äkke villo länge dwälia mz dödhenom. ok räddos at pylatws som hafdhe beuist at han ville gifwa lian lösan. skulle atirkalla domin. nöddo en som hat syinon. til at han skulle

bära korsit. ok bakbundo sidhan varn Iwra som

en röuara. ok leeddo han til caluarie locu?^. thz

274 är galgha stadhin. Hwat ey thikkir thik thz som

var h<?rra ihesus tholde i thessom threm tidhomen

som är ottosangx. oc prims oc tärdz. vara största

värk. oc ryghelicasta besklikhet, stort vndrande. oc skullo göra människiona mykyt varkuwnogha oc tholugha oc viliogha at thola nakat for gudz skuld, ok swa är sakt af thässom threm tidhomen. Seem nw thz som hände i korsfästilsmne oc dödh-

enom. thz är i sexta oc nona. Ok sidhan thz som hände äptir dödhin, thz är hora vespørtina oc co/ftpletorio Kap. 61. 199

(Kap. 67.)

Tars herra ihesu pino thänkilse hora sexta et nona

Tha var h<?rra ihesus kom til caluarie locum then fwla orena stadhin swa ohöuelica. tha mat thu see snödha äruodhis män. hwan stadh härinslica göra. Än thik skal thikkia i huxsins syn som thu vare ther när stad. oc see granlica alt thz som görs rnoot varom h<?rra. ok ämuäl thz som var hørra sighir oc gör, oc thz som vm han vardhir. See io thy mz huxsins öghom, somlica rätta korsit oc fästat, somlica redha stighana oc vidhirthorftelikin andbudh. somlica skipa hwat som the skullo göra. ok somlica föra han w klädhomen. Ok star nw thridhia sin nakin for allom rnoghanom. Nw opnyas sarin oc värkin vidhir at klädhin rykkias bort som skorpnadh varo vidhir sarökan. Nw faar modhorin först granlica see swa sörghelica haraiadhan sin son. Hon dröfwis oc nw owir alla matto, oc blyghis at hon seer han swa alstingx naknan. thy at the atirläto honom ey nästa klädhin. O i hwat store besklikhet är nw hänna siäl. äkke tror iak at hon gat nakat talat aat honom. Sidhan restos op vidh korsit twe stigha. een aat höghra armeriom oc annar aat thöm vinstm aat hulkom the draparane foro 275 op mz hambrom oc spikom Ok restis ther vp en litin stighi framman til som räkte op thiit fötrene skullo fästas, göm väl aat allo. sidhan rökto the fram van hm*a. oc badho han fara vp aat thöm litla stighanom. An han gör ödhmiuklica aa hwat som the vilia vtan gensägn. Ok then tidh han200 Kap. 67.

stegh vppa öuärsta trappona a thöm litla stigh-anom. oc studde sik op vidh korsit. lagdhe han fran sik the

konimgxlico armana, ok räkte fram the fägtursto. värdhelicasto händrina. oc gaf sik

allan i korsfästaranna väld. saa op til fadhorin ij himerike oc sagdhe. See fadhir. här är iak. thu ville af kärlek ödhmiuka mik alt til korsit for inankönsins helso. thätta takir iak thäkkelica. Jak offra mik thik for thöm. hulka thu ville vara mina

io brödhz'r, Thy fadlm- tak thz oc thu thäkkelica. oc var nu hädhan fran for mina skuld blidhcadhzr. afthörka alla gambla smittona, oc wräk hona lankt fran thöm. thy at iak gifwer mik for thöm. Sidhan tok thän som oppa höghro sidhona stodh vppa

stighanom. oc fäste starklica höghro handena til korsit medh enom iärnspik. Ok tha thz var giort, tok thän som vinstra vaghin var. v5nstro handena, ok drogh oc thande thz masta han gat. oc satte annan spikin oppa oc slö oc fäste hona til korsit.

ok sigx at han bänt eet reep vm handena, ok the som nidhre stodho drogho swa at alla sinona rnattin brista, til thäs hon räkte aat boronne som borat var fore spikenorn. Ther äpte bundo the vm fötrena oc drogho, oc tha han var swa wtthandzV. slö een

thöm mykyt hardhelica fast til korsit mz twem

spikorn. See. nw är var Iwra ihesus korsfäst^r.

276 oc swa wtthand^r a korseno. at tälia mattin al

hans been. som han oc käre mz prøphetanom.

hwanstadh flyta hälgha blodzsins bäkkia af thöm

storo vndomen. Nw for thy at han var swa thandir oc wtpimiadhzY a korseno at han gat ängin limin rört vtan howdhit. oc spikan e oppehiollo allan

licammans thunga. tholde han bitirlicasta värk oc swidha. ok thwingadhis meer än nakar kan sighia älla thänkia. Han hängir oc mällan twa röuara. oc hawir hwan stadh pino. hwan stadh obrygdhilse hwan stadh gab. oc hadh. ok än i tholke nödh spara the honom ey af hadhuetis ordhom. Somlike sighia vach. See. han som nidhir siar gudz mönstir. Ok andre sagdho. Andra giordhe han hela. oc sik siälwan gitir han äkke helat. Ok sagdho mång annor srnälikin ordh. Än presta höfdhingane rop- io adho oc sagdho. Är han gudz son. tha nidhirfari nw af korseno oc vi trom honom. Riddarene som hawa korsfäst han. the skipta klädhin hans sina mällan thør i hans näruaru. Ok thätta six oc görs oc vardhir alt i hans sorghfullasta modhir näruaru, hulkra sorgh oc dröuilse ökia mykyt sonsins pino, ok mera varkunnar han hänne i swa store vidhir mödho oc hiärtans sorgh. än sik siälw-orn. Ok ma man väl sighia at hon pintis a korseno mz sonenom. thy at hällir hafdhe hon wtualt mz honom döö än längir lifwat. hwan stadh är thörn badho??! ängxle oc pina. kännas magho the. än ängin gitir fulsighat thera vidhirmödho. Modhorin stodh vidhir sonsins kors. oc mällan hans kors. oc röuarins kors. hwarghin saa hon mz öghomen af sonenom. Swa möddis hon ok ängxladhis som han. ok badh af allo hiärta til fadhorin for honom, sighiande. fadhir oc äuärdhelikin gudh. Thik thäktis at min 277 son skulle korsfästas ey är time at iak han atir-bedhis af thik. Vtan thu seer i hwat stora ängxla hans siäl är nu. bidhir iak at thu lina hans pino vm thik thz thäkkis. fadhir iak anduardhir thik

min son. Samuledhis bidlur oc sonin fadhorin for hänne. Ok taladhe thystlica mz sik sighiande. fadlrá* min. thu seer huru modhir rnin pinas, thz skulle iak korsfästas ok äkke hon. Än hon är mz mik a korseno öfryt är rnin korsfästilse. ok min pina som bär alra världinna synder, hon forskulladhe enkte tholkit. Thu seer hona swa ömkelica allan dagh af gratenom mödda hona anduardhar iak thik. gör hänna sorgh thollikare. Ok varo mz vare-

frw vidh korsit. iohannes, oc m agdalena, oc twa hänna systir. maria iacobi. oc maria Salome, ok andra flere qumnor. oc alla gräto the ryghelica fast oc mast magdalena hans älskelica discipula. ok ängin lusa älla hugnadh gato the haft af sinom

älskelica hø/ra oc mästara. thy at the varkunnadho badhe honom oc swa varefrw. Opta vpnyadhis thöm

sorghin. ok altidh lagdhis hänne ä nakat. til. äntigia af obrygdhilsomen oc smälekenom som til honom taladhis. Alla ok af vidhirmödhonne ok pinomen th<?r honom marghfallelica giordhos. Än var Iwra ihesus var äkke fafängir. ämuäl häng-iande aa korseno til thäs han gaf op andan. Vtan giordhe ok sagdhe thz som nytlikit var for vara skuld. Ther sagdhe han the siw ordhin som scn'fw-adh finnas i lästinne, thz första var. vidhir at the korsfästo han. nar han badh for sinom korsfästarom sighiande. Fadh^r forlat thöm thätta. thy at the

278 vita äkke hwat the göra. J thy ordheno beuistis stort tholomodh. stoor kärlekir. oc osighelikin godh-lekir. Thz andra ordhit var til modhir sinna. nar han sagdhe. quinna see thin son. ok til iohannem. See thin modhir, ey kalladhe han hona modhir.

at hon skulle ey af innerlica kärleksins storlek än mera syrghia. thz thridhia var til thän godha röu-aran nar han sagdhe J dagh skalt thu vara mz mik i paradyso. Fiärdha var hely. hely lama-zabathani. Hoc est deus meus. deus meus vtqm'd me dereliquisti, som han ville sighia. Fadhzr swa mykyt älskadhe thu världina thz är mankönit i världinne at thu anduardhadhe mik for thz. oc synis hawa förlåtit mik. Fämta var. nar han sagdhe. mik thörstzr. i hulko ordheno vardh modhorinne io oc iohanni oc them som i thera fölghe varo stoor varkunnan. ok thörn snödho iudhomen mykyn glädhi, thy at än thot thz ma wtthydhas at han thörste siälanna helso. tho var thz sant at honom thörste. thy at af blodzsins wtgiutilse som swa fulstopa var. var han innantil allir thörkadh^r. Ok mädhan the omillo männene. kunno äkke thänkia i hwario the matto honom meera skadha. tha toko the sik thädhan ärnpne at mödha han än meer. oc gafwo honom drikka ätikkio oc galla. Förbannadt) vari thera gäld som swa thrättin är. i hulke the skaddo han oc möddo swa mykyt the formatto. Siätta ordhit var nar han sagdhe. Thz är fulcomnat. som han ville sighia. fadhzr lydhnona som thu bödh mik hiölt iak fulcomlica. ok än är iak redhoboin at göra hwat thu vilt biudha. ok är iak redhoboin til alla pino. Än alt thz som af mik är scn'fwat är fulcomnat. vm thik thäkkis atirkalla mik An tha

279 sagdhe fadhorin til hans. kom min älskelicaste son. thu hawir alt väl fulcomnat oc giort, Jak vil at thu skalt äkke länger mödhas. kom i mit skööt oc iak skal taka thik i min fampn Sidhan tok han

vända öghoriin som the plägha som pinas i dözlo-men oc vända thöm vm kring, ok stundom op. ok stundo?ft nidhir, ok kastadhe howdhit stundom hijt ok stundom thijt ä ömsa vägna. ok synin ok al kraptin vanskadhos. Ok swa vm sidhe tillagdhe han än thz siunda ordhit. mz mäkta högho rope ok tarom sighiande, fadhir. Jn manws tuas com-mendo spiritum m eum. Ok vidhir at han thz sagdhe. negh han mz hofdheno til fadhorin nidhir io a brystit. swa sorn han honom thakkadhe at han atirkalladhen. ok anduardhadhe honom andan sin. Vidh thätta ropit vmuändis hedhne riddarin sorn thør var. hörande at han ropande doo. oc sagdhe. Sannelica var thänne guz son. thy at andre män orka äkke ropa thän tidh the döö ok thy trodhe han a han, Ok var thätta ropit swa stort, at som man vndirstar af visom mannom. hördhis thz alt nidhir til häluitis. O hulkin tha var modhorinna sorgh nar hon saa han swa pinlica thrana. oc ängxlas. gråta, oc döö. Jak tror at for sorghinna ok ängxlonna myky likhet var hon vpsupin, ok var som hon kände enkte til siin. ok än nw myklo meer än tha hon mötte honom oc han bar korsit hwat giordhe tha magdalena hans troin ok älskelica discipula. hwat iohannes af honom for androm mykyt älskelikin. Älla hwat giordho the andra twa varafrw systir. Än hwat skullo the gita giort Vpfylt varo the al? mz besklikhet, fulstoppadh mz sorghinne. Al drukkin af

malyrtinne. ok gräta

vtan lisa owir alla matto. See. nw hängir var

hørra dödhir a korseno. rnoghin gaar allir bort.

280 Än dröfdhasta modhorin ok hänna fölghe blifwa

atir, The satto sik nidhir när korseno. See ok skodha sin älskelica kära Ok bidha hiälpena af gudhi huru the mattin atirfan oc iordhan. Ok än vm thu väl skodhar thin Iwra. mat thu see at fran ilia oc vp til iässan. är enkte heelt i honom. thy at ey är i honom limbir. ok ey licammans sin som ey kände sina thwang oc sina pino. här hawir thu af korsfästilsinne oc dödhenom som händo vm sext oc noons tima. thy skalt thu thätta, gudh-elica, trolica, idhkelica, oc granlica thänkia. Ok io nw skolom vi see thz som hände äpte dödhin

(Kap. 68.) Ihesu christi pino thänkilse in vesperis.

VJdhir at vars hørra ihesu christi värdhoga modhir oc iohannes, magdaleria. ok var ef r w systir sato swa en väghin vidh korsit. oc sagho som vtan atiruändo vppa van h<?rra ihesum, swa hängende a korseno mällan röuaranna. swa naknan. swa pinadhan oc dödhan, ok swa af allom förlåtna??. See the koma manga väknta män af stadhenom thiit til thöm. som skullo sundir bryta larin a thöm korsfästo ok skullo dräpa oc iordha thöm. at the a thöm stora högKtidhis dagheno?7^ äkke blifwen hängiande a korseno Varfrw oc alle sta vp ok vndra oppa thöm. ok vita äkke hwat thz matte vara. Sorghin vpnyas oc räcldoghin växir. Mykyt rädhis varfrw, ok veet ey hwat hon skal göra vtan sighir. Min sötaste son. hwi koma thässe atir. hwat vilia the thik mera göra. hwat ey drapo the thik. Son min. Jak thänkte thöm vara mätta af thik. Än iak seer at the hata thik än dödhan, son min ey veet

Kap. 67, 68. 205

atir, The satto sik nidhir när korseno. See ok skodha sin älskelica kära Ok bidha hiälpena af gudhi huru the mattin atirfan oc iordhan. Ok än vm thu väl skodhar thin Iwra. mat thu see at fran ilia oc vp til iässan. är enkte heelt i honom. thy at ey är i honom limbir. ok ey licammans sin som ey kände sina thwang oc sina pino. här hawir thu af korsfästilsinne oc dödhenom som händo vm sext oc noons tima. thy skalt thu thätta, gudh-elica, trolica, idhkelica, oc granlica thänkia. Ok io nw skolom vi see thz som hände äpte dödhin

(Kap. 68.) Ihesu christi pino thänkilse in vesperis.

VJdhir at vars hørra ihesu christi värdhoga modhir oc iohannes, magdaleria. ok var ef r w systir sato swa en väghin vidh korsit. oc sagho som vtan atiruändo vppa van h<?rra ihesum, swa hängende a korseno mällan röuaranna. swa naknan. swa pinadhan oc dödhan, ok swa af allom förlåtna??. See the koma manga väknta män af stadhenom thiit til thöm. som skullo sundir bryta larin a thöm korsfästo ok skullo dräpa oc iordha thöm. at the a thöm stora högKtidhis dagheno?7^ äkke blifwen hängiande a korseno Varfrw oc alle sta vp ok vndra oppa thöm. ok vita äkke hwat thz matte vara. Sorghin vpnyas oc räcldoghin växir. Mykyt rädhis varfrw, ok veet ey hwat hon skal göra vtan sighir. Min sötaste son. hwi koma thässe atir. hwat vilia the thik mera göra. hwat ey drapo the thik. Son min. Jak thänkte thöm vara mätta af thik. Än iak seer at the hata thik än dödhan, son min ey veet

iak hwat iak skal göra. Ey formatte iak värna

thik af dödhenom Vtan här skal iak sta vidh korsit

thit. aat thino??^ fotom son min. Jak bidhzr thin

281 fadlu'r. at han göri thöm thik blidha. ok gingo

ö thaghari al gråtande oc satto sik frammanfore korsit

vars hørra. An the nalkadhos tha mz storo stime

oc mykle gäld. oc seande röuarana än lifwa sundir-

brutu the larin thera, drapo thöm oc toko nidhir

thöm. ok kastadho thöm ful rasklica i ena groop

K) ther när. Än sidhan the komo atir til varn h^rra ihesum oc modhorin räddis at the vanlica skulliri ok swa göra hänna syni. moddis hon iraierlica af hiärtans sorgh. ok viste ey andra wtuägha vtan took til siin vakn som är infödda ödhmiuktin, oc

fiöl a knä läggiande händrina korswis for brystit, oc taladhe til thöm sighiande käro brödh^r. Jak bidhir idhir for höxsta gudh at i vilin mik ey meer mödha i miriom alrakärasta son. Jak är hans dröfdha oc sorghfullasta modhir. Ok vitin i väl

käre brödh^r at alre giordhe iak idhir meen. älla nakan örat. Ok vm min son sjutis idlrø* genuärdh-oghzr vara. tha drapin i han. ok iak forlatir idhir allan örat ok alt rneen, oc alt thz i möte mik giordhin i mins sons dödh. at enasto görin mz mik

thässa miskunnena at i brytin hans been äkke. at iak matte fa licammin helan läggia i grafwena. thz hiälpir idlur enkte, at i hans laar älla hans been sundir brytin. ok i seen väl at han är nu dödhw\ han foor hädhan. ok är lang stund sidhan

han doo. An iohannes oc magdalena oc varafrw syster stodho a knäm mz hänne, oc gräto al saman särlica O kärasta frw. hwat görin ij. J staan nidhre

for thera skalkanna fotom. hwat ey bidhin i thöm som läta sik äkke bidhia, oc änksins bön höra. tron i at böghia the grymasta oc the omillasta 282 mz milhetinne. ok the höghfärdogha mz ödhmiukt-inne män i vitin at ödhmiuktin halz af them for wrak, i äruodhin fanyt An en höghfärdoghir omillir riddare ther hat longmus forsrnande thera grät oc böne. stötte op mz spiuteno af alle makt oc stak ginom vars hørra ihesu höghra sidho ok in ginom hiärtat, eet ryghelica stort saar. hwadhan som wt- io flöt blodhir oc vatn. Ok tha nidhir fiol modhorin swa som dödh i handomen rnagdalene oc systir sihna. An iohannes vardh swa starkir af thy at sorghiri nödde han th^r til. at han stodh vp mot them oc sagdhe. A snödhe o mille män. h wi görin i swa omilla gärning, hwat ey seen i at han är dödhir. hwat vilin i oc ämuäl dräpa modhir hans. Gån hädhan oc vi iordhom han väl. Ok swa som gudhi thäktis gingo the ginstan bort. Än varfrw fix thaghan vidhir oc stodh op swa som hon vakn- adhe? ok spordhe vm the hafdho nakat mera giort aat hänna älskelica son. the swaradho ok sagdho. at the hafdho enkte annat giort honom, hon sukkar oc sörghir. ok seer vppa sonin swa sarghadhan ok mödhis af dözsins sorgh. Seer thu huru opta hon är dödh i dagh. Visselica ä swa opta som hon saa vidhir sonin värdha nakat nyt. äntigia obrygdhilse älla pino. Ok är sannelica thz i hänne fulcomnat som symeon taladhe til hänna. Thina eghna siäl skal swärdhit ginom fara. thy at flerom sinnom hände hänne thz i dagh. Än nw ginom stak sannelica thässa spiutzsins swärdh sonsins licamma ok

modhorinna siäl. Ok sidhan sätia the sik al atir

nidhir vidhir korsit. ok vita ey hwat the skulu

283 göra. The formagho äkke taka nidhir oc iordha

licamman. thy at the hawa hwazske maktena älla

andhudhin thør til. Äkke thora the ok gänga bort. oc läta licamman swa quarran a korseno. Äkke magho the ok länge ther quar blifwa for thy at thz lidhir aat quällenom ok natten star thöm fore Seer thu i hwat vanda the äru. O

väluilioghe. o söte gudh huru thu lätir thässa thina af allom wtualda, världinna spöghil. oc thit recli-natorium swa dröfwas. thz vare väl tirne at hon hwilte sik nakat. Sidhan see the koma at vägh-enom mykyt annat folk. Än thz varo iosep ab

arimathia oc nichodernœ oc the hafdho mz sik andra thöm som baro andbudhin. mz hulkom the villo taka nidhir licammin af korseno. Ok baro the mz sik väl hundradha skala pund mirra oc aloes oc komo thy at the villo iordha van hm*a.

tha stodho the al vp mz storo/n räddogha. O hørra gudh hwat thera vidhirmödha är stor oc margh-fal i dagh.

Än iohannes som granlica saa ok kände folkit. han sagdhe. Jak kännir ther iosep oc nicho-demum. Tha fik var frw atir mäghinit oc sagdhe.

välsignadhir vari var gudh som os sandir hiälp, oc os hawir äkke förgätit Son. gak mot thöm. thy at the koma os til tröst ok hiälp, ok iohannes gik rasklica mot thöm. ok tha the komo saman ok mottos, vmfämdos the mz storom grät. swa at vm

langa stund gat ängin thera talat til annan af rätte ömko. oc mykle sorgh oc graat. Sidhan vidhir at the gingo til korsit. spor iosep aat. hwa

thør är mz varefrw. älla hwat som vordhit är af androm vars hørra discipwlis. tha nämpde iohannes thöm som ther varo rnz varefru. Än af discipidis sighir han sik enkte vita thy at ther var ängin 284 thera i dagh. Sidhan spor iosep aat thy som giordhis vidh van hm*a. ok iohannes sighir honom hwart äpter andro. Ån nar the varo vidh korsit fiollo the a knä oc badho gråtande til varn hm*a. ok nar the komo thijt tok varfru oc the som mz hänne varo thöm mz store vyrdhning, fallande a io knä oc nighande nidhir a iordhena. Samuledhis fiollo oc the a knä oc stodho swa mz storom graat ena langa stund. Vm sidhe sagdhe var frw. J giordhin väl at ij rnintins vppa idhan mästara thy at han älskadhe idhir mykyt. Ok kännis iak for idhir at i idhre tilquämd. syntis mik vprinna nyt lius Vi vistom ey. hwat vi skullorn honom göra. älla hwat vi skullom athawas. var herra, gälle idhir for idhan kärlek Tha sagdho the. Vi sörghiom af allo varo hiärta af thy som vidh han är giort. Gärna hafdhom vi frälst han af swa storom örat oc orätuiso vm vi hafdhorn format At enast mattorn vi göra gudhi oc varom mästara thässa litla thiänist-ena. Ok standa thaghan op oc redha sik vidhir at taka han nidhir. An thu. som iak hawir sakt thik araiarstadz. vakta granlica aat huru han tax nidhir. Sidhane rättos vp twe stigha aat badhom armomen aa korseno. oc iosep foor vp at thöm stighanom som höghra väghin stodh, oc vidhir frestar dragha wt spikin af the handinne. An han kan äkke väl atkorna. thy at spikin är badhe

thiokkir ok langir oc sitir forfast fästir i korseno. vtan han kriste ok kome offast vidhir handena vars her ra. Än thør är äkke stort at thy at han gör thz trolica. oc var herra takir alt for godho. ok tha spikin var wtdraghin. teknadhe iohannes 285 hemelica aat iosep ok badh räkkia sik spikin. swa at varfru finge han äkke see. Thør äptir drogh niehodenms then andra spikin w vinstro handinne, oc fik han samuledhis iohanni. Sidhane foor nicho-denms nidhir, oc foor vp aat enom litlom stigha oc took wt spikana w fotomen, mädhan iosep hiolt oppe licammanom. Väl var iosep säl som värdoghadhis swa vrnfämpna vars herra licama. Sidhan spikane varo vte. foor iosep saktelica nidhir, ok

alle toko vidhir vars Iwra licama oc lagdho han nidhir a iordhena. An varfru ok the andro hulpo hänne, tok oc lagdhen i sit sköt. ok magdalena var ä vidh fötrena. vidhir hulka hon värdoghadhis faa swa stora nadh. The andre sta vm kring oc

alle göra storan grät owir han swa bitirlica som enga son.

(Kap. 69.) Af vars herra pino thänkilse om natsangx tima

ENa stund äptir at var herra var nidhir takin af korseno oc nattin hon nalkadhis. badh iosep varafrw at hon skulle läta swepan ij linnom klädhom oc iordhan. Än hon gat äkke lätit han fran sik. ok sagdhe til thera, mine käre vini takin äkke swa sköt min son fran mik. vare thz möghelikit at i iordhadhin mik mz honom, hon grät

oc fälte tarin vtan lisa. vidhir at hon saa vndena badhe

thiokkir ok langir oc sitir forfast fästir i korseno. vtan han kriste ok kome offast vidhir handena vars her ra. Än thør är äkke stort at thy at han gör thz trolica. oc var herra takir alt for godho. ok tha spikin var wtdraghin. teknadhe iohannes

285 hemelica aat iosep ok badh räkkia sik spikin. swa at varfru finge han äkke see. Thør äptir drogh niehodenms then andra spikin w vinstro handinne, oc fik han samuledhis iohanni. Sidhane foor nicho-denms nidhir, oc foor vp aat enom litlom stigha oc took wt spikana w fotomen, mädhan iosep hiolt oppe licammanom. Väl var iosep säl som värdoghadhis swa vrnfämpna vars herra licama. Sidhan spikane varo vte. foor iosep saktelica nidhir, ok alle toko vidhir vars Iwra licama oc lagdho han nidhir a iordhena. An varfru ok the andro hulpo hänne, tok oc lagdhen i sit sköt. ok magdalena var ä vidh fötrena. vidhir hulka hon värdoghadhis faa swa stora nadh. The andre sta vm kring oc alle göra storan grät owir han swa bitirlica som enga son.

(Kap. 69.) Af vars herra pino thänkilse om natsangx tima

ENa stund äptir at var herra var nidhir takin af korseno oc nattin hon nalkadhis. badh iosep varafrw at hon skulle läta swepan ij linnom klädhom oc iordhan. Än hon gat äkke lätit han fran sik. ok sagdhe til thera, mine käre vini takin äkke swa sköt min son fran mik. vare thz möghelikit at i iordhadhin mik mz honom, hon grät oc fälte tarin vtan lisa. vidhir at hon saa vndena badhe

i sidhonne oc handomen, nw eet oc nw annat skodhadhe änlitit oc howdhit hans swa smälica oc ohöuelica bannat, saa thörne stiongana. Skäggit wt plokkat. Änlitit alt smittat af blodheno. oc thera sputte ok af graat. ok the ömkelico syninne kunne hon äkke mättas. Thätta skodhadhe modhir hans trolica. oc ville langlica see sin son. Än for thy at fast leedh at quällenom sagdhe iohannes til varfru, modhir vi skolom skona iosep oc nicho-demo. latin swepa oc iordha vars h^rra licamma io for thy at for oflanga dwalu matto iudhane fa 2m tilfälle at göra thöm nakat meen. Ok for thy at varfru var skälik ok sköniogh. ok thärikte väl at hon var anduardhadh iohanni vin sin son. ville hon äkke länger hälla thöm. vtan välsignadhe han oc thakkadhe honörn, ok lät thöm swepan som the villo. Tha tok iohannes oc nichodenms oc the andro til at swepa lica7?^man i thy linna klädheno äptir thy som iudhane pläghadho göra. Än varfrw hiolt altidh howdhit hans i sino sköte, hulkit hon atir gömde sik at swepa ok magdalena fötrena. Ok nar the kornö nidhir til larin ok skino benin när fotommen. sagdhe magdalena. bidhir iak idhir at i latin rnik swepa fötrena vidhir hulka iak fik miskunnena. Ok sidhan the hafdho hänne thz vnt vidhir at hon hiolt fötrena. munde hon al vanskas af sorgh. Ok fötrena som hon förra vätte mz idhroghans taro?n. them thwadhe hon nu myklo meer mz sorghinna oc varkunna tara vatneno. for thy at hon saa fötrena swa sarghadha oc ginom slaghna. storkna oc blodhogha oc thy grät hon iämerlica. thy at som sannindin bär hänne vitne.

hon älskadhe mykyt oc thy grät hon ok mykyt, ok särlica ij thässe yttarsta sins mästara oc hørra thiäïiist. ther swa plaghadhir var oc flängdir. swa sarghadlur oc dödhir. ok swa til enkte vordhin. Näplica gat hiärtat hänna blifwit quart i licarama,-nom. Gärna hafdhe hon döt vidh sins h m-a fötir. enkte saa hon thz hänna sorgh matte lina. oc ey var hon van at thiäna honom i tholko. Thässe thiänistin som hon gör honom nw är badhe the

io förste oc the yttarste. ok är hänna sorgh än thes

beskare at hon gitir äkke giort thz som hon ville

287 oc väl höfdhis thy at hon ville thwa ok srnöria

allan licaminan oc sätiaii väl til. än hon hawir

hwazske tima älla stadh th^r til. oc gör thy thz

hon gitir, tho thwar hon fötrena mz sinom tarom. Sidhan thörkar hon them oc vmfämnir thöm rnz alle gudhelikhet oc kössir, swepir. oc redhir thöm trolica thz bäzsta hon kan oc hon forina. Sidhan the haua swa swept lica?/žman. see the til varafrw

som the villo sighia at hon skulle läta lidha sik. ok tilbyria al saman atir at gråta. Ok tha hon saa at hon kunde äkke längir töghiat. lagdhe hon sit änlite owir sonsins änlite oc sagdhe Min alra käraste son i mino sköte hawzV iak thik dödhan

hart är dözsins band slita, gladh ok lustogh var. vaar vmganga. vtan meen ok käro varom vi i bland andra, än tho at thu äst dräpin swa som then ther sik hafdhe forwørkat. Son min trolica thiänte iak thik oc thu mik. Än ij thässe thinne sörghelico

Stridh, ville thin fadhir thik äkke hiälpa. oc iak formatte äkke hiälpa thik. ok thu förläst thik siäluan for then kärlekin ther thu hafdhe at atir-

lösa marakönit. hardh oc pinlik oc mykyt dyr är thässin atirlösnin. af hulke iak gläz tho for märm-iskionna helso. än af thinorn värk oc thinorø dödh sörghir iak fast oc dröfwis. thy at iak veet at thu alre syndadhe oc är tho dräpin mz fulasta dödh swa bitarlicow vtan sak Son min nw är var såta vrnganga skild, oc iak vardhir nu skilias vidh thik. Jak thin bedröfdhasta modhir skal nw iordha thik. Än hwart skal iak sidhane gaa. hwar skal iak blifwa son min. huru forma iak lifwa vtan thik. io thy iordhadhis iak gärna mz thik. A hwar thu äst vare iak gärna mz thik. Än for thy at iak gitir äkke mz lieai/nnanow, iordhas iak när thik 288 mz minne siäl. hona anduardhar iak thik, ok hona latir iak thik. A son min hwat ängxlo fullir thänne skilnadhin är, Ok ä mädhan hon han swa hafdhe, thwadde hon af taramia owir matto mykelikhet. myklo mera sins sons änlite, än magdalena fötrena. ok thörkadhe thz sidhan, ok ky&te munnin oc öghonin hans. oc gaf sik alla vin vm at swepa howdhit i eno sudario. Sidhan välsignadhe hon han. ok alle stodho a knäm oc badho til hans ok kysto hans fötir. Toko sidhan oc baro han til grafwinna. varfru hiolt howdhit oc magdalena fötrena. oc the andre baro i midhio. grafwin var ther ginstan när. tho litit thädhan som han var korsfästir i hulka the lagdho han mz alle vyrdhning, fallande a sin knä. mz store sokkan oc ömke-licom grät, Ok tha han var iordhadhir. välsignadhe modhorin han än. oc vmfämde han. oc star owir sinom älskelica son. än the rätto vp hona. ok lagdho en storan steen vppn gapit a grafwmne

Sidhan sagdhe iosep til varafru. Min frw iak bidhir idh^r for gudz skuld, oc for thins sons mins mastara älskogha at i gaan heem i mit hws. thy at iak veet at i hawin äkke siälf eghit hws. hws

oc alt thz iak äghir är idhart Samuledhis sagdhe oc nichodenms. A hwat varkunnan ok ömko thätta är. Världinna fru oc himerikis drotning hawir ey hwar hon ma läggia sit howdh. Ok tilbör hänne thässa grötelico daghana i sinom änkiodom fram-

ledha vndir annars thaki. Sannelica tha äru thätta

änkio daghane thy at var hm*a ihesus var hänne

son oc brudhgomme. fadhir oc brodh^r. oc alt got,

oc alt saman honom dödhom tappadhe hon. Sanne-

589 lica är hon änkia oc forlatin, oc hawir ey hwar

hon ma hem at sökia. Tha negh hon thöm. ödh-miuklica thakkande thöm oc sagdhe sik vara and-uardhadha iohanni. Ok sidhan the badho iohannem vm thz sarna. sagdhe han vilia ga mz hänne til montern syon i thz husit som mästarin aat nat-

uardh i gaar vm quäld mz sinom discipulis. oc ther vara när hänne. Än the nighu thaghan vare-jfrw. oc badho sina böne til grafwenna oc gingo atir i stadhin. Än varfru oc hänna fölghe som lästin sighir, blifwo quar sitiande vidh grafwena.

Nw tha aat nattinne leedh sagdhe iohannes til varafrw, thz är äkke höwizst blifwa här oflänge. älla koma sent vm nättir tima i stadhin. ok thy vm idhir thäkkis gangom hädhan. Tha stodh varfrw op oc fiöl a knä vidh grafwena. vmfämnadhe. oc

So välsignadhe hona. oc sagdhe. min alra käraste son. Jak ma äkke längir dwälias när thik. Jak and-uardhar thik thinom fadhir. Ok saa vp mz öghom-Kap. 69. 215

en til himilin oc sagdhe mz rinnande tarom af allo hiärta. Äuärdhelikin fadhir. Jak anduardha thik min son oc mina siäl hulka iak latzV här quarra när honom. Ok sidhane gingo the thädhan, oc nar the komo til korsit. fiöl hon a knä oc badh 's til korsit. sighiande sidhan hon hafdhe bidhit. här hwiltis min son. oc här är hans dyra värdogha blodh. Alle giordho ok samuledhis. Ok mat thu thänkia at hon var the första som badh til korsit. som oc var the första som badh til födda sonin. io Sidhane ä mädhan the gingo aat väghinom til stadhin. vände hon sik opta vm oc saa atir äptzV sik. Än nar the komo thijt i then stadh, hwadhan the gato äkke längir seet grafwena oc korsit vände hon sik vm oc negh. fiöl a knä. oc badh sina bön. Al giordho oc samuledhis mz gråtande öghom, thäntidh the nalkadhos tha stadhenom, swepto 290 varafru systir vm hona klädhin. huldo nästan alt änlitit hänna, ok satto hona til som ena änkio. oc gingo for hänne, varfrw gik tha mällan iohannem oc rnagdalenam. Nar the komo in ij stadhin. oc magdalena saa at väghane skildos aat. ville hon taka väghin som ledde heem til hänna hws oc hawa thöm heem til siin. sagdhe hon. Frw iak bidhir idhz'r for mins mästara älskogha skuld at vi gangoni heem ij vart hws. vi staarn ther bäzst. J vitin hwat gärna han kom thijt. hws oc heman oc alt thz iak äghzr är idhart thz är min bön at i komin, oc tok til at gråta, varfrw gik oc thagdhe. ok sköt sik til iohannem. oc sidhan badh hon än iohannem. Än han swaradhe oc sagdhe. thz höwis bätzr at vi gam til montern syon. oc särlica for216 Kap. 69.

thy at vi swa lowadhom varom vinow ther äru* kom hällir thu mz hänne thi j t. Tha sagdhe ma-gdalena. väl vest thu at iak kombir mz hänne ä hwart hon gaar, oc alre skal iak lata hona. Nw

tha the komo i stadhin. flykto sik til saman alla the thz fingo vita. iomfrwr oc donde hustrwr. oc fölgdho hänne, ok villo göra hänne hugnadh i väghinom. ok af rätte ömko oc varkunnan var alla stadz stor gratir. Ok the godhe män som

io hon gik vm. villo hona hugna, oc gräto vidhir at the sagho hona. sighiande. visselica stoor orätuisa giordhis i dagh vm vara höfdhinga mot thässa frunna syni. oc gudh tedhe for hans skuld stoor oc vndarlik iärtekne. Vaktin the hwat the hawa

giort. Thän tidh the komo til husit. tha vände

hon sik vm til quinnonna som hänne fölgdho oc

negh oc thakkadhe thöm. ok the nighu hänne atir.

291 oc fiollo a knä ok byria alla gråta. Sidhan gik

varfrw in ij husit. ok magdalena oc systrena hänna

fölgdho hänne. Än iohannes staddis i duromen oc badh quinnonar at the skullen gänga heem til sin. thy at thz var sent vm quällin. thakkande them ok lukte atir dörrin. Tha saa varfru kring vm husit oc sagdhe. Min alra käraste son. nu

seer iak thik äkke här. O iohannes hwar är min son. O magdalena hwar är thin fadhir som swa mykyt älskadhe thik O mina käro syster hwar är idhar son. al var glädhi, var sötme. oc vara öghna lius foor fran os. Än han foor mz swa myklom

ängxla oc swa mykle vidhirmödho som ij saghin. ok är thz som än meer ökir mina sorgh. at han foor häc[han

allir möçjdir, ok allir thandir oc slitin.

alh'r pintir oc plaghadh/r i tholkom ängxla oc än ämuäl thörstoghir. nöddir oc thröttør. oc sargh-adlur. ok ey formattom vi i nakro honom hiälpa. Alle forläto han. oc än siälw/r gudh hans fadlu'r. alzualloghz'r gudh ville ey hiälpa honom Ok saghin i väl hwat bradhelica thätta var alt giort eens snödhasta oc värsta ilgärningis manz fordömilse var alre swa skyndadh. O min alra käraste son. i nat väst thu fangin. i morghons arla anduardh-adlu'r domarenom. ok vm tärz tima vart thu dömdir io til at döö. oc doo som vi saghom. Son inin hwat besk oc bitir är thässin skililsin. oc thins fulasta döz aminne. Tha vm sidhe badh iohannes at hon skulle vända atir vm hon gate oc sörghia ey swa särlica, ok tok til at hugna hona. thz masta han gat. Ok ther til at thu matte gita giort hänne hughnadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit ätit. ok at hon kome thörn androm til ata. thy at the äru än fastande, skalt thu haua thik ospara at thiäna oc redhat til aat thöm oc beez sidhan 292 varafru välsignilse. ok gak thaghan al gladh thädhan

(Kap. 70, 71.)

Vm löglur daghin sato the inne ij huseno oc dörrin var stängd vm thöm varfru oc iohannes, oc hänna fölghe al mod oc sörghiande som the ther fadhorin haua mist oc al thröt af gratenorø. ey talande vtan sato al saman, oc thänkiande oc sagho hwart thera vppa annat, mäghinlös oc vita ey hwat the skulu athafwas. som thöm pläghir hända ther ofstora vidhir mödho hawa frestat. Vidhir at the swa sato tha bȍstadhis vppa dörirøie. ok the gafwos al saman

alh'r pintir oc plaghadh/r i tholkom ängxla oc än ämuäl thörstoghir. nöddir oc thröttør. oc sargh-adlur. ok ey formattom vi i nakro honom hiälpa. Alle forläto han. oc än siälw/r gudh hans fadlu'r. alzualloghz'r gudh ville ey hiälpa honom Ok saghin i väl hwat bradhelica thätta var alt giort eens snödhasta oc värsta ilgärningis manz fordömilse var alre swa skyndadh. O min alra käraste son. i nat väst thu fangin. i morghons arla anduardh-adlu'r domarenom. ok vm tärz tima vart thu dömdir io til at döö. oc doo som vi saghom. Son inin hwat besk oc bitir är thässin skililsin. oc thins fulasta döz aminne. Tha vm sidhe badh iohannes at hon skulle vända atir vm hon gate oc sörghia ey swa särlica, ok tok til at hugna hona. thz masta han gat. Ok ther til at thu matte gita giort hänne hughnadh oc styrkia hona. at hon gate nakat litit ätit. ok at hon kome thörn androm til ata. thy at the äru än fastande, skalt thu haua thik ospara at thiäna oc redhat til aat thöm oc beez sidhan 292 varafru välsignilse. ok gak thaghan al gladh thädhan

(Kap. 70, 71.)

Vm löglur daghin sato the inne ij huseno oc dörrin var stängd vm thöm varfru oc iohannes, oc hänna fölghe al mod oc sörghiande som the ther fadhorin haua mist oc al thröt af gratenorø. ey talande vtan sato al saman, oc thänkiande oc sagho hwart thera vppa annat, mäghinlös oc vita ey hwat the skulu athafwas. som thöm pläghir hända ther ofstora vidhir mödho hawa frestat. Vidhir at the swa sato tha bȍstadhis vppa dörirøie. ok the gafwos al saman

vidhir, thy at the al thing räddos, oc sikirlikhetin var thöm al borto. tho gik iohannes til dörrinna oc sa aat. ok kändis vidh petrum oc sagdhe. thz är pätar. tha badh varfru läta in han. Än pätar gik blyghelica in mz sukkan oc snöptan oc storom graat. ok alle byria tha til gråta oc tala vm sin h^rra Ok sancte pätar sagdhe Jak blyghis oc skftmmis i mik siälfwom. ok ey skulle iak tala älla synas for idhir älla nakrom godhom marme.

io thy at iak forlät oc nekadhe min herra som mik swa mykyt älskadhe. Samuledhis sagdho oc flere, gräto, ok slogho sik mz handomen oc awitto sik at the han forläto. Tha sagdhe varfru, godhe mästarin. oc trone hyrdhin foor fran os. ok vi

atirblifwom swa som fadhxrlös barn. Än iak hopar stadhelica oc veet for visso at vi fam han sköt atir. ok i vitin at min son är godhuiliogh^r väl-signadhir vari han. oc mykyt älskadhe han idlur. thy thorfvin ij äkke twäka. han glömir idhir ä,kke.

gärna forlatzr han alla sak oc alt thz honom är

möte giort. Af tholke bräzsko giordhis honom

293 swa stor grymelikhet af himerikis fadhzrs tilläte.

ok swa mykyn framgång fik onda manna dyrfwe

at i hafdhin äkke format hiälpa honom, än thot

i hafdhin blifwit standande rnz honom, ok thy skulin ij äkke swa dröuas. Tha swaradhe pätar. Sanrielica swa är thz som i sighin. thy at iak som saa enkte vtan byrilsin var gripin af swa storom räddogha i cayphe huse. at iak näplica trodhe

so skola gita vndkomit. ok thy nekadhe iak honom. Ok ey mintis mik ordhin mz hulkom han mik thz foresagdhe. for än han saa vppa mik. Tha spordheKap. 70. 2 IJ

magdalena hwat han f öre sagdhe honom, han swar-adhe af sinne nekan. ok sighir thz alt ok sagdhe at han foresagdhe them mykyt annat in cena af sinne pino. Tha sagdhe varfrw» Jak ville höra hwat han giordhe, oc hwat han sagdhe in cena. thz är i natuardhenom. tha badh pätar iohannem at han skulle thz sighia Ok iohannes byriadhe til oc sagdhe thz alt, ok sidhan tala the sina rnällan badhe af thy. oc swa af andro thy som var hørra ihesus hafdhe giort, stundom en oc io stundom annar, ok swa talande af honom leedh then daghin fram. A hwat granlica magdalena vaktadhe aat thy som tha taladhis. ok än vaktadhe varfrw grarilicare aat. A hwat opta varfrw sagdhe vidh at the taladho. välsignadha vari min son. Skodha them thy granlica ok varkunna thöm. thy at the äru i store vidhirmödho. hwat mon thz vara at see världinna frw ok the hälgho kirkio höfdhingia. oc alra gudz härskaps mogha ledhara. standa swa rädda innelukta i eno litlo huse. ey vitande hwat the skullo göra. vtan at the styrkto oc trösto sik ther vidhir at the tala gudz ordh oc sighia af hans gärningom. An tho star varfru mykyt sikir i hughenom. thy at hon hafdhe ful-commit hop. oc var vis af sins sons vpstandilse. oc i hänne ensampne atirblef tron vin then löghir 294 daghin, ok for then skuld eghnas löghirdaghin enkannelica varefrw. tho gat hon äkke varit gladh for sins sons dööz ammnilse. Än vm quällin äptir at sool bärghat var. oc loflikit var at äruodha. gingo maria magdalena. oc en annor maria at koma saman dyr krydde til at göra smörilse af. thättà220 KaP w>7/-

gato the äkke förra giort thy at iudhane hiollo hälaght vm löghirdaghin fran thy at solin biärgh-adhis vm freadaghin. oc ther til hon bärghadhis vm annan daghin. Än nu ga the^at köpa krydden. ok nu mat thu see ga thöm mz dröfdho?ft änlitom som andra änkior. ok gänga til ens vars herra godha vin som af varkurman oc kärlek faar thörn gärna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden. oc wtuälia thz bäzsta the finna. Sidhan the haua

io bitalat gaa the bort ok redha til smörilsin. Skodha här granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom oc sokkan oc thz bäzsta the kunno the äruodha for sinom herra. Än varfru oc apøstoli sagho ther vppa. ok vm thik swa thäkkis mat thu thänkia at

the hulpo thöm. Sidhan the hafdho til ret smörilsin thigdho the quarra the nattena. oc thätta är löghir daxins thänkilse af varefru oc discipidis oc androm them som mz them varo.[7i.]Nw ma man oc thänkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh.

thy at ginstan som han var dödhir foor han nidhzr til häluitis til hälgha fädhrena oc stodh mz thöm. oc the varo tha i äronne. thy at vars herra syn thz är fulcommin ära. thänk thy här aatuaktelica hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville

nidhir fara til häluitis. oc hwat storlica han beuiste

sin kärlek oc sina ödhmiukt i thy. väl matte han

hawa sänt til thörn en ängil at frälsa sina thiänara

295 oc presenterat honom thöm hwart han hafdhe vilit.

Än hans älskoghe oc hans ödhmiukt tholde thz

äkke. Siälwir for han nidhir til häluitis. ok alra thinga herran sökte oc vitiadhe thöm äkke som thiänara vtan som vini. Ok stodh ämuäl ther 220 KaP w>7/-

gato the äkke förra giort thy at iudhane hiollo hälaght vm löghirdaghin fran thy at solin biärgh-adhis vm freadaghin. oc ther til hon bärghadhis vm annan daghin. Än nu ga the^at köpa krydden. ok nu mat thu see ga thöm mz dröfdho?ft änlitom som andra änkior. ok gänga til ens vars herra godha vin som af varkurman oc kärlek faar thörn gärna thz the vilia hawa. ther bedhas the krydden. oc wtuälia thz bäzsta the finna. Sidhan the haua

io bitalat gaa the bort ok redha til smörilsin. Skodha här granlica huru trolica oc gudhelica mz tarom oc sokkan oc thz bäzsta the kunno the äruodha for sinom herra. Än varfru oc apøstoli sagho ther vppa. ok vm thik swa thäkkis mat thu thänkia at

the hulpo thöm. Sidhan the hafdho til ret smörilsin thigdho the quarra the nattena. oc thätta är löghir daxins thänkilse af varefru oc discipidis oc androm them som mz them varo.[7i.]Nw ma man oc thänkia hwat var herra ihesus giordhe i dagh.

thy at ginstan som han var dödhir foor han nidhzr til häluitis til hälgha fädhrena oc stodh mz thöm. oc the varo tha i äronne. thy at vars herra syn thz är fulcommin ära. thänk thy här aatuaktelica hwat stoor hans godhlekir var i thy at han ville

nidhir fara til häluitis. oc hwat storlica han beuiste

sin kärlek oc sina ödhmiukt i thy. väl matte han

hawa sänt til thörn en ängil at frälsa sina thiänara

oc presenterat honom thöm hwart han hafdhe vilit.

Än hans älskoghe oc hans ödhmiukt tholde thz

äkke. Siälwir for han nidhir til häluitis. ok alra thinga herran sökte oc vitiadhe thöm äkke som thiänara vtan som vini. Ok stodh ämuäl therKap. 71, 7.1. 221

mz thöm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. J hans tilquämd frygdhadho sik hälghe fädhrene oc vordho vpfylte mz omätelike glädhi, ok alt thz them misthäktis kördhis fran thöm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang

(Kap. 72, de heliges lofsång i helvitet, är utelemnadt.)

(Kap. 73.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis först varafrw

Fvlkornit arla vm sunnadax morghonen kom var io hørra ihesus til grafwenna mz them hedhirlica ängla rnoghanom atir takande sin hälghasta Iica7?ima. ok vidhir at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt Vm then sarna timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghoriin. gingo maria magdalena. oc badha varafrw syster, maria iacobi oc maria Salome til grafwenna mz smörils-omen, tho beddos the förra orlof af varefrw. An varfrw blef h erna quar. ok var a sinom bönow. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste fadhzr. thu vest at min son är dödlur. J mällan twäggia röuara var han korsfästir. oc iak iordh-adhe han mz minom handom An thu hm*a fadh'/r äst maktoghir. fa mik han helbrygdho atir, Jak bidhir thit gudhelica väld at thu fa mik häri atir. hwar är han. hwi dwäls han swa länge oc kombir äkke atir til min. Jak bidhfr thik sänt mik han atir thy at min siäl hawir änga roo vtan iak han seie. O min sötaste son hwat är af thik vordhit. hwat gör thu hwi dwäls thu. bidhzr iak. dragh Kap. 71, 7.1. 221

mz thöm alt til sunnadaghin til thes daghadhis. J hans tilquämd frygdhadho sik hälghe fädhrene oc vordho vpfylte mz omätelike glädhi, ok alt thz them misthäktis kördhis fran thöm. ther stodho the fore honom oc hedhradho han mz lof oc sang

(Kap. 72, de heliges lofsång i helvitet, är utelemnadt.)

(Kap. 73.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis först varafrw

Fvlkornit arla vm sunnadax morghonen kom var io hørra ihesus til grafwenna mz them hedhirlica ängla rnoghanom atir takande sin hälghasta Iica7?ima. ok vidhir at han vpstodh framgik han af grafwinne mz sinne eghne makt Vm then sarna timan som var fulcommit arla vm sunnadax morghoriin. gingo maria magdalena. oc badha varafrw syster, maria iacobi oc maria Salome til grafwenna mz smörils-omen, tho beddos the förra orlof af varefrw. An varfrw blef h erna quar. ok var a sinom bönow. oc badh sighiande. O millaste oc miskunsamaste fadhzr. thu vest at min son är dödlur. J mällan twäggia röuara var han korsfästir. oc iak iordh-adhe han mz minom handom An thu hm*a fadh'/r äst maktoghir. fa mik han helbrygdho atir, Jak bidhir thit gudhelica väld at thu fa mik häri atir. hwar är han. hwi dwäls han swa länge oc kombir äkke atir til min. Jak bidhfr thik sänt mik han atir thy at min siäl hawir änga roo vtan iak han seie. O min sötaste son hwat är af thik vordhit. hwat gör thu hwi dwäls thu. bidhzr iak. dragh 222 Kap. 73.

äkke l&ngir atirkoma til min. Son min. thu sagdhe.

296 thridhia daghin skal iak vpsta. hwat ey är son

min i dagh thridhi daghin Thän länge daghin

oc then rädhelica beske daghin var äkke i gaar,

vtan i förra gaar. thz var ysäldinna daghir oc dözsins daghir. myrkianna oc atskilnadzsins daghir ok thins dööz daghir. Thy son min mädhan thridhi daghin är i dagh. Stat thy op oc kom atir. min ära oc alt got. owir alt thz som är, åstunda iak

io thik see. hugne mik thin atir koma. hulka som swa dröfdhe bortfärdhin. Gladha göri mik thin näruara. hulka som swa dröfdhe thin fran uara. kom thy atir min alra käraste, kom min hm-a ihesus kom mit enga hop. kom til mun min son.

vidh at hon swa badh. ok tarane runno for Wärtans sötma, kom thaghan ämbrat var hørra ihesus i hwitasta klädhom. klar i änliteno. blidhir oc gladlur. stoltir oc ärofullir swa som vppa ena sidho oc sagdhe til hänna. Salue Sancta parens J thy at

hon vände sik sagdhe hon. as thu min son ihesus fiöl hon a knä oc badh til hans. Samuledhis fiöl ok han a knä oc sagdhe. min sötasta modhir thz är iak. Jak stodh vp af dödha oc är nu här när thik. oc tha the stodho op. vmfämpnadhe hon han

mz rinnande tarom af glädhinne takande han fast aat sik. ok lagdho sin änlite saman hwart vidh annat, hon hwiltis alstingis owir han. ok han hiolt hona alla vppe. Sidhan tha the sato badhin saman, oc hon sa han oc skodhadhe han granlica i änliteno.

oc ärrin i handomen oc vm allan lica?nman. spordhe hon vm allir värkir var forgangin. ok han sagdhe. min värdhelica modhir allir värkir for fran mik.Kap. 73, 74. 223

dödh oc värk oc alla vidhir mödho. hawir iak for- 297 wnnit. ok ey skal iak nakat sin känna thør nakat til. Sagdhe hon. välsignadhir vari thin fadhir som thik gaf inik atir. vphöght ok lowat vari hans na/ttpn oc ärat for vtan ända. ther äru thön oc tala sina mällan vidhir, glädhias oc frygdhas i the höghtidhinne lustelica ok älskelica. Ok var hørra ihesus sighir hänne hulkaledhis han frälste sit folk af häluite innan the thre daghana. See nu at thätta är stoor pasca höghtidh. io

(Kap. 74.)

Huru maria niagdalena oc the andra marie gingo lil grøfuemia

Som iak sagdhe. gingo maria magdalena oc the andro twa mariona til grauenna mz smörilsomen. ok nar the varo kompna wt vm stadz portin. drogho the til aminne sins mästara pinor oc plaghor ok i allom them stadhomen

som nakat märkelica var giort möte hono/?i staddos the nakra stund fallande a knä gråtande oc sukkande. kösto iordhena oc sagdho. här möttom vi honom mz korseno a hals-enora. nar modhir harcs vardh al half dödh. här vmuändin sik til quindit. här lagdhin thröttir korsit af sik. ok vidh thenna stenin studden sik ena stund, här var thz som the swa hardhelica oc grymelica skofwo han. at han skulle rasklica gaa at the nöddo han nästan at löpa. här fördho the han af naknan. ok här korsfästo the han. ok the? fiollo the nidhir a sin knä. oc badho mz storo rope oc mangom tarom. kösto korsit som än var röt af vars hm*a so Kap. 73, 74. 223

dödh oc värk oc alla vidhir mödho. hawir iak for- 297 wnnit. ok ey skal iak nakat sin känna thør nakat til. Sagdhe hon. välsignadhir vari thin fadhir som thik gaf inik atir. vphöght ok lowat vari hans na/ttpn oc ärat for vtan ända. ther äru thön oc tala sina mällan vidhir, glädhias oc frygdhas i the höghtidhinne lustelica ok älskelica. Ok var hørra ihesus sighir hänne hulkaledhis han frälste sit folk af häluite innan the thre daghana. See nu at thätta är stoor pasca höghtidh. io

(Kap. 74.)

Huru maria niagdalena oc the andra marie gingo lil grøfuemia

Som iak sagdhe. gingo maria magdalena oc the andro twa mariona til grauenna mz smörilsomen. ok nar the varo kompna wt vm stadz portin. drogho the til aminne sins mästara pinor oc plaghor ok i allom them stadhomen som nakat märkelica var giort möte hono/?i staddos the nakra stund fallande a knä gråtande oc sukkande. kösto iordhena oc sagdho. här möttom vi honom mz korseno a hals-enora. nar modhir harcs vardh al half dödh. här vmuändin sik til quindit. här lagdhin thröttir korsit af sik. ok vidh thenna stenin studden sik ena stund, här var thz som the swa hardhelica oc grymelica skofwo han. at han skulle rasklica gaa at the nöddo han nästan at löpa. här fördho the han af naknan. ok här korsfästo the han. ok the? fiollo the nidhir a sin knä. oc badho mz storo rope oc mangom tarom. kösto korsit som än var röt af vars hm*a so224 Kap 74.

dyra blodhe. Sidhan stodho the vp oc vidh at

at the gingo til griptinna sagdho the. hwar skal

lypta stenin af graf dörrinne for os. Än nar the

298 komo fram sagho the at stenin var afuältir oc

gudz ängil sat vppa honom hulkin som sagdhe til

thöm. rädhins äkke. vilt thu vita hystoriam tha

läs ewangelium. Än sidhan quinnornen misfeladhis

thera hop. thy at the trodho skula finna licamman.

aktadho the äkke ängilsins ordh. vtan vordho rädda

io oc gingo atir til discipulos. sighiande vars hørra

licamma vara bort taknan

Huru sancte pätar oc sancte iohannes lupu til grafwinna

Tha lupu oc pätar oc iohannes til grafwenna. ok

mädhan the löpa tha löpir ok magdalena ok the andra mariona äpte thöm. ok sidhan löpa the al at leta äptzV sinom Iwra. sino hiärta oc sinne siäl. The löpa mykyt trolica oc mykyt hetelica. oc mykyt sörghiande. Än nar the komo til grafwenna oc

the sagho nidhir i hona. funno the äkke licamman. vtan sagho linno klädhin. oc sudarium som howdhit var swept ij. ok gingo thädhan. Varkunna thöm. thy at the äru i store sorgh. the leta äptir sinom hørra oc finnan äkke. ok vita äkke hwar the skulu

mera leta äpte honom, ok thy gänga the sörghiande oc gråtande thädhan. Än marie the blifwo quarra. ok vidh

at the sagho i grafwena. sagho the twa ängla standa i hwitom klädhom. hulke som sagdho thöm. hwi letin ij then lifuande mz

so thöm dödha. Än the vaktadho äkke än tha aat thera ordhoin. thy at the leetto äkke äpte ängl-

omen vtan äpte änglanna hørra. tha vordho twa marie rädda oc illa vidhir oc gingo thädhan Än maria magdalena viste alre hwat hon skulle göra. thy at vtan sin rnästara gat hon äkke lifwat. oc ther fan hon han äkke. ok viste äkke hwart hon skulle leta äpte honom, ok thy stodh hon vtan 299 vidh grafwena oc grät. Än sa hon nidhir i grafw-ena. thy at hon hopadhis se han hwar hon iordh-adhe han. Än hon saa ther twa ängla sitia. hulke som sagdho hänne, quinna hwat gratir thu. hwem io spor thu. tha sagdhe hon. the toko bort min h^rra oc iak veet äkke hwart the hawa låtit han. Se älskoghans vndarlica gärning, litit förra hafdhe hon hört af eriom ängle at han var vpstandin. ok sidhan af twem at han lifdhe. ok äkke mintis hänne thz. vtan sighir. Jak veet äkke hwart the läto häri. thätta giordhe alt älskoghin. thy at som origenes sighir, hänna siäl var äkke ther hon var vtan ther hänna mästare var. hwazske kunne hon thänkia älla tala älla höra vtan af honom Än mädhan hon swa grät. oc hänna älskoghe aktadhe enkte änglana. gat hänna mästare var herra, ihesus, sik äkke län gir haldit. vtan sighir modhir sinne at han vil gaa oc hugna hona. hulkit som vare frw är mykyt lioft. oc sighir. Min välsignadhe son, gak i fridhi. oc gör hänne hugnadh, thy at hon älskar thik mykyt, ok mykyt sörgdhe hon af thiuom dödh. Minz oc vppa at atirkoma til min. oc vmfä/nnande han. lät hon gänga han.

(Kap. 75.)

Huru var hørra ihesus oppinbaradhis magdalene

MÄdhan magdalena stodh swa oc grät. kom var herra ihesus til grafwena i yrtagardhin hwar rna-

gdalena var oc sagdhe til hänna, quinna hwat gratir thu. äptir hwem letar thu. Än for thy at hon kändin äkke än swaradhe hon som hon vare drukkin. herra vin thu tok bort han. sigh rnik thz. tha skal iak taka han thädhan. Skodha väl huru ödhmiuk-

lica oc gudhelica hon bidhir han mz grötelico än-

300 lite. at han skal visa hänne then hon letar äpte.

altidh hopadhis hon höra nakar tidhande af sinom

kärasta. Tha sagdhe var herra til hänna. Maria.

ok hon vardh swa som lifwandis vidh. ok kändis

vidh han a röstinne ok sagdhe mz osighelike glädhi, raboni. thz är mästare herra thu äst then iak letar äpte. hwi lönte thu thik swa länge fore mik. ok löp til fötrena oc ville kossa thöm. Än var herra viliande hughin hänna oplypta til himerikis at hon

skulle äkke spöria han i iordhrike. sagdhe hänne, kom äkke vidh mik. thy at iak foor äkke än op til min fadhir. vtan sigh minom brödhrom. Jak vpfar til min fadhir oc idhan fadhir. min gudh oc idhan gudh. hwat ey foresagdhe iak thik at iak

skulle vpstanda a thridhia daghenora. hwi lette thu tha i grafwinne äpte mik. hon swaradhe. Jak sighir thik mästare, at swa stor sorgh af thins pino oc döz bitarlikhet vpfylte mit hiärta, at iak glömde thz alt saman, ok mintis enkte vtan thin

dödha licamma, oc stadhin hwar iak hafdhe han iordhat. thy bar iak oc mz mik thässon smörilsin.

Välsignat vari thit gudhelica väld. hulkit som värdoghadhis vpstanda. oc atirkoma til os. Nw sta älskoghane badhin saman mz frygdh oc mäste glädhi, hon takir brudhgomma^ gladhelica til siin. skodhar han granlica, ok spor aat allo. Nw är här oc stor pascha höghtidh. Än thz var herra vppinbaradhis hänne swa i förstonne. giordhe han äntigia for thy at han ville tee sik hänne tholkin vtan til som han var i hiärtano. Alla oc som sakt är at han

ville hughin hänna Vjjlypta til himerikis, io äptz'r thy som Sanctus bernardus sighir, thz magha millelica troas at var herra ihesus som hona swa mykyt älskadhe oc enkannelica for alla the ther skrifuadhe finnas vitiadhe. giordhe thz äkke for 301 thy at han ville hona rädha. thy at väluiilioghaste oc liofwaste herran är hwazske grynibir älla rädhe-likin oc särlica sik älskando??*. Nu örn ena stund ther äpter sagdhe var herra, mik bör at vitia flere, tha vardh magdalena al annars vidhir, viliande hawa han altidh när sik. oc hwarghin ga fran honom, sagdhe hon. Herra mästare. Jak seer at var vrnganga är stakkot Jak bidhir thik. förgät mik äkke. min liofwaste herra, minz vppa swa manga godhgärninga som thu mik giordhe, glöm äkke thörn hemelica. enkannelica älskoghanom thu hafdhe til mun. Herra min gudh. rninz vppa mik. Var herra swaradhe Räz äkke. liaf trona oc var stadhugh. Altidh skal iak vara mz thik. Sidhan hon hafdhe tha fangit hans välsignilse ok var herra ihesus gik thädhan, kom hon til discipwlos oc sagdhe thöm thätta. Alle vordho glädhi af vars herra vpstandilsom Tho sörgdho the at the hafdho han228 Kap. 75, 70, 77.

äkke seet. Ok twa marionar stodho ginstan vp oc gingo thijt atir rnz hänne.

(Kap. 76.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis threm s mari j s

Thän tidh thässa thre mario gingo alla saman, för än the komo fram til grafwenna, vppinbaradhis var hø?Ta ihesus thöm sighiande. Auete. tha vordho the gladharø än nakar kan sighia. fiollo the nidhir

oc hiollo hans fötir Skodha han sidhan granlica oc spöria äpte mango, ok taka glädhinna frögdhe-lica andswar. oc göra stora pasca höghtidh. Sidhan sighir var h^rra ihesus. Sighin minom brödhrom at the gangin in ij galileam ther skulu the faa

se mik som iak foresagdhe thöm. See at ödh-

iniuktinna mästare kallar sina discipwlos fratres.

Alre forlät han thässa dygdhena. Än vil thu haua

vndirstandilse oc hughnadh af thy som sakt är oc

302 än skal sighias. Minz vppa thz som iak hawir

opta för sakt. som är at thik thikke i hugheriom. som thu vare närstad i licammanom alla stadz badhe i ordhom oc gärningom

(Kap. 77.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis sancto iacobo

ÄMuäl vppinbaradhis oc var herr a ihesus iacobo apøstolo som kalladhis minor, hulkin som hafdhe lofwat äkke ata för än han hafdhe seet var Iwra vpstandan af dödha. Ok nar var herra kom sagdhe 228 Kap. 75, 70, 77.

äkke seet. Ok twa marionar stodho ginstan vp oc gingo thijt atir rnz hänne.

(Kap. 76.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis threm s mari j s

Thän tidh thässa thre mario gingo alla saman, för än the komo fram til grafwenna, vppinbaradhis var hø?Ta ihesus thöm sighiande. Auete. tha vordho the gladharø än nakar kan sighia. fiollo the nidhir

oc hiollo hans fötir Skodha han sidhan granlica oc spöria äpte mango, ok taka glädhinna frögdhe-lica andswar. oc göra stora pasca höghtidh. Sidhan sighir var h^rra ihesus. Sighin minom brödhrom at the gangin in ij galileam ther skulu the faa

se mik som iak foresagdhe thöm. See at ödh-

iniuktinna mästare kallar sina discipwlos fratres.

Alre forlät han thässa dygdhena. Än vil thu haua

vndirstandilse oc hughnadh af thy som sakt är oc

302 än skal sighias. Minz vppa thz som iak hawir

opta för sakt. som är at thik thikke i hugheriom. som thu vare närstad i licammanom alla stadz badhe i ordhom oc gärningom

(Kap. 77.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis sancto iacobo

ÄMuäl vppinbaradhis oc var herr a ihesus iacobo apøstolo som kalladhis minor, hulkin som hafdhe lofwat äkke ata för än han hafdhe seet var Iwra vpstandan af dödha. Ok nar var herra kom sagdhe

äkke seet. Ok twa marionar stodho ginstan vp oc gingo thijt atir rnz hänne.

(Kap. 76.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis threm s mari j s

Thän tidh thässa thre mario gingo alla saman, för än the komo fram til grafwenna, vppinbaradhis var hø?Ta ihesus thöm sighiande. Auete. tha vordho the gladharø än nakar kan sighia. fiollo the nidhir

oc hiollo hans fötir Skodha han sidhan granlica oc spöria äpte mango, ok taka glädhinna frögdhe-lica andswar. oc göra stora pasca höghtidh. Sidhan sighir var h^rra ihesus. Sighin minom brödhrom at the gangin in ij galileam ther skulu the faa

se mik som iak foresagdhe thöm. See at ödh-

iniuktinna mästare kallar sina discipwlos fratres.

Alre forlät han thässa dygdhena. Än vil thu haua

vndirstandilse oc hughnadh af thy som sakt är oc

302 än skal sighias. Minz vppa thz som iak hawir

opta för sakt. som är at thik thikke i hugheriom. som thu vare närstad i licammanom alla stadz badhe i ordhom oc gärningom

(Kap. 77.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis sancto iacobo

ÄMuäl vppinbaradhis oc var herr a ihesus iacobo apøstolo som kalladhis minor, hulkin som hafdhe lofwat äkke ata för än han hafdhe seet var Iwra vpstandan af dödha. Ok nar var herra kom sagdhe

han honom, oc them som mz honom varo. redhiii til bordh Sidhan tok han oc välsignadt] e brödhit oc gaf honom sighiande. ät min älskelike brodhir. thy at iomfrunna son är vpstandiri af dödha.

(Kap. 78.) s

Huru var herra ihesus tedhis sandö pel rö

Tha som quimionar komo heem i husit sighiande discipdis van herra, vara vpstandnan af dödha. tok pätar til at gråta at han hafdhe äkke seet sin h^rra. oc gat äkke onat sik for älskoghans niyke- io likhet, gik han bort fran thöm oc gik ensamin til grafuenna. thy at han viste äkke hwar han skulle annarstadz leta äpte honom, ok i väghenom tha han gik vppinbaradhis honom var herra, ihesus sighia/ide fridhir vari thik pätar. tha slö pätar sik for brystit oc fiöl nidhir a iordhena mz rinnande tarom oc sagdhe. herra iak kännis mina synd at iak rymde oc forlät thik. oc nekadhe thik swa opta. ok köste hans fötir. Än var herra, rätte vppen oc kysten for muraiin. oc sagdhe. fridhir vari mz thik. räz äkke. alla synde äru thik förlåtna. Jak viste thz väl. oc foresagdhe thik thz. gak oc stadhfäst thina brödhir ok tröst thik th^r vidhir, at iak foruan dödhin ok alla vara ouini. Samuledhis vardlr/r oc

här stoor pasca höghtidh Nw then tidh the swa lioflica taladho sina mällan. tha skodhadhe pätar granlica van herra, ok märkte väl thz han sagdhe. ok sidhan han hafdhe fangit vars herra benedicciorcem. Gik han atir heem i 30$ husit til varfru oc discipzdos ok sagdhe thöm huru var herra, vppinbaradhe sik honom Kap. 77, 78. 229

han honom, oc them som mz honom varo. redhiii til bordh Sidhan tok han oc välsignadt] e brödhit oc gaf honom sighiande. ät min älskelike brodhir. thy at iomfrunna son är vpstandiri af dödha.

(Kap. 78.) s

Huru var herra ihesus tedhis sandö pel rö

Tha som quimionar komo heem i husit sighiande discipdis van herra, vara vpstandnan af dödha. tok pätar til at gråta at han hafdhe äkke seet sin h^rra. oc gat äkke onat sik for älskoghans niyke- io likhet, gik han bort fran thöm oc gik ensamin til grafuenna. thy at han viste äkke hwar han skulle annarstadz leta äpte honom, ok i väghenom tha han gik vppinbaradhis honom var herra, ihesus sighia/ide fridhir vari thik pätar. tha slö pätar sik for brystit oc fiöl nidhir a iordhena mz rinnande tarom oc sagdhe. herra iak kännis mina synd at iak rymde oc forlät thik. oc nekadhe thik swa opta. ok köste hans fötir. Än var herra, rätte vppen oc kysten for muraiin. oc sagdhe. fridhir vari mz thik. räz äkke. alla synde äru thik förlåtna. Jak viste thz väl. oc foresagdhe thik thz. gak oc stadhfäst thina brödhir ok tröst thik th^r vidhir, at iak foruan dödhin ok alla vara ouini. Samuledhis vardlr/r oc här stoor pasca höghtidh Nw then tidh the swa lioflica taladho sina mällan. tha skodhadhe pätar granlica van herra, ok märkte väl thz han sagdhe. ok sidhan han hafdhe fangit vars herra benedicciorcem. Gik han atir heem i 30$ husit til varfru oc discipzdos ok sagdhe thöm huru var herra, vppinbaradhe sik honom 230 K«P- 70-

(Kap. 79.)

Huru var hørra ihesus com ah'r til hälgha fádhrena sidhan han var vpstandin oc af thera lofwi

THa var herra ihesus foor fran sancte pätare. hafdhe han äkke än vitiat hälgha fädhrena sidhan han var vpstandin hulka han satte quarra i p^radyso deliciarom. Ån nu kombir han atir til thöm. ok kombir gängande in stola candida. thz är i sinom

io odödhelica oc ärofulla licamma. Ok tha hälgho fädhrene fingo längdan see han i swa store äro. toko the vidh honom oc fägnadho honom mz glädhi oc sang. oc osighelike frygdh oc hugnadh sighiande. See var konungir, komin, gangom mot varom helara.

ther a mandomsins vägna är stort vphof. hulkins rike som alre takir ända. Thän hälaghe höghtidhis daghin lyste os. kom om alle saman ok bidhiom til varn herra, oc fiollo nidhir a iordhena oc badho til hans. vpstandande sidhan, oc stodho fore honom

mz alle vyrdhning, ok louadho sin gudh oc sin herra mz othänkelike frygdh oc hugnadh oc glädhi sighiande. leonit de tribu iuda van sighrin. herra konu??,gzr. thit ärofulla köt oc thit liofwa änlite vpfyllir os mz glädhi. Auärdhelikin hughnadh/r

ok luste äru i thinne höghro hand for vtan ända Thu vaar ära vpstodh af dödlia. oc thy fryghdoins vi oc glädhiorns i thik. thit rike är vordhit alla hälgha manna rike. thit herradöme star oc blifwir vtan vanskilse, ok vi skilioms alre thädhan fran

thik. Hec dies quam fecisti do?m'ne exultenms et Jetemur in ea. J dagh lystis os vara atirlösnoKap. 7.9, 80. 231

daghz'r. hulkin vi skolom hawa i ami?me i äuärdhe-like sälikhet. Hec dies quam fecit dommus etc. J dagh flödha hirariane honagh owir alla världina thy at hørran styrdhe a träno. Herran styrdhe oc ifördhe sik fäghrindena starke h<?rran giordhadhe 304 sik mz dygdhomen. Siongom honom nyan lof sang. thy at han är h<?rran ther vndarlico thingin giordhe, hans höghra hand oc hans hälghe armbir frelsadhe os. Nw arom vi hans folk. oc hans hiordz faar bidhiom alle saman til hans. Nw tha som dagh- io enom leedh. Sagdhe var hørra ihesus til thöm. Jak varkunnar mino??^ brödhrom. thy at the äru mykyt dröfdhe af rniriom dödh ok for rädde skuld skingras the. oc

fara villeradha som annor faar. Jak vil gänga oc vppinbara mik oc tee mik them. Jak vil styrkia oc hugna thöm. ok iak vil sköt atirkoma til idhir. ok hälghe fädhrene fiollo alle nidhir oc badho til honom, oc sagdho. herra, swa värdhe som thu sagdhe

(Kap. 80.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis twem discipidis tha the gingo til emaus

Thäntidh twe af vars hørra discipuHs gingo til eet castelhm. thør hat emaus. An tho at the trodho äkke at han var vpstandin. taladho the sina mällan vm thz som hänt var. Tha kom var herra ihesus til thöm i pilagrims liknilse. ok vidh at han gik mz thöm i väghenom. spordhe han oc swaradhe thöm. ok taladhe mz thöm the ordh som thera siäla helso rördhe. hulkin som thu findir skrifwadh

daghz'r. hulkin vi skolom hawa i ami?me i äuärdhe-like sälikhet. Hec dies quam fecit dommus etc. J dagh flödha hirariane honagh owir alla världina thy at hørran styrdhe a träno. Herran styrdhe oc ifördhe sik fäghrindena starke h<?rran giordhadhe 304 sik mz dygdhomen. Siongom honom nyan lof sang. thy at han är h<?rran ther vndarlico thingin giordhe, hans höghra hand oc hans hälghe armbir frelsadhe os. Nw arom vi hans folk. oc hans hiordz faar bidhiom alle saman til hans. Nw tha som dagh- io enom leedh. Sagdhe var hørra ihesus til thöm. Jak varkunnar mino??^ brödhrom. thy at the äru mykyt dröfdhe af rniriom dödh ok for rädde skuld skingras the. oc

fara villeradha som annor faar. Jak vil gänga oc vppinbara mik oc tee mik them. Jak vil styrkia oc hugna thöm. ok iak vil sköt atirkoma til idhir. ok hälghe fädhrene fiollo alle nidhir oc badho til honom, oc sagdho. herra, swa värdhe som thu sagdhe

(Kap. 80.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis twem discipidis tha the gingo til emaus

Thäntidh twe af vars hørra discipuHs gingo til eet castelhm. thør hat emaus. An tho at the trodho äkke at han var vpstandin. taladho the sina mällan vm thz som hänt var. Tha kom var herra ihesus til thöm i pilagrims liknilse. ok vidh at han gik mz thöm i väghenom. spordhe han oc swaradhe thöm. ok taladhe mz thöm the ordh som thera siäla helso rördhe. hulkin som thu findir skrifwadh

vara i lästinne, vm sidhe nöddir af thörn. gik han in mz thöra. oc vppinbaradhe sik thöm ther. Här mat thu thänkia oc skodha, vars herm mang-falla godhlek oc väluilioghet. thy at hans brennande älskoghe gat äkke tholt sina discipwlos swa dröfwas oc vafra ij tronne. Sannelica tha är han tröste-likin vin ok troin kompan. ok väluilioghir hørra. han tilföghir sik thöm oc spor dröuilsanna sak. ok thydhir the/» scnptena, ok vptändir thera hiärta til 305 io alra rudhrna rörilse. Swa gör han daghlica mz os andelica, thy at vm nakar thyngïs ok hindras af thwiwäl älla lä ti. ok talom vi vm han. ginstan är han när os. styrkiande ok lysande var hiärta oc vptändande thöm til sin älskogha Alra bäzste

läkedombir moot tholka sottir är at tala af gudhi som prophetiri sighir, myklo sötare än honaghit äru thin ord i minom munne. thy at the äru rädhelica heet oc brännande, oc thin thiänare älskar thöm gärna Sarnuleclhis är ok mot tholkom sottom

bäzste läkedombir at thänkia af gudhi som sami prophetin sighir, mit hiärta hitnadhe i mik. oc i minom thänkilsom brindir ellin Thänk hans godhlek ey at enast af älskoghanom som iak sagdhe. vtan ämuäl af hans diupa ödhmiukt. See huru

ödhmiuklica han gaar mz thöm. oc tala mz thöm som han vare en af thöm. alra thinga Iwran. hwat ey thikkir thik han vara atirkompnan til ödhmiukt-inna vpbyrian här gifwir han os äptedörne at vi skolom sarnuledhis göra Än ok mat thu see vars

hm-a ödhmiukt i thy. at han här äkke miswyrdhe discipwlos som varo skipadhe i niclhirmeer gradu oc värdoghet. thy at thässe varo äkke af apostl-

örnen, vtan af them aridro mindro. discipulis. ok tho tilfögdhe han sik them hemelica. gangir ok talar mz thöm.

Äkke som the hoghinodhogho oc höghfärdogho plägha göra. som äkke vilia gaa älla vmganga vtan mz thöm störsto oc mz thöm from- asto. ok skiin hans ödhmiukt här i andro, thy at vm thu skodhar the höghfärdogho. tha seer thu at the vilia äkke läta wt thera bulghin ordh. ok ämuäl näplica tala eet ordh. th^r som faa äru the som höra. Än äkke giordhe var hérra swa som io lät sik ey forthykkia at tala vidh ensarnpna sarna- 306 ritana??i. thänk oc nu i thätta sin vars hørra godhlek i thy at han lare sina discipzdos. oc wtthydlwr scn'ptena for them. oc gör thöm hughnadh. See oc huru han latir som han vil fram bätir gänga. at han skuli vpuäkkia oc ökia thera åstundan, oc at the skulin biudha honom, ok at han skoli sik vppinbara thöm. ok swa faa känna han. Skodha oc huru lioflica han gängor sidhan in mz thöm. takir brödhit, välsignande thz rnz sinom hälgho välsignadho handorn. bröt thz oc bödh thöm at vppinbara sik thörn. oc thz gör han daghlica mz os osynlica. Än tho at vi kurmom thør äkke somlike skön aa. ok vil hallas medh dygdhomen. biudhas vin astundilsin mz gudhelico?^ böuom ok hälghom thänkilsom. Ok thy tilbör altidh bidhia ok äkke vanskas som han siälwzV kände Än hulkaledhis han thätta gör. os til kännedom ok lärilse. som är at vi skolo??? gifwa os vin vm at göra milla ok misktwsarnlica gärninga Ok huru äkke ympn- ingas til människionna helso at läsa älla höra gudz ordh. vtan at the fulcownas mz gärninginne,234 Kap. 80, 81

Mat thu fulcowlica läras ther Sanctus gregorii wtthydhir thätta ewangelium. Ok äkke gaf var hørra ihesus thässom sino?n discip^lis tha sins mästarskaps ympnilse. Vtan ginstan han hafdhe gifwit thöm br ödhit, hwarf han bort w thera öghsyn Thy at han ville ok ämuäl hugna the andra sina discipwlos. mz hulkom han hugnadhe oc thässa sama

(Kap. 81.)

Huru var hørra ihesus oppinbaradhis allom disciptølis a pasca dagh

Thässe sarno twe discipwli. gingo ginstan atir til ierusalem oc funno discipwlos thør samansankadha. ok nar the hafdho sakt thöm at var herra var

vpstandin. oc huru han hafdhe sik thöm vppin-

barat. förra hafdho the oc hört at han hafdhe

307 vppinbarat sik sancto petro. Tha gik tomas wt.

ok var hørra ihesus kom in til thöm gängande

aat atirluktom durom. ok stodh mit i niällan them

oc sagdhe fridhir vari idhir. Discipuli fiollo thaghan nidhir a iordhena oc sagdho sina culpas. at the hafdho swa förlåtit han. oc varo tho fägne af hans komo. tha sagdhe var hørra ihesus, brödhir mine standin vp. idhra 'synde äru idhir alla förlåtna.

ther hafdhis han hemelica vidh i bland them. tedhe thöm sina händir ok sidhona. vplät thöm sinum oc vndirstandilsen at the gato begripit hans vndir-standilse. Spordhe aat them vm the hafdho nakat ata. oc aat thé?r mz them eet stykke stektan fisk

oc horiagh. bläste aat them oc gaf them then hälgha anda. See hwat fult thätta är mz alle frygdh oc 234 Kap. 80, 81

Mat thu fulcowlica läras ther Sanctus gregorii wtthydhir thätta ewangelium. Ok äkke gaf var hørra ihesus thässom sino?n discip^lis tha sins mästarskaps ympnilse. Vtan ginstan han hafdhe gifwit thöm br ödhit, hwarf han bort w thera öghsyn Thy at han ville ok ämuäl hugna the andra sina discipwlos. mz hulkom han hugnadhe oc thässa sama

(Kap. 81.)

Huru var hørra ihesus oppinbaradhis allom disciptølis a pasca dagh

Thässe sarno twe discipwli. gingo ginstan atir til ierusalem oc funno discipwlos thør samansankadha. ok nar the

hafdho sakt thöm at var herra var vpstandin. oc huru han hafdhe sik thöm vppin- barat. förra hafdho the oc hört at han hafdhe

307 vppinbarat sik sancto petro. Tha gik tomas wt. ok var hørra ihesus kom in til thöm gängande aat atirluktom durom. ok stodh mit i niällan them oc sagdhe fridhir vari idhir. Discipuli fiollo thaghan nidhir a iordhena oc sagdho sina culpas. at the hafdho swa förlåtit han. oc varo tho fägne af hans komo. tha sagdhe var hørra ihesus, brödhir mine standin vp. idhra 'synde äru idhir alla förlåtna.

ther hafdhis han hemelica vidh i bland them. tedhe thöm sina händir ok sidhona. vplät thöm sinum oc vndirstandilsen at the gato begripit hans vndir-standilse. Spordhe aat them vm the hafdho nakat ata. oc aat thé?r mz them eet stykke stektan fisk

oc horiagh. bläste aat them oc gaf them then hälgha anda. See hwat fult thätta är mz alle frygdh oc

glädhi, oc discipuli varo fulccwwmit glädhi män the sagho han. ok the som förra varo swa rädde varo nu när honom swa glädhi. A hwat gärna the fingo hono/ft thz han beddis ata. hwat trolica the baro thz fram oc satto for han. Skodha oc ämuäl var- fru som thør var. thy at discipuli komo ther til saman til hänna. See thy hona thätta see mz osighelike glädhi, oc hemelica sitia när sinom syni oc gladhelica fa honom thz han bedhis. Ok än takir var h^rra ihesus gärna alla thiänist af hänna io handom, oc hedhrar hona mz alle vyrdhning fore discipwlis. An äkke skalt thu oc glöma magdalene vars h<??Ta ihesu älskelico discipwlara See huru hon sitir som hon förra var van vidhir sins mästara föter. höre granlica hans ordh. oc gör honom ämuäl gladhelica the thiänist som hon gitir af allo hiärta. A hulkit thätta litla husit är nu. A hwat ärofult är at boo i thy. hwat ey thikkir thik ok här vara 308 stora pasca höghtidh, vm thu hawir nakra gudhelikhet tha vänte iak väl, An litit stodh var hørra ther mz thöm. thy at thz var nu godha stund vppa quällin. Tho riöddo the han vanlica än litit längir dwälias thør när sik. bidhiande at han skulle äkke swa sköt thädhan fara. hwat ey tror thu at magdalena ther hon sat vidh hans fötir, tröstelica hiolt han i klädhin. bidhiande at han skulle äkke swa sköt thädhan fara. han var i hwitasta klädhom. thy at han hafdhe fört sik i sinna äro klädhe, ok mädhan hon hiolt han äkke af dyrue vtan af älskoghans tröst, tha misthäktis thet äkke varom herra. Var herra, vil hallas som vi hördhom. at the twe discipwli giordhe som gingo til emaus»

Sidhan var herra ihesus hafdhe tha giort sinne modhir oc takit af hänne vyrdhning, välsignadhe han alla oc foor thädhan Än the fiollo nidhir a iordhena oc badho at han skulle sköt atirkoma. ok sato atir badhe thörstoghe oc hungroghe af sinom herra, af hulkom the varo vani hawa swa stora ömpne. thänkiande vppa han idhkelica mz sukkarø ok åstundan. See huru opta thu hawir haft pasca höghtidh i dagh. thy al thässin oppin-

JO barilsin vordho a pasca dagh Ari vanlica hördhe thu thz ok käridit äkke. thy at thu hafdhe äkke ömko oc varkunnan i pinomie. thz tror iak at vm thu kimrie varku/ma, oc hafdhe liughin när thik ok läte äkke flytan i världinne, i fafängorn oc onytlicow thankom. hwaria paska finge thu hugnad. thz matte thik oc hända hwan sunnadagh. vm thu ville redha thik ther til mz helom hugh vm frea- daghin ok löghirdaghin. thy at sancte paual 'sighir.

309 at vm vi ärorn pinonna kompana, tha skolom vi oc vara hugnadhzsins kompana, ther äptir kom var herrsi ihesus atir til hälgha fädhrena. hulke som äkke varo

mz honom fåfänge vtan varo i frygdhinna lofwi oc hiärtans glädhi. An hwat the sungo thz veet han. tho mat thu thänkia at the thakkadho varo w Iwra for hans kärlek, oc the godhgärninga som han hafdhe giort hwariom thera i sinom tima. först at the frambudhu sik han at lowa swa som värdoghan alt lof. Aat thy andro. at the kändos vidhir sin rätta hørra. Aat thy thridhio at the taldo vp hans godhgärninga. Fiärdha at the äggiadho alla til lof. thz fämta at alle badho til hans. J allo thässo skodha them granlica alla

saman ok akta-~ mz vyrdhning thz the göra. thy at thz är mykyt gudhelikit oc gagnlikit. ey at enast til thesse thänkilsen. vtan än ämuäl til thz lowit oc sangin som honom siongx i himerike

[Här äro, lika som uti Bonaventuras Opera, kap. 82—89 uteslutna. De innehålla patriarchers, profeters och änglars lofsånger. I B. O. är äfven inledningen till dem utesluten, men här ofvan bibehållen och börjande med: ther äptir kom var herra (föregående sida rad 20).]

(Kap. 90.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis allonda io daghin thomose när staddom

Attonda daghin äpt^y vars hørra ihesu vpstandilse vppinbaradhis han atir sinom discipwlis kornande in aat luktom dorom. oc thomas var tha mz thöm som äkke hafdhe varit mz them första daghin, ok nar andre sagdho honom at the hafdho seet van hørra. Swaradhe han. vtan iak seer såren äpte spikomen i handomen hans ok mera som i ewan-gelio star. Tha sagdhe then godhe hyrdhin som lät värdha sik vm the litlo hiordhena sina. Pax vobis. Ok sidhan sagdhe han thome. tak hijt thit fingir. see mina hänchV. faa hijt thina hand. oc sänt hona i mina sidho. oc var äkke mistro vtan troin Tha sagdhe thomas. Min gudh oc min hørra. Thomas sa mandomin oc trodhe han vara badhe 310 gudh ok man han sagdhe ok sina culpam. oc gaf sik skylloghan at han hafdhe förlåtit van Iwra oc rymt fran honom, ok var h^rra sagdhe hono???. räz äkke. thik är thz alt förlåtit, af nadhelike foreskipan lät var h^rra thoma??^ swa twäka. at hans vpstandilse skulle beuisas oc pröuas liuslica

Kap. 81, 90. 237

saman ok akta-~ mz vyrdhning thz the göra. thy at thz är mykyt gudhelikit oc gagnlikit. ey at enast til thesse thänkilsen. vtan än ämuäl til thz lowit oc sangin som honom siongx i himerike

[Här äro, lika som uti Bonaventuras Opera, kap. 82—89 uteslutna. De innehålla patriarchers, profeters och änglars lofsånger. I B. O. är äfven inledningen till dem utesluten, men här ofvan bibehållen och börjande med: ther äptir kom var herra (föregående sida rad 20).]

(Kap. 90.)

Huru var herra ihesus oppinbaradhis allonda io daghin thomose när staddom

Attonda daghin äpt^y vars hørra ihesu vpstandilse vppinbaradhis han atir sinom discipwlis kornande in aat luktom dorom. oc thomas var tha mz thöm som äkke hafdhe varit mz them första daghin, ok nar andre sagdho honom at the hafdho seet van hørra. Swaradhe han. vtan iak seer såren äpte spikomen i handomen hans ok mera som i ewan-gelio star. Tha sagdhe then godhe hyrdhin som lät värdha sik vm the litlo hiordhena sina. Pax vobis. Ok sidhan sagdhe han thome. tak hijt thit fingir. see mina hänchV. faa hijt thina hand. oc sänt hona i mina sidho. oc var äkke mistro vtan troin Tha sagdhe thomas. Min gudh oc min hørra. Thomas sa mandomin oc trodhe han vara badhe 310 gudh ok man han sagdhe ok sina culpam. oc gaf sik skylloghan at han hafdhe förlåtit van Iwra oc rymt fran honom, ok var h^rra sagdhe hono???. räz äkke. thik är thz alt förlåtit, af nadhelike foreskipan lät var h^rra thoma??^ swa twäka. at hans vpstandilse skulle beuisas oc pröuas liuslica

mz skäloin. Skodha han granlica här. oc thänk hans vana godhlek ok lioflek. ödhmiukt oc brenn-ande älskogha. huru han teer här thorne oc androm sinom discipwlis sina vnde. at han skulle bort taka af thera hiärtom alt vantronna myrkir. til thera oc vara nyttelikhet. Ok atirgömde var herra ihesus sik arrin af vndornen for thre saka. som är at han skulle göra apostlana vissa i tronne af sinom vp-standilsom. oc at han skuli them fadhrenom tee.

io nar honom thäkkis a marødoTWsins vägna bidhia for os. thy at han är var aduocatws. Ok swa ther til at han thörn omillom marmorn a doinadaghi tee Nw star var h^rra ihesus nakra stund när sinne modhir ok sinom discipwlis. oc talar af gudz rike

ok himerikis äro. Ok the mz honom i store glädhi hörande the höghelico ordhin af äuärdheliko snill-enne. ok seande hans änlite fult mz frygdh oc fäghrind. göm väl aat them huru the sta kring om han. An varfrw ä näst opsidhis vidh han.

Ok magdalenarft mat thu see altidh aat hans fot-om. Stat ok thu höuisk ok blygh, oc gladh. tho nakat lankt fran thö.m. oc vanlica af sinne dygdh oc lioflek latir han thik kalla. Vm sidhe badh han thom gaa i galileani vppa bärghit thabor. ok

sagdhe sik vilia ther vppinbaras thöm. Ok tha han hafdhe gifwit thöm sin välsignilse. foor han fran 311 them. ok the blifwo atir som för hungroghe oc thörstoghe af honom, än tho mykyt styrkte

(Kap. 91.)

Huru var herra ihesus oppinharaclhis discip^lis i galilea

Tha som discipuli varo kompne vppa bärghit thabor oppinbaradhis them var hérra ihesus sighiande Mik är gifwit alt väld i himerike oc i iordhrike. gangin ok lärin alla. som han ville sighia. farin vm alla världina oc kännin thöm väghin til himerikis, döpande thöm i nampn fadhirs oc sons oc thäs hälgha anda. ok kännande at göma alt thz iak bödh. oc io tröstin idhir ther vidhir at iak är mz idhir alla dagha, alt til världinna ända. discipwli badho til hans i hans tilquämd. oc stodho när honom ämuäl nu mz store glädhi. Skodha thöm väl. oc thänk thz them nu sagdhis. thy at the äru stoor oc mykyt värdogh, här teer han them oc vppinbarar hulkaledhis han är alra thinga hérra. biudhir thöm prødica. ok kännir thörn döpa. Gifwir ämuäl thöm stora tröst then tidh han sighir at han skal altidh vara mz thörn. ok hwat mång kärlex tekn han beuisar thöm. Sidhan var h^rra hafdhe thätta sakt oc gifwit them sin välsigriilse hwarf han bort fran them

(Kap. 92, 93.)

Huru var herva ihesus tedhis discipwlis vidh märg tybyriach's

Mädhan discipwli dwaldos än quarre i galilea tha gingo siäx af them at fiskia i mari tybriadis Alla nattena äruodhadho the oc fingo änkte. Arla vm morghoniri tedhis var herra them oc stodh vppa

(Kap. 91.)

Huru var herra ihesus oppinharaclhis discip^lis i galilea

Tha som discipuli varo kompne vppa bärghit thabor oppinbaradhis them var hérra ihesus sighiande Mik är gifwit alt väld i himerike oc i iordhrike. gangin ok lärin alla. som han ville sighia. farin vm alla världina oc kännin thöm väghin til himerikis, döpande thöm i nampn fadhirs oc sons oc thäs hälgha anda. ok kännande at göma alt thz iak bödh. oc io tröstin idhir ther vidhir at iak är mz idhir alla dagha, alt til världinna ända. discipwli badho til hans i hans tilquämd. oc stodho när honom ämuäl nu mz store glädhi. Skodha thöm väl. oc thänk thz them nu sagdhis. thy at the äru stoor oc mykyt värdogh, här teer han them oc vppinbarar hulkaledhis han är alra thinga hérra. biudhir thöm prødica. ok kännir thörn döpa. Gifwir ämuäl thöm stora tröst then tidh han sighir at han skal altidh vara mz thörn. ok hwat mång kärlex tekn han beuisar thöm. Sidhan var h^rra hafdhe thätta sakt oc gifwit them sin välsigriilse hwarf han bort fran them

(Kap. 92, 93.)

Huru var herva ihesus tedhis discipwlis vidh märg tybyriach's

Mädhan discipwli dwaldos än quarre i galilea tha gingo siäx af them at fiskia i mari tybriadis Alla nattena äruodhadho the oc fingo änkte. Arla vm morghoniri tedhis var herra them oc stodh vppa

hafstrandinne. spöriande vm the hafdho nakat fangit Sidhan the hafdho swarat äkke. sagdhe han. kastin wt nätit

vppa höghro sidhona a skipino. oc i skolin finna The kastadho wt. oc fingo storan 312 hoop mz fiskom. tha sagdhe iohannes petro. thz är var hørra. petros var nakin ok kastadhe ginstan owir sik kiurtilin. stegh wt w skipino ok foor til landit. Än the andre komo til landz mz skipino Ok nar the stigho vppa landit. sagho the en fisk

io vara la[g]dhan vppa glödhana. oc brödbit tilreet. thy at var hørra ihesus hafdhe reet thöm thz. Ämuäl lät han ok taka ok stekia af thera fiscom. giordhe godha maltidh oc stora höghtidh mz thöm th^r a strandinne. bröt brödhit. oc fiskin samuledhis. oc

gaf thöm ata. oc aat siäluir mz thöm. oc thiänte lioflica af alle ödhmiukt som han var förra van Här sitia thesse siw. discipwli fult glädhi oc ata alle saman mz sinom hm*a. Skodha oc see hans liofwa oc astundelica änlite, frögdha sik th^r vidhir

oc glädhias af allo hiärta Taka af hans hälghasta handom them astundelica matin oc thrifwas af honom ey mindra andelica än licamlica. A hulkit gesta budh thätta är. göm väl aat allo. oc fresta vidh. vanlica biudha the thik än til bordz mz sik.

Än skalt thu ok vakta aat thy som äpte kombir. thy at thz är badhe nytlikit oc faghirt. Tha som thätta höghtidhelica gesta budhit var haldit. sighir var h<?rra ihesus til pätars. Älskar thu mik mera än thesse. Pätar swaradhe. hérra Thu vest at iak

älskar thik. Var hørra sighir honom. Göm min lamb. ok threm sinnow swa spöriande anduardh-adhe var hørra honom sina hiordh. J hulko thuKap. f)..?. 241

mat thänkia vars herra väluiliogha godhlek, ödhmiukt, oc äuärdhelica kärlek. Vppinbarlica seer thu hwat granlica oc af hwat kärlek han swa opta anduardhadhe pätare vara siäla. Sidhan foresighir oc var hørra ihesus sancto petro hans dödh. i thy 313 han sighir. Thän tidh thu väst vngir giordadhe thu thik. oc gik hwart thu ville. Än then tidh thu vardhir garnal skal annar giordha thik oc ledha thik thijt som thu äkke vil, J thässom ordhomen lät var 'herra, vndirstanda pätar. at han skulle-thola io dödhin a korseno for hans skuld. Ok then tidh sancte pätar spordhe hwat dödh iohannes skulle thola. swaradhe var h^rra. Swa vil iak läta blifwan. som han ville sighia. Jak vil äkke at han skal fölghia mik mz pinlicom dödh. vtan han skal tha han vardhir alroghir hwilas i contemplacione. Tho vndirstodho thätta the andre discipwli at han skulle äkke dö. Än äkke var thz stor gafwa, mädhan bätra är at skilias vidh licamman ok vara mz cristo. Ther äptir hwarf var h^rra ihesus bort fran them. ok kom atir til hälgha fädhrena. ok discipwli blifwo atir i store glädhi. Ok mat thu thänkia som Sanctus augustmus sighir, än tho at thz är äkke scrifwat. ok är väl troande at mille hm-an ther siäluir godh-lekin är. vitiadhe opta sina modhir, discipwlos. ok magdalenam sina älskelico discipulam. tröstande ok hughnande thöin som swa storlica varo dröfdhe oc mödde af hans pino. Ok är väl sanno likt at hälghe fädhrene oc särlica habraham oc dauid. hulkom som gudz son var enkannelica lofwadhir. so komo mz varom hérra ihesu at see hans värdogh-

asta modhir, hulkin thør fan for them oc allom nadhena at vi vordhoin atir löste oc födde atir-lösarin. A hwat gladhelica the skodhadhe hona ok nighu hänne mz alle vyrdhning, oc helsadho 314 hona mz alle the välsignan som the gato. Än tho at the äkke syritos af hänne. Ämuäl mat thu ok thänkia här vars h^rra ihesu lioflek ok kärlek oc ödhmiukt hulkin som skina i allom hans gärning-om, ok at han ville än fyretighi dagha sidhan han

io var vpstandin af dödha. ok hafdhe swa ärlikin sighir wnnit. vara quar i pilagrims färdhinne the? til at han skulle sina discipwlos styrkia oc stadh-fästa. Väl matte äronna sighir vinnare äpte swa mång åar. Ápter swa mykyt äruodhe oc vidhir

mödho. äpte swa sinälican oc hardlian dödh. värdh-skyllelica hawa heem farit i sina äro. ok hawa styrkt oc stadhfäst apostlana äpte allor^ sinom vilia mz sinom äriglorn. Än hans kärlekir gat thz äkke tholt. Siäluir ville han vmganga mz thöm

vppinbarande sik them the fyretighi daghana. i mangom vissom teknom beuiste han sin vpstand-ilse. ok

taladhe af gudz rike. thz giordhe han for thera skuld, oc vara. Än vi akto7?^ thz äkke Mädhan han älskadhe ok älskar os swa mykyt hetelica tha skullom vi os vidh tholkan oc swa storan eld ey at enast värma, vtan än bränna

(Kap. 94.) Af vars herra ihesu christi vpfärdh til himerikis

UJdhir vars h m'a ihesu vpfärdh til himerikis, tilbör thik vara vakra at vm thu nakat sin frambödh thik mz alle huxsins vidhir frestan när stadda

asta modhir, hulkin thør fan for them oc allom nadhena at vi vordhoin atir löste oc födde atir-lösarin. A hwat gladhelica the skodhadhe hona ok nighu hänne mz alle vyrdhning, oc helsadho 314 hona mz alle the välsignan som the gato. Än tho at the äkke syritos af hänne. Ämuäl mat thu ok thänkia här vars h^rra ihesu lioflek ok kärlek oc ödhmiukt hulkin som skina i allom hans gärning-om, ok at han ville än fyretighi dagha sidhan han io var vpstandin af dödha. ok hafdhe swa ärlikin sighir wnnit. vara quar i pilagrims färdhinne the? til at han skulle sina discipwlos styrkia oc stadh-fästa. Väl matte äronna sighir vinnare äpte swa mång åar. Ápter swa mykyt äruodhe oc vidhir mödho. äpte swa sinälican oc hardlian södh. värdh-skyllelica hawa heem farit i sina äro. ok hawa styrkt oc stadhfäst apostlana äpte allor^ sinom vilia mz sinom äriglorn. Än hans kärlekir gat thz äkke tholt. Siäluir ville han vmganga mz thöm vppinbarande sik them the fyretighi daghana. i mangom vissom teknom beuiste han sin vpstand-ilse. ok taladhe af gudz rike. thz giordhe han for thera skuld, oc vara. Än vi akto7?^ thz äkke Mädhan han älskadhe ok älskar os swa mykyt hetelica tha skullom vi os vidh tholkan oc swa storan eld ey at enast värma, vtan än bränna

(Kap. 94.) Af vars herra ihesu christi vpfärdh til himerikis

UJdhir vars h m'a ihesu vpfärdh til himerikis, tilbör thik vara vakra at vm thu nakat sin frambödh thik mz alle huxsins vidhir frestan när stadda

hans ordhorn oc gerningom. tha skalt thu göra thz nu myklo hällir. thy at thässin höghtidhin gaar owir alla andra som thik skal framledhis beuisas. Ok enkannelica skal thz vpuäkkia thik til thässa höghtidhena At mädhan var h^rra ihesus haw^r fulcomnat sina pilagrirns färdh. skal han nu hädhan 315 fara mz licamlike näruarunne. Ok thy skulu hans ordh oc hans gernmga granlica aktas. Thy at hwar troin siäl pläghir taka sinom brudhgomma, sinom hørra. sinom gudhi granlica var, then tidh han skal io färdhas. Ok innelica vmfämpna i hughenom thz som han tha sighir ok gör. ok sik honom ödhmiuk-lica oc innelica anduardha ok hughin sin allaledhis dragha fran androm thingom A fyretighinde dagh-enom af vpstandilsinne dagh. viste var hm-a ihesus thy at hans tidh kom at han skulle fara af thesse världinne til fadhorin. thän tidh han hafdhe älskat sina Nw älskadhe han thörn sa/melica ij ändan, thz är i thz yttarsta. Tok han alla hälgha fädhre-na. oc alla the hälgha siälana af paradyso. välsign-ande helye oc enoch som ther blifwo quarre oc än lifwa. oc gik til sina discipwlos. hulke som varo mz modhir hans i eno huse in monte syon. oc vppin-baradhis thörn. Ok til älskoghans oc glädhinna tekn ok arninne. ville han ata rnz thöm för än han fore fram thöm. Nu thän tidh the atö alle saman mz storom hugnadh oc glädhi i thässo sins hørra yttarsto gästa budhi. Sagdhe var herra, ihesus til them. Thz är tirne at iak skal atir koma til then som rnik sände. Än blifwin ij här quarre i stadh-inom til thes ij iförins owan til i dygdhena. thy at innan faa dagha skulin ij vpfyllas rnz them

hälgha anda. swa som iak idhir lowadhe. Sidhane skulin ij gänga vm alla världina. prädica mit

ewangelium. oc döpa them som a mik tro. oc

värdha mik vitnisbärara alt til yttarsta iordh-

monin. Ämuäl forueet han thöm oc thera rnistro

i thy at the hafdho äkke troit thöm som han

316 hafdho seet vpstanda af dödha. som är hans änglom.

Thätta sagdhe han for thera pr^dican skuld, ok

lät thöm vridirstanda som han ville sighia. myklo

io hällir skullin i hawa troot änglomen, ämuäl än förra än i hafdhin seet mik. än hedhningane som tro tha i prølikin oc äkke fa see mik. thätta giordhe var hørra for thy at the skullo kännas vidh sin vanskilse oc vara thes ödhmiukare. teande thöm

i sinne bortfärdh huru mykyt honom thäktis ödhmiuktin, hona anduardiiadhe han thöm swa som thz th^r enkannelica kärt är. Nw spordho the ok van herra aat thy som korna skulle, ok han ville äkke swara thöm. thy at thz tharfwadhis thöm

äkke. Vidhir at the ata tala the oc gläclhias fore sins herrd iiäruaru. tho alt licouäl dröfdhe for bortfärdhena. thy at the älskadho han mz swa storom innelico??? älskogha. at ämuäl f or matto the ey mz iämpnom hugh thola orclhin vm hans bort-

färdh. An hwat skal iak tha sighia af modhir hans ther vpsidhis när honom sat vidh at the atö. som owir alla swa älskadiios sina mällari Hwat ey tror thu at hon af modhirlikx älskoghx sötma rördhis. ok gafs al vidh thässin sonsins ordh af

hans bortfärdh. lagdhe howdhit owir sonin oc stödde sik vidh hans bryst. Ok vm iohannes giordhe thz in cena åomim. myklo hällir mat thuKap. M. .245

thänkia thz nu af hänne. Ok sukkande mz gråtande tarom badh hon han sighiande. Son min mädhan thu vilt hädhan fara. foor mik rnz thik Än var hm*a hugnadhe oc tröste hona oc sagdhe. Min alra kärasta modhir, thz är min bön. mödh thik äkke af minne färdh. thy at iak far til min fadhir. 317 Än thik bör blifwa här quarre nakra stund for trogna skuld, thy at thz är nyttelikit for thera skuld som a mik tro. Sidhane skal iak koma atir äptir thik oc taka thik til minna äro. Tha sagdhe io varfru til hans. Min sötaste son. värdhe thin vili. thy at ey är iak at enast viliogh at blifwa här quar. Vtan än är iak redhoboin at döö for siälana. for hulkom thu väst oc dödhir. Vtan minz vppa mik. Var hørra ihesus hugnar thaghan oc tröstir hona oc discipwlos. magdalenam oc alla andra som ther varo sighiande. J skulin äkke dröuas oc ey rädhas. Jak skal idhir äkke atirlata swa som fadhirlös. vtan iak skal koma til idhir oc vara altidh mz idhir. Sidhan sagdhe han thöm at the skullo gaa wt w stadhinom vppa montern oliueti. thy at häri ville thädhan vpfara. Ok hwarf tha ginstan bort fran thöm. ok modhir hans ok alle andre gingo vtan dwalu vppa thz sama bärghit som är när ierusalem vppa ena valska milo. Ok i>r> var h^rra ihesus oppinbaradhis thöm ther ginstan, vmfägnadhe thaghan innelica sina modhir, helsadhe oc välsignadhe hona. oc hon välsignadhe han. Än discipwli oc magdalena oc alle andre fiollo nidhir oc gräto oc kysto hans fötir Än han rätte vp sina apostolos oc kyste them lioflica oc gaf thöm allom sin välsignilse. Skodha t h örn väl oc246

alt thz ther vardhir. thänk oc ämuäl hälgha fädhre-na som t hör äru än thot the syntos äkke. huru

318 gärna oc vyrdhelica the sagho varfru, ok innerlica välsigna hona. vm hulka the haua fangit swa stora

godhgärninga, huru the skodha oc ämuäl the höghe-liko kämpana. himerikis härskaps ledhara oc höfdh-inga. Hulka var h^rra ihesus i bland alla wtualde til at wmstridha oc vinna alla världina. Sidhan alt var giort ok fulcompnat. tilbyriadhe var hm*a

io ihesus vplyptas fran thöm oc vpfara mz sinne eghne dygdh oc makt. Ok modhir hans. ok alle fiollo nidhir a

iordhena. ok varfru sagdhe. Min välsign-adhe son minz vppa mik. For bortfärdhina hans gat hon äkke atirhallit tarana. Tho gladdis hon mykyt at hon saa sin son swa ärofullelica oc swa ärlica fara til himerikis Samuledhis sagdho oc apo-stoli. Herra al thing forlätorn vi for thina skuld, var os am'mnoghir. Sidhan välsignadhe var hørra thöm oc sagdhe. Varin stadhughe oc görin manlica thy at iak skal vara altidh mz idhir Ok foor thaghan glädhi ok skinande i änliteno mz oplypt-orn handom til himerikis mz storom sighir som äronna kronadhir konungir, förande mz sik then ärlica siäla skaran, oc redde siälwir väghin fore them. äpte thy som prøphetin micheas hafdhe fore sakt. var Iwra ihesus, ärofullir. skinande, hwitir oc rödhir. ok allir gladhir gik fore them. visande thöm väghin oc the fylgdho honom mz osighelike glädhi oc frygdhelicom sang sighiande. lofwom hørran som vpfar owir alt thz som andas mz glädhinna lofwi. H ø'/ra är hans nampn. vidhir gangin

319 Iwranom hans miskund oc vndarlica thing therKap, 94. 247

han giordhe människionna sonom. Välsignadlur vari thu var gudh oc var hørra th<?r them helår a thik hopa. framledhande thit folk oc thina wt-ualda män mz frygdh oc glädhi. Thu wtledde bundna fangana ij thinom styrk gifwande os var astundilse. NAV skolom vi gänga in ij thit hws oc sionga thit loff i änglanna åsyn. lof oc hedhir oc ära vari thik var konungir oc atirlösare ihesu christe. An nu mädhan thätta giordhis foor michael pr^positus paradysi archangelus ok budhadhe ängl- io omen. at var h sighrin. Alleluya. O hé^rra ihesu, hiinpnane skulu vidhir gänga thin vndarlico thing oc thina sannind. See. Nw fara släktena vp til himerikis, thz är gudz folk. Vidhirgangande thik oc sighia. Alk/wj/a. Medh tholkom sang oc lofwi hedhradho the van h^rra ihesum, oc giordho honom hedhzrsins höghtidh mz alle vyrdhning oc osighelike glädhi An hwa mon248 M>. ^-

320 gita fulsakt af thässe glädhi. Alla hwa mon ok thz gita sakt hwat glädhi som swa väl äriglane som hälghe fädhrene oc siälana inbyrdhis fingo nar the mottos ok komo til saman, thy at sidhan änglane hafdho lyktat sin sang oc fägnat varom h<?rra rnz alle vyrdhning, sagdlio the til hälgha fädhrena mz store glädhi ok lioflikhet. J gudz folkx höfdhinga oc första. Vi glädhioms af idhre välkomo alle'na. Här komin ij mz varom hørra Alleluysi. ok i farin fast vp Alleluya» til the äro oc glädhi, ther alre ändas Alleluya,. Hälghe fädhrene swaradho them gladhelica sighiande. Jdhir gudz folkx höfdhingom vari fridhzr oc glädhi for vtan ända Alleluya,. &l\eluya. alk;%/a. Siongom varom konung äuärdhelikit lof, for hans osighelica godhlek 'dlleluyd. Siongin oc varom hiälpara oc atirlösara frygdhinna lof for hans obegriplica kärlek Alleluysi. alleluysL. alleluya. Sidhan hwar hafdhe annan gladhelica vndfangit. oc hwar gladdis af annars äro. tröstis hwar vidh annan oc gladdos inbyrdhis oc sagdho alle saman mz enne röst, Alleluyà a\leluy&. AHeluya,. Nw skolom vi alle saman fara til herrans hws. Thän ärlike dyre värdhoghe stadhin skal taka vidhir os allom saman.

Vi vars herra menlösa faar skolom ingaiiga ginom. hans porta. oc födhas i then gräsgangenom i the betinne ther alre vanskas. Dygdhanna hørra var gudh oc var skapare är mz os. han takir vidhir os oc fägnar os. oc gifwir os ther glädhi ok fagnadh Alleluya... Alleluya,. Lof oc hedh?'r oc ära vari thik varo??i h^rra ihesu christo th^r äst var gudh oc skapare, frelsare oc helare for vtan ända. SeerKap. iU. 249

thu nu at alle glädhias oc lofwa oc sionga. thy at som prøphetin sighir Ascendit deus in iubilaczone 321 et domiuus in voce tube. thz är mz ängla oc hälgha manna sang oc lofwi. An var h^rra ihesus foor mykyt saktelica for modhir sinna oc apostlanna hugnadh oc flera sinna vina som thz sagho ä mädhan the gato seet han. Än i

sarnu stundinne skyn toko han af öghomen thera, var han mz änglomen oc hälghom fädhrom oc allo himerikis herskapi i sins fadhirs rike Swa sigter oc sami prophetin. Thu io som far vp owir vädhra/ma vinga. mällan sätz'r skynar thinne vpfärdh Medh vädhranna vingom förstas thz klenasta af vädhreno som raskast är. Ok gifs os vndirstanda i thy at var hørra ihesus foor til himerikis myklo raskare än thz kan röras. Modhir hans oc discipwli. magdalena oc varafrw systor stodho a sinom knäm oc sagho han ä män the gato seet han swa fara vp til himerikis. A hwat hughnadh thz munde vara. see varn h^rra vpfara mz tholke äro. hwat hugnadh vare at see änglana oc hälgha siälana följhia honom mz swa liofwom oc sötom sang. nalkan skildis the siälin for glädhi skuld vidh sin licamma, oc vpfore mz thöm. Nw vidh at the swa stodho oc sagho vp äpte varom hørra. fingo the see twa ängla sta nästa sik i hwitom klädhorn, oc sigliia til them. Viri galilei. hwTat seeri i vp til himinin. Jhesus som vpfoor fran iclhir til himerikis skal swa atir korna til dornin som i saghin at han vpfoor til himerikis Gangin thy atir i stadhin. oc bidhin ther som han idhir sagdhe. thänk här huru var hm-a ihesus lät värdha sik vm them. thy at ginstan han250 Kap, 94.

322 släp v öghsynirme thera sände han twa sina ängla at the skullo ther äkke oflänge standa oc göra sik thrötta. ok at the skullin styrkias. hörande ängl-anna vitne at the dragha owir eno mz thöm af

vars Iwra vpfärdh. Tha the hafdho hört thässin ordhin, badh varfru ödhmiuklica änglana at the skullin anduardha hona sinom son. Ok the nighu hänne alt nidhir a iordhena. toko gärna vidh hänna budhi. Apostoli oc magdalena oc alle andre sagdho

them samuledhis. oc gingo sidhan atir i stadhin til montern syon. ther blifwo the oc biddo som var herra ihesus hafdhe thöm budhit. Tha var Iwra ihesus kom mz allom thöm säla oc värdhe-lica rnoghanom. lät han op himerikis port. som alt

ther til hafdhe mankönino varit atirluktir. ok gik sighirlica oc gladhelica in fallande a knä mz alle vyrdhning for sin fadhir oc sagclhe Fadhir. thak oc loff oc hedhir vari thik som mik gaf sighir af allom minom ouinom. See vare vini som fagne

hiollos. thöm presentera iak oc atir anduardhar thik. Än minom brödhrom oc discipwlis som iak atirlät i världinne louadhe iak at sända spiritum sanctum. bidh/r iak thik min fadhir at thu ful-comna mina lofwan. oc thöm anduardhar iak thik.

Fadhorin rätte thaghan vp han. ok satte han vppa sina höghro hand oc sagdhe. Min välsignadhe son alt väld. oc allan dorn gaf iak thik af thässom thinom discipulis. Ok thäs hälgha anda sändning mat thu skipa äptir thinom vilia. Alle änglane

oc alle the sälasto andane fiollo nidhir oc badho til han. Stodho sidhan op oc byriadho atir sin

323 sang ok sionga sinom gudhi äronna lof, Vm moysesKap. 94. 251

oc Israels syni sidhan the varo kompne owir rödha hafwit sungo gudhi lof's sang sighiande. Cantenms domino gloriose enim etc. Ok maria prøphetissa rnoysi systir oc the andra quinnonar som mz hänne varo. toko tympana oc choros oc annor sangara andbudh oc louadho sin gudh. huru myklo hällir skullo the thz göra. tha the hafdho forwnnit alla sina nödh oc thera vidhir mödha var al ändadh Samuledhis thän tidh dauidh konungir fördhe gudz ark in til ierusalem vm alt folkit sang gladhelica. Ok dauid mz sangarom slö harpona, ok alle lekto for varom herra i sinom harpom oc tympanis oc manga handa leek, ok dauid sprang af alle makt for gudhi, myklo hällir giordho the thz nu. Män the äru sannelica i gudz åsyn oc see han i sinne äro mz swa store glädhi. Ok vm iohannes ewangelista i apocalypsi sighir sik haua hört i himerike. fyra oc fyretighi oc hundradha thusand sangara alla leka i sinom harpom. oc sungo swa som nyan sang fram. for lambsins säte Myklo hällir ma man thänkia them hawa thz nw giort. Ok thänkia thöm som ther äru alla sionga. alla glädhias oc frygdhas. Vilt thu oc än sighia at the danza oc sia hand-örnen saman, af rätte glädhi oc hiärtans frygdh, thz star til thiin. Thera glädhi mat thu rnargh- fallelica thänkia, thy at hon är mere än nakar tunga kan sighia älla nakat hiärta thänkia. Sannelica tha höris nu i iherusalem. thz är i himerikis äro glädhinna sangir vm alla gatwr. oc hwan en vinkil. Af allom siongx th^r alleluya mz inne- 324 licaste glädhi oc hiärtans frygdh Af världinna vphof var air e swa stor

höghtidh, oc swa högh-252 Kap. 94.

tidhelik pascha haldit. oc ma uäl ske alrigh vardhz'r vtan äpte domadagh. Nar alle wtualde män skulu th^r presenteras mz ärofullorn licamrnom. oc for thy sagdhe Jak thik förra, at thässin höghtidhin tha man hawzV alt vm kring thänkt. gaar owir alla andra, thänk thy them alla saman, tha f åar thu see vm iak sighir sant. Stor höghtidh oc dyr hälgh^r time är vars herra ihesu incarnaczo. som är tha gabriel archängil budhadhe varfru, ok är

io vpbyrilse aat allom varom fagnadh. An thz är os höghtidh el ikit oc äkke honom thy at han luktis tha i iornfrw marie lifwe. Ämuäl är ok hans fözla stoor höghtidh. An oc är thz os höghtidhelikit thy at honom är varkunnande at han föddis til

swa storan fatikdom, smälek, oc vidhmnödho. Samuledhis är ok a vara vägna hans pina stoor höghtidh, thy at tha vordho alla vara synde af-skrapadha. thy at som gregorii sigtur. enkte hafdhe os doghit födhas. vtan vi hafdhom ey vordhit

atirlöste. Än for the hardhasta oc biterlica pinonar ok then smälicasta oc fulasta dödhin han tha tholde skolom vi tha äkke glädhias vtan hällir sörghia oc gråta. Än är oc stor oc san pascha höghtidh, vars herra ihesu christi vpstandilse swa väl honom siälu-

om som os, thy at tha beuiste han huru ärofulle-

lica han hafdhe wormit sighrin. Ok vi vordhom

tha rätuise giordhe. Väl är then daghin mykyt

värdhelikin. Ok thy siongir the hälgha kirkia en-

325 kamielica a them daghenorn. Hec dies quam fecit

dominus etc. Än af thässe asce/zsionis höghtidh-inne sighir sancte augustim&9. at thänne daghin är meer höghtidhelikin än andre, for thy at än thotKap. f/4. 253

var hørra ihesus stodh vp a pasca dagh. tho är han äri ij iordhrike i sinne pilagrims färdh. An är portiri a paradijs atirluktw\ Äkke foro än hälghe fädhrene til fadhorin i hirnerike. Alt är thätta fulcomnat i thässe höghtidhinne. oc alt thz gudh alt til thänna timan giordhe, giordhe han at thz skulle til thänna daghin koma. Ok vtan han hafdho alla hans gärninga varit ofulcomlica. thy at himil oc iordh. oc alt thz i them är var skapat for manzs-ins skuld. Än mannin var skapadhir thør til at io han skulle haua ärona. Til hulka ängin kunne koma äpte syndena fore thänna daghin ey var han swa godhir. Seer thu hwat värdoghir oc höghtidhe-likir thänne daghin är. Samuledhis är oc stor höghtidhis daglm* pingiz dagh ana. ok kirkian hallir stora högtidh a honom som väl är värt. thy at hon fik tha höxsta gafwo som är then hälgha anda. Än oc är thz os ok äkke honom. Vtan thänne vars herra himils färdz daghir är rät eghelica högh-tidhelicasta hälghin af varom herra ihesu, thy at i dagh byria han sitia a fadhzrsins höghro hand. oc takir roo oc hwilo äptir sit äruodhe. Ok är thätta ämuäl alla änglanna höghtidh, thy at the see the äro a manclomsins vägna som the alre förra sagho. Ok swa for thy at i dagh tilbyrias atir- byggias oc vpfyllas thera chora af swa mangom hälgha manna siälorn. Ok är thätta ämuäl eghelica 326 alla thera ärlica patriarchanna oc hälgha siälanna höghtidh som i dagh först ingingo i himerikis fädhirnis land. Ok vm vi hallom höghtidh af enorn hälghom man. thän daghin han foor til himerikis, huru myklo hallir skolom vi tha af swa mangom254 Kap. 94.

thusanda hälghom marmorn. Ok än swa myklo hällir af varom herra ihesu christo sancto sanctorum. Ämuäl är thätta oc varfru höghtidh som saa sin son sannan gudh oc sannari man kronadhan mz äronna krono swa höghelica vpfara til sit kon-ungx rike. Allicouäl är thätta oc ämuäl eghelica var höghtidh, thy at i dagh är mankönsins natur vphögdh owir hirnpnana. thz är änglarna natur Ok vtan var h^rra ihesus christus hafdhe vpfarit.

K) tha hafdhom vi äkke fangit hans höghelicasta gafwo som är then hälgha anda. af hulkom vi hallom som väl är värt swa stora höghtidh. Ok thy sagdhe han sinom discipwlis. thz är idhir alstingx vidhir thorftelikit at iak skuli gänga. Ok vtan iak gangir

hädhan tha kombir thän hälghe ande äkke til idhir. Ok swa seer thu oppinbarlica at thänne daghin är höghtidhelicare än andra höghtidhe. Ok the siäl som folcomlica älska varn hérra ihesum, skulle meer glädhias i dagh än nakan annan dagh i areno. Thy sagdhe han ok sinom discip'^lis. vm i älskin mik. tha gladdins ij th<?r af at iak gar til min fadhir. Ok alre var nakar daghir i himerike 327 förra swa höghtidhelica hallin som thänne. Ok thässa höghtidhenna glädhi räkte alt til pingiz dagha dagh. som thu mat i swa matto thänkia. Var htfrra ihesus foor vp til himerikis i siätta tirnanom sidhan han hafdhe ätit mz discipwlis vin tärz tima. Nw än thot the gladdos i himerike meer än nakar kan sighia. tho mat thu thänkia at första daghin hafdho archänglane särlica höghtidh, ok var herrn ihesus tedhe thörn nakan särlikin hugnadh oc lioflikhet, Annan daghin giordho ängl-

ane höghtidhena. Thridhia virtutes. oc fiärdha potestates, fämta pn'ncipatws. siätta dommaciowes. Siunda. throni. attonda cherubin. oc nionda daghin seraphin. Thätta äru nio ängla chora. ok swa räkte thz alt til lögh^rdaghin som är pingiz dagha apton. ok tha hiollo hälghe fädhrene höghtidhena. oc alt til siätta timan vm sunnadaghin

(Kap. 95.) Af thes hälgha andz komo til discipwlos

HVru then hälghe ande kom til apostlanna. är iak io fakunnogh^r at sighia. oc hällir vil iak at thu skalt thz nima af honom än af mik. Tho läsom vi at han kom owir them i eella tungo liknilse. oc vp-fylte them mz osighelicom hugnadh oc glädhi, gifwande them dygdhanna styrk. *0k af hans dygdh vordho discipwli swa starke, vp tände oc liuste at the striddo mot alle världinne ok vndir vonno varom hm-a masta delin af hänne, ok komo sidhane til höghtidhenna ther vi nu taladhom. af. ok än thot vi sagdhom at änglane louadho gudh. oc hwar chorin hafdhe särlica sin höghtidhis dagh. tho skolom vi vita for visso väl at the louadho van h<?rra oc sidhane. oc lofwa han altidh. Ok haua glädhinna 328 dagha oc äuärdhelica höghtidh, lof oc thak oc välsignilse oc frygdhanria röstfr vantar ther alregh. som scn'fwat är säle äru the som boo i thino huse. the skulu lofwa thik sin gudh äuärdhelica for vtan ända. Fordhom os thy oc vi at inganga i the hwil-ona hwar swa stoor glädhi ömpningas vtan vanskilse. Sukkorn oc länktom af alle makt til vart fädlurnis land. hatorn thässe vsla rötelica kropsins

Kap. 94, i)5. 255

ane höghtidhena. Thridhia virtutes. oc fiärdha potestates, fämta pn'ncipatws. siätta dommaciowes. Siunda. throni. attonda cherubin. oc nionda daghin seraphin. Thätta äru nio ängla chora. ok swa räkte thz alt til lögh^rdaghin som är pingiz dagha apton. ok tha hiollo hälghe fädhrene höghtidhena. oc alt til siätta timan vm sunnadaghin

(Kap. 95.) Af thes hälgha andz komo til discipwlos

HVru then hälghe ande kom til apostlanna. är iak io fakunnogh^r at sighia. oc hällir vil iak at thu skalt thz nima af honom än af mik. Tho läsom vi at han kom owir them i eella tungo liknilse. oc vp-fylte them mz osighelicom hugnadh oc glädhi, gifwande them dygdhanna styrk. *0k af hans dygdh vordho discipwli swa starke, vp tände oc liuste at the striddo mot alle världinne ok vndir vonno varom hm-a masta delin af hänne, ok komo sidhane til höghtidhenna ther vi nu taladhom. af. ok än thot vi sagdhom at änglane louadho gudh. oc hwar chorin hafdhe särlica sin höghtidhis dagh. tho skolom vi vita for visso väl at the louadho van h<?rra oc sidhane. oc lofwa han altidh. Ok haua glädhinna 328 dagha oc äuärdhelica höghtidh, lof oc thak oc välsignilse oc frygdhanria röstfr vantar ther alregh. som scn'fwat är säle äru the som boo i thino huse. the skulu lofwa thik sin gudh äuärdhelica for vtan ända. Fordhom os thy oc vi at inganga i the hwil-ona hwar swa stoor glädhi ömpningas vtan vanskilse. Sukkorn oc länktom af alle makt til vart fädlurnis land. hatorn thässe vsla rötelica kropsins

stomanit. Röktora han äkke i astundilsomen swa at han hålle os i myrko stofwo/me skilda vidh swa mykyt got. Vtan sighiom mz sancte pauale som sagdhe tha han thänkte vppa the vidhirmödho

han hafdhe haft oc än stodh fore. Jnfelix ego homo. quis me liberabit a corpøre mortis huius. thy at swa länge vi arom i thässom lica/mnanom vafrom vi som pilagrima fran gudhi. Girnoms thy som han giordhe altidh sundirlösas oc vara mz

io varom hørra ihesu christo. astundom licainans sundirlösn oc bedhoms hona idhkelica af gudhi, thy at vm os kunnom vi hona äkke faa mz helso. Vardhom vi ok äkke ginstan bönhördha. tha skolom vi läta fadhorin radha oc hälla os ij hopi. oc säta

radhe. vara dödha fran världinne, fran bälle, oc allom hänna astundilsom oc än fran viriorn oc frändom, draghorn os mz starko hiärta oc stadhugho fran thässom f organgli co thingornen. Ok af thässa synlica thinganna vsla oc stakkotta hugnadh, ther

os sarglr/r oc forgifwzV varom siälom. Ok farorn

vp mz varom h<?rra. Jak skulle sighia hällir til

399 gudh mz hugheriom. oc vari var vmganga mz

honom i himerike. Görom vi swa tha arom vi

äkke alstingx pilagrima oc wtlänningia Ok i sökils-

irina tima skal han os styra, oc värdoghas til siin taka. af hulkom vi nu talom. var h^rra ihesus christus som gudh är oc alra thinga skapare väl-signadhzr ok lofwande in Sé?c^da seculomm AMEN Här six af Ilias hälgha herrans pino sancti gre-gorij af armenia huru häri var pinadlu'r, ok hwat vndirlicom thingom gudh giordhe mz honom. Ok hans hystoria hiscnfwas oc six i thässom siw bokom som här fylghia äpte. Ok bjrias thy swa första bokin

Thz var i landzskapi thy som parthia heter, en man imalarsius at na/npne, han var valerij son hulkins släkt om langa tima hafdhe väl oc sälelica i hand gangit. thy at hans foräldra varo mykyt rike i io guld oc silwir. dyrom stenom. oc mangom hafwom. i faa oc boskap, i akrom. byorn. thorpom oc maktoghom stadhorn, Thänne saini fornäwpde imalar-sius hafdhe thre synir mykyt manlica, thy at hwar thera hafdhe vndir sik wimit oc fangit rike. Thän förste thera i aldir oc konnist maktoghast artaba-nus at narøpne. han fik sik rike som pørsia heter, Thän andre som hat chusaron han fik armenie rike, Thän thridhi pithmarion kalladher at öknampne nichidon han tok sik masaletana rike, An hulka- ledhis världzlikin lykka ok sälikhet fik omskipte mz them. oc huru the forforos thz skal frammar-rneer kunnoghas. Ok thy six nu här förste af huru arthabanws pørsara konungir miste sit rike. Thänne same arthabam^ var ärlikin riddare oc lärdher af barndom i spadoms konst, oc sniällast^ at skodha komaskolande thing i stiärno gäng, Thz hände om ena nat äpte thy han var van at han opstodh af260 Gr egoriv it f(f Armenien. 1.

sinne säng. ok wtgik at skodha komaskolande thing i stiärnonna skipan. Tha vndirstodh han i stiärnomen at vare thz swa at nakar thiänare i them timanom vidhzrfrestadhe möte kifwa sinom Iwra. tha matte han sin hørra saktelica oc rasklica foruinna oc .wtälta af rikeno. Än tha han atir inkom i sängena. kungiordhe han aluarlica sinne hustru alt thz han hafdhe vndirstandit af stiärnonna skipan. Ok i sama huseno laa enlica en

io iomfrw som hat artoducta föd af thes rikis konunga släkt, idhkelica närstandandis i thiänist sinne frw drotningenne. hon hafdhe i älskogha oc vin-skåp en riddara arthasira aat nampne. han var sasani son af hulkom än kallas folk som heta sa-

saniceni. Arthasira var oc af p^rsara konunga släkt. An sidhan thänne fornämpde konungin ar-tabanr/s hafdhe swa talat mz drotningenne oc hänne alt thätta kungiort. somnadhe han. Ok artoducta iomfrwn som thätta hafdhe hört. wtgik lönlica af

camarenom konungsins. ok kungiordhe riddareno?>i artasira alt thz hon af konungenora hafdhe hört. oc han hafdhe sakt. ok äggiadhe ok styrkte at han skulle motstridha konungenom, for thy at rikit skulle hans värdha. Ok tok edh af hanom at nar

han finge rikit tha skulle hon värdha drotning hans. Än -tha thätta var giort, ingik hon atir lönlica i kamareii. konungenom oc drotninginne här enkte af vitande. Ok nidhMagdhe sik at sofwa. Artasira riddarin. vardh här af mykyt gladhzV ok

aarfra ok vpstodh mykyt arla om morghonin oc samankalladhe alla foowdz mästarana. hyfdhingana. oc p^rsara rikis h^rra. Ok taladhe swa til thera.

O maktoghe hørra oc sniälle J sen väl at thänne wtlänningin artabantøs han thwinga os oc nidhir thrykker swa som thräla. lydhins thy at minom ordhorn oc bindin them i idhrom hiärtom. oc varom alle iámsampt enhughadhe swa som enkte rädh- andis. thy at nu är time i hulkom vi maghom af-kasta hans thräldoms wk af varom halsom. oc vara sidhan myklo frälsare än vi hafwom här til varit, hulke genstan alle swaradho honom mz enne röst. oc sagdho. Vi arom alle redhobone at lydha idhro io valle oc budhi. oc vndir idhro herradöme vara. Än sidhan the hafdho thätta sakt reeddo the stort barskåp at stridha möte konungenom artabano Ok wtsändo twa af sino radhe til hans swa som var zizarn oc carina maktogha i väld oc herradöme. Hulke swa taladho til hans. O konungir thu skalt vita at härskaps mastar ene oc pérsara domar a höfdhingia oc riddarskap sända til thik. oc sighia at thu skuli ey vilia längir herras owir them swa som thu hawir här til giort. Älligħis vilia the ey l&ngir thiäna idhzr. ey swa at the vilia nakat möte stridha idhir Vtan for thän skuld at the vilia äkke längir swa skärnmelica thiäna idhir hädhan fra. som the hawa giort här til. Än konungin tha han thz hördhe storlica vndrandis om langa stund gaf han them ängin swar. Ok vm sidhe seandis sins rikis fordäruilse oc nidturfal. til tok han at rista sino hofdhe oc sagdhe them. Fore mykyt got iak hawir idhir giort oc mangom androm, hafwiii i thänkt mik tholkit göra. Vtan gån fram su mz idhro radhe oc görin hwat i formaghin for thy Jak haldir for alz enkte idhra samquämd. thy at

i skulin rasklica see huru iak skal vrnkulsla idhur samswarlikin radb. Ok swa skal iak göra mz idhir. at alre skal nakar annar optare thora göra for-rädhilse möte sinom Iwra. Än nu är ïdhir alt

thz förlåtit som i hafwiri sakt. ok vaktin idhir at i komin ey atir at sighia mik tholik tidhande. for then skuld än i dyrfwins til tholkit optarmeer, Jak skal biudha hämd lata göras owir idhir. Ok the ginstan wtgingo fran konungeno?7i oc kungiordho

io artasira hwat the hafdho hört. An artasira löt ginstan hänta iomfruna artaductam. oc satte hona mz allorn sinom hafworn oc boskap oppa eeth mykyt starkt fäste. Ok redde sik til kiiff mz per-sära oc medora höfdhingom oc riddarom möte

konu^genom artabano. Ok samuledh artabanrø reedde sik til kiiff möte honom hawandis mz sik folk som heta parthi oc manga af pørsarem. An nw framgaa the til kiiff oc falla a badha sidhor mange än myklo flere af härskapi artabani. Ok

swa kifwadho the optelica näär örn eet åar. Än at sidharsto tha the komo til kiiff. sagdhe artasira til artabanum. Jak vndra mykyt thina snille at thu thor stridha möte mik. ällighis är oc enkte thin visdombir oc konst. Älla är thz swa at hon

är nakat. hwi miraiis äkke thu a the ordhin thu sagdhe thinne hustru tha thu hafdhe skodhat stiärn-onnar skipilse. Ok thy tilbör at thu skalt värdha wnnin af mik. lydh thy mino radhe oc kifwa ey längir mz mik. oc iak skal gifwa thik akra oc bya

af hulkom thw maghe ärlica oppehallas. oc lifwa, Än tha konungin artabant^ hafdhe thätta hört. dröfdhis han storlica i sinom hugh. Ok thänkte

visseliea at drotningin hans hafdhe thz giort at opp-inbarat hans lönlico radh. Ok sände ginstan en then hona skulle dräpa. Ok sagdhe konungin til artasiram. ey är thz höuelikit at iak lifwandis skuli afsätias rikeno älla thik thiäna mädhan iak är thin hørra Ok mz store brädhe. fiöl han a pø?'sos oc assyros. oc drap manga af them. ok gik alt fram til artasiram. oc vilde ginorn stinga han mz spiute sino. Än artasira gik nakat afsidhis af hans ögh-syn. ok thy at han var mykyt konstoghir at skiuta. io sköt han konungin i bry s tit i genuartona. ok sund-irsleet brynio hans. swa at wtgik bak til at härdh-ornen. ok swa blef artabarøs dödhir. An parthy oc pørses som hafdho

varit mz artabano vndirgingo siälfwiliandis artasyre herradöme. Ok artasira tok them til sin mz gladhom hugh. ok takär nw til badhe mz them ok sino härskapi lioflica frygdhas oc glädhias af sälikhet som honom hawir hänt at oforthänkto. Ok minnis ok ämuäl a iättan oc eedh som han giordhe mz iomfrunne artadocta. sände ginstan oc löt hona koma til sin. ok satte krono a howdh hänna, oc tilskref hänne allan sin sighir. Ok swa thässo ändadho skolom vi kunnokt göra huru chusaron af stora armenia forgikx. tho skal sighias af nakrom thingom för, Än sidhan thätta vardh kungiort konungenom chusaron, huru artasira hafdhe dräpit hans brodhir artabanunz. ok at han nw hawir pørsara rike. ok at parthi vilia hällir mz honom hälla än mz sinne släkt. Fiöl chusaron i stora sorgh oc angist. ok mast for thy at han ey swa rast kunne koma at hämnas sins brodturs dödh som han ville, Vtan samansankadhom

otalico myklo härskap af sino rike. oc af inangom androm landzskapom. swa som är albana oc lim-phana. silbana oc capistara. oc af marghom flerom landom. skyndadhe sik til pørsara rike a möte artasira. An tha konungin artasira fik see hans mykla härskap räddis han storlica Ok än tho at han mykyt räddis. tho for sinna manna skuld gik han til kiifs. Ok tha han vndirstodh at han ey formatte möte sta. tok han til at fly. Än chusaron ok hans män fölgdho äpte. oc giordo mykyt manfal af folke artasira. Ok röuadho sidhan manga stadha ok bya oc thorp i pørsia ok assyria. ok löddo sik mz myklo gul oc silf oc allom androm dyrom haworn. ok foro swa atir heem til armenia.

Än tha the komo til stadh som hete valerostici. bödh chusaron at gifwas skulle til sinna afgudha prydhilse oc dyrkan, hwite yxn. oc hwite bukka. oc hwite hasta. Ok afgudhanna prestom oc ridd-arom som mz honom hafdho varit i härfärdhinne.

gaf han mykla gafwor. Ok giordhe for sigh'/r skuld som han häfde fangit stora höghtidh oc glädhi, ok swa giordhe han arlica om tio åar. hawandis mz sik til hiälp manga af saracenis. ok swa vardh artasira maxan til enkte giordh^r, ok for storom räddogha vardh han allir hughlös Än tha tok han til at spöria radh af sinom mannom huru han matte frälsas af tilstandande vadha. oc iättadhe mz storom eedh. at vare thän nakar som han ville wttaka af the nödhinne som honom tha forestodh. tha ville han thän sama iäm lican sik göra i sino rike, vtan thy vndantakno at han ville sik siäluom göma konungx sätit Än til thässa

ordha. stodh op een af parthia ärlikin ok mykyt starkir enac at nawpne. af släkt chusaron, ocsagdhe til arthasira. Om thu vilt thz göra som thu sagdhe. Jak skal än iak liwir frälsa thik af thässo. Arta-sira swaradhe'honom oc sagdhe. Vm thu thz gör. Jak skal atirfa thik alt thz thu aatte. oc thine foräldir. ok thu skalt vara annar näst rnik i mino rike. oc thätta stadhfäste han mz storom eedh. Ok enac swaradhe honom Jak anduardha thik alla mina släkt, ok iak mz minom brodlur oc rninom io synorn. oc allom minom booskap swa som fly andes af thinne öghsyn, skal gaa oc fulcompna thz iak thik iättadhe. ok helsadhe them alla. oc skynd-adhe sik sidhan til chusaron, Ok tha konungin chusaron saa han. tha vndirstodh han at han vnd- anflydhe herradöme artasira. owitoglur swikx thäs han bar i bryste sino, tok han enach mz storom hedhzr oc vyrdhning oc giordhe han oc hans brodhir första oc främsta ij sinom gardh. oc owir alla giordhe han them sik hemelicasta. gifwande them inånga gafwor oc rika giordhe them i gul oc silf oc i androm myklom äghorri. ok mast fore thy at the hafdho sakt honom. Thy komom vi til thin. at vi vildorn mz thik taka hämd af artasira hulkin som drap thin brodhzr varn frända. Ok thäss- om thirigom swa giordhom sankadhe han mykyn här oc gik in ij p<?rsia rike. oc röuadhe thz swa som han hafdhe för giort. An vppa thz sidharsta tha han hafdhe saman sankat mykyn mogha oc storan härskap thänkiande grundelica fordärua oc nidhirsla alt p^rsara rike Än enach inintis a eedh oc iättan som han hafdhe giort mz artasira. ok

othäkkir aat taknow godhgårnirigorn oc storom hedhir som honom var giordhir af konungenorn chusaron. Ok ämuäl glömdom allom skyllskap. Han mz sinom brodtør leedo konungin i hemelikin

stadh swa som viliandis sighia honom thz lönlikit vare. Ok hafdho mz sik hwas swärdh huld vndir sinom kaporn. ok ther hioggo the han oc gafwo honom bana saar. oc slogho han nidhir a iordh-ena swa som dödhan. Ok stigho sidhan til sinna

io hasta viliandis vndan fly. Än the vordho ginstan fångne oc dräpne af armenie Vallis mannom. hulke sidhan como atir til chusaron konungsins, oc kunn-oghadho hanom at hans forradhara varo dräpne, hulkom konungin gat näplica swarat. Än tho

bödh han them at the skullo dräpa alla badhe quinno oc män som mz enach forradhara oc sinom drapara hafdho komit af p^rsida. hulkit ginstan vardh giort. Thy vndan takno at en gömde twa enax syni. Annan thera sände han bort i landz-

skåp thz som hetir sirida, Ok annar gregorii at nampne sändis in til romara rike, Än nar som thätta vardh kunnoghat artasire pørsara konunge. vpfyltis han mz store glädhi, ok offradhe högh-tidhelica sinom afgudhom, Ok gaf afgudha mönstra

pastorn manga gafwo. ok samansankadhe mykyt härskap af p^rsia oc assiria oc androm mangom landzskaporn. ok kom til armenie rike. ok al annor landzskap som til hafdho hört chusaron. ok vndir-bögdhe them sino herra, dörne. oc drap alla chusa-

rons släkt. Vtan en af chusarons synorn som hat at nampne teridaci^s vardh frälstir af enom oc leddir in til romara rike. Ok vardh anduardadlnr

at opfostras enoiu mykyt godbom inan som hat licinitøs. Än gregorii hafdhe blifwit mz enom cnstnoro månne, af hulkom han var väl lärdhir i cn'stne tro oc var giordhir cn'stin man. An sidhan gregorii fik vita huru han oc teridaciws varo kompne af armenia in til greciaw. vitandis sik vara teridacij frända. oc at hans fadhir hafdhe dräpit teridacij fadhz'r. drogh han sik til teridacium. oc thiänte honom badhe dagh oc nat swa som sinom borra. Än ey oppinbaradhe han sik honom io hwa han var, J them timanom tok til greca konungir at hata gudz kirkio oc the hälgho tro. tha som teridacius vndirstodh gregorium vara cn'stiri tok han til at äggia han. nw mz hötilsorn. nw mz pinorn. anduardhandis än ämuäl han i band oc hardha gömo. oc nödhgadhe han til at dyrka af-gudh. Än thz gat han ängaledhis giort, at han ther til koma. Än tha thätta giordhis hände at io gota konungir vardh osaatir mz greca konunge. ok tha the komo til kifs sagdhe gota konungir til konungin af grecia. kifwom vi badhe ensampne mz swa skäl. at thän vara som vindir han aglie vndir sino herradöme bäggias vara rike ok här-skap vtan allan skadha oc sinna manna blodz wt-giutilse. Än greca konungir räddis thätta at göra vantröstandis a sin styrk oc sina krapte. oc beddis dagh at radha sik vm thätta. ok drogh sik mz sinom härskap thädhan, ok lagdhe sik til en stadh. Än ther varo alle porta atirstängde. ok alle varo i storom dröuilsom thy at the ey hafdho sik siälu-om thz the matto ata älla thera hasta. Ok mange höfdhinga varo rnz honom som han hafdhe kallat

at the skullo honom radh gifwa. om gota konungx ordh som han hafdhe sakt. Ok i bland them var oc komin hyfdhinge then som teridaciws var rnz oc thiänte. An teridaciws gik vm nattina in ij

stadhin owir rnurin. ok kastadhe owir murin w stadhenom swa mykyt höö at thz ynmingadhis allom thera hästom. oc nidhirkastadhe manga mur-anna vaktara. An vin morghonin arla gik kon-ungin in ij stadhin mz hwem han ville, ok stodh

io mykyt dröfdhir af ordhe gota konungx. Til hulkin licini-tøs taladhe oc sagdhe. O konungir wyrdh ey of mykyt dröuas om thätta maal. for thy mz rnik är en vngir man starkir i sinom kraptom terida-cius at narøpne. chusarons armenie konungx son. 'is han gitir rasklica frälst thik af thinne omsorgh, il han är then same i nat vpfoor owir murin. oc wtkastadhe fodhrit varom hästom. oc nidhir kastadhe muranna vaktara, hulkin konungin loot mz store glädhi genstan calla sik. oc mz storom eedh

sagdhe han honom. Är thz swa at thu vilt ga til kiif mz gota konunge. oc vardhir thu sighirs man af honom. Jak skal thik atirfaa thit rike. oc göra thik rikan i gul oc silf. ok loot han föras i sin klädhe, oc vaknas mz sinom vaknow at han skulle

ey huxsas vara teridacms, vtan siäluir greca konungir, Ok nw ga the til eriwighis gota konungar oc teridacms. ok ey thänkir gota konungir bärias mz teridacio. vtan mz greca konunge. Än ij thera samgang van teridaciws sighir, oc took gota konung

oc bar han lifwandis til greca konung. Än konungin vardh opfyltir af thässo mz myklo större glädhi, Ok swasom han hafdhe iättat loot han té-Gregorius af Armenien. 1. 269

ridacium klädha mz hedhiri stykke, oc androm kon-imgxlicom klädhom. Ok i fördhe han gulleboin klädhabonadh oc satte han mz alzscona dyrom stenorn. Ok gifwandis honom otalikit mykyt gul oc sylf. sände han mz myklo riddarskape at vp- rätta sit rike armeniam An han starkir som kämpe, ey at enast at han atir fik armenie rike. vtan ämuäl p^rsara oc assiriorrøi rike. ok röuadhe mykyt af rike parthorum. oc hämpnadhis dödh chusarons konungx fadhzrs sins. ok manga p^rsara io höfdhinga oc parthorwm bödh han hals huggas Än armenie höfdhingom. thy at the hafdho hämdz hans fadhirs dödh. i thy at the drapo enac oc 12 hans brodhir oc hans folk. gaf han manga gafwor

H Här lyktas första bokin i hulke sakt är huru artabanws fik pérsara rike. oc huru han vardh dräp-in af artasira. Ok huru cusaron armenie konungir vardh dräpin mz forrädhilsom af enac sinom frända. Ok huru forradharene enac oc hans brodhir vordho dräpne af armenie hyfdhingom. Ok twe enacx syne flydho annar in til siridos. Ok annar som hat gregorii in til greciam. Ok huru artasira fik ar-meniain. ok huru teridaciws chusarons son flydhe in til romaniam. Ok huru the vordho dräpne som drapo enac oc hans brodhir oc hans folk. Ok huru sancte gregorii blef mz teridacio. Ok huru teridaciws a greca konungx vägna van gota konung, Ok huru teridacms fik atir armenie rike härnpnandis dödh fadhirs sins oc rnodhur Gregorius af Armenien, t.

Här byrias ihe andra bokin hulkin som sighir af marghfâllelike pino sancti gregorij. oc huru lian blef färntan åar i enom brun. i hulkom som varo rädhelike orma ok illaloktande madhka

TEridacitøs foor omkring alt stora armenie rike oc nästa stadha ok land som ther lagho. Ok tha han kom til actanensem sit fadhirsland när thorpe som erix hetir. i hulko som var afgudhirskonn» arthemidis mönstir offradhe han thäkt offir for

io godha lykko oc sighir som han hawir fangit, Ok

13 korn atir ok lagdhe sin tiäl ok bodhaläghe. när

flodh som lupus hetir, ok drikkandis oc ätandis.

oc swa som fullir mz höghfärdh bödh han sancto

gregorio offra afgudhirskonne arthemidi gröna

kranza oc krono af laglur trä. An gregorii hiolt for enkte konungsins budh. hulkom konungin swa som obrygdhandis sagdhe Tha thu var piltir oc vngir oc swa som pilagrim. blef thu när mik thiän-andis mik. äpte allom mino?/?, vilia ok äpte hans

budhi vardh han sattir i starka gömo. Än annan daghin th^r äpter. konungin sitiandis a domstole sinom bödh korna sik gregorium. hulkom han swa tiltaladhe. O gregori. thu veest thz väl at for thän skuld at thu mik swa mång åar thiänte äpte

rninom vilia, for thy thu giordhe thz iak ville, för än iak gat budhit thik thz. thy hafdhe iak thik for alla andra kära. oc enkannelikin ij minom gardh. ok hafdhe iak thänkt i mino hiärta gifwa thik värdogh atirlön for thina forskyllan. hulkom

Sanctus gregorii swa swaradhe. Om än iak thik thiänte äpte thinoin vilia i thy giordhe iak väl.Gregorius af Armemen. 2. 271

thy at swa biudz mz apostlenorn hwar som six. J thiänara i skulin vndirgifne vara idhrom herrom, ey at enast godhorn oc skällicom vtan ämuäl oskäl-licom. An for then skuld at iak ey nu gör äpte thinom vilia at iak skuli

tilbidhia afgudh giordh mz manna handom dumba oc dööf, Ok at iak gör lifwandis gudz vilia, ey skulle thu ther af wredhgas möte mik. mädhan six om sama aposto-lin. bätra är at lydha gudhi än människiom. hulkom som thiäna al creatwr. himil oc iordh. oc haf. io oc al the thing ij them äru, for thy ewangelista sighir, al thing äru giordh om han. Möte hulkom u konungin mykyt wredhir sagdhe O gregori. nw hawir thu fortappat thz thu mik thiänte Är thz swa at thu ey tilbidhir oc hedhra gudhana som al världin dyrka, oc enkannelica gudhuna artemi-dem. hulkin som är alra minna släkt liif oc ära, hulka som alle konunga tilbidhia. oc mast greca konungir. Ok for thän hedhrin iak thänkte thik göra. skal thik värdha vanhedhir oc störsto dröu-ilse. Ok for värdoghet oc äro skal thik värdha myrkestofwa oc band. oc aat sidharsto skal iak lata thik döö mz fulasta dödh. Sancte gregorii swaradhe honom. Jak tappar ey mit äruodhe älla lön af thy at iak thiänte thik. for thy iak bidh-adhe ey af thik taka nakar lön. vtan hällir af rninom hm*a ihesu christo. af hulkins budhi iak thiänte thik, hulkin ok är badhe atirlönarin oc atirlönin. An then vanhedhrin thu hötir mik gifwa. skal värdha mik glädhi ok ära Ther af sighir apo-stolin, ey äru iämwärdhogha thässa världinna pinor vidh komaskolande äro som oppinbaras skal i os.,

Än myrkestofwo ok bandin skulu värdha mik fräls opfarilse til himerikis. Ok thz at thu fiärkar mik af thino bordhe. skal värdha mik biudhilse til mins hørra ihesu christi gille. J hulko som äätz ängla brödh. thz osmittadha lambit thz brödbit som siäluir frälsarin sighir af. Jak är lifwandis brödbit som nidhir foor af himerike. Thänne matin allom them af honom taka gifwir han smak. owir allan annan mat. for thy at alle the af honom ata. swa at the åstunda han oc girnas them gifwir han smak. Thänne matin gör ey styg älla ledho. them af honom ata vtan wtsläkke alla gire. Ok ä thäs meer nakir atir af honom, thäs meer åstundar han af honom ata. Thänne matin än tho at otalike mange taka af thässom matenom til niättis, minzskas han ängaledhis. Ok än tho at han skiptis mangom otalicom. oc gifs at ata i maftgom stykkiow tho bliuir han alt likouäl heel. ok thän same är drykkin som matin är, Ok thy sighir siälf sannindin, hulkin som drikkir af vatn-eno hulkit som iak gifwir han skal ey optarmeer thörsta, Ok for thän skuld, thänne drykkin gifwir the samo fulcomnilse oc makt som thän same matin. Ok swa som matin ey rninzskas ok bliwir heel swa ok drykkin. Vtan thin matir ok drykkir takir ey bort astundilsen. the göra ledho oc styg. the minzskas ok alstingx forgangas. ok vrnuändas i thräk, Ok for thän skuld thu, ok alle the som dyrka afgudh. vtanstängde af gudz ok mins h^rra ihesu christi gille mz thinne afgudhirsco arthemide. skulin ga til idhars fadhirs gille diäfwlsins. Jdhar kostir skal värdha äuärdhelikin pina, idhkelike

madhka ok orma oc rutin lokt, Ok drykkin skal värdha vatn blandat, mz brännesten fult mz madhk-om blandat oc mz alle rötelikhet. Thu hötir mik dödhin, vtan tholkin dödhir skal värdha mik häl-agheet. Thy six. hälaghe äru dödhe hulke som dö for vars herra, skuld, än thin dödhir oc alra thera som dyrka diäfla. oc thina afgudhirsco ar-themidern. är äuärdhelikin ok alra värstir, Ok vi som dyrkom lifwandis gudh skolom opsta swa som christus til äuärdhelica äro Än thu ok alle the io thin afgudh dyrka oskällikin ok dödh. skulin vp- ie sta swa som the. til äuärdhelica pino. Af thinora diäflom sighir prøphetin. hedhninganna afgudh är sylf ok gul. oc manna handa gärning, the hawa rnun oc skulu ey tala. The hawa öghon oc skulu ey see. the hawa öron oc skulu ey höra. the hawa näsa oc skulu ey lokta, the hawa händir oc skulu ey hänna. The hawa fötir oc ga äkke. ok ey skulu the ropa i sinom strupa. ok ey är ande i thera mun. Ån af idhir som dyrkin diäflana. hör hwat thän sarne prøphetin sighir, the skulu sighir han värdha them afgudhornen like som them göra. oc alle the som trösta a them. Ok sighir

apostolin af idhir. Diurlikin man han vndirstaar äkke the thing som gudz äru. Ok prøphetin sighir. J af- gudha dyrkara. i ärin swa som hästir ok mule i hulkom ey är vndirstandilse. Ok thy six af tholk-om mz sama prøphetanom. O herra, gudh. a döma dagh i dröuilsanna dagh. thräng alla them i betzle oc grimo som äkke nalkas thik. For then skuld. tha värdha manga syndogha manna pinor. Ok

the som trösta a varn hørra ihesum Christum, them skal han stora göra ok frälsa af allo ondo. Än til thässa ordha vardh konungin mykyt wredhir oc sagdhe til gregorium. For thy at thu ey blyg-

dhis at hadhueta odödhelicom varom gudhom oc särdelis gudhunne arthemidi. som är dottir stora oc alzuallox gudz jouis. ok liknadhe os hästom ok mulom. thy skal iak läta thrykkia thik dödhan i graf thwingadhan mz marghfallom pinorn. swa som

io then korsfäste var lagdhir. hulkin thu nu sighir vara lifvandis. oc alla grafwa höfdhinga. oc tha skalt thu

---------------------[Ett blad fattas här.]----------------------

17 at han skulle hela mankönit anduardhadhe han sik i manga oc marghfallelica pinor, oc aat sidharsto

vplyptir a korsit handomen wträktom a höghra vägh ok vinstra tholde han korsins pino, hulkit kors thy var skipat fyra hörnat at han mz wträktom handom omfäinde häri folkit a fyra vägna om världina. Ok thy nu hørra gudh bidhir iak

thik at thu dragh til thin armenie folk. oc gör konungin teridacium cn'stnan konung, at the skulin vidhz'r kännas thik vara sin skapara, oc at the skolin försmå afgudh som ey kunno höra älla tala. vm varn herra ihesum Christum hulkin som mz

thik oc them hälgha [anda] liuir oc styre ä for vtan ända Amen. Än tha thässin ordhiri vordho al saman komin i scn'pt. vordho the fangin kon-ungino?7i teridacio. Än konungin gratandis oc gnizlande sinom tannom. bödh han nidhir takas

af träno som han hafdhe hängt vppa oc til sin ledhas. Ok swa som gabbandis taladhe konungin til hans. Eya gregori hwat hällir hawir thu stadh-

gat i thino hiärta thiäna mik som thu giordhe af thinom vngdom, oc dyrka mz mik mina gudha. oc ärlica lifwa mz mik i mino palacz'o. Ällir wtualde thu äpte manga pinor af ränas thässa blomstr-andis lifweno. oc ga til fordäruilse. gregorirø swaradhe hanorn. O konungir. Jak biudhir thik thiänist swa som gudh bödh. än thin afgudh skal iak alre dyrka, thy at the äru alra värsta diä-fwlskap, thätta lifwit försmå iak thy at thz är ey blornstrandis vtan visit, ok lifsins skugge. oc annat io äuärdhelikit liif är godhom oc them som dyrka ihesum Christum, thz är blomstrandis ok lystelikit. 18 än ondorn oc them som dyrka thin afgudh skal värdha lif som är rötelikit ok stygdt. ok thy six af thässom the som godh thing giordho skulu gaa til äuärdhelikit luff. ok the som ondt giordho skulu gaa i äuärdhelikin eld. gif mik thy hwat dödh thu vilt. for thy iak girnas at sundirlösas oc vara mz christo. Mot hulko???, konungin swaradhe. Ey lofwas thik swa rasklica som flyghande foghle gaa til thz liuit som thu galin man kallar vara äuärdhelikit. Vtan för skal vtan alla miskund alla handa pino kön som nakat sin kunno thänkias vpläggias a thik. at thu skuli vndirsta at thin gudh thu dyrka vardh swa som mandråpare korsfästzV ok dräpin. ok at thu ey blyghis at hadh-ueta sannom gudhom ok lifwandis. oc mast storo gudhunne arthemidi. oc bödh ginstan at göras skulle swa som een husa af trä, swa som fotin ok benit var skapt, oc löt sätia i hans laar oc been. ok the han pinto thrykto the husona mz reporn swa hart aat benomen at blodhin gik wt aat tärnan. Ok

tha sagdhe konungin sancto gregorio. O gregori känner thu nakra pinor. älla. gör thin gudh thik them lostelica. tha sagdhe gregorii. O konungir. Jak thakkar minorn Iwra ihesu christo. hulkom som lydha al skapadh thing ok elementa, for thy iak kännir änga sorgh af thinom pinom. oc thina pinor som iak thol äru mik sötare än honagh. An til thässa ordha vardh konungin mykyt wredh-^'r. oc bödh han lösas, ok löt framdragha iärn-

spika, oc ginom sia hälgha manzsins fötir, ok twe af them han pinto. hiollo hwar i sina handina

19 hans. oc loto han löpa hijt oc thijt. ok blodhit flöt af fotom hans om kring iordhena. ok konungin af gabban sagdhe honom. Gregori äru thässin thing thik sööt oc kännir thu här enkte til. Gregorio sagdhe, konungir sagdhe han. enkte känne iak här til. vtan gifwa mik godhan smak. for then skuld, prøphetin sighir af os. hulki som sa i tarom. the skulu skära i glädhi. Än af idh^r sighir pro-phetin. the gingo gangandis oc gräto wtkastandis sina sädh For then skuld thänne sädhin swa som äro thässa pinonar hulka i nu wtläggin lica7?Jica i gudz hälgha män, them skulin i skära oc thola äuärdh-elica, An konungin sagdhe til stupo grefwanna.

for thän skuld at pinoria äro gregorio glädhi oc frygdh, thy slån hans howdh starklica at han skuli gråta blodz tara ginom näsa oc öghon Ok tha som gregorii swa sloos. sagdhe konungin Eya gregori. tak nu the glädhi som thu åstundar. Gregorius swaradhe. Akirmannin thol thy solinna hita om somarin at han hwilandis om vintrin skuli glädh-ias af samanhänte sädhinne. Vppa swa matto

cn'stin inan i thässe världinne thol tholimodhelica for christi tro pinonar. som thu honom införe, thy at the äru honom swa som solinna värme om som-arin. for thän skuld at han thörste oc hungra rätuisona. ok thy i komaskolande värld skal han bära rätuisonria nekir skal han hwilas mz christo i frygdh, oc skal glädhias for vtan ända. Ok sighir prøphetin af cnstnorn mannom. the skulu komandis koma. mz glädhi bärandis sina byrdhe. Än the som dyrka afgudh. skulu bära mz dröuilsom io oc tanna gnizlan elzsins vidha byrdhe i hulkom the skulu äuärdhelica pinas mz thera fadhir diäfleno?n som byggir i idhrow afgudhura. Än konungin rist-andis sino hofdhe, sagdhe til sanctum gregorium. thy tilbör thik nu här thola marghfallelica pinor swa som solinna skin örn somarin. ok loot stöta swart salt som callas nitrum i hwasse ätikkio. ok bödh sanctum gregorium läggias i myrkostofwona vidh opin. oc howdhit hans bak til nidhir thrykt sätias gönom eet hol i enom stok som timbro-män fästa sin andbudh innan, ok ginom ena röö. löt han blåsa the bländona in i hans näsa. swa at the draplica väzskan gik in til hans hiärna. Än äpte thätta af grymasta konungsins budhi. fylto the en skin sak mz swarto oc oreno ogns söte. ok lykto thør i them säkkenom hälgha rnanzsins howdh. swa at tha han skulle aat dragha sik andan, ingik ginom näsana hans the orena muldin. ok thänkte konungin at han skulle swa vanskas. ok i tholke pino oc nödh blef hälghe mannin vm säx dagha. Än äpte siätta daghin vardh han leeddir for konungin, ok löste säkkin af halsenom

wtdraghandis howdhit hans. hulkom konungin sag-dhe Gregori. hwadhan komt thu, vanlika af thy rikeno som thu sagdhe thik skula gaa til. hälghe mannin swaradhe. O alra gry måste, swa som thu seer. Jak hawir ängin skadha tholt, oc mz hugh oc tro bidhar iak at gaa til mins gudz rike. af

21 hulkins dygdh iak owirkombir ok foruindir thina gryma pinor. Än konungin wredhgadhis här af ä thäs meer. ok löt han vphängia mz fotom hofclh-eno nidhiruändo til iordhinna. oc löt swa vatn inslå bak til i han swa at thz gik in i hans in-älue. Ok sidhan nidhir tokx hälghe mannin af galghanom. ok konungin sagdhe til hans. lydh rniri-om radhom. oc bidh til minna gudha. hulka som hedhra al världin. Gregorio swaradhe. O konungir, iak hedhra alre thin afgudh. for thy the äru diäfwlskap. vtan

iak tilbidhir ok hedhra altidh min hm*a ihesum Christum, oc honom ensampnom thiäna iak. ok honom offra iak lofsins offir, hulkin som liwir ok styre mz fadhrenom ok them hälgha anda. hulkins snille opfylte alla världina. Än konungin mykyt wredhir. bödh rifwa hans sidhor oc sargha mz iärn klom. ok nar blodhin flöt af sidh-omin nidhir a iordhina, sagdhe konungin, nu tro iak thik gregori vilia göra min vilia, ok hälghe mannin sagdhe. Ey thit swärdh. ey thörstir. oc ey hungir formagho mik skilia fran mins gudz kärlek oc dyrkan. Ok konungin loot strö iordhina mz thitzlom oc löt ther vältra hälgha mannin vppa.

so swa at hans licamme vardh af them allir fullir. ok i tholkom pinom blef han owir the nattena. Än vm morghonin arla vardh han leddir for kon-

ungin. ok konungin sagdhe O gregori. Jak vndra at thu lifwir. vtan nu är tirne at thu skal van-skas oc förgå i pinom. Gregorms swaradhe. Ey af minne makt älla dygdh forma iak här vidh 22 thola. vtan af mins hørra nadh oc dygdh. hulkin som giuir allom them han hedhra makt ok tholi-inodh. An afgudha dyrkarom skal gifwas blygdh ok skam. An konungin opfyltir mz störsto gäld. löt han atir vphängia aa eet trä. oc loot ginom sia hans knä mz iärn spicom. ok binda vidh been io hans iärn som skapadh varo som benin. hulkin som varo osighiandis mykyt thung, at mz tholkom thunga skullo benin wtslitas fran knämen, ok swa blef han hängiande i galghanora thre dagha. An äpte thridhia daghin tokx han thädhan nidhir, ok pr^senteradhis for konungsins näruaro. hulkom han sagdhe. For thy at thu räddis ey at sighia odödhe-lica gudha oc mik vara pinaskolandis mz äuärdhe-licom eeld. thy skal iak thik här lata bränna mz wtsläkkelicom eeld. Ok äpte konungsins budhi ' smältis bly i enoin iärn kätle. oc owirgötz hälgha manzsins licamma, swa at han syritis allir saman yara brändir, Än for then skuld at han wtgik o-skaddir af the pinonne. konungin mykyt vndrand-is swa stort thol. ok storlika räddir sagdhe. Jak storlica vndra at i thik är lif sins ande. vtan iak weet at thu mz kokilskap foruindir alt pino kön. Hulkom hälghe mannin swaradhe. O dåre. thu vest ey thy at thu äst blindir i thinom hugh. at ey owir kom as thina pinor mz koklara konst, vtan mz store gudz dygdh. Än tha konungin mykyt wredhir. tok til at thänkia, huru han skulle hälgha

23 rnannin anduardha i nya pinor, een af hans thiän-arom oppinbaradhe honom at sancte gregorirø var forradharins enax son, som drap hans fadhir. ok om hulkin alt armenia vardh fordäruat. ok thy manadhe han konwzgin. at han skulle ey längir läta lifwa gregoriur/z owir iordhena. Än ginstan konungin vndir stodh at sancte gregorii var enacx son som hans fadhir hafdhe dräpit. loot han binda hans händir aat baki hans. ok

io lagdhe boior a been hans oc hals ok leede han swa fagnan i en stadh som hetir ararat. Hwar som var en mykyt diupir brundir. fullir mz alle orenlikhet, ok alra handa orma köni. skorpionib^s ok rotnom madhkom. Ok i then brunnin kasta-dhos alle the som dömde vordho til dööz. J hulkin af alra wrangasta konungsins budhi, vardh ok sancte gregoriws i kastadhir. Än af gudz hand vordho bandin lös vm han. Ok swa blef han i them brunnenom oskaddir om fiortan åar. Ok en quinna manadh af änglenom, nidhir sände sancto gregorio hwar dagh til mat ok dryk. eet brödh. oc stundom viin oc stundom vatn. Än alle andre män som thør nidhir kastadhos. blifwo alle dödha för än the komo half väghis nidhir. J them brunnenom var största kyld. oc otholilikin ond lokt. Än sidhan thätta var alt swa giort som nu är sakt. konungin starkastir som kämpe foruan alla persos ok assiros. bort takande af them mykyt roof. oc drap mz swärdh hwat som finnas kunne af them hans fadhir drapo, oc them hans släkt hafdhe fordäruat. ok thy at han var diärfwastir u ok starkaster i kifwe. ok fäghirster i skapnadh.

vardh han giordhir romara barskåps höfdhinge. Ok almoghans ordhquädhe var swa om han. Teridaciws vphögdhzr i sinne höghelikhet. thyrkadhe flodh^r ok alla hafsins käldor. Hulkin mykyt storlica högh-färdhoghzr ok vphögdhzr. sände bref vin allan sins 5 rikis almänning i swa matto. Teridacms stora ar-menie konungir, sandir allom härtoghorn höfdhing-iom. barskåps mästarom. iärlom. riddaroin. domarom, ok allom som vndirlydha varo herradöme, helso oc frygdh. Vi viliom at i skulin mädhir mik io thakka gudhenom joui. ok storo gudhu/me arthe-midi dottor hans. ok alle hans släkt, ok allom androm gudhom. mz hulkra hiälp vi hawm aatir vprät armenie rike ok forwnnom p^rsos ok assiros, ok hafwm dräpit alla vars släktz forradhara ok drapara. ok thy skulin ij offra them thäkt offir, Ok än i finnin nakan thän Christum dyrka, nödh-gin han at han ok swa göri. ok vm han thz försmå göra. tha fordarwin han vtan miskund Ok hulkin som försmå thätta vart budh. ok hulkin som lönir när sik nakan af them. han skal and-uardhas ij dödhin, ok alla hans äghor skulu til-skipas varom fatabwr. for thy mädhan iak ey spardhe gregorio mik alra kärastom. Vtan pinte iak han mz marghom pinom. ok aat sidharsto bödh iak han kastas i orena brunnin at han vpätin af ormom skulle th^r forgaa. huru skal iak spara nakrom androm som är thera dyrkan värnare som ey finz san vara mz nakrom skälom. Ar thz swa at i fulcomnin mit budh. tha skal idh^r vara fridhzr som os är. hulkin fridh vi skolom altidh haua mz sighir mädhan vi görom vyrdhning varom

gudhom. An tha vi äkke thz görom, kombir os thwärt a moot.

Här byrias thridhi bokin i hulke som six af the hälgho iomfrimne sände ripsimie oc gaiane

hänna fostir modhir ok af fäm oc ihrätio androm iomfrwm som flydho af romara rike in til armeniam. thy at dyoclecianrø ville taka hona til hustru, Ok af Stridh oc martyrio som hon ok hänna fostir modhir oc andra iomfru-

nar tholdo af teridacio. thy at hon forsmadhe hans giptomaal. Ok af kommgxsins graat som han grät af sancte ripsimie dödh Ok af thy huru han oc hans folk wordho gripne af diä-fiomen.

THäntidh thätta alt swa hände, dyoclecianws som tha foresat romara kesara döme. bödh at honom skulle hustru leetas som honom skulle tilföghias. Han hafdhe när sik thera handa målara at nar the maladho nakars thingx äpteliknilse älla biläte.

tha syntis thz ey vara biläte, vtan mz fulle sann-ind siälft thingit som thz var äpte målat. Thässa wtsände han at the skullo vppa finna honom, swa faghra quinno. at hwarghin kunne finnas hänna fäghre. ok tha the hafdho hona funnit, skullo the

bescn'fwa hänna biläte oc bära honom, hulke om-

farandis mång land. kunno hwarghine finna swa

faghra quinno at thäkkias kunne keysarenom. Än

sidhan the komo när atir til room. sagdhis them

26 at i enne ökn äkke lankt fran stadhenom room. 282 Gregorius af Armenien. 3.

gudhom. An tha vi äkke thz görom, kombir os thwärt a moot.

Här byrias thridhi bokin i hulke som six af the hälgho iomfrimne sände ripsimie oc gaiane

hänna fostir modhir ok af fäm oc ihrätio androm iomfrwm som flydho af romara rike in til armeniam. thy at dyoclecianrø ville taka hona til hustru, Ok af Stridh oc martyrio som hon ok hänna fostir modhir oc andra iomfru-

nar tholdo af teridacio. thy at hon forsmadhe hans giptomaal. Ok af kommgxsins graat som han grät af sancte ripsimie dödh Ok af thy huru han oc hans folk wordho gripne af diä-fiomen.

THäntidh thätta alt swa hände, dyoclecianws som tha foresat romara kesara döme. bödh at honom skulle hustru leetas som honom skulle tilföghias. Han hafdhe när sik thera handa målara at nar the maladho nakars

thingx äpteliknilse älla biläte.

tha syntis thz ey vara biläte, vtan mz fulle sann-ind siälft thingit som thz var äpte målat. Thässa wtsände han at the skullo vppa finna honom, swa faghra quinno. at hwarghin kunne finnas hänna fäghre. ok tha the hafdho hona funnit, skullo the

bescn'fwa hänna biläte oc bära honom, hulke om- farandis mång land. kunno hwarghine finna swa faghra quinno at thäkkias kunne keysarenom. Än sidhan the komo när atir til room. sagdhis them

26 at i enne ökn äkke lankt fran stadhenom room.

var en samquämd mz hälghorn iomfrwin. hulka idhkelica badhe dagh oc nat varo i gudz lof w e. An the förste ok främste af them kalladhis ripsimia. An annor hat gaiana sancte ripsimié foster modhir, thässa forestodho them fäm oc thrätio androm iorn- frum. An Sancta ripsimia var allom them androm fäghre ok ärlicaren. thy at hon var föd af kon-ungxlike släkt, thässa iomfruiiar hafdho sik til mat bär, ok kält vatn hafdho the sik til dryk. Thässe foresagdho målara ingingo mz makt i thära io klostir ok inlykkio. Än tha hälgha iomfrunar sagho them räddos the mz storom räddogha, ok af thy at the sagho bradhelica thz the varo ey vana förra see. vordho the vanmaktogha swa som dödha. Än malarane skodhandis ripsimié fäghrind. vndradlio meer än nakar kan thänkia owir hänna faghirlikhet. Vtan hwar skodhadhe annan swa som ey vitandis huru the skullo kunna atirföra kesar-enom dyocleciono rnalat hänna äpteliknilse. Än tha the komo til sinna skala biscnfwo the ok maladho hänna äpteliknilse thz bäzsta the kunno. Än tha dyoclecianws saa hänna biläte. tok han til swa mykyt äpte hänne astundelica bränna, at han gat ängaledhis hwilo haft. sighiandis swa mz sik. mädhan äpteliknilsin äru swa faghir, huru myklo meer är hänna siälfra fäghrind ther hon sannelica är. Vtan for thän skuld at gudh ey forslar oc ey forlatir the til hans hopas. Ey viliandis mista hälgha iomfruna hulka som honom hafdhe thiänt. 27 ok ther til at han skulle gifwa hänne quämelikit rwm at vndfly oloflikit dyocleciani hionalagh. sände han i hannar hiärta at thera hionalagh skulle rask-

lica oc oppiribarlica göras. An dyocleciaims skref allom them vndir hans herradöme varo. at the vtan alla dwalu oc senkan mz höxste skyndan skullo koma höghtidhelica mz gafworn til konungx brullöp Ok tha hälgho iomfrumrnen oc gudhelico vardh thätta oppinbart. lagdho the sik grötelika nidhir a iordhena owir sit bryst ok änlite ropand-is alla mz enne röst ok sagdho. O herra alzuall-oghzr gudh, hulkin som frälste susannam af wrarig-

asta gambla mannanna vptända skðrlimnadh ok hoordom. ok danielern frälste af leonarma graff. oc thre vnga männina af brännanda ognsins lugha, stat op ok frälsa os af diäfwlsins snaru. ok alle smittelike orenlikhet värsta dyocleciani. at ey skuli

vaar owin glädhias af os, oc skuli sighia, vi op-swolghorn them. Vtan lat os lifwa rerilica. säfwe-lica oc rätuislica. at vi skukrø ey vtelykkias af guz huse mz darotto iomfrumen som äkke toko oliona mz sik. vtan hällir mz sniällo iomfrumen

som mz sik baro oliona ok brännande lamponar inga i guz hws som är himerikis rike mz varom hørra ihesu christo thinom son oc varom brudhgomma, görande mz honom oc hallande rent brul-löpe vtan alla blygh, vtan for thän skuld at thz 28 syntis them vara thungt oc ornöghelikit möte sta swa hardhoin ok gry masta konung, vtan the gior-dho sik starka nytia?^dis gudz nadh. hulkin som sagdhe. Om än the fordrifwa idhir i enom stadh flyn til annan, ok af thy flydhe the thädhan ok

til armenie land. ok dwaldos ey lankt fran enom stadh som hetir valarsaphat. hulkin som kallas nystadhir. ok ther varo thranga hulur i hulkom

the bygdo skylandis sik. ok af sinna handa gärning köpto the i fornämpda stadhenom thz the sparlica sik oppehiollo mz. Än sidhan äpte kommgxlico budhi. alle the kalladhe varo til dyoclecianu?n varo kompne. sändos

the af stadh som hänta skullo san- ctam ripsimiam mz storom hedMr. at göras skulle forthänkta brullöpe. Än tha the hona ey vppa funno, kom thätta til örna dyacleciani. ok tha konungin thätta hördhe. danadhe han oc nidh^rfiöl a iordhina oc vardh for ofstore sorgh swa som dödh- io ir. badhe for then skuld at hans hugh^r hafdhe mykyt brännande varit til hänna kärlek for hänna stora fäghrind, Ok swa ämuäl for thän skuld at allom var kunnoght them som han hafdhe kallat at ripsimia hafdhe forsrnat hans hionalagh. Än om sidhe han til sinna skala kom. bödh han leeta om al landzskap. oc vm hon vppa funnis skulle hon atirledhas til hans. Vtan sidhan hon kunne ängaledhis oppa finnas, vardh sakt dyocleciano. at the skyltos i armenie landzskapom. ok thy skref 29 häri teridacio armenie konung i swa matto. Dyo-clecianws sandir teridacio sinom brodhir. oc sins rikis ko?? ipane helso. Thz skal idh^r vitirlikit vara at i varo hiärta är drapelikin vmsorgh af somlica manna dyrkan som nu alla stadz i allom landom tilbyria at växa, for thy the äru som sighias vara cn'stne män. oc mz hardhom hugh dyrka eeri thän som korsfästzV vardh. oc doo mz fulasta dödh. oc iordhadhzr vardh. han hawa the skipat sik til cn'st-om oc til kommg. oc mz swa store åstundan hedhra the han at ey mz lokkan älla hozlo?n vilia the sina halsa vndan dragha hans okom. ok mz2 o b Gregorius af Armenien. 3.

koklara konst foruinna the al pino kön. thätta lifwit oc hedlr/r oc äro halda the for enkte, ok dödhin hulkin som alle rädhas, wtuälia the siälf-uiliandis for thäs korsfästa manzsins kärlek. Ok

thz som inäst är auitande at the hadhueta oc gabba lifwaridis ok hälgha gudha. hulka al världin hedhra. sighiandis them vara diäfwlskap. Ok thy gifwom vi ther makt oc hiälp til at the värsta oc siukful dyrkan oprökt mz rotorn skuli allaledhis

io förgå, vitin ok thz at vi skullom ena fäghirsta iomfru os til hustru haua takit. ok lotorn saman koma alt vart hoof at vi mz hänne ärlica oc högh-tidhelica brullöp skullom haua giort. Än hon daradh af the dödhelike dyrkan forsmadhe vart hionalagh.

hulkit os är mykyt smälikit. mast for thy at swa mange skullo korna fafängelica til os, Ok six ämuäl at hon bortflydhe til idhur landzskap. ok for thy bidhiom vi idhan brodlurskap at i hona vppa linnin, oc tha i hawin hona funnit atirsändin os

hona mz hedhir. An tho likowäl om i vilin hona hawa, thy at hon owirgar alla andra i fäghrind behaldin hona idhz'r siäluom. Än tha thätta vardh kunnoghat teridacio at hon var swa mykyt faghir af ensampne sägninne vardh han brännande til

hänna kärlek, ok atirsände sändebudhana til dyocle-cianu/tt toma vtan sins ärindis fulcownan. Ok til sanctam ripsimiam sände han konungxlikin klädhe sörnadh mz silke oc sat mz gulle ok syluir, ok alskona dyrorn stenorn som drotning höuir bära.

at hon i klarasta klädhabonadh skulle til hans koma. Än hon ville ängaledhis til hans koma, ok klädhin oc al annor prydhilse som varo af guldGregorius af Armenien. 'Å. 287

oc silf oc dyrom stenom som hördhe til howdz prydhilsom forsmadhe hon som thräk. Än teri-dacirø mykyt wredhir sände til hänna manga badhe til häst oc foot. at om hon ey vilde koma siälf-uiliandis tha skullo the bundnom handom hänna oc fotom hona nödhogha til hans ledha. Än Sancta gaiana äggiadhe sanctam ripsimiam swa sighiandis, O min dottir, om än mine spina seen thik välsig-nadhe hulka thu didhe. tha var nu stark, oc rädz änkte teridacij starkleek ok rädz ok ey hans pinor, io for thy at gudh hulkom thu iättadhe thin iom-frudom. skal vara mz thik ok han skal ledha til

enkte alla the thik dröfwa, — ——————-

— — ————[Här fattas ett blad.]———— — —

vidh them om händrena oc fötrena oc brandö hona 31 mz brännandis lamporn. Ok ther &ptir sundir skaro the hänna quidh mz hwassoin hallom. ok wtgutu al hänna inälue oppa iordhina. ok än för än hon opgaf sin anda wtdrogho the hänna öghon af hänna änlite, ok i otalik mång stykke sundir hioggo the hänna licamma sighiandis. swa skulu alle förgå som försmå konungx budh. oc drapo mz hänne alla andra iomfrunar som th^r

varo. oc mz them drapo the ena siuka som ey formatte wtga af holunne for storom siukdom som hon hafdhe. Ok sidhan forloto the th^r thera licamma til at op-ätas af diurom oc foghlom. Än thäntidh the siuka hon dräps, sagdhe hon o min Iwra gudh. Jak thakkar thik at thu värdoghadhis mik til föghia them hälgha rnartyribtøs minom systrorn. ok at thu frälste ripsirniarn oc mina modhir gaianam. Ok i thässom ordhom gaf hon op sin anda. Än kon-288 Gregorius af Armenien. 3.

ungin mykyt skämdir for blygdh oc ofstora sorgh. grät mz största graat. Swa for thän skuld at som alle visto at han var alla manna foruinnare oc owirinan. oc vardh alre af nakrow, forwnnin. hulkin tha mz gudz hiälp vardh forwnnin Ok konungin grät swa at han kunne ängaledhis hughsualas. thy at han sagdhe. Jak hawir gangit owir alt greciarn. oc alt romara rike. parthorwm oc assiri-ontm ok alt pérsidam. Jak saa alre nakra swa

io faghra som ripsimiam. hulkin swikin af cn'stna

manna ondzsko forsniadhe vart hionalagh. oc and-

32 uardhadhe sik siälfviliandis i dödhin, ok thässin

sorghin gaar alre af mino hiärta, ok honom swa

framhållande i grateno?n kom annan daghin hans

köko mästare sighiandis honom, mz hwat dödh vilt thu at iak skal dräpa the ondzsko fullo gaianarn. Ok tha konungin thz hördhe vardh han swa som afwita fore kärlek ripsimie thänkiandis hona vara lifwandis oc sagdhe. Hulkin som til min atir ledhir

ripsimiam. iak skal gifwa honom halft mit rike. Än kökoinästarin swaradhe honom Swa som hon forfoors. swa skulu oc alle förgå som försmå kon-ungx bildh. Än gaiana forradhirskan mz androm twern lifwir än. Ok tha konungin hördhe at ripsi-

mia var dödh. bödh han at sancte gayane tunga skulle wtdraghas af halsenom oc afskäras, ok sidhan dräpas. Ok stupo grefwane takandis thz for kon-ungx budh. wtdrogho hona bundna mz boiom vtan stadhin. til thän stadhin fördömde män drapus

ij ok kallas then stadhin diupa flodh, ther bundo the sanctam gayanain om händir oc fötir vidh fyra påla swa giordho oc the them andro twem iom-Gregorius af Armenien. 3. 289

frumän Än tha the pinadhos sagdho the. O alz-ualloghfr gudh vi thakkom thik. hulkin os gaf starklek at dö for thit hälgha na?npn. at vi skolom glädhias i thino hälgha rike mz thino77z hälgha mannom oc wtualdorø. ok mz sancta ripsimia oc androm varom systrom. ok the som them pinto i bland andra pinor skaro the sundir thera skin nidhre vidh anklana a fotom thera ther i sätiandis 33 rör pipo oc wtblästo alt skinnit fran thera köti op til thera spina. swa som diur pläghas wtbläsas. som io flaas skulu. oc tuwgornen wtryktom af thera hals. wt-kastadho the mz hwassom stenom af thera quidhom thera inälue. oc at sidharsto än them lifwandis afhuggus thera howdh mz swärdhom. Än sancta ripsimia mz threm oc thrätio iomfrwm. blef dödh siätta daghin oc tiughu i septembri manadhe. ok gayana mz andro??} twem siunda daghin oc tiugho i samma manadheriora. Än konungin grät iärn fasta sex dagha ripsimie fäghrind ok ey kunne han hughswalas älla glädhias. Ok th^r til at han matte sorgh sinne lina. oc nakra ledhis glöma sancte ripsimie fäghrind. thänkir han at fara i skogh oc vedha. oc tha han kom en stadh som hetir pharachane. ther vpstegh han i sin vagn. oc tha han swa foor mz mangom riddarom oc vedhemann- om vardh han gripin af orena andanom diäflenora. ok wtkastadhir af vagnenom nidhir a iordhina. ok tok til at värdha galin oc reef oc afdrogh sik sit köt mz tannomen. Ok swa som nabuchodono-sor vardh. Swa vardh konungin teridaciws giordlnr som diur. ok vmskiptir i swina liknilse. ok bygde

Gregorius af Armenien 19290 Gregorius af Armenien. 4,

nakudh^r vppa markinne i bland röruassa. Ok tha som hans män villo taka han. formatto the ey halda honom, for starklek skuld som han hafdhe af naturinna vägna. ok ämuäl a diäflanna vägna 34 som bygdo i honom Ok mz

same matto oc same soot thwingadhis ok möddos mange af stadz folk-eno. oc alle the konungenom thiänto.

Här byrias fiärdhe bokin i hulke som si x af the syninne ther konungxsins teridacij syslir io chusaroducte vardh teedh. ok huru Sanctus gregori^JS vardh wtdraghin af brunnenom. Ok af the förste dygdhinne som Sanctus gregorii^ giordhe konungenom oc hans mannom Ok af samanhäntilse hälghra iomfrunna hälghodomom

J Them sama timanom saa chusaroducta systir konungsins teridacij ena syn hulka hon kungiordhe sinom nästom oc sagdhe. En vngir man mykyt faghir oc klaar syntis mik sighiandis. engaledhis kan teridacms oc ey andre som äru gripne af

diáflomen helas vtan gregorii kombir kalladhzr af stadhenom ararat Ok tha han kombir skal han tee them helsonna läkedom ok tha rnännene hördho thz. sagdho the. Nw äru xv åar framlidhin at gregoriws vardh nidhir kastadhir i then orena oc

illa loktande brunnin. ok ey at enast hans köt. vtan ämuäl al hans been äru rutin ok forgangin. vtan hwi mon thässin tala af gäld. vtan at hon mðdhis ok af diäflomen som andre, hulke mangom sinnom oppinbaradhis the sama synin hözlandis

hänne oc sagdhe. Vtan thu idhkelica oppinbara the 290 Gregorius af Armenien. 4,

nakudh^r vppa markinne i bland röruassa. Ok tha som hans män villo taka han. formatto the ey halda honom, for starklek skuld som han hafdhe af naturinna vägna. ok ämuäl a diäflanna vägna 34 som bygdo i honom Ok mz

same matto oc same soot thwingadhis ok möddos mange af stadz folk-eno. oc alle the konungenom thiänto.

Här byrias fiärdhe bokin i hulke som si x af the syninne ther konungxsins teridacij syslir io chusaroducte vardh teedh. ok huru Sanctus gregori^JS vardh wtdraghin af brunnenom. Ok af the förste dygdhinne som Sanctus gregorii^ giordhe konungenom oc hans mannom Ok af samanhäntilse hälghra iomfrunna hälghodomom

J Them sama timanom saa chusaroducta systir konungsins teridacij ena syn hulka hon kungiordhe sinom nästom oc sagdhe. En vngir man mykyt faghir oc klaar syntis mik sighiandis. engaledhis kan teridacms oc ey andre som äru gripne af

diáflomen helas vtan gregorii kombir kalladhzr af stadhenom ararat Ok tha han kombir skal han tee them helsonna läkedom ok tha rnännene hördho thz. sagdho the. Nw äru xv åar framlidhin at gregoriws vardh nidhir kastadhir i then orena oc

illa loktande brunnin. ok ey at enast hans köt. vtan ämuäl al hans been äru rutin ok forgangin. vtan hwi mon thässin tala af gäld. vtan at hon mðdhis ok af diäflomen som andre, hulke mangom sinnom oppinbaradhis the sama synin hözlandis

hänne oc sagdhe. Vtan thu idhkelica oppinbara theGregorius aj' Armenien. 4. 291

synena thu seer, tha skalt thu thola alra grymast the samo pinona som thin brodh^r thol. Än hon mykyt rad af ängilsins syn. oc hans hozlan. gik hon owir allan stadhin skriandis ok ropandis hwat hänne var teet, Än främsto männene i stadhen- 35 om gingo här til radh om. ok sandö til stadhin ararat en ärlicastan man som häät abdias. at han skulle wtdrägha hälgha mannin af diupa bronzins myrke. Än tha stadz männene liördho swa ärlik-in man til thera koma. wtgingo the mot honom, io intakandis han i stadhin medh store glädhi, hulkom häri gat näplica i väghenom al sin ärinde kunnoghat. ok tha sagdho the honom, hwat ey thänke thu at then mannin lifwir som fore fämtan arom vardh grymelica kastadlm* i thz draplica diupit Än abdias gangandis mz myklom folksins mogha til käldo munnin. nidhir sände til sanctum gregorium längsta reep. ok ropadhe rnz höghe röst oc sagdhe O gregori. om i thik är än lifsins ande. kom här wt. for then skuld, thin gudh hulkom thu thiänar bödh thik vpfara w brunnenom. Än hälghe mannin görandis kors for sik. lagdhe sik i repin. Ok swa vardh han vpdraghin af brunnen-om, synandis alra swartastw* swa som kol. älla ognsins soot. Ok i stadhenom ararat i fördhis han bäzsta klädhe, oc fördhis sidhan mz storom hedlu'r til en stadh som hat valerostica. ok konungsins teridacij främste wtgingo mot sancto gregorio. komande af stadhenom ararat mz abdia. oc mz myklom mogha fylghiandis honom. Än konungin 3u stöttir af diäflenom oc slaghin swa som oskälikit diur. thør ältis mz gislom oc styngiorn.

kom löp-292 Gregorius af Armenien. 4.

ande mot sancto gregorio nakudhir ok ludhin. ok samuledh andre som möddos af diäflomen. rifw-

36 andis af sik sit eghit köt komo ok lagdho sik fore hälgha manzsins fötir An sancte gregorirø fiöl ginstan a knä nidhir a iordhena. oc gratandis badh höxsta gudh at the matto atirkoma til manna skala, ok bödh at the skullo i föras klädhe at ey skulle synas thera näkt Än konungin ok andre, sidhan the hafdho atirfangit sin skäl nidhir-

io lagdhe the sik a iordhena. oc hiollo hälgha manzsins fötir bidhiandes mz gråtande tarom at han ey skulle aminnas thera onda thinga som the honom hafdho giort. Ok hälghe mannin oplypte them af iordhinne. oc sagdhe them. Ey skulin i

läggia idhir for mina fötir. For thy at iak är man likir idhir. Vtan vidhir kännins himilsins skapara oc iordh. ok alra thera thinga i them är. ok tron at han är mäktoghir at frälsa iåhir af diäfiU aram mödho oc pino. oc rensa idhir af allom

syndom. Ok sagdhe ok them. Hwar äru thera hälghra iomfrunna licamma hwilka swa grymelica vordho dräpna af idhir for ihesu christi nampn skuld. Ok the sagdho honom, kom ok see. Än han gik til stadhin ther the lagho. ok saman hänte

thera licamma, hulke tha hafdho lighat nio dagha ok nio nättir vndir baroni hirnble. Ok mz gudz makt varo the ey skad af hundom. dyororn. älla nakrom foghlom. ok ey varo the smittadh mz nakre röto älla onde lok. vtan swa som första

daghin som the drapus oppa. Än konungin ok andre flere fram baro dyr klädhe, at thera licamma skullo i them swepas oc iordhas. Ok sancte gre-Gregorius af Armenien. 4. 293

goims sagdhe them. Ey skulu the iordhas mz tholk-om klädhom vtan mz sinom eghnom. Ok for thän 37 skuld at i egh nu ärin värdoghe at hantera thera hälgha licamma, thy blifvin ther til alzualloghir gudh gör idhir värdogha. Än the ropadho mz grötelicom tarom oc sagdho. O forlat os thässin iil thing vi hawom giort. Ok beez os af thinom gudhe riadh oc miskund, at vi skuloin ey forfaras. Ok gregorii sagdhe them. kännins vidhir idhan skapara, ther til at i skulin frälsas, ok thakkin io honom at han af sinne milhet vilde thwinga idhir mz tholke soot ok siukdom. Ok än i tron a han skolin i värdha hele. For thän skuld swa är scn'fwat. at them riäfsir gudh hulka han älskar. Ok han flängir hwarn thän sonin som han takir at han skulle honom thäkkias swa som sonin fadhorenorn. hulkin mädhan han är sandir gudz son owärdhogadhis ey at taka sik til synir oc brödhir alla them a han troo. Ok hans budhordh göma. hulkins makt oc väld maghin i af thy for- sta at i egh formattin hälgha iomfrunar. hulka i swa omillelica drapin. bort drägha af christi kärlek, ey mz hozlan älla lokkan. ey mz hungir. oc ey mz swärdh. ok ey mz androm inargfallelicom pinom. Ok än ämuäl Sancta ripsimia. än tho at hon var vng. ey mz sinne vtan mz gudz makt foruan hon konungin teridacium. hulkin alla var van at foruinna. ok ey fornatte af nakrom förmanas. J thy maghin ij vndirstanda at cn'stna 38 manna gudh han är sandir konungir oc gudh. ok ängin är annar gudh til vtan han. hulkin som niaktoghir är at göra alt thz han vil. Af thy294 Gregorius af Armemen. 4.

sighir prøphetin i psaltarenom. Al the thing var hm*a ville thöm giordhe han i himerike oc i iordhrike. i hafwino ok i allom diupom. Ok af idhrom afgudhom sighir han hedhninganna af gudh

äru sylwir oc guld oc manna handa gärning, Ok är thz swa at i forsman the afgudhin ok hedhrin sannan gudh,

oc bidhin til hans. tha skulin i ginstan frälsas af allom siukdom badhe til licamma ok siäl Ok moghin i af thy vndirstanda at m'stna

manna gudh är sandir gudh. at han värdoghadhis mik ouärdoghan sin thiänara göma oskaddan om fämtan åar i them orena, myrka oc illa loktande brunnenom i bland the illa loktande dödho kroppana. Ok mik ämuäl vaktadhe for madhkanna oc

orma stiongom oc bitom. Hulke orma tha the slyngo sik kring om min been oc hals. skadhadho the mik enkte, ok ängin räddogha infördho the mik. thy at min tröst var i sannom gudhi. Vtan the samo ormane giordho mik allan hughnadh oc

thiänist. ok for thy rädhins han. hedhrin han. ok fulcorønin hans budhordh. vm än i vilin wttakas af alle synd ok diäflanna mödho oc dröuilsom. Ok wtgiutin böner til the hälghra iomfrunnar. hulka i drapin. at the bidhin for idhir til varn

hørra. at idhre lifs dagha mattin längias. Ok at 39 han lati idhir koma äpte thänna lifs tima til ä-uärdhelikit arf

Här byrias fámte bokin i hulke six af predican oc syn oc syninna wtthydhilsom sancti grego-rij. ok huru han loot byggia kirkior, ok huru konungin oc hans män vordho hele, ok huru afgudhin oc thera mönstir nidhir sloghos, Ok huru sancte gregorii var valdir til biscop. Ok af höfdhingiom oc androm som honom folgdho tha han vigdhis

OK tha thässin thingin swa varo giordh. konungin ok hans Vallis män mz honom, ok alt folkit sit- iandis aa iordhinne strödho asko a sit howdh sighiandis alle iämsamt swa som wt af enom mun mz gråtande tarom. O hørra. hälaghe fadhir. hwat ey vil gudh miskimna os äpte swa manga giordha synde. Gregoriœ swaradhe them. Jw. andelica. mast for thy at swa sighir p?"0phetin. han är väl-uilioghir ok miskunsarnbir, tholughir oc mykyt miskunsambir. oc vmbärande vara ondzsko Ok siäluir frälsarin sighir swa mz prophetanom. J hulkom tima syndarin sik vmuändir. han skal lifwa mz lifweno ok äkke döö. Ok swa sighir oc han i lästinne. Jak gläz meer owir en syndara hulkin som gör synda angir än owir nio oc niotio rätuisa som äkke thorfwo vidhir synda angir. Ok the sagdho honom mykyt gråtande O käre hm*a. minz ey vppa the wranglikhet vi giordho/n thik. vtan lär os at vi mattorn värdha hefe. ok gak ey fran os. for thy swa brat. thu gaar fran os. tha mödhoms vi ginstan swa mykyt af diäflomen. at ämuäl vi ätorn vart eghit kðt. Än hälghe rnannin

40 seandis thera hugha redhobona vara at lydha hans' budhom. Af store glädhi grät han. ok sagdhe til thera J thy maghin i vndirstanda vars skapara makt. maktogha vara iåhir rensa af alle synd. oc

gifwa idhz'r äuärdhelikit luff. at han gömde mik helan i brunrienom for idhra helso skuld, ok and-uardhadhe mik atir idh^r helbrygdhan at iak skulle afla idlur gudhi, Ok sancte gre^onws tilbyriadhe at kunnogha them vars hørra ihesu christi dygdh.

vplatandis them huru han skapte himil oc iordh ok al the thing i them äru. Ok huru han skapte första iiiannin af iordhinne oc satte han i paradiis. gifwandis honom til hiälp ewarn hulka han hafdhe skapt af hans rifwe. Ok huru the vordho daradh

af diäflenom. ök huru the wtkördhos af paradis, ok huru sidhan hans afkömd mankönit tok at ökias. sände gudh til thera propheta oc patriarcha. Ok huru ämuäl i sidharsto daghomen han värdogadhis at födhas af iomfrw mario. ok döö oc iordhas oc

atir vpsta af dödha. ok vpfara til himerikis, ok sände sinom känneswenom thän hälgha anda. ok huru the varo skipte kring om världina. at rnz thera prødican skulle fortappadha världin frälsas. Ok tha han hafdhe lyktat sinne talan, löt han

folkit fara. Än konungin ok herrane rädhandis at mödhas af diäflomen skildos änkte vidh hälgha mannin blifwandis när viriprtfssom i vingardhom, oc i bland rörbusca swa som skox diur. Ok ther blef sancte *gregoriw«9 vm fäm dagha ok sextio.

41 ok lärdhe folkit so/tt til hans flykte. at höra gudz

ordh. Ok Sanctus gregoriws sagdhe them Varin redho at byggia mönstir i hulkom hälgha pinta

ioinfrunar skulu hwilas j, at the latin idhir hwilas af diäflanna mödho oc dröuilsorn. ok at the latin idhir atir koma i the skapilse i för varin. For thy at konungin oc mange andre varo ludhne ok hafdho haar ok skapilse swa som vil swin Än the vidhir frestadho at fulcomna thz hälghe inannin hafdhe manat ok sakt. Ok tha sagdhe sancte gregorius til thera. O brödhir för än i görin thz. Gån för hingat til min. ok iak skal kungöra idhir ena rädhelica syn hulka iak saa. For thy i thässe io nattinne. tha i varin thyngde mz hardhora sömpn af fasto ok vaku som i hawin haft. tha vakadhe iak Ok thän tidh iak tok til at thänkia huru häl-ghra iomfrunnar licama skullo läggias. Ok huru var hørra värdhoghadhis idhir kalla til sin. tha vardh bradhelica en röst swa som störste thordyn. Ok hördhe iak rädhelikit liudh swa som stormandis hafs liudh. Ok iak sa himilin ypnan. Ok en man omkring gifnan mz skinande liuse. hulkin som kalladhe mik oc sagdhe. Gregori. Ån tha iak saa hans skapnilse oc hulkin han var. fiöl iak räddir mykyt skäluande nidhir a iordhina. ok han sagdhe mik. stat op oc see vndarlik thing hulkin iak skal tee thik. Ok iak saa op. ok saa iak himilin ypnan. ok vatnin sorn äru owan owir himpnenom varo aatskild. hawandis i mällan sik. swa som en slättastan daal. Ok thädhan af saa iak nidhir fara eet lius. oc mz thy liuseno änglanna härskap. hwar hawandis twa brennande vinga, Ok thz liusit 42 syntis swa som mariz askodhan, Ok swa som solinria solgisla äru opfylta mz sool grandom. swa opfyltis vädhrit mz äriglanna härskapi som kornö mz thy

liüseno af höxsta himlomen ? ok nidhir til iordh-inna. Ok hafdhe i sinom handom en hamar af gul. ok honom folgdhe allir then moghin. Ok tha han kom mit i armenie stadh, slö han iordhina

mz hamarenom. ok iordhin tok al til at iämkas oc värdha slät swa som heedh, Ok när konungx pallacio saa iak eet swaruat kaar af gul. hulkins storlikhet var swa som stort bärgh. ok owir karino saa iak ena högha brännande studh. ok

io owir studhinne eet litit howdh älla knap af sky. ok owan aa eet skinande kors, Jak saa ok swa som thre fötir ther studhir plägha sta vppa* En thottes mik thør vara som Sancta gaiana mz them twem iomfrumen vardh pint. Ok annar var

ther Sancta ripsimia mz threm oc thrätio vardh pint. Än the ena var ther som hulimar varo j. af hulkom the varo först wtdraghna oc bundna ok slaghna. ok the fötrene varo af elle. Ok owir hwan then fotin var sat een studh af skymen, ok

owan a studhomen varo satte knappa, ok owan a knappomen varo sat skinande kors. samansat til liknilse swa som vars hørra kors. ok studhana ok knappane oc korsin varo al liik, An mit i bland them var en studh höghre än alla andra, oc ther

owan en lius knappir. ok owan knappin var sat

eet skinande kors Ok owir the fyra stydhenar ok

knappana ok korsin. varo fyre kainara saman

.o fögdhe hwar til annan. Ok owir alla them var

eet ciborium swa som mönstir giort af gudhi. Ok

owir ciborium varo thässa säx oc thrätio iomfrunar som pintos fore gudz skuld skinandis swa som sool gisla. Än af thera äro kan iak ängaledhis

fulsighia Ok mit wt af karino flöt en vatnkälla vpfyllandis alla markana, ok swa at ther vardh af eet stort haaf Ok i hwariom camarenom var eet altare, oc thør owan a var stoor eldir. ok thør owir varo sat kors hawandis sken swa som stiärno. Ok iak saa otalica mykla geta hiordh. hulka som varo til åsyn alra swartasto. ok tha the hafdho sumit owir thz vatnit vordho the hwit faar. oc bradhelica vardh thera wi giordh swa som skinande gul. ok the

föddo lamb hauande oc the hwita io vllena. Än annat fara kön foro ok owir vatnit. oc the tilfögdho sik them andro faromen. Ok somlikin lambin vordho swartaste vargha. oc sprungo i fara hiordhena oc drapo them. oc wtgutu thera blodh Ok sidhan the varo dräpin op runno them vinga ok flughu oc tilfögdho sik liusins härskapi. Ok ellir gik wt af liuseno oc vpbrände vargh-ana Ok tha iak mykyt vndrande. thätta skodhadhe, tha sagdhe mik thän mannin som kalladhe mik. O thu man. hwi vndrar thu. oc skodhar äkke gudz storlik thing, ok sagdhe. thässin synin thik syntis. är at thu skalt vm hona vndirsta the thing ther korna skula. Ok for thy. öpne himilin tekna at christi miskuraia dör äru ypna. Asikkionna röst teknar miskunninna rägn oc gudz visdoms. At höxste himilin var ypin oc vatnanna sundirskipt-ilse. teknar os frälsan tilgang oc tilfloght til himerikis rike Än i thässom rikom oppinbaradho hälgha iomfrunar väghin i hulkom the thit op-foro. Än liusit oc ängla härskapit som alt opfylte vädhrit. är gudz orclha predican hulkin opfylte alla världina om apostlana Ok thør af är thz som dauid

sighir. Owir alla iordhena wtgik thera röst. ok thera ordh gingo wt til världinna landz ända. Än människionna son hauandis gulharnarin mz hulkom han slö iordhena oc loot hona skälua är gudz sök-ilse. af hulke som six. hulkin som hantera bärghin ok latir them riuka. ok thy sighir apostoliri Grural-ualin kan ängin läggia vtan then som lagdhir är swa som är christus, Än the brewnande studhin är the hälgha kirkia funderadh ok bygd owir

io Christum som är studhinna fötir. Än knappane af skymen tekna hälgha männena. hulke swa som sky vtan alt hindir flygha owir vädhrit til himerikis glädhi, ther af six. sät thin opfarilse swa som sky. korsin tekna kötzsins wtsläkkilse. Än

kamarane som saman varo fögdhe äru kirkionar som vidha äru wtspreda om världina. tho äru the saman fögdha mz tronne ok kärlekenorn. ok äru alla en kirkia. ther af star scrifwat. een är min dwa. een min fulcoinpnadh een är mmna modhir

wtuald. Än ciborium som hafdhe begripit alla

carnarana. teknar himerikis kirkio oc himerikis

mönstir, thätta mönstrit hawir vmfämt alla kirkior.

for thy alla kirkior dragha ther til at the magho

värdha luttakande himerikis mönstre. flodhin som

wtgik af karino tekn ar döpilsinna font. oc atirlösn-imia thwänadh. Än the studhin. thik syntis höghre vara än andra teknar romara kirkio, hulkin som är howdh aat androm kirkiom. Ok then lyuse knappin hawir tekna pafwan. hulkin swa skal vara

owir alla andra biscopa swa som solin lyse owir al annor himiltuftgil. ok liusit som wm kring gik korsit är thäs hälgha anda inblästir. Ok thy opfylte

han apostlanna hiärta i eelz tungo liknilse. ok altarin som varo sat i hwariom kamarenora. äru vare hugha. i hulkom vi skolom offra gudhi lofsins offir Thän store eeldin teknar at vare hugha skulu vara brände af thäs hälgha anda elde. oc rens- adhe af alle synda smitto. Än korsin som varo sat owir altarin tekna at dödhin skal altidh vara i idhrom thankom ok swa skulu the värdha clara som stiärno. Ok getrena farandis owir vatnit. oc vmuända i faar hawande hwita wi. tekna them io som thwaghne värdha i döpilsom. oc af them hwite giordhe oc rensadhe af allom syndom, oc tholke skulu skina i hirnerike som skinande vi swa som gul Än farin hulkin som föddo lambin tekna at döpilsin skulu bliua vm manga tima. Ok lambin som vmuändos i vargha tekna at moot världinna ändelykt ey at enast af androm vtan ämuäl af somlicom prästomen värdha rifwande vargha ok thy six. Mangra manna kärlekir är kolnadhir ok ledhis i villo. Ämuäl vm thz kan värdha, wtualde män. Än the som dräpne vordho af varghomen. 46 ok toko vinga flyghandis til liusins härscap. äru the som i godhom gärningom äru fram halloghe alt til ändelyktinna. ok sidhan skulu the flygha til himerik^ rike. Ok thy är scnfwat. hulkin som thura älla framhallir til ändan, han vardhir heel. Ok eldin som wtgik af liusino oc vpbrände vargh-ana. tekna them som ilt hawa giort vppa gudz hälgha män hulke som skulu ga til äuärdhelikin eld. Än thu fulcowpna sagdhe

ängillin. trolica thz so thu hawir byriat. Ok byg gudz narøpne kirkio i them stadhenom som thik syntis brännandis studhin.

Ofc l&t värdha kirkio thør som iomfrunar vordho pinta. Ok prødica them daghlica for hulkom thu hawir bidhit at alle saman kome swa som i en fulcowlikin man i gudz fullelikhetz matto Ok tha

som ängillin hafdhe thätta sakt. vardh ginstan stor iordh dyn. oc thässin synin syntis ey länger ok thy käre brödhir thakkin gudhi hulkin som värdh-oghadhis idhir sökia, ok vm mik tee idhir helsonna vägh. ok komin ginstan at fulcompna thz gudh

io hawir teet. ok bödh til redha the thing som thorfte-lik varo til bygning. Än somlike mz mykle skyndan oc storom räddogha tilbaro stenana. oc somlike trå. ok annor vidhir thorftelik thing, at gärnirigin skulle fuleowpnas. Än Sanctus gregorii takandis

märke träit af gärningis mannomen wt märkte

hwar läggias skulle grundualin Ok ey at enast

47 män vtan ämuäl quinno aat hyggiandis at ängin

skulle värdha lotlös af thy gudh hafdhe oppinbarat.

tilbaro til kirkionna bygning mykyt thäkkelica al

vidhir thorftelik thing, hwadhan af vordho thre kirkior alra raskast bygda. een. ther som vordho pinta the thre oc thrätio iomfrunar mz Sancta rip-stijmia Ok armar ther Sancta gayana sancte ripsimie fostir modhir vardh pint, Än the thridhia bygdis

när prøssomen. mit i vingardhenom thør the siuka iomfrwn vardh dräpin. Ok ther näär hafdhe för varit thera heembyggilse. Ok the pryddo kirkio-nar mz gul ok sylf oc dyrom stenora ok otalic-om mangom lampom. Ok sidhan bödh hälghe

maranin at göras skulle kistor aff dyro trä som heetir cedrus. at i them skulle läggias hälghra iom-friinnar licamma, hulka the giordho alra skiutast. ok

baro them til sanctum gregorium. Än han sagdhe them. Jdhir lofwas ey at hantera thässa hälgha döma. for thy i ärin kranke i idhrom licammom. alt ther til i vardhin thwaghne i döpilsanna vatne, Ok swa took han ensamin alla kistonar. ok hwarn hälghra iomfrunnar licamma mz sinom sundir-skornom klädhom lagdhe han i sina kistona. Ok signande kistonar mz vars hørra korse, Än konungin ok hans hustru oc alle riddarane oc hm*ane mz thera hustrum oc döttrom, baro for kirkio io dörrena balsamum ok alla handa dyr smörilse at smöria. oc prydhas mz skulle hälgho liçammene. ok silkis klädhe ok ballakind. ok pel väfwin rnz guld oc sylf, oc sat mz dyrom stenom. Ok storan hoop guld oc silf oc mång linnin klädhe. Ok hälghe mannin wtgangandis af kirkionne sa alt thätta 48 vara läkt fore kirkio dörrena, sagdhe them. Jak sagdhe idhir thz. ok sighir iak nu idhir thz at vtan i vardhin rensadhe mz döpilsinna vatne. tha lofwas idhir äkke at framgå til hälghra iomfrunnar licamma. An i skulin vita om än i vardhin döpte, tha takir gudh idhra gafwor. oc skal gifwa idhir siäla oc licamma helso. Ok thätta i hawin hijt borit. gaan ok gömin thz i konungx husom. ther til gudz miskund lätir idhir faa biscop oc prøste. at i lyste af thera kännedom, vari thätta til gudz altara ärnbite oc prydhilse, äpte thy biscopin thz skipa. Än thy vndantakno at konungin taladhe, tha hafdhe han än i änlite handom ok fotom. oc i naghlom oc hare. oc i allom sinom limom swins liknilse. Hulkin framgik til sanctum gregorium. oc badh han mz myklom grät. at han skulle at

enast hela hans händir oc fötir, thør til at han skulle vara ey lotlös af hälgha iomfrunnar thiänist oc gärning. Än tha fiöl sancte gregorii a knä vrnfämnande iomfrunnar skrin, ok badh varn hørra at han skulle atir gifwa konunginom sina helso. Ok ginstan fiollo klöf wana af konungxsins handom oc fotom. Ok tha sagdhe konungin sancto gre-gorio. at han skulle biudha honom hwat han ville at han skulle göra. Än hälghe mannin sagdhe

io honom, tak en spadha oc grafwa i kirkiornen swa stora som skrinen äru til, i hulkom hälgho dom-ane liggia ij.

Ok tha badh konungin sanctum gregorium at han skulle biudha drotningirine ase-chine sinne hustru oc chusaroducte sinne syster 49 at the skullo hiälpa honom i the hälgho gärning-enne, Ok äpte sancti gregorij budhi grof konungin, ok drotningen hans oc systir wtbaro iordhena i sinom mantol skotom. Än sidhan grafwin var giordh for sancte ripsimie skrine. oc fore them threm oc

thrätio androm iomfrumen. Ok sidhan giordha varo grafwana fore skrinom sancte gayane oc thera thwäggia mz hänne pintos. grof ok konungin, fore therre siuko iomfrunna skrine, Ok sidhan vpstegh han. oc vpfoor a eet bärgh som hetir malasim

som liggir fran konungx palacio siu roste, än tho syntis thz af pallacio Ok thädhan bar han a sinom rygge fyra hyrnotta stena lätlika swa som kämpe, hulke stena tho varo swa store oc länge. at ey formatte mange män röra them. han bar oc

thädhan stydhe af cedro som sätias skulle i kirkio dörrena. Ok i sino härbärghe th^r han hafdhe kifwat mz sancte ripsimie löt han byggia ärlica

kirkio af stenom som han hafdhe siäluir tilborit. at thz skulle allom kumioght vara at swa som han hafdhe för varit hälghra kirkio fordaruare oc nidlur thrykkiare. swa skulle han vara thera op-byggiare oc oprättilse. Ok swa som han hafdhe darlica ther giort möte sancte ripsirnie. swa skulle han ther nu wtgiuta gudhi hälgha böne. An sidhan äpte sancti gregorij budhi. bygda varo thre kirk-ior. the första östan til i hulka Sancta ripsimia mz them threm oc thrätio iomfrwm lagdhis ij. Ok io the andra sunnan til i hulka the siuka lagdhis. ok the thridhia västan til i hulke Sancta gayana mz twem iomfrumen hwilas ij. tha löt han sätia owir hwaria ena kirkio clörrena eet kors. at alle 50 the ingingo i mönstrit älla wt. älla the ther fram- foro skullo alle äpte hälgha manzsins budhi a knä falla oc bidhia til thz hälgha kors. Än sancte gregorii löt byggia altara owir hälgha iomfruraiar grafwom ok owir hwart altarit satte han vars hørra kors tekn Ok then stadhin i hulkom honom vardh theed the vndarlica synin omkring bygde han mz höghom mwr Ok giordhe a murenom starka döra. hulka atirlyktos mz iärn länkiom. Ok satte owir murin thäs hälgha kors tekn. at alle the thé?r framforo skullo mz bögdhom knäm tilbidhia alz- uallogħan gudh. Ok i thässe matto skilde han konungin ok sit folk fran diäfla dyrkan, swa at the siälfwiliandis idhnadho sik i börio/M oc fasto oc i almosom oc i androm gudz budhordhom Til hulka sancte gregorii taladhe oc sagdhe. sankin idlu'r alle saman oc fallin a knä rnädh^r mik. ok bidhin

at gudh gif wi idhir atir idhra hee[l]brygdho Ok tha badh Sanctus gregoriws af gudhi mz tarom at han skulle atir gifwa konungenom. oc hans folke sina helso Än vid thässa bönina byriadhe konungin til at skälua. oc wtskuddadhe af sinom licamma flasit ok harit oc tändrena. hulka han hafdhe haft i swina liknilse. ok atirkom i sin skap-ilse som han förra var. Ok vardh hans skin swa som späz barns skin tha thz födhis. ok alle andre

io komo ok atir i sin skapilse. Ok alle spitälske.

halte ok blinde, oc the af diäflom möddos. älla

51 bana soot hafdho älla i hwat handa soot the varo

stadde, fingo alle bötir. tha sancte gregorirø lagdhe

hand sina owir them ok alle i them landzskapom

badhe hele oc siuke skyndadho sik mz store glädhi at ga äpte swa store hälgha rnanzsins frägdh. hulke alle toko vidh gudz ordhom oc sagdho. Nw saghom vi oc hördhom vidhirkännandis varn skapara, här til hawm vi varit döfwe ok blinde, dyrk-

andis af gudh som äru döf oc dumba oc giordh mz manna hand. Ok hafdho radh mz konungenom oc gingo sidhan at nidhir sia dyane afgudhirsk-onna mönstir. hulka konungin hafdhe hedhrat owir al annor af gudh. At alle skullo vita at mädhan

afgudh varo konungenom leedh oc styg. skulle ensamin gudh alla thinga skapare vara honom oc allo hans

folke i hedh^r oc dyrkan. Ån tha the gingo af stadh kommo the först til eet af gudz rnönstir som hat apollinis i hulko som varo

dröma beskriuilse oc thera swar thz nidhfrbrutu the a grundin ok opbrändo. Än mykyn diäfla skare gik flokkom wt af thy mönstreno Hulke swa

som vnge riddara vämpte mz swärdhorø skiollom oc spiutom. flydho til dyane mönstir. Än tha nidhir var slaghit afgudzsins apollinis mönstir gik konungin ok alt folkit mz sancto gregorio at nidhir-sla dyane mönstir. ok diäflane som thijt hafdho flyt skutu rnote them oc castadho stena, ey swa at the giordho nakan skadha. vtan infördho storan räddogha, swa at somlike the äkke varo stadhughe i tronne bortflydho ey mz litlom dröuilsom. An tha sancte grego?m$ saa thätta. giordhe han kors io 52 möte rnönstrino. ok thz rifnadhe ginstan sundir til grundin oc nidhir fiol. ok eldir vptändis i trä-uärkit ok rökin thør wt af gangandis vpfylte vädhrit. Ok bortälte thädhan alt diäwlskapit mz storo thuti oc grät sighiandis swa at alle hördho. Ve är os. ve är os. for thy vi maghom äkke längir byggia i bland folk i thässom landomen fore nampne ihesu christi oc marie. flym thy wt i biärgha skrybbor vm än vi vardhom th^r frälste, for thy ängaledhis formaghorn vi möte standa thässa gre- gorij bönom thy at han är allir fullir mz brännande lugha ok brärmir os hardhelica. ok vm hans pralican skal alt armenie land värdha fylt mz lifwandis gudz äro, Än tha konungin ok alt armenie folk sagho diäflana oc hördho them tholkit vidhirga stadhfästos the ä meer ok meer i christi tro. ok toko diäfla mönstranna liggiarida faa. oc gafwo thz mz sancto gregorio fatiko folke, hwar-iom som han hafdhe tharft til. Än thera akra ok vingardha oc thiäriisto män oc quinnor ok alla thera äghur skipadho the til hälghra kirkior thiänist Ok the bygdo ok flere kirkior Vtan fore thy at

ey fanz prøstir i allo armenie lande vordho the äkke vigdha. Ok konungin oc alt folkit foro vm kring mz sancto gregorio. alla stadha. bya. thorp. oc fäste som varo i arrnenia. oc nidhir brutu al afgudha mönstir. anduardhandis gudz kirkiom alla thera äghor. ok stadhfästo almoghan i gudz troo oc gudhelico lifwärne. Ok ther äpte komo the til

53 afgudhirskonna feste Jouis dottir mönstir. Ok ther giordhe gregoriws kors owir, ok thz fiol gin-stån nidlnr til iordhinna. Ok ämuäl brutu the nidhir a grundin feste iouis sons mönster, ok i swa matto nidhir slogho the al afgudha mönstir som varo i armenie lande offrandis alt thera liggiande faa til hälghra kirkior bygning. Ok konungin som

för hafdhe varit thera hälghra kirkio grymaste hatare oc nidhir thrykkiare, vard h nu ärlicaste gudz tro pmlicare. swa at ey at enast löt han mz sancto gregorio alt armenie folk koma til gudz tro. Vtan ämuäl manga af saracenis ok af andr-

om landzskapom. An sidhan thätta var alt swa giort, konungin teridacirø. oc drotning hans asi-china. oc chusaroducta systir konungxins sandö om alt landit. ok loto saman koma härtogha oc iárla. höfdhinga. ok alla riddarskaps män, ok

manga andra, i stadhe them som arach hetir. hulkin ok callas valerostica. Ok konungin talar swa til thera. O käre vine. i seen at gudh fore värdh-skyllan sancti gregorij. ok hans dygdhe. värdogh-adhis at lysa vars hugx öghon. at vi skollom vita han vara sannan gudh skapara hirnils oc iordhz ok hafs ok alra thera thinga i them äär. Ok swa som i seen, al diäfla mönstir som varo i

varom rikom äru nidhir slaghin. oc til enkte giordh. ok i thera stadha äru nu bygda gudhi kirkior. Nw star enkte

atir annat, vtan at vi väliom os til biscop varn helara gregorium. vin 54 hulkin kirkionar maghin vighias ok at om the bönir thør värdha, gömas vtan allan skadha vara siäla ok lica//mia. hulkit allom thäktis, gregorius sagdhe. Valin idlur en annan, for thy iak är ey värdoghir til tholkin hedhir. ok ey yrnpningas iak til swa stora byrdhe. An tha the gato ängaledhis JO böght sanctum gregorium vidhir thy at taka. tedhis ängillin konungenom i sömpne hans. ok sagdhe honom. Vakta at i valin ängin annan vtan sanctum gregorium, Ok sagdhe han hälgha mannenorn. ey skalt thu möte sighia at taka biscopsdöme. thy at thz är thik inföght af gudhi, Ok saiicte gregorius sagdhe. Värdhe gudz vili, Ok sidhan hans wt-uälilsa höghtidh var haldin mz store glädhi oc frygdh, wtualde konungin af sinom bäzsto marmorn sextan höfdhinga ok sände them mz sancto gre- gorio til capadociam til stadhin cesaream. thy at ther var tha höxste biscopin Sanctus leonciws, 310 Gregorius af Armenien. §.

Här byrias the siätle bokin. J hänne six af brefwe thy som teridacitøs sände sancto leon-cio. Ok huru Sanctus gregorius vardh vigdln'r til biscop. Ok huru konungin ok aJt hans

s folk vardh cnslnat. Ok af iärleknom ok vndar-licorn thingora som sancte gregorii giordhe sidhan han vardh biscopir, Ok huru han skip-adhe owir alt armenie rike biscopa ok klostir ok al kirkionna vighilse. Ok huru teridaciws

io vardh giordln'r thera hälghra kirkio prøiicare, Ok huru sancle gregorio var i öknenne. ok huru Sanctus arostacis sancti gregorij son vardh giordhir biscopir

55 KOnungin sände nu af stadh gregoriuw. ok mz honom the säxtan höfdhinga til sanctum leoncium. ok bödh them at allom them the motto. Ok i allom landom stadhom. borghom. by om oc thorpom. hwar the framforin. skullo the oppinbarlica kungöra al the ond thing som han hafdhe giordht vppa sanctum gregorium, oc the fornärapda hälgha iomfrunar. Ok hwat pinor han ok hans folk hafdho ther fore fangit oc tholt, ok huru sancte gregonus wtdraghin af bronnenom forlot them thz. oc atir gaf them sina helso. ok bödh them oppinbara al the thing som giordh varo af sancto gregorio. Ok satte konungin sanctum gregorium i en forgyltan vagn. hulkin som drogho hwite mula mykyt faghre. Ok sattos alle the fornämpdo höfdhinga hwar i sin forgylta vagn lödda mz guld ok sylf oc silkisGregorius af Armenien. 6. 311

pellom väfwin mz guld ok sat mz dyrom stenom ok mangom androm dyrom hafwom. Ok foro swa af stadh. An alle the som hördho frägdh sancti gregorij. wtgingo möte honom rnz sang ok storo lofwi. offrandis honom manga gafwor. Ok tha the hördho af höfdhingomen hans gärninga ok dygdhe. thakkadho the gudhi mz storo lofwi. Ok tha the nalkadhos stadhenom Cesarea ok thätta vardh kunn-oghat sancto leoncio. tha wtgik han möte honom mz biscopom ok klärkom ok folkeno af stadhenom io mykyt lankt. Ok dwaldos the om längan tima tha the mottos hwar i annars fampne. Ok kystos opta sin i mällan. Ok sidhan inledde leoncius gregorium i stadhin ärlica rnz myklom sang ok lofwi. Än fornämpdo höfdhingane. J alla biscopa. klärka. oc folkx näruaru som tiier varo. kungior- 56 dho. ok anduardadho sancto leoncio bref the som teridaciws hafdhe honom sänt. ok laso them siälue oppinbarlica. Hulkin swa mykyt hafdho inbära. Höxsta biscope oc främstom i alle hälaghet sinom kära fadhir oc hørra leoncio. ärlicoin cesarie ärchebiscope. sandir teridaci^s. stora armenie konungir helso oc quädhio medh höxsta gudhi. Til idhra hälaghet sändorn vi ärlican fadhz'r oc varn frälsara gregorium. hulkin vi mz sarnhalloghe gudhelikhet, oc enom vilia, ok ämuäl äpte ängla budhi hafwom valt os til fadhor, Ok thy bidhiom vi idlur at i vighin han til biscop at han maghe cnstria os oc alt vart folk. at han maghe ok vighia alla kirkior i varorn landom äru bygda, ok at han skipi klärka oc prøste til thera thiäriist. Ok sändom vi idhir mz honom somlika af bäzsta312 Gregorius af Armenien, ö.

höfdhingiom i varo rike. at the skulu konnugha idhir oc allo idhro folke, hwat ha?^ hawir tholt oc giort. An thässom brefwom swa läsnom beddos armenie höfdhingia liudh af allom moghanom. ok

ropadho mz höghe röst. ok i foresagdha biscopsins leoncij näruaru Åhörande oc flero?^ biscoporn mz honom, oc fore allo folkeno oppinbaradho the alt thz Sanctus gregorii hafdhe tholt oc giort, hulke tha the thz hördho lofwadho gudh mz höxsto

io glädhi, Ok vndradho at sancte gregorirø formatte lifwa oc tholka dygdhe göra äpte swa manga pinor. Ok thy

ropadho the oc sagdho rnz apost-lenow. O gudz rikedoma snille oc visdoms högdh. O huru obegriplike äru hans döma. oc o vppa-57 jr> finnelike äru harøs vägha. for thy hwar kan vita hans vndirstandilse. älla hwa var hans radhgifware. Ok thør äpte kornö alle biscopane saman mz sancto leoncio, oc vigdho sarictum gregorium til ärke biscop. gifwandis för honom al kirkionna vighilse, hwaria äpte thy hänne bordhe. Ok Sanctus leon-cius ok alle biscopane oc mange af hørrorrien. gafwo sancto gregorio oc hørromen af armenia manga dyra gafwor. Ok folgdho them a thera hemfärdh längan vägh af stadhenom, ok sidhan helgadhos the sin i mällan ok mintos opta. gifwandis hwar androm kärleksins kyssilse. Än Sanctus leoncms foor atir mz sino fylghe til cesaream. Ok skyndadhe sik mz sinom a hemfärdh til armeniam. Ok ä hwar Sanctus gregoriws fram foor wtgingo alle at skodha han. ok ropadho alle oc sagdho. O sancte gregorij säl äst thu. thy at fore manga pinor thu hawir tholt äghz'r thu twäfalt

narwpn swa som är martyr oc confessor. Än tha han nalkadhis armenie bärghe vardh honom sakt at ther var eet mönstir skipat enom draka til hedhz'rs. hulkin dräpin vardh af eradio. thz löt han nidhir sia takandis thädhan otalikit mykyt guld oc sylf. thy at thz mönstrit hafdhe varit af konungom oc höfdhingom i them landom i store vyrdhning ok hedh?'r. Ok thy idhkelica komo the thiit mz storo - offre ok gömdo the ther sit gooz swa tryggelica swa som ij sinom fatabwr. Ok i them io stadhenom vilde Sanctus gregorius at opbyggia ena kirkio ok thør inläggia sancti iohanissa bapti-ste hälgho dorna. ok thäs hälgha manzsins sancti antinogeni som pintir vardh for gudz skuld. An tha han ville owir fara flodhina eufraten. ther 58 som litit var vatnit. mulane som bundne varo fore vagnenom blifwo swa hart standande at them kunne ärigin af stadh koma mz slaghom älla styngiorn. Ok tha vardh thz teet sancto gregorio mz gudz ängle at han skulle ther byggia kirkiona. ok i hona läggia hälgho domana the han hafdhe, oc gregorii giordhe som honom bööz. Ok sände sidhan manga af stadh atir til sarria mönstrit, at nidhir bryta thry altara som än hafdho heel blyfwit äpte honom. Ok tha the komo til mönstirsins mura. vordho the swa gabbadhe. ok blinde giordhe af diäflomen som innan til varo. at the ängaledhis vppafunno ingång i mönstrit at nidlur bryta altarin. Vtan atirkomo oc kungiordho thätta sancto gregorio. An han viste thz för än the kornö hon- om thz sighia. Ok tha wträkte gregorius hand sina. oc giordhe kors mette altaromen ok sagdhe.

O Iwra ihesu christe. thin ängil nidhir slae them. ok ginstan fiollo the nidhir til iordhinna ok al-stingx sundir brutus. thy at stort vädher kom bläsande, ok nidhir slö them swa. at ey at enast at ey syntis hwar the hafdho standit, vtan ämuäl stenane bort fördhos af thy vädhreno. fran them stadhenom mykyt lankt. Ok i thy nidhir falleno blifwo the dödhe som inne varo ok offradho diä-flomen oc afgudhorø som thør varo. ok swa for- foros the at ey atirfandz eet been af them. Än somlike the i vantro varo. tha the thätta sagho. sagdho the. O hälghe fadhir. ey är annar gudh
59 til, vtan thän thu prødicar. Ok i them stadhenom loot sancte gregorius byggia kirkio, oc thätta är the han först vigdhe. ok dwaldis ther vm tiughu dagha, oc vigdhe ther prøste ok thør bygde han fundkaar. oc döpte thør mera än hundradha thusand. oc niotio t husand folk. ok sagd h e ther mässo. ok hiollo ther höghtidhelica gudz ämbite. ok loot them taka gudz licamma. Ok bödh at hwart åar skulle hallas thera kirkionna höghtidh ok aminnilse mz

störste gudhelikhet, for thy at ther skipadhos först döpilse i them landom. ok ä hwar han framfoor löt han byggia kirkior. oc vigdhe them som bygda varo. ok skipadhe i them prøste ok klärka. ok stadha thør moghin skulle cnstnas i. An tha konungin hörd h e at han monde nalkas oc sköt heem koma. For han mz drotning sinne asichina oc systir hans chusaroducta. ok mz mykloin riddara mogha, möte honom ok kom til stadh then som kallas bangubran. oc bidde han ther vm en manadh. Än tha Sanctus gregorii

ualkadhis stadhenom, fan han konungin oc hustru hans. ok systir mz mangom androm, möta sik vtan stadhin. ok ther dwaldos the länge oc hiollos i fampna. oc fäghnadhe hwar androm mz störste glädhi. Ok sidhan gingo the mz myklé glädhi oc frygdh in ij fornämpda stadhin. ok tha sagdhe han oc kungiordhe them medh hwat hedhir oc storom gafwom Sanctus leoncirø hafdhe han oc hans följhe vndfangit. Ok fik han konungenorø oc drotningenne oc chusaroducte bref. thz sancto io leonci?A9 hafdhe thöm sänt. ok the hafdho swa mykyt inbära. Teridacio stora armenie konunge. 60 oc drotning hans asichine. ok systir hans chusaroducte. sandir leoncirø owärdogher cesariens^ ärche biscopir. oc vare lydh biscopa. oc alt folkit os är anduardhat helso mz gudhi. Vi tokom idhra är-likhetz bref. oc vndirstodhom mz mykle glädhi hwat i them stodh, at alzualloghir gudh skapare himils oc iordh hawir sökt idhir. oc at han plagh-adhe idhir at i skullin ey värdha fortappadhe i komaskolande värld. Ok at han thwingadhe idhir mz vndarlicom oc ey förra mz os sedhom siukdom älla hördhom. for idhra omannelica oc ohörlica grymelikhet som i giordhin a the hälgho iomfrunar oc a sancto gregorio. Ok thy tilbör idhir andelica glädhias mz os. for thy at han som ängin vil läta forfaras, vtan vil at alle skulu helas, ledde idhir wt af dözsins skugga oc myrkre. for bön skuld oc värdhskyllan sancti gregorij. oc tedhe idhir sanna liusit iornfruwna son lysandis idhir. oc gaf idhir siäla helso ok licamma. Ok ther til at i inaghin faa äuärdhelica sälikhet. tha varin hädhan

i fra siälfwiliandis lydhoghe idhars hälgha fadhirs sancti gregorij budordhom. oc maning, hulkin vi äpte idhre åstundan hawm vight til ärche biscop. Bidhiom oc vi idhan brodhirskap at i minnins a os i idhrom bönorn. An konungin oc alt folkit vordho owir alla matto glädhi af brefwom them vardh sänd af leoncio. ok alra mast af thy at the hördho at sancte gregorii var vigdhir til ärkebiscop. ok at hans kompana honom hafdho 61 io folkt i väghenom. varo ärlica hele. oc heelbrygdho heem kornpne til sit fädhirnis land. An sancte gregoriws aflat ey at lära thom sighiandis. käre brödhir oc syne hörin apostolin som sighir, käro vine sighir han lifwin sosterlica. rätuislica oc rnillelica i thässe världinne bidhandis hälaght hop oc stora gudz oc vars frälsara ihesu christi äro til-quämd. Ok äggiadhe konungin ok flere mz sik at the skullo blifwa om samfasta thrätio dagha i i fasto oc bönom. An tha thänne timin var fulcownadhzr korn sancte gregoriws mz konungenow oc drotnif^ginne oc chusaroducta. oc allo folkeno til flodhinna eufratem ok i the flodhinne döpte han them i na?^pn fadhirs oc sons oc thäs hälgha anda. Ok tha giordhis thør stort iärtekne i thy at flodhin stodh oc drogh vatnit op a badha sidh-onar. oc kunne äkke flyta. Ok sancte gregorii stodh oprättir owir vatrieno mz thörrom fö torn. swa som han stodhe vppa iordhinne. Ok tha han döpte vardh rnykyn lygn eldir. oc syntis owir vatrieno en brännande stydh. oc owan owir studli-ena syntis vars Iwra kors wtgifwandis af sik sken mykyt laright som sool. Ok tha the hafdho

seet thässin storo vndirlico thingin. brunno the ä meer oc meer i gudz kärlek Ok vordho döpte hundradho oc fämtio thusand män vtan barn oc quinno. Ok fördhos i hwit klädhe, ok mz vax liusom oc lampom. mz sang oc store glädhi komo the sidhan atir in ij stadhin mz sinom fadhz'r gregorio. Ok sancte gregorii sagdhe ther mässo. ok löt konungin oc drotningena oc chusaroductam. ok alla andra taka gudz licamma, Ok blef ther siu dagha, ok i them daghom crøtnadhe han io meer än fyra hundradha - sinnorn tio thusand män. Än tha thätta var alt

fulcompnat vigdhe Sanctus gregorii ther manga kirkior. ok skipadhe til thera thiänist klärka ok prøste, ok koomngin lagdhe til thera mykyt gooz, akra oc andra äghor Ok foor sidhan thädhan oc vmkring gik alt armenie rike. oc opfylte thz mz kirkiom oc klostrom. skipandis ij them klärka oc prøste. ok konungin lagdhe gooz til thera oc begafwadhe them hwar-iom som hwariom höfdhe. Ok skipadhe oc mast- ära i hwarie kirkio som känna skullo smarn barnom af första bokstaff oc ther til the vordho fullelica lärdhe, Ok vigdhe Sanctus gregorii^ tio biscopa. at hwar thera skulle förestå sino landino i armenia. Ån then förste hat albini^, then andre euchaKs. thridhi bassitö. fiärdhe moyses. fätnte eusebius. siätte iohannes. Siunde agapii^. Åttonde artis. Nionde arsotis. tionde anthiochws. Ok thässe hafdho alle för varit afgudha pr^ste. Än i kori-uwgxins palacio satte han albinum. at alle skullo tro at konungin var sandir cn'stin man. Ok vp-fylte them mz gudz ordha kännedom, ok bödh

them at the skullo vara idhkelica stadhughe i gudz budhordhom. Än alle mz enne röst mz konungenom oc drotningenne oc chusaroducta swar-adho oc sagdho. Jdhre helsamlike maning vndir- läggiom vi siälfuiliandis vara halsa. Ok thør äpte kom sancto gregorio i hugh at han ville äpte eptedöme prøphetans helye oc sancti Johannis bapti-
63 ste. forlata världinna lösta oc smikran ok folkx tillaat at han skulle ey smittas af them, wtualde io han nakra renlifwis munka. ok gik mz them i öknena. ok tholdo ther hart lifwärne. hawandis til mat skox yrtir. ok til dryk kält vatn. Ok varo idhkelike i fasto oc vaku oc bönom. Än nakat ther äpte gik han nidhir at sökia konungin oc drotningena oc chusaroductam. oc hans folk. man-andis them at the skullo stadhelica frarnhalda i gudz budhordhom. Ok tha ropadhe konungin til hans mz myklorn graat oc sagdhe oc alt folkit. O hälghe fadh^r. forlat os ey. vi ey kunnom älla gitom lifwat vtan thik. for thy thin talan är os sötarin än honagh. oc owir gaar allan sötan smak. Ok han ville ey höra them. vtan atirgik til thera som han hafdhe förlåtit i ökninne. ok sagdhe them. käre brödhir ok syni ey skulin i dröuas at idhart köt variskas af vaku ok fasto älla bönom sighiaflde mz apostlenom. tha iak är siukir tha är iak maktoghir oc starkir. Ok om til höre at äras. tha skal iak glädhias oc äras i minom siuk-dom at i mik skuli byggia gudz dygdh. For thy godhe cn'stne män glädhias tha the värdha siuke. ok thy at tha the rädhas dödhin kumio [the] äkke hindras af diäfwlsins frestilsom. ok tha the äru

helbrygdho falla the i mång diäfla frestilse. Ok Sanctus gregoriws skipadhe oc vigdhe när fyra huridradha biscopa. vndan taknom them førnämpdo tio biscopom som för sagdhis. at hwar thera skulle forestanda sinom stadhenom i armenia. Ok thän- tidh konungin ok alt armenia var ey i litle sorgh. af hälgha Iwrans bortouaru. vardh them sakt. at sancto gregorio varo twe syne, hulka han hafdhe 64 aflat i sinom vngdorn tha han var i grecia. Ok thän förste thera kalladhis vrchanus. hulkin for io bäzsta lärdom skuld som han hafdhe numit af sinom vngdom. kom han til prøsta vixle Ok thän andre hat arostacis aat nampne. ok han först af sins vngdoms alre forsmadhe världinna käte. ok vardh giordlur ärmete. ok bygde a öknom bärghom. Ok loot sik nöghia aat eno enfallogho klädhe, ok hafdhe sik til maat yrtir som ther växsto. ok kält vatn var hans drykkir. Ok hans säng var bar iordhin ther hon var stenoghast. Ok hafdhe sik vndir gifwit mykle vaku. f äst o ok bönom. Ok opta stodh han oppa sinom fotom vprättir vakin alla nattina. oc las ok sang gudz loft' mz myklom graat ok sokkan. Han hafdhe ok mz sik kompana som han kände göra tholkit sama. Än teridacirø. th^r til at the skullo ärlica koma til hans. sände han til thera thre höfdhinga swa som var. ati armenie höfdhing. ok assatin höfdhing i stora landeno sili-don. ok datan, konungx fortalara ok tolk. Thässe foro in til capadociam til stadhin cesaream. oc

funno ärlica prøstin vrcanum. Än sanctum arosta- cem funno the i ökninne. hulkin ängaledhis vilde koma mz them til konungin. Än cnstna mannaS20 Gregorius af Armenien, (j.

moghin som mz hyfdhingornen hafdho kornit til hans. sagdho honom, bätra är at hela manga mz thik. An här hela thik ensainin. Ok tha lydde han them. oc gik mz höfdhingomen til konungsins. An tha konungin saa them vpfyltis han mz mykle 65 glädhi, ok leedde them til sanctum gregorium som var i öknenne a eno børghe som hetir manarach. thz liggir när danalicon lande Ok tha sancte gregorii saa them. tok han them i sin fampn oc af

io store glädhi grät han. thy at han saa them haua got lifwärne. An tha sagdhe konungin til sanctum gregormm for thy at thu vilt hällir blifwa i ökn-eraie oc thär byggia än vara mz os. thy bidhiom vi thina fadhMikhet at thu skipa ok vigh os

sanctum arostacern thin son til biscof). hulkin i thin stadh maghe blifwa mz os at känna os ok lära. For thy han syntis owirga sin fadlm* i sidhom ok visdom oc sniälle talan. Ok han lydde thera bön oc vigdhe han. oc anduardhadhe them han,

äpte thy som scn'fwat är. for thina fadhra äru thik födde syni them skalt thu skipa höfdhinga owir alt landit. J allom släktom skulu the värdha amirmoghe thit nampn. for thy at Sanctus arostacis mintis altidh a sins fadhirs gäfninga sancti

gregorij äptéfylghiande honom i lifwärne ok gär-ningom. Än sancte arostacis. gik o in kring alt ar-menie rike ok sökte kirkior oc stadhfäste folkit i gudz budhordhom. ok at the skullo haua sik ärlica i them kännedom hans fadhir them känt hafdhe.

hulkin ey mindra än hans fadhsr af allom älsk-adhis oc hedhradhis. An konungin var idhkelikin i graat oc fasto oc vaku ok bönom. ok idhnadheGregorius af Armenien. 7. 321

sik i almosom. oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Här byrias siwnda bokin i hulke six huru konungin teridacms ok Sanctus gregoriws sökto room at see apostlanna hälghodoma, ok then 66 godha cn'stna kesarari Constantin um. Ok af hedhzr them giordhis af constantino oc pafwa-nom etisebio. Ok huru the komo atir heem til armeniam Ok af thy almännelico radheno oc klärka samquämd som kesarin giordhe i io stadhenom som hetir nicena ok huru ther skipadhis kirkionna rältir ok hänna lagh. Ok huru Sanctus arostacis fördhe thädhan ok heem til armeniam scnfwat i storom bokom thän stadhgan ther giordhis. Ok af dödh sancti gregorij. Ok huru ärlica konungin teridaciws styrdhe sidhan sino rike

J Them sama tirnanom som thätta hände i armenia tha styrdhe kesara domino i room then maktoghe oc ärlike kesarin Constantins som döptir vardh ok m'stnadtwr af sancto siluestro. Af hulkom teridaciws hafdhe hört at han var alra cnstelicastir man. ok af alra grymasta gudz vina hatara. var giordh^r millaste prädicare. Ok at han hafdhe nidhirslaghit al afgudh oc afgudha dyrkan som dyoclecianws oc maximiaims ok rnarciariws. oc lici-uius ok maxcencitøs the ondo kesarane hafdho vp-sat til mankönsins fordäruilse Ok i thera stadh

Gregorius af Armenien 21 Gregorius af Armenien. 7. 321

sik i almosom. oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Här byrias siwnda bokin i hulke six huru konungin teridacms ok Sanctus gregoriws sökto room at see apostlanna hälghodoma, ok then 66 godha cn'stna kesarari Constantin um. Ok af hedhzr them giordhis af constantino oc pafwa-nom etisebio. Ok huru the komo atir heem til armeniam Ok af thy almännelico radheno oc klärka samquämd som kesarin giordhe i io stadhenom som hetir nicena ok huru ther skipadhis kirkionna rältir ok hänna lagh. Ok huru Sanctus arostacis fördhe thädhan ok heem til armeniam scnfwat i storom bokom thän stadhgan ther giordhis. Ok af dödh sancti gregorij. Ok huru ärlica konungin teridaciws styrdhe sidhan sino rike

J Them sama tirnanom som thätta hände i armenia tha styrdhe kesara domino i room then maktoghe oc ärlike kesarin Constantins som döptir vardh ok m'stnadtwr af sancto siluestro. Af hulkom teridaciws hafdhe hört at han var alra cnstelicastir man. ok af alra grymasta gudz vina hatara. var giordh^r millaste prädicare. Ok at han

hafdhe nidhirslaghit al afgudh oc afgudha dyrkan som dyoclecianws oc maximiaims ok rnarciariws. oc liciuius ok maxcencitøs the ondo kesarane hafdho vp-sat til mankönsins fordäruilse Ok i thera stadh

hafdhe han vpbygd hälgha kirkior til manna helso,

Han hördhe oc at then same Constantins gaf

manga gafwor them a Christum trodho ok alle

the äkke trodho a han varo hono?n stygge ok

ledhe. Ok mz thäs hälgha kors baneer hafdhe

han vndirbughit alla barbaros sino valde Hulkin

67 ok thør til at han skulle synas af allom sandir

cn'stin man. bar han i sinne krono som han bar

a sino hofdhe. thäs hälgha kors tekn vmkring sat

io badhe bak oc fore oc a badha sidhor mz dyrom steno??2. An tha teridaciws konungin hördhe alt thätta. vpfyltis han mz store glädhi, thy at christi kännedoms röst hördhis i allom landom. Ok konungin tok radh at gaa ok sökia apostlanna mönstir

i room. oc at see swa ärlikan kesara. ok tok mz sik manga päninga. hawandis i sino fölghe mz sik ärchebiscopin gregorium. ok biscopin arostacem hans son. ok albinu?n biscop. ok höfdhingan af mursie lande, ok höfdingan af siria Ok höfdhingan

af lande thy som hetir masachi. ok grefwari af angelicon aspeth at nampne. Thässe pläghadho af gamble sidhuänio at krona kesaran. ok höfdhingan af nociethara, ok höfdhingan af nisikon ok här-toghan af aristemion. ok sabinenszs höfdhing. ok

höfdhingan af thy lande som hetir pascaperon. oc manga andra mäktogha hm*a. ok siwtio thusand riddara. mz thässom wtgik han af sino fädh^rnis lande ararach af stadhe them som hetir valarsa-pach. Ok foor owir greciam mz store bälle. ok

kom owir hafwit ok landit in til ytaliarø. Än tha thz vardh kungiort ärlica kesaranom constantino. gik han lankt wt af stadhenom möte them. Ok

mz honom pafwin eusebius. oc mange höfdhinga. ok romara riddara Ok toko them mz storom hedh-ir. ok hwar kyste annan, ok gingo sidhan mz mykle glädhi in i stadhin Ok äpte thy som scnfw^ 68 at är. spörin först ok letin himerikis rike, gingo the först til apostlanna mönster offrandis altaromen manga gafwor. Ok thør äpte gingo the til sin härbärghe. hulkin ärlike Constantins hafdhe them hedhirlica reet Ok bödh at them skulle ympninga gifwas til thera hasta, ok alt thz the thorfto maat io oc dryk oc sänga klädhom. Än konungin terida-cms. hoff vp mz höghe röst i pafwans ok kesarans ok alz folksins näruaru. ok sagdhe them alla the plaghor oc ond thing som häri hafdhe giort a sanctum gregorium. ok them hälgho io?nfrumen. Ok huru han ok hans män vordho for thän skuld gripne af diäflenom. oc gingo vafrande som vil diur om märka ok skogha. Ok huru siäluir konungin var ornskiptir i swins liknilse ok huru han atirfik helso badhe til siäl ok licamma ok hans folk mz honom af sancto gregorio wtdraghnom af brunnenom. Ok kimgiordhe ok hwat dygdhzr ok iärtekne gudh hafdhe giort vm sanctum gregorium. Än swa brat keysarin Constantins thätta hördhe. fiöl han ginstan nidhir fore sancti gregorij fötir oc beddis alra ödhmiuklicast välsignilse af honom. Ok vpstodh sidhan, oc i näruaru kormngxs-ins teridacij oc sancti gregorij. ok alra thera omkring stodho kunnoghadhe han. at for thy at han hafdhe hatat gudz hälgha kirkio, vardh han spit- älskir. ok huru han vardh af apostlanna syn som gudh tedhe honom — — —- — — — — —

-------------------[Här fattas ett blad.]-------------------

69 nekandis sinom eghnom sömpn. ok sinom thynn-ingow hwilo. Än Sanctus gregoriws nu mykyt gamal seandis nu vara näär komit til sin dödh.

ok astundande nu sundirlösas oc vara mz christo. kalladhe han til sin biscopin arostacem sin son. ok konungin teridacium. ok hans drotning ok syster. Ok manadhe them at the skullo äkke gaa af gudz budhordhom. ok at the skullo atuaktelica

io haua gömo owir thz folkit them var anduardhat ok vndirgifwit. ok bödh at alt thz han atte skulle gifwas fatiko folke, ok sidhan blef han dödhzr Ok alzuallogh^r gudh took hans siäl til äuärdhelica glädhi, hulkins hälaghasta licamma swepto the ij

them ärlico klädhom som häri var van at haua tha han giordhe gudz ämbite. ok offradhe gudhi fadhore varom h^rra ihesu christo lofsins offir. Ok biscopin Sanctus arostacis mz androm biscopom ok klärkom ok konungenom ok drotriingenne ok

systir konuwgxsins oc rnangom androm iordhadho han i stadhenom valerostica mz inyklom hedhir oc sang ok läsning som ther är til skipat. Ok /smordho han mz dyrorn smörilsom. ok bygdo owir ;hans graf fäglursto kirkio, oc hälghadho hona hans

nampne. Hwar som än til thänna dagh gör gudh for hans skuld manga godhgärninga ok iärtekne. fo,r thy at the af diäflom äru hindradhe. älla spitälske. halte älla blinde äru. älla hwat handa siukdom the haua. An the koma til hans graf

ther han hwilas. tha atirkoma the heelbrygdho

jo hem til siin. tilhiälpande varom h^rra ihesu christo.

hulkom som är hedhir oc ära ä for vtan ända Amen

Än Sanctus Arostacis biscopin styrdhe fridhlica gudz kirkio i sancti gregorij stadh sins fadhzrs. Äptefylghandis hans hälgho sidhom ok lifwärne. Ok konungin teridacms hulkin for thy at han hat-adhe the hälgho kirkio, fanz han i ham ok likn- ilsom swa som swin Än sidhan thy at han vardh gudz kirkio pr^dicare ok hänna väriare. vardh han vppa funnin i sino?'^ skipilsom swa som ängil. Ok äpte sancti gregorij dödh styrdhe han sit folk. ey swa som hardhzr älla grymbir hørra. Vtan swa io som mildir ok siäfwir fadhir. Hulkin ok äpte thätta lifwit fik äuärdhelikit arf mz varom hørra ihesu christo. Hulkin som lifwir oc styre mz gudhi fadhir ok them hälgha anda. Ä for vtan ända AMEN

Anmärkningar.

Sida rad.

13 9 israels rättadt fran iraels af utg. 16> 17 På sidan 89 i handskriften felas några af de sista bokstäfverna i åtskilliga rader, emedan bladets ytterkant är bortskuren; dessa äro tillagda utan vidare anmärkning. 21 24 ordet stoltir är halft utplånadt, men skall vara qvar. (Jfr. 193 15, 196 14, 222 18.)

23 5 tha tillagdt af utg.

— 24 åtta tillagdt af utg.

24 1—26 Här är med sidan 97 i hds. samma

förhållande som nyss med s. 89. Vid ett par ställen äro bokstäfver, som möjligen kunna underkastas tvifvel, satta i ( ).

35 20 i öfuom är u raderadt och ändradt på sista stafven.

41 11 i them är sista stafven utplånad, så att ordet blifvit ändradt till then

45 21 i käte äro de 2 sista bokstäfverna af nyare hand.

46 13 Thz ovisst om thz eller ther, ty sista bokstafv-

en är utplanad.

53 20 skoli är i hds. ändradt till skolle (samtidigt?).

54 19 timanom skrifvet öfver ett utskrapadt ord.

— 31 siällan utskrapadt.

56 17 kom senare tillskrifvet öfver raden.

62 4 i är ändradt i hds. från af som först blifvit

skrifvet. 78 12 i owiruälle har w fyra streck.

— 14 inälue rättadt fran innälue eller imiälueaf utg.

Sida rad.

87 14 andelico rättadt fran ändelico

93 13 of mykyt » » omykyt

103 4 son » » som

116 19 köpinskap » » köpinskat

121 20 rördhis » » rödhis

130 5 af » » a

— 7 wij är med yngre hand skrifvet öfver raden.

132 13 sama synes vara ändradt till sanctum

133 9 vin är i hds. ändradt frän viin

135 21 i Thenna är första bokstafven utskrapad; en

oriktig har förut varit skrifven.

142 4 ingangande har i hds. bokstäfverna gån för

mycket.

146 16 israels rättadt från iraels af utg.

150 16 ther läst sa i stället för thz

155 20 härskapino rättadt fran häskapino af utg.

165 24 thik tillskrifvet öfver raden; något yngre.

168 18 På de två tha är något skrapadt, liksom man

velat ändra dem till the

172 9 sanna rättadt från sama af utg. (Dylikt fel

i de 2 andra handskrifterna.)

177 2 rasklica är nästan utplånadt.

178 28 nar han är dubbelt skrifvet. 182 27 oc ryghelike är dubbelt skrifvet. 186 4 dröuilsin rättadt från dröluilsin 194 9 sool atirhiolt är dubbelt skrifvet. 198 5 israels rättadt från iraels af utg.

— 9 quiidha är i hds. ändradt till qumna 206 10 när tillskrifvet utom raden.

— 25 det andra at ovisst om oc eller at 215 13 thijt är nästan utplånadt.

Sida rad.

217 22 / hds. fortlöper kap. 70 omedelbart med kap. 69, och är endast utmärkt genom en något större begynnelse'bokstaf. 228 9 det första the kan äfven läsas tha 232 25 tala är i hds. rättadt från gaar 236 14 fafängom rättadt från fanfängom af utg. 245 6 far är i hds. skrifvet faar men det ena a

är borttaget genom en punkt inunder. 249 13 förstas är (af annan hand?) tillskrifvet öfver raden

252 19 ey (nästan utplånadt) är skrifvet öfver raden.

253 6 alt år til hälften utplånadt.

270 22 framför sik är med nyare hand tillagdt för

274 25 anda tillagdt af utg.

275 25 een med yngre hand tillagdt i hds. framför

mandråpare

276 28 I st. för sagdhe konungin har först stått:

fiöl a konungin oc sagdhe

277 6 skal han är i hds., af yngre hand och orikt-

igt, ändradt till han skal 288 15 / st. för köko har först stått högho

— 29 I st. för drapus tyckes först ha stått dräpas

som blifvit ändradt genom skrapning. 303 13 Med ny hand är i hds. tillsatt ett s i balla-

kind så att det oriktigt kan läsas ballaskind 316 6 glädhi är i hds. ändradt till gladh

— 17 framför konungin har först stått til men

blifvit utskrapadt.

318 25 af är i hds. tillskrifvet öfver ett i som således skall utgå.

— 31 det andra the är tillagdt af utg.

320 13 thär i hds. ändradt frän här.

321 11 nicena rättadt från vicena af utg.

Prof af ett, i lektier f or Wadstena-nunnorna indeladt utdrag (Kap. 6, 7, 58—81, 90—93) af Bonaventuras Betraktelser. Efter en Kongl. Biblioteket tillhörig pergament-handskrift från år 1502, med gammalt märke A 3.

(Kap. 63.) Sanctus bonauentura sighir aff wars herra pino BI. j

Nw mädhan wi skolom tala aff wars hørra ihesu christi pino, tha skal thøn som astwndha at äras j wars hørra pino oc korse, hona jdhkelika tänkia, Thy at om wars herra pino oc thz som j h^nne giordhes, skadhas jn-nerlika mz alle hwxsins atwakt omwändhes människian oc ledhes til enna nyghia fwlkomlikhet, Thy at thøn som hona skadhar granleka aff Wärtans grwndh oc allom jnälwanna krafftom, möte farlöst mång the ting io aff hwilkom människia^ far nya warkwnnan, nyian kärlek, nyian hwgnad oc en nyian fulkommen stadh-ugan sötma ther hona wisselika sikra gör aff äronne H Nw tho at iak är folotter oc starnber j ordhomen, tha tror iak at th^r til at människian matte komma til swa stora fulkomlikhet atte hon forlata alla ythra syslonar oc tith sätia alla hogxens krafft mz hiärtans wakande öghom &c [15 tryckta rader äro utelemnade i hds.] Oc maa man wäl sighia at ey at enast torff man wndhra oc storleka warkunna wars hm*a pinlike oc

dö[d]helike korsfästan wtan än ämwäl thz som hände för korsfästilsen, hwat är thz at tänkia at hørra[n] thør aldra tinga gudh oc skapare är war fran them tim-anom han war fangadhør, oc alt til siätta thiman a daghenom j

hwilkom han korsfästes j idhkelike Stridh, j storom wärkiom, obrygdilsom gabbilsom oc flängiom oc gaffs honom ey j swa store Stridh minsta stwndh til hwilo,

Th^ta skal läsas fran bordhe a pa[im] sönedagh io om qwä[llenj [skrifvet i kanten]

Hör nw oc skadha hwilken stridhen war, somleke gripw hand a honom oc somlike bwndho han, en flöghtfr oc annar skriar, en skiwflWr oc annar rykker en hädhør oc annar spottar, en dragh^r athør oc

annar fram, En spor han oc annar ledhe fram mothe honom fals witne, en lywgh<?r oc annar wit-nar, Somlike röia honom oc somlike bära them fals witne, en höl om öghonen hans, Somlike slaa han j anletet oc somlike pwsta han widh kinbenen,

Somlike rykkia han til stwdhenna, oc somlike föra han w klädhomen, Somlike slaa han widh han ledhes, oc somlike skriia oc ropa, en taker han aat sik til at tröttelika mod ha han, Oc annar bindher han widh stodhena, somlike spiärna han mz fotomen oc somlike

flänghia han mz gislomen Somlike föra han j pwrpura klädhe, honom til smälek oc somlike satia honom tornkronona a hwffiidet, en far honom röna j handena oc annar fathar hona athør aff rätte gäld, oc slåar hans tornkronada huffwd, somlike hadweta honom

mz knäfallom, oc somlike wräka honom spottet j än-

letet, ledhes sidhan athør oc fram, försmas oc wräkx^ skiwffs oc wändhes hut oc thiit swa som en dåre, oc swa som thän thør giffwit haffw^1 wäriona oc enkte tör mothe taka som röware oc omildaste råns man, Nw til annam oc nw til caypharn, Nw til pilatum oc nw til herodem, oc sidhan än athør til pylatum, oc thør wrokx han oc drogx badhe jn oc wt, Tykker tik ey thø/ta wara hardasta beskasta oc mäktogasta Stridh, Bidha tha än litet oc thu skalt faa see än härdare, The omildhe höffdinghane oc pharisei wnghe io oc gamble, Oc mång tusand folk standha trättelika mothe honom ropa oc bidhia korsfästa han, korsit som han korsfestes oppa lägx oppa axlana hans, som nw waro brotna oc slitna alla ofärdogha, Thør Iwpu the sa?nman. ä hwar the waro staddhe, swa wäl wt- ländinghane som borgharene, swa wäl the som man hiölt för godha män som the fulasto ribballane, ey til at warkwnna honom wtan til at gabba oc hädha han, Angin är then som han kännir, wtan alle mödha han, oc kasta han mz träk oc alle orenlikhet, Oc thän tidh han bar sin smälek hadhuetis honom, oc wardh them til ordhqwädhe, Mot honom skälto the som i porthomen satho, oc the som winet drwkko, swngo oc giordho sik om han wisor, swa skiwffs han oc ältis, swa drax han oc köris, oc swa modhir oc flängdhør oc aldhør sarghader, oc alt j thz ytersta mättadh^r aff obrygdilsom, hwazske gaffs honom hwila ällar roo, oc näplika andharwrnet til tas han kom tha til kal-warie locum som är then orenaste oc aldra wärst loktande stadhen, Oc alt thetta giordho the mz gäldh oc ryghelike brädhe Än j them stadhenom ändhas oc huilas stridhen, aff huilko nw skal sighias, Än

huat huilo mon thøfta wara, män thu seer wäl, hwat hardha oc langa Stridh han tolde fran inidhio nat, oc alt til säxt tima, korsfästilsen, oc wndanna wørker oc Wärtans sorgh ärw än hwassaren, än stridhen

Oc see sidhan hwilken huilan är, sannelika tha gik watnet jn til hans siäl, oc manghe hwnda rädhelike oc grymme kringo?n gaffwo han, oc honörn belagdho wärst wilioga manna radh, oc hwästo badhe handhar oc tändhør möte hono?^, som hwassasta swärdh Aff

io tässo som nw är sakt, tykkes wndhør enne summo ändat wara aff wars hørra pino thz som giordhes j trem tidhomen, som är ottesangx tidhinne prims oc ters oc alt til säxtam, Än ey skal swa wara, thy at swa stor oc bithørlik wars hørra ihesu pina skal ey

swa lättelika trakteras H Tu autem

Skiljaktigheter och olika läsarter efter samma handskrift.

Sida

160 r. 4 lazari dödh oc för hans opresilse skuld,

som han opreste aff dödha i stället för lazari vpresilse

— r. 6 frestas för frätas; Il' Tha stadhfästo; 13 aldra wärste; 15 är thøfta; 16 ällar hwat; 18 än tha; 28 oc för bort; 32 sith radh oc ondzsko

161 r. 2 ey wisto sik; 11 Kap. 59 fortlöper med ö8

utan a/brott; 12 nytiar; 17 bequämom

162 r. 29, 30 warffru i st. för varon frw

163 r. 15, 16 talado sin i mällan; 30 swa utelemnade

huat huilo mon thøfta wara, män thu seer wäl, hwat hardha oc langa Stridh han tolde fran inidhio nat, oc alt til säxt tima, korsfästilsen, oc wndanna wørker oc Wärtans sorgh ärw än hwassaren, än stridhen

Oc see sidhan hwilken huilan är, sannelika tha gik watnet jn til hans siäl, oc manghe hwnda rädhelike oc grymme kringo?n gaffwo han, oc honörn belagdho wärst wilioga manna radh, oc hwästo badhe handhar oc tändhør möte hono?^, som hwassasta swärdh Aff

io tässo som nw är sakt, tykkes wndhør enne summo ändat wara aff wars hørra pino thz som giordhes j trem tidhomen, som är ottesangx tidhinne prims oc ters oc alt til säxtam, Än ey skal swa wara, thy at swa stor oc bithørlik wars hørra ihesu pina skal ey

swa lättelika trakteras H Tu autem

Skiljaktigheter och olika läsarter efter samma handskrift.

Sida

160 r. 4 lazari dödh oc för hans opresilse skuld,

som han opreste aff dödha i stället för lazari vpresilse

— r. 6 frestas för frätas; Il' Tha stadhfästo; 13 aldra wärste; 15 är thøfta; 16 ällar hwat; 18 än tha; 28 oc för bort; 32 sith radh oc ondzsko

161 r. 2 ey wisto sik; 11 Kap. 59 fortlöper med ö8

utan a/brott; 12 nytiar; 17 bequämom

162 r. 29, 30 warffru i st. för varon frw

163 r. 15, 16 talado sin i mällan; 30 swa utelemnade

Sida

164 Kap. 60 har of v er skrif t en: Thørta skal läsas til

bordz om palm sönedagh örn qwällen; r. 10 til honom utelemnade

165 r. 3 ödhrniuklica utelemnade l tho at för thot

166 r. 5 sighir för talar; 24 thy för ey

167 r. 7 ödhmywklika; 9 Kap. 61 fortgår med 60

utan mellanrum och öfverskrift; 26 sin j mällan.

168 r. l skalt thw ok utelemnadt; 18 the f or tha, på

båda ställena; 21 tassen thin ordh; 22 förese nw mik; 25 honom för han

169 r. 16 aldrig; 21 torsdaxkwällen; 31 skuldo aff

honom fulkomnas

170 r. 11, 12 sacram^t för sacramenti skipilse; 31

oc sagdhe för sighiande

171 r. 7, 8 kärleken th^r han til wara helso haffdhe

172 r. 9 samma/ör sanna (likasom hufvudcodex och Dan-

s'kan); 24 hwast utelemn. 27 nw väl utelemnadt.

173 r. l haa för hwa; 9—32 Än thu — kärlek

utelemnadt.

174 r. 17 ohöwelik för ohöuelikit thing; 25 sitiand-

om utelemnadt.

175 r. 6 obegriplikit utelemn.; 21—28 Ok mz — födho

utelemnadt.

176 r. 27—32 ther kulum utelemnadt.

177 r. 9 oc värdogha storlek utelemn.; 24, 25 ok

mykyt — lästinne utelemn.; 28, 29 sighiande — budhordh utelemnadt.

178 r. 1? 2 at koma skulu utelemnadt; 26, 27 swa

stor vyrdhilse utelemn.; ok forakt utelemn.; 28 —31 Skodha — lioflek utelemnadt.

179 r. 5 thera för idhur; 6 enkannelica utelemn.;334 Läsarter efter handskriften B.

Sida

180—182 Kap. 63 se ofvan

183 r. 18, 19 Thøita skal läsas om manedax q wallen

j dymbelwikw de bonauentura i st för Vars — timan

184 r. 9, 10 iämpn—gudh utelemnadt; 13 fadhren

188 r. 13 Kap. 64 är deladt i 2 lektier, af hvil'ka

den senare begynner med Sidhan gik han och har öfversJcriften: Bonauentura aff ottesangx tenkilsowmen

189 r. 30 hälghasta utelemnadt.

191 r. 6 wärdogaste för värdhelicaste; 22, 23 var-

kunna — mödho utlemn.; 25 Om prims tima för Af — tima

192 r. 21 aat för af; 28 ämuäl utelemnadt.

193 r. 28 flängdhes för var flängdir

195 r. 26 Om teerz för Vars — tima

196 r. 7 Vid gita slutar en lektie med Tu autem

En ny börjar med Sidhan och of ver skriften: Thørta skal läsas fran bordh om torsdagx middagen; 21 ömblikaste oc f or ömblike

197 r. 12 sälskapit för sällaskapi

198 r. 9 qwinnor för quiidha; 31 öra för hora

199 r. 2, 3 Thørta skal läsas fran bordh e a langa

fredag [ad] sextam oc nonam/ör Vars — nona; 10 wardh^r om han giorth för vm han vardhir; 12? 13 somlica — andbudh utelemnadt; 21 honom utelemnadt.

201 r. l kropsens för licammans; 4 hwan stadh pino

utelemnadt.

202 r. 9, 10 Ny lektie, med öfverskrift Nonam, börjar:

Vidh korsset waro mz warffruLåsarter efter handskriften B. 33 &

Sida

103 r. 7, 8 i världinne utelemnade

204 r. 4 axla för vägna; 13 ropadhe oc doo; 15,16

thän tidh — ropit utelemnade

205 r. 13 Af rubriken finnes endast: jn vespms; 19

tha för the 207 r. 31 hänne utelemnade

210 r. 2 förfast för offast; 12 likamen; 23 Thetta

skal läsas fran bordhe om middaghen a paska affton ad completorio för Af — tima; 31 tara

211 r. 5 oc aff the för ok the; 7 skodha oc see

för see

212 r. 22 dröghiat för töghiat

214 r. 24 med graffwena, Tu autem slutar en leJctie;

en ny 'börjar 25 Nwth&med öfverskriften: Thørta skal läsas til bordz a paska affton om qwällen

215 r. 26 j wildhen gänga för vi gangom

217 r. 21—23 kapitlen fortlöpa utan afbrott.

218 r. 5 snoppan för snöptan

220 r. 14, 15 ok vm — thöm utelemnade

221 r. 8, 9 Hwru war Iwre ihesus christus oppen-

baradhe sik fförst warffru sinne käraste modhir 224 r. 8 likaman j graffwenne

228 r. 11 oc frögdinna för frögdhelica

229 r. 6 oppenbarade sik för tedhis 231 r. 22 som för tha the

233 r. 5 främsto för fromasto; 21, 22 oc oppenbar-

adhe för at vppinbara

234 r. 13 athé?r för ther

236 r. 31 til hans loff för til lof

238 r. 28 tröste för styrkte

239 r. 26 märit för marø 336 Prof af Bonaventura pä Danska. Kap. 63.

Prof af en Dansk öfversättning efter den Svenska bearbetningen af Bonaventuras Betraktelser. Ur en Kongl. Biblioteket tillhörande pergament-handskrift från början af 1500-talet, med gammalt märke A 31.

(Kap. 63.) Sequitur Aff vors herra ihesu christi pina

Nw mädøn vj skullä tala aff vors hørrä ihesu christi pina tha skal then atstunch's at äras j vors Iwräs

pina och thz som j hennä giordes skodäs iamärlighe mz alla hugsäns atwokt om vändas mennisken och ledes j inärligh fulkommälighiet Thy at thøn som hennä skodär grandlikä aff hiärtens grwndh oc alla inwällä kroppän mötta farlöst manga the thingh

io aff huilkän menniska for ny varkunnän nyan kärlig nyan [söt]ma thør hennä vissälighä sikkra giörä aff äränä Nw än oc togh at iäc är fulottär oc sturam-är j ordh män tha thror jäch at ther til at menniskan matthä komma til so stora fulkommälighiet atte

hun for förlåda alla omsorgh oc ytra sisilonnar oc thit satia alla hugsäns krafft mz hiärtäns vaghende öghen och äy springa til alla mz hugsäns lediä och blink-rända Öghen vthen granlica tomlica stadlica rnz goda vilia thickiä so?n hun vara stadh vida oc thz som

hända j vors herra pina och korsfästälsä som och om thu vasth wakär at waktä at ty som sakta ära aff vors hm*ä ihesu leffnädä tha mana iäc thik at thu skullä härå vara möklä vakärä haffwindä här allen

hughen oc alla krafftänä Thy at härä obenbaräs meest thm ker!5ghétf hans th^r hiärtän var skullä alla ledas bränna Thänk alt thz som nw sighäs aff gusz pine som thu förra van och at thz ma vissälighä thänkkäs so som här sighäs Thy at myn akt är eygh at seghie i alla thissä bokinnä noghet thz som äy pröffwäs antän mz then helghä skrifft hellør oc mz helga mänss kennädom och ma man väl sighä Ath äy alt iänistä thör man vndrä och storlige vth^n en omuel thz som hendär for korsfästilsen huat ära thz at thenkkä at io herren th^r aldhrä tingh gud och skabärä ära var frain them thimanom han var fongädh^r om nattän oc alt til sätta tima pä daghen j huilkän han korsfästäs i önkeligä Stridh j stora värke o brydilsä och flängälsä och gaffs hanom, äy i so stora Stridh mins^thä stwndh til hwila Men hör nw och skodh huilken stridän var han bleff grebän han anom och somblica bonnen En flögh^r och annar skriar än skuär oc anner rykker en hadhtfr oc anner sputtär en drägter attir oc annar fram oc spor han oc andræ ledhår fram möte hanom falska vintnä än liugh^r oc anner vintnär Somblica rögiä hanom oc somä bära hanom oc falsk vintnä en hol om öhenen hans sommä slaan i anlithet och sommä pustar hanom vit hans kennabeen Sommä rocken til stadänä oc somrnä foren til kledomen sommä slån vedär at han ledas och sommä skregä oc robä än talir han aat sik til ath trolica mädhan oc annar binder han vid stödänä Somrnä sperrär mz födernä oc sommä flängärn mz gislernä Somrnä foren i purpurä kledä hanom til smäligh sätianom torn krona pä hoffdit en fak hanom röre ihandhena oc anner fatar hona attar

af rätta giäld oc slåar hans tornkronä hoffuit So"mmä hadhueta han mz knäfall oc sommä wrakä hanom oc sputet i anlidet ledis sidhan attir och fram forsmas oc vrakx skuffs och vendås hiith oc thit som en darä

oc sosom thm ther giffuit haffuer värionä oc inktä thør matta tala som röffuärä och vmislastä ransman nw til annen oc nw til Caypham nw til pilatum oc nw til herodem oc sition än attir til pilatum oc th<?r vrokx han drogs bodä yn och vt thykkär thik äy thz

vara hardästä beskestä oc mektugä Stridh bitha än tho lidät oc thu skalt faa see än hardärä The vmildhä höffdinghä oc pharisei vnga oc gam-lä och mange thu-sindä folk standa trättäligä mötta hanom robä oc bida korsfästena korssät som han korsfestäs appa leghis

appa axlenä hans som nw vara brotnä oc slitna alla vffärdughe Th^r löbä the sarnel ee hwar the vara steddä so väl vtlärininghä som borgernä so väl the som man hiolt for goda men the som fulistä riballänä Äy til varkunnen vthm til ath gabä oc heden An

är then som han kommer vt en alla möda oc kastän mz thräk oc alla vrenlighiet Ok then tid han bär sin smäligh hadu[e]dis hanom oc var them til ordh qwedä Modh ha[n]om skal thu som i porten sadä och the som vintto singä oc giorde sik om han vissa Swo skuffs

han oc ältis Swo drogs han oc ältis oc köris oc so mödir oc fländir oc alla sargidär oc alt i thz ydärstä mättädär

aff obrigdelssomen huatskä gaffs hanom hwila helkr roo ok näppälighä andar til thissä han kam ta til kaluarie locum som är thm vreiiistä och aldra värsthä luktindä steedän och alt thz giordhä the mz gieldh och ryghälighe brädhä Än i then stadhän ändhäs och hwiläs striden Aff hwilka nw skal

sighäs Än huath hwila thz vara Mon thu seer huat hardhä och longhä Stridh han tholdhä fra mynna nath och alt til sextam korsfästilssän hans oc vndaraiä värk-är och Wärtans sorrigh äru een huassär än striden Och see sidhan huilkän huilän är Sannälighä tha gik vantnit in til hans siäll och manghä handa rädälighä och grim kringh gongenne han och belagda värst vilighä manghä radh och huesto bodhä handhar och thungher modh hanom so??? - huassästä swärdh Aff thissä som nw är sagdhä tikkis vndhär enna som andit vara io aff vors Iwrä pina thz som giordhäs i thinnä thirnä som ära ottä sangx thidännä prim och tärtz och alt til sextän Nw ey skal swo vara thy ath so stor och bittärligh vors h<?rrä ihesu christi pina skall ey so lättäligä trakteras Thy skalt thu ladhä op öghänen och skodä hennä granälikär Ok lath thykkiä thik som thu wara när stadh i hans pina Oc alt thänk oc thik ikki ledas vit at thenk thättä som h^rrän leddas ikki ath tholä

Tillägg.

té och sjunde kapitlen af Bonaventuras Betraktelser återfinnas i handskriften B (af år 1502), skiljda från de öfriga kapitlen genom ett mellanrum af 51 blad; de meddelas här såsom till en del ifyllande den stora bristen i början af hufvudcodex.

(Kap. 6.)

, 124 Theäa skal läsas til bordz om jwla apton vm qwällin

Thäntidh jomfrun oc hønna brudhgomme vm gingo daghlica saman, vaxste var Iwra ihesus j modhør-

liffwe, oc [tha] Joseph fan at hon war haflwande. vndradhe han owir alla matto Nw skalt thu atwakta thy här sigx, oc mat thu här mykit faghirt nima Nw om thu vndrar hwi war Iwra ville at hans modhir hafdhe fästeswen. mädhan han ville at hon

io skulle altidh blifiwa jomfru Tha finnom wi at thz war för thriggia handa sak, som var at tha hon vardh hawande skulde hon ey vanfrägdhas Oc at hon skulde nytia manzsins thiänist oc hugnadh, oc at gudz sons fözlo time skulde diäfflenom lönas Än josep skodh-

ade sina fästernöö, eet sin, oc annat sin oc opta. oc dröffdhis storlica oc viste ey hwat han skuldhe thänkia i thässo maleno, tho thänkte han enkte ont vm hona. oc j engho misthänkte han hona oc thänkte at gudhi

var enkte omögelikit. tho likouäl aff manna krank-lighet jäwadhe han thz, oc hänt wara illa See nw människia huru gudh latir sina vini mödhas mz dröfwilse, oc komo j frestilse them til större krono, oc thänkte josep thy widh sik, at han ville lönlica skilia sik widh hona Sannelika maa sighias aff ioseph at hans loff är j ewangelio. huar oc sigx at han war rätuis man Stor dygdh var thz, som huar man maa pröfwa at en ma?z gitir ekke hafft större sörgh oc vidhtfrmödho oc othol, än mistänkia hustruna för hor- io dorn oc vmbär tho daghlica sin örat, Egh gat oc varfru varit vtan dröffuilse. thy at hon pröffwade väl oc fan, at han war dröffdhør oc ther aff dröffdhis oc hon, oc thigde tha ödhmiwklica oc lönte gudz gaffwo. hällir vilde hon wara misthänkt, än vppinbara gudz hemelikin thingh, oc nakot thz aff sik tala. som henne matte thänkias til rosn, älla fåfängt loff. vtan badh gudh at han wärdogadhis vända alt til godho, oc thässin dröfuilsin taka badhe aff sik oc sinom fäste man, Här math thu see hwat dröffwilsom oc vidhir- mödho the haffdo badhin Än gudh foresaa them badhom oc sände sin ängil. hwilkin som sagde ioseph i sömpneno??z, at hans fästemö hafdhe aflat aff them hälga anda, oc badh han gladelica oc diärflica bliffwa quarran när henne, hwar aff wi vndirstandom, at äptir dröfwilse kombir stor hugnadhør om vi kunnom os hafwa oc vara stadughe oc thuloghe j dröfwilsom, thy at war herra lätir komma lungn äptir storm, oc thik thörff enkte iäfwa, at engin dröfwilse lätir han sinom vinom komma vtan the äru them nytlikin Sidhan sporde iosep aff thässe vndirlico afflinginne. hulka varfru honom granlica bewiste Oc swa bleff josep gladelica

quar när sinne fästemö. oc älskade hona meer än möghelikit är sighia aff renom älskogha, oc lät sik trolika värdha om alt thz hønne tharffwadhis, oc varfru lät sik hemelica til hans oc vmbaro gladelika sin fat-

igdom, Än war herra ihesus christus staar inneluktir j modherliffwe nyo manadha vmkringh, oc bidhar tholimodelica skipadhan tima, Warkunna thy människia honom, som värdogadhis hut komma oc sik swa ömblica ödhmiwka Mykit skolom wi åstunda täsda

io dygdhena. oc äldre skolom wi os nakot räkna vara, mädhan allzwalloghør gudh oc äronna h^rra wilde sik swa mykit nidhir böghia Oc för thässa ena godh gärninghena som är at han ville swa länge för vara skuld vara inneluktir, formaghom wi honom äldre fult

göra Än tha likowäl skulom wi th^ta thänkia, oc thakka honom aff allom kärlek, at han wärdogadhis thaka os fran andro folke Oc görom honom thetta litla til hedher, at vi standom innelukta j hans tiänist thy at thz är os vnt aff hans godhlek, oc ey aff

waro?7i forskullilsom. oc erigaledhis haworn wi swa mykit goth forthiänt Oc skal os vara mykit thäkt at han haffwr mz os swa vndirlica giort Ey arom wi jnnelukta os til omaka, älla mykla thwang vtan här arom wi j renliffwis tryglighet wäl bewarat. swa

som j aldra starkasta törne Til hwilken thässa här-inslica wärldina etirblandadha skot, älla stormande haffsins bölghia, kunno ey til ko/nma älla skadha göra wtan wi thz siälff valdom, widhørfrestom thy aff alle makt, innelykkia hughin oc draghom han fran allo/ft

forganglikom thingom til gudz thiänist. hulkom os bör tiäna aff reno hiärta j alle fulcomplighet, Thy at wtan huxsins innelykkilse, dogher kropsens innelykkilse an-

tiggia litit älla enkte, ömka thik oc ofwir wän h#rra ihesum Christum J thy at fran thy at han kom j modhørliff oc alt til dödhin, war han altidh j vidhørmödho oc dröffw-ilsom aff thy at hans fadhør gudh aff himerike, som han aldramäst älskadhe war forlatin aff jordhrikis människiom, för aff gudha dyrkan, oc saa at syndoghe inan wanhedradho han Oc aff the ömko oc varkunnan thør han haffdhe til siälinna, ther skapadha waro äptir honom siälffwom. hulka han saa swa osälika oc swa almänt fördömas, oc thz war honom mere pino än alt io thz han tholde j sinom likarna, thy at ther fore tholde han the hardha pynona See nw oc thänk hwat godho krase här rättis aa. wilt thu känna oc smaka hans sötma tha tugga granlica tu autem

(Kap. 7.)

Tha nio manadha varo framlidhne wth gik bwdhit aff kesarenom at al wärldin skulle scriffwas oc hwar skulle scriffwas j sinom stadh Än nar ioseph wilde fara til bethleem sin stadh hwadhan han war aff föddir, oc han viste at timanom ledh at hans fästernöö skulde födha. thok han hona mz sik Oc swa färdadhis varfru nw annat sin oc möddhe sik längan wägh thy at bethleem är fäm valska milo när iherusalern Nw haffwa the mz sik en oxa oc en åsna oc fara som fatike köpmän, ther faa haffwa falt, Än nar the ko?nma til bethleem fingo the hwarghin härbärghe for thy at the waro fatik, oc mange för samo sak waro ther saman korapne. Warkunna här varefrw oc skodha hona vnga oc klena människio aff fämtan aarom mödda af langhom wägh. oc blyghis vmganga mz folke, leta so hwar hon matte hwila sik, oc fan hwarghin. oc ä

Tillägg. Bonaventura. Kap. 6, 7. 343

tiggia litit älla enkte, ömka thik oc ofwir wän h#rra ihesum Christum J thy at fran thy at han kom j modhørliff oc alt til dödhin, war han altidh j vidhørmödho oc dröffw-ilsom aff thy at hans fadhør gudh aff himerike, som han aldramäst älskadhe war forlatin aff jordhrikis människiom, för aff gudha dyrkan, oc saa at syndoghe inan wanhedradho han Oc aff the ömko oc varkunnan thør han haffdhe til siälinna, ther skapadha waro äptir honom siälffwom. hulka han saa swa osälika oc swa almänt fördömas, oc thz war honom mere pino än alt io thz han tholde j sinom likarna, thy at ther fore tholde han the hardha pynona See nw oc thänk hwat godho krase här rättis aa. wilt thu känna oc smaka hans sötma tha tugga granlica tu autem

(Kap. 7.)

Tha nio manadha varo framlidhne wth gik bwdhit aff kesarenom at al wärldin skulle scriffwas oc hwar skulle

scriffwas j sinom stadh Än nar ioseph wilde fara til bethleem sin stadh hwadhan han war aff föddir, oc han viste at timanom ledh at hans fästernöö skulde födha. thok han hona mz sik Oc swa färdadhis varfru nw annat sin oc möddhe sik längan wägh thy at bethleem är fäm valska milo när iherusalern Nw haffwa the mz sik en oxa oc en åsna oc fara som fatike köpmän, ther faa haffwa falt, Än nar the ko?nma til bethleem fingo the hwarghin härbärghe for thy at the waro fatik, oc mange för samo sak waro ther saman korapne. Warkunna här varefrw oc skodha hona vnga oc klena människio aff fämtan aarom mödda af langhom wägh. oc blyghis vmganga mz folke, leta so hwar hon matte hwila sik, oc fan hwarghin. oc ä

hwar hon kom tha badho hona oc hänna fäste man alle fara wäl Oc vm sidhe dreff them nödh til at bliwa en stadh a gatunne thør som thäkt war owir, hwar böndir som til torghx foro plägadho binda sina åsna

tha som rängde Oc ther giordhe Josep som timbre man war, nakraledhis swa fore th^m at the gato bliffwit ther Thy thänk nw granlika oc vakta wäl aat allo. oc särlika aat thy som varfru teedhe enne männ-iskio Nw tha aat thimanora ledh at iomfrwn skulde

io föda som war vm midhionat a sunnedagheno??^. stodh iomfrun vp oc fiöl a knä, oc ioseph war mykit dröffdh-er. at han gath ey swa wäl tilreeth som höuelikit var Han thok litith aff höö oc lagde framman fore warfru, oc sidhan gik han vppa ena sidho oc wilde

ey wara när iomfrunne thän tima hon födde Oc tha ginstan i samo stundh. war gudz son vtan iomfrwnna liff wtan mödho oc laa framman for henne vppa höno, oc modhorin lutte sik ginstan nidhir oc thok wp han. vmfämpnande han innerlika oc lagdhe han j sit sköt,

oc äptir thy som thän hälge ande hona lärde, strök hon hans wärdogha licama allan vm kringh mz sinne miölk Oc sidhan swepte hon han j the klädhe, som hon haffde the? til reet oc lagde han sidhan wp j iätwna Tha fiöllo oxin oc asnin a knä, läggiande

mwnnana vppa jätwna, oc pysto ginom näsana, swa som thän ther skäl haffdhe at vndirsta at barnet war thwn klät, oc thorffte vidhir mere värma i swa store köld Modhorin badh til han a sinom knäm oc thakk-adhe gudhi fadhør, oc sagde loff wari thik oc ära o

hm*a gudh alzwalloghom fadhør, thy at thu gaff mik thin enga son Jak loffuar thik äwärdelikin gudh, oc bidhør iak til thik lifwandis gudz oc min son, wäl-

komin war thu min gudh, oc min herra, oc min son Joseph kom sidhan in, oc fiöl nidhir a iordhena oc badh til hans a sinom knäm-, oc aff rätte glädhi runno honom aff öghomen tara Oc swa stodh wärldhinna frw, hafwande badhe änlite oc hiärta oc al sin astundilse owir iätw7^ne huar hønna aldra kärista son laa, Nw hawir thu hörth huru hyffdhingen aff himerike var föddir Oc ämuäl hörde thu huru himerikis drotning födde han. oc bäggia vägna findir thu hardasta fatikdomen, thy at the mykit thorffto widh^r thz them io altidh brast, thässa dygdena atirfan var hørra. hon är lästinna finapärla til at hona köpa, skal man al thing sälia. hon är andelica bygninginna förste grundh-ual. til hona forma ekke siälin ko?nma, mz värlzlica tirigha byrdhinne Thz är os stoor blygd oc stor skadhi, at vi hona ey vmfämpnom mz alle makt, mädhan äronna hørra oc himerikis frw gömdhe hona swa granlica Nw sighir bernardœ at nar var hørra föddis, hughnadhe han sith folk. aff thy folkeno sighir pro-phetin dauid, som war man äptir gudz hiärta fatikir man är thik ath^r latin Ther amot sighir war hørra j lästinne aff rike mannenom. vee är idhør j vanom som hafwin här idhan hughnadh, thy at ihesu christi fözlo time hugnar ekke snakkara Ey hugna hans tara them som plägha kalz oc gaman, the fatiko klutane han j sweptis hugna ey skrud klädda Oc stallit älla iätan hughna ey them som gärne synas frome j kirk-ionne, hyrdomen som vakado budhas glädhin, oc them six helarin vara föddir oc fatikom oc the som ärfuodha, An vee idh^r rikom rnannom oc än qwinnom rnz, som hafwin här idhan hugnadh Oc findir thu badhe j son-enom oc än modhorinrie stora ödhmiukt j thässe fözl-

onrie som man kalla iulin? Ey fortykte them vara j stalleno, ey fäät oc hööit, oc al annor ödhmiukt hulka darane miswyrda. thässa dygdhena teedho badhe var li6Tra? oc varfrw j allom thera gärnirøgom. hulka the

giffwa os til testament, vidhørfrestom thy vrnfängna hona af alle akt, thy at vtan hona är ey helsa, oc enga vara

gärninga kunna gudhi thäkkias mz högh-färdhinne Thy at som Sanctus augustiims sighir, högh-färdin giordhe änglana til diäffla, oc ödhmyuktiri

io gör människiona änglornen lika Oc thy som bernardus sighir, vitin thz för visso wäl at han som högfärdogho änglornen enkte sparde. han spar oc ey höghfärdogho människionne thy at han är ey genuärdogher sik siälfwan Oc findir thu j them badhom oc särlica i

varo?n hørra ihesu, ey litla licamans twangh ocplagho. af hulke bernardus sighir, at nar gudz son föddis war j hans valde at vtuälia sik hwat tima han vilde, oc tho thok han fore thz som mödhosamast war, särlika the litla oc fatika modhorena som swa fatik war at

hon haffde näplica klädhin ther hon matte swepa han ij Oc än tho at tharfwin var swa mykin. tho höre iak hwarghin skinnin nämpnas, vtan findir iak wäl at christus ther hwazske kan daras. älla nakon wii swika, vtwalde thz som kötirio war hardhast Oc thy at thz

är os bätra. är os thz gangnlicast fore taka, oc hwa som annat radhtfr älla känne tha flyom han som van rätta forradhara Thy at thetta, är smaswennin th^r propheta ysayas longo för spädde, som kan fly thz onda, oc wtuälia thz godha Thy är kropsins luste

thz onda. oc likamans thwang är thz goda Thy at thz visa barnit gudz fadhørs erige son, wtualde thwangena. oc forsmadhe lustan, gör oc thu samuledhis. tho skäl-

lica. at thu fortakir thik ekke oc gör meer än inaktin tilsighør, Nw tha var hørra var föddir, war ther mykin ängla skare, oc lowadho sin hørra. oc sidhan fore the til hyrdhanna hulke som waro thør när stadde, ena milo vägh. oc budhadho them vars hørra fözlo tima oc sagdho them stadhin. oc foro sidhan wp til himerikis mz sangh oc store glädhi, oc sagdho thør sinom grannorn, huat som tidht var j iordhrike. oc alt himerikis härskap gladdis oc frygdadho sik oc hafdho stora höghtidh Oc tha the haffdho thakkat gudhi fadhør oc han lowat för sin kärlek komo the alle saman, hwar äpte han, swa som thera skipan oc värdhelikhet til sighir j swa matto at tha andre kommo atir. foro andre af stadh at see oc skodha sins gudz änlite, oc badho til hans mz alle wyrdhningh. oc ämuäl badho the til hans modhir, oc lowadho them badhin, mz alra sötasta sangh. hwa hafdhe gitit warit quar j himerike. thän som tholkin thidhinde haffidhe fangit höra. at han hafdhe ey sökt sin Iwra. ther swa ödhmiuklica war staddir j iordhrike, J enghom thera fanz tholkin tryzska, Som Sanctus paulws sighir at nar gudh fadher j hyinerike inledde sin son i värld-ena, badho til han alle gudz ängla Th^ta thykkir mik vara lust at thänkia af änglomen oc är wäl sanno likt Sidhan komo oc hyrdhane oc badho til barnit, oc sagdho hwat the haffdho hörth aff änglomen, oc alt thz som sagdhis gömdhe sniällasta modhorin granlica i sino hiärta, oc hyrdhane gingo thädhan alle glädhi Oc skalt thu människia falla a knä, som thik haffw^r swa länge forsumat. oc bidh til thin gud oc thin h#rra Sidhan bidh oc til modhorinna, oc helsa mz alle vyrdh- ningh gambla karlin sanctum iosep. Sidhan kös barns-ins ihesu fötir liggiande j iätunïie Oc bidh vara frw?

at hon fae fram han älla läthi tik siälfwa taka han Thak sidhan han j fa?ttpnen, oc skodha granlica hans änlite mz alle vyrdningh. wilt thu oc än kyssa han tha städhe?r han tik thz wäl oc lustas diärflika i hon-om Thetta maa thu göra thy at han kom til syndoga män för thera helso, oc vm gik mz them ödhmiuklica oc gaff sik siälfwan them til mat Oc thy aff sinom godhlek lätir han tik fara mz sik äptør thinofn vilia Oc ey seer han til thina dyrffwe, vtan til thin brinn-

ande älskogha Tho skalt thu altidh thetta, göra mz vyrdningh oc räddogha, thy at han är Sanctus sanctorum Sidhan skalt thu faa han atir modhorinne oc göm granlica aat, hurw vislica. oc huru stora vin hon giffwir sik vm at han vpfostra, oc gifwir honom dia.

oc thiänar honom j alla handa matto, oc skalt thu sta oc hiälpa henne j thy thu gitir J thässo skalt thu lustas oc frygdha tik. oc vara altidh hemelica äpte thy bäzsta thu gitir när iomfrwnne oc barneno ihesu, oc skodha altidh hans änlite hulkit änglane astundelica

see. tho som iak sagde, altidh mz vyrdning oc räddogha, at thu ey vardhé?r bort kördh^r Oc skalt thu thänkia at thu äst owärdogh vmganga mz tolko folke, oc skalt thu ämwäl thänkia mz glädhi, huru stoor hög-tidh i dagh är

Thy at j dagh föddis christus ihesus.

oc swa är visselica äwärdelica konunghsins gudz fadh-ers sons fözlo daghør J dagh är sonin os giffwin, oc swennin är os föddir J dagh fram gik kirkionna brudh-gomme, som är hälga manna howodh. aff sino brudha huse J dagh teedhe alra manna fäghørste, sith astunde-

lica änlite J dagh giordhis thz ängla loffwit Gloria in excelsis deo J dagh budhadis manköriino fridhør j iordhrike, som oc six j the sarno cantico J dagh siongirthe hälga kirkia owir alla världina. himpnane äru wordhne honagx flytande. oc änglane swngo j iordhrike J dagh vppinbaradhis först gudz vars frälsara mänzska oc godhwili J dagh badh ma*n* til gudh i syndogha kötzsins liknilse J dagh skedhe the thw vndirlica thingin so*m* ga owir al vndirstandilse. oc ensami*n* troin gitir begripit, som är at gudh föddis oc io*m*frw*n* födde J dagh skeen alra vndra mykelighet, oc alt thz som sakt war aff gudz sons tilquämd. vppinbaradhis nw thy är th*en*ne daghin, mykit stora glädhi oc frygdhinna dagh*e*r

*

Tillägg af

Legenden om Gregorius af Armenien

i fullständigt ehuru något yngre skick. Efter Kongl. Bibliothekets pappershandskrift, från medlet af 1400-talet, med gammalt märke (Antiqvitets-Arkivets) A 39.

[125] **Här sigx aaf thäs helgha herrans pino sancti gregorii af armenia huru han var pinadh*e*r ok hwat vndirlikom thingom gudh giordhe mz hanom Ok hans hystoria biscriwas ok sigx i thessom syw bokom som här fylghia epte Ok byrias thy swa första bokin.**

Thät var j lanzskape the som parthia hät*i*r än man imalarsius at na*m*pne han var valerii son. hwil[k]sins släkt om laanga tima hafdhe wäl ok sälelika j hand gangit. Thy at hans foräldra varo mykit rik i gul ok sylfw*e*r dyru*m* stenu*m* ok ma*n*gom hawm j fä ok booskap j akrom. byorn. thorpu*m*. ok maktoghom stadhu*m*. Thenne sa*m*me forne*m*pde imalarsi*u*s hafdhe three syne mykit ma*n*nelika Thy at hwar th*e*ra hafdhe vndir sik wnnit ok fangit rike. Then förste thera i aldir ok konist maktoghast artabanus at nampne han fik sik riike som p*e*rsia hätir. Then andre som hät chusaron han fik armenie rike Then thridhe pithmarion kalladl*i*r at öknna*m*pne nichidon han took sik masaletana rike. En hwilka ledhis värulzlikin lykka ok sälikhät sik omskipte mz them ok huru the

forforos. thz skal frammär meer kunnoghas Ok thy sigx nu här först aaf huru arthabanus persara konungur miste sith rike Thenna samme arthabanws var ärlikin riddare oc lärdlnr af barndom j spadoms konist ok sniällastir at skodha kornasculande thing j stiärnogangh Thz hände om ena naath epte thy han var van at han vpstodh af sinne siäng oc wtgik at skodha komasculande thing j stiärnanna skïpan Tha vndirstodh 126 han j stiärnomon at vare thz swa at nokur thiänare j them tiinanoin vidhérfrästadhe moote kifwa sinom herra tha rnaatte han sin herra saktelika oc rasklika forwinna oc wt älta af rikeno.En tha han aatir jnkom j sängena kungiordhe han» alwarlika synne hustru alt thz han hafdhe vndirstandith af stiärnanna skipan. Ok j sama huseno laa enlika een jomfru som hat artoducta föd af thes rikis konunga släkt idhkelika närstandandis j thiänist sinne fru drotninginne. Hon hafdhe j älskogha ok vinskap een riddara arthasira aat nampne han var sasani son af hwilkom en kallas folk som hätta sasaniceni. Artasira vaar oc af persa- ra konungga släkt En sidhan thenne fornemde konunggin artabanus hafdhe swa talat mz drotninginne ok henne alt thetta kungiorth sornpnadhe han. ok artoducta joinfrwn som thetta hafdhe hört wtgik lönlika af kamarenom konungxsins, ok kungiordhe ridd- arenom artasira alt thz hon af konunggenom hafdhe hört ok han hafdhe sakt oc äggiadhe han oc styrkte at han sculde mootstridha konunggenom for thy at riikit skulde hans värdha, oc took edh af hanom at naar han finge rikith tha sculde hon värdha drotning hans. än tha thetta var giorth ingik hon aatir lönlika j kamaren, konunggenom oc drotnir^gginne här irikte

aaf witande. oc nydhør laghdhe sik at sofwa. H Artasira

riddaren vardh här af mykit glädhi ok aarfra oc vp-

127 stodh mykit arla örn rnorghonin oc sawmankalladhe

alla howdhzmästarana. höfdhingana oc p^rsara riikis

hørra Ok taladhe sua til therra O maktoghe herra oc sriiälle j seen val thenna wtländingäri artabanus han thwinga os oc nydhzrthrikkir swa som thräla, Lydhins thy aat minom ordhum oc bindin them j idhrom hiärtom oc varom alle jämsarnt eenhughadhe swasom

io inkte rädhandis thy at nu är time j hwilkom vi moghorn afkasta hans threldorns ook af varom halsom oc vara sidhan myklo frälsare än vi hafworn här til varit. Hwilke genstan alla swaradhe hanom mz enne röst oc saghdho vi ärorn alle redhobone at lydha idhro

waalle oc budhe. oc vnde idhro härradöme vara. Än sidhan the hafdho th^ta sakt rädo the storan härskap at stridha moote konungenom artabano. Oc wtsändo twa af sino radhe til hans swa som var zizam oc carina rnaktogha i waal oc herradöme Hwilke swa

taladho til hans. O konungir thu scalt vita at här-skapsmästarene oc pørsara domara. höfdhinghia oc ridd-arskap sända til thik oc sighia at thu skule eygh vilia länger herras owir them swasom thu hafwir här til giorth Älleghis vilia the ey längir thiäna jdhør. eygh

swa at the vilia nokot moottestridha jdh^r Vtan for then sculd at the vilia ekke längir swa skärnme-lika thiäna idh^r hädhanfra som the hawa giort här til 1f än konungin tha han thz hördhe storlika vndrand-is om langa stimd gaf han them ingin swar oc om

sidhe seandis sins rike fordarwilse oc nydhørfal tiltok han at rysta sino hofdhe ok saghdhe them H Fore mikit goth Jak hawir idh^r giort oc maanghura andr-Tillägg. Gregorius af Armenien. 1. 353

um hawri) j thäiikt mik tholik giöra, vtan gaan fram mz 128 idhro radhe oc giörin hwat j formoghin For thy Jak haldh^r for alz inkte idhra samquämd thy at j sculin rasklika se huru Jak skal vmkulsla idhur samswor-likin radh Ok swa skal Jak giöra mz idhør at aldrigh skal nokur annar optare thora giöra forrädhilse mootte sinom h^rra. An nu är idh^r alt thz forlatith som j hawin sakt oc vaktin idh^r at j komin ey aatfr at sighia rnik tholik tidhande. For then skuld än j dyrwins til tholikt optarmär Jak scal biudha hemd io lata giöras owir idh<?r. 11 Ok the genstan wt gingo fraan konungenom oc kungiordhe artasira hwat the hafdho horth. U An artasira loot genstan hänta jom-fruria artoductam oc satte hona mz allom sinom hawom oc boscap vp a eeth mykit starkt fäste Ok reede sik til kiif mz p^rsara oc rnedora höfdinghom oc riddarom inoote konungenum artabano Ok sammo-ledh artabano reede sik til kiif möte hanom hawand-is mz sik folk som hata parthi. oc rnangha aaf per-sarera. En nu framgå the til kiif ok falla a badha sidho rnanghe en miklo flere af herskapi artabani ok swa kyfwadho the optelika näär om eeth åar En at sidharsto tha the kommo til kiif saghdhe artasira til artabanura Jak vndra mykit thina snille at thu thort stridha rnoote mik. älleghis äär ok inkte thin viisdowbir ok konist. älla är thz swa at hon är nok-oth hwi rninnis ekke thu a the ordhin thu saghdhe thinne hustru tha thu hafdhe skodhat stlijärnonnar skypilse. oc thy tiilbör at thu skalt värdha wnnin af inik. Lydh thy mino radhe oc kyfwa ey länger mz 129 mik oc Jak skal giwa thik akra oc bya aaf hwilkom

Gregorius af Ar'menien 23354 Tillägg. Gregorius af Armenien. L

thu moghe ärlika vppe hallas oc lifwa. H En tha konungin arthaban^ hafdhe thetta hört. dröfdhis han storlika j sinom hugh. oc thänkte visselika at drötn-ing hans hafdhe thz giort at opinbaarth hans lön-likin raadh oc sände genstan en then hona skulde dräpa Ok saghdhe konungin til artasiram. eygh är thz höwelik at Jak lifwandis scule afsätias rikeno älla thik thiäna* mädhan Jak är thin hm*a Ok mz store brädhe fiäl han a pørsos oc assyros oc drap manga af them.

io oc gik alt fram til artasiram oc vilde gönom stinga han mz spyute sino. än artasyra gik nokot afsidhis af hans

ögsyn ok thy at han var rnykit konzstogtw'r at skyuta sköt han konungän i brystith j geenwartona oc syndirslät brynnio hans swa at wtgik bak til aat

härdhornmon Ok swa bleef artabarius dödhir. än parthi oc pørses som hafdhe varit mz artabano vndirgingo siäl[fjvilliandis artasire herradöme. Oc arthasira tok them til sin mz gladhom hugh. Ok takar nu til badhe mz them oc sino hirskapi lioflika fryghdhas oc glädh-

as af sälikhät som honom haw^r hänt oforethänkt Ok mynnis oc ämwäl a jättan oc ädh. som han giordhe mz jomfrune artaducta sände gänstan oc loot hona koma til sin. ok satte krono aa howdh henna oc til-scref henne allan sin sighir. H Ok swa thesso änd-

adho skulom vi kunnokt giöra huru chusaron kon-

unggir af stora armenia forgikx. tho skal sighias af

nakrom thirigom för. 1F Än sidhan thetta vardh kun-

130 giort konungenom chusaron huru artasira hafdhe dräpit

hans brodhør artabanum. oc at han nu hafwir p^rsa-

ra rike. oc at parthi vilia häller medh hanom halda en mz sinne släkt. Fiäl chusaron j stora sorgh oc angist. oc mast for thy at han ey swa rast kunne korna at

hemnas sins brodhurs dödh som han vilde, vtan samman sankadhom vtalilikoin rnyklom härskap af sino rike oc af mangom andrum lanzskapum swa som är albana oc limphana silbana oc capistara oc af marghum flerom landom skyndadhe sik til pørsara rike a möte artasira än tha konungäri artasira fik see hans mikla härskap rädis han storlika, oc än tho at han mykit rädis tho for sinna manna skuld gik han til kifs ok tha han vndärstodh at han ey formatte rnotesta took han til at fly. Än chusaron oc hans män fylgdho io epte oc giordhe mykit manfal af folke artasira oc röwadhe sidhan manga stadha oc bya oc thorp i pørsia oc assiria. Oc ladhadho sik mz myklo gul ok sylf oc allom andrum dyrum hawrn Ok foro swa atyr hem til armenia, än tha the komo til stadh som häte va-lerostici bödh chusaron at gifwas sculde til synna aaf-gudha prydhilse oc dyrkan, hwite yxri. oc hwite bukka ok hwite hasta Oc afgudhanna pastorn, oc riddarom som mz hanom hafdhe varit i härfärdhinne gaf han mykla gafwr. oc giordhe for sighir sculd som han hafdhe fangit stora höghtidh oc glädhe. Oc swa giordhe han aarlika om tio åar hafwandis mz sik til hiälp manga af saracenis Oc swa vardh artasira rnoxan 131 til inkte giordhør oc for storum reddogha vardh han allär hughlös. 11 än tha took han til at spyrria radh af sinom maraiom huru han maate frälsas af tilstand-ande vadha oc jättadhe mz storum eedh at vare then nokur som han vilde wttaka af the nödhinne som hanorn tha fore stodh tha vilde han then samma järnlikan sik giöra j sino rike Vtan thy vndan takno at han vilde sik siäluom göma konungxsätith. än til thessa ordha stodh wp en af parthia ärlikin oc mykit

starkir enac aat na?npne af släkt cusaron oc saghdhe til arthasira. om thu vilt thz giöra som thu saghdhe Jak skal än Jak lifwør frälsa thik af thesso. Artasira swaradhe hanom oc saghdhe. örn thu thz giör Jak skal atirfa thik alt thz thu aatte oc thy ne forällir oc thu scalt vara annar näst mik j mino rike. oc thetta stadhfeste han mz storom edh Oc enac svaradhe hanom Jak andwardha thik alla mina släkt, oc Jak mz minom brodhør oc niinom synom oc allom minom

io booskap swa som flyandis af thynne öghsyn. skal ga oc fulkornna thz Jak thik jättadhe oc hälsadhe them alla oc skyndadhe sik sidhan til cusaron. Oc tha konungin cusaron sa han tha vndirstodh han at han vndan flydhe herradöme artasira. owitughir swikx thes

han bar j briste sino. took han enac mz storum hädh-

a'r oc vyrdhning oc giordhe han oc hans brodhir

första oc främsta j sinom gardh oc owir alla giordhe

han theem sik hämelikasta. giwandis them manga

132 gawo oc rika giordhe theem i gul oc sylf oc j andr-

om myklom äghom oc mast fore thy at the liafdho sakt hanom. Thy komom vi til thyn at vi vildorn mz thik taka hämd af artasira hwilkin som drap thin brodh-e'r waan frärida 11 Oc thessorn thingom swa giordhom sarikadhe han mykin här oc gik in j parsia rike oc

röuadhe thz som han hafdhe för giort Än vp a thz sidharsto tha han hafdhe samman sankkat mykin rnogha oc storan härskap thänkiande grundilika for-darua oc nedhør sia alt p^rsara rike An enac rnintis a edh oc jättan som han hafdhe giort mz artasira. oc

othäkkär aat taknum godhgmiingom oc storum hedh-ir sum hanom var giordhir af konungeno?n cusaron oc emwäl glömdom allom skylscap. han rnz sinom

brodlur leedo konimgän j hemelikän stadh swa som viliandis sighia hanom thz lönlikit vare ok hafdho mz sik hwas swärdh hwld vndir sinom kapom ok ther hiuggo the han oc gafwo hanorn banasaar oc slogho han nedbar a jordhena swasom dödhan* Oc stigho sidhan til sinna hasta villiandis vndan fly. än the wrdho gänstan faghne oc dräpne af armenie Vallis mannom. Hwilke sidhan komo atzr til kusaron konungxins oc kunnoghadhe hanom at hans forradhara varo dräpne. Hwilkom konungäri gaat neplika swarath än tho bödh io han them at the sculdo dräpa alla badhe qvinno oc män som mz enac forradhara oc sino//* drapara hafdho komith af pørsida, Hwilkit genstan vardh giort thy vndan takno at een gömde twa enacx syne annan 133 thera sände han bort j lanzskap thz som hätir sirida 11 oc annar gregorii aat nawpne sändis in til rornara rike Ån naar som thi/ta vardh kunnughat artasire pørsara konunge vpfyltis han mz store glädhe oc ofradhe höktydhelika sinum afgudhum oc gaf afgudha mynstra prestom manga gafwo oc samman sankadhe mykin härskap af pørsia oc assiria oc androm mangora lanzscapum oc kom til armenie rike oc aal annur lanz-scap som til hafdho hört kusaron oc vndirböghdhe them sino herradöme oc drap alla chusaron släkt oc fordarwadhe alla them som enac ok hans folk hafdhe dräpith oc manga andra af armenie höfdhingom. hemnandis harmelika enac ok hans släkt. 11 Vtan een af chusarons synom som h ath aat nampne teridacius vardh frälst af enom oc leeddir in til romara rike oc vardh andwardhadhir at vpfolstras enom mykit godhom man som hat licinirø Än gregoriœ hafdhe blifwit mz enom cn'snom månne af hwilkom han var väl lärdlu'r

j cn'srie tro oc var giordh^r cnstin man. 1f An sidhan gregorii fik vita huru han oc teredacius varo komne af armenia intil greciam vitandis sik vara teridacii frända. oc at hans fadhzr hafdhe dräpit teridacii fadh-ir. drogh han sik til teridacium oc thiänte hanom badhe dagh oc naat swa som sinom herra». An eygh opinbaradhe han sik hanom haar han var. K J them timanom tok til greca konungir at hata gudz kyrkio oc the helgho tro oc tha som teridaci^^s vndirstodh 134 io gregorium vara cristin tok han til at eggia han nu mz hötilsom nu mz pinom andwardhandis en emväl han i band oc hardha gömo oc nödhghade han til at dyrka aafgudh. An thz gat han ingaledhis giort at han ther til korna. 1F An tha thetta, giordhis hende at

göta konungir vardh vsaatir mz greca konunge oc tha the komo til kifs saghde gota konungir til kon-ungan. Kifwm vi badhe eensämne mz swa skiäl at then varra som vindir han aghe vndir sino herradöme beggias varra rike oc härscap. vtan allan scadha oc

sinna manna blodh vtgiutilse. än greca konungir rädis thetta» giöra vantröstandis a sin styrkt oc sina krapte oc bedhis dagh at radha sik om thetta Oc drogh sik mz sinom hà'rskap thädhan oc laghdhe sik til än stadh än ther varo alle porta atirstängde oc alle varo j stor-

um dröwilsom thy at the ey hafdho sik siälwom thz the maatto ata älla therra hesta Oc mange höfdhinga varo mz hanom som han hafdhe kallat at the skuldo hanom radh giua om gota konuwgx ordh som han hafdhe sakt. oc j bland them var oc komin höfdhinge

then som teridacius var mz oc thiänte. en teridacius gik om naattena jn j stadhin owir muren oc kasta-dhe owir muren w stadhenom swa mykit höö at thz

yrnningadhis allom therra hestom oc nedhir castadhe manga murarma vaktara. En om morghonen arla gek

konungin in j stadhin mz hwerø han vilde, oc stodh rnykith dröfdhir af ordhe gota konungx. Til hwilkin liciniws taladhe oc saghdhe O konungir vyrdh ey 135 ofmykit dröfwas om thetta* maal. for thy mz mik är en vngir man starkär i sinom kraftom teridacirø aat nampne chusarons armenie konungx son han gitir raskleka frälst thik af thinne omsorgh Han är then samme j naat vpfor owir muren oc wtkastadhe fodhr- ith varom hestom oc nedhir castadhe muranna vaktara. Hwilkän konungen loot mz store glädhe genstan kalla sik. oc mz storom edh saghdhe han hariora. är thz swa at thu vilt ga til kif mz gota konunge oc värdhør thu sighirs man af hanorn Jak scal thik aatirfa thit rike oc göra thik rikan i gul oc sylf oc loot han föras j siin klädhe oc väpnas mz sinom vaknom at han sculde ey hughsas vara teridaciœ vtan siälfwir greca konungir Oc nu ga the til een-wighis gota konungir oc teridacius. oc ey thiänkir gota konungir bärias mz teridacio vtau mz greca konunge än j therra samgang van teridacio sighir oc took gota konung oc bar han lifwandis til greca kon-ung än konungin vardh vpfyltir af thesso mz rniklo större glädhe oc swasom han hafdhe jättat loot han teridacium klädha mz hädhinstikke oc andrum kon-ungxlikom klädhum oc ifördhe han gulleboen klädha-bonadh oc sattan mz alszcona dyrum stenom oc gifw-andis hanom wtalikit mykit gul oc sylf sände han mz myklo riddarscapi at vprätta sith rike arrneniam. U än han starkir som kiämpe eygh at enast at han aatir fik armenie rike vtan em wäl pørsara oc assirioram rike

136 oc röfwadhe rnykit af rike parthorum. oc hämnadhis dödh chusaroris konungx fadhurs sins oc manga p^rsara höfdhingga oc parthorwm bödh han halshuggas, än arrnenie höfdhingorn thy at the hafdho häras hans

fadhurs dödh i thy at the drapo enac ok hans brodhur oc hans folk. gaf han mangha gafwr Här lyktas första bokan j hwilke sakt är huru artabantøs fik pørsara rike oc huru han vardh dräpin af arlasira. oc huru chusaron armenie

konungir vardh dräpin mz forrädhilsom af enac sinom frända. ok huru forradharene enac oc hans brodher wrdho dräpne af armenie höfdhingom Ok twe enacx syne flydhe annar in til siridos Ok annar som hat gregorius in til greciam. oc huru

artasira fik armeniam. Ok huru teridacius chusarons son flydhe in til romania m Oc huru the wrdhu dräpne som drapo enac oc hans brodlnr oc hans folk Ok huru sancte gregoriws bleef mz leridacio oc huru teridacitøs a greca konungx vegna van

gota konung Oc huru teridaciws fik atir armenie rike hämpnandieS dödh fadhurs sins ok modhur

Jncip^t secundus liber

Här byrias the andra bokin hwilkin som sighir af marghfalleliko pino sancti gregorii oc huru han blef fämtau åar i enom brun i hwilkom som varo rädbelike orma oc illaluktande madhka

136 oc röfwadhe rnykit af rike parthorum. oc hämnadhis dödh chusaroris konungx fadhurs sins oc manga p^rsara höfdhingga oc parthorwm bödh han halshuggas, än arrnenie höfdhingorn thy at the hafdho häras hans

fadhurs dödh i thy at the drapo enac ok hans brodhur oc hans folk. gaf han mangha gafwr Här lyktas första bokan j hwilke sakt är huru artabantøs fik pørsara rike oc huru han vardh dräpin af arlasira. oc huru chusaron armenie

konungir vardh dräpin mz forrädhilsom af enac sinom frända. ok huru forradharene enac oc hans brodher wrdho dräpne af armenie höfdhingom Ok twe enacx syne flydhe annar in til siridos Ok annar som hat gregorius in til greciam. oc huru

artasira fik armeniam. Ok huru teridacius chusarons son flydhe in til romania m Oc huru the wrdhu dräpne som drapo enac oc hans brodlnr oc hans folk Ok huru sancte gregoriws bleef mz leridacio oc huru teridacitøs a greca konungx vegna van

gota konung Oc huru teridaciws fik atir armenie rike hämpnandieS dödh fadhurs sins ok modhur

Jncip^t secundus liber

Här byrias the andra bokin hwilkin som sighir af marghfalleliko pino sancti gregorii oc huru han blef fämtau åar i enom brun i hwilkom som varo rädbelike orma oc illaluktande madhka

TEridacius foor om kring alt stora armenie rike oc nästa stadha ok land som thør lagho. Oc tha han kom 137 til ectanensem sith fädharsland. när thorpe. som erix hätir j hwilko som var afgudhirsconna arthemidis mynstzr ofradhe han thäkt offir for godha lykko oc sighir som han hafwir farigith Oc kom atz'r oc laghdhe sin tiäl oc bodhaläghe när flodh som lupus hätir oc drikandis oc ätandis oc swa som fuller mz höghfärdh bödh han sancto gregorio offra afgudhirszconne ar-themedi gröna kranza oc krono af laghurträ. H än io gregorii hiölt for inkte konrwgxins budh. hwilkom konungän swa som opbryghdhandis saghdhe. Tha thu var pylter oc vngør oc swa som pilagrym. blef thu när mik thiänandis mik epte allom minom villia. Oc epte hans budhe vardh han sattør j starka gömo Än annan daghin ther äpte konungän sittiandis a doin-stole sinom bödh koma sik gregoriu/ft. Hwilkum han swa til taladhe. O gregori thu väest thz väl at for then sculd at thu mik swa mangh åar thiänte epte minom villia. for thy thu giordhe thz Jak vilde för än Jak gath budhit thik thz. thy hafdhe Jak thik for alla andra kiära oc enkannelikin j rninom gaardh. oc hafdhe Jak thiärikt ii mino hiärta gifwa thik värdh-ugh atir lön for thina värdhskyllan. Hwilkom Sanctus gregoriœ swa swaradhe. om än Jak thik thiänte epte thynom vilia j thy giordhe Jak väl. thy at swa biwz mz apostlenom hwar som sigx, J thiänara j skulän vndärgifne vara idhrum herrom eygh at enast godhum oc skälikom. vtan emwäl oskiälikom. Än for then skuld at Jak eygh nu giör epte thinorn vilia at m Jak scule til bidhia afgudh giordh mz manna handom dumba oc döf oc at Jak giör lifwandis guz villia.

eygh sculde thu ther af vrädhghas möte inik mädhan sigx om samma apostolin. bätra år at lydha gudhe än männischioïïi hwilkom som thiäna aal creatwr hyrnil. oc jordh. oc haf. oc aal the thing j them äru.

for thy ewangelista sighir al thing äro giordh om han. Möte hwilkom konungän mykit vrädhør saghdhe. O gregori nu hafw^r thu fortapat thz thu mik thiänte. är thz swa at thu eygh til bidhør oc hädhra gudhana som al väruldin dyrka, oc änkannirlika gudhuna ar-

io temidein. hwilkin som är aldra minna släkt liif oc ära hwilka som alle konunga tilbidhia oc mast greca kon-ungir. oc for then hädhrin Jak thänkte thik giöra. scal thik vardh[a] vaanhädhir oc största dröwilse. oc for vardhughät oc äro scal thik värdha myrke stuuo oc

band. oc aat sidharsto scal Jak lata thik dö mz ful-asta ddödh. Sancte gregorii s war ad he hanom. Jak tapar ey mith ärwodhe älla lön af thy at Jak thiänte thik. P'or thy Jak bidhadhe eygh af thyk thaka nakur lön vtan häldir af minora herra jhesu christo af

hwil[k]sens budhe Jak thiänte thik Hwilkän oc är badhe atMöriaren oc atirlönen. än then vaanhädhrin thu hötir mik giwa scal värdha mik glädhe oc ära. thär af sighir apostolin eygh äru jämwärdhogha thessa väruldinna pinur vidh komasculande äro som opin-139 baras skal j os. än myrkestowo oc banden sculo värdha rnik fräls vpfarilse til hymerikis. Oc thz at thu fiärkar mik af thino bordhe skal värdha rnik biwdhilse til mins hørra jhesu christi giille j hwilko som ätz ängla brödh thz osrnittadha lambith thz brödhith som siälfwer frälsar-

en sighir aaf Jak är lifwandis brödbit som nedhør foor af hymerike. thenne matten allom them af hanom taka gifwir han smak owir allan allan annan mat h

For thy at alle the af hanom ata swa at the åstunda han oc girnas them gifwir han smak 1F Thenne matin gör ey stygh älla ledho them af hanom ata. vtan wtslekke alla gyre Oc eethesmeer nokur atir af hanom thesmeär åstundar han af hanom ata Thenne matin en tho at otalike mange taka af thessom matenom til mättis mynzskas han ingaledhis. oc än tho at han skiptis mangom vtalikom oc gifs at ata j mangom stikkium tho blifwør han alt likouäl heel. Oc then samme är drykkän som matin är. Oc thy sighir siälf io sannindän. Hwilkin som drikkør aaf vatneno hwilkit som Jak gifwir han skal eygh optarmetr] thyrzsta. oc for then skuld thenne drikkin gifwir sammo fulkomn-ilse oc makt som then samme matin, oc swa som matän eygh minzskas oc blif w er heel swa oc drykkin

Vtan thin matir oc drykkir takär ey borth astundilsen. the giöra ledho oc styg. the minzkas oc alstyngx forgangas. oc vrnuendas j thräk Oc for then skuld thu oc alle the som dyrka aafgudh vtanstängde af 140 gudz oc mins hørra jhesu christi gilde mz thinne af- gudhyrsko arthemide skulin ga til idhars fadhurs gilde dyäwlsens jdhär costir skal värdha ewärdhelikin pina. jdhkelike madhka oc orma. oc rutin lukth. Oc drykkän scal värdha vatn blandath mz brännesteen. fult mz madhkom blandath oc mz alle rötelikhät. Thu hötir mik dödhin vtan tholikin dödhir scal värdha mik hälaghhät. thy sigx hälaghe äru dödhe hwilke som dö för vars hørra sculd. än thin dödhzr oc aldra therra som dyrka diäfla oc thina afgudhirsko arthemidem är ewärdhelikän oc aldra värstär oc vi som dyrkom lifwandis gudh sculum vpsta swa som christus til ewärdheliko äro. än thu oc alle the thin afgudh dyrka364 Tillägg. Gregorius af Armenien. 2.

oskiälikin oc ködh. sculin vpsta swasom the til e-wärdheliko pino? af thinom diäflorn sighir prøphetin. Hedhninganria afgudh är sylf oc gul oc manna handa giärning the hafwa mun oc scolu ey tala the hawa öghom oc sculu ey see the hawa örun oc sculu ey höra. the hawa näsa oc sculu ey lukta, the hawa händir oc sculu ey handla, the hawa föt^r oc ga ekke oc ey sculu the ropa j sinom strupa oc eygh är ande j thtfra mun, än af idhør som dyrkan diäflana höör

io hwat then samme prøphetin sighir, the sculu sighir han värdha them aafgudhumän like som them giöra oc alle the som trösta a them. Oc sighir apostolin af idhør Dyurlikin man han vndirstar ekke the thing som gudz äru Oc prøphetän sighir J affgudha dyrk-141 ära j ärin swa som hestär oc mule j hwilkom ey är vndirstandilse oc thy sigx af tholikorn mz samma prøphetariorø O h^rra gudh a döma dagh j dröwilsonria dagh thräng alla them j bezle oc grimo som ekke nalkas thik for then scul tha värdha manga synd-

ogha manna pinor, oc the som trösta a van hørra jhesum Christum them scal han stora giöra oc frälsa af allo ondo. ^ Än thi! thessa ordha vardh konungän mykit vrädhør oc saghdhe til gregorium. For thy at thu eygh blyghdhis at hadhueta odödhelikorn varom

gudhum oc särdelis gudhunne artemidi som är doottär stora oc alzwallox guz jouis, oc liknade os hästum oc mulum thy scal Jak lata thrykkia thik dödhan j graf thuingadhan mz marghfallum pinom swa som then korsfeste vardh laghdhør hwilkin thu nu sighir

vara lifwandis oc alla gudha höfdhinga. oc tha scalt thu kiänna os hwat thin gudh hawir giort älla forma at giöra. oc är thz swa at han är til Tha forma hanTillagg. Gregorius af Armenien. 2. 365

thik taka af varo?n handom vtan för scal Jak thik lata dragha stena swa som häst oc mula H Oc af aldra vrangasta konungsens budhe wrdho Sancta gregorii händer bundna åtar aat hans bak. oc hästaredhe lagh owir hans ryg oc laghdhe bälz j hans mun oc låd h- adhan mz thunghom stenom loto han vpfara ofwif hwas oc högh bergh til ath konungxins palacium Oc 142 swa ladhadhan oc bundnan loot konungän han vp hängia j hökt oc swa blef han hängiande syu dagha, än syu[n]da daghenom framlidhnom loot konungen nedhør io taka han af galghanom ok fiöl til hans mz hardhum ordhum ok saghdhe. se nu at thu hafwzV borith byrdhe swa som bestar oc mule oc thin kymbäri varo samm-anthrykt mz grøno oc bezle sigh nu thy hwar är then lifwandis gudhän som kom ok frälste thik Til hans swaradhe gregorii Af thy maat thu vndirstanda oc är thz swa at thu äst eygh skiälalös ok galin swa som thin af gudh äru. at min herra jhesus christus giordhe mik hälan latandis mik hängia lifwandis j galghanom thyngdan mz stäno?n oc bundnan mz grymo. oc nu epte syunda daghin är Jak thädhan nedhør takin heel oc oskaddir. än thin afgudh oc afgudhan arthemides the gifwa ködh badhe siäl oc likarna, än lif kunno the ingaledhis gifwa. H Af thesso vardh konungän vpfyltär mz rnyklä giäld oc bödh han vphengias mz enom footh hofdheno nedher vändno til iordhinna oc loot värdha rök af thräk vndir hans näsom oc stupogrew-ane som han pinto slogho han mz gardhstafrom syu dagha om kring, än then tidh han swa slös oc swa vardh vphändir i galghanom tha badh han mz gladho änlite, oc sagdhe O hälaghe fadhør alzwallandis ewärdh-elikän gudh Jak thakkar thik hwilkän som mik gaf 143366 Tillägg. Gregorius • af Armenien. 2.

villia til at thola likamleka pino. bidhør thy iak thik en ödhmiukleka at thu som mik gaft at vpbyria. gif oc mik stadlika framhålla at eygh scule min owin glädhas af mik vtan glädhins häldir thine ängla af

thy oc ledhin mik til paradisi glädhe j hwilke thu satte första mannen hwilkän som altidh hafdhe varith j sanne sälelikhät om än han häfde gömt thit budh-ordh oc ekke ätith af forbudhno träno, vtan for thy at han bröt budhordhit ätandis af gooz oc ondz vnder-

standilsonna trä korn han oc al hans afkörnd j thessin likarnlekin dröwilse hwilkin oc Jak nu h^rra gudh aldra hälzt vndfaar oc thol for thit helglia nawp. Frarn-ledhis kiäre hm*a at thu sculde atärlösa mankynith af dyäwlsens snaru af hwil[k]sens äggilsorn oc awnd

vardh förste mannin wt ältir af paradiis seride thu pa^riarcha oc propheta, Vtan for then sculd at om them rnaatte ey lösas mankynith aaf dyäwlsens banduw sände thu thin son van h^rra jhesum Christum födhas af jornfru rnario af helgha anda vtan manzlikit sam-

bland takandis af henne köt ok lyka/^ma likt varo

syndogha köte at han sculde rensa os af varom syndom

ey mistandis thz han var. thy at han är gudh ok

144 man een p^rsona j the helghe thräfallelikhäth, Hwilkän

ämwäl thär til at han sculde hala mankynith and-

wardhadhe han sik j manga oc marghfallika pinor oc aat sydharsto vplyptir a korsith handomän wträktom a höghra vägh oc vinstra tholde han korsens pino hwilkith kors thy var skipat fyrahyrnath at han mz wträktom handom omfämde han folkith a fyra väghna

om väruldena. Oc thy nu Iwra gudh bidh^r Jak thik at thu drägh til thin armenie folk, oc giör kon ungan teridacium kristnan konungh at the sculen vidhørkiänn-

as thik vara sin scapara oc at the sculin försmå af-gudh som ey kunno höra älla tala, om vaan herra jhesum Christum thin son hwilkäri som mz thik oc them helgha anda lifwir oc styre ee for vtan ända Amen 1f än tha thessän ordhin wrdho al samman koman j scn'pt wrdhe the fångan konungenom teri-dacio. än konungän grataridis oc gnizlandis sinom tannom bödh han nedhirtakas af träna som han hafdhe hänkt vpa ok til syn ledhas. oc swa som gabbandis taladhe konungän til ha?is. Eya gregori. hwat häldir io hafwfr thu stadhghat j thino hiärta at thiäna mik som thu giordhe af thinom vnghdom oc dyrka mz mik mina gudha. oc ärlika lifwa mz mik j mino palacio. ällar wtwalde thu äpte manga pino af ränas thesso blomstrandis lifweno oc ga til fordarwilse gregoriœ 145 swaradhe hanom O konungir Jak biudher thik thiänist swa som gudh bödh. än thin afgudh skal Jak aldrigh dyrka thy at the äro aldrawärsta diäfwlskap. Thøtta lifwith försmå Jak thy at thz är eygh blomstrandis vtan visith. oc lifsens skugge oc annath ewerdhelikith 2(liff är godhum oc them som dyrka jhesum Christum thz är blomstrandis ok lystelikith än ondom oc them som dyrka thin afgudh skal värdha liif som är röte-likit oc stygth. Oc thy sigx af thessom, the som godh thingh giordho sculo ga til ewärdhelikit liif, oc the som ondh giordho sculo ga j ewärdhelikän eld. gif mik thy hwath dödh thu vilt for thy Jak girnas at syndar lösas oc vara mz christo 1f moot hwilkom konungen swaradhe ey lofwas thik swa raskelika som flyghande fughle ga til thz lifwäth som thu galin man kallar vara ewerdhelikäth. vtan för skal vtan alla miscund alla handa pino kin som nokuth sin kunno

thiänkias vpleggias a thik at thu scule vndirsta at

thin gudh thu dyrka vardh swasom mandråpare

korsfest^'r oc dräpin oc at thu eygh blighdhis at hadh-

weta sannom gudhu??z ok lifwarød&s oc mast storo

gudhunne arthemidi Oc bödh genstan at giöra sculde

swa som een husa af trä swa som fotin ok benith

var skapt oc looth sättia a laar hans ok been, oc

I4ö the han pinto thrikto the husuna mz ropom swa hart

aat benomän at blodhin gik wt aat tämon oc tha

io saghdhe konungän sancto gregorio, O gregori kiännär thu nokra pinor, älla giör thin gudh thik them lostelika, tha saghdhe gregorii O konungir Jak thakkar minom hérra jhesu christo hwilkorn som lydha al scapath thing oc elementa For thy Jak kiännir inga sorgh af

thinom pinom oc thiria pinor som Jak thol äro mik sötaren än honagh. fl än til thessa ordha vardh konungän mykith vredhz'r oc bödh han lösas oc loot framdragha järnspica oc gönom sia helgha rnanzens fotar, oc twe af them han pinto hiöllo hwar j sina

handena hans, oc loto han löpa hiith oc thith oc blodh-it flöt af foturø hans om kring iordhena Oc kon-ungan af gabbari saghdhe hanom gregori äro thessän thingh thik söth oc kiännir thu här inkte til. gregori-us saghdhe, konungir saghdhe han inkte kiänne Jak

här til vtan gifwa rnik godhan smak For then sculd prøphetän sighir af os hwilke som saa j tarow the sculo skiära j glädhe fl än af idher sighir prøphetän the gingo gängandes oc gräto wtkastandis sina sädh. For then sculd thenne sädhin swa som äro thessa

pinonar hwilka j nu wtleggin likamlika j guz helgha män them sculin j skiära oc thola ewärdhelika. fl än konungän saghdhe til stupugrewanna For then

sculd at pinona äru gregorio glädhe oc fryghd thy 147 slaan hans howdh starkleka at han scule gråta bloz tara gönom näsa oc öghum Oc tha som gregorius swa slös fiöl a konungen oc saghdhe, Eya gregori tak nu the glädhe som thu åstundar, gregorii swaradhe Akurmannen thol thy solinna hata om summarän at han hwilandis om vintrin scule glädhas af sainmara hänte sädhinne vpa swa mato cn'stin j thässe väruld-inne thol tholernodhelika for christi tro pinonar som thu hanom införe thy the äro hanom swa som solinna io värme om summaren. For then sculd at han thyrste oc hungra rätwisona oc thy i kommasculande väruld bärandis rätuisonna nekar scal han hwilas mz christo j fryghd oc scal glädhas for vtan ända. Oc thy sighir prophetäri af cnstnom inannom, the sculu komandis komma mz glädhe bärandis sina byrdhe, än the som dyrka afgudh sculu bära mz dröwilso oc tanna gnizlan elzins vedhabyrdhe j hwilkom the sculu ewärdhelika pinas mz th^ra fadhur diäflenom som byggyr j idhrum afgudhum. 11 än konungen rystandis sino hofdhe saghdhe til sanctum gregorium. Thy tilbör thik nu här thola marghfallelika pino swasom solinna skyn om surømarän oc loot stöta swart salt som kallas nitrum j hwasse ätikio oc bödh sanctum gregorium leggias j myrkestuuona vidhopän oc howdh hans baktil nedhir thrikt sätias gönom ath hul j eiiom stok som 148 tymbermän fästa sin anbudh innan oc gönum ena rör loot han blåsa the bländona in j * hans näsa swa at the draplika väzkan gik in til hans hiärna. än epte thetta, af grymmasta konungxins budhe. fylte the än skyn sak mz swarto oc oreno oms söte. oc lykte thär

j them säkenom hälgha manzens howdh swa at tha han sculde aatdrägha sik andan ingik gönom näsana hans the orena muldin oc thänkte konungän at han sculde swa vanscas Oc j tholiko pino oc nöd h blef helghe mannan om sex dagha, än epte siätta daghin vardh han leeddir fore konungän oc löste säkkin af halsenom wtdräghandis howdhith hans. Hwilkorn kon-ungan saghde. Gregori hwadhan komt thu? vanlika thu komt af the rikeno som thu saghdhe thik scula

io ga til. H helghe mannen swaradhe O alra grymmaste swa som thu seer Jak hafw^r ingän skadha tholt oc mz hugh oc tro bidhar Jak at ga til mins guz rike af hwilksins dyghd Jak ofwir kombw' ok foruindär thina grymma pinor. 11 än konungin vredhghadhis här

aaf ee thes meer oc löt han vphengia mz fotuin hofdheno nädhir vändno til jordbina, ok loot swa vatn inslå bak til j han swa at thz gik in j hans inälwe, oc sidhan nedhir tokx helghe mannen af galghanom Oc konungän saghdhe til hans Lydh nu rninom radhom 149 oc bidh til minna gudha hwilka som hädhra al vär-uldin Gregorio swaradhe. O konungir Jak hädhra al-drigh thin afgudh for thy the äru dyäwlscap vtan Jak tilbidlur oc

hädhra altidh min Iwra jhesum Christum oc hanum ensämpnom thiäna Jak oc hanom öfra

jak lofsins offir hwilkin som lifwir oc styre mz fadhr-enom oc the???, helgha anda hwil[k]sens snille vp-fylte alla väruldena. U än konungm mykit vrädlur bödh rifwa hans sidhur oc sargha mz järnklom oc naar blodhin flöt aaf sidhu?nmon nedtur a jordhena

saghdhe konungen, nu -tro Jak thik gregori at villia giöra min villia. U Oc helghe mannan saghdhe Eygh thit swärdh. eygh thyrstir oc eygh hungur formugha

mik skyllia fraan mins guz kiärlek oc dyrkan, oc konungän loot strö jordhena mz thyzlom oc loot thär vältra helgha mannin vp a swa at hans lykamme vardh af them allir fullär oc j tholikom pinom blef han ofwir the naattena. än om morghonin arla vardh han leddir for konungin Oc konungm saghdhe O gregori Jak vndra at thu lifwir vtan nu är time at thu scalt vanskas oc förgå j pinom. 11 gregorirø swaradhe. Ey af minne makt älla dygh forma Jak här vidh thola vtan af mins Iwra nadh oc dyghd io hwilkän som gifwir allom them han hädhra makt oc tholomodh. än afgudha dyrkarow scal gifwas blyghd oc skam. H än konungen vpfyltzr mz störsto giäld loot han atir vphängia a ät trä oc loot gönum sia hans iså kria mz järnspikom oc binda vidh ban hans järn som skapadh varo som benin hwilken som varo osighandis mykit thung oc mz tholikom thunga skuldo benin wt slitas frän knänom oc swa blef han hengiandis i galgh-anom thre dagha, än epte thridhia daghin tokx han thädhan nedlur oc prøsenteradhis for konungxins när- waro, Hwilkom han saghdhe. For thy at thu rädis ey at sighia odödhelika gudha oc mik vara pinascul-andis mz ewmJhelikom eld. thy scal Jak thik här lata bränna mz wtsläkkelikorn eldh 1F Oc epte konungxens budhe smält^ bly j enom järnkiätle oc ofwir götz helgha manzins likarna swa at han syntfs allar samman vara brändir än for then sculd at han wtgik oskadd-ir af the pinonne. konungm mykith vndrandis swa stora tholelikhät oc storlika räddir saghdhe. Jak storlika vndra at j thik är lifsens ande vtan Jak vät at thu mz kokulscap forwindär alt pino kyn. Hwilkom hälghe mannen swaradhe O dåre thu väzt ey thy thu

äst blindir j thinom hugh at ey ofwirkommas thina pinor mz koklara konist vtan mz store guz dyghd. än tha konungän rnykit vredtm- tok til at thiänkia huru han sculde helgha mannin andwardha j nya pinor, een af hans thiänarom opinbaradhe hanom at sancte gregoms var forradharins enax son som drap 151 hans fadhur oc om hwilkän alt armenia vardh fordarw-ath oc thy manadhe han konungin at han sculde ey lengir lata lifwa gregorium owir jördhena H än genstan io konungin vndirstodh at sancte gregorirø var enax son som hans fadhur hafdhe dräpit. loot han binda hans händär aat bake hans oc laghdhe boior a been hans oc hals oc leedde han swa fagnan j en stadh som hätir ara-rac hwar som var en mykith diwpyr brundir fuldir mz alle orenlikhät oc alla handa orma kyne. scorpionibws oc rotnura madhkom J then brunnin kastadhis alle the som dömde wrdho til döz J hwilkin af alra vrangasta konungxins budhe vardh oc sancte gregorii j castadhir, än af guz hand wrdho bandin lös wm han oc swa blef han j them brunnenom oskaddir om fiortan åar Oc een qrø'nna manadh af änglenom nedh-ir sende sancto gregorio hwar dagh til math oc dryk ath brödh oc stundum viin oc stunduw vatn. än alle andre män som thär nedhir kastadhis blifwo alle dödhe för än the kommu halfwäghis nedhzr J them brunnenom var största kyld oc vtholelikin ond lokth. Än sidhan th^/ta var alt swa giort som nu är sakt. konungen starkastzr som kiämpe forwan alla pørsos oc assiros

borth takandis af them mykith roof

oc drap mz swärdh hwat som finnas kunne aaf them hans fadhur drapo. oc them hans släkt hafdhe for-darwat Oc thy at han var diärfwast^r oc starkastirTillägg. Gregorius af Armenien. 2. 373

j kyfwe oc fäghirst^V j skapnadh vardh han giordhz'r 152 romara barskåps höfdhinge, oc almoghans ordhquädhe var swa om han. Teridacms vphöghdhir j sinne höghelikhäth thyrkadhe flodtur oc alla hafsins kiällor. 11 Hwilkän mykith storlika höghfärdhughzr oc vphögh- dhz'r sände bref om allan sins rike almänning j swa mato Teridacius stora armenie konungir sandir allom härtoghum. höfdhingum. barskåps mästarom. järlom riddarum domarum, oc allom som vndirlydha varo herradöme helso oc frydh. Vi villiom at j sculin madh- io ir mik thakka gudhenom joui oc storo gudhunne arthemidi doottir hans oc alle hans släkt oc allom andrum gudhum mz hwilkra hiälp vi hafwm atir vprät armenie rike Oc forwnnum persos oc assiros, oc hafwm dräpit alla vars släkz forradhara oc drapara. oc thy sculin j öfra them thäkt offir oc en j finnin nokun then Christum dyrka riödhghin han at han oc swa giöre, oc försmå han thz giöra tha fordarwin han vtan miscund Oc hwilkin som försmå thetta varth budh. oc hwilkin som lönir näär sik nokan af the[m] han scal andwardhas j dödhin, oc alla hans äghur sculu tilskypas varom fatabwr For thy män Jak ey spaar-dhe gregorio mik aldra kiärastom vtan pinte Jak han mz marghum pinom oc aat sidharsto bödh Jak han kastas j orena brunnin at han vpätin af ormom sculde thär förgå: huru scal Jak spara nokrum andrum som är thera dyrkan värnare som ey firiz san vara mz 153 nokrum skiälom. är thz swa at j fulkornnän mith budh tha scal idlw vara fridhir som os är Hwilkän fridh vi sculu??z altidh hafwa mz sighir, mädhan vi giörom vyrdhning varom gudhorn, än tha vi ekke thz giörom kombi'r os thwärt a mooth 374 Tillägg. Gregorius af Armenien. 3.

Här bjrias thrydhe bokin j hwilke som sigx af the helghe jomfrune sancte ripsimie oc gaiane henna foolst^r modhir oc af fäm oc threlio andrum jomfrum som flydho af romara rike in til

s armeniam thy at dyoclecian^s vilde taka hona til hustru oc af Stridh oc martirio som hon oc henna foolstir modhir oc andra jomfrunar tholdo af teridacio ihy at hon forsmadhe hans giptamaal Oc af konungxens graat som han grät af san-

cle ripsimie dödh Oc af thy huru han oc hans folk wrdho gripne af diäflomon

Then tidh thetta altswahende. Dyoclecianwssornthafore-sath romara käisara dörne bödh at hanom sculde hustru latas som hanom sculde til föghias Han häfde när sik

thera handa maalara at naar the maladhe nakors things epte liknilse älla biläte tha syntis thz eygh vara byläte vtan rnz fulle sannind siälft thinghith som thz var epte malath H Thessa wtsände han at the sculdo vpafinna hanom swa faghra quinno at hwarghen kunne finnas

henna fäghre oc tha the hafdho håna funnith sculdo the

biscrifwa hänna biläte oc bära hanom Hwilke ornfar-

andis mangh land kunno hwarghen finna swa faghra

quinno at thäkias kunne kesarenom. Än sidhan the

154 kommo när atir til room saghdhis them at j enne ökn

ekke lankt fraan stadhenom room vaar en samquämd mz helghum jomfrum. Hwilka jdhkelika badhe dagh oc naat varo j guz lofwe. Hwilkra thøra första oc främsta kalladhis Ripsimia än annur häth gaiana san-cte ripsimie folstir modhir, thessa forestodho them

fäm oc thretio andrum jomfrum. An Sancta ripsi.iniaTillägg. Gregorius af Armenien. 3. 375

var allom them andrum fäghre oc ärlekarin. thy at hon var föd af konungxleke släkt thessa hafdho sik til math bär oc kält vatn hafdho the sik til dryk U thessa foresaghdhe målara ingingo mz makt j thera kloostir oc inlykkio. än tha helgha jomfruna sagho them rädos the mz storu?n räddogha, oc af thy at the sagho bradhlika thz the varo ey vana förra se wrdho the vanmaktugha swa som dödha. Än mal-arane skodhandis ripsimie fäghrind vndradho

meer än nokar kan thiänkia ofwir henna faghirlikhät H vtan io hwar scodhadhe annan swa som ey witandis huru the sculdo kunna åtar bära käisarenom dyocleciano malath henna epteliknilse. An tha the kommo til sinna skiäla biscn'fwo the oc maladho henne epteliknilse thz bäzta the kunnu An tha dyocleciano saa henna biläte tok han til swa mykith epte henne astundelika bränna at han gath ingaledhis hwilo hafth sighandis swa mz sik, mädhan epteliknilsän äro swa faghir huru miklo meer är henna siälfs fäghrind ther hon sannelika är Vtan for then sculd at gudh ey forslaar oc ey for- lata* the til hans hopas, eygh wiliandis mista hälgha 155 jomfruna hwilkän hanom hafdhe thiänt oc thär til at han sculde gifwa henne quämlikith rwm at vndfly oloflikit dyocleciani hionalagh sände han j hiärta hennar at thera hionalagh sculde raskleka oc opin- barlika giöras. H An dyocleeianws screef allorn them vnde hans herradöme varo at the aaflaghdho alle senkan mz; höxte skyndan sculdo korna höktydhelika mz gafwm til konungx bryllöp Oc tha helgha jomfrumän oc gudlikom vardh thørta opinbart laghdho the sik grötelika riydh a jordhena owir sit bry st oc änlite ropandis alla mz enne röst oc saghdho O herra alz-

wallogh/r gudh hwilkin som frälste susannam af vrang-asta gambla mannanna vptenda skörlifnadh oc hordom oc danielem frälste af leonanna graf oc thre vnga rnänn-ina af brännanda omsens lugha, stath vp oc frälsa os

af dyäfwlsens snaru oc alle smittelike orenlikhät värsta dyocleciani. at eygh scule vaar owin glädhias af os oc scule sighia vi vpswlghom them Vtan lath os lifwa reenlika. säfwelika. oc rätuisleka at vi sculom eygh vtelikkias af guz huse mz darutta jomfrurnän som

io ekke toko oliono mz sik. vtan häldir mz sniällo jorn-frumärø som mz sik baro oliona oc brännande lamp-onar inga guz hws som är hymerikis rike mz varom herra, jhesn christo thinum son oc varom brudhgumrna. giörawde mz hanom oc halande reenth bryllöp vtan

alla blighd vtan for then sculd at thz syntis them vara thrøkt oc vmöghelikit motesta swa hardturø oc grymmasta konung Vtan the giordhe sik starka nytiandis guz radh hwilkän som saghdhe örn en the fordrifwa ïdher j onom stadh flyn til annan Oc af

thy flydhe the thädhan oc til armenie land. oc dwaldis eygh lankt fran enom stadh som hätzr valarsapath hwilkin som kallas ny stadhà* oc thär varu thranga hulur j hwilkom the bygdo skylandis sik oc af sinna handa giärning köpto the j fornempda stadhenom thz

the sparlika sik vppehioldo mz. U Än sidhan epte konungxliko budhe alle the kalladhe varo til dyocle-eianuïtt varo komne säridis the af stadh som hänta sculde sanctam ripsimiam mz storu/^ hädh^r at giöras sculde forthänkta bryllöp, än tha the hona ey vp

afunno kom thørta til örna dyocleciani oc tha konungän th^ta hördhe danadhe han oc nedhirfiöl a jordhena oc vardh for ofstore sorgh swa som dödha'r. swa for

then sculd at hans hughir hafdhe mykit brännande varith til henna kiärlek for henria stora fäghrind oc swa ernwäl for then sculd at allom var kunnukt them som han hafdhe kallath at ripsimia hafdhe forsmaat hans hionalagh IF än om sidhfr han til sinna skiäla kom bödh han leta om al lanzskap oc än hon afunnis sculde aaüVledhas til hans H vtan sidhan hon kunne ingaledhis vp afinnas vardh sakt dyocleciano at the skyltos j armenie lanzscapum Oc thy scref han teri- 157 dacio armenie konung j swa maato Dyoclecianrø sänd- io er theridacio sinom brodlrá oc sins rikis kompane helso Thz scal idhir vitzVlikit vara at j varo hiärta är draplikiii vmsorgh af sumleka manna dyrkan som nu alla staz j allom landom til byrria at växa For thy the äru som sighias vara cn'stne män oc mz hardhum hugh dyrka än then som korsfest^r vardh oc doo mz fulasta dödh oc jordhadhzr vardh. han hafwe [the] skipat sik til kristu?n oc konung oc mz swa store a-stundan hedhra the han at eygh mz lokkari älla hozlum vilia the sina halsa vndan dragha hans okum oc mz koklara konist forwinna the al pino kyn. thetta, lifw-ith oc hedhir oc äro halda the for inkte oc dödhin hwilken som alle rädhas wtwälia the siälfwilliandis for thes korsfesta manzins kiärlek oc thz som mast är afwitande at the hadhweta oc gabba lifwandis oc hel- gha gudha hwilka al värulden hedhra sighiandis them vara dyäfwlskap oc thy gifwm vi thär makt oc hiälp til. at the värsta oc siwkaful dyrkan vprykt mz rotum. skule allaledhis förgå. Vitan oc thz at vi sculdom ena fåghirsta jomfru os til hustru

hawa takit oc lotum samman komma alt varth hof at vi mz henne ärlika oc höktydhelika bryllöp sculdom hawa giort, än hon

158 daradh af the dödhelike dyrkan forsmadhe varth hioria-lagh hwilkit os är mykith smälikit mast for thy at swa mange sculdo koma fafänglika til os oc sigx ärnwäl at hon borthflydhe til idhur lanzscap oc for

thy bidhum vi idhan brodhzrskap at j håna vpafinnin oc tha j hafwin håna funnith atirsändin os hona mz hädhir Än tho likowäl om än j vilin hona hafwa thy at hon ywirgaar alla andra j faghrind bihaldin hona idhir siälfwm. 1f Än tha thetta, vardh kunnughath

teridacio at hon var swa mykit faghir af ensämno sägnninne vardh han brännande til henna kiärlek ok aat^rsände sändebudhana til dyoclecianum toma vtan sins ärandis fulkomnan Oc til sanctarn ripsimiam sände han konungxlikin klädhe sömadh mz sylka oc sath

mz gulle oc sylfwir oc alscona dyrom stenora som drotning höfwir bära at hon j klarasta clädhabonadh sculde til hans koma. än hon vilde ingaledhis til hans koma oc klädhin oc al annur prydhilse som varo af gul oc sylf oc dyrum stenum som hördhe til hofwdhz

prydhilsom forsrnadhe hon som thräk 11 Än teridacio mykith vredhir sände til henna mangha badhe til häst oc foot at om hon eygh vilde koma siälfwiliandi§ tha sculdo the bundnom handu/n hanar oc fotura hona nödhugha til hans ledha än Sancta gaiana äggiadhe

sanctarn ripsimiam swa sighiandis O rniri dottir om än mine spina san thik wälsignadhe hwilka thu dydhe tha var nu stark oc räz inkte teridacii stark-

159 lek ok räz oc eygh hans pinor for thy at gudh hwilkom thu jättadhe thin jornfrudom skal vara mz

thik oc han skal ledha til inkte alla the thik dröfwa H Oc Sancta ripsimia tok til at bidhia sighiandis O helgha manna konungir hallandis thera herradöme

styrk mik oc gif mik räät maal oc wäl lydhande i min mun oc gif mik at Jak maghe forwinna grymmasta teridacium swa sum Sancta Judith forwan högh-färdhugha holofernem 1F oc tha kom mykin thordhyn oc lyngäldir oc röst hördhis af hymlom sighiandis O min älskelikin räz inkte thy at Jak scal vara mz thik j thinne strydh oc var stadhugh oc stark thy at teri-dacius scal forwinnas af thik. 11 Än nu koma the wt-sände varo af teridacio. oc thy at hon eygh siältfj-williandis vilde ga mz them toko the hona om händir io oc fötir oc dräghandis hona vpa jordhinne lädo mz makt hona til teridacium innelykiandis hona j teridacii härberghe oc atw'stängde dör rena mz starkom stänglom. än mange af them sanctam ripsimiam hafdhe dräghit wrdho nedhir slagne a jordhena af thordynenom oc somlike dödhe. H än Sancta ripsimia tha hon var j kon-ungxins camara badh hon til gudh ok saghdhe. O hørra gudh renleksins älskare oc starklikhät allra thøra som for thit hälgha nampn kifwa af hwil[k]sins dygh rödha hafwit vpswalgh pharaoiiem som epte foor thino 160 folke at fordarfwa thz hwilko thu j ökninne af thörre halline gafït rinnande vatn til yfningo Oc thu som vmskipte nabughodonosor hugh oc giordhe han dyur-likin for thy at hans hiärta var mykit vphökt j högh-färdh oc hatadhe daniele?^ oc the thre vnga märai- ena oc jsrael thit folk O thu aldra thinga h<?rra göm min jornfrudom osmittadhan hwilkin Jak hafwir gömt thik sidhan Jak kom af vaggunne oc giör vaanmakt-ogha vrangasta teredacii krafte hwilkin som leta at fortapa mina siäl oc afscrapa mith nampn af lifsins book. U An j thesso ingik teridacms sin camara ofr-andis saricte ripsimie mz mykle lokka^ konungxlik

prydhilse, än hon forsmadhe alla gafwo oc starklika wtsköf af sik hans arma mz hwilkom han hafdhe om-färnt henna haals, oc j thesso eenkifweno varo thön badhin til tionda timan a daghenom. än vtan fore palacio oc om alla gato oc allan stadhin oc vtan stadhin var otalikin moghe sarnankomin til konungx bryllöp. oc for konungx cainars dörum var swa mykin pipara oc bainbara fydhlara oc sangara rop oc bång at kifwith som innan til var mällom sanctam ripsimiam

oc konungin teridacium kunne af ingorn höras. Oc än tho at han var starkastfr j sinom kraftom oc vardh af

nokrum aldhrigh wnnin vtan altidh van han alla han vardh nu af sancte ripsimie hafwandis sik gudh til hiälpara forwnnin oc nedhirkastadlrø a jordhnena 161 11 Oc konungen mykith thastandis oc thröttir wtgik oc bödh at Sancta gayana bundin sculde thit ledhas oc sättias for camara dörrena at hon sculde mana oc eggia sanctam ripsimiam at giöra konungxins villia An konungän annath sin ingik camarin thänkiandis mz

jornfrune sin villia fulkomna Än Sancta gayana vte-standandis for döroiriinen saghdhe til Sancta ripsimiam O min doottir minz vp a at först af thins vngdorns allir jättadhe thu gudhleka christo thinom brudh-gurnrna oc scapara thin jomfrudom Oc mädhan thu

väst konungx dottir oc forsmadhe rikedoma oc alla väruldz äru oc wtwalde bäzsta delin hwilkin jornfru maria wtwalde ok är thz swa at thu gömir thik ren-lekin tha miste thu aldrigh thin gudh for vtan enda, kyfwa thy rnannelika mz teridacio oc göm thik at han

eygh smitte thik oc eygh blöte thina stadhughhät mz iiokre lokkan älla hozlan oc eygh dröfwe nokra pinor thina siäl. oc räz ey teridacium. hwilkin en tho at

han dräpir kroppin kan inkte giöra siälinne vtan myklo häldir räz han hwilkin som sidhan, han hafwir dräpith forma sända badhe kroppin oc siäl til hel-vriiis pino, oc giör thu thetta, tha scal han gifwa thik sighir af konungxens grymhät hwilkän som är sighir oc styrkt alra therra for hans nampn kifwa 1f Än tha konungxins thiänara th^ta hördhe slogho the oc stötto mz nefwm oc stenom mun henna och tändir, oc hon ey thes myndra ropadhe til jomfruna at hon sculde 162 ingaledhis giöra konungxsins vilia. Ok tha Sancta io gaiana thaladhe thetta* mz ripsimia a romara maal somleke the thz vndirstodho hwat hon saghdhe borth-drogho hona fraan dörrenne slandis hona alra värst oc sarghandis mz grymmum sarum hänna änlite Än sancta ripsimia kifwadhe mz teridacio fraan tionda tim- anom a daghenom alt til första tima a naattinne oc van sighir af hanom syndir rifwandis hans klädhe oc borthstötte konungx krono af hans hofdhe oc slö han nakquidhan swa som dödhan nedlm» a jordhena Ok hon wtgangand^ af konungxins camar stark som kämpe löp snarlika mith mällin alla the om kring-stodho som hynd thär til hon kom til hulunar som andra jomfrunar j varo oc kungiordhe sinom systrum hwat kif hon oc henna folstwrnodlwr hafdhe haft mz teridacio. H än tha the th^ta hördho laghdho the sik mz sancte ripsimie nydhir a jordhena til böna oc saghdho O Iwra gudh ewerdhelikin konungir vi thakk-om thik hwilkin ey förlåtar them til thin hopas Oc nu hm*a gudh görn os swasom öghsten oc värna os vndir thinna vinga skugga. Fräls os af diäflanna snaru oc af hwasso ordhe O war hørra var os styrktt-inna torn for owinsins änlite at inkte scule owinin

främias j os oc at teridacms vranglikhätinna son scule inkte scadha os U Oc tha som the swa badhu fiöl ofwir them ouarandis samma naattena en höfdhirige

163 framstår ofwir alla andra mz manghom riddar um bär-andis mz sik lampur oc syndirslito sancte ripsimie

klädhe oc bundo henna händär at bak henne oc lät-adhe at afskiära henna tungu An hon siälfwiliandzs genstan wträkte tunguna oc the omyskunsamme afskära hona mz rotum Oc sidhan fästo the fyra påla

j jordhena oc bundo hona vidh them om händrena oc fötrena oc brandö hona mz brännandis lamporn Oc thär epte syndirskaru the hänna quidh mz hwassum hallum oc wtgutu al hänna inälfwä vp a jordhena oc än för än hon vpgaf sin anda wtdrogho the henna

öghon af henna änlite oc j wtalik mång stykke syndir hiuggo the henna likarna, sighiandis, swa sculu alle förgå som försmå konungx budh, oc drapu mz henne alla andra jomfrunar som thär varo, oc mz them drapu the ena syuka som eygh forrnaatte wt ga af

hulune for storom siukdom som hon hafdhe Oc sidhan forlotu thär the thära likarna til at vpätas af dyuru?7i oc fughlum 11 Ån thän thydh the siuka hon dräps saghdhe hon O min herra gudh Jak thakkar thik at thu värdhughadhis mik til föghia them häl-

gha martiribws minom systruin oc at thu frälste rip-simiam oc mina modhur gayanam oc j thessum ordh-ura gaf hon vp sin anda. Än konungin mykyt skämdir for blygh oc ofstoro sorgh grät mz största graat, swa for then

sculd at som alle viste at han

164 var alla manna forwinnare oc ofwirman ok vardh

aldrigh af nokrum fbruunnin. hwilkin tha mz guz hiälp vardh forwnnin Oc konungin grät swa at han

kuraie ingaledhis hughswalas thy at han sagdhe Jak hafwir gangith ofwir alt greciam oc alt romara rike. parthorwm oc assirioram oc alt pørsidam Jak sa al-drigh nokra swa faghra som ripsimiam. hwilkän swikin af cn'sna manna onzsko forsmadhe varth hionalagh oc aridwardhadhe sik siälfwilliandzs j dödhin O thessin sorghin gaar aldrigh af mino hiärta U oc hanom swa framhalande j gratenom kom annan daghin hans köghomästare sighiandis hanum mz hwat dödh vilt thu at Jak scal dräpa the onzskofulla gayanam Oc tha io konungin thz hördhe vardh [han] swa som afwita fore kiärlek ripsimie thänkiandis hona vara lifwandis oc saghdhe Hwilkän thär til min atirledhir ripsimiam Jak scal gifwa hanom halft mit rike Än köghomästaren swarade hanom swa som hon forfors swa sculu oc alle förgå som försmå kommgx budh än gayana forradhirskan mz andru?n twem lifwir än oc tha kon-ungan hördhe at ripsimia var dödh bödh han at san-cte gayane tunga sculde wtdräghas af halsenom oc afskiäras oc sidhan dräpas oc stupugrefwane takandis thz for konungx budh wtdrogho hona bundna mz boiom vtan stadhin til then stadhin fördömde inan drapus j oc kallas then stadhin dyupa flodh thär bundu the sarictam gayanam om händir oc fötir vidh fyra påla swa giordho oc the them androm twem jomfrumän. 1f Än tha the pinadhis saghdho the O 165 alzwaldughzr gudh vi thakkum thik hwilkin os gaf starklek at dö for thit helgha nampn at vi scul-um glädhas j thino helgha rike mz thinom helgha marmorn oc wtwaldum oc rnz sancte ripsimia oc andr- um varum systru/n U Oc the sum them pinto j bland andra pinor scaro the syndir therra skyn riedhre vidh

anklana a fotum thera thär j sätiandis rör pipo oc wtblästo alt skinnith fran therra köte vp til therra spina swa som dywr pläghas wtbläsas som flaas sculu oc tungurne^ wtryktom af therra hals wtkastadho the mz hwassum stenum af therra quidhom thøra inälfwe oc aat sidharsto än them lifwand^s afliuggus therra hofwdh mz swärdhum fl Än Sancta ripsimia mz threm oc thrätio jomfrum bleef dödh siätta daghin oc tiugho j septembri manadhe Oc gayana mz

andru??i twem syunda daghin oc tiugho j sarnma manadhenom. fl Än konw^gän grät jemfasta sex dagh-a ripsimie fäghrind oc ey kunne han hughswalas älla glädhias fl Oc thär til at han maatte sorgh sinne lina oc nokraledhis glöma sancte ripsimie fäghrind

thänkir han a fara j skogh at vedha oc tha han kom en stadh som hätir pharachane thär vpstägh han j sin vaghn oc tha han swa foor mz rnanghom riddar-um oc vedhema?inom vardh han grypin af orena andanom dyäflenom oc wtkastadhir af vaghnenom nedhir

a jordhena oc tok til at värdha galin oc reef oc af-

drogh sik sith köt mz tannomän oc swa som nabu-

166 godonosor vardh swa vardh konungen teridaciws gior-

dlu'r sum dyur oc vrnskiptir j swina liknilse oc bygde

nakquädhir vp a markinne j bland rörwassa Oc tha

sum hans meen vildo taka han formatte the eygh halda hanow for starklek sculd som han hafdhe a naturimia väghna oc ämwäl a diäflanna veghna som bygdo j hanom Oc mz sarnmo maatto oc samme soot thwingadhis oc möddis mange af stadz folkerio oc alle

so the konungenom thiänte

Här byrrias fiärdhe bokin j hwilke som sigx af the synenne thär konimgxins teredacii systtV chusa-roducte vardh tedh oc huru Sanctus gregorius vardh wtdräghin af brumienom Oc af the förste dyghdhinne som sancte gregorii giordhe konung- enom oc hans manoom Oc af sammanhäntilse helghra jomfrunar hälghodomum

I them samma timanorn saa chusaroducta syster kon-ungxsirø teridacii ena syn hwilka hon kungiordhe sinom nästom oc saghdhe än vngir man mykith fagh- io ir oc claar syntis mik sighiandis Jngaledhis kan teridacius oc eygh andre som äru grypne af diäflomän helas vtan gregoriws kombär kalladhir af stadhenom ararac oc tha han kombir skal han tee them helsonna läkedom Oc tha männene hördho thz saghdhe the Nu äru fämtan åar framlidhin at gregori^s vardh nedhzr kastadlm* j then orena oc illa luctande brunnin oc eygh at enast hans köt vtan emwäl al hans been äru rutin oc forgangin vtan hwi mon thessin tala af giäld vtan at hon mödhis oc af dyäflomän som andre

II hwilke mangom sinnom opänbaradhis the samma synin 157 hözlandis henne oc saghdhe vtan thu idhkelika opänbara

the synena thu seer tha scalt thu thola aldragrymmast the samma pinona som thin brodhur thol Än hon mykit rad ängilsins syn oc hans hozlan gik ofwir allan stadhin scn'andis oc ropandis hwat henne var thäth Än främsto mennene j stadhenom gingo här til radh om oc sandö til stadhin ararac än ärleghastan man som hat abdias at han sculde wtdrägha hälgha maraiin af dyupa brunzens myrke Än tha stazrnennene hör- so

dho swa ärlekin man til therra komma wtgingo the moot hanom intakandis han j stadhin mz store glädhe. Hwilkom han gath nepleka j veghgheno?n al sin ärande kunriughath. oc tha saghdhe the hariorn hwat

eygh thänke thu at then mannin lifwir som fore fämtan arom vardh grymmelika kastadhzr j thz drape-lika dyupith. An abdias gangandis mz myklom fol[k]sens rnogha til kiäldo munniri nedlur sände til sanctum gregorium läriksta reep oc ropadhe mz höghe

io röst oc saghdhe O gregori om j thik är en lifsins ande kom häär wt for then sculd thin gudh hwilkorn thu thiänar bödh thik vpfara w brunrienom H Än helghe mannin giörandis kors fore sik laghdhe sik j repin. oc swa vardh han vpdräghin af brunnenom synandis

aldra swartastir swa som kul älla ornsins soot Oc j

168 stadhenom ararac infördhis han bäzta klädhe oc fördhis

sidhan mz storum hedh^r til en stadh som häth val-

erostica oc kommgxins teridacii främste wtgingo moot

sancto gregorio komande af stadhenom ararac mz

abdia oc mz myklom mogha fylghandis hanom H Än konungän stöttir af diäflenom oc släghin swasom oskiälikt dyur alt mz geslom oc styngorn kom löpande moot sancto gregorio naquidlur oc ludhin, oc sammulädh andre som inödtö af dyäflomän rifwandis

af sik sith eghit köt komo oc laghdho sik fore hälgha manzins fötir Än sancte gregorii fiöl gensta Cn] a knä nedhzr a jordhena oc gratandis badh höxsta gudh at the maatto atir komma til manna skiäla oc bödh at the sculdo j föras klädhe at eygh sculde synas

thøra näkt Än konungin oc andre sidhan the hafdho atirfangit sin skiäl nedhzrlaghdhe the sik a jordhena oc hiöldo helgha manzins fötir bidhiandis mz gråtande

tarum at han eygh sculde aminnas therra ondra thinga som the hanom hafdho giort Oc hälghe maraiin vplypte them af jordhinne oc saghdhe them. eygh sculin j leggia jdhir fore mina fötir for thy at Jak är man likir idhs'r vtan vidhirkiännins hymilsens skapara oc jordh oc alra therra thinga j them är, oc tron at han är mäktoghir at frälsa idhir af diäflanna mödho oc pino oc rensa idhir af allom syndom Oc saghdhe oc them. Hwar äru therra helghra jomfruna likarna hwilka swa grymmelika wrdhu dräpna af idhzr fore jhesu cristi nampns sculd Oc the saghdo hanorn kom oc se Än han gik til stad hin thär the lagho. oc samman hänte therra likarna Hwilke tha hafdho lighat nio dagha oc nio nätir vndir barum hyrnle oc mz guz makt varo the ey skad af hundu/ft. dyurum älla nokrum fughlum oc ey varo the srnittadh mz nokro röto älla ille lukt vtan swa som första daghin som the drapus aa Än

konungin oc andre flere fram baru dyr klädhe at therra lykama sculdo j them swepas oc jordhas Oc sancte gregoriws saghdhe them eygh skulu the jordhas mz tholikom clädhum vtan mz sinum eghnum. Oc for then sculd at j eygh nu ärin värdhughe at hantera therra helgha likarna thy blyfwin thär til alzvalughur gudh giör idhir värdhugha. Än the rop-adhe mz grötelikom tarum oc saghdho O forlath os thessin il thing vi hafwm giort, ok beez os af thinum gudhe nadh oc miscund at vi sculum ey forfaras Ok gregorii saghdhe them kiännins vidhir idhan scap-ara thär til at j sculin frälsas oc thakkin hanom at han af sinne milhäth vilde thwinga idlnr mz tholike sooth oc syukdom. oc än j troon a han sculin j värdha hele. For then sculd swa är scrifwat at them nefser

gudh hwilka han älskar, oc han flängir hwan then sonnin som han takir at han scule hanom thekkias swa som sonin fadhurenom hwilkiri mädhan som han är sandir guz son owärdhughadhis eygh at taka sik til synir oc brödhir alla them a han troa oc hans budhordh göma. Hwil[k]sens makt oc väld moghin j af thy första, at j eygh formaattin hälgha jomfrunar

170 hwilka j swa omildelika drapin borth drägha af christi kiärlek eygh mz hozlan älla lokkan ey mz hungir oc eygh mz swärdh Oc ey mz andrum marghfallelikom pinom. Oc än äinwäl Sancta ripsimia en tho at hon var vngh eygh mz sinne vtan mz guz makt forwan hon konungin teridacium. Hwilkän alla var van at foruinria oc ey formatte af nakrum foruinnas j thy moghin j vndirstanda at cristria manna gudh han är sandir konungzV oc gudh oc ingin är annar gudh til vtan han Hwilkin som makttoghur är at giöra alt thz han vil. Af thy sighir prøphetin j psaltarenom. Al the thing vaar hørra ville them giordhe han j hymmerike oc j jordhrike j hafwino oc j allum dyup-um Oc af idhrum afgudhuw sighir han. Hädhning-anna afgudh äru sylfwzV oc gul oc manna handa giärning It Oc är thz swa at j forsmaan the afgudhin oc hädhrin sanrian gudh oc biclhin til hans tha sculin j genstan frälsas af allum syukdom badhe til likarna oc siäl. Oc moghin j af thy vndirstanda at cn'stna-manna gudh är sandir gudh at han värdhughadhis mik owärdhughan sin thiänara göma oskaddari om fäm tan åar j them orena myrka oc illa luktande brunnenom j bland the illa luktande dödha kroppana oc mik ernwäl vaktadhe for madhkanna oc orma styungum oc bitum. Hwilke orma tha the slyngho

sik kring om min bään oc hals skadhadho the mik inkte oc ingin räddogha infördho the mik. thy at min tröst var j sannorn gudhe Vtan the samrno ormane m giordho mik allan hugnadh oc thyänist Oc for thy rädhins han. Hädhriri han oc fulkomnin hans budh-ordh om än j vilin wttakas af alle synd oc dyäflanna rnödho oc dröuilsom Oc wtgiutin bonar til the helgh-ra jomfrunnar hwilka j drapin at the bidhin fore idhir til wän h m'a at idhre lifs dagha inattin lengias oc at han lati idhzr koma epte thänna lifsins tima til io ewärdhelikit arf.

Här byrrias fam té bokan i hwilke sig* af pra-dikan oc syn oc syninna wUhydhilse sancti gregorii oc huru han loot bygia kyrkior oc huru konungar oc hans män wrdho hele oc huru afgudhin oc thera raynstir nedbar sloghus Oc huru sancte gregorii vardh valdir lil biscop oc af höfdhingiom oc andrum som ha nom foJdho tha ha% vighdhis.

Ok tha thessiri thinghin swa varo giordh. Konungen oc hans Vallis men madh honom oc alt folkit sitt-iaridis a jordhinne strödho asko a sith hofwdh sigh-andis alle jämsamt swa som wt af enom mun mz gråtande tarum O

h^rra hälaghe fadhur hwat eygh vil gudh rnyscunna os epte swa manga giordha synde? gregorii swaradhe the? n. j w ändelika mast for thy at swa sighir prøphetin. Han är väluilioghzr oc misc-unsainbir. tholughzr oc rnykit miscunsambir. oc vm-bärlikin om vara oszsco Oc siälfwir frälsarin sighir swa mz prøphetanom. J hwilkorn tima syndarin sik vm-

sik kring om min bään oc hals skadhadho the mik inkte oc ingin räddogha infördho the mik. thy at min tröst var j sannorn gudhe Vtan the samrno ormane m giordho mik allan hugnadh oc thyänist Oc for thy rädhins han. Hädhriri han oc fulkomnin hans budh- ordh om än j vilin wttakas af alle synd oc dyäflanna rnödho oc dröuilsom Oc wtgiutin bonar til the helgh-ra jomfrunnar hwilka j drapin at the bidhin fore idhir til wän h m'a at idhre lifs dagha inattin lengias oc at han lati idhzr koma epte thänna lifsins tima til io ewärdhelikit arf.

Här byrrias fam té bokan i hwilke sig* af pra-dikan oc syn oc syninna wUhydhilse sancti gregorii oc huru han loot bygia kyrkior oc huru konungar oc hans män wrdho hele oc huru afgudhin oc thera raynstir nedbar sloghus Oc huru sancte gregorii vardh valdir lil biscop oc af höfdhingiom oc andrum som ha nom foJdho tha ha% vighdhis.

Ok tha thessiri thinghin swa varo giordh. Konungen oc hans Vallis men madh honom oc alt folkit sitt-iaridis a jordhinne strödho asko a sith hofwdh sigh-andis alle jämsamt swa som wt af enom mun mz gråtande tarum O

h^rra hälaghe fadhur hwat eygh vil gudh rnyscunna os epte swa manga giordha synde? gregorii swaradhe the? n. j w ändelika mast for thy at swa sighir prøphetin. Han är väluilioghzr oc misc-unsainbir. tholughzr oc rnykit miscunsambir. oc vm-bärlikin om vara oszsco Oc siälfwir frälsarin sighir swa mz prøphetanom. J hwilkorn tima syndarin sik vm-

\72 wendir han scal lifwa mz lifweno oc ekke dö Ok swa sighir oc han j lästene Jak gläz meer ofwir en synd-ära hwilkän sorn giör synda angir än ofwir nio oc niotio rätwisa som ekke thorfwa vidhir synda angir.

IF oc the saghdo hanom mykit gråtande O kiäre herra minz eygh vpa the vranglikhät vi giordhum thik vtan lär os at vi mattum värdha hele. oc gak ey fraan os for thy swa brat thu gaar fra os tha mödh-oms vi genstan swa mykith af diäflomon at ernwäl

vi ätum vart eghit köt. Ån helghe mannin seandis therra hugha redho bona vara at lydha hans budhum af store glädhe grät han oc saghdhe til therra J thy moghin j vndirstanda vars scapara makth. maktogha vara idhir rensa af alle synd oc gifwa idhir ewärdhe-

likit liif at han görnde mik helan j bruraienom for idhra helso sculd oc andwardbadhe mik atir idhir helbrughdhan at Jak sculde afla idhzr gudhe U Oc san-cte gregorii til byrdhadhe at kunnugha them vars hørra ihesu christi dyghd vplatandis them huru han

skapte hymil oc jordh oc al the thirigh j them äru Oc huru han skapte första ma/inin af jordhinne oc satte han j paradiis gifwandis hanom til hiälp euam hwilka han hafdhe skapt af hans rifwe. oc huru the wrdho daradh af diäflenom. oc huru the wt kördhms

af paradiis oc huru sidhan hans afkömd ma?ikynit

tok at ökias sände gudh til thøra prøpheta oc patri-

archa Oc huru emwäl j sidharsto daghunom han

173 värdhughadhis at födhas af jomfru mario oc dö oc

jordhas oc atir vpsta af dödha oc vpfara til hyrne-

rikis oc sände sinom kiänneswenom them helgha anda oc huru the varu skipte kring om väruldena at mz therra prädican skulde fortapadha väruldin frälsas Oc

tha han hafdhe lyktat sinne talan loot han folkit faara. Än konungin ok hørrane rädhandis at inödhas af diäflomon skyldis inkte vidh helgha mannen blifw» andis när viinpressum j viingardhum oc j bland rör-busca swa som skooxdiur oc thär blef sancte gregor- ius om fäm dagha oc sextio oc lärdhe folkit som til hans flykte at höra guz

ordh oc Sanctus gregorii saghdhe them. Varin redho at byggia mynstir j hwilkom helgha pinta jomfrunar sculu hwilas j at the latin idhir hwilas af diäflanna mödho oc dröuilsom io oc at the latin idhir atirkorarna j the skapilse i för varin, for thy at konungin oc mange andre varo ludhne oc hafdho haar oc skapnilse swasom vilswiin. H Än the vidhirfrästadho at fulkomna thz helghe mannin hafdhe rnanath oc sakt oc tha saghdhe sancte gregoritøs til ther ra O brödhir för än j giörin thz. gaan för hingat til mun oc Jak skal kungiöra idtur ena rädhelika syn hwilka Jak saa. For thy j thesse naattenne tha j varin thyngde mz hardhura syrnpn af fasto oc vaku som j hafwin hafft tha vakadhe Jak oc then tidh Jak tok til at thiänkia huru hälghra jom- 174 fruna likarna sculde leggias oc huru vaar Iwra värdh-ughadhis idlu'r kalla til sin Tha vardh bradhelika een röst swa som största thordyn oc hördhe Jak rädhe-likith lyudh sua som stormandis hafs liudh oc Jak sa hymelin öpnan oc en man om kringgifnan medh skinande lyuse. hwilkin som kalladhe mik oc saghdhe. Gregori. Än tha Jak saa hans skapnilse oc hwilkin han var fiol Jak reddir mykit skiälwande nedhir a jordhena oc han saghdhe mik. stath vp oc se vndirlik thing hwilkin Jak scal té thik, oc Jak sa vp oc sagh Jak hymilin öpnan oc vatnin som äro of wän yfwir

hymlenom varn aatskyld hafwand^ j mellom sik swa som en slättastan daal oc thädhan af sa Jak nedhir fara ath lyus oc mädh^r thy lyuseno änglanna härskap. hwar hafwandis twa brännande vinga oc thz lyusith syntis swa som rnanz askodhan oc swa som solinna solgisla äru vpfylta mz solgrandum swa vpfyltis vädhr-ith mz änglanna härskape som kommo mz the lyuseno af höxsta hymlomon nedhzr til jordhinna. Än mith j bland englana var människionna son ärlikastzV io oc llöktidhelikaste allom andrum rekkiandis fra höxsta hymlenom oc nedhzr til jordhinna oc hafdhe i sinom hando[m] en hamar af gul oc hanom folghdhe allir then moghin oc tha han ko/n mith j armenie stadh slö han jordhinna mz hamarenom oc jordhin tok al til 175 at jämnas oc värdha slät swa som hedh. Oc när kon-ungx palacio saa Jak ät swarwat kar af gul hwilksins storlekhät var swa som stort bärgh. oc ofwir kareno sa Jak ena högha brännande studh oc ofwir studherie eth litith howd älla knap af sky oc ofwan a ath skinande kors Jak sa oc swa som thre fötir ther studhe plägha sta vp a, en thottis mik ther vara som Sancta gayana mz them twem jomfrumän vardh pint Oc annar var thär Sancta ripsimia mz threm oc thretio vardh pint Än then ena var thär som huluriar varo af hwilkom the varu först wtdräghna oc bundna oc släghna oc the fötrene varo af elde oc ofwir hwan then fotin var sath een stydh af skymon. oc ofwan a stydhumen varo saatte knappa oc ofwan a knappomon varo sath skynande kors saman sath til liknilse swa som wars hm*a kors Oc studhana oc knappane oc korsin varo al lik Än mith j bland them var een stydh höghre en alla andra oc thär ofwan en lyus

knappir oc ofwan knappen var sat eth skinande kors Oc ofwir the fyra stydhenar oc knappana oc korsen varo fyre kamara saman föghdhe hwar til annan oc ofir alla them var eth ciborium swa som mynstir giort af gudhe oc ofwir ciborium varo thessa sex oc thrätio joinfrunar som pintos fore guz sculd skynandis swa som sool gisla Än af therra äro kan Jak inga ledhis fulsighia Oc mith wt af kareno flöt een vatnkiäldo 176 vpfyllandis alla markana ok swa at ther vardh af eth stort haf. Ok j hwarrium camarenom var eth altare io oc thär ofwan a var stor eldir oc thär owir varo saat kors hawaridis skyn swa som stiärno Ok Jak sa otalika geta hiordh hwilka som varo til åsyn alra swartasta An tha the hafdho summith ofwir thz vatnith wrdhu the hwit faar oc bradhlika vardh therra vi giordh swa som skinande gul oc the föddo lamb hafwandis oc the hwitu vldena. H An annath faara kyn foro oc ofwir vatnit oc the til föghdhe sik them andrum far-umon oc sumlekin lambin wrdho swartaste vargha oc sprungo j fara hiordhena oc drapu them oc wt gutu therra blodh oc sidhan the varo dräpin vpruraio them vinga oc flughu oc til föghdhe sik lyusins herskape Oc eldir gik wt af lyuseno oc wpbrande varghana IF oc tha Jak mykit vndrande thetta skodhadhe tha saghdhe mik then mawnin som kalladhe mik O thu man hwi vndrar thu oc scodhar ekke guz storlik thing. Oc saghdhe Thessin synin thik syntis är at thu scalt om hona vndirsta the thing thär kommo, skula. oc for thy öpne hymilin teknar at christi myscumia dör äro öpna. asikkionno röst teknar mysku^dinna reghn oc guz visdoms At höxste hymelin var öpin oc vatnanna syndirskiptilse teknar os frälsan

tilgang oc til flokt

til hymerikis rike An j thessom rikom opinbaradhe

177 helgha jomfruna väghin j hwilkom the thit vpforo. an lyusith oc ängla härskapin som alt vpfylte vädhrith är guz ordha prädican hwilkin vpfylte alla väruldena

om apostlana oc ther af är thz som dauid sighir ofwir alla jordhena wtgik therra röst oc therra ordh gingo wt til väruldinna lanz ända. Än människiona son hafwandis gul hamaren mz hwilkom han slö jordhena oc loot hona skiälfwa är gudz sökilse Af hwilke som

sigx. Hwilkin som hantera bärghin oc lätir them ryuka oc thy sighir apostolin. grundwalin kan ingen läggia vtan then som laghdhir är swa som är christus, än the brännande studhin är the helgha kyrkia fund-eradh oc bygdh ofwir Christum som är studhinna fötir.

Än knappane af skymon tekna hälgha männena Hwilke swa som sky vtan alt hindir flygha ofwir vädhrith til hymerikis glädhe. thär af sigx sath thin vpfarilse swa som sky. Korsin tekna kötsyns wtsläkkilse. Än cam-arene som samman varo föghdhe äru kyrkionar som

vidha äro wtspreda om väruldena tho äro the samman föghdha mz troraie oc kiärlekenom oc äru alla een kyrkia thär af staar scn'fwat. Een är min duua een min fulkomnadh. een är minna modhur wtwald. än ciborium som hafdhe bigripith alla kamarana teknar

hymerikis kyrkio oc hymerikis mynstir thätta myn-strith hafwir omfämt alla kyrkior For thy alla kyrkio drägha thär til at the mogho värdha loottakandis

178 hymerikz's mynstre Flodhin som wtgik af kareno teknar döpilsonna font oc atirlösninna thwätnadh Än the

studhin thik syntis höghre vara än andra teknar romara kyrkio hwilkin som är hofwd aat andrum kyrkiom oc then lyuse knappin hafwir tekna pafwan, hwilkin

swa scal vara j bland alla andra biscopa swa som solin lyuse ofwir al annur hymiltungul oc lyusith som om kring gik korsith är thes hälgha anda inblästär oc thy vpfylte han apostlana hiärta j eelz tungo likn-ilse, oc altarin som varo saat j hwarriom camar- enom äru vare hugha j hwilkom vi skulum öfra gudhe lofsiris offir then store eeldin teknar at vare hugha skulu vara brende af thes helgha anda eelde oc rens-adhe af alle synda smitto. Än korsin som varo saat ofwir altarin tekna at dödhin skal altidh vara [i] io jdhrum thankom oc swa sculu the värdha clara som stiärno Oc gätrena omfarandis vatnith oc omwända j faar hafwandis hwita vi tekna them som thwägne värdha j döpilsom oc af them hwite giordhe oc rens-adhe af allom syndom oc tholike skulu skina j hyme- rike som skinandis vi swa som gul. An fariri hwilkin som födde larnbin tekna at döpilsän sculu blifwa om manga tima. Oc lambin som vmuendis j vargha tekna at moot väruldinne ändalykt eygh at enast af andrum vtan emwäl af somlekorri prestomon värdha rifwande vargha. oc thy sigx. mangra manna kiärlekir 179 är kolnadlur oc ledhis j villo, ämwäl om thz kan värdha, wtwalde män. An the som dräpne wrdho af varghumän oc toko wiriga flyghandis til lyusens hä?*skap äru the som j godhum giärningom äru fram- halughe alt til ändalyktinne oc sidhan sculu the flygha til hymerikis rike. Oc thy är scrifwat. hwilkin som thura älla fra??2haldir til ändan han vardh^r heel Oc eldin som wtgik af lyuseno oc vpbrände wargh-ana. tekna them som ilt hafwa giort vp a guz helgha men hwilke som sculu ga til ewärdhelikin eld. H Än thu fulkomna saghdhe ängilin trolika thz thu hafwir

byriath. Oc bygh guz nampne kyrkio j them stadhenom som thik syntis brännandis stydhen. Oc lath värdha kyrkio ther som jomfrunar wrdho pinta Oc prädica them daghleka for hwilkorn thu hafwir bydhit. at alle saman komme swa som j en fulkomlikin man j guz fullelixhätz matu. U Oc tha som ängelin hafdhe thetta sakt ward gänstan stor jordh dyn oc thessin synin syntis ey lengir. Oc thy kiäre brödhir thakkin gudhe hwilkin som wärdhughadhis idh^r sökia, oc om

io mik té idhž'r helsonno vägh Oc ko?nmin genstan at fulkomna thz gudh hafwir teth. oc bödh til redha the thing som tharftelik varo til bigning. Än somlike 180 mz rnykle skyndan oc stora?;? reddogha til baru sten-ana oc

somleke trä oc annur vädhirtharftelik thing

at giärningän sculde fulkomnas Än Sanctus gregorius takandis märke trät af giärningis mannomom wtmärkte hwar leggias sculde grundwalin. Oc eygh at enast men wtan emwäl qrønno aathygiandis at ingän sculde wardha lothlös af thy gudh hafdhe opinbarat til baru

til kyrkionnar bygning rnykit thekkelika al vedhir-tharftelik thing hwadhan af wrdho thre kyrkio alra raskast bygda, een thär som wrdho pinta the thre oc thrätio jomfrunar mz Sancta ripsirnia. Oc annor thär Sancta gayana sancte ripsimie folstir modhir wardh

pint. Än the thridhia bygdis när prässomo?^ rnith j vingardhenom thär the syuka jomfrun vardh dräpin. oc thär näär hafdhe för varith therra hembyggilse Oc the pryddo kyrkionar mz gul oc sylf oc dyrum stenorn. oc vtalikom mangorn lampom. Oc sidhan

bödh helghe rnannin at giöras sculde kystur af dyru trä som hätir cedrus At j them sculde leggias hälghra jomfrunar lykarna. Hwilka the giordho aldra skötast

oc baru them til sanctum gregorium Än han sagh-dhe them Jdhz'r lofwas eygh at handla thessa helgha-cloma for thy j äriri krankke j idhru/ft likamom alt thär til j vardhin thwäghne j döpilsonna vatne. Oc swa tok han ensäinmin alla kystonar oc hwan hälghra jomfrunar lykama mz sinom syndirskornum klädhum isi laghdhe han j sina kystona oc sighnandhe kystonar mz wars herra korsse Ån konungän oc hans hustru oc alle riddarene oc hm*ane mz therra hustrum oc döthrum baru for kyrkiodörrena balsamum oc alla io handa dyr smörilse at smyrria oc prydhas mz sculde hälgha likamane oc sylkis clädhe oc baldakind oc päl väfwin mz gul oc sylf oc sath mz dyrum stenom oc storan hoop gul oc sylf oc mangh linin klädhe. H Oc helghe mannin wtgangandis af kyrkionne sagh alt thetta, vara läkt fore kyrkiodörrinne saghdhe them. Jak saghdhe jdhzr thz. oc sighir Jak nu idhir thz at vtan j vardhin ränsadhe mz döpilsonna vatne tha lofwas idhiY ekke at fram ga til hälghra jomfrunar likarna än j sculin vita om än j vardhin döpte tha takir gudh jdhra gafwr oc scal gifwa idh^r siäla oc likarna helso. Oc thetta j hafwin hith borit. gaan oc gömin thz j konungx husum thär til guz myscund latir idhzr fa biscop oc pr^ste at j lyste af thørra kännedom vari th^ta til guz altara ämbitä oc prydh- ilse epte thy biscopen thz skipa. H Än thy vndan takno at konungän taladhe tha hafdhe han en j enlite handom oc fotum j naghlom oc hare oc j allom sinom limmom swiins liknilse. Hwilkin fram gik til san- 182 ctum gregorium oc badh han mz myklum grät at han sculde at enast hela hans händir oc fötir thär til at han sculde vara eygh lothlös af hälghra j om-

frunar thiänist oc giärning. An tha fiöl sancte gre-gorius a knä vmfämnan[dis] jomfrunar skrin oc badh van Iwra at han sculde atirgifwa konungenom sina helso. Oc genstan fiollo klöfwane af konungxsins handum oc fotum. oc tha saghdhe konungin sancto gregorio. At han skulde biudha hanom hwat han vilde at han sculde giöra. än helghe mannin saghdhe hanum. tak en spadha oc graf grafwa j kyrkiomen swa stora som scrinen äru til j hwilkom helghe dom-

ane liggia j Oc tha badh konungän sanctum gregor-ium at han sculde biudha drotninginne asechine sinne hustru oc chusaroducte sinne systir at the sculdo hiälpa hanom j the helghe gmiinginne Oc epte sancti gregorii budhe grof konungän oc drotning hans

oc systir wtbaru jordhena j sinom mantul skötwn. An sidhan grafwin var giordh for sancte ripsimie scrine. oc for them threm oc thrätio andrum jomfrumen. oc sidhan giordha varu grafwana fore scrinom sancte gayane oc thera twäggia mz henne pintos grof oc

konungän fore therre syuko jomfruna scn'ne oc sidhan

vpstegh han. oc vpfoor a eth bergh som hetir masasim

som liggir fran konungx palacfo syu raste än tho

synis thz aaf palacio Oc thädhan bar han a sinom

183 rygge fyrahyrnutta stena lethlika swa som kämpe

hwilke stena tho varu swa store oc länge at eygh formaatte mange män röra them Han bar ok thädhan stydhe af cedro som sättias sculde j kyrkio dörrena Oc j sino herberghé thär han hafdhe kyfwat mz sancte ripsimie loth han byggia ärleka kyrkio af sten-

om som han hafdhe siälfwir til burith at thz sculde allom kunnukt vara at swa som han hafdhe för varith helghra kyrkio fördärf war e oc nedhirthrikkiare swa

skulde han vara therra vpbyggiare oc vprättilse. Oc swa som han hafdhe daarleka thär giort möte san-cte ripsimie swa sculde han thär nu wtgyuta gudhe helgha böne. Än sidhan epte sancti gregorii budhe bygda varu thre kyrkio the första östan til j hwilka Sancta ripsimia mz them threm oc thrätio jomfrum laghdhis j Oc the andra synnan til j hwilka the syuka laghdhis, oc the thridhia västan til j hwilke Sancta gayana mz twern jomfrumen hwilas j, tha loth han sätia ofwir hwarria ena kyrkio dörrena ath kors At io alle the ingingo j mynstrith älla wt älla the thär fram foro sculdo alle epte helgha manzins budhe a knä falla oc bidhia til thz helgha kors Än sancte gregoriws looth byggia altara ofwir helghra jomfrunar grafwum oc ofwir hwart altarith satte han wars hørra kors tekn Oc then stadhin j hwilkom hanom vardh tedh the vndirlika synin om kringbygde han medh höghum mwr oc giordhe a murenom starka döra 184 hwilka atirlyktis mz järnlenkior Oc satte ofwir muren thes helgha kors tekn at alle the thär fram foro sculdo mz böghdhum knäm til bidhia alz walughan gudh Oc j thesso mato skylde han konu?? gen oc sith folk fran dyäfla dyrkan swa at the siälfwilliandis idh-nadho sik j bonum oc fasto oc j alrnosum oc j andru?n gudz budhordhum. Til hwilka sancte gregorïus tala- dhe oc saghdhe. sänkan idh^r alle saman oc fallen a knä mädhir mik oc bidhin at gudh gifwe idhzr atir idhra helbrughdho Oc tha badh Sanctus gregorii af gudhe mz tarum at han sculde atirgifwa konungenom oc hans folke sina helso. Än vidh thessa bönena byriadhe konungän til at skiälfwa oc wtskuddadhe af sinom likarna flasith oc harith oc tendrena hwilka han

hafdhe haft j swina liknilse. oc atirkom i siin skapilse som han förra war. oc vardh hans skin swa som späz barns skin tha thz födhis Oc alle andre komo oc atir j siin skapilse. Oc alle spytelskä. halte oc blinde oc the af diäflom möddis älla benasoth hafdho älla j hwathanda sooth the varn stadde fingo alle bötir tha sancte gregorii laghdhe hand sina ofwir the?™ Oc alle j them landskapom badhe hele ok syuke skyndadho sik mz store glädhe at ga epte swa storo helgha

manzins frägh hwilke alle toko vidh guz ordhum oc

185 saghdho Nu saghom vi oc hördhum vedh^rkiännandis

van skapara. Här til hafwm vi varith döfwe oc blinde

dyrkandis afgudh som varu döf oc dumba oc giordh

mz maraia hand. H oc hafdho radh mz konungenom

oc gingo sidhan at nediu'r sia dyane afgudhurskunna mynstir. hwilka konungän hafdhe hädhrath ofwir al annur afgudh at alle sculdo vita at mädhan al afgudh varu konungenom ledh oc styg sculde ensammän gudh alla thinga skapare vara hanom oc allo hans folke i

hedh^r oc dyrkan Än tha the gingo af stadh kommo the först til ath afguz mynstir som häth appolinis j hwilko som varu dröma biscriwilse oc therra swar. thz nedh^rbrutu the a grundin oc vpbrändo. Än mykin diäfla skare gik flokkum wt af the mynstreno.

Hwilke swa som vnge riddara vämte mz swärdhum skiöldom oc spiwtum flydho til dyane mynstir. Än tha riedtwr var släghit afguzens appolinis mynstir. gik konurøgän oc alt folkit mz sancto gregorio at nedh^r sia dyane mynstjr. oc dyäflane som thit hafdhe flyt

skuto möte them oc kastadho stena, eygh swa at the giordho nokun skadha vtan infördho storan reddogha, swa at somleke the ekke varu stadhughe j trone

borthflydho eygh mz litlom dröfwilsom. Än tha saricte gregorii saa thetta giordhe han kors moote 186 mynstreno oc thz rifnadhe genstan syndir til grundan oc ned lur fiöl oc eldir vptändis j träwärkit oc rökin thär wt af gangandis vpfylte vädhrith oc borth elte thädhan alt dyäfwlskapith mz storu tbute oc grät sighandis swa at alle hördho. Ve. är os ve är os. for thy vi inoghum ekke längir biggia j bland folk j thessom landornon fore nampne jhesu christi oc marie Flym thy wt j berghskrybbur örn än vi värdhum io thär frälste. For thy ingaledhis formoghum vi mote-standa thessa gregorii bonum thy at han är aldir fuldir mz brännande lugha oc brännir os hardhelika. oc om hans prädikan skal alt armenie land värdha fylt mz lifwandis guz äro. An tha konungän oc alt armenie folk sagho diäflana oc hördho them tholikith vidhir gaa stadhfästos the ee määr oc määr j christi tro. Oc toko dyäfla mynstranna liggiandafä oc gaf w thz mz sancto gregorio fatugho folke hwariom som han hafdhe tharft til An thera akra oc vingardha oc thiänisto män oc qrønnur oc alla th^ra eghur skyp-adho the til helghra kyrkio thyänist. Oc the bygdo oc flere kyrkio vtan fore thy at eygh fanz prestir j allo armenie lande wrdho the ekke vighdha Oc kon-ungan oc alt folkit foro vm kring rnz sancto gregorio alla stadha. by. thorp. oc fäste som varo j armenia oc nedhfr brutu al afgudha mynstir andwardhandis guz kyrkiom alla therra eghur oc stadhfästo almoghan 187 j guz tro oc gudhleko lifwerne. oc thär epte kome the til afgudhurskirme ueste jouis dottir mynstir. oc ther giordhe gregoriœ kors ofwir oc fiol genstan

nedhir til jordhinna, oc ämwääl brutu the ned tur a grundan festi jouis sons mynstir oc j swa matu nedhir slogho the al afgudha mynstir som varn j armenie lande ofrandis alt therra liggiande fä til helghra kyrkio bygningh. Oc konungän som för hafdhe var-ith thera hälghra kyrkio grymmaste hatare oc nedh-irthrikkiare. vardh nu ärlikaste guz tro prädikare. swa at eygh at enast looth han mz sancto gregorio alt armenie folk koma til guz tro. vtan äm wäl manga

io af saracenis oc af andrum lanzskapum. H An sidhan thetta, var alt swa giort konungän teridacius oc drotn-ing hans asichina. oc chusaroducta systir konungxins sandö om alt landit oc loto saman koma härtugha oc järla. höfdhingia oc alla riddärskaps män oc manga

andra j stadhe them som arach hätir hwilkän oc kallas valerostica. Oc konungin talar swa til therra. O kiäre vine j seen at gudh fore värdhskyldan sancti gregorii oc hans dyghdhe värdhughadhis at lysa vaars hughx öghum at vi sculdum vita han vara

sannan gudh skapara hymils. jordz. oc hafs. oc aldra

therra thinga j them är. Oc swa som j seen al diäfla

mynstir som varu j varum rikorn äru nedtar slaghin

188 oc til inkte giordh. oc j therra stadh äru nu bygda

gudhe kyrkior. Nu star inkte atir annath vtan at

vi valium os til biscop wän helara gregorium. om hwilkin kyrkionar moghin vighias. oc at om the bönir thär wärdha, gömas vtan allan scadha vara siäla oc likarna. ^ Hwilkit allom thäktis, gregorii saghdhe. valin idtwr en annan for thy Jak är eygh värdhughir

til tholikin hädhir oc ey yrnningas Jak til swa stora byrdhe. An tha the gatu ingaledhis bökt sanctum gregorium vedhir thy at taka tedhis ängelin konung-

enom j syrnpne hans oc saghdhe hanom. wakta at j valin ingin annan vtan sanctum gregorium. oc saghdhe han helgha mannenom. eygh scalt thu möte sighia at taka biscopsdöme thy at thz är thik infökt af gudhe Oc sancte gregoriz/s saghdhe. värdhe guz vile. H oc sidhan hans wtuälilse höktidh var halin mz större glädhe oc frigh wtwalde konungän af sinom bezsto mannom säxtan höfdhinga oc sände them mz sancto gregorio til capadociam til stadhin cesaream thy at thär var tha höxste biscopin Sanctus leoncius.

Här byrrias the siäl le bokin j henne sigx af brefwe thy som teridaciws sände sancto leoncio oc huru Sanctus

gregorii vardh vighdhir til biscop Oc huru konungin oc all hans folk vardh crisnat Oc af järteknom oc vndirlikom thingom som san- cte gregorii giordhe sidhan han vardh biscopir Oc huru han skypadhe ofwir alt armenie rike biscopa oc kloster oc al kyrkionna vighilse Oc huru teridacitøs vardh giordtur therra hälghra 189 kyrkio prødicare Oc huru sancte gregorius var j ökninne. Oc huru Sanctus arostacis sancti gregorii son vardh giordlur biscopir

Konungin sände nu af stadh gregorium oc mz han-om the sextan höfdhingia til sanctum leoncium oc bödh them at allom them the motto oc j allom land- om. stadhum. borghum. byum. oc thorpum hwar the fram förin sculdo the opinbarleka kungiöra al the ond thing som han hafdhe giort a sancto gregorio oc the fornempda helgha jomfrunar Oc hwat pinor

enom j syrnpne hans oc saghdhe hanom. wakta at j valin ingin annan vtan sanctum gregorium. oc saghdhe han helgha mannenom. eygh scalt thu möte sighia at taka biscopsdöme thy at thz är thik infökt af gudhe Oc sancte gregoriz/s saghdhe. värdhe guz vile. H oc sidhan hans wtuälilse höktidh var halin mz större glädhe oc frigh wtwalde konungän af sinom bezsto mannom säxtan höfdhinga oc sände them mz sancto gregorio til capadociam til stadhin cesaream thy at thär var tha höxste biscopin Sanctus leoncius.

Här byrrias the siäl le bokin j henne sigx af brefwe thy som teridaciws sände sancto leoncio oc huru Sanctus gregorii vardh vighdhir til biscop Oc huru konungin oc all hans folk vardh crisnat Oc af järteknom oc vndirlikom thingom som san- cte gregorii giordhe sidhan han vardh biscopir Oc huru han skypadhe ofwir alt armenie rike biscopa oc kloster oc al kyrkionna vighilse Oc huru teridacitøs vardh giordtur therra hälghra 189 kyrkio prødicare Oc huru sancte gregorius var j ökninne. Oc huru Sanctus arostacis sancti gregorii son vardh giordlur biscopir

Konungin sände nu af stadh gregorium oc mz han-om the sextan höfdhingia til sanctum leoncium oc bödh them at allom them the motto oc j allom land- om. stadhum. borghum. byum. oc thorpum hwar the fram förin sculdo the opinbarleka kungiöra al the ond thing som han hafdhe giort a sancto gregorio oc the fornempda helgha jomfrunar Oc hwat pinor

han oc hans folk hafdho thär fore tholt. Oc huru sancte gregorii wtdräghin af bruraienom forloth them thz oc atirgaf them sina helso. oc bödh them opinbara al the thing som giord varu af sancto gregorio. Oc satte konungän sanctum gregorium j än forgiltaii vaghn hwilkän som drogho hwite mula rnykit faghre Oc sattos alle the fornewpdo höfdhinga hwar j sin forgylta vaghn ladhadha mz gul oc sylf oc sylkis pellum väfwin mz gul oc sath mz dyrura stenum oc

mangum andrum storum hafwm oc foro the af stadh. An alle the som hördho frägh sancti gregorii wt gingo möte hanom mz sang oc storo lofwe ofrandis hanom manga gafwr oc tha the hördho af höfdhingonum hans giärninga oc dighdhe takkadho the gudhe mz

storo lofwe. oc tha the nalkadhis stadhenom Cesarea oc thetta vardh kunnughat sancto leoncio tha wtgik han möte hanum mz biscopum oc klärkom oc folkeno 190 af stadhenuw mykith lankt. oc dwaldis the om längan tima tha the möttis hwar j annars famne oc kystis

opta siin j mällin. Oc sidhan inledde leoncirø gre-goriwn j stadhin ärleka. mz inyklom sang ok lofwe. Än fornempdo höfdhingane j alla byscopa. klärka. oc folkx närwaru som thär varu kungiordho och and-wardhadho sancto leoncio breff thään som teridacius

hafdhe hanom sänt. oc lasu them siälue opinbarleka. Hwilkin swa mykit hafdho inbära H Höxsta biscope oc främstum j alle hälaghät sino??i kiära fadhur oc herra leoncio ärlekorn cesarie ärchebiscope. sandir teridacius stora armenie konungir helso oc quädhio mz

höxsta gudhe Til idhra hälaghät sändum vi ärlikän fadhur oc vaan frälsara gregorium hwilkin vi mz sam-halughe gudhlikhät oc enom villia oc ämwäl epte

ängla budhe hafwm walt os til fadhur Oc thy bidhiam vi idhfr at j v5ghin han til biscop at han moghe cn'stna os

oc alt wart folk. at han moghe oc vighia alla kyrkior j varum landum äru byghda oc at han skype klärka oc prøstä til therra thiänist Oc sändom vi idlur mz hanom somleka af bezsta höfdhingiom j varu rike at the sculu kunnugha idhir oc allo idhro folke hwat han hafwir tholt oc giort. U An thessom brefwrn swa lesnom beddos armenie höfdhingia lyudh ;

af allom moghanom oc ropadho mz höghe röst oc j io foresaghdha biscopsens leoncii närwaru Åhörande oc flerum biscopum oc allo folkene opinbaradho the alt thz Sanctus gregorius hafdhe tholt oc giort. Hwilke tha the thz hördho lofwadho gudh mz höxsto glädhe 191 oc vndradho at sancte gregorii formaatte lifwa oc tholika dighdhe giöra äpte swa manga pino. Oc thy ropadho the oc saghdho mz apostlenoin O guz rike-döma snille, oc viisdoms högh O huru obigriplekä, äru hans döma oc ovppafinnelikä äru hans vägha for thy hwar kan vita hans vridirstandilse älla haar var hans radhgifware Oc thär epte komo alle biscopane saman mz sancto leoncio oc vighdho sanctum gregorium til ärchebiscop gifwandis för hanom al kyrkionna vighilse. hwaria epte thy hane bordhe. Oc Sanctus leoncius oc alle biscopane oc manga af hm*- omon gafwo sancto gregorio oc höfdhingomon af armenia manga dyra gafwr Oc folghdho them a therra hernfärdh längan vägh af stadhenom Oc sidhan hels-adhos the siin j mellin oc mintos opta gifwandis hwar andrum kiärlek&ins kyssylse. Än Sanctus leoncius for atir medh sino fylghe til cesaream Oc gregorius skyndadhe sik mz sinom a hemfärdh til armeniam*

Oc ee hwar Sanctus gregorii fram foor wtgïngo alle at skodha han. oc ropadho «lie oc saghdho O sancte gregori sääl äst thu. thy at fore manga pinor thu hafwir tholt äghir thu twäfaalt namp swa som är martir oc confessor. 11 An tha han nalkadhis ar-menie berghe wardh hanum sakt at thär A var eth mynstzr skipath enom draka til hedhirs hwilkän dräpin vard af eradio thz loot han nedhzr sia. takandis thädhan vtalekit mykit gul oc silf Thy at thz mynstrit io hafdhe varit af konungum oc höfdhingiom j them landom j storu virdhning oc hedlu'r. Oc thy idhkelika komu the thit mz storo öfre oc gömdo the thär sith gooz swa triggelika swa som j sinom fatabwr Oc j 192 them stadhenom vilde sancte gregorius vpbyggia ena kyrkio oc thär inleggia sancti johannissa baptiste helghodoma oc thäs helgha manzens sancti antinogeni som pintir vardh fore guz sculd. Än tha han vilde ofwir fara flodhena eufraten thär som litit var vathnit mulane som bundne varo fore vagnenom blifwo swa hart standande at them kunne ingän af stadh koma mz slaghum älla styungum. Oc tha vard thz teeth sancto gregorio mz guz ängle at han sculde thär byggia kyrkiona oc j håna leggia helghodoma the han hafdhe. Oc gregorio giordhe som hanom böz. Oc sände sidhan manga af stadh atir til samma mynstrith at nedlurbryta än thry altara som än hafdho heel blifwith epte hanum. Oc tha the komu til mynstir-sens mura wrdho the swa gabbadhe oc blinde giordhe af diäflomän som innan til varu at the ingaledhis vpa kunno finna ingång j mynstrit at nedhir bryta altarin vtan atirkomrno oc kungiordho th^ta sancto gregorio An han viste thz för än the komo hanom thz sighia.

Oc tha wtrekte gregorius hand sina oc giordhe kors möte altaramän oc saghdhe. O hørra jhesu christe thin ängil slae them nedhir. oc genstan fiollo the nedhzr til jordhinna oc alzstingx syndir brutus. thy at stort vädhir kom bläsande oc nedlrøslo swa them swa at eygh änast at eygh syntis hwar the hafdho standit, vtan emwäl stenane borth fördhus af the vädhreno fran them stadheno/n mykit lankt. oc j the nedlurfalleno blifwo the dödhe som inne varn oc ofradho diäflomen oc afgudhum som thär varu. oc io swa forforus the at eygh atirfanz ath been af them An somlike the j vaantro varu tha the thetta saghö saghdho the O helghe fadhur. eygh är annar gudh til vtan then thu prødicar. Oc j them stadhenom looth sancte gregorius byggia kyrkio. Oc thetta, är the han förstr vighdhe. oc dwaldis thär om tyughu 193 dagha oc vighdhe thär preste Oc thär bygde han funtkar oc döpte thär meera een hwndradha thusand oc nyo tio thusand folk Oc saghdho thär messo oc hiollo thär höktydhelika guz ämbite. oc loot them taka guz likarna oc bödh at hwart åar sculde haldas therra kyrkionna höktidh oc arninnilse mz

störste gudhlikhät for thy at thär skipadhis först döpilse j them landom Oc ee hwar han fram foor looth han byggia kyrkior oc vighdhe them som bigda varu oc skipadhe j them preste oc klärka oc stadha thär moghin sculde cn'stnas j. H Än tha konungän hördhe at han munde nalkas oc sköt hem koma foor han mz drotning sinne asichina oc systir hans chusaroducta oc mz myklom riddara mogha möte hanum oc kom til stadh them som kallas bangubran oc bidde hans ther om än mariadh. Än tha Sanctus gregorius nalkadhis stadhenom, fan

han konurøgän oc hustrw hans oc systir mz mangum andrum möta sik vtan stadhin. oc thär dwaldus the länga oc höllus j fampna oc fäghnadhe hwar andrum mz störste glädhe oc sidhan gingo the mz mykle glådhe oc frygh in j fornempda stadhin. Oc tha saghdhe han oc kungiordhfe] them mz hwat hedlm* oc storum gafwm Sanctus leoncius hafdhe han oc hans fylghe vndfangith. Oc fyk han konungeiiom oc drotn-ingiraie oc chusaroducte breff theen Sanctus leoncirø io hafdhe them sänt. oc the hafdho swa mykit inbära IF ïeridacio stora armenie konunge oc drotning hans asichine oc systir hans chusaroducte. sendir leoncius owärdhughir cesariensis ärchebyscopir oc vare lydh-biscopa oc alt folkit os är andwardhat helso mz gudhe Vi tokuw idhra ärlikhäz breef oc vndirstodhum mz mykle glädhe hwat j them stodh, at alzwallughfr gudh 4 skapare hymyls oc jordh hafwir sökt idh^r oc at han plaghadhe idhir at j skulden eygh värdha fortapadhe j koinaskulande väruld. oc at han thwingadhe idha'r mz vndirleko oc ey förra mz os sedhurn syukdom älla hördhum for idhra omannelika oc ohörlika grymme-likhäth som j giordhin a the helgha jomfrunar oc a sancto gregorio Oc thy tilbör idhzr ändelika glädh-ias mz os for thy at han som ingin vil lata forfaras vtan vil at alle sculu helas leedhe idhir wt af dözins skugga oc myrkre fore bön sculd oc värdskyldan sancti gregorii oc tedhe iàhir sant lywsith jomfruna son ly wsand^ idlur oc gaf idh^r siäla helso oc likarna. Oc thär til at j moghin fa ewärdhelika sälelikhät tha varin hädhan j fra siäl[fjwiliandis lydhughe idhars helgha fadhurs sancti gregorii budhordhum oc maning hwilkän vi epte idhre åstundan hafwm vikt til

ärchebiscop. bidhum oc vi idhan brodhurskap at j minnins a os j idhrura bonum. U Än konungän oc alt folkit wrdho ofwir alla mato gladhe af brefwora them vardh sänt af leoncio Oc aldra mast af thy at the hördho at sancte gregorii var vighdhir til ärche- biscop. oc at hans kompana hanom hafdhe folkt j väghenom varu ärleka. hele. oc helbrughdho hem komne til sith fädharnis land. Än sancte gregorius afläth eygh at lära them sighandis kiäre brödhir oc syne hörin apostolin som sighir kiäre vine sighir han. io lifwm sostirlika rätwisleka oc millelika j thesse vär-uldinne bidhandis hälakt hop oc stora guz oc vaars frälsara ihesu christi äro tilquemd. Oc äggiadhe til konungin oc flere mz sik at the sculdo blifwa örn samfasta thrätio dagha j fasto oc bönorn Än tha 195 thenne timan var fulkomnadhir kom sancte gregorius mz konungenom oc drotriinginne oc chusaroducta oc allo folkeno til flodhinna eufraten Oc j the flodhinne döpte han them j narnpn fadhurs oc sons oc thes hälgha anda. Oc tha giordhis thär stort järtekrie j m thy at flodhin stodh oc drogh vatnith vp a badha sidhunar oc kunne ekke flyta oc sancte gregoriws stodh vprättir ofwir vatnerio mz thörrura fotura swa som han stodhe vp a jordhinne Oc tha han döpte vard mykin lyngheldir oc syntis ofwir vatneno een brännande stydh oc ofwan yfwir stydhena syntis vars hørra kors wtgifwandis af sik skyn mykith lankt swa som sool. Oc tha the hafdho säät thessin stora vndir-lika thingin brunnu the ee mar oc mar j guz kiärlek Oc wrdho döpte hundradha oc fämtio thusand manna vtan baarn oc quino Oc fördhus j hwit klädhe oc mz vaxlyusum oc lampum mz sang oc store gladhe

komu the sidhan aatir in j stadhin rnz sinum fadhur gregorio Oc sancte gregorii saghdhe thär messo oc loot konungän oc drotningena oc chusaroductam oc alla andra taka guz likarna Oc blef ther syw dagha oc j them daghum cristnadhe han meer een fyra hundradha sinnirø tio thusand manna. Än tha thøtta var alt fulkomnath vighdhe Sanctus gregoriœ thär manga kyrkior oc skipadhe til therra thyänist klärka oc prøste oc konungän laghdhe til therra mykith

io gooz. akra oc andra äghur Oc foor sidhan thädhan oc om kring gik alt armenie rike oc vpfylte thz mz kyrkiom oc klostriwz skypandis j them klärka oc preste. Oc konungän laghdhe gooz til therra oc by-gawadhe them hwarrium som hwarriom höfdhe Oc

skypadhe oc mästara j hwarrio kyrkio som kiänna skuldo smam barnum af första bokstaf oc thär til the

196 wrdho fullelika lärdhe Oc vighdhe Sanctus gregorius tio biscopa at hwar therra sculdo fore sta sino land- eno j armenia Än then förste hat abinw-9. Then andre euchaKs.Thridhe bassws. Fiärdhe moyses. Femte eusebius. Siätte Johannes. Sywnde agapius. Attunde artis. Ni-unda arsotis. Tiunda anthiochus Oc thesse hafdho alle för varit afgudha preste Än j konungxins palac^o satte han albinura at alle sculde tro at konungän var sandir cn'stin man. oc vpfylte them mz guz ordha kiännedoom. oc bödh them at the sculdo vara idhke-lika stadhughe j guz budhordhum. Än alle mz enne röst mz konungenom oc drotninginne oc chusaroducta swaradho oc saghdho. idhre helsamleke maning vnd- irleggiom vi syälfwiliandis vara halsa. U oc thär epte kom sancto gregorio j hugh at han vilde epte epte-döme prøphetans helie. oc sancti Johannis baptiste

forlata väruldinna lösta oc smikran oc folkx til laath at han sculde ey smittas af them, wtwalde han nokra reenlifwis munka oc gik mz them j öknena. Oc tholdo thär hart lifwerne hafwarødis til maat skooghx yrtir oc til drik kält vatn oc vara idhkelike j fastu oc vaku oc bonum. Än nokot thär epte gik han nedhir at sökia konungän oc drotningena oc chusaroductam oc hans folk manandis them at the sculdo stadhleka fram halda j guz budhordhum. Oc tha ropadhe konungän til hans mz myklom graat oc saghdho oc alt folkit O helghe fadlmr forlaat os eygh. vi eygh kuraium älla gitum lifwat vtan thik. for thy thin talan är os sötarin än honagh oc ofwir gaar allan sötan smak Oc han vilde eygh höra them vtan atirgik til therra som han hafdhe förlåtit j ökninne. oc saghdhe them. kiäre brödhir oc syne eygh sculin j dröfwas at idhart köt vanskas af vaku oc fas[t]o älla bonum sighiandis 19r mz apostlenom Tha Jak är syukir tha är Jak makt-ughar oc starkir. oc om til höre at äras tha skal glädhas oc äras j minom syukdoin at j rnik scule byggia guz dygh. For thy godhe cn'strie män glädhias tha the värdha syuke. Oc thy at tha the rädhas dödhin kunnu the ekke hindras af dyäfwlsens frästilsom oc tha the äru helbrughdho falla the j mång diäfla fräst-ilse. Oc Sanctus gregorii skipadhe oc vighdhe näär fyra hundradha biscopa vndantaknom them fornempdo tio byscopom som för saghdhis At hwar therra sculde fore standa sinom stadhenom j armenie Oc thän tidh konungän oc alt armenia var eygh j litle sorgh af helgha herrans borthowaru vardh them sakt at sancto gregorio varu twe syne hwilka han hafdhe aflat j sinom vngdom tha han var j grecia Oc then förste

therra kalladhis vrchanus hwilkän for bäzta lärdom sculd som han hafdhe nuraniith af sinom vngdorn ko'm han til prästa vixle Oc then andre hat arostacis aat nampne. oc han först af sins vngdoms alre forsmadhe väruldinne kiäte oc vardh giordlur ärmite oc bygdhe a öknum bärghom oc loot sik nöya aat eno enfalloglia klädhe oc hafdhe sik til math yrtir som thär vaxstu oc kält watn var hans drykkir. oc hans siängh var bar jordbin thär hon var stenughast. oc hafdhe sik vndirgifwit myklo vaku. fasto. oc bonum. Oc opta stodh han vp a sinom fotum vprättir vakan alla natt-ena oc las oc sang guz lof mz myklom graat oc sokkan. Han hafdhe oc mz sik kompana som han kiände giöra tholikt sama. 1F Än teridacius thär til at the sculdo ärlika komma til hans sände han til therra thre höfdhingia swa som var ati armenie höfdhing. oc assatin höfdhing j stora landeno silidon.

198 Oc datan konungx fortalara oc tholk. Thesse f or u in til capadociam til stadhin cesaream oc funnu ärlika

prästin vrcanwn Än sanctum arostacem funnu the j ökninne hwilkän ingaledhis vilde koma mz them til konungin Än cn'stna manna moghin som mz höfdh-ingomon hafdhe komith til hans saghdho hanom. bätra är at hala manga mz thik än här hela thik

ensamin. Oc lydde han them oc gik mz höfdhing-öman til konungxins Än tha konungän sa them vp-fyltis han mz mykle glädhe oc leedde them til sanctum gregorium som var j ökninne a eno bärghe som hätir manarach thz liggir när danalikon lande Oc tha

sancte gregorii^ sagh them tok han them j sin fampn oc af store glädhe grät han thy at han saa them hafwa goth lyfwerne Än tha saghdhe konungän til

sanctum gregoriura For thy at thu vilt häldir blifwa j ökninne oc här byggia än vara mz os Thy bidhwft vi thy na fadurlikhät at thu sky pä oc vigh os sanctum arostacerø thin son til biscop. hwilkän j thin stadh rnoghe blifwa mz os at kiänna os oc lära For thy han syntz's ofwir ga sin fadhur j sidhum oc viisdorn oc sniälle talan Oc han lydde therra bön oc vighdhe han oc andwardhadhe them han. epte thy som scrifwat är For thina fadhra äru thik födde syne them skalt thu skipa höfdhinghia ofwir alt landit j allom släktom io sculu the värdha amynnoghe thit namp. For thy at sancte arostacis myntis altidh a sins fadhurs giärnmga sancti gregorii eptefylghande hanom j lyfwmie oc giärningom Än sancte arostacis gik om kring alt armenie rike oc sökte kyrkior oc stadhfäste folkit j guz budhordhufft oc at the sculdo hafwa sik ärlika j them kiännedom hans fadhur them kiänt hafdhe. Hwilkän eygh mindra en hans fadhur af allum älsk-adhis oc hädhradhis. An konungän var idhkelikän j graat oc fastu oc vako oc bonum oc idhnadhe sik j 199 alrnosum oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Hä[r] byrrias sy[u]nda bokin j hwilke sigx huru konungän teridacius oc Sanctus gregorii sökto rom at se aposllanna helghodoma. oc godha käs-aren constantinum Oc af hädtm* them giordhis af consfantino oc pafwanom eusebio oc huru the kommo atir hem til armeniam oc af the almenne-liko radheno oc klärka samquemd som kaiseren giordhe j stadhenom som hätir nicena Oc huru ther skipadhis kyrkionna rätlir oc he^na lagh Oc

Tillägg. Gregorius af Armenien. 6, 7. 413

sanctum gregoriura For thy at thu vilt häldir blifwa j ökninne oc här byggia än vara mz os Thy bidhwft vi thy na fadurlikhät at thu sky pä oc vigh os sanctum arostacerø thin son til biscop. hwilkän j thin stadh rnoghe blifwa mz os at kiänna os oc lära For thy han syntz's ofwir ga sin fadhur j sidhum oc viisdorn oc sniälle talan Oc han lydde therra bön oc vighdhe han oc andwardhadhe them han. epte thy som scrifwat är For thina fadhra äru thik födde syne them skalt thu skipa höfdhinghia ofwir alt landit j allom släktom io sculu the värdha amynnoghe thit namp. For thy at sancte arostacis myntis altidh a sins fadhurs giärnmga sancti gregorii eptefylghande hanom j lyfwmie oc giärningom Än sancte arostacis gik om kring alt armenie rike oc sökte kyrkior oc stadhfäste folkit j guz budhordhufft oc at the sculdo hafwa sik ärlika j them kiännedom hans fadhur them kiänt hafdhe. Hwilkän eygh mindra en hans fadhur af allum älsk-adhis oc hädhradhis. An konungän var idhkelikän j graat oc fastu oc vako oc bonum oc idhnadhe sik j 199 alrnosum oc angradhe the synde han hafdhe giort.

Hä[r] byrrias sy[u]nda bokin j hwilke sigx huru konungän teridacius oc Sanctus gregorii sökto rom at se aposllanna helghodoma. oc godha käs-aren constantinum Oc af hädtm* them giordhis af consfantino oc pafwanom eusebio oc huru the kommo atir hem til armeniam oc af the almenne-liko radheno oc klärka samquemd som kaiseren giordhe j stadhenom som hätir nicena Oc huru ther skipadhis kyrkionna rätlir oc he^na lagh Oc

huru Sanctus arostacis fördhe thädhan oc hem til armeniain scrifwat j storum bokum then stadhghan thär giordhis, oc af distance dödh sancti gregorii Oc huru ärleka konungän teridacius styrdhe sidhan sino rike

I them samrna timanom som thørta hände j armenia tha styrdhe käsaradömit j room thän maktoghe oc ärleke kesaren constantinus som döptzV vardh oc cnstnadlttr af sancto syluestro. Af hwilkom terida-cius hafdhe hört at han var aldra eristnelikast^r maan.

Oc af aldra grymmasta guz vina hatara var giordlur millaste predikare Oc at han hafdhe nedlur slaghit al afgudh oc afgudha dyrkan som dyoclecianws, oc maxi-mianrø. oc marcian^s, oc liciniws, oc maxenciws, the

ondo kesarene hafdho vp sath til mankynssins fordarfwilse. oc j therra stadh hafdhe han vpbygd helgha kyrkior til inarana helso. han hördhe oc at then samme Constantins gaf manga gafwr them a christum trodho, oc alle the ekke trodho a han, varo hanom stygge oc ledhe Oc mz thes helgha kors baneer hafdhe han vndirbughit alla barbaros sino vaalde. Hwilkin oc thär til at han sculde synas af allum 200 sandir cristin man bar han j sinne krono som han bar a sino hofdhe thes helgha kors tekn om kring sat badhe bak oc fore oc a badha sidhur mz dyrum stenom. Än tha teridaciws konung hördhe alt thetta, vpfyltis han mz store glädhe thy at christi kiännedoms röst hördhis j allom landom H Oc konungän tok radh at gaa oc sökkia apostlanna mynstir j room oc at se swa ärlekän kesara. Oc tok mädhir sik manga päninga, hafwandis j sino fylghe mz sik ärchebiscopän gregoriu??2. oc biscopän arostacem hans son. oc albi-

nmn biscop. oc höfdhingin af mursie lande, oc höfdhingan af siria. oc höfdhingin af lande thy som hätir masachi. oc gräfwan af angelicon aspeth aat nampne. Thesse pläghdhe af gamblo sidhwänio at krona käisaren Oc höfdhinghan af nocietara, oc höfdhingan af nisikon. oc härtughan af aristemion. Oc sab-inensis höfdhinga. Oc höfdhingan af thy landa som hätir pascaperon Oc manga andra mäktogha' härra. Oc sywtio thusand riddara. mz thessom wt gik han af sino fädharnis lande ararach af stadhe them som io hätir valarsapach oc foor ofwir greciam mz storo bälde oc kom ofwir hafwith oc landith in til ytaliam. 11 Än tha thz vardh kurøgiort ärleka keisareno/ft constantino gik han lankt wt af stadhenom möte them. Oc mz hanom pawin eusebms oc mange höfdhinga oc rornara riddara oc toko them mz storum hedhir oc hwar kyste annan. Oc gingo sidhan mz myklo glädhe in j stadhin. Oc epte thy som scrifwat är. spyrin först oc latin hyrnerikis rike. gingo the först til apostl-anna mynstir. Ofrandis altaromän manga gafwr oc thär epte gingo the til siin härbärghe. Hwilkin ärleke constantnms hafdhe them hedhirlika räät Oc bödh at 201 them sculde ympnmgga gifwas til therra hasta. Oc alt thz the thorfto i maat oc dryk oc siänga klädhum. H Än konungän teridacius hof vp mz höghe röst i pawans oc käisarens oc alz folksens närwaru oc sagh-dhe them alla the plaghu oc ond thing som han hafdhe giort a sancto gregorio. oc them hälgha j om-frumen. Oc huru han oc hans män wrdho for then sculd gripne af diäflenom. oc gingo vafrande som vil dyur om märka oc skogha Oc huru siälfwir konungän var vmskiptzr j swiins likriilse Oc huru han atirfik

hälso badhe til siäl oc likamma oc hans folk mz hano7ft af sancto gregorio wtdräghnom af brimnenom. Oc kungiordhe qc hwat dyghdhir oc järtekne gudh hafdhe giort om sarictum gregorium Än swa braat Constantins keisaren th^ta hördhe fiöl han gänstan nedhir fore sancti gregorii fötir oc beedis aldra ödh-inyuklikast välsignilse af ha no m Oc vpstodh sidhan oc j nårwaru konurcgxins teredacii oc sancti gregorii oc aldra therra om kring stodho kunnogh[adh]e han at for thy at han hafdhe hatat guz helgha kyrkio vardh han spytälskyr. Oc huru han vardh af apostl-anna syn som gudh thedhe hanom heel tha han döptis af sancto sylwästro. Än a badha sidho käisaren oc konungän teridacms oc alt folkit thakkadho gudhe at hans namp vaar vnfangit ofwir alla väruld-inna Oc stadhghadho mällän siin stadhughan oc oum-skiptelikän fridh oc vinskap. Oc vndradho mykit at sancte gregorius formaatte at lifwa epte swa manga pinor oc dröfwilse. Än af keisareiiom constantino oc pawanum eusebio oc af allum therra mannum gafws manga gafwr sancto gregorio oc konungenum teridacio

202 oc therra fylghe Oc foro mz them mykit lankt oc

- folghdho them wt af stadhenom rom Oc kyste hwar

annan optelika oc skyldis sidhan aat mz myklom graat

for storan gudhlekäri kiärlek sculd som the siin i mallum hafdho Oc swa foor käisaren constanci^s madh sino fylghe atir til room. Oc konungän theridacius mz sino fylghe kom atir hern til armeniam mz storum hädlu'r oc mangum gafwm som han oc hans män

hafdho takit af pawanom oc käisarenom oc therra mannu?7z Oc inkomo j sith fädhärnis land ararach oc j stadhenom valarsapach ofradhö the kyrkiom j hwilkom

hälgha jomfrunar liggia alla dyra hafwr som hafwas sculde til therra skrudh oc prydhilse j gul oc sylf oc dyrura klädhirø af thy the hafdho mz sik fört af room. An sancte gregorii^ gik vm alt armenie rike at sökkia guz kyrkio. stadhfästandis folkith j cristne tro. H Thetta giordhis alt j landzscape thy som armenia hätir 1f Än ärleke keisaren Constantins thär til at han sculde kummghas alle väruldinne vara sandir crøtin man oc prädicare oc therra helgha kyrkio värn-are loot han saman koma aldra veglma af väruldinne io j stadhenum nicena pafriarcha ärchebiscopa oc andra biscopa. abbota, härtugha. grefwa. järla. höfdhingia. oc härskapsrnästara oc alla visa oc sniälla män som han kunne fynna, at af manga sniälla manna sam-quemd sculde kyrkiowna lagh oc rättir skypas oc stadhghas J hwilke samqwämd sath siälfw?V keysaren oc openbaradhe sik vara sannan cn'stin man. Oc j bland them var Sanctus arostacis biscopin epte teri-dacii konungxens budhe oc fadhurs hans sancti gre- 203 gorii Oc sidhan thessin sarnqwerndin var swa haldin. foor hwar atir hem til siin. hafwandis mz sik. kyrk-ionna reghlor. stadhgha. lagh oc skipan dictath oc wt gifwin af hälghum fadlirum. Oc Sanctus arostacis kom atir til armeniam ofrandis konungeno/n oc sinom fadhur sancto gregorio oc sinom sainbiscopum allan kyrkionna räth oc lagh som han hafdhe hänt i nicena j the helgho samqwämdinne. Madh hwilkom oc mz thes hälgha andz nadh oc synne helghe prädikan hwilka han samman satte af garnble scriptinne oc nye lyuste han alt armenie rike. Än sancte gregorius at eygh so Nota in ista synodo videlicet nicena fuit Sanctus nicholaus de baro

sculde diäfwlin fa nokot ininzsca af hans hiordh som hanom var andwardhdhat vakadhe han idhkelika swa som godhir byrdhe, nekandis sinom öghum sympn oc sinom thynninggom hwilo U An Sanctus gregorius nu

mykit gainal seandis nu vara näär komith til sin dödh oc astundande nu syndirlösas oc vara mz christo kalladhe til siin biscopin arostacem sin son oc kon-ungan teridacium oc hans drotning oc systir oc man-adhe them at the sculdo ekke ga af guz budhordhum

io oc at the sculdo aatwaktelika hafwa gömo ofwir thz folkit them var andwardhat oc vndirgifwit oc födh at alt thz han aatte sculde gifwas fatigho folke Oc sidhan blef han dödlur Oc alzwallugh/r gudh tok hans siäl til ewärdhelika glädhe. Hwil[k]sens hälghasta

likarna swepto the j them ärleko klädhom som han var wän at hafwa tha han giordhe guz ämbite Oc ofradhe gudh fadhure varum herra jhesu christo lofs-eris offir Oc Sanctus arostacis biscopin mz andrum biscopom oc klärkum. oc konungeno?ft oc drotningmne 204 oc systir konungxens oc mangom andrum jordhadhe han j stadhenom valerostica mz rnykloin hädhzr oc sang ok läsning som thär är til skipat Oc smurdho han mz dyrum smyrilsom oc bygdo ofwir hans graf fäghärsto kyrkio oc helghadho hona hans nampne.

Hwar som än til thenna dagh giör gudh for hans sculd manga godhgmiingia oc järtekne for thy at the af diäflom äru hindradhe älla spytälzske. halte älla blinde äru älla hwat handa syukdom the hafwa än the korna til hans graf thär han hwilas tha atir

komma the hälbrughdho hem til siin. tilhiälpande varum härra jhesu christo hwilkom som äär hädliir oc ära ee for vtan ända Amen

fl Än Sanctus arostacis biscopän styrdhe frydhlika guz kyrkio j sancti gregorii stadh sins fadhurs eptefylgh-

i&ndás hans helgha sidhura oc lifwärne. 11 Oc kon-ungan teridacius hwilkän for thy at han hatadhe the helgho kyrkio fanz han j ham oc liknilse swa som 5 swiin. än sidhan thy at han vardh guz kyrkio pre-dicarø oc henna väriare vardh han vp a funnin j sinum skypilsum swa som ängil Oc epte sancti gregorii dödh styrdhe han sith folk eygh swa som hardhir ällar grymbir hørra vtan swa som mildir oc säfwir io fadhur Hwilkän oc epte thetta, lifwit fik ewärdhelikit arf mz varum Iwra jhesu christo hwilkin som lifwir oc styre mz gudh fadhur oc them helgha anda ee for vtan ända Amen.

Explicit hystoria sancti gregorii de armenia is

Anmärkningar vid Tillägget.

Sida rad,

350 8 hwilsens rättadt af utg. till hwilksens Likaså

362 20, 366 14, 370 26, 379 19, 388 6, 418 14.

—- 14 three ändradt i handskriften från fyra

— 17 sik tillagdt i hds.

351 l kunnoghas har felaktigt blifvit ändradt till

kunrioghörs

353 8 sagdh utstruket i hds. och rättadt till hawin

sakt

— 10 optarmär af ut ff. rättadt fran optarmän

— 28 stiärnoraiar » » stärnormar

354 14 bak ändradt i hds. fran bag

— 17 siälfvilliandis afutg. ändradt från siälvilliandis

Likaså 379 9, 408 30.

356 5 efter thik är skrifvet oc thinom frändom men

åter borttaget.

357 7 faghne rättadt i hds. från fagne

358 10 för det andra han har först varit skrifvit

gregorium

— 18 för varra har först varit skrifvit vair

— 30 oc thiänte tillagdt i hds.

360 2 efter sins är först skrifvet dräpandis men

åter borttaget. 362 2 Sancta paul skrifvet efter apostolin men åter

borttaget.

— 7 för thiänte är först skrifvet giordhe

— 18 thy k ändradt i hds. från thy

Sida rad.

362 19 häldir tillagdt i hds.

— 32 math ändradt i Tids. från smak

363 12 optarmer ändradt af utg. från optarme

— 14 för det lista oc har förut varit skrifvet älla

— 17 the giöra i hds. ändradt fran han glor

364 4 scolu ey tala ändradt i hds. fran tala ekke

— 5 sculu ey see » » see ekke

— 7,8 ey sculu tillagdt i hds.

— 30 gudha i hds. ändradt fran grafwa

365 10 sy unda rättadt af ut ff. fran syuda

— 30 i galghanom tillagdt i hds.

366 32 the i hds. ändradt från han

367 2 efter som är först skrifvet äro döf oc dumba

men är åter borttaget.

— 8 han hafdhe tillagdt i hds.

— 31 efter skal är i hds. ett oriktigt insigneradt

thu som blifvit uteslutet i trycket.

368 9 Tha ändradt i hds, från ij thesso

369 3 öghum » » öron

— 18 j » » af

— 24 ätikio rättadt af utg. från atikio

372 24 kastadhis » » skastadhis

373 20 them » » the

377 17 the tillagdt af utg.

378 11 til ändradt i hds. från j

379 21 at fordarfwa thz tillagdt i hds. i stället för

ett utstruket isra(el)

— 24 j höghfärdh tillagdt i hds.

380 4 a daghenom » »

— 15 oc thröttir » »

— 27 thik » »

Sida rad.

380 28 thin gudh tillagdt i hds. i st. för ett utstruket

han

381 22 som hynd tillagdt i hds.

— 30 diäflanna tillagdt i hds. i st. för ett utstruket

vädhararaia

382 20,21 Oc sidhan... thär the tillagdt i hds.

— 24 hälgha af utg. rättadt fran hälgha

— 28,29 största graat ändradt i hds. fran storum grät

383 5 forsinadhe af utg. rättadt från forsmadha

— 11 han tillagdt af utg.

— 14 mit ändradt af utg. fran mik

— 16,17 än gayana — lifwir än tillagdt i hds.

384 3 pläghas af utg. rättadt från plaghas

— 22 det lista vardh tillagdt i hds.

— — teridacitøs tillagdt i hds.

386 8 folksens rättadt af utg. från folsens

— 9 sanctum » » Sancta

— 13 giörandis » » giärandis

— 26 genstan » » gensta 389 7 bonar » » bönor

— 18 efter foldho är först skrifvet til pafwans men

är åter utstruket.

391 17 kungiöra rättadt af utg. från kungiara

392 21-24 meningen har först lydit en thottis mik vara

gayana mz them twem sinom compano?n som hon vard pint mz Oc annar var Sancta ripsimia mz threm oc thretio mz hwilkom hon vardh pint men blifvit ändrad genom injlickningar och underprickningar. 25 af ändradt i hds. från j 395 10 i tillagdt af utg.

Sida rad.

395 18 manga ändradt i hds. från alla

— 28 älla fraT^haldir tillagdt i hds.

— 32 saghdhe änglllin » »

396 11 til ändradt i hds. från at

— 26 jomfrun ändradt af utg. från jomfrum 398 2 vmfämnandis » » vrnfämnan

— 9 domane ändradt i hds. från likamane

— 14 sancti ändradt af utg. från Sancta

400 22 framför dröma har först stått bescrifwadhe men är åter borttaget.

402 2 grundan ändradt i hds. från jordhena

— 30 swa stora » » tholika

403 10 höxste biscopin » » pawin

— 27 kungiöra ändradt af utg. från kungiära

405 31 efter atir är i hds. ett underprickadt hem

406 27 blifwith ändradt of utg. från blifwath

408 6 kungiordhe » » kurøgiordh

409 5 sancte gregorius ändradt i hds. fr. han

410 17 fullelika » » fult

411 6 nokot thär epte » » stundum

— 17 fasto ändradt af utg. från faso

412 11 alla natten a tillagdt i hds.

— 26,27 Än, glädhe af utg. rättade från An, gladhe

413 l häldir af utg. ändradt från haldir

— 22 Här » » Ha — syunda » » synda

— 29 nicena ändradt i hds. från vicena Likaså

417 11, 26.

414 6, 8 j room tillagdt i hds.

— 6 thän ändradt af utg. från thäm

— 17 Christum ändradt i hds. från gudSida rad.

415 2,7 höfdhingan *ändradt af utg. fr.* hofdhingan

— 4 pläghdhe » » plaghdhe

416 9 kunnoghadhe » » kunnoghe

418 1 fa *tillagdt i hds.*

— 25 giör *ändradt af utg. från* giär

(Ändringarne i hds. äro alla af samma hand som den öfriga skriften.)

*

Rättelser.

165 20 *i st. f. det 1:a* löf *läs* lof

287 14 ett *läs* två

292 29 lok *läs* lokt

*

Sida rad.

415 2,7 höfdhingan *ändradt af utg. fr.* hofdhingan

— 4 pläghdhe » » plaghdhe

416 9 kunnoghadhe » » kunnoghe

418 1 fa *tillagdt i hds.*

— 25 giör *ändradt af utg. från* giär

(Ändringarne i hds. äro alla af samma hand som den öfriga skriften.)

*

Rättelser.

165 20 *i st. f. det 1:a* löf *läs* lof

287 14 ett *läs* två

292 29 lok *läs* lokt

*